

ព្រះ ព្រះត្រៃបិដកច្បាប់

និង

សេចក្តីប្រែប្រាស់ភាសាខ្មែរ

សូត្រនិកាយ

ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធសម្ពុទ្ធ

កតិយនិកាយ

៧១

ព្រះបណ្ឌិត ភ្នំពេញ

ព.ស. ២៤៤៨

សុខុម័យ
១៩៩៩

ព្រះបណ្ឌិត បណ្ឌិតសម្ព័ន្ធមក
១៩៩៩

ភ្នំពេញ

៧០

ព.ស. ២៤៤៦

សត្តន្តបិដក
ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គោ
តតិយោ ភាគោ

មហាវិគ្គោ មណ្ឌបេយ្យកថា

[១] មណ្ឌបេយ្យមំនំ ភិក្ខុវេ ព្រហ្មចរិយំ សត្តវិ
សម្មទ័ក្ខតេ តិវិទោ មណ្ឌោ សត្តវិ សម្មទ័ក្ខតេ ទេ-
សនាមណ្ឌោ បដិក្កហមណ្ឌោ ព្រហ្មចរិយមណ្ឌោ ។

កកមោ ទេសនាមណ្ឌោ ។ ចតុន្នំ អរិយសប្បាទំ
អាចិក្ខណា ទេសនា បញ្ញាបនា បដ្ឋបនា វិវាណា
វិកលា ឧត្តានិកម្មំ ចតុន្នំ សតិប្បដ្ឋានាទំ ។ បេ ។
ចតុន្នំ សម្មប្បនាទំ ចតុន្នំ វេទិទានាទំ បញ្ចន្នំ
វេទិយាទំ បញ្ចន្នំ ពលាទំ សត្តន្នំ ពោជ្ឈន្តាទំ
អរិយស្ស អដ្ឋង្គិកស្ស មគ្គស្ស អាចិក្ខណា ទេសនា
បញ្ញាបនា បដ្ឋបនា វិវាណា វិកលា ឧត្តានិកម្មំ
អយំ ទេសនាមណ្ឌោ ។

កកមោ បដិក្កហមណ្ឌោ ។ ភិក្ខុ ភិក្ខុនិយោ
ឧបាសកា ឧបាសិកាយោ ទេវា មនុស្សា យេ វា
បទព្រាហ្មិ កេចិ វិញ្ញាតារោ អយំ បដិក្កហមណ្ឌោ ។

សត្តន្តបិដក
ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ
តតិយភាគ

មហាវិគ្គោ មណ្ឌបេយ្យកថា

[១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលព្រះសាស្តាគន្លំនៅក្នុងទីចំពោះ
មុខ ព្រហ្មចរិយៈនេះ ថ្វាគួរក្របដឹក កាលព្រះសាស្តាគន្លំនៅក្នុងទី
ចំពោះមុខ សភាពថ្វាមាន ៣ យ៉ាង គឺទេសនាថ្វា ១ អ្នកទទួលថ្វា ១
ព្រហ្មចរិយៈថ្វា ១ ។

ទេសនាថ្វា តើដូចម្តេច ។ ការប្រាប់ ការសំដែង ការបញ្ញត្តិ
ការកាំងទុក ការបើក ការវិវត្តិញ្ញាត ការធ្វើឲ្យរក់ ឲ្យអរិយសព្វ ៤ ការ
ប្រាប់ ការសំដែង ការបញ្ញត្តិ ការកាំងទុក ការបើក ការវិវត្តិញ្ញាត ការ
ធ្វើឲ្យរក់ ឲ្យសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។ បេ ។ ឲ្យសម្មប្បនាទ ៤ វេទិទានា ៤
វេទិយា ៥ ពលៈ ៥ ពោជ្ឈន្ត ៧ អរិយមគ្គមានអង្គ ៨ នេះទេសនាថ្វា ។

អ្នកទទួលថ្វា តើដូចម្តេច ។ ពួកភិក្ខុ ភិក្ខុនី ឧបាសក ឧបាសិកា
ទេវតានិងមនុស្ស ឬពួកជនវិទេណាមួយជាអ្នកដឹង នេះអ្នកទទួលថ្វា ។

កតមោ ព្រហ្មចរិយមណ្ឌា ។ អយមេវ អរិយោ
អន្តរិកោ មត្តា ។ សេយ្យនិទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ
សម្មាសង្កេប្បា សម្មាវាចា សម្មាកម្មត្តោ សម្មាអាជីវិ
វោ សម្មាវាយាមោ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ អយំ
ព្រហ្មចរិយមណ្ឌា ។

(២) អនិមោក្ខមណ្ឌា សទ្ធិទ្រ្ទិយំ អស្សទ្ធិយំ
កាសយោ អស្សទ្ធិយំ កាសនំ ធនុត្តា សទ្ធិទ្រ្ទិយស្ស
អនិមោក្ខមណ្ឌំ ចិវតិកំ មណ្ឌោយេយ្យំ ចក្កហមណ្ឌោ
វិរិយទ្រ្ទិយំ កោសន្នំ កាសយោ កោសន្នំ កាសនំ
ធនុត្តា វិរិយទ្រ្ទិយស្ស ចក្កហមណ្ឌំ ចិវតិកំ មណ្ឌោ-
យេយ្យំ ឧបដ្ឋានមណ្ឌោ សតិទ្រ្ទិយំ បមាណោ កាស-
យោ បមាណំ កាសនំ ធនុត្តា សតិទ្រ្ទិយស្ស ឧប-
ដ្ឋានមណ្ឌំ ចិវតិកំ មណ្ឌោយេយ្យំ អវិក្កេចមណ្ឌោ
សមាធិទ្រ្ទិយំ ឧទ្ធច្ចំ កាសយោ ឧទ្ធច្ចំ កាសនំ
ធនុត្តា សមាធិទ្រ្ទិយស្ស អវិក្កេចមណ្ឌំ ចិវតិកំ

ព្រហ្មចរិយៈ ថា តើដូចម្តេច ។ អរិយមគ្គមានអង្គ ៨ ទេ ឯង ។ ដូច
ម្តេចខ្លះ ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កេប្បៈ សម្មាវាចា សម្មាកម្មន្តៈ សម្មាអាជីវិ
សម្មាវាយាមៈ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ នេះព្រហ្មចរិយៈ ថា ។

(២) សទ្ធិទ្រ្ទិយ ថា ដោយការជឿស្រប អស្សទ្ធិយៈ (ការមិន
ជឿ) ជាភក្កល្លកំ បុគ្គលលរេចាល ខ្ញុំអស្សទ្ធិយៈ ជាភក្កល្លកំ ហើយ
ក្រេបជីកខ្ញុំធម្មជាតិថាដោយការជឿស្រប របស់សទ្ធិទ្រ្ទិយ (ដោយ
ព្រហ្មចរិយៈណា) ហេតុនោះ (ព្រហ្មចរិយៈនោះ) ឈ្មោះថា វាគ្មានក្រេប
ជីក វិរិយទ្រ្ទិយ ថាដោយការផ្អើលឡើង កោសន្នៈ ជាភក្កល្លកំ បុគ្គល
លរេចាល ខ្ញុំកោសន្នៈជាភក្កល្លកំ ហើយក្រេបជីកខ្ញុំធម្មជាតិថាដោយ
ការផ្អើលឡើង របស់វិរិយទ្រ្ទិយ (ដោយព្រហ្មចរិយៈណា) ហេតុនោះ
(ព្រហ្មចរិយៈនោះ) ឈ្មោះថា វាគ្មានក្រេបជីក សតិទ្រ្ទិយ ថាដោយការ
ប្រុង បមាណៈ ជាភក្កល្លកំ បុគ្គលលរេចាល ខ្ញុំបមាណៈ ជាភក្ក
ល្លកំ ហើយក្រេបជីក ខ្ញុំធម្មជាតិថាដោយការប្រុង របស់សតិទ្រ្ទិយ
(ដោយព្រហ្មចរិយៈណា) ហេតុនោះ (ព្រហ្មចរិយៈនោះ) ឈ្មោះថា
វាគ្មានក្រេបជីក សមាធិទ្រ្ទិយ ថាដោយការមិនរាយមាយ ឧទ្ធច្ចៈ ជា
ភក្កល្លកំ បុគ្គលលរេចាល ខ្ញុំឧទ្ធច្ចៈជាភក្កល្លកំ ហើយក្រេបជីកខ្ញុំ
ធម្មជាតិថាដោយការមិនរាយមាយ របស់សមាធិទ្រ្ទិយ (ដោយព្រហ្ម-
ចរិយៈណា) ហេតុនោះ (ព្រហ្មចរិយៈនោះ) ឈ្មោះថា វាគ្មានក្រេបជីក

មណ្ឌលេយ្យំ ឧស្សនមណ្ឌោ បញ្ញត្តិយំ អវិជ្ជា កាស-
 ដោ អវិជ្ជំ កាសដំ ធម្មត្វា បញ្ញត្តិយស្ស ឧស្សន-
 មណ្ឌំ ចិវត្តិកំ មណ្ឌលេយ្យំ អស្សន្តិយេ អកាម្យិយ-
 មណ្ឌោ សទ្ធាតលំ អស្សន្តិយំ កាសដោ អស្សន្តិយំ
 កាសដំ ធម្មត្វា សទ្ធាតលស្ស អស្សន្តិយេ អកាម្យិយ-
 មណ្ឌំ ចិវត្តិកំ មណ្ឌលេយ្យំ កោសដ្ឋំ អកាម្យិ-
 យមណ្ឌោ វិយាលលំ កោសដ្ឋំ កាសដោ កោសដ្ឋំ
 កាសដំ ធម្មត្វា វិយាលស្ស កោសដ្ឋេ អកាម្យិយ-
 មណ្ឌំ ចិវត្តិកំ មណ្ឌលេយ្យំ បមាទេ អកាម្យិយមណ្ឌោ
 សតិពលំ បមាទោ កាសដោ បមាទំ កាសដំ
 ធម្មត្វា សតិពលស្ស បមាទេ អកាម្យិយមណ្ឌំ ចិវត្តិកំ

បញ្ញត្តិយ ថ្វាដោយការយើញ អវិជ្ជាជាគករណ្តកំ បុគ្គលលះចោលនូវ
 អវិជ្ជាជាគករណ្តកំ ហើយក្របដឹកនូវធម្មជាតិដ៏ថ្វាដោយការយើញ របស់
 បញ្ញត្តិយ (ដោយព្រហ្មចរិយៈណា) ហេតុនោះ (ព្រហ្មចរិយៈនោះ)
 ឈ្មោះថាថ្វាគ្នាក្របដឹក សទ្ធាតលៈ ថ្វាដោយការមិនញាប់ញ័រ ព្រោះ
 ការមិនជឿ ការមិនជឿ ជាគករណ្តកំ បុគ្គលលះចោល នូវការមិនជឿ
 ជាគករណ្តកំ ហើយក្របដឹកនូវធម្មជាតិដ៏ថ្វា ដោយការមិនញាប់ញ័រ
 ព្រោះធម្មជាតិមិនជឿ របស់សទ្ធាតលៈ (ដោយព្រហ្មចរិយៈណា)
 ហេតុនោះ (ព្រហ្មចរិយៈនោះ) ឈ្មោះថាថ្វាគ្នាក្របដឹក វិយាលលៈ
 ថ្វាដោយការមិនញាប់ញ័រ ព្រោះសេចក្តីខ្វល ខ្វល ជាគករណ្តកំ
 បុគ្គលលះចោល នូវសេចក្តីខ្វលជាគករណ្តកំ ហើយក្របដឹកនូវធម្មជាតិ
 ដ៏ថ្វាដោយការមិនញាប់ញ័រ ព្រោះសេចក្តីខ្វល របស់វិយាលលៈ (ដោយ
 ព្រហ្មចរិយៈណា) ហេតុនោះ (ព្រហ្មចរិយៈនោះ) ឈ្មោះថាថ្វាគ្នាក្របដឹក
 សតិពលៈ ថ្វាដោយការមិនញាប់ញ័រ ព្រោះបមាទៈ បមាទៈ ជាគករ
 ណ្តកំ បុគ្គលលះចោលនូវបមាទៈជាគករណ្តកំ ហើយក្របដឹកនូវធម្មជាតិ
 ដ៏ថ្វាដោយការមិនញាប់ញ័រព្រោះបមាទៈ របស់សតិពលៈ (ដោយព្រហ្ម-
 ចរិយៈណា) ហេតុនោះ (ព្រហ្មចរិយៈនោះ) ឈ្មោះថាថ្វាគ្នាក្របដឹក

មណ្ឌលេយ្យំ ឧទ្ធុទ្ធុ អកម្មិយមណ្ឌា សមាធិពលំ
 ឧទ្ធុទ្ធុ កាសដោ ឧទ្ធុទ្ធុ កាសដំ ធាត្តុក្ខា សមាធិ-
 ពលស្ស ឧទ្ធុទ្ធុ អកម្មិយមណ្ឌំ ចិវតីតិ មណ្ឌលេយ្យំ
 អវិជ្ជាយ អកម្មិយមណ្ឌា បញ្ញាពលំ អវិជ្ជា កាស-
 ដោ អវិជ្ជំ កាសដំ ធាត្តុក្ខា បញ្ញាពលស្ស អវិជ្ជាយ
 អកម្មិយមណ្ឌំ ចិវតីតិ មណ្ឌលេយ្យំ ឧបដ្ឋានមណ្ឌា
 សតិសម្មាជ្ឈង្គោ បដាដោ សកដោ បដាដំ កាសដំ
 ធាត្តុក្ខា សតិសម្មាជ្ឈង្គស្ស ឧបដ្ឋានមណ្ឌំ ចិវ-
 តីតិ មណ្ឌលេយ្យំ ចរិចយមណ្ឌា ធម្មរិចយសម្មា-
 ជ្ឈង្គោ អវិជ្ជា កាសដោ អវិជ្ជំ កាសដំ ធាត្តុក្ខា
 ធម្មរិចយសម្មាជ្ឈង្គស្ស ចរិចយមណ្ឌំ ចិវតីតិ

សមាធិពលៈ ថ្វាដោយការមិនញាប់ញ័រ ព្រោះឧទ្ធុទ្ធុៈ ឧទ្ធុទ្ធុៈ ជាវករ
 ល្អក់ បុគ្គលលះចោល ឆ្លូវឧទ្ធុទ្ធុៈជាវករល្អក់ ហើយក្រេបជីកនូវធម្មជាតិ
 ដ៏ថ្លា ដោយការមិនញាប់ញ័រព្រោះឧទ្ធុទ្ធុៈ របស់សមាធិពលៈ (ដោយ
 ព្រហ្មចរិយៈណា) ហេតុនោះ (ព្រហ្មចរិយៈនោះ) ឈ្មោះថាថ្វាគួរក្រេប
 ជីក បញ្ញាពលៈ ថ្វាដោយការមិនញាប់ញ័រព្រោះអវិជ្ជា អវិជ្ជាជាវករ
 ល្អក់ បុគ្គលលះចោលឆ្លូវអវិជ្ជាជាវករល្អក់ ហើយក្រេបជីកនូវធម្មជាតិ
 ដ៏ថ្លា ដោយការមិនញាប់ញ័រ ព្រោះអវិជ្ជា របស់បញ្ញាពលៈ (ដោយ
 ព្រហ្មចរិយៈណា) ហេតុនោះ (ព្រហ្មចរិយៈនោះ) ឈ្មោះថាថ្វាគួរក្រេប
 ជីក សតិសម្មាជ្ឈង្គ ថ្វាដោយការប្រុង បរិច្ចាចៈ ជាវករល្អក់ បុគ្គល
 លះចោល ឆ្លូវបរិច្ចាចៈ ជាវករល្អក់ ហើយក្រេបជីកនូវធម្មជាតិដ៏ថ្លា
 ដោយការប្រុង របស់សតិសម្មាជ្ឈង្គ (ដោយព្រហ្មចរិយៈណា) ហេតុ
 នោះ (ព្រហ្មចរិយៈនោះ) ឈ្មោះថាថ្វាគួរក្រេបជីក ធម្មរិចយសម្មាជ្ឈង្គ
 ថ្វាដោយការជ្រើសរើសធម៌ អវិជ្ជា ជាវករល្អក់ បុគ្គលលះចោល
 ឆ្លូវអវិជ្ជា ជាវករល្អក់ ហើយក្រេបជីក នូវធម្មជាតិដ៏ថ្លា ដោយ
 ការជ្រើសរើស របស់ធម្មរិចយសម្មាជ្ឈង្គ (ដោយព្រហ្មចរិយៈ
 ណា) ហេតុនោះ (ព្រហ្មចរិយៈនោះ) ឈ្មោះថា ថ្វាគួរក្រេបជីក

មណ្ឌលប្បកថា បក្កហមណ្ឌល វិវិយសម្ពោធជ្នុរត្នុ
 កោសជ្ជិ កាសដោ កោសជ្ជិ កាសជំ ឆន្ទត្វា
 វិវិយសម្ពោធជ្នុរត្នុ បក្កហមណ្ឌល បិវត្តិ មណ្ឌលប្បកថា
 ដរណមណ្ឌល បិវត្តិសម្ពោធជ្នុរត្នុ បិវត្តិហោ កាសដោ
 បិវត្តិហោ កាសជំ ឆន្ទត្វា បិវត្តិសម្ពោធជ្នុរត្នុ
 ដរណមណ្ឌល បិវត្តិ មណ្ឌលប្បកថា ឧបសមមណ្ឌល
 បស្សនិសម្ពោធជ្នុរត្នុ ឧដ្ឋល្លិ កាសដោ ឧដ្ឋល្លិ
 កាសជំ ឆន្ទត្វា បស្សនិសម្ពោធជ្នុរត្នុ ឧបសម-
 មណ្ឌល បិវត្តិ មណ្ឌលប្បកថា អវិកោបមណ្ឌល សមា-
 ធិសម្ពោធជ្នុរត្នុ ឧដ្ឋល្លិ កាសដោ ឧដ្ឋល្លិ កាសជំ
 ឆន្ទត្វា សមាធិសម្ពោធជ្នុរត្នុ អវិកោបមណ្ឌល បិវត្តិ

វិវិយសម្ពោធជ្នុរត្នុ ថ្វាដោយការផ្គងឡើង សេចក្តីខ្ជិលដាក់ករណ៍ បុគ្គល
 លរោល ខ្ជិលសេចក្តីខ្ជិល ដាក់ករណ៍ ហើយក្រេបដឹកខ្ញុំធម្មជាតិថ្វា
 ដោយការផ្គងឡើយ របស់វិវិយសម្ពោធជ្នុរត្នុ (ដោយព្រហ្មចរិយៈណា)
 ហេតុនោះ (ព្រហ្មចរិយៈនោះ) ឈ្មោះថាថ្វាគួរក្រេបដឹក បិវត្តិសម្ពោធជ្នុរត្នុ
 ថ្វាដោយការផ្សាយ សេចក្តីក្តៅក្រហាយដាក់ករណ៍ បុគ្គលលរោល
 ខ្ជិលសេចក្តីក្តៅក្រហាយ ដាក់ករណ៍ ហើយក្រេបដឹក ខ្ញុំធម្មជាតិថ្វា
 ដោយការផ្សាយ របស់បិវត្តិសម្ពោធជ្នុរត្នុ (ដោយព្រហ្មចរិយៈណា) ហេតុ
 នោះ (ព្រហ្មចរិយៈនោះ) ឈ្មោះថាថ្វាគួរក្រេបដឹក បស្សនិសម្ពោធជ្នុរត្នុ
 ថ្វាដោយការស្ងប់ស្ងាប់ ធម្មជាតិជាទីតាំងនៃសេចក្តីក្រក់ ដាក់ករណ៍
 បុគ្គលលរោល ខ្ញុំធម្មជាតិជាទីតាំង នៃសេចក្តីក្រក់ ដាក់ករណ៍
 ហើយក្រេបដឹកខ្ញុំធម្មជាតិថ្វា ដោយការស្ងប់ របស់បស្សនិសម្ពោធជ្នុរត្នុ
 (ដោយព្រហ្មចរិយៈណា) ហេតុនោះ (ព្រហ្មចរិយៈនោះ) ឈ្មោះថា
 គួរក្រេបដឹក សមាធិសម្ពោធជ្នុរត្នុ ថ្វាដោយការមិនឈឺមាយ ឧដ្ឋល្លិ ជា
 ករណ៍ បុគ្គលលរោលខ្ញុំឧដ្ឋល្លិដាក់ករណ៍ ហើយក្រេបដឹកខ្ញុំធម្ម-
 ជាតិថ្វាដោយការមិនឈឺមាយ របស់សមាធិសម្ពោធជ្នុរត្នុ (ដោយព្រហ្ម-
 ចរិយៈណា) ហេតុនោះ (ព្រហ្មចរិយៈនោះ) ឈ្មោះថាថ្វាគួរក្រេបដឹក

មណ្ឌលេយ្យំ បដិសង្កាមមណ្ឌោ ទុរេត្តាសម្ពាជ្ឈន្តោ
 អប្បដិសង្កាមំ កសដោ អប្បដិសង្កាមំ កសដំ
 ទទ្ទេត្តា ទុរេត្តាសម្ពាជ្ឈន្តស្ស បដិសង្កាមមណ្ឌំ
 បរិភិតំ មណ្ឌលេយ្យំ ទស្សនមណ្ឌោ សម្មាទិដ្ឋិ
 មិច្ឆាទិដ្ឋិ កសដោ មិច្ឆាទិដ្ឋិ កសដំ ទទ្ទេត្តា
 សម្មាទិដ្ឋិយា ទស្សនមណ្ឌំ បរិភិតំ មណ្ឌលេយ្យំ
 អភិរោមមណ្ឌោ សម្មាសង្កប្បោ មិច្ឆាសង្កប្បោ
 កសដោ មិច្ឆាសង្កប្បំ កសដំ ទទ្ទេត្តា សម្មាសង្ក-
 ប្បស្ស អភិរោមមណ្ឌំ បរិភិតំ មណ្ឌលេយ្យំ បរិក្ក-
 ហមណ្ឌោ សម្មាភិហា មិច្ឆាភិហា កសដោ មិច្ឆាភិ
 កសដំ ទទ្ទេត្តា សម្មាភិហាយ បរិក្កហមណ្ឌំ បរិភិតំ

ទុរេត្តាសម្ពាជ្ឈន្តោ ។ ថ្វាដោយការកំណត់ ការមិនកំណត់ ជាភក្កល្លក់
 បុគ្គលលរោចល ខ្លូការមិនកំណត់ជាភក្កល្លក់ ហើយក្របដឹកខ្លូធម្មជាតិ
 ដ៏ថ្វា ដោយការកំណត់ របស់ទុរេត្តាសម្ពាជ្ឈន្តោ (ដោយព្រហ្មចរិយៈ
 ណា) ហេតុនោះ (ព្រហ្មចរិយៈនោះ) ឈ្មោះថា ថ្វាក្កក្របដឹក
 សម្មាទិដ្ឋិ ថ្វាដោយការឃើញ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ជាភក្កល្លក់ បុគ្គលលរោចល
 ខ្លូមិច្ឆាទិដ្ឋិជាភក្កល្លក់ ហើយក្របដឹកខ្លូធម្មជាតិដ៏ថ្វា ដោយការឃើញ
 របស់សម្មាទិដ្ឋិ (ដោយព្រហ្មចរិយៈណា) ហេតុនោះ (ព្រហ្មចរិយៈ
 នោះ) ឈ្មោះថាថ្វាក្កក្របដឹក សម្មាសង្កប្បៈ ថ្វាដោយការលើកចិត្ត
 ឡើង (កាត់ការម្នា) មិច្ឆាសង្កប្បៈ ជាភក្កល្លក់ បុគ្គលលរោចលខ្លូ
 មិច្ឆាសង្កប្បៈជាភក្កល្លក់ ហើយក្របដឹកខ្លូធម្មជាតិដ៏ថ្វា ដោយការលើក
 ចិត្តឡើង របស់សម្មាសង្កប្បៈ (ដោយព្រហ្មចរិយៈណា) ហេតុនោះ
 (ព្រហ្មចរិយៈនោះ) ឈ្មោះថាថ្វាក្កក្របដឹក សម្មាភិហា ថ្វាដោយការ
 កំណត់ មិច្ឆាភិហាជាភក្កល្លក់ បុគ្គលលរោចល ខ្លូមិច្ឆាភិហាជាភក្កល្លក់
 ហើយក្របដឹកខ្លូធម្មជាតិដ៏ថ្វាដោយការកំណត់ របស់សម្មាភិហា (ដោយ
 ព្រហ្មចរិយៈណា) ហេតុនោះ (ព្រហ្មចរិយៈនោះ) ឈ្មោះថាថ្វាក្កក្របដឹក

មហានិទ្ទេស មណ្ឌលយុគតិ

មណ្ឌលយុគតិ សមុប្បាទមណ្ឌល សម្មាសម្ពុទ្ធា មិច្ឆាភម្ម-
 តោ កសដោ មិច្ឆាភម្មត្ថំ កសដំ ធន្តេត្តា សម្មាសម្ម-
 ទ្ធស្ស សមុប្បាទមណ្ឌំ បិវត្តិ មណ្ឌលយុគតិ កេតាទ-
 មណ្ឌល សម្មាភាជីកេ មិច្ឆាភាជីកេ កសដោ មិច្ឆា-
 ភាជី កសដំ ធន្តេត្តា សម្មាភាជីស្ស កេតាទមណ្ឌំ
 បិវត្តិ មណ្ឌលយុគតិ បក្កហមណ្ឌល សម្មាភយាមោ
 មិច្ឆាភយាមោ កសដោ មិច្ឆាភយាមំ កសដំ ធន្តេត្តា
 សម្មាភយាមស្ស បក្កហមណ្ឌំ បិវត្តិ មណ្ឌលយុគតិ ឧប-
 ដ្ឋានមណ្ឌល សម្មាសតិ មិច្ឆាសតិ កសដោ មិច្ឆាសតិ
 កសដំ ធន្តេត្តា សម្មាសតិយា ឧបដ្ឋានមណ្ឌំ បិវត្តិ

មហានិទ្ទេស មណ្ឌលយុគតិ

សម្មាភម្មត្ថំ ថ្វាដោយការខ្លះខ្លាំង មិច្ឆាភម្មត្ថំ ជាភកកល្លកំ បុគ្គល
 លនោល ខ្លូមិច្ឆាភម្មត្ថំ ជាភកកល្លកំ ហើយក្របដឹកខ្លូមិច្ឆាភម្មត្ថំ
 ដោយការខ្លះខ្លាំង របស់សម្មាភម្មត្ថំ (ដោយត្រហូចវិយៈណា) ហេតុ
 នោះ (ត្រហូចវិយៈនោះ) ឈ្មោះថា ថ្វាភ្នំក្របដឹក សម្មាភាជីវៈ ថ្វាដោយ
 សេចក្តីផ្តុំផ្សំ មិច្ឆាភាជីវៈ ជាភកកល្លកំ បុគ្គលលនោលខ្លូមិច្ឆាភាជីវៈ
 ជាភកកល្លកំ ហើយក្របដឹកខ្លូមិច្ឆាភាជីវៈ ដោយសេចក្តីផ្តុំផ្សំ របស់
 សម្មាភាជីវៈ (ដោយត្រហូចវិយៈណា) ហេតុនោះ (ត្រហូចវិយៈនោះ)
 ឈ្មោះថា ថ្វាភ្នំក្របដឹក សម្មាភយាមៈ ថ្វាដោយការផ្គុំផ្សំ មិច្ឆា-
 ភយាមៈ ជាភកកល្លកំ បុគ្គលលនោលខ្លូមិច្ឆាភយាមៈ ជាភកកល្លកំ
 ហើយក្របដឹកខ្លូមិច្ឆាភយាមៈ ដោយការផ្គុំផ្សំ របស់សម្មាភយាមៈ
 (ដោយត្រហូចវិយៈណា) ហេតុនោះ (ត្រហូចវិយៈនោះ) ឈ្មោះថា
 ថ្វាភ្នំក្របដឹក សម្មាសតិ ថ្វាដោយការប្រុង មិច្ឆាសតិ ជាភក
 ល្លកំ បុគ្គលលនោល ខ្លូមិច្ឆាសតិជាភកកល្លកំ ហើយក្របដឹក ខ្លូ
 មិច្ឆាភម្មត្ថំ ដោយការប្រុង របស់សម្មាសតិ (ដោយត្រហូចវិយៈ
 ណា) ហេតុនោះ (ត្រហូចវិយៈនោះ) ឈ្មោះថា ថ្វាភ្នំក្របដឹក

មណ្ឌលេយ្យំ អវិក្ខេបមណ្ឌោ សម្មាសមាធិ មិច្ឆា-
សមាធិ កសយោ មិច្ឆាសមាធិ កសយំ ធម្មត្ថា
សម្មាសមាធិស្ស អវិក្ខេបមណ្ឌំ មិវត្តតិ មណ្ឌលេយ្យំ ។

(៣) អត្ថំ មណ្ឌោ អត្ថំ មេយ្យំ អត្ថំ ក-
សយោ អនិមេត្តមណ្ឌោ សន្និទ្ធិយំ អស្សន្និយំ
កសយោ យោ តត្ថ អត្តរសោ ធម្មរសោ វិមុត្តិ-
រសោ វិនិច្ឆ័យំ មេយ្យំ បក្កហមណ្ឌោ វិយិទ្ធិយំ កោ-
សន្និ កសយោ យោ តត្ថ អត្តរសោ ធម្មរសោ
វិមុត្តិរសោ វិនិច្ឆ័យំ មេយ្យំ ឧបដ្ឋាមណ្ឌោ សតិទ្ធិយំ
បមាណោ កសយោ យោ តត្ថ អត្តរសោ ធម្មរសោ
វិមុត្តិរសោ វិនិច្ឆ័យំ មេយ្យំ អវិក្ខេបមណ្ឌោ សមាធិទ្ធិយំ
ឧទ្ធច្ចំ កសយោ យោ តត្ថ អត្តរសោ ធម្មរសោ
វិមុត្តិរសោ វិនិច្ឆ័យំ មេយ្យំ ធម្មនុបមណ្ឌោ បញ្ចិទ្ធិយំ អវិជ្ជា
កសយោ យោ តត្ថ អត្តរសោ ធម្មរសោ វិមុត្តិរសោ

សម្មាសមាធិ ថ្វារោយការមិទ្ធិយមាយ មិច្ឆាសមាធិ ជាតករណ្តក់
បុគ្គលលរោចសន្ធិមិច្ឆាសមាធិ ជាតករណ្តក់ ហើយក្របជីកនូវធម្មជាត
ដ៏ថ្វារោយការមិទ្ធិយមាយ របស់សម្មាសមាធិ (ដោយព្រហ្មចរិយៈណា)
ហេតុនោះ (ព្រហ្មចរិយៈនោះ) ឈ្លោះថាថ្វារក្របជីក ។

(៤) សេចក្តីថ្វារកំមាន ធម្មជាតិក្របជីកកំមាន សភាពកក
ស្តក់កំមាន សន្ធិទ្ធិយ ថ្វារោយការរឿ ការមិនរឿ ជាតករណ្តក់
សេនៃអត្ត សេនៃធម៌ សេនៃវិមុត្តិ ក្នុងសន្ធិទ្ធិយនោះ ឯណា
នេះជាធម្មជាតិក្របជីក វិយិទ្ធិយ ថ្វារោយការផ្តន្ទិឡើង សេចក្តី
ខ្ញុំល ជាតករណ្តក់ សេនៃអត្ត សេនៃធម៌ សេនៃវិមុត្តិ ក្នុងវិយិទ្ធិយ
នោះ ឯណា នេះជាធម្មជាតិក្របជីក សន្ធិទ្ធិយថ្វារោយការប្រុង
បមាទៈ ជាតករណ្តក់ សេនៃអត្ត សេនៃធម៌ សេនៃវិមុត្តិ ក្នុងសន្ធិទ្ធិយ
នោះ ឯណា នេះជាធម្មជាតិក្របជីក សមាធិទ្ធិយ ថ្វារោយការ
មិទ្ធិយមាយ ទទួលៈ ជាតករណ្តក់ សេនៃអត្ត សេនៃធម៌ សេនៃវិមុត្តិ
ក្នុងសមាធិទ្ធិយនោះ ឯណា នេះជាធម្មជាតិក្របជីក បញ្ចិទ្ធិយ
ថ្វារោយការយឺញ អវិជ្ជា ជាតករណ្តក់ សេនៃអត្ត សេនៃធម៌
សេនៃវិមុត្តិ ក្នុងបញ្ចិទ្ធិយនោះ ឯណា នេះជាធម្មជាតិក្របជីក

ឥតិ មេយ្យំ អស្សន្តិយេ អកម្មិយមណ្ឌោ សត្វាតលំ
 អស្សន្តិយេ កសដោ យោ តត្ថ អត្តរសោ ធម្មរសោ
 វិមុត្តិរសោ ឥតិ មេយ្យំ កោសជ្ជំ អកម្មិយមណ្ឌោ
 វិយតលំ កោសជ្ជំ កសដោ យោ តត្ថ អត្តរសោ
 ធម្មរសោ វិមុត្តិរសោ ឥតិ មេយ្យំ បរាទេ អកម្មិយម-
 ណ្ឌោ សតិពលំ បរាទោ កសដោ យោ តត្ថ អត្ត-
 រសោ ធម្មរសោ វិមុត្តិរសោ ឥតិ មេយ្យំ ទុទ្ធានុ អ-
 កម្មិយមណ្ឌោ សមាធិពលំ ទុទ្ធានុ កសដោ យោ
 តត្ថ អត្តរសោ ធម្មរសោ វិមុត្តិរសោ ឥតិ មេយ្យំ
 អវិជ្ជាយ អកម្មិយមណ្ឌោ បញ្ញាពលំ អវិជ្ជា កស-
 ដោ យោ តត្ថ អត្តរសោ ធម្មរសោ វិមុត្តិរសោ ឥតិ
 មេយ្យំ ឧបដ្ឋានមណ្ឌោ សតិសម្មាជ្ឈង្គោ បរាទោ ក-
 សដោ យោ តត្ថ អត្តរសោ ធម្មរសោ វិមុត្តិរសោ ឥតិ
 មេយ្យំ បរិច្ចយមណ្ឌោ ធម្មវិច្ចយសម្មាជ្ឈង្គោ អវិជ្ជា
 កសដោ យោ តត្ថ អត្តរសោ ធម្មរសោ វិមុត្តិរសោ

សព្វាតលៈ ថ្វាដោយការមិនញាប់ញ័រព្រោះការមិនជឿ ការមិនជឿ
 ជាការល្អក៏ សេនៃអត្ត សេនៃធម៌ សេនៃវិមុត្តិ ក្នុងសព្វាតលៈនោះ
 ឯណា នេះជាធម្មជាតិក្នុងក្របដឹក វិយាតលៈ ថ្វាដោយការមិនញាប់
 ញ័រព្រោះសេចក្តីខ្ជិល សេចក្តីខ្ជិលជាការល្អក៏ សេនៃអត្ត សេនៃធម៌
 សេនៃវិមុត្តិ ក្នុងវិយាតលៈនោះ ឯណា នេះជាធម្មជាតិក្នុងក្របដឹក
 សតិពលៈ ថ្វាដោយការមិនញាប់ញ័រ ព្រោះបរាទៈ បរាទៈជាការ
 ល្អក៏ សេនៃអត្ត សេនៃធម៌ សេនៃវិមុត្តិ ក្នុងសតិពលៈនោះ ឯណា
 នេះជាធម្មជាតិក្នុងក្របដឹក សមាធិពលៈ ថ្វាដោយការមិនញាប់ញ័រ
 ព្រោះទុទ្ធានុ ទុទ្ធានុ ជាការល្អក៏ សេនៃអត្ត សេនៃធម៌ សេនៃវិមុត្តិ
 ក្នុងសមាធិពលៈនោះ ឯណា នេះជាធម្មជាតិក្នុងក្របដឹក បញ្ញាពលៈ
 ថ្វាដោយការមិនញាប់ញ័រ ព្រោះអវិជ្ជា អវិជ្ជា ជាការល្អក៏ សេនៃអត្ត
 សេនៃធម៌ សេនៃវិមុត្តិ ក្នុងបញ្ញាពលៈនោះ ឯណា នេះជាធម្មជាតិក្នុង
 ក្របដឹក សតិសម្មាជ្ឈង្គ ថ្វាដោយការប្រុង បរាទៈជាការល្អក៏
 សេនៃអត្ត សេនៃធម៌ សេនៃវិមុត្តិ ក្នុងសតិសម្មាជ្ឈង្គនោះ ឯណា
 នេះជាធម្មជាតិក្នុងក្របដឹក ធម្មវិច្ចយសម្មាជ្ឈង្គ ថ្វាដោយការជ្រើស
 រើសធម៌ អវិជ្ជា ជាការល្អក៏ សេនៃអត្ត សេនៃធម៌ សេនៃ
 វិមុត្តិ ក្នុងធម្មវិច្ចយសម្មាជ្ឈង្គនោះ ឯណា នេះជាធម្មជាតិក្នុងក្របដឹក

ឥទ្ធិ មេយ្យំ បក្កហមណ្ណោ វិយសន្តោជ្ឈង្គោ កោ-
 សជ្ជិ កាសដោ យោ ភត្ត អត្តរសោ ធម្មរសោ
 វិមុត្តិរសោ ឥទ្ធិ មេយ្យំ ធាណមណ្ណោ បិគិសន្តា-
 ជ្ឈង្គោ បរិណ្ណហោ កាសដោ យោ ភត្ត អត្ត-
 រសោ ធម្មរសោ វិមុត្តិរសោ ឥទ្ធិ មេយ្យំ ឧប-
 សមមណ្ណោ បស្សន្តិសន្តោជ្ឈង្គោ ទុដ្ឋល្យំ កាស-
 ដោ យោ ភត្ត អត្តរសោ ធម្មរសោ វិមុត្តិរសោ ឥទ្ធិ
 មេយ្យំ អភិក្កមមណ្ណោ សមាធិសន្តោជ្ឈង្គោ ទុទ្ធិ
 កាសដោ យោ ភត្ត អត្តរសោ ធម្មរសោ វិមុត្តិ-
 រសោ ឥទ្ធិ មេយ្យំ បដិសម្ពុទ្ធសម្ពាណ្ណោ ឧបេក្ខា
 សន្តោជ្ឈង្គោ អប្បដិសម្ពុទ្ធិ^(១) កាសដោ យោ ភត្ត
 អត្តរសោ ធម្មរសោ វិមុត្តិរសោ ឥទ្ធិ មេយ្យំ ។

(៤) ទស្សនមណ្ណោ សម្មាទិដ្ឋិ មិច្ឆាទិដ្ឋិ កាស-
 ដោ យោ ភត្ត អត្តរសោ ធម្មរសោ វិមុត្តិរសោ ឥទ្ធិ មេ-
 យ្យំ អភិក្កេបមណ្ណោ សម្មាសន្តិច្ឆោ មិច្ឆាសន្តិច្ឆោ
 កាសដោ យោ ភត្ត អត្តរសោ ធម្មរសោ វិមុត្តិរសោ

១ ម. អប្បដិសម្ពា ។

វិយសន្តោជ្ឈង្គោ ថ្វាដោយការផ្តើរឡើង សេចក្តីខ្លួនជាភក្ត្រល្អក់ សេវនេត្ត
 សេវនេមិ សេវនវិមុត្តិ ក្នុងវិយសន្តោជ្ឈង្គោនោះ ឯណា នេះជាធម្មជាតិ
 ក្នុងក្របដឹក បិគិសន្តោជ្ឈង្គោ ថ្វាដោយការផ្សាយទៅ សេចក្តីក្តៅក្រហាយ
 ជាភក្ត្រល្អក់ សេវនេត្ត សេវនេមិ សេវនវិមុត្តិ ក្នុងបិគិសន្តោជ្ឈង្គោនោះ
 ឯណា នេះជាធម្មជាតិក្នុងក្របដឹក បស្សន្តិសន្តោជ្ឈង្គោ ថ្វាដោយការស្ងប់
 ធម្មជាតិជាទីតាំងនៃសេចក្តីក្តៅក្រហាយ ជាភក្ត្រល្អក់ សេវនេត្ត សេវនេមិ
 សេវនវិមុត្តិ ក្នុងបស្សន្តិសន្តោជ្ឈង្គោនោះ ឯណា នេះជាធម្មជាតិក្នុងក្របដឹក
 សមាធិសន្តោជ្ឈង្គោ ថ្វាដោយការមិនរាយមាយ ទទួលបានភក្ត្រល្អក់ សេ-
 វនេត្ត សេវនេមិ សេវនវិមុត្តិ ក្នុងសមាធិសន្តោជ្ឈង្គោនោះ ឯណា នេះ
 ជាធម្មជាតិក្នុងក្របដឹក ទេយ្យសន្តោជ្ឈង្គោ ថ្វាដោយការនឹកចំណី ការ
 មិននឹកចំណី ជាភក្ត្រល្អក់ សេវនេត្ត សេវនេមិ សេវនវិមុត្តិ ក្នុង
 ទេយ្យសន្តោជ្ឈង្គោនោះ ឯណា នេះជាធម្មជាតិក្នុងក្របដឹក ។

(៤) សម្មាទិដ្ឋិ ថ្វាដោយការឃើញ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ជាភក្ត្រល្អក់
 សេវនេត្ត សេវនេមិ សេវនវិមុត្តិ ក្នុងសម្មាទិដ្ឋិនោះ ឯណា នេះ
 ជាធម្មជាតិក្នុងក្របដឹក សម្មាសន្តិច្ឆោ ថ្វាដោយការលើកចិត្តឡើង
 (ការនឹកចំណី) មិច្ឆាសន្តិច្ឆោ ជាភក្ត្រល្អក់ សេវនេត្ត សេវនេមិ
 សេវនវិមុត្តិ ក្នុងសម្មាសន្តិច្ឆោនោះ ឯណា នេះជាធម្មជាតិក្នុងក្របដឹក

មហានិទ្ទេ ឧណ្ណបិដកថា

ឥទ្ធិ មេយ្យំ ចក្កបាមណ្ណោ សម្មាភិចា មិច្ឆាភិចា កស-
 ដោ យោ តត្ថ អត្តរសោ ធម្មរសោ វិមុត្តិរសោ ឥទ្ធិ
 មេយ្យំ សមុដ្ឋានមណ្ណោ សម្មាកម្មត្តោ មិច្ឆាកម្មត្តោ
 កសដោ យោ តត្ថ អត្តរសោ ធម្មរសោ វិមុត្តិរសោ
 ឥទ្ធិ មេយ្យំ វេទានមណ្ណោ សម្មាភិចា មិច្ឆាភិចា
 កសដោ យោ តត្ថ អត្តរសោ ធម្មរសោ វិមុត្តិរសោ ឥទ្ធិ
 មេយ្យំ ចក្កបាមណ្ណោ សម្មាភិចាយោ មិច្ឆាភិចាយោ
 កសដោ យោ តត្ថ អត្តរសោ ធម្មរសោ វិមុត្តិរសោ
 ឥទ្ធិ មេយ្យំ ឧបដ្ឋានមណ្ណោ សម្មាសតិ មិច្ឆាសតិ
 កសដោ យោ តត្ថ អត្តរសោ ធម្មរសោ វិមុត្តិ-
 រសោ ឥទ្ធិ មេយ្យំ អវិកោចមណ្ណោ សម្មាសមាធិ
 មិច្ឆាសមាធិ កសដោ យោ តត្ថ អត្តរសោ ធម្ម-
 រសោ វិមុត្តិរសោ ឥទ្ធិ មេយ្យំ ទស្សនមណ្ណោ
 សម្មានិម្មំ អភិរោចមណ្ណោ សម្មាសន្តិវេទ ចក្ក-
 បាមណ្ណោ សម្មាភិចា សមុដ្ឋានមណ្ណោ សម្មាក-
 ម្មត្តោ វេទានមណ្ណោ សម្មាភិចា ចក្កបាមណ្ណោ

មហានិទ្ទេ ឧណ្ណបិដកថា

សម្មាភិចា ព្រះដោយការកំណត់ខ្ពស់ មិច្ឆាភិចា ជាតករណ្តក់ សេវនេត្ត
 សេវនេតិ សេវនិម្មត្តិ ក្នុងសម្មាភិចានោះ ឯណា នេះជាធម្មជាតិក្នុង
 ក្របដីក សម្មាភិចា ព្រះដោយការខ្ពង់ខ្ពស់ មិច្ឆាភិចា ជាតករណ្តក់
 សេវនេត្ត សេវនេតិ សេវនិម្មត្តិ ក្នុងសម្មាភិចានោះ ឯណា នេះ
 ជាធម្មជាតិក្នុងក្របដីក សម្មាភិចា ព្រះដោយសេចក្តីបរិសុទ្ធ មិច្ឆាភិចា
 ជាតករណ្តក់ សេវនេត្ត សេវនេតិ សេវនិម្មត្តិ ក្នុងសម្មាភិចានោះ
 ឯណា នេះជាធម្មជាតិក្នុងក្របដីក សម្មាភិចា ព្រះដោយការផ្តុំឡើង
 មិច្ឆាភិចា ជាតករណ្តក់ សេវនេត្ត សេវនេតិ សេវនិម្មត្តិ ក្នុងសម្មា-
 ភិចានោះ ឯណា នេះជាធម្មជាតិក្នុងក្របដីក សម្មាភិចា ព្រះដោយ
 ការប្រសិ មិច្ឆាភិចា ជាតករណ្តក់ សេវនេត្ត សេវនេតិ សេវនិម្មត្តិ
 ក្នុងសម្មាភិចានោះ ឯណា នេះជាធម្មជាតិក្នុងក្របដីក សម្មាភិចា ព្រះ
 ដោយការមិនរាយមាយ មិច្ឆាភិចា ជាតករណ្តក់ សេវនេត្ត សេវនេតិ
 សេវនិម្មត្តិ ក្នុងសម្មាភិចានោះ ឯណា នេះជាធម្មជាតិក្នុងក្របដីក
 សម្មាភិចា ព្រះដោយការឃើញ សម្មាភិចា ព្រះដោយការលើកចិត្ត
 ឡើង (កាន់ការប្រណី) សម្មាភិចា ព្រះដោយការកំណត់ សម្មាភិ-
 ចា ព្រះដោយការខ្ពង់ខ្ពស់ សម្មាភិចា ព្រះដោយសេចក្តីបរិសុទ្ធ

សង្ការយាមោ ឧបដ្ឋានមនោ សង្កាសតិ អវិក្កេច-
 មនោ សង្កាសនាទិ ឧបដ្ឋានមនោ សតិសន្តោជ្ឈង្គោ
 ចរិយមនោ ធម្មរិយសន្តោជ្ឈង្គោ បក្កហមនោ
 វិរិយសន្តោជ្ឈង្គោ វេណមនោ បិកិសន្តោជ្ឈង្គោ
 ឧបសមមនោ បស្សន្តិសន្តោជ្ឈង្គោ អវិក្កេចម-
 នោ សនាទិសន្តោជ្ឈង្គោ បដិសង្កាមនោ ឧ-
 បេត្តាសន្តោជ្ឈង្គោ អស្សន្តិយេ អកម្ម័យមនោ
 សទ្ធាពលំ កោសន្នេ អកម្ម័យមនោ វិរិយពលំ
 ចមាទេ អកម្ម័យមនោ សតិពលំ ឧទ្ធុទ្ធុ អកម្ម័-
 យមនោ សនាទិពលំ អវិជ្ជាយ អកម្ម័យមនោ
 បញ្ញាពលំ អនិមេត្តមនោ សន្តិទ្ធិយំ បក្កហមនោ
 វិរិយទ្ធិយំ ឧបដ្ឋានមនោ សតិទ្ធិយំ អវិក្កេចមនោ
 សនាទិទ្ធិយំ ធស្សនមនោ បញ្ញាទ្ធិយំ អាទិចគេយ្យ-
 ដ្ឋេន ឥទ្ធិយំ(*) មនោ អកម្ម័យដ្ឋេន ពលំ(២)មនោ
 និយ្យានដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គោ មនោ ហេតុដ្ឋេន មនោ ម-
 នោ ឧបដ្ឋានដ្ឋេន សតិប្បដ្ឋានា មនោ បទហនដ្ឋេន

* ឧ. និទ្ទេយា ។ ២ ឧ. ពណ ។

សង្ការយាមោ ថ្ការដោយការផ្គុំឡើង សង្កាសតិ ថ្ការដោយការប្រុង
 សង្កាសនាទិ ថ្ការដោយការមិនឈរមាយ សតិសន្តោជ្ឈង្គ ថ្ការដោយ
 ការប្រុង ធម្មរិយសន្តោជ្ឈង្គ ថ្ការដោយការជ្រើសរើសធម៌ វិរិយស-
 ន្តោជ្ឈង្គ ថ្ការដោយការផ្គុំឡើង បិកិសន្តោជ្ឈង្គ ថ្ការដោយការផ្សុះ
 ទៅ បស្សន្តិសន្តោជ្ឈង្គ ថ្ការដោយការស្ងប់ សនាទិសន្តោជ្ឈង្គ ថ្កា
 រដោយការមិនឈរមាយ ឧបេត្តាសន្តោជ្ឈង្គ ថ្ការដោយការមិនរើស
 សទ្ធាពលៈ ថ្ការដោយការមិនញាប់ញ័រ ព្រោះការមិនឡើ វិរិយពលៈ ថ្កា
 រដោយការមិនញាប់ញ័រ ព្រោះសចក្កិខ្លួន សតិពលៈ ថ្ការដោយការ
 មិនញាប់ញ័រ ព្រោះចមាទៈ សនាទិពលៈ ថ្ការដោយការមិនញាប់ញ័រ
 ព្រោះឧទ្ធុទ្ធុ បញ្ញាពលៈ ថ្ការដោយការមិនញាប់ញ័រ ព្រោះអនិមេត្ត
 សន្តិទ្ធិយ ថ្ការដោយការជ្រើសរើស វិរិយទ្ធិយ ថ្ការដោយការផ្គុំឡើង
 សតិទ្ធិយ ថ្ការដោយការប្រុង សនាទិទ្ធិយ ថ្ការដោយការមិនឈរមាយ
 បញ្ញាទ្ធិយ ថ្ការដោយការឃើញ ឥទ្ធិយ ថ្ការដោយអក្កថាជាអធិបក
 ពលៈ ថ្ការដោយអក្កថាមិនញាប់ញ័រ ពោជ្ឈង្គ ថ្ការដោយអក្កថាចេញចាក
 (វដ្តៈ) មនោ ថ្ការដោយអក្កថាហេតុ សតិប្បដ្ឋាន ថ្ការដោយអក្កថាប្រុង

សម្មប្បដាតា មណ្ឌា ឥជ្ឈនដ្ឋេន ឥន្ទិទាតា មណ្ឌា អវិ-
 ក្កោបដ្ឋេន សមាថា មណ្ឌា អនុបស្សនដ្ឋេន វិបស្សនា
 មណ្ឌា ឯករសដ្ឋេន សមថវិបស្សនា មណ្ឌា អនតិវត្ត-
 នដ្ឋេន យុគនត្វា មណ្ឌា សិវដ្ឋេន សីលវិស្សន្ទិ មណ្ឌា
 អវិក្កោបដ្ឋេន ចិត្តវិស្សន្ទិ មណ្ឌា នស្សនដ្ឋេន និដ្ឋិ-
 វិស្សន្ទិ មណ្ឌា មុត្តដ្ឋេន វិហារក្កោ មណ្ឌា បដិវេទដ្ឋេន
 វិជ្ជា មណ្ឌា បរិព្វាកដ្ឋេន វិមុត្តិ មណ្ឌា សមុច្ឆេ-
 ដ្ឋេន ទាយ ញាណំ មណ្ឌា បដិប្បស្សន្ទដ្ឋេន អនុ-
 ច្យានេ ញាណំ មណ្ឌា ននោ ឫសដ្ឋេន មណ្ឌា
 មនសិការោ សមុដ្ឋានដ្ឋេន មណ្ឌា ជស្សន សំមោ-
 តានដ្ឋេន មណ្ឌា វេទនា សមោសារណាដ្ឋេន មណ្ឌា
 សមាធិ បម្មទដ្ឋេន មណ្ឌា សតិ អាធិបតេយ្យដ្ឋេន
 មណ្ឌា បញ្ញា កុដ្ឋនដ្ឋេន មណ្ឌា វិមុត្តិ សារដ្ឋេន
 មណ្ឌា អមតោកធិ និព្វានំ បរិយោសានដ្ឋេន
 មណ្ឌាតិ ។

មនុស្សយុគថា ។
 រាណវិ ។
 មហានិទ្ទេ ចរិយោ ។

សម្មប្បដាតា មណ្ឌា ឥជ្ឈនដ្ឋេន ឥន្ទិទាតា មណ្ឌា អវិ-
 ក្កោបដ្ឋេន សមាថា មណ្ឌា អនុបស្សនដ្ឋេន វិបស្សនា
 មណ្ឌា ឯករសដ្ឋេន សមថវិបស្សនា មណ្ឌា អនតិវត្ត-
 នដ្ឋេន យុគនត្វា មណ្ឌា សិវដ្ឋេន សីលវិស្សន្ទិ មណ្ឌា
 អវិក្កោបដ្ឋេន ចិត្តវិស្សន្ទិ មណ្ឌា នស្សនដ្ឋេន និដ្ឋិ-
 វិស្សន្ទិ មណ្ឌា មុត្តដ្ឋេន វិហារក្កោ មណ្ឌា បដិវេទដ្ឋេន
 វិជ្ជា មណ្ឌា បរិព្វាកដ្ឋេន វិមុត្តិ មណ្ឌា សមុច្ឆេ-
 ដ្ឋេន ទាយ ញាណំ មណ្ឌា បដិប្បស្សន្ទដ្ឋេន អនុ-
 ច្យានេ ញាណំ មណ្ឌា ននោ ឫសដ្ឋេន មណ្ឌា
 មនសិការោ សមុដ្ឋានដ្ឋេន មណ្ឌា ជស្សន សំមោ-
 តានដ្ឋេន មណ្ឌា វេទនា សមោសារណាដ្ឋេន មណ្ឌា
 សមាធិ បម្មទដ្ឋេន មណ្ឌា សតិ អាធិបតេយ្យដ្ឋេន
 មណ្ឌា បញ្ញា កុដ្ឋនដ្ឋេន មណ្ឌា វិមុត្តិ សារដ្ឋេន
 មណ្ឌា អមតោកធិ និព្វានំ បរិយោសានដ្ឋេន
 មណ្ឌាតិ ។

មនុស្សយុគថា ។
 ចប់ រាណវិ ។
 ចប់ មហានិទ្ទេ ទី ១ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពុតាមត្តោ

ធិស្ស វិគ្គស្ស ទុទ្ធានំ វារិទិ

ញាណនិដ្ឋិ ច អស្សាសា វស្រ្តិយំ វិហោកុបត្តាមា
គតិកម្មវិបល្លាសា មត្តោ មណ្ឌោ ច តេ ធនាតិ ។
ឯស ធិកាយវារេ វចិច្ឆោ អស្សោ បវហោ ច
បវារេ វធមត្តោតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពុតាមត្ត

ទុទ្ធាននៃវិគ្គនោះគឺ

កុរិវត្តនោះមាន ញាណ ១ ចិដ្ឋិ ១ ការដកដង្ហើមចេញ ១
វស្រ្តិយ ១ វិហោកុជាតំវេប្រ្នំ ១ គតិ ១ កម្ម ១ វិបល្លាស
១ មត្ត ១ ដប់នឹងសភាពថា ។
ធិកាយវិប្រាសិវនេ លោកតំកលំទុក្ខហិយ មិនមានធម៌ដទៃ
ស្មើផង ជាដំបូងផង សំខាន់ផង ជាមត្តវិប្រាសិវផង ។

យុគន្ទវិគ្គ យុគន្ទកថា

(៥) ឯវាឌ្ឍ សុតិ ឯកំ សមយំ អាយស្មា អា-
នាញ កោសម្ពិយំ វិហរតិ យោសិទារាម ។ តត្រ
ទោ អាយស្មា អានាញ ភិក្ខុ អាមន្តសិ អាវុសោតិ ។
អាវុសោតិ ទោ តេ ភិក្ខុ អាយស្មតោ អាណន្តស្ស
បច្ឆស្សន្តសុំ ។ អាយស្មា អាណាញ ឯតនរោច យោ
ហិ កោចិ អាវុសោ ភិក្ខុ វា ភិក្ខុនិ វា មម
សន្និកេ អរហន្តិ ល្យាភរោតិ សព្វសោ ចត្វហិ
មត្តេហិ ឯតេសិ វា អញ្ញតវេន តាតមេហិ ចត្វហិ ។
នំធាវុសោ ភិក្ខុ សមថប្បព្ពន្ធមំ វិចស្សនិ កាវេតិ
តស្ស សមថប្បព្ពន្ធមំ វិចស្សនិ កាវយតោ មត្តោ
សញ្ញាយតំ សោ តំ មក្កំ អាសេវតិ កាវេតិ ត-
ហុលីករោតិ តស្ស តំ មក្កំ អាសេវតោ កា-
វយតោ តហុលីករោតោ សញ្ញាជនាទំ មហិយន្តិ
អនុសយា ព្យន្តិហោន្តិ ។

យុគន្ទវិគ្គ យុគន្ទកថា

(៥) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងខ្លះ សម័យមួយ ព្រះអាណន្តមានកាយ
គង់នៅក្នុងយោសិទារាម ទៀបត្រង់កោសម្ពិ ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះអាណន្ត
មានកាយ បានហៅពួកភិក្ខុថា ចូលតាវុសោទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ
ទទួលស្តាប់ព្រះអាណន្តមានកាយថា ករុណា តាវុសោ ។ ព្រះអាណន្តមាន
កាយ បានពោលនាក្សត្រថា ចូលតាវុសោទាំងឡាយ ចព្វនិករណមួយ
ទោភិក្ខុក្តិ ភិក្ខុនិក្តិ ល្យាភរោតក្នុងសំណាក់ខ្ញុំ ដោយមន្ត ៤ សព្វ
គ្រប់ ឬដោយមន្តទាំងអស់ មន្តណាមួយ តើមន្តទាំង ៤ ដូចម្តេចខ្លះ ។
ចូលតាវុសោទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចំរើនវិបស្សនាមាន
សមថជាប្រធាន កាលភិក្ខុនោះ ចំរើនវិបស្សនាមានសមថជាប្រធាន
មន្តវែងតើគេឡើង ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថាសេត ចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើន ខ្លះ
មន្តនោះ កាលភិក្ខុនោះ សេត ចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើន ខ្លះមន្តនោះ
ភិក្ខុនោះក៏លះបង់សញ្ញាជនៈទាំងឡាយ អនុស័យទាំងឡាយក៏វិនាស ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ចន្ទសម្ពុទ្ធាមគ្គ

បុន ធម៌ អាវុសោ ភិក្ខុ វិបស្សនាបុព្វង្គំមិ សមដំ ការវតិ តស្ស វិបស្សនាបុព្វង្គំមិ សមដំ ការយោតោ មត្តោ សញ្ញាយតិ ។ សោ តំ មគ្គំ អាសេវតិ ការវតិ ពហុលីករោតិ តស្ស តំ មគ្គំ អាសេវតោ ការយោតោ ពហុលីករោតោ សញ្ញាជនាទិ បហ័យន្តិ អនុសយា ព្យង្គិហោន្តិ ។

បុន ធម៌ អាវុសោ ភិក្ខុ សមដវិបស្សនិ យុត្តន្ទំ(១) ការវតិ តស្ស តំ សមដវិបស្សនិ យុត្តន្ទំ ការយោតោ មត្តោ សញ្ញាយតិ សោ តំ មគ្គំ អាសេវតិ ការវតិ ពហុលីករោតិ តស្ស តំ មគ្គំ អាសេវតោ ការយោតោ ពហុលីករោតោ សញ្ញាជនាទិ បហ័យន្តិ អនុសយា ព្យង្គិហោន្តិ ។

បុន ធម៌ អាវុសោ ភិក្ខុ ទេវមន្តិ ភិក្ខុ ភាននសំ(២) ហោតិ សោ អាវុសោ សមយោ យន្តិ ចិត្តំ អជ្ឈត្តញ្ញាវ សន្តិដ្ឋតិ សន្តិសីទតិ ឯកោទិ ហោតិ សមាទិយតិ តស្ស មត្តោ សញ្ញាយតិ

១ ឧ. ឧ. យុត្តន្ទំ ។ ២ ឧ. ឧ. ទេវមន្តិ ភិក្ខុ ភាននសំ ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ចន្ទសម្ពុទ្ធាមគ្គ

ខ្មាលការុសោ ទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុចំរើនសម្រេច៖ មាន វិបស្សនាជាប្រធាន កាលភិក្ខុនោះ ចំរើនសម្រេច៖ មានវិបស្សនាជាប្រធាន មគ្គកំភើតឡើង ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថាសេត ចំរើន ធ្វើឱ្យច្រើន ខ្ញុំមគ្គ នោះ កាលភិក្ខុនោះ សេត ចំរើន ធ្វើឱ្យច្រើន ខ្ញុំមគ្គនោះ ភិក្ខុនោះ កំលះសញ្ញាជនៈ ទាំងឡាយ អនុស័យទាំងឡាយកិរិយាស ។

ខ្មាលការុសោ ទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុចំរើនធម៌ ដែលជាប់គ្នា ជាតួភិសម្រេច៖ ទិវិវិបស្សនានោះ កាលភិក្ខុនោះចំរើនធម៌ ដែលជាប់គ្នាជាតួ ភិសម្រេច៖ ទិវិវិបស្សនានោះ មគ្គកំភើតឡើង ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថាសេត ចំរើន ធ្វើឱ្យច្រើន ខ្ញុំមគ្គនោះ កាលភិក្ខុនោះសេត ចំរើន ធ្វើឱ្យច្រើន ខ្ញុំមគ្គនោះ ភិក្ខុនោះកំលះសញ្ញាជនៈ ទាំងឡាយ អនុស័យទាំង ឡាយកិរិយាស ។

ខ្មាលការុសោ ទាំងឡាយ មួយទៀត ភិក្ខុមានចិត្តមិនច្របូចចល ដោយខ្លះក្នុងធម៌ ខ្មាលការុសោ ទាំងឡាយ មានសម័យ ដែលចិត្តបិក ល្អ ភាននសំ ជាចិត្តខ្ពស់ៗ ភាននសំ មគ្គរបស់ភិក្ខុនោះ កំភើតឡើង

យុគទ្វេវិញ យុគទ្វេវិញ

សោ កំ មត្តំ អាសេវតិ ការតិ ពហុលីកាភេតិ
តស្ស កំ មត្តំ អាសេវតោ ការយតោ ពហុលី-
កាភេតោ សញ្ញាជនាទិ មហិយន្តិ អនុសយា
ត្បន្តិយោន្តិ ។ យោ ហិ កោទិ អនុសោ ភិក្ខុ
ភិ ភិក្ខុនំ ភិ មម សន្តិកោ អរហន្តិ ព្យា-
កាភេតិ សព្វសោ ឥមេហិ ចត្វហិ មក្កេហិ
ឯតេសំ ភិ អញ្ញាតវេនាតិ ។

(៦) កង សមដប្បព្ពន្ធមំ វិបស្សនំ ការតិ ។
នេក្ខម្បសេន ចិត្តស្ស ឯកត្តតា អវិក្ខេបោ សមាទិ តត្ថ
ជាតេ ធម្មេ អនិក្ខតោ អនុបស្សនដ្ឋេន វិបស្សនា ទុក្ខ-
តោ អនុបស្សនដ្ឋេន វិបស្សនា អនត្តតោ អនុបស្សន-
ដ្ឋេន វិបស្សនា ។ ឥតិ ចមមំ ឆមដោ ចច្ឆា វិបស្សនា
តេន វុច្ឆតិ សមដប្បព្ពន្ធមំ វិបស្សនំ ការតិ(១) ។

ការតិកិ ចតស្សោ ការតា តត្ថ ជាតាទំ ធម្មាទំ
អនតិវត្តនដ្ឋេន ការតា ឥន្ទ្រិយាទំ ឯកវសដ្ឋេន ការតា
តទុបកវិយភំហនដ្ឋេន ការតា វាសេវនដ្ឋេន ការតា ។

១ ឧ. ពរោធិនី ។

យុគទ្វេវិញ យុគទ្វេវិញ

ភិក្ខុនោ ឈ្មោះថាសេនា ចំរើន ធ្វើឱ្យច្រើន ឡូមគ្គនោ កាលភិក្ខុនោ
សេនា ចំរើន ធ្វើឱ្យច្រើន ឡូមគ្គនោ ភិក្ខុនោភិវសេញ្ញាជនៈ
ទាំងឡាយ អនុស័យទាំងឡាយកិរិយា ។ ម្នាលភាវុសាទាំងឡាយ
បព្វជិកណាមួយ ចោះភិក្ខុភិ ភិក្ខុភិ តែងព្យាករេហត្តក្នុងសំណាក់ខ្ញុំ
ដោយមគ្គទាំង ៤ នេះ សព្វគ្រប់ ឬដោយមគ្គទាំងនេះ មគ្គណាមួយ ។

(៦) ភិក្ខុចំរើនវិបស្សនា មានសម្រេចជាប្រធាន កើដួងម្តង ។
កាលនៃចិត្តមានការច្នៃវិធីមួយ មិនរាយមាយ ដោយអំណាចនៃនក្ខមៈ
ឈ្មោះថាសមាទិ ឈ្មោះថាវិបស្សនា ដោយអត្ថប្រយោជន៍ឃើញរឿយជាមិន
ទៀង ឈ្មោះថាវិបស្សនា ដោយអត្ថប្រយោជន៍ឃើញរឿយ ថាជាទុក្ខ ឈ្មោះ
ថាវិបស្សនា ដោយអត្ថប្រយោជន៍ឃើញរឿយ ថាមិនមែនខ្លួន ឡូមទាំងឡាយ
ដែលកើតក្នុងសមាទិនោះ ។ សម្រេច (កើត) មុន វិបស្សនា (កើត)
ក្រោយ ហេតុនោះ លោកពោលថា ភិក្ខុចំរើនវិបស្សនា មានសម្រេច
ជាប្រធាន ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ពាក្យថា ចំរើន មានន័យ ការចំរើន(ការនា) ៤ យ៉ាង គឺ ការចំរើន
ដោយអត្ថប្រយោជន៍ក្នុង ឡូមទាំងឡាយ ដែលកើតក្នុងសមាទិនោះ ១
ការចំរើន ដោយអត្ថប្រយោជន៍នៃសេនាមួយ នៃវង្រ្តិយទាំងឡាយ ១ ការចំរើន
ដោយអត្ថប្រយោជន៍វិយៈ ដ៏សមគួរដល់វង្រ្តិយនោះ ១ ការចំរើន
ដោយអត្ថប្រយោជន៍ស្រាវជ្រាវសេនា ១ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពុតមន្តោ

មគ្គោ សញ្ញាយតីតិ កង្ខំ មគ្គោ សញ្ញាយតិ
 ធស្សនដ្ឋាន សម្មាទិដ្ឋិ មគ្គោ សញ្ញាយតិ អភិរោច-
 នដ្ឋាន សម្មាសង្កប្បោ មគ្គោ សញ្ញាយតិ បរិក្កហ-
 ដ្ឋាន សម្មារាតា មគ្គោ សញ្ញាយតិ សម្មុដ្ឋានដ្ឋាន
 សម្មាកម្មត្តោ មគ្គោ សញ្ញាយតិ វេទានដ្ឋាន
 សម្មាអាជីវោ មគ្គោ សញ្ញាយតិ បក្កហដ្ឋាន
 សម្មារាយោ មគ្គោ សញ្ញាយតិ ឧបដ្ឋានដ្ឋាន
 សម្មាសតិ មគ្គោ សញ្ញាយតិ អភិក្កេចដ្ឋាន សម្មា-
 សមាទិ មគ្គោ សញ្ញាយតិ វិវិ មគ្គោ សញ្ញាយតិ ។

សោ ភំ មក្កំ អាសវតិ កាវេតិ ពហុលីក-
 រោតិ អាសវតិ កង្ខំ អាសវតិ ។ អាវដ្ឋន្តោ
 អាសវតិ ជាទន្តោ អាសវតិ បស្សន្តោ អាសវតិ
 បទ្វារក្កន្តោ អាសវតិ ចិត្តំ អធិដ្ឋហន្តោ អាសវតិ
 សន្ទាយ អធិម្ពុត្តោ អាសវតិ វិវិយំ បក្កណ្ណន្តោ
 អាសវតិ សតិ ឧបដ្ឋាមន្តោ អាសវតិ ចិត្តំ
 សមាទហន្តោ អាសវតិ បញ្ញាយ បជាទន្តោ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពុតមន្ត

សំខ្មុគ្រងំពាក្យថា មគ្គកិក្ខន្ធាច្ឆរិ កើតច្បើង ដូចម្តេច
 មគ្គតិសម្មាទិដ្ឋិ ដោយអត្ថថាឃើញ កើតច្បើង មគ្គតិសម្មាសង្កប្បៈ
 ដោយអត្ថថា លើកចិត្តច្បើង (កាន់ការម្នា) កើតច្បើង មគ្គតិ
 សម្មារាតា ដោយអត្ថថាវាណា កើតច្បើង មគ្គតិសម្មាកម្មត្តៈ ដោយ
 អត្ថថាខ្លះច្បើង កើតច្បើង មគ្គតិសម្មាអាជីវៈ ដោយអត្ថថាស្តុយេនី
 កើតច្បើង មគ្គតិសម្មារាយាមៈ ដោយអត្ថថាផ្លូវទុក កើតច្បើង
 មគ្គតិសម្មាសតិ ដោយអត្ថថាប្រុង កើតច្បើង មគ្គតិសម្មាសមាទិ
 ដោយអត្ថថាមិនកយមាយ កើតច្បើង មគ្គតិច្បើង យ៉ាងនេះឯង ។

អធិប្បាយពាក្យថា ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថាសេត ចំរើន ធ្វើឱ្យច្រើន
 នូវមគ្គនោះ ត្រង់ពាក្យថា សេត តើសេតដូចម្តេច ។ ភិក្ខុកាលនឹករំពឹងកេ
 (នូវមគ្គ) ឈ្មោះថាសេត កាលដឹង ឈ្មោះថាសេត កាលឃើញ ឈ្មោះ
 ថាសេត កាលពិចារណា ឈ្មោះថាសេត កាលអធិដ្ឋាននូវចិត្ត ឈ្មោះ
 ថាសេត កាលធ្វើសិបដោយសត្វ ឈ្មោះថាសេត កាលផ្តន់នូវព្យា-
 យាម ឈ្មោះថាសេត កាលប្រុងនូវស្មារតី ឈ្មោះថាសេត កាលតំកល់
 ទុកនូវចិត្ត ឈ្មោះថាសេត កាលដឹងច្បាស់ដោយចញ្ញា ឈ្មោះថាសេត

អាសេវតិ អភិញ្ញេយ្យំ អភិជាទន្តោ អាសេវតិ ចរិ-
ញ្ញេយ្យំ ចរិជាទន្តោ អាសេវតិ ចហាតត្ថំ ចជហន្តោ
អាសេវតិ កាវេតត្ថំ កាវេត្តោ អាសេវតិ សង្ខិកាតត្ថំ
សង្ខិកាហន្តោ អាសេវតិ ឃី អាសេវតិ ។

កាវេតិ កាវេតិ កាវេតិ ។ អាវុទ្ធាន្តោ កាវេតិ
ជាទន្តោ កាវេតិ ធម្មស្សន្តោ កាវេតិ ធម្មវេស្សន្តោ
កាវេតិ ចិន្តិ អនិដ្ឋហន្តោ កាវេតិ សន្តាយ អនិមុត្ត-
ន្តោ កាវេតិ វិយំ ចក្កស្តាន្តោ កាវេតិ សតិ ឧបដ្ឋា-
មេន្តោ កាវេតិ ចិន្តិ សមាទហន្តោ កាវេតិ ចញ្ញាយ
ចជាទន្តោ កាវេតិ អភិញ្ញេយ្យំ អភិជាទន្តោ កាវេតិ
ចរិញ្ញេយ្យំ ចរិជាទន្តោ កាវេតិ ចហាតត្ថំ ចជហន្តោ
កាវេតិ កាវេតត្ថំ កាវេត្តោ កាវេតិ សង្ខិកាតត្ថំ
សង្ខិកាហន្តោ កាវេតិ ឃី កាវេតិ ។

កាលដីតំចំពោះនូវធម៌ដែលគួរដឹង ឈ្មោះថាសេត កាលកំណត់ដឹងនូវ
ធម៌ដែលគួរកំណត់ដឹង ឈ្មោះថាសេត កាលលះនូវធម៌ដែលគួរលះ
ឈ្មោះថាសេត កាលចំរើននូវធម៌ដែលគួរចំរើន ឈ្មោះថាសេត ភិក្ខុ
កាលធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ នូវធម៌ដែលគួរធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ ឈ្មោះថាសេត
ភិក្ខុសេត យ៉ាងនេះឯង ។

សំខ្លួនគ្រងពាក្យថា ចំរើន កើចំរើនដូចម្តេច ។ ភិក្ខុកាលនឹករំពឹងរក
ឈ្មោះថាចំរើន កាលដឹង ឈ្មោះថាចំរើន កាលឃើញ ឈ្មោះថាចំរើន
កាលគិតពាលោ ឈ្មោះថាចំរើន កាលអធិដ្ឋាននូវចិត្ត ឈ្មោះថាចំរើន
កាលជឿសម្រេចដោយសច្ចា ឈ្មោះថាចំរើន កាលផ្គត់ព្យាយាម ឈ្មោះថា
ចំរើន កាលប្រសិស្សាភី ឈ្មោះថាចំរើន កាលគំគល់ទុកនូវចិត្ត ឈ្មោះ
ថាចំរើន កាលដឹងច្បាស់ដោយចញ្ញា ឈ្មោះថាចំរើន កាលដឹងចំពោះនូវ
ធម៌ដែលគួរដឹង ឈ្មោះថាចំរើន កាលកំណត់ដឹងនូវធម៌ដែលគួរកំណត់ដឹង
ឈ្មោះថាចំរើន កាលលះនូវធម៌ដែលគួរលះ ឈ្មោះថាចំរើន កាលចំរើន
នូវធម៌ដែលគួរចំរើន ឈ្មោះថាចំរើន កាលធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌ ដែល
គួរធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ ឈ្មោះថាចំរើន ភិក្ខុចំរើន យ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពុទ្ធិមន្តោ

ពហុលីករោតិ កដិ ពហុលីករោតិ ។ អាវុដ្ឋោ
 ពហុលីករោតិ ជាទន្លោ ពហុលីករោតិ បស្សន្តោ
 ពហុលីករោតិ បទូវេក្កោ ពហុលីករោតិ ចិក្ខុំ អធៈ
 ដ្ឋហន្តោ ពហុលីករោតិ សន្ទាយ អធិប្បន្តោ ពហុលី-
 ករោតិ វិយំ បក្កន្តោ ពហុលីករោតិ សតិ ឧប-
 ដ្ឋាបេន្តោ ពហុលីករោតិ ចិក្ខុំ សមាទហន្តោ ពហុលី-
 ករោតិ បញ្ញាយ បជាទន្លោ ពហុលីករោតិ អភិញ្ញេ-
 យ្យំ អភិជាទន្លោ ពហុលីករោតិ បរិញ្ញេយ្យំ បរិជា-
 ទន្លោ ពហុលីករោតិ បហាតត្ថំ បជហន្តោ ពហុលី-
 ករោតិ ភាវេតត្ថំ ភាវេន្តោ ពហុលីករោតិ សច្ចិកាតត្ថំ
 សច្ចិករោន្តោ ពហុលីករោតិ ឯវិ ពហុលីករោតិ ។

តស្ស តំ ឧត្តំ អាសេវតោ ភាវយតោ ពហុ-
 លីករោតោ សញ្ញោជនាទិ បហិយន្តិ អនុសយា
 ឡន្តិហោន្តិកំ កដិ សញ្ញោជនាទិ បហិយន្តិ អនុស-
 យា ឡន្តិហោន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពុទ្ធិមន្តោ

សំន្តុត្រងំពាក្យថា ធ្វើឱ្យច្រើន កើតឱ្យច្រើនដូចម្តេច ។ កិកុ
 កាលនិករំពិសរេ ឈ្មោះថាធ្វើឱ្យច្រើន កាលនីង ឈ្មោះថាធ្វើឱ្យច្រើន
 កាលយើញ ឈ្មោះថាធ្វើឱ្យច្រើន កាលនិចារណា ឈ្មោះថាធ្វើឱ្យច្រើន
 កាលអធិដ្ឋានឡូចិក្ខុំ ឈ្មោះថាធ្វើឱ្យច្រើន កាលជឿសិចដោយសព្វ
 ឈ្មោះថាធ្វើឱ្យច្រើន កាលផ្គងព្យាយាម ឈ្មោះថាធ្វើឱ្យច្រើន កាលប្រុក
 ស្មារតី ឈ្មោះថាធ្វើឱ្យច្រើន កាលកំលំទុកឡូចិក្ខុំ ឈ្មោះថាធ្វើឱ្យ
 ច្រើន កាលនីងច្បាស់ដោយចញ្ញា ឈ្មោះថាធ្វើឱ្យច្រើន កាលនីងចំពោះ
 ឡូចមិដែលគួរនឹង ឈ្មោះថាធ្វើឱ្យច្រើន កាលកំណត់នឹងឡូចមិដែល
 គួរកំណត់នឹង ឈ្មោះថាធ្វើឱ្យច្រើន កាលលះឡូចមិដែលគួរលះ ឈ្មោះ
 ថាធ្វើឱ្យច្រើន កាលចំរើនឡូចមិដែលគួរចំរើន ឈ្មោះថាធ្វើឱ្យច្រើន
 កាលធ្វើដាក់ច្បាស់ឡូចមិដែលគួរធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ ឈ្មោះថាធ្វើឱ្យច្រើន
 កិកុធ្វើឱ្យច្រើន យ៉ាងនេះនឹង ។

សំន្តុត្រងំពាក្យថា កាលកិកុនោះ សេន ចំរើន ធ្វើឱ្យច្រើន ឡូចមន្ត
 នោះ កិកុនោះកិលសេញាជនៈចាំនិច្ចាយ អនុស័យចាំនិច្ចាយកិវិទាស
 កើតកិកុលសេញាជនៈចាំនិច្ចាយ អនុស័យចាំនិច្ចាយកិវិទាស ដូចម្តេច ។

យុទ្ធសាស្ត្រ យុទ្ធសាស្ត្រ

សេនាបតីមក្នុង ស្រុកយុទ្ធិ វិចិត្រចា សីល-
ព្រមព្រៀងសេនា ឥតមាន ឥណ្ឌា សញ្ញាជនាធិ បរិយាយ
និដ្ឋានុសយោ វិចិត្រចា.នុសយោ ឥមេ ទ្វេ អនុសយោ
ព្យុទ្ធិហោន្តិ ។

សេនាបតីមក្នុង ឱឡារឹក កាមរកសញ្ញា-
ជនំ បដិយសញ្ញាជនំ ឥតមាន ទ្វេ សញ្ញាជនាធិ
បរិយាយ ឱឡារឹក កាមរកកានុសយោ បដិ-
យានុសយោ ឥមេ ទ្វេ អនុសយោ ព្យុទ្ធិហោន្តិ ។

សេនាបតីមក្នុង អណុសហតតិ កាមរកសញ្ញា-
ជនំ បដិយសញ្ញាជនំ ឥតមាន ទ្វេ សញ្ញាជនាធិ បរិ-
យាយ អណុសហតតោ កាមរកកានុសយោ បដិយានុ-
សយោ ឥមេ ទ្វេ អនុសយោ ព្យុទ្ធិហោន្តិ ។

អរហត្តមក្នុង រូបរកោ អរូបរកោ មាណោ
ឧទ្ធច្ឆិ អវិជ្ជា ឥតមាន បញ្ច សញ្ញាជនាធិ បរិយាយ
មាណានុសយោ ករិកកានុសយោ អវិជ្ជានុសយោ ឥមេ
កយោ អនុសយោ ព្យុទ្ធិហោន្តិ ឯវិ សញ្ញាជនាធិ បរិ-
យាយ អនុសយោ ព្យុទ្ធិហោន្តិ ។

យុទ្ធសាស្ត្រ យុទ្ធសាស្ត្រ

ភិក្ខុលសេនាជនៈ ព្យ នេន ភិក្ខុកាយទិដ្ឋិ វិចិត្រចា សីលព្រម-
ព្រមព្រៀង អនុសយ ២ នេន ភិក្ខុកាយទិដ្ឋិ វិចិត្រចា ភិក្ខុកាយ
ដោយសេនាបតីមក្ក ។

លសេនាជនៈ ២ នេន ភិក្ខុកាយទិដ្ឋិ វិចិត្រចា ភិក្ខុកាយ
ដោយសេនាបតីមក្ក អនុសយ ២ នេន ភិក្ខុកាយទិដ្ឋិ វិចិត្រចា ភិក្ខុកាយ
ដោយសេនាបតីមក្ក ។

លសេនាជនៈ ២ នេន ភិក្ខុកាយទិដ្ឋិ វិចិត្រចា ភិក្ខុកាយ
ដោយសេនាបតីមក្ក អនុសយ ២ នេន ភិក្ខុកាយទិដ្ឋិ វិចិត្រចា ភិក្ខុកាយ
ដោយសេនាបតីមក្ក ។

លសេនាជនៈ ២ នេន ភិក្ខុកាយទិដ្ឋិ វិចិត្រចា ភិក្ខុកាយ
ដោយសេនាបតីមក្ក អនុសយ ២ នេន ភិក្ខុកាយទិដ្ឋិ វិចិត្រចា ភិក្ខុកាយ
ដោយសេនាបតីមក្ក ។

[៧] អត្យាណាទវសេន ចិត្តស្ស ឯកក្កតា អវិ-
 ក្ខេវោ សមាធិ រាណេកសញ្ញាវសេន ចិត្តស្ស
 ឯកក្កតា អវិក្ខេវោ សមាធិ ។ បេ។ បដិធិស្សក្កា-
 ទុបស្សី អស្សាសវសេន... បដិធិស្សក្កាទុបស្សី បស្សា-
 សវសេន ចិត្តស្ស ឯកក្កតា អវិក្ខេវោ សមាធិ
 តត្ថ ជាតេ ធម្មេ អនិច្ចតោ អនុបស្សនដ្ឋេន
 វិបស្សនា ទុក្ខតោ អនុបស្សនដ្ឋេន វិបស្សនា
 អនត្តតោ អនុបស្សនដ្ឋេន វិបស្សនា ។ ឥតិ បធម៌
 សមដោ បច្ឆា វិបស្សនា តេន វុទ្ធតិ សមដបុត្ត-
 ភមិ វិបស្សនិ ភាវេតិ ។

ភាវេតិ ចកស្សោ ភាវនា តត្ថ ជាតានំ ធម្មានំ
 អនតិវត្តនដ្ឋេន ភាវនា ឥន្ទ្រិយានំ ឯកាសដ្ឋេន ភាវនា
 តទុបករិយវាហនដ្ឋេន ភាវនា អានេវនដ្ឋេន ភាវនា។

[៧] ភាវនាចិត្តមានភារម្មណ៍តែមួយ មិនរាយមាយ ដោយអំណាច
 អត្យាណាទ ឈ្មោះថាសមាធិ ភាវនាចិត្តមានភារម្មណ៍តែមួយ មិនរាយ
 មាយ ដោយអំណាចនៃការសំខាល់តម្កី ឈ្មោះថាសមាធិ ។ បេ។ ភាវ-
 នាចិត្តមានភារម្មណ៍តែមួយ មិនរាយមាយ ដោយអំណាចនៃដង្ហើមរចេញ
 របស់បុគ្គលអ្នកឃើញរឿយ ។ ក្នុងការរាលដាលនៃចេញ... ដោយអំណាច
 នៃដង្ហើមចូល របស់បុគ្គលអ្នកឃើញរឿយ ។ ក្នុងការរាលដាលនៃចេញ
 ឈ្មោះថាសមាធិ ឈ្មោះថាវិបស្សនា ដោយអង្គថាឃើញរឿយៗ ថាមិន
 ទៀង ឈ្មោះថាវិបស្សនា ដោយអង្គថាឃើញរឿយៗថាទុក្ខ ឈ្មោះថា
 វិបស្សនា ដោយអង្គថាឃើញរឿយៗ ថាមិនមែនខ្លួន ខ្លួនមិនទាំងឡាយ
 ដែលកើតក្នុងសមាធិនោះ សម្រេច (កើត) មុន វិបស្សនា (កើត) ក្រោយ
 ហេតុនោះ លោកពាលថា កិក្ខុចំរើនវិបស្សនាមានសម្រេចជាប្រធាន
 ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ពាក្យថា ចំរើន បានដល់ការចំរើន(ភាវនា) ៤ យ៉ាង គឺការចំរើន
 ដោយអង្គថាមិនកន្លងខ្លួនមិនទាំងឡាយ ដែលកើតក្នុងសមាធិនោះ ១ ការ
 ចំរើន ដោយអង្គថាមានវិបស្សនាចិត្តមួយនៃដង្ហើមទាំងឡាយ ១ ការចំរើន
 ដោយអង្គថាទៅដោយវិធីដ៏សមគួរដល់ដង្ហើមនោះ ១ ការចំរើន
 ដោយអង្គថាស្សាហ៍សេត ១ ។

យុគទុវុទ្ធ យុគទុរាសី

មន្ត្រី សញ្ញាយតិ ក្រដាម មន្ត្រី សញ្ញាយតិ ។
ឧស្សាហកម្ម សញ្ញាដង្កូវ មន្ត្រី សញ្ញាយតិ អភិ-
រោធន៍ មន្ត្រី សញ្ញាសង្កេត មន្ត្រី សញ្ញាយតិ ។ ប ។
អភិក្កេបដង្កូវ សញ្ញាសមាជិ មន្ត្រី សញ្ញាយតិ
ឃី មន្ត្រី សញ្ញាយតិ ។

ស្រា តិ មន្ត្រី អាស្រ័យ ភាវិត ពហុលីករោតិ
អាស្រ័យ ក្រដាម អាស្រ័យ ។ អាវុធន្ត អាស្រ័យ
ជាឧត្ត អាស្រ័យ ។ ប ។ សង្កេតកម្ម សង្កេតករ-
ណ្ឌ អាស្រ័យ ឃី អាស្រ័យ ។

ភាវិត ក្រដាម ភាវិត ។ អាវុធន្ត ភាវិត
ជាឧត្ត ភាវិត ។ ប ។ សង្កេតកម្ម សង្កេតករណ្ឌ
ភាវិត ឃី ភាវិត ។

ពហុលីករោតិ ក្រដាម ពហុលីករោតិ ។
អាវុធន្ត ពហុលីករោតិ ជាឧត្ត ពហុលីករោតិ
។ ប ។ សង្កេតកម្ម សង្កេតករណ្ឌ ពហុលីករោតិ
ឃី ពហុលីករោតិ ។

យុគទុវុទ្ធ យុគទុរាសី

សំនួរគ្រងពាក្យថា មន្ត្រីកើតឡើង តើមន្ត្រីកើតឡើង ដូចម្តេច ។
មន្ត្រីសញ្ញាដង្កូវ ដោយអត្ថប្រយោជន៍ កើតឡើង មន្ត្រីសញ្ញាសង្កេត ដោយ
អត្ថប្រយោជន៍ (កាន់កាប់) កើតឡើង ។ ប ។ មន្ត្រីសញ្ញាស-
មាជិ ដោយអត្ថប្រយោជន៍ កើតឡើង មន្ត្រីកើតឡើង យ៉ាងនេះឯង ។

អត្ថប្រយោជន៍ កិច្ចការណ៍ ឈ្មោះថាសេត ចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើនឲ្យមន្ត្រី
នោះ គ្រងពាក្យថា សេត តើសេតដូចម្តេច ។ កិច្ចការណ៍កំរើន
ឈ្មោះថាសេត កាលដឹង ឈ្មោះថាសេត ។ ប ។ កាលធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់
ឲ្យធម៌ដែលគួរធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ ឈ្មោះថាសេត កិច្ចការណ៍ យ៉ាងនេះឯង ។

សំនួរគ្រងពាក្យថា ចំរើន តើចំរើន ដូចម្តេច ។ កិច្ចការណ៍កំរើន
(ឲ្យមន្ត្រី) ឈ្មោះថាចំរើន កាលដឹង ឈ្មោះថាចំរើន ។ ប ។ កាល
ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ ឲ្យធម៌ដែលគួរធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ ឈ្មោះថាចំរើន កិច្ច
ចំរើន យ៉ាងនេះឯង ។

សំនួរគ្រងពាក្យថា ធ្វើឲ្យច្រើន តើធ្វើឲ្យច្រើនដូចម្តេច ។ កិច្ចការ
ណ៍កំរើន (ឲ្យមន្ត្រី) ឈ្មោះថាធ្វើឲ្យច្រើន កាលដឹង ឈ្មោះថាធ្វើឲ្យច្រើន
។ ប ។ កាលធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ ឲ្យធម៌ដែលគួរធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ ឈ្មោះ
ថាធ្វើឲ្យច្រើន កិច្ចការណ៍ យ៉ាងនេះឯង ។

អស្ស ភី មក្កំ អាសវតោ ភាវយតោ ពហុ-
លីកោតោ សញ្ញាជនាមិ បហីយន្តិ អនុសយា
ព្យន្តិហោន្តិ កខិ សញ្ញាជនាមិ បហីយន្តិ អនុ-
សយា ព្យន្តិហោន្តិ ។

សោតាបត្តិមក្កេន សកាយនិដ្ឋិ វិចិត្តិញ្ចា សិ-
លត្វតបរាមាសា ឥនាមិ ភីណិ សញ្ញាជនាមិ
បហីយន្តិ មិដ្ឋានុសយោ វិចិត្តិញ្ចានុសយោ ឥមេ
ទ្វេ អនុសយា ព្យន្តិហោន្តិ ។

សកាតាមិមក្កេន ឱណ្ណវិកំ កាមរាគសញ្ញា-
ជនំ បដិយសញ្ញាជនំ ឥនាមិ ទ្វេ សញ្ញាជនាមិ
បហីយន្តិ ឱណ្ណវិកោ កាមរាគានុសយោ បដិយានុ-
សយោ ឥមេ ទ្វេ អនុសយា ព្យន្តិហោន្តិ ។

អនាតាមិមក្កេន អណ្ណសហាតតិ កាមរាគសញ្ញា-
ជនំ បដិយសញ្ញាជនំ ឥនាមិ ទ្វេ សញ្ញាជនាមិ
បហីយន្តិ អណ្ណសហាតោ កាមរាគានុសយោ ប-
ដិយានុសយោ ឥមេ ទ្វេ អនុសយា ព្យន្តិហោន្តិ ។

សំខុត្រនីតាក្យថា កាលភិក្ខុនោះ សេតិចំរើន ធ្វើឲ្យច្រើន ឲ្យ
មគ្គនោះ ភិក្ខុនោះ កំលះសេញាជនៈចាំនិទ្ធាយ អនុស័យចាំនិទ្ធាយ
កិរិទាស ភិក្ខុកុលសេញាជនៈចាំនិទ្ធាយ អនុស័យចាំនិទ្ធាយកិរិទាស
ដូចម្តេចខ្លះ ។

[៧] ភិក្ខុលសេញាជនៈ ៧ នេះ គឺ សកាយនិដ្ឋិ វិចិត្តិញ្ចា
សិលត្វតបរាមាស ដោយសោតាបត្តិមក្ក អនុស័យ ២ នេះ គឺ មិដ្ឋា-
នុស័យ វិចិត្តិញ្ចានុស័យ កិរិទាស ។

ភិក្ខុលសេញាជនៈ ២ នេះ គឺ កាមរាគសញ្ញាជនៈ បដិយសញ្ញា-
ជនៈ ដ៏ប្រោគប្រោគ ដោយសកាតាមិមក្ក អនុស័យ ២ នេះ គឺ
កាមរាគានុស័យ បដិយានុស័យ ដ៏ប្រោគប្រោគ កិរិទាស ។

ភិក្ខុលសេញាជនៈ ២ នេះ គឺ កាមរាគសញ្ញាជនៈ បដិយ-
សញ្ញាជនៈ ដ៏ល្អិត ដោយអនាតាមិមក្ក អនុស័យ ២ នេះ គឺ កាមរា-
គានុស័យ បដិយានុស័យ ដ៏ល្អិត កិរិទាស ។

អរហន្តមគ្គេន រូបរកោ អរូបរកោ មាណោ ឧទ្ធច្ឆិ
អវិជ្ជា ឥមានិ បញ្ច សញ្ញាជនាធិ បហ័យន្តិ មាណាទុ-
សយោ កវកកាទុសយោ អវិជ្ជាទុសយោ ឥមេ តយោ
អទុសយា ឡង្គិហោន្តិ ឯវិ សញ្ញាជនាធិ បហ័យន្តិ
អទុសយា ឡង្គិហោន្តិ ឯវិ សមដប្បព្វន្តមិ វិបស្សនិ
កាវេតិ ។

[៨] កថំ វិបស្សនាប្បព្វន្តមិ សមដំ កាវេតិ ។
អនិច្ចតោ អនុបស្សនដ្ឋេន វិបស្សនា ទុក្ខតោ អ-
នុបស្សនដ្ឋេន វិបស្សនា អនត្តតោ អនុបស្សនដ្ឋេន
វិបស្សនា តត្ថ ជាតានំ ធម្មានំ ច វេស្សន្តារម្មណាតា
ចិត្តស្ស ឯកត្តតា អវិក្កេតោ សមាធិ ឥតិ បឋមំ
វិបស្សនា បន្ទា សមាថា ភេន វុច្ឆតិ វិបស្សនាប្បព្វន្តមិ
សមដំ កាវេតិ ។

កាវេតិទិ ចតស្សោ កាវេតា ។ បេ ។ អាសេវនដ្ឋេន
កាវេតា ។ បេ ។ មត្តោ សញ្ញាយតិទិ កថំ មត្តោ
សញ្ញាយតិ ។ បេ ។ ឯវិ មត្តោ សញ្ញាយតិ ។ បេ ។

កិកុលសេញោជនៈ ៥ នេះ គឺ រូបរកៈ អរូបរកៈ មានៈ ឧទ្ធច្ឆៈ
អវិជ្ជា ដោយអហេតុមគ្គ អនុស័យ ព្យ នេះ គឺ មាណាទុស័យ កវក-
កាទុស័យ អវិជ្ជាទុស័យ កិវិទាស កិកុ លសេញោជនៈ ចាំនិច្ចាយ
អនុស័យ ចាំនិច្ចាយ កិវិទាស យ៉ាងនេះ កិកុចំរើនវិបស្សនា មានសមដៈ
ជាប្រធាន យ៉ាងនេះឯង ។

[៨] កិកុចំរើនសមដៈ មានវិបស្សនាជាប្រធាន តើដូចម្តេច ។
វិបស្សនា ដោយអក្កថាឃើញរឿយ ។ ថាមិនទៀង វិបស្សនា ដោយ
អក្កថាឃើញរឿយ ។ ថាជាទុក្ខ វិបស្សនា ដោយអក្កថាឃើញរឿយ ។
ថាមិនមែនខ្លួន មួយទៀត កាតវនធមិចាំនិច្ចាយ ដែលកើតក្នុងសមាធិ
នោះ មានការម្នាក់គ្នា កាតវនចិត្តមានការម្នាក់តែមួយ ការមិន
ក្នុងមួយ ឈ្មោះថាសមាធិ វិបស្សនា (កើត) មុន សមដៈ (កើត)
ក្រោយ ហេតុនោះ លោកគោលថា កិកុចំរើនសមដៈ មានវិបស្សនា
ជាប្រធាន ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ពាក្យថា ចំរើន បានដល់ការចំរើន ៤ យ៉ាង ។ បេ ។ ការចំរើន
ដោយអក្កថាស្សាហ៍សេត ។ បេ ។ សំនួរគ្រងពាក្យថា មគ្គកើតទៀង
តើមគ្គកើតទៀង ដូចម្តេច ។ បេ ។ មគ្គកើតទៀង យ៉ាងនេះ ។ បេ ។

ឯវិ សុត្តន្តនិទានំ បរិយាយន្តិ អនុសយា ព្យុត្តិហោន្តិ ។
 រូបំ អនិច្ចតោ អនុបស្សនដ្ឋេន វិបស្សនា រូបំ ទុក្ខតោ
 អនុបស្សនដ្ឋេន វិបស្សនា រូបំ អនត្តតោ
 អនុបស្សនដ្ឋេន វិបស្សនា តត្ថ ជាតានំ ធម្មានំ
 ច វោស្សន្តារខ្មណតា ចិត្តស្ស ឯកក្កតា អវិក្កេ-
 ហោ សមាទំ ឥតិ បថមំ វិបស្សនា បច្ឆា សមថោ
 កេន វុទ្ធកំ វិបស្សនាចុច្ចន្តំ សមមំ ភាវតិ ។
 ការតីតិ ចតស្សោ ការិយា ។ បេ ។ អាសវនដ្ឋេន
 ការិយា ។ បេ ។ មត្តោ សញ្ញាយតីតិ ។ បេ ។ ឯវិ មត្តោ
 សញ្ញាយតិ ។ បេ ។ ឯវិ សុត្តន្តនិទានំ បរិយាយន្តិ
 អនុសយា ព្យុត្តិហោន្តិ ។ វេទនំ សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញា-
 ណំ ចក្កំ ។ បេ ។ ជរាមរណំ អនិច្ចតោ អនុបស្ស-
 នដ្ឋេន វិបស្សនា ជរាមរណំ ទុក្ខតោ ។ បេ ។
 អនត្តតោ អនុបស្សនដ្ឋេន វិបស្សនា តត្ថ ជាតានំ
 ធម្មានំ ច វោស្សន្តារខ្មណតា ចិត្តស្ស ឯកក្កតា

ភិក្ខុនោកំលះសុត្តន្តនិទានំ តំ ឡាយ អនុសយ តំ ឡាយ កិរិយាស យ៉ាង
 នេះ ។ វិបស្សនា ដោយអត្តថាឃើញរឿយៗ ឡើយ ថាមិនទៀង
 វិបស្សនា ដោយអត្តថាឃើញរឿយៗ ឡើយ ថាជាទុក្ខ វិបស្សនា
 ដោយអត្តថាឃើញរឿយៗ ឡើយ ថាមិនមែនខ្លួន មួយទៀត ភាពនៃ
 ធម៌តំ ឡាយ ដែលកើតក្នុងសមាធិនោះ មានការម្នាក់គ្នារួម ភាព
 នៃចិត្តមានការម្នាក់គ្នាមួយ ការមិនឈឺមាយ ឈ្មោះថាសមាធិ វិប-
 ស្សនា (កើត) មុន សមថៈ (កើត) ក្រោយ ហេតុនោះ ហេតុការណ៍
 ថា ភិក្ខុចំរើនសមថៈ មានវិបស្សនាជាប្រធាន ដោយប្រការដូច្នោះ ។
 ពាក្យថា ចំរើន បានដល់ការចំរើន ៤ យ៉ាង ។ បេ ។ ការចំរើន
 ដោយអត្តថាស្សាហ៍សេព ។ បេ ។ សំខ្មុក្រតីពាក្យថា មត្ត កើតឡើង
 ។ បេ ។ មត្តកើតឡើងយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ភិក្ខុនោកំលះសុត្តន្តនិទានំ តំ
 ឡាយ អនុសយ តំ ឡាយ កិរិយាស ។ វិបស្សនា ដោយអត្តថាឃើញ
 រឿយៗ ឡើយ វិបស្សនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណ ចក្ក ។ បេ ។ ឡើយ ឈ្មោះ
 ថាមិនទៀង វិបស្សនា ដោយអត្តថាឃើញរឿយៗ ឡើយ ឡើយ ឈ្មោះ
 ថាជាទុក្ខ ។ បេ ។ ថាមិនមែនខ្លួន មួយទៀត ភាពនៃធម៌តំ ឡាយ ដែល
 កើតក្នុងសមាធិនោះ មានការម្នាក់គ្នារួម ភាពនៃចិត្តមានការម្នាក់គ្នាមួយ

អភិក្ខុនា សមាធិ ឥតិ បមមី វិបស្សនា បច្ឆា ស-
មេថា គេន វុត្តិ វិបស្សនាបុព្វត្ថមី សមមី ការតិ ។
ការតិ ធម្មស្ស ការវា ។ បេ ។ សញ្ញាយ-
តិ កដំ មត្តា សញ្ញាយតិ ។ បេ ។ ឃី មត្តា
សញ្ញាយតិ ។ បេ ។ ឃី សញ្ញាជនា ធិ បដិយន្តិ
អនុសយា ព្យន្តិហោន្តិ ឃី វិបស្សនាបុព្វត្ថមី សមមី
ការតិ ។

[៧] កដំ សមវិបស្សនំ យុគទន្តិ ការតិ ។
សោធស្សសហំ អាការវហំ សមវិបស្សនំ យុគទន្តិ
ការតិ អារម្មណ៍ដួន កោនដួន បហានដួន
បរិច្ចាគដួន វុដ្ឋានដួន វិវដ្តនដួន សន្តដួន
បណ្ឌិតដួន វិអត្តដួន អនាសវដួន ធារណ៍ដួន
អធិត្តដួន អប្បណិហិតដួន សុញ្ញដួន ឯកា-
សដួន អនតិវត្តនដួន យុគទន្តិ ។

ការមិនឈរ ឈ្មោះថាសមាធិ វិបស្សនា (កើត) មុន សមមៈ
(កើត) ក្រោយ ហេតុនោះ លោកគោលថា ភិក្ខុចំរើនសមមៈ មាន
វិបស្សនាជាប្រធាន ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ពាក្យថា ចំរើន បានដល់ការចំរើន ៤ យ៉ាង ៗ បើ ។ សំនួរគ្រងពាក្យ
ថា មត្តកើតឡើង តើមត្តកើតឡើងដូចម្តេច ។ បេ ។ មត្តកើតឡើងយ៉ាង
នេះ ។ បេ ។ ភិក្ខុនោះរំលឹកសញ្ញាជនៈទាំងឡាយ អនុស្សយទាំងឡាយ ក៏
វិភាសយ៉ាងនេះ ភិក្ខុចំរើនសមមៈមានវិបស្សនាជាប្រធាន យ៉ាងនេះឯង ។

[៨] ភិក្ខុចំរើនធម៌ដែលជាប់គ្នាជាគូ គឺសមមៈនឹងវិបស្សនា តើដូច
ម្តេច ។ ភិក្ខុចំរើនធម៌ដែលជាប់គ្នាជាគូ គឺសមមៈនឹងវិបស្សនា ដោយអាការ
១៦ គឺដោយអត្តថាជាអារម្មណ៍ ១ ដោយអត្តថាជាគោល ១ ដោយអត្តថា
លម្អិត ១ ដោយអត្តថាលស្រឡះ ១ ដោយអត្តថាចេញ ១ ដោយអត្តថា
ប្រែប្រួល ១ ដោយអត្តថាស្ងប់ ១ ដោយអត្តថាស្ងួត ១ ដោយអត្តថាប្រ-
ស្រឡះ ១ ដោយអត្តថាមិនមានភាសវៈ ១ ដោយអត្តថាធូលី ១ ដោយអត្ត-
ថាមិនមានធិមិត្ត ១ ដោយអត្តថាមិនមានទីតាំង ១ ដោយអត្តថាស្ងួត ១
ដោយអត្តថាមានរសតែមួយ ១ ដោយអត្តថាមិនកន្លងជាប់គ្នាជាគូនឹងគ្នា ១ ។

កថំ អាម្មណាដ្ឋេន សមថវិបស្សនំ យុកនទ្ធិ
ការេតិ ។ ឧទ្ធី បដហោតោ ចិត្តស្ស ឯកត្តតា អវិ-
ក្ខេហោ សមាធិ និរោជារម្មណោ អវិជ្ជំ បដហោតោ
អនុបស្សនដ្ឋេន វិបស្សនា និរោជារម្មណោ ឥតិ
អាម្មណាដ្ឋេន សមថវិបស្សនា ឯករសា ហោន្តិ
យុកនទ្ធា ហោន្តិ អញ្ញមញ្ញំ នាតិវត្តន្តិ តេន វុត្តិ
អាម្មណាដ្ឋេន សមថវិបស្សនំ យុកនទ្ធិ ការេតិ ។

ការេតិ ចតស្សោ ការេតា ។ មេ ។ អាសេវ-
នដ្ឋេន ការេតា ។ មេ ។ មក្កោ សញ្ញាយតិ កថំ
មក្កោ សញ្ញាយតិ ។ មេ ។ ឯវិ មក្កោ សញ្ញាយតិ
ឯវិ សញ្ញាជនានិ បហ័យន្តិ អនុសយា ព្យន្តិហោ-
ន្តិ ឯវិ អាម្មណាដ្ឋេន សមថវិបស្សនំ យុកនទ្ធិ
ការេតិ ។

កថំ កោចរដ្ឋេន សមថវិបស្សនំ យុកនទ្ធិ
ការេតិ ។ ឧទ្ធី បដហោតោ ចិត្តស្ស ឯកត្តតា អវិក្ខេ-
ហោ សមាធិ និរោជកោចរេន អវិជ្ជំ បដហោតោ អនុប-
ស្សនដ្ឋេន វិបស្សនា និរោជកោចរេន ឥតិ កោចរដ្ឋេន

ភិក្ខុចំរើនធម៌ ដែលជាប់គ្នាជាតួ គឺសមថៈនិវិបស្សនា ដោយអត្ត-
ថាជាតារម្មណំ តើដូចម្តេច ។ កាលបុគ្គលលះឧទ្ធច្ចៈ ភាវវិចិត្តមាន
ការម្នាក់តែមួយ ការមិនឈមមាយ គឺសមាធិ មាននិរោជជាតារម្មណំ
កាលបុគ្គលលះអវិជ្ជា វិបស្សនា ដោយអត្តថាឃើញរឿយ ។ ក៏មាន
និរោជជាតារម្មណំដែរ សមថៈនិវិបស្សនា ដោយអត្តថាជាតារម្មណំ ជា
ទុណជាតិមានសតែមួយ ជាប់គ្នាជាតួ មិនកន្លងឡើយនឹងគ្នា ដោយ
ប្រការដូច្នោះ ព្រោះហេតុនោះ លោកទើបពោលថា ភិក្ខុចំរើនធម៌ដែល
ជាប់គ្នាជាតួ គឺសមថៈនិវិបស្សនា ដោយអត្តថាជាតារម្មណំ ។

ពាក្យថា ចំរើន បានដល់ការចំរើន ៤ យ៉ាង ។ មេ ការចំរើន ដោយ
អត្តថា ។ ស្សាហំសេព ។ មេ ។ សំនួរត្រង់ពាក្យថា មន្តៈកើតឡើង តើមន្ត
កើតឡើង ដូចម្តេច ។ មេ ។ មន្តកើតឡើង យ៉ាងនេះ ភិក្ខុនោះលះ
សញ្ញាជនៈទាំងឡាយ អនុស្សយទាំងឡាយកិរិយាស យ៉ាងនេះ ភិក្ខុចំរើន
ធម៌ ដែលជាប់គ្នាជាតួ គឺសមថៈនិវិបស្សនា ដោយអត្តថាជាតារម្មណំ
យ៉ាងនេះដែរ ។

ភិក្ខុចំរើនធម៌ដែលជាប់គ្នាជាតួ គឺសមថៈនិវិបស្សនា ដោយអត្តថា
ជាតារម្មណំ តើដូចម្តេច ។ កាលបុគ្គលលះឧទ្ធច្ចៈ ភាវវិចិត្តមានការម្នាក់
តែមួយ ការមិនឈមមាយ គឺសមាធិ មាននិរោជជាតារម្មណំ កាលបុគ្គលលះ
អវិជ្ជា វិបស្សនា ដោយអត្តថាឃើញរឿយ ។ ក៏មាននិរោជជាតារម្មណំដែរ

យុគទុវិញ្ញ យុគទុកថិ

សមថវិបស្សនា ឯករសា ហោត្តិ យុកទុកថា ហោត្តិ
អញ្ញមញ្ញំ ធាតិវត្តន្តិ តេន វុត្តតិ តោទវដ្ឋេន សមថ-
វិបស្សនំ យុកទុកថំ កាវេតិ ។

[១០] កង បហានដ្ឋេន សមថវិបស្សនំ យុកទុ-
ក្ខំ កាវេតិ ។ ឧទ្ធព្វសហកតក្កិលេសេ ៥ ១១ ១២
៥ បដហតោ ចិត្តស្ស ឯកក្កតា អវិក្កោចោ
សមាធិ ធិរោគតោចរោ អវិជ្ជាសហកតក្កិលេសេ ៥
១១ ៥ បដហតោ អនុបស្សនដ្ឋេន វិបស្សន
ធិរោគតោចរោ វេតិ បហានដ្ឋេន សមថវិបស្សនា
ឯករសា ហោត្តិ យុកទុកថា ហោត្តិ អញ្ញមញ្ញំ
ធាតិវត្តន្តិ តេន វុត្តតិ បហានដ្ឋេន សមថវិបស្សនំ
យុកទុកថំ កាវេតិ ។

កង បរិប្បាកដ្ឋេន សមថវិបស្សនំ យុកទុក្ខំ កា-
វេតិ ។ ឧទ្ធព្វសហកតក្កិលេសេ ៥ ១១ ៥ បរិប្បាដិកោ
ចិត្តស្ស ឯកក្កតា អវិក្កោចោ សមាធិ ធិរោគតោចរោ
អវិជ្ជាសហកតក្កិលេសេ ៥ ១១ ៥ បរិប្បាដិកោ អនុ-
បស្សនដ្ឋេន វិបស្សនា ធិរោគតោចរោ វេតិ បរិប្បាកដ្ឋេន

សមថវិបស្សនា ដោយអក្កថវេតោចរោ ជាគុណជាតិមានសេតិយ្យ
ជាប់គ្នាជាត្រូ មិនកន្លងឡើយនឹងគ្នា ដោយប្រការដូច្នោះ ព្រោះហេតុនោះ
លោកទើបពោលថា ភិក្ខុចរិទធម៌ ដែលជាប់គ្នាជាត្រូ គឺសមថវិប-
វិបស្សនា ដោយអក្កថវេតោចរោ ។

[១០] ភិក្ខុចរិទធម៌ ដែលជាប់គ្នាជាត្រូ គឺសមថវិបស្សនា
ដោយអក្កថវេតោចរោ គេដូចម្តេច ។ កាលបុគ្គលលះឡើងលើសដែលច្រឡំ
ដោយទុច្ចរៈផង ឡើងផង កាលវិនិច្ឆ័យមានការម្នាក់តែមួយ ការមិន
រយមាយ គឺសមាធិ មាននិរោធដោគោចរោ កាលបុគ្គលលះឡើងលើស
ដែលច្រឡំដោយអវិជ្ជាផង ឡើងផង វិបស្សនា ដោយអក្កថវេតោចរោ
រឿយ ។ ក៏មាននិរោធដោគោចរោវេតោ ដោយសមថវិបស្សនា ដោយអក្កថ-
វេតោ ជាគុណជាតិមានសេតិយ្យ ជាប់គ្នាជាត្រូ មិនកន្លងឡើយនឹងគ្នា
ដោយប្រការដូច្នោះ ព្រោះហេតុនោះ លោកទើបពោលថា ភិក្ខុចរិទធម៌
ដែលជាប់គ្នាជាត្រូ គឺសមថវិបស្សនា ដោយអក្កថវេតោចរោ ។

ភិក្ខុចរិទធម៌ ដែលជាប់គ្នាជាត្រូ គឺសមថវិបស្សនា ដោយ
អក្កថវេតោចរោ គេដូចម្តេច ។ កាលបុគ្គលលះឡើងលើស ឡើងលើស
ដែលច្រឡំដោយទុច្ចរៈផង ឡើងផង កាលវិនិច្ឆ័យមានការម្នាក់តែ
មួយ ការមិនរយមាយ គឺសមាធិ មាននិរោធដោគោចរោ កាលបុគ្គល
លះឡើងលើស ឡើងលើសដែលច្រឡំ ដោយអវិជ្ជាផង ឡើងផង
វិបស្សនា ដោយអក្កថវេតោចរោរឿយ ។ ក៏មាននិរោធដោគោចរោវេតោ

សមថវិបស្សនា ឯករសា ហោន្តិ យុកនន្ទា ហោន្តិ អញ្ញាមញ្ញំ ចាតវត្តន្តិកំ កេន វុទ្ធតិ ចរិយាភដ្ឋេន សម- ថវិបស្សនំ យុកនន្ទំ ការវេតិ ។

កថំ វុដ្ឋានដ្ឋេន សមថវិបស្សនំ យុកនន្ទំ កា- វេតិ ។ ឧទ្ធចូសហគតក្កិលេសេហិ ច ទទ្ធវហិ ច វុដ្ឋហោ ចិត្តស្ស ឯកក្កតា អវិក្ខោចោ សមាធិ ធិរោធកោចរោ អវិជ្ជាសហគតក្កិលេសេហិ ច ទទ្ធវ- ហិ ច វុដ្ឋហោ អនុបស្សនដ្ឋេន វិបស្សនា ធិរោធកោ ធិរោ វុដ្ឋានដ្ឋេន សមថវិបស្សនា ឯករសា ហោន្តិ យុកនន្ទា ហោន្តិ អញ្ញាមញ្ញំ ចាតវត្តន្តិកំ កេន វុទ្ធតិ វុដ្ឋានដ្ឋេន សមថវិបស្សនំ យុកនន្ទំ ការវេតិ ។

កថំ វុដ្ឋានដ្ឋេន សមថវិបស្សនំ យុកនន្ទំ កា- វេតិ ។ ឧទ្ធចូសហគតក្កិលេសេហិ ច ទទ្ធវហិ ច វុដ្ឋហោ ចិត្តស្ស ឯកក្កតា អវិក្ខោចោ សមាធិ ធិរោធកោចរោ អវិជ្ជាសហគតក្កិលេ- សេហិ ច ទទ្ធវហិ ច វុដ្ឋហោ អនុបស្សន- ដ្ឋេន វិបស្សនា ធិរោធកោ ធិរោ វុដ្ឋានដ្ឋេន

សមថវិបស្សនា ដោយអក្កថាលស្រឡះ ជាគុណជាតិមានសេសតែ មួយ ជាប់គ្នាជាតួ មិនកន្លងខ្លីគ្នានឹងគ្នា ដោយប្រការដូច្នោះ ព្រោះ ហេតុនោះ លោកទើបពាលថា ភិក្ខុបំរើនិមមិដែលជាប់គ្នាជាតួ គឺ សមថវិបស្សនា ដោយអក្កថាលស្រឡះ ។

ភិក្ខុបំរើនិមមិដែលជាប់គ្នាជាតួ គឺសមថវិបស្សនា ដោយអក្កថា ចេញ តើដូចម្តេច ។ កាលបុគ្គលចេញចាកកិលេសវិសេសដែលច្រឡំដោយទ- ទ្ធច្នះផង ចាកទទ្ធចផង ភាវវិនិច្ឆ័យមានអារម្មណ៍តែមួយ ការមិនកយមាយ គឺសមាធិ មានធិរោធិជាគោចរ កាលបុគ្គលចេញចាកកិលេសវិសេសដែលច្រឡំ ដោយអវិជ្ជាផង ចាកទទ្ធចផង វិបស្សនា ដោយអក្កថាយើញរឿយ ។ ក៏មានធិរោធិជាគោចរដែរ សមថវិបស្សនា ដោយអក្កថាចេញ ជា គុណជាតិមានសេសតែមួយ ជាប់គ្នាជាតួ មិនកន្លងខ្លីគ្នានឹងគ្នា ដោយ ប្រការដូច្នោះ ព្រោះហេតុនោះ លោកទើបពាលថា ភិក្ខុបំរើនិមមិដែល ជាប់គ្នាជាតួ គឺសមថវិបស្សនា ដោយអក្កថាចេញ ។

ភិក្ខុបំរើនិមមិ ដែលជាប់គ្នាជាតួ គឺសមថវិបស្សនា ដោយ អក្កថាប្រគ្រឡប់ តើដូចម្តេច ។ កាលបុគ្គលប្រគ្រឡប់ចាកកិលេស ដែលច្រឡំ ដោយទទ្ធច្នះផង ចាកទទ្ធចផង ភាវវិនិច្ឆ័យមានអារម្មណ៍ តែមួយ ការមិនកយមាយ គឺសមាធិ មានធិរោធិជាគោចរ កាល បុគ្គលប្រគ្រឡប់ ចាកកិលេសវិសេសដែលច្រឡំ ដោយអវិជ្ជាផង ចាកទទ្ធច ផង វិបស្សនា ដោយអក្កថាយើញរឿយ ។ ក៏មានធិរោធិជាគោចរដែរ

យុគទ្វៃយ៍ យុគទ្វៃយ៍

សម័យវិបស្សនា ឯករសា ហោង្គិ យុគទ្វៃយ៍ ហោង្គិ
អញ្ញមញ្ញំ ធាតុវត្ថុដ្ឋិតិ តេជ វុទ្ធាតិ វិជ្ជាដ្ឋេន
សម័យវិបស្សនំ យុគទ្វៃយ៍ ភាវេតិ ។

[១០] កថំ សន្តដ្ឋេន សម័យវិបស្សនំ យុគទ្វៃយ៍
ភាវេតិ ។ ឧទ្ធច្ចំ បដហតោ ចិត្តស្ស ឯកក្កតា
អវិក្កោចោ សមាធិ សន្តា ហោតិ ធិរោធាតោ
រោ អវិជ្ជំ បដហតោ អនុបស្សនដ្ឋេន វិបស្សនា
សន្តា ហោតិ ធិរោធាតោ ឥតិ សន្តដ្ឋេន
សម័យវិបស្សនា ឯករសា ហោង្គិ យុគទ្វៃយ៍ ហោង្គិ
អញ្ញមញ្ញំ ធាតុវត្ថុដ្ឋិតិ តេជ វុទ្ធាតិ សន្តដ្ឋេន
សម័យវិបស្សនំ យុគទ្វៃយ៍ ភាវេតិ ។

កថំ បណីតដ្ឋេន សម័យវិបស្សនំ យុគទ្វៃយ៍
ភាវេតិ ។ ឧទ្ធច្ចំ បដហតោ ចិត្តស្ស ឯកក្កតា
អវិក្កោចោ សមាធិ បណីតោ ហោតិ ធិរោធាតោ
ចរោ អវិជ្ជំ បដហតោ អនុបស្សនដ្ឋេន វិបស្សនា
បណីតោ ហោតិ ធិរោធាតោ ឥតិ បណីតដ្ឋេន

យុគទ្វៃយ៍ យុគទ្វៃយ៍

សម័យវិបស្សនា ដោយអត្ថប្រែប្រួល ជាគុណជាតិមានសវ័ត
មួយ ជាប់គ្នាជាតូ មិនកន្លងខ្លួនគ្នាទីនីតា ដោយប្រការដូច្នោះ ព្រោះ
ហេតុនោះ លោកទើបពោលថា ភិក្ខុបំរើធម៌ ដែលជាប់គ្នាជាតូ គឺ
សម័យវិបស្សនា ដោយអត្ថប្រែប្រួល ។

[១១] ភិក្ខុបំរើធម៌ដែលជាប់គ្នាជាតូ គឺសម័យវិបស្សនា ដោយ
អត្ថប្រែប្រួល គឺដូចម្តេច ។ កាលបុគ្គលលទ្ធផលៈ ភាពខិតខំមាន
ការមូលវិធាន ការមិនរាយមាយ គឺសមាធិ ជាធម៌ដ៏ល្អិត មាននិរោធា
ជាគោល កាលបុគ្គលលទ្ធផលៈ វិបស្សនា ដោយអត្ថប្រែប្រួល យើងឃើញ
ក៏ជាគុណជាតិដ៏ល្អិត មាននិរោធាជាគោលដែរ សម័យវិបស្សនា ដោយ
អត្ថប្រែប្រួល ជាគុណជាតិមានសវ័តមួយ ជាប់គ្នាជាតូ មិនកន្លងខ្លួនគ្នាទីនីតា
ដោយប្រការដូច្នោះ ព្រោះហេតុនោះ លោកទើបពោលថា ភិក្ខុបំរើធម៌
ដែលជាប់គ្នាជាតូ គឺសម័យវិបស្សនា ដោយអត្ថប្រែប្រួល ។

ភិក្ខុបំរើធម៌ ដែលជាប់គ្នាជាតូ គឺសម័យវិបស្សនា ដោយ
អត្ថប្រែប្រួល គឺដូចម្តេច ។ កាលបុគ្គលលទ្ធផលៈ ភាពខិតខំ
មានការមូលវិធាន ការមិនរាយមាយ គឺសមាធិ ជាធម៌ដ៏ល្អិត
មាននិរោធាជាគោល កាលបុគ្គលលទ្ធផលៈ វិបស្សនា ដោយអត្ថប្រែប្រួល
យើងឃើញ ក៏ជាគុណជាតិ ដ៏ល្អិត មាននិរោធាជាគោលដែរ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

សមដវិបស្សនា ឯករសា ហោត្តិ យុគនន្ទា ហោត្តិ
អញ្ញាមញ្ញំ ធាតិវត្តន្តិ គេន វុទ្ធាតិ បណីតដ្ឋេន
សមដវិបស្សនំ យុគនន្ទំ កាវេតិ ។

កងំ វិមុត្តដ្ឋេន សមដវិបស្សនំ យុគនន្ទំ កា-
វេតិ ។ ខុទ្ធានំ បដហតោ ចិត្តស្ស ឯកត្តតា អវិ-
ត្តោនោ សមាធិ វិមុត្តោ ហោតិ ឯរោធកោធរោ
អវិជ្ជំ បដហតោ អនុបស្សនដ្ឋេន វិបស្សនា វិមុត្តា
ហោតិ ឯរោធកោធរោ ឥតិ រាតវិរាតា ចេតោវិមុត្តំ
អវិជ្ជាវិរាតា បញ្ញាវិមុត្តិ ឥតិ វិមុត្តដ្ឋេន សមដ-
វិបស្សនា ឯករសា ហោត្តិ យុគនន្ទា ហោត្តិ
អញ្ញាមញ្ញំ ធាតិវត្តន្តិ គេន វុទ្ធាតិ វិមុត្តដ្ឋេន សម-
ដវិបស្សនំ យុគនន្ទំ កាវេតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

សមដវិបស្សនា ដោយអត្តថាវត្តម ជាគុណជាតិមានសេសតម្បយ
ជាប់គ្នាជាត្វ មិនកន្លង់គ្នាទីត្នា ដោយប្រការផ្សេងៗ ព្រោះហេតុនោះ
លោកទើបពោលថា ភិក្ខុចម្រើនធម៌ ដែលជាប់គ្នាជាត្វ ឥសមដវិបស្សនា
ដោយអត្តថាវត្តម ។

ភិក្ខុចម្រើនធម៌ ដែលជាប់គ្នាជាត្វ ឥសមដវិបស្សនា ដោយ
អត្តថាវត្តស្រឡះ កើដូចម្តេច ។ កាលបុគ្គលលះខ្លួនខ្លះ កាលនិចិត្ត
មានការម្នាក់តែមួយ ការមិនកយមាយ ឥសមាធិ ជាធម៌ស្រឡះ
មាននិរោធដារតាចរ កាលបុគ្គលលះខ្លួនអវិជ្ជា វិបស្សនា ដោយអត្តថា
ឃើញរឿយ ។ ក៏ជាគុណជាតិស្រឡះ មាននិរោធដារតាចរ ដែរ
ចន្ទាប័ង្ក ចេតោវិមុត្តិ ព្រោះការសោយចេញចាកក្តី បញ្ញាវិមុត្តិ
ព្រោះការសោយចេញចាកអវិជ្ជា (ក៏កើតមាន) សមដវិបស្សនា
ដោយអត្តថាវត្តស្រឡះ ជាគុណជាតិមានសេសតម្បយ ជាប់គ្នាជាត្វ មិន
កន្លង់គ្នាទីត្នា ដោយប្រការផ្សេងៗ ព្រោះហេតុនោះ លោកទើប
ពោលថា ភិក្ខុចម្រើនធម៌ ដែលជាប់គ្នាជាត្វ ឥសមដវិបស្សនា
ដោយអត្តថាវត្តស្រឡះ ។

(១២) កថំ អនាសវដ្ឋេន សមដវិបស្សនំ
 យុត្តនទ្ធិំ ការវេតិ ។ ឧទ្ធច្ធិំ បដហតោ ចិត្តស្ស
 ឯកក្កតា អវិក្កោតោ សមាធិំ កាមាសវេន អនា-
 សវេ ហោតិ និរោធតោចរោ អវិជ្ជិំ បដហតោ
 អនុបស្សនដ្ឋេន វិបស្សនា អវិជ្ជាសវេន អនាសវា
 ហោតិ និរោធតោចរា វតិ អនាសវដ្ឋេន សមដ-
 វិបស្សនា ឯកវសា ហោន្តិ យុត្តនទ្ធា ហោន្តិ
 អញ្ញាមញ្ញំ ធាតិវត្តន្តិកំ ភេន វុច្ឆតិ អនាសវដ្ឋេន
 សមដវិបស្សនំ យុត្តនទ្ធិំ ការវេតិ ។

កថំ ករណដ្ឋេន សមដវិបស្សនំ យុត្តនទ្ធិំ កា-
 វេតិ ។ ឧទ្ធច្ធិសហកតក្កិលេសេហិ ច ទទ្ធវហិ ច
 តរតោ ចិត្តស្ស ឯកក្កតា អវិក្កោតោ សមាធិំ និរោធតោ-
 ចរោ អវិជ្ជាសហកតក្កិលេសេហិ ច ទទ្ធវហិ ច
 តរតោ អនុបស្សនដ្ឋេន វិបស្សនា និរោធតោចរា
 វតិ ករណដ្ឋេន សមដវិបស្សនា ឯកវសា ហោតិ
 យុត្តនទ្ធា ហោន្តិ អញ្ញាមញ្ញំ ធាតិវត្តន្តិកំ ភេន វុច្ឆតិ
 ករណដ្ឋេន សមដវិបស្សនំ យុត្តនទ្ធិំ ការវេតិ ។

(១២) កិក្កុច្ឆម្រឹមនមិ ដែលជាប់គ្នាជាគូ គឺសម្រេចនឹងវិបស្សនា
 ដោយអត្តជាមិនមានកាសវៈ តើដូចម្តេច ។ កាលបុគ្គលលទ្ធផល្យៈ
 ភាពនៃចិត្តមានការម្នាក់តែមួយ ការមិនរាយមាយ គឺសមាធិ ជាធម៌មិន
 មានកាសវៈដោយកាសាសវៈ មាននិរោធដាតោចរ កាលបុគ្គលលទ្ធផល្យៈ
 វិបស្សនា ដោយអត្តជា ឃើញរឿយៗ ក៏ជាកុណជាតិមិនមានកាសវៈ
 ដោយអវិជ្ជាសវៈ មាននិរោធដាតោចរដែរ សម្រេចនឹងវិបស្សនា ដោយ
 អត្តជា មិនមានកាសវៈ ជាកុណជាតិមានសេរីតមួយ ជាប់គ្នាជាគូ មិន
 កន្លង់ខ្លាចនឹងខ្លា ដោយប្រការដូច្នោះ ព្រោះហេតុនោះ លោកទើប
 ពោលថា កិក្កុច្ឆម្រឹមនមិ ដែលជាប់គ្នាជាគូ គឺសម្រេចនឹងវិបស្សនា
 ដោយអត្តជាមិនមានកាសវៈ ។

កិក្កុច្ឆម្រឹមនមិ ដែលជាប់គ្នាជាគូ គឺសម្រេចនឹងវិបស្សនា ដោយ
 អត្តជាគួរ តើដូចម្តេច ។ កាលបុគ្គលគួរចាកកិលេស ដែលប្រឡំដោយ
 ទទ្ធវៈផង ចាកទទ្ធវៈផង ភាពនៃចិត្តមានការម្នាក់តែមួយ ការមិនរាយ
 មាយ គឺសមាធិ មាននិរោធដាតោចរ កាលបុគ្គលគួរ ចាកកិលេស
 ដែលប្រឡំដោយអវិជ្ជាផង ចាកទទ្ធវៈផង វិបស្សនា ដោយអត្តជាឃើញ
 រឿយៗ ក៏មាននិរោធដាតោចរដែរ សម្រេចនឹងវិបស្សនា ដោយអត្តជា
 គួរ ជាកុណជាតិមានសេរីតមួយ ជាប់គ្នាជាគូ មិនកន្លង់ខ្លាចនឹងខ្លា
 ដោយប្រការដូច្នោះ ព្រោះហេតុនោះ លោកទើបពោលថា កិក្កុច្ឆម្រឹម
 នមិដែលជាប់គ្នាជាគូ គឺសម្រេចនឹងវិបស្សនា ដោយអត្តជាគួរ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពុទ្ធសន្តោ

កថំ អនិមិត្តដ្ឋាន សមថវិបស្សនំ យុកនទ្ធិ
ការវេតិ ។ ទុទ្ធានំ បដហតោ ចិត្តស្ស ឯកក្កតា អវិ-
ក្កេតោ សមាធិ សព្វនិមិត្តេហិ អនិមិត្តោ ហោតិ
និរោធកោចរោ អវិជ្ជំ បដហតោ អនុបស្សនដ្ឋាន វិប-
ស្សនា សព្វនិមិត្តេហិ អនិមិត្តោ ហោតិ និរោ-
គោចរា ឥតិ អនិមិត្តដ្ឋាន សមថវិបស្សនា ឯករសា
ហោន្តិ យុកនទ្ធា ហោន្តិ អញ្ញមញ្ញំ ធាតិវត្តន្តិកិ
តេន វុទ្ធតិ អនិមិត្តដ្ឋាន សមថវិបស្សនំ យុកនទ្ធិ
ការវេតិ ។

កថំ អប្បណិហិតដ្ឋាន សមថវិបស្សនំ យុកនទ្ធិ
ការវេតិ ។ ទុទ្ធានំ បដហតោ ចិត្តស្ស ឯកក្កតា
អវិក្កេតោ សមាធិ សព្វប្បណិហិតិ អប្បណិ-
ហិតោ ហោតិ និរោធកោចរោ អវិជ្ជំ បដហតោ
អនុបស្សនដ្ឋាន វិបស្សនា សព្វប្បណិហិតិ អប្ប-
ណិហិតា ហោតិ និរោធកោចរា ឥតិ អប្បណិ-
ហិតដ្ឋាន សមថវិបស្សនា ឯករសា ហោន្តិ យុកនទ្ធា
ហោន្តិ អញ្ញមញ្ញំ ធាតិវត្តន្តិកិ តេន វុទ្ធតិ អប្ប-
ណិហិតដ្ឋាន សមថវិបស្សនំ យុកនទ្ធិ ការវេតិ ។

កិក្កុចម្រើនធម៌ ដែលជាប់គ្នាជាតួ គឺសមថៈនិរិវបស្សនា ដោយអត្តជា
មិនមាននិមិត្ត តើដូចម្តេច ។ កាលបុគ្គលលះនូវទុច្ចៈ ភាពនៃចិត្តមានភា-
វ្យណ៍តែមួយ ការមិនរាយមាយ គឺសមាធិ ជាធម៌មិនមាននិមិត្តដោយនិ-
មិត្តទាំងពួង មាននិរោធដោគោចរ កាលបុគ្គលលះអវិជ្ជា វិបស្សនា ដោយ
អត្តជាឃើញរឿយ ។ ក៏ជាកុណជាតិមិនមាននិមិត្ត ដោយនិមិត្តទាំងពួង
មាននិរោធដោគោចរវេរ សមថៈនិរិវបស្សនា ដោយអត្តជាមិនមាននិមិត្ត
ជាកុណជាតិមានសតែមួយ ជាប់គ្នាជាតួ មិនកន្ទឺនូវគ្នានឹងគ្នា ដោយ
ប្រការដូច្នោះ ព្រោះហេតុនោះ លោកទើបពោលថា កិក្កុចម្រើនធម៌ ដែល
ជាប់គ្នាជាតួ គឺសមថៈនិរិវបស្សនា ដោយអត្តជាមិនមាននិមិត្ត ។

កិក្កុចម្រើនធម៌ ដែលជាប់គ្នាជាតួ គឺសមថៈនិរិវបស្សនា ដោយ
អត្តជាមិនមានទីកម្ពស់ តើដូចម្តេច ។ កាលបុគ្គលលះនូវទុច្ចៈ ភាព
នៃចិត្តមានភាវ្យណ៍តែមួយ ការមិនរាយមាយ គឺសមាធិ ជាធម៌មិនមាន
ទីកម្ពស់ដោយទីកម្ពស់ទាំងពួង មាននិរោធដោគោចរ កាលបុគ្គលលះនូវ
អវិជ្ជា វិបស្សនា ដោយអត្តជាឃើញរឿយ ។ ក៏ជាកុណជាតិមិនមានទី
កម្ពស់ដោយទីកម្ពស់ទាំងពួង មាននិរោធដោគោចរវេរ សមថៈនិរិវបស្សនា
ដោយអត្តជាមិនមានទីកម្ពស់ ជាកុណជាតិមានសតែមួយ ជាប់គ្នាជាតួ
មិនកន្ទឺនូវគ្នានឹងគ្នា ដោយប្រការដូច្នោះ ព្រោះហេតុនោះ លោកទើប
ពោលថា កិក្កុចម្រើនធម៌ ដែលជាប់គ្នាជាតួ គឺសមថៈនិរិវបស្សនា
ដោយអត្តជាមិនមានទីកម្ពស់ ។

កង សុញ្ញត្ថដ្ឋាន សមថវិបស្សនំ យុគនុទ្ធ
 ការវតី ។ ទុទ្ធវិ បដិហតោ ចិត្តស្ស ឯកក្កតា អវិ-
 ត្តោហា សមាធិ សព្វាភិធិវេសេហិ សុញ្ញា ហោតិ
 ធិរោធតោចរោ អវិជ្ជំ បដិហតោ អនុបស្សនដ្ឋាន
 វិបស្សនា សព្វាភិធិវេសេហិ សុញ្ញា ហោតិ ធិរោធត-
 ោចរោ ឥតិ សុញ្ញត្ថដ្ឋាន សមថវិបស្សនា ឯក-
 រសា ហោន្តិ យុគនុទ្ធា ហោន្តិ អញ្ញមញ្ញំ ធាតុ-
 វត្តន្តិគិ តេន វុច្ឆតិ សុញ្ញត្ថដ្ឋាន សមថវិបស្សនំ
 យុគនុទ្ធំ ការវតី ។

ការវតីតិ ចតស្សោ ការវតា តត្ថ ជាតានំ ចង្កានំ
 អនតិវត្តនដ្ឋាន ការវតា ឥន្ទ្រិយានំ ឯករសដ្ឋាន ការ-
 វតា តនុបតវិយវាហនដ្ឋាន ការវតា អាសវនដ្ឋាន
 ការវតា ។ បេ។ មត្តោ សញ្ញាយតីតិ កង មត្តោ
 សញ្ញាយតិ ។ បេ។ ឯវិ មត្តោ សញ្ញាយតិ ។ បេ។

កិច្ចចម្រើនធម៌ ដែលជាប់គ្នាជាគូ គឺសមថៈនីវិបស្សនា ដោយអត្តថា
 សូន្យ តើដូចម្តេច ។ កាលបុគ្គលលះខ្លួនខ្លួន; ភាពនៃចិត្តមានការម្នាញ
 តែមួយ ការមិនកំរយមាយ គឺសមាធិ ជាធម៌សូន្យចាតការប្រកាន់ស្អិត
 ទាំងពួង មាននិរោធដារោចរោ កាលបុគ្គលលះអវិជ្ជា វិបស្សនា ដោយ
 អត្តថាឃើញរឿយ ។ ក៏ជាគុណជាតិសូន្យ ចាតការប្រកាន់ស្អិតទាំងពួង
 មាននិរោធដារោចរោវេរ សមថៈនីវិបស្សនា ដោយអត្តថាសូន្យ ជា
 គុណជាតិមានសេតែមួយ ជាប់គ្នាជាគូ មិនកន្លងខ្លួនគ្នានឹងគ្នា ដោយ
 ប្រការដូច្នោះ ព្រោះហេតុនោះ លោកទើបពោលថា កិច្ចចម្រើនធម៌
 ដែលជាប់គ្នាជាគូ គឺសមថៈនីវិបស្សនា ដោយអត្តថាសូន្យ ។

ពាក្យថា ចម្រើន បានដល់ការចម្រើន ៤ យ៉ាង គឺការចម្រើន
 ដោយអត្តថាមិនកន្លងខ្លួនមិទាំងឡាយ ដែលកើតក្នុងសមាធិនោះ ការ
 ចម្រើន ដោយអត្តថាវង្រ្កយទាំងឡាយបានសេតែមួយ ការចម្រើន
 ដោយអត្តថាដាច់ដោយវិយៈ ដ៏សមគួរដល់វង្រ្កយនោះ ការចម្រើន
 ដោយអត្តថាស្សាហ៍តបំរាត ។ បេ ។ សំនួរគ្រងពាក្យថា មគ្គកើតឡើង
 តើមគ្គកើតឡើងដូចម្តេច ។ បេ ។ មគ្គកើតឡើង យ៉ាងនេះ ។ បេ ។

ឯវិ សញ្ញាជនាធិ ចហីយន្តិ អនុសយា ព្យន្តិហោន្តិ
ឯវិ សុញ្ញាភដ្ឋាន សមថវិបស្សនំ យុកនន្តិ កាវេតិ
នំមេហិ សេដ្ឋសហិ អាតារហិ សមថវិបស្សនំ
យុកនន្តិ កាវេតិ ឯវិ សមថវិបស្សនំ យុកនន្តិ កាវេតិ ។

[១៣] កង ធម្មទុក្ខាវិក្កហិតមាណសំ ហោតិ ។ អនិច្ច-
តោ មនសិករោតោ ឱកាសោ ឧប្បជ្ជតិ ឱកាសោ
ធម្មោតិ ឱកាសំ អាវជ្ជតិ តតោ វិក្កហោ ឧទ្ធច្ចន្ត-
ន ឧទ្ធច្ចន វិក្កហិតមាណសោ អនិច្ចតោ ឧបដ្ឋានំ
យថាក្ខតំ ធម្មជាតាតិ ទុក្ខតោ ឧបដ្ឋានំ យថាក្ខតំ
ធម្មជាតាតិ អនត្តតោ ឧបដ្ឋានំ យថាក្ខតំ ធម្ម-
ជាតាតិ តេន វុត្តិ ធម្មទុក្ខាវិក្កហិតមាណសំ
ហោតិ សោ សម័យោ យន្តិ ចិត្តំ អជ្ឈត្តញ្ញោវ
សន្តិដ្ឋតិ សន្តិសីនតិ ឯកោធិ ហោតិ សមាធិយតិ
តស្ស មត្តោ សញ្ញាយតិ កង មត្តោ សញ្ញាយតិ
។ ឯវិ មត្តោ សញ្ញាយតិ ។ បេ ។ ឯវិ សញ្ញា-
ជនាធិ ចហីយន្តិ អនុសយា ព្យន្តិហោន្តិ អនិច្ចតោ
មនសិករោតោ ញាណំ ឧប្បជ្ជតិ ធិតិ ឧប្បជ្ជតិ

កិកុនោ កិលេសញ្ញាជនៈចាំងឡាយ អនុស័យចាំងឡាយ កិវិទាស
យ៉ាងនេះ កិកុចម្រើនធម៌ ដែលជាប់គ្នាជាតួ គឺសមថៈនីវិបស្សនា
ដោយអក្ខថស្សន្យ យ៉ាងនេះ កិកុចម្រើនធម៌ ដែលជាប់គ្នាជាតួ គឺ
សមថៈនីវិបស្សនា ដោយតាការ ខង យ៉ាងនេះ កិកុចម្រើនធម៌ដែល
ជាប់គ្នាជាតួ គឺសមថៈនីវិបស្សនា យ៉ាងនេះឯង ។

[១៣] ចិត្តដែលមិនច្រួលច្រាល ដោយទទួលៈក្នុងធម៌ តើដូចម្តេច ។
កាលកិកុធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ថាមិនទៀង ធីតិកើតឡើង កិកុនោ ចិត្តារណា
ខ្លីត្រូវ ធីតិធម៌ លំដាប់នោះ សេចក្តីរាយមាយ សេចក្តីអណ្តែត
អណ្តូង (កិកើតឡើង) កិកុមានចិត្តច្រួលច្រាល ដោយទទួលៈនោះ វែង
មិនដឹងតាមពិត ខ្លីការប្រាកដថាមិនទៀង មិនដឹងតាមពិត ខ្លីការ
ប្រាកដថាជាទុក្ខ មិនដឹងតាមពិត ខ្លីការប្រាកដថាមិនមែនទទួល ព្រោះ
ហេតុនោះ លោកច្រើនពាលថា ចិត្តមិនច្រួលច្រាលដោយទទួលៈក្នុងធម៌
មានសម័យដែលចិត្តនោះ បិទនៅ សម្ងំនៅ ជាចិត្តខ្ពស់ឯក តាំងនៅ
នឹងជីវិតក្នុងសក្តាន សំខ្លះត្រង់ពាក្យថា មត្តកើតឡើងដល់កិកុនោ តើមត្ត
កើតឡើងដូចម្តេច ។ បេ ។ មត្តកើតឡើង យ៉ាងនេះ ។ បេ ។ កិកុនោ
កិលេសញ្ញាជនៈចាំងឡាយ អនុស័យចាំងឡាយកិវិទាស យ៉ាងនេះឯង
កាលកិកុធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ថាមិនទៀង ញាណកើតឡើង ចិត្តកើតឡើង

បស្សៈ ឧប្បជ្ជតិ សុខំ ឧប្បជ្ជតិ អធិមោក្ខា ឧប្បជ្ជតិ
 បត្តាហោ ឧប្បជ្ជតិ ឧបដ្ឋាសំ ឧប្បជ្ជតិ ឧបេក្ខា
 ឧប្បជ្ជតិ ធិក្កន្តិ ឧប្បជ្ជតិ ធិក្កន្តិ ធិខ្មោតិ ធិក្កន្តិ
 អាវជ្ជតិ គរោ វិក្កោ ឧទ្ធច្ចន្តោ ឧទ្ធច្ចន្តោ វិក្កហិត-
 មាណសា អធិត្តនោ ឧបដ្ឋាសំ យថាភូតំ នប្បជាតាតិ
 ទុក្ខតោ ឧបដ្ឋាសំ យថាភូតំ នប្បជាតាតិ អនត្តតោ
 ឧបដ្ឋាសំ យថាភូតំ នប្បជាតាតិ គេន វុត្តិ ធម្មទ្ធាវិ-
 ក្កហិតមាណសំ ហោតិ សោ សមយោ យន្តិ ធិត្តំ អជ្ឈត្ត-
 ញោ សន្តិដ្ឋតិ សន្តិសំនតិ ឯកោនិ ហោតិ សមាធិយ-
 តិ តស្ស មត្តោ សញ្ញាយតិ កតំ មត្តោ សញ្ញាយតិ
 ។ បេ ។ ឯវំ មត្តោ សញ្ញាយតិ ។ បេ ។ ឯវំ សញ្ញាជនាធិ
 បរិយន្តិ អនុសយា ឲ្យន្តិហោន្តិ ទុក្ខតោ មនសិក-
 រោតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ មនសិករោតោ ឧភាសោ
 ឧប្បជ្ជតិ ញាណំ ឧប្បជ្ជតិ បិតិ ឧប្បជ្ជតិ បស្សៈ
 ឧប្បជ្ជតិ សុខំ ឧប្បជ្ជតិ អធិមោក្ខា ឧប្បជ្ជតិ បត្តា-
 ហោ ឧប្បជ្ជតិ ឧបដ្ឋាសំ ឧប្បជ្ជតិ ឧបេក្ខា ឧប្បជ្ជតិ
 ធិក្កន្តិ ឧប្បជ្ជតិ ធិក្កន្តិ ធិខ្មោតិ ធិក្កន្តិ អាវជ្ជតិ(១)

• ១. អញ្ជី ។

បស្សៈ (សេចក្តីស្រប) កើតឡើង សុខ កើតឡើង អធិមោក្ខ (ការ
 ជ្រើសរើស) កើតឡើង បត្តាហោ (ការព្យាយាម) កើតឡើង ឧបដ្ឋាសៈ
 (សតិដ៏ត្រូវវិញ) កើតឡើង ឧបេក្ខា កើតឡើង ធិក្កន្តិ (សេចក្តីត្រេក
 អរ) កើតឡើង ធិខ្មោត កើតឡើង វិក្កហិត កើតឡើង មាណសា កើតឡើង អធិត្តនោ
 កើតឡើង ឧបដ្ឋាសំ យថាភូតំ នប្បជាតាតិ អនត្តតោ កើតឡើង ឧបដ្ឋាសំ
 យថាភូតំ នប្បជាតាតិ គេន វុត្តិ ធម្មទ្ធាវិក្កហិតមាណសំ ហោតិ សោ សមយោ
 យន្តិ ធិត្តំ អជ្ឈត្តញោ សន្តិដ្ឋតិ សន្តិសំនតិ ឯកោនិ ហោតិ សមាធិយ-
 តិ តស្ស មត្តោ សញ្ញាយតិ កតំ មត្តោ សញ្ញាយតិ ។ បេ ។ ឯវំ មត្តោ សញ្ញាយតិ
 ។ បេ ។ ឯវំ សញ្ញាជនាធិ បរិយន្តិ អនុសយា ឲ្យន្តិហោន្តិ ទុក្ខតោ មនសិក-
 រោតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ មនសិករោតោ ឧភាសោ ឧប្បជ្ជតិ ញាណំ ឧប្បជ្ជតិ
 បិតិ ឧប្បជ្ជតិ បស្សៈ ឧប្បជ្ជតិ សុខំ ឧប្បជ្ជតិ អធិមោក្ខា ឧប្បជ្ជតិ បត្តា-
 ហោ ឧប្បជ្ជតិ ឧបដ្ឋាសំ ឧប្បជ្ជតិ ឧបេក្ខា ឧប្បជ្ជតិ ធិក្កន្តិ ឧប្បជ្ជតិ ធិក្កន្តិ
 ធិខ្មោតិ ធិក្កន្តិ អាវជ្ជតិ(១)

តតោ វិក្កោចោ ឧទ្ធច្ធន្តំ ឧទ្ធច្ធន វិក្កហិតមាណ-
 សោ អនត្តតោ ឧបដ្ឋាមំ អនិច្ចតោ ឧបដ្ឋាមំ ទុក្ខ-
 តោ ឧបដ្ឋាមំ យថាភូតំ នប្បជាតាតំ តេន វុធិតិ
 នធម្មទ្ធាវិក្កហិតមាណសំ(១) ។ បេ ។ ឯវិ សញ្ញាជនាមិ
 បដិយន្តិ អនុសយោ ព្យង្គិហោន្តិ ។

[១៤] រូបំ អនិច្ចតោ មនសិករោតោ ។ បេ ។
 រូបំ ទុក្ខតោ មនសិករោតោ រូបំ អនត្តតោ មនសិក-
 រោតោ វេទនំ សញ្ញំ សង្ខារេ វិញ្ញាណំ ចក្កំ ។ បេ ។
 ជរាមរណំ អនិច្ចតោ មនសិករោតោ ជរាមរណំ ទុក្ខ-
 តោ មនសិករោតោ ជរាមរណំ អនត្តតោ មនសិក-
 រោតោ ឱកាសោ ឧប្បជ្ជិតិ ញាណំ ឧប្បជ្ជិតិ ចីតិ ឧប្ប-
 ជ្ជិតិ បស្សន្តិ ឧប្បជ្ជិតិ សុចំ ឧប្បជ្ជិតិ អនិមោក្ខោ ឧប្ប-
 ជ្ជិតិ បត្តាហោ ឧប្បជ្ជិតិ ឧបដ្ឋាមំ ឧប្បជ្ជិតិ ឧបេក្ខា
 ឧប្បជ្ជិតិ ធិក្កន្តិ ឧប្បជ្ជិតិ ធិក្កន្តិ ធិក្កន្តិ ធិក្កន្តិ អារជ្ជិតិ

១ ឧ.ម. ឧប្បជ្ជិតិមាណសោ ។

ជាធម៌ សំដាប់នោះ សេចក្តីក្លាយមាយ សេចក្តីអវិល្លាសអណ្តូង (ក៏ភ័ក
 ឡើង) ភិក្ខុមានចិត្តច្រូលច្រាល់ដោយឧទ្ធច្នះនោះ វេទនិមិទនីតិភាវពិត
 ឲ្យការប្រាកដ ជាមិនមែនខ្លួន ឲ្យការប្រាកដជាមិនទៀង ឲ្យការប្រាកដ
 ជាជាទុក្ខ ព្រោះហេតុនោះ លោកទើបពោលថា ចិត្តមិនច្រូលច្រាល់
 ដោយឧទ្ធច្នះក្នុងធម៌ ។ បេ ។ ភិក្ខុនោះក៏សរសេរញាជនៈទាំងឡាយ
 អនុស្សយទាំងឡាយកិរិយាស យ៉ាងរនេង ។

[១៤] កាលភិក្ខុធ្វើទុកក្នុងចិត្តឲ្យរូប ជាមិនទៀង ។ បេ ។ កាលធ្វើ
 ទុកក្នុងចិត្តឲ្យរូប ជាជាទុក្ខ កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្តឲ្យរូប ជាមិនមែនខ្លួន
 ឲ្យវេទនា សញ្ញា សង្ខារេ វិញ្ញាណ ចក្ក ។ បេ ។ កាលភិក្ខុធ្វើទុកក្នុង
 ចិត្ត ឲ្យជរាមរណៈ ជាមិនទៀង កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្តឲ្យជរាមរណៈជា
 ជាទុក្ខ កាលភិក្ខុធ្វើទុកក្នុងចិត្តឲ្យជរាមរណៈ ជាមិនមែនខ្លួន ភស្តីភើត
 ឡើង ញាណភើតឡើង ចីតិភើតឡើង បស្សន្តិភើតឡើង សុខភើតឡើង
 អនិមោក្ខភើតឡើង បត្តាហារភើតឡើង ឧបដ្ឋានភើតឡើង ឧបេក្ខាភើត
 ឡើង ធិក្កន្តិភើតឡើង ភិក្ខុនោះវេទនិចារណាឲ្យចិត្តមិនជា ចិត្តមិនជាធម៌

យុគទុវ្រិញ យុគទុកថា

គតោ វិក្កោនោ ឧទ្ធច្ចុន្តោ ឧទ្ធច្ចុន្តោ វិក្កុហិតមាណសោ
 ជិវមរណំ អនត្តតោ ឧបដ្ឋាទំ យថាភូតំ ធម្ម-
 ជាតាតិ ជិវមរណំ អនិច្ចតោ ឧបដ្ឋាទំ យថា-
 ភូតំ ធម្មជាតាតិ ជិវមរណំ ទុក្ខតោ ឧបដ្ឋាទំ យថា-
 ភូតំ ធម្មជាតាតិ តេន វុត្តិ ធម្មទុក្ខាវិក្កុហិតមា-
 នសំ ហោតិ សោ សមយោ យន្តំ ចិត្តំ អនិច្ចតោ
 សន្តិដ្ឋតិ សន្តិសីទតិ ឯកោនិ ហោតិ សមាណយតិ
 តស្ស មត្តោ សញ្ញាយតិ កដំ មត្តោ សញ្ញាយតិ
 ។ បេ ។ ឯវិ មត្តោ សញ្ញាយតិ ។ បេ ។ ឯវិ
 សញ្ញាជនាទំ បរិយន្តំ អនុសយោ ក្សន្តិហោន្តិ
 ឯវិ ធម្មទុក្ខាវិក្កុហិតមាណសំ ហោតិ ។

យុគទុវ្រិញ យុគទុកថា

លំដាច់នោះ សេចក្តីវាយពាយ សេចក្តីអវិណ្តកអណ្តូង ក៏ភើតឡើង
 ភ័ក្ត្រមានចិត្តច្រៀតច្រាស់ ដោយឧទ្ធច្ចុន្តនោះ វែមនិមិនដឹងភាមភិក
 ឡូកាប្រាកដ គឺដរាបនិមរណៈ ថាមិនមែនខ្លួន មិនដឹងភាមភិកឡូ
 កាប្រាកដ គឺដរាបនិមរណៈ ថាមិនទៀង មិនដឹងភាមភិក ឡូកា
 ប្រាកដគឺដរាបនិមរណៈ ថាជាទុក្ខ ព្រោះហេតុនោះ លោកចៀបពាល
 ថា ចិត្តមិនច្រៀតច្រាស់ ដោយឧទ្ធច្ចុន្តក្នុងធម៌ មានសម័យដែលចិត្តនោះ
 បិតនៅ សម្តែងនៅ ជាចិត្តទូលំទូលាយ កំរើងវែងនឹងដឹង ថាមិនទៀង សំឡូ
 ត្រង់ពាក្យថា មគ្គភើតឡើងដល់ភ័ក្ត្រនោះ ភើមគ្គភើតឡើងដូចម្តេច ។ បេ ។
 មគ្គភើតឡើង យ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ភ័ក្ត្រនោះ ក៏លះសេរោងដោះចំណងខ្សោយ
 អនុស័យទាំងខ្សោយកិរិយាស យ៉ាងនេះ ចិត្តមិនច្រៀតច្រាស់ ដោយ
 ឧទ្ធច្ចុន្តក្នុងធម៌ យ៉ាងនេះឯង ។

ឱកាសេ ទេវញ្ញាលោ ច បីតិយោ ច វិកាម្យតិ
 ឧស្សង្គិយោ សុទ្ធ ទេវ យេហិ ចិន្តិ ចវេជតិ
 អធិខោកេ ច បត្តាហោ ឧបដ្ឋានេ ច វិកាម្យតិ
 ឧបេក្ខាវដ្ឋតា(១) ទេវ ឧបេក្ខាយ ច ចិក្ខុន្តិយោ
 ឥមាធិ ឧស ហំនាធិ បញ្ញាយស្ស បរិចិតា
 ធម្មទ្ធាកុសលោ ហោតិ ឧ ច សម្មោហាគច្ឆតិ
 វិកាម្យតិ(២) ទេវ កំលិស្សតិ ច ទេវតិ ចិន្តការា
 វិកាម្យតិ(៣) កំលិស្សតិ ការា ច បរិហាយតិ
 វិសុជ្ឈតិ(៤) ឧ កំលិស្សតិ ការា ច បរិហាយតិ
 ឧ ចវិក្ខិច្ឆតេ ចិន្តិ ឧ កំលិស្សតិ ឧ ទេវតិ ចិន្តការា
 ឥមេហិ ចក្ខហិ ហំនេហិ ចិន្តស្ស សង្កេមំ វិក្ខេម្មិ(៥)
 វិក្ខហិតំ(៥) ឧសដ្ឋានេហិ(៦) សម្មជាតាភិ ។

យុគទ្រពា ។

១ ឧ. ឧ. វេញវិជ្ជាយ ។ ២-៣ ឧ. ឧ. វិជ្ជិច្ឆតិ ។ ៤ ឧ. វិជ្ជិច្ឆតិ ។ ៥ ឧ. ចិន្តស-
 ច្ចេហិច្ចេហិ ឥវិច្ចេហិ វិក្ខហិតំ វិស្សតិ ។ ឧ. ចិន្តស្ស សង្កេមំវិច្ចេហិតំ វិស្សតិ ។
 ៦ ឧ. វស្សានេ ។

ចិន្តវេមនិញ្ញាបញ្ញាវ ដោយហេតុទាំងឡាយណា ហេតុទាំង
 នេមាធន ១០ គឺ ចិន្តញ្ញាបញ្ញាវព្រោះពន្ធិ ១ ញ្ញាលោ ១ បីតិ ១
 បស្សង្គិ ១ សុទ្ធ ១ ញ្ញាបញ្ញាវព្រោះអធិមាតុ ១ បត្តាហា ១
 ឧបដ្ឋាន ១ ការពិចារណាដោយឧបេក្ខាភ័យ ១ ចិន្តិ
 ១ ភិក្ខុណា សន្សំបញ្ញាហើយ ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថាជាអ្នក
 ធ្វើវិជ្ជាស ចំពោះឧទ្ធច្ចៈភ័យ វេមនិមនដល់នូវសេចក្តី
 វេស្តិក ទាំងដឹងច្បាស់ នូវការប្រមូលចិន្ត នឹងការកាយទាយ
 ដោយហេតុ ៤ នេះ គឺចិន្តការា ញ្ញាបញ្ញាវ សៅហ្មង ឃ្លាត
 ១ ចិន្តការា ញ្ញាបញ្ញាវ សៅហ្មង សាបសូន្យ ១ ចិន្តការា
 ចរិស្ត មិនសៅហ្មង មិនសាបសូន្យ ១ ចិន្តការា មិន
 កាយទាយ មិនសៅហ្មង មិនឃ្លាត ១ នឹងការប្រមូលប្រាស
 ដោយហេតុ ១០ យ៉ាង ។

ចប់ យុគទ្រពា ។

យុគនិទ្ទេស បច្ចេកវិទ្យា

បរិប្បណកថានិទានំ(១)

[១៥] ចន្ទាវមាណំ ភិក្ខុវេ តថាណំ អវិគមាណំ អ-
នត្តាមាណំ កកមាណំ ចន្ទាវ ឥទិ ទុក្ខនិ ភិក្ខុវេ ត-
ថមេតំ អវិគមេតំ អនត្តាមេតំ អយំ ទុក្ខសមុទ-
យោតិ តថមេតំ អវិគមេតំ អនត្តាមេតំ អយំ
ទុក្ខនិរោធាតិ តថមេតំ អវិគមេតំ អនត្តាមេតំ
អយំ ទុក្ខនិរោធាមិមំ បដិបទាតិ តថមេតំ អវិគ-
មេតំ អនត្តាមេតំ ឥមាណំ ទោ ភិក្ខុវេ ចន្ទាវ
តថាណំ អវិគមាណំ អនត្តាមាណំ ។

[១៦] កថំ ទុក្ខំ តថដ្ឋេន សង្ខំ ។ ចន្ទារោ
ទុក្ខស្ស ទុក្ខដ្ឋា តថា អវិគមា អនត្តាមា ទុក្ខស្ស
ចីន្ទុនាដ្ឋា សង្កតដ្ឋា សន្តាបដ្ឋា វិបរិណាមដ្ឋា
ឥមេ ចន្ទារោ ទុក្ខស្ស ទុក្ខដ្ឋា តថា អវិគមា
អនត្តាមា វិ ទុក្ខំ តថដ្ឋេន សង្ខំ ។

១៥. បរិប្បណកថានិទានំ ។

យុគនិទ្ទេស បច្ចេកវិទ្យា

បរិប្បណកថានិទានំ

[១៧] ខ្មាលភិក្ខុតាំងខ្សោយ សច្ចៈ៤ នេះ ជាបេសពិត មិនប្រ-
ប្រួល មិនប្រៀងប្រាត សច្ចៈ៤ តើអ្វីខ្លះ ខ្មាលភិក្ខុតាំងខ្សោយ ពាក្យថា
នេះទុក្ខ ទុក្ខសច្ចៈ ជាបេសពិត ខ្លះជាបេសមិនប្រប្រួល ខ្លះជាបេស
មិនប្រៀងប្រាត ពាក្យថា នេះទុក្ខសមុទ័យ ទុក្ខសមុទ័យសច្ចៈ ជា
បេសពិត ខ្លះជាបេសមិនប្រប្រួល ខ្លះជាបេសមិនប្រៀងប្រាត ពាក្យ
ថា នេះទុក្ខនិរោធ ទុក្ខនិរោធសច្ចៈ ជាបេសពិត ខ្លះជាបេសមិនប្រ-
ប្រួល ខ្លះជាបេសមិនប្រៀងប្រាត ពាក្យថា នេះទុក្ខនិរោធាមិមិបទា
ទុក្ខនិរោធសច្ចៈ ជាបេសពិត ខ្លះជាបេសមិនប្រប្រួល ខ្លះជាបេសមិន
ប្រៀងប្រាត ខ្មាលភិក្ខុតាំងខ្សោយ សច្ចៈ៤ នេះឯង ជាបេសពិត មិន
ប្រប្រួល មិនប្រៀងប្រាត ។

[១៨] ទុក្ខ រល្មោះថាសច្ចៈ ដោយអត្តថាជាបេសពិត តើដូចម្តេច ។
អត្តនិទុក្ខ បេសទុក្ខ ជាសភាពពិត មិនប្រប្រួល មិនប្រៀងប្រាត
មាន ៤ យ៉ាង គឺ ទុក្ខ មានអត្តថាបៀតបៀន ១ មានអត្តថាបច្ច័យប្រជុំគ្នា
កែង ១ មានអត្តថាក្តៅក្រហាយ ១ មានអត្តថាប្រប្រួល ១ នេះអត្តនិ
ទុក្ខ បេសទុក្ខ ៤ យ៉ាង ជាសភាពពិត មិនប្រប្រួល មិនប្រៀងប្រាត
ទុក្ខ រល្មោះថាសច្ចៈ ដោយអត្តថាជាបេសពិត យ៉ាងនេះឯង ។

កងំ សមុទយោ កថជ្ជេន សន្និ ។ ចត្តារោ
 សមុទយស្ស សមុទយដ្ឋា កថា អវិគថា អនត្តាថា
 សមុទយស្ស អាយុហានដ្ឋា វិនាសដ្ឋា សំយោគដ្ឋា
 បសិទ្ធានដ្ឋា ឥមេ ចត្តារោ សមុទយស្ស សមុ
 ទយដ្ឋា កថា អវិគថា អនត្តាថា ឃី សមុទយោ
 កថជ្ជេន សន្និ ។

កងំ និរោជោ កថជ្ជេន សន្និ ។ ចត្តារោ
 និរោជស្ស និរោជដ្ឋា កថា អវិគថា អនត្តាថា
 និរោជស្ស វិស្សរណដ្ឋា វិវេកដ្ឋា អសន្តកដ្ឋា
 អធិកដ្ឋា ឥមេ ចត្តារោ និរោជស្ស និរោជដ្ឋា កថា
 អវិគថា អនត្តាថា ឃី និរោជោ កថជ្ជេន សន្និ ។

កងំ មក្កោ កថជ្ជេន សន្និ ។ ចត្តារោ ម-
 ក្កស្ស មក្កដ្ឋា កថា អវិគថា អនត្តាថា មក្កស្ស
 វិយ្យាទដ្ឋា មោកដ្ឋា^(១) ទស្សទដ្ឋា អាជិចតេយ្យ-
 ដ្ឋា ឥមេ ចត្តារោ មក្កស្ស មក្កដ្ឋា កថា អវិគថា
 អនត្តាថា ឃី មក្កោ កថជ្ជេន សន្និ ។

១ ឧ.ប. ញាត្តិ ។

សមុទ័យ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអក្ខរាវិរាមសំព័ត្ត កើត្តិចម្ពុត ។
 អក្ខរិយសមុទ័យ របស់សមុទ័យ ជាសភាពពិត មិនប្រែប្រួល មិនឃ្លៀង
 ឃ្លាត មាន ៤ យ៉ាង គឺ សមុទ័យ មានអក្ខរាវិរាមសំព័ត្ត មានអក្ខរាវិរាម
 ហេតុ ១ មានអក្ខរាវិរាមបុគ្គល ១ មានអក្ខរាវិរាមស្រ្តី ១ នេះអក្ខរិយសមុទ័យ
 របស់សមុទ័យ ៤ យ៉ាង ជាសភាពពិត មិនប្រែប្រួល មិនឃ្លៀងឃ្លាត
 សមុទ័យ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអក្ខរាវិរាមសំព័ត្ត យ៉ាងនេះឯង ។

និរោជ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអក្ខរាវិរាមសំព័ត្ត កើត្តិចម្ពុត ។
 អក្ខរិយនិរោជ របស់និរោជ ជាសភាពពិត មិនប្រែប្រួល មិនឃ្លៀងឃ្លាត
 មាន ៤ គឺ និរោជ មានអក្ខរាវិរាមសំព័ត្ត ១ មានអក្ខរាវិរាមស្រ្តី ១
 មានអក្ខរាវិរាមបុគ្គល ១ មានអក្ខរាវិរាមហេតុ ១ នេះអក្ខរិយនិរោជ
 របស់និរោជ ៤ យ៉ាង ជាសភាពពិត មិនប្រែប្រួល មិនឃ្លៀង
 ឃ្លាត និរោជ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអក្ខរាវិរាមសំព័ត្ត យ៉ាងនេះឯង ។

មក្ក ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអក្ខរាវិរាមសំព័ត្ត កើត្តិចម្ពុត ។
 អក្ខរិយមក្ក របស់មក្ក ជាសភាពពិត មិនប្រែប្រួល មិនឃ្លៀងឃ្លាត
 មាន ៤ គឺ មក្ក មានអក្ខរាវិរាមសំព័ត្ត ១ មានអក្ខរាវិរាមស្រ្តី ១ មាន
 អក្ខរាវិរាមបុគ្គល ១ មានអក្ខរាវិរាមហេតុ ១ នេះអក្ខរិយមក្ក របស់មក្ក ៤
 យ៉ាង ជាសភាពពិត មិនប្រែប្រួល មិនឃ្លៀងឃ្លាត មក្ក ឈ្មោះថាសច្ចៈ
 ដោយអក្ខរាវិរាមសំព័ត្ត យ៉ាងនេះឯង ។

[១៧] កតិហាការេហិ^(១) ចត្តារិ សទ្ធានិ ឯ-
 កប្បជីវេនាមិ ។ ចត្តហាការេហិ ចត្តារិ សទ្ធានិ
 ឯកប្បជីវេនាមិ ភថដ្ឋេន អនត្តដ្ឋេន សទ្ធាដ្ឋេន
 បដិវេនដ្ឋេន ឥមេហិ ចត្តហាការេហិ ចត្តារិ
 សទ្ធានិ ឯកសន្តហិតានិ យំ ឯកសន្តហិតំ តំ
 ឯកត្ថំ ឯកត្ថំ^(២) ឯកោន ញ្ញាលោន បដិវិជ្ឈតិ
 ចត្តារិ សទ្ធានិ ឯកប្បជីវេនាមិ ។

កថំ ភថដ្ឋេន ចត្តារិ សទ្ធានិ ឯកប្បជីវេនាមិ ។
 ចត្តហាការេហិ ភថដ្ឋេន ចត្តារិ សទ្ធានិ ឯកប្ប-
 ជីវេនាមិ ទុក្ខស្ស ទុក្ខដ្ឋោ ភថដ្ឋោ សមុទយស្ស
 សមុទយដ្ឋោ ភថដ្ឋោ វិរោធស្ស វិរោធដ្ឋោ ភថ-
 ដ្ឋោ មក្ខស្ស មក្ខដ្ឋោ ភថដ្ឋោ ឥមេហិ ចត្តហាការ-
 េហិ ភថដ្ឋេន ចត្តារិ សទ្ធានិ ឯកសន្តហិតានិ យំ
 ឯកសន្តហិតំ តំ ឯកត្ថំ ឯកត្ថំ ឯកោន ញ្ញា-
 លោន បដិវិជ្ឈតិ ចត្តារិ សទ្ធានិ ឯកប្បជីវេនាមិ ។

១ ឧ. កតិហាការេហិ ។ ២ ឧ. សមេសុ ឬ មេសុ ឬ មិ ឬ ឯកត្ថំ ឬ តំ ។

[១៧] សច្ចៈតាំង ៤ ជាទីគ្រាសំដីនៃកម្ម ដោយពាក្យប្តីខ្លាច
 យ៉ាង ។ សច្ចៈតាំង ៤ ជាទីគ្រាសំដីនៃកម្ម ដោយពាក្យ ៤ យ៉ាង
 គឺ ដោយអក្ខរកថាជាបេសពិត ១ ដោយអក្ខរកថាមិនមែនខ្លួន ១ ដោយអក្ខរកថា
 ទៀង ១ ដោយអក្ខរកថាគ្រាសំដីនៃ ១ នេះសច្ចៈតាំង ៤ ដែលលោកសង្គ្រោះ
 យកកម្ម ដោយពាក្យ ៤ យ៉ាង សច្ចៈណា ដែលលោកសង្គ្រោះ
 យកកម្ម សច្ចៈនោះ មានសភាពកម្ម ច្បុលគ្រាសំដីនៃសច្ចៈ
 មានភាពកម្ម ដោយញ្ញាណមួយ ហេតុនោះ សច្ចៈតាំង ៤ ឈ្លោះ
 ថាជាទីគ្រាសំដីនៃកម្ម ។

សច្ចៈតាំង ៤ ជាទីគ្រាសំដីនៃកម្ម ដោយអក្ខរកថាជាបេសពិត គឺ
 ដូនម្តេច ។ សច្ចៈតាំង ៤ ជាទីគ្រាសំដីនៃកម្ម ដោយអក្ខរកថាជាបេស
 ពិត ដោយពាក្យ ៤ យ៉ាង គឺ ទុក្ខ មានអក្ខរកថាលំបាក ជាអក្ខរកថា ១
 សម្បជ័យ មានអក្ខរកថាជំនះភិក ជាអក្ខរកថា ១ វិរោធន មានអក្ខរកថា
 លេត ជាអក្ខរកថា ១ មក្ខ មានអក្ខរកថាផ្លូវ ជាអក្ខរកថា ១ នេះ
 សច្ចៈតាំង ៤ ដែលលោកសង្គ្រោះយកកម្ម ដោយអក្ខរកថាជាបេសពិត
 ដោយពាក្យ ៤ យ៉ាង សច្ចៈណា ដែលលោកសង្គ្រោះយកកម្ម សច្ចៈ
 នោះមានភាពកម្ម ច្បុលគ្រាសំដីនៃសច្ចៈ មានភាពកម្ម ដោយ
 ញ្ញាណមួយ ហេតុនោះ សច្ចៈតាំង ៤ ឈ្លោះថាជាទីគ្រាសំដីនៃកម្ម ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសន្ធិតមដ្ឋោ

កងំ អនត្តរដ្ឋេន ចត្តារិ សប្បាធិ ឯកប្បដិវេតា-
 ធិ ។ ចត្វហកាវេហិ អនត្តរដ្ឋេន ចត្តារិ សប្បាធិ
 ឯកប្បដិវេតាធិ ទុក្ខស្ស ទុក្ខដ្ឋោ អនត្តដ្ឋោ
 សមុទយស្ស សមុទយដ្ឋោ អនត្តដ្ឋោ ធិរោធស្ស
 ធិរោធដ្ឋោ អនត្តដ្ឋោ មក្ខស្ស មក្ខដ្ឋោ អនត្តដ្ឋោ
 វេហិ ចត្វហកាវេហិ អនត្តរដ្ឋេន ចត្តារិ សប្បាធិ
 ឯកសន្តហិកាធិ យំ ឯកសន្តហិកំ តំ ឯកត្ថំ ឯកត្ថិ
 ឯកោន ញារោណ បដិវជ្ឈតិ ចត្តារិ សប្បាធិ
 ឯកប្បដិវេតាធិ ។

កងំ សត្វដ្ឋេន ចត្តារិ សប្បាធិ ឯកប្បដិវេ-
 តាធិ ។ ចត្វហកាវេហិ សត្វដ្ឋេន ចត្តារិ សប្បាធិ
 ឯកប្បដិវេតាធិ ទុក្ខស្ស ទុក្ខដ្ឋោ សត្វដ្ឋោ
 សមុទយស្ស សមុទយដ្ឋោ សត្វដ្ឋោ ធិរោធស្ស
 ធិរោធដ្ឋោ សត្វដ្ឋោ មក្ខស្ស មក្ខដ្ឋោ សត្វដ្ឋោ
 វេហិ ចត្វហកាវេហិ សត្វដ្ឋេន ចត្តារិ សប្បាធិ
 ឯកសន្តហិកាធិ យំ ឯកសន្តហិកំ តំ ឯកត្ថំ
 ឯកោន ញារោណ បដិវជ្ឈតិ ចត្តារិ
 សប្បាធិ ឯកប្បដិវេតាធិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសន្ធិតមដ្ឋោ

សព្វៈចំណី ៤ ជាទីគ្រាស់ដឹងតែមួយ ដោយអត្តជាមិនមែនខ្លួន តើ
 ដូចម្តេច ។ សព្វៈចំណី ៤ ជាទីគ្រាស់ដឹងតែមួយ ដោយអត្តជាមិនមែន
 ខ្លួន ដោយភាការ ៤ យ៉ាង គឺ ទុក្ខ មានអត្តជាលំបាក ជាអត្តជាមិន
 មែនខ្លួន ១ សមុទ័យ មានអត្តជាជាផែនកើត ជាអត្តជាមិនមែនខ្លួន ១
 និរោធិ មានអត្តជាលេត ជាអត្តជាមិនមែនខ្លួន ១ មក្ខ មានអត្តជាជាផ្លូវ
 ជាអត្តជាមិនមែនខ្លួន ១ នេះសព្វៈចំណី ៤ ដែលលោកសង្គ្រោះយកតែ
 មួយ ដោយអត្តជាមិនមែនខ្លួន ដោយភាការ ៤ យ៉ាង សព្វៈណា ដែល
 លោកសង្គ្រោះយកតែមួយ សព្វៈនោះ មានភាពតែមួយ បុគ្គលគ្រាស់
 ដឹងខ្លួនសព្វៈ មានភាពតែមួយ ដោយញាណមួយ ចេតុនោះ សព្វៈ
 ចំណី ៤ ឈ្មោះថាជាទីគ្រាស់ដឹងតែមួយ ។

សព្វៈចំណី ៤ ជាទីគ្រាស់ដឹងតែមួយ ដោយអត្តចៀង តើដូចម្តេច
 សព្វៈចំណី ៤ ជាទីគ្រាស់ដឹងតែមួយ ដោយអត្តចៀង ដោយភាការ ៤
 យ៉ាង គឺ ទុក្ខ មានអត្តជាលំបាក ជាអត្តចៀង ១ សមុទ័យ មានអត្ត
 ជាជាផែនកើត ជាអត្តចៀង ១ និរោធិ មានអត្តជាលេត ជាអត្តចៀង
 ១ មក្ខ មានអត្តជាជាផ្លូវ ជាអត្តចៀង ១ នេះ សព្វៈចំណី ៤
 ដែលលោកសង្គ្រោះយកតែមួយ ដោយអត្តចៀង ដោយភាការ ៤
 យ៉ាង សព្វៈណា ដែលលោកសង្គ្រោះយកតែមួយ សព្វៈនោះ
 មានភាពតែមួយ បុគ្គលគ្រាស់ដឹងខ្លួនសព្វៈ មានភាពតែមួយ ដោយ
 ញាណមួយ ចេតុនោះ សព្វៈចំណី ៤ ឈ្មោះថាជាទីគ្រាស់ដឹងតែមួយ ។

កតិ បដិវេទដ្ឋេន ចត្តារិ សទ្ធានិ ឯកប្បដិវេទានិ ។ ចត្តហរកាវេហិ បដិវេទដ្ឋេន ចត្តារិ សទ្ធានិ ឯកប្បដិវេទានិ ទុក្ខស្ស ទុក្ខដ្ឋោ បដិវេទដ្ឋោ សមុទយស្ស សមុទយដ្ឋោ បដិវេទដ្ឋោ វិភេទស្ស វិភេទដ្ឋោ បដិវេទដ្ឋោ មគ្គស្ស មគ្គដ្ឋោ បដិវេទដ្ឋោ ឥវេហិ ចត្តហរកាវេហិ បដិវេទដ្ឋេន ចត្តារិ សទ្ធានិ ឯកសង្កហិតានិ យំ ឯកសង្កហិតំ កំ ឯកត្ថំ ឯកត្ថំ ឯកេន ញាណេន បដិវិជ្ជតិកំ ចត្តារិ សទ្ធានិ ឯកប្បដិវេទានិ ។

(១៨) កតិហរកាវេហិ(១) ចត្តារិ សទ្ធានិ ឯកប្បដិវេទានិ ។ យំ អនិច្ចំ កំ ទុក្ខំ(២) យំ អនិច្ចក្ក ទុក្ខក្ក កំ អនត្តា យំ អនិច្ចក្ក ទុក្ខក្ក អនត្តា ច កំ កដិ យំ អនិច្ចក្ក ទុក្ខក្ក អនត្តា ច(៣) តថក្ក កំ សទ្ធិ យំ អនិច្ចក្ក ទុក្ខក្ក អនត្តា ច តថក្ក សទ្ធិក្ក កំ ឯកសង្កហិតំ យំ ឯកសង្កហិតំ កំ ឯកត្ថំ ឯកត្ថំ ឯកេន ញាណេន បដិវិជ្ជតិកំ ចត្តារិ សទ្ធានិ ឯកប្បដិវេទានិ ។

១ ខ. កថិ ។ ២ ខ. ឯកេន យំ ១០ កំ អនិច្ចំ ទិស្សិ ។

សច្ចៈ ចំនី ៤ ជាច្រើនដឹងតែមួយ ដោយអក្ខរក្រាស់ដឹង កើដូចម្តេច ។ សច្ចៈ ចំនី ៤ ជាច្រើនដឹងតែមួយ ដោយអក្ខរក្រាស់ដឹង ដោយអាការ ៤ យ៉ាង គឺ ទុក្ខ មានអក្ខរក្រាស់ដឹង ១ ជាអក្ខរក្រាស់ដឹង ១ សមុទ័យ មានអក្ខរក្រាស់ដឹង ១ ជាអក្ខរក្រាស់ដឹង ១ វិភេទ មានអក្ខរក្រាស់ដឹង ១ ជាអក្ខរក្រាស់ដឹង ១ មគ្គ មានអក្ខរក្រាស់ដឹង ១ ជាអក្ខរក្រាស់ដឹង ១ នេះសច្ចៈ ចំនី ៤ ដែលលោកសង្គ្រោះយកតែមួយ ដោយអក្ខរក្រាស់ដឹង ដោយអាការ ៤ យ៉ាង សច្ចៈ ណា ដែលលោកសង្គ្រោះយកតែមួយ សច្ចៈនោះ មានភាពតែមួយ បុគ្គលក្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ មានភាពតែមួយ ដោយញាណមួយ ហេតុនោះ សច្ចៈ ចំនី ៤ ឈ្មោះថាជាច្រើនដឹងតែមួយ ។

(១៨) សច្ចៈ ចំនី ៤ ជាច្រើនដឹងតែមួយ ដោយអាការ ៤ ខ្នាត ។ វត្ថុណា មិនទៀង វត្ថុនោះជាទុក្ខ វត្ថុណា មិនទៀងដឹង ជាទុក្ខផង វត្ថុនោះ មិនមែនរបស់ខ្លួន វត្ថុណា មិនទៀងដឹង ជាទុក្ខផង មិនមែនរបស់ខ្លួនផង វត្ថុនោះហៅ វត្ថុណា មិនទៀងដឹង ជាទុក្ខផង មិនមែនរបស់ខ្លួនផង ពិតផង វត្ថុនោះទៀង វត្ថុណា មិនទៀងដឹង ជាទុក្ខផង មិនមែនរបស់ខ្លួនផង ពិតផង ទៀងផង វត្ថុនោះលោកសង្គ្រោះយកតែមួយ វត្ថុណា ដែលលោកសង្គ្រោះយកតែមួយ វត្ថុនោះ ឈ្មោះថាមានភាពតែមួយ បុគ្គលក្រាស់ដឹងនូវវត្ថុមានភាពតែមួយ ដោយញាណមួយ ហេតុនោះ សច្ចៈ ចំនី ៤ ឈ្មោះថាជាច្រើនដឹងតែមួយ ។

កតិហាការេហិ ចន្ទារិ សប្បាណិ ឯកច្បជីវេតា-
 និ ។ វេហាការេហិ ចន្ទារិ សប្បាណិ ឯកច្បជី-
 វេតានិ តថដ្ឋាន អនត្តដ្ឋាន សច្ចដ្ឋាន បដិវេទដ្ឋាន
 អភិញ្ញដ្ឋាន បរិញ្ញដ្ឋាន ចហានដ្ឋាន ភាវនដ្ឋាន
 សច្ចិកិរិយដ្ឋាន ឥទេហិ វេហាការេហិ ចន្ទារិ
 សប្បាណិ ឯកសន្តហិតានិ យំ ឯកសន្តហិតំ កំ
 ឯកត្តំ ឯកត្តំ ឯកោន ញាលោន បដិវដ្ឋតិកិ
 ចន្ទារិ សប្បាណិ ឯកច្បជីវេតានិ ។

[១៧] កដំ តថដ្ឋាន ចន្ទារិ សប្បាណិ ឯកច្បជីវេ-
 តានិ ។ វេហាការេហិ តថដ្ឋាន ចន្ទារិ សប្បាណិ
 ឯកច្បជីវេតានិ ទុក្ខស្ស ទុក្ខដ្ឋាន តថដ្ឋាន សមុទ-
 យស្ស សមុទយដ្ឋាន តថដ្ឋាន និរោទស្ស និរោទ-
 ដ្ឋាន តថដ្ឋាន មត្តស្ស មត្តដ្ឋាន តថដ្ឋាន អភិញ្ញ-
 យ អភិញ្ញដ្ឋាន តថដ្ឋាន បរិញ្ញាយ បរិញ្ញដ្ឋាន តថ-
 ដ្ឋាន ចហានស្ស ចហានដ្ឋាន តថដ្ឋាន ភាវនាយ
 ភាវនដ្ឋាន តថដ្ឋាន សច្ចិកិរិយាយ សច្ចិកិរិយដ្ឋាន

សច្ចៈចំនី ៤ ជាទីក្រាស់ដឹងតែមួយ ដោយភកាភ័យ ។ សច្ចៈចំនី
 ៤ ជាទីក្រាស់ដឹងតែមួយ ដោយភកាភ័យ ឥដោយអត្តចំពិត ១ ដោយអត្ត
 ចំពិតមិនខ្លួន ១ ដោយអត្តចំពៀន ១ ដោយអត្តចំក្រាស់ដឹង ១ ដោយ
 អត្តចំដឹងច្បាស់ ១ ដោយអត្តចំកំណត់ដឹង ១ ដោយអត្តចំលះ ១ ដោយ
 អត្តចំចម្រើន ១ ដោយអត្តចំធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ១ នេះសច្ចៈចំនី ៤ ដែល
 លោកសម្រៀងយកតែមួយ ដោយភកាភ័យ យ៉ាង សច្ចៈណា ដែលលោក
 សម្រៀងយកតែមួយ សច្ចៈនោះ មានភាពតែមួយ បុគ្គលរមែងក្រាស់ដឹង
 ដូចសច្ចៈ មានភាពតែមួយ ដោយញាណមួយ ពេក្យានោះ សច្ចៈចំនី ៤
 លោកថាជាទីក្រាស់ដឹងតែមួយ ។

[១៨] សច្ចៈចំនី ៤ ជាទីក្រាស់ដឹងតែមួយ ដោយអត្តចំពិត
 កើតមុខម្ដង ។ សច្ចៈចំនី ៤ ជាទីក្រាស់ដឹងតែមួយ ដោយអត្តចំពិត
 ដោយភកាភ័យ ឥ ទុក្ខ មានអត្តចំពិត ជាអត្តចំពិត ១ សមុទ័យ
 មានអត្តចំពិត ជាអត្តចំពិត ១ និរោទ មានអត្តចំពិត ជា
 អត្តចំពិត ១ មត្ត មានអត្តចំពិត ជាអត្តចំពិត ១ អភិញ្ញ មានអត្ត
 ចំពិតច្បាស់ ជាអត្តចំពិត ១ បរិញ្ញ មានអត្តចំកំណត់ដឹង ជា
 អត្តចំពិត ១ ចហានៈ មានអត្តចំលះ ជាអត្តចំពិត ១ ភាវនា មាន
 អត្តចំចម្រើន ជាអត្តចំពិត ១ សច្ចិកិរិយា មានអត្តចំធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់

យុគនូវវង្ស សព្វគុណ

តដដ្ឋោ ឥមេហិ នវហាការេហិ តដដ្ឋេន ចត្តារិ
សទ្ធានិ ឯកសន្តហិតានិ យំ ឯកសន្តហិតំ តំ
ឯកត្ថំ ឯកត្ថំ ឯកោន ញារណេន ចដិវជ្ឈតីតិ ចត្តារិ
សទ្ធានិ ឯកច្បដិវេទានិ ។

កតិ អនត្តដ្ឋេន សទ្ធាដ្ឋេន ចដិវេទដ្ឋេន ចត្តារិ
សទ្ធានិ ឯកច្បដិវេទានិ ។ នវហាការេហិ ចដិវេ-
ទដ្ឋេន ចត្តារិ សទ្ធានិ ឯកច្បដិវេទានិ ទុក្ខស្ស
ទុក្ខដ្ឋោ ចដិវេទដ្ឋោ សមុទយស្ស សមុទយដ្ឋោ
ចដិវេទដ្ឋោ និរោទស្ស និរោទដ្ឋោ ចដិវេទដ្ឋោ មគ្គ-
ស្ស មគ្គដ្ឋោ ចដិវេទដ្ឋោ អភិញ្ញាយ អភិញ្ញដ្ឋោ
ចដិវេទដ្ឋោ បរិញ្ញាយ បរិញ្ញដ្ឋោ ចដិវេទដ្ឋោ បហា-
នស្ស បហានដ្ឋោ ចដិវេទដ្ឋោ ការវាយ ការវ-
ដ្ឋោ ចដិវេទដ្ឋោ សន្និករិយាយ សន្និករិយដ្ឋោ
ចដិវេទដ្ឋោ ឥមេហិ នវហាការេហិ ចដិវេទដ្ឋេន
ចត្តារិ សទ្ធានិ ឯកសន្តហិតានិ យំ ឯកសន្តហិតំ

យុគនូវវង្ស សព្វគុណ

ជាអត្ថបទទី ១ នេះសព្វចំពោះ ៤ ដែលលោកសម្រ្គិះយកតែមួយ
ដោយអត្ថបទទី ២ ដោយពាក្យ ៧ យ៉ាង សព្វៈណា ដែលលោក
សម្រ្គិះយកតែមួយ សព្វៈនោះមានការតែមួយ ច្បុក្ខរវមន៍ត្រាស់
ដឹងនូវសព្វៈ មានការតែមួយ ដោយញាណមួយ ហេតុនោះ សព្វៈ
ទាំង ៤ ឈ្មោះថាជាទីត្រាស់ដឹងតែមួយ ។

សព្វៈទាំង ៤ ជាទីត្រាស់ដឹងតែមួយ ដោយអត្ថបទទី ១ មនុស្ស
ដោយអត្ថបទទី ២ ដោយអត្ថបទត្រាស់ដឹង តើដូចម្តេច ។ សព្វៈទាំង
៤ ជាទីត្រាស់ដឹងតែមួយ ដោយអត្ថបទត្រាស់ដឹង ដោយពាក្យ ៧ គឺ
ទុក្ខ មានអត្ថបាល្យ ជាអត្ថបទត្រាស់ដឹង ១ សមុទយ មានអត្ថប
ពិវេទកើត ជាអត្ថបទត្រាស់ដឹង ១ និរោទ មានអត្ថបាល្យ ជា
អត្ថបទត្រាស់ដឹង ១ មគ្គ មានអត្ថបពិវេទ ជាអត្ថបទត្រាស់ដឹង ១
អភិញ្ញា មានអត្ថបដឹងច្បុក្ខ ជាអត្ថបទត្រាស់ដឹង ១ បរិញ្ញា មានអត្ថ
ពិវេទដឹង ជាអត្ថបទត្រាស់ដឹង ១ បហានៈ មានអត្ថបាល្យ ជា
អត្ថបទត្រាស់ដឹង ១ ការវា ជាអត្ថបច្រើន ជាអត្ថបទត្រាស់ដឹង ១
សន្និករិយា មានអត្ថបធ្វើឱ្យពិវេទច្បុក្ខ ជាអត្ថបទត្រាស់ដឹង ១ នេះ
សព្វៈទាំង ៤ ដែលលោកសម្រ្គិះយកតែមួយ ដោយអត្ថបទត្រាស់ដឹង
ដោយពាក្យ ៧ យ៉ាង សព្វៈណា ដែលលោកសម្រ្គិះយកតែមួយ

តំ ឯកត្តំ ឯកត្តំ ឯកោ ញាលោ ចដិវជ្ឈតិ-
តិ ចត្តារិ សទ្ធានិ ឯកច្យដិវេទានិ ។

(២០) កតិហា កាវេហិ ចត្តារិ សទ្ធានិ ឯកច្យ-
ដិវេទានិ ។ ទ្វានសហការេហិ ចត្តារិ សទ្ធានិ
ឯកច្យដិវេទានិ កថដ្ឋេន អនត្តដ្ឋេន សទ្ធាដ្ឋេន
ចដិវេទដ្ឋេន អភិជាទនដ្ឋេន បរិជាទនដ្ឋេន ធម្ម-
ដ្ឋេន កថដ្ឋេន ញាកដ្ឋេន សង្ខិកិវយដ្ឋេន ធម្ម-
នដ្ឋេន អភិសមយដ្ឋេន ឥវេហិ ទ្វានសហការ-
េហិ ចត្តារិ សទ្ធានិ ឯកសន្តហិកានិ យំ ឯក-
សន្តហិតំ តំ ឯកត្តំ ឯកត្តំ ឯកោ ញាលោ
ចដិវជ្ឈតិ ចត្តារិ សទ្ធានិ ឯកច្យដិវេទានិ ។

កថំ កថដ្ឋេន ចត្តារិ សទ្ធានិ ឯកច្យដិវេទានិ ។
សោឡសហិ ភកាវេហិ កថដ្ឋេន ចត្តារិ សទ្ធានិ
ឯកច្យដិវេទានិ ទុក្ខស្ស ចីឡនដ្ឋោ សន្តកដ្ឋោ
សន្តាចដ្ឋោ វិចរិណាចដ្ឋោ កថដ្ឋោ សមុទយស្ស

សច្ចៈនោ មានភាពតែមួយ បុគ្គលវេមនិក្រាសដីនិទ្ធិសច្ចៈ មានភាព
តែមួយ ដោយញាណមួយ ហេតុនោះ សច្ចៈទាំង ៤ ឈ្មោះថាជាទី
ក្រាសដីនិក្រមួយ ។

(២០) សច្ចៈទាំង ៤ ជាទីក្រាសដីនិក្រមួយ ដោយភាពប្រដូកគ្នា ។
សច្ចៈទាំង ៤ ជាទីក្រាសដីនិក្រមួយ ដោយភាព ១២ គឺដោយអត្តថា
ទៀន ១ ដោយអត្តថាមិនមែនរបស់ខ្លួន ១ ដោយអត្តថាពិត ១ ដោយ
អត្តថាក្រាសដីនិក ១ ដោយអត្តថាដីនិកច្បាស់ ១ ដោយអត្តថាកំណត់ដីនិក ១
ដោយអត្តថាជាធម្មតា ១ ដោយអត្តថាទៀន ១ ដោយអត្តថាដីនិក ១
ដោយអត្តថាធ្វើឱ្យដាច់ច្បាស់ ១ ដោយអត្តថាពាល់ត្រូវ ១ ដោយអត្តថា
យល់ច្បាស់ ១ នេះសច្ចៈទាំង ៤ ដែលលោកសង្គ្រោះយកតែមួយ ដោយ
ភាព ១២ សច្ចៈណា ដែលលោកសង្គ្រោះយកតែមួយ សច្ចៈនោះ
មានភាពតែមួយ បុគ្គលវេមនិក្រាសដីនិទ្ធិសច្ចៈ មានភាពតែមួយ ដោយ
ញាណមួយ ហេតុនោះ សច្ចៈទាំង ៤ ឈ្មោះថាជាទីក្រាសដីនិក្រមួយ ។

សច្ចៈទាំង ៤ ជាទីក្រាសដីនិក្រមួយ ដោយអត្តថាទៀន កើដូចម្ដេច ។
សច្ចៈទាំង ៤ ជាទីក្រាសដីនិក្រមួយ ដោយអត្តថាទៀន ដោយភាព ១២
គឺ ខ្ញុំ មានអត្តថាទៀនទៀន ១ មានអត្តថាបច្ច័យប្រជុំភាគតែនិ ១ មាន
អត្តថាក្រាសដីនិក ១ មានអត្តថាប្រាប្រួល ១ ជាអត្តថាទៀន សមុទ័យ

អាយុហននដ្ឋា និទាននដ្ឋា សញ្ញាកដ្ឋា បលិពោ-
 នដ្ឋា អភិសមយដ្ឋា និរោទស្ស និស្សរណាដ្ឋា
 វិវេកដ្ឋា អសង្កតដ្ឋា អមតដ្ឋា អភិសមយដ្ឋា
 មក្កស្ស និយ្យនដ្ឋា មោតដ្ឋា ធន្សនដ្ឋា អាជិប-
 តេយ្យដ្ឋា អភិសមយដ្ឋា ឥមេហិ សោឡសហិ អា-
 ការេហិ អភិសមយដ្ឋេន ចន្តាវិ សទ្ធានិ ឯកសង្ក-
 ហិតានិ យំ ឯកសង្កហិតំ តំ ឯកត្តំ ឯកោន ញា-
 ណោន បដិវិជ្ជតិ ចន្តាវិ សទ្ធានិ ឯកច្យដិវេទានិ ។

(២១) សទ្ធានិ កតិ លក្ខណានិ ។ សទ្ធានិ
 ទ្វេ លក្ខណានិ សង្កតលក្ខណាញ អសង្កតលក្ខ-
 ណាញ សទ្ធានិ ឥទានិ ទ្វេ លក្ខណានិ ។

សទ្ធានិ កតិ លក្ខណានិ ។ សទ្ធានិ ធន្សនដ្ឋានិ
 សង្កតានិ សទ្ធានិ ឧប្បនោ បញ្ញាយតិ វិយោ ច-
 ញ្ញាយតិ បិទានិ អញ្ញាសត្តំ ចញ្ញាយតិ ន អសង្ក-
 តស្ស សទ្ធស្ស ឧប្បនោ បញ្ញាយតិ ន វិយោ
 ចញ្ញាយតិ ន បិតស្ស អញ្ញាសត្តំ ចញ្ញាយតិ សទ្ធានិ
 ឥទានិ ធន្សនដ្ឋានិ ។

មានអក្ខរាប្រមូលមក មានអក្ខរាវិហារុ ១ មានអក្ខរាប្រកបទុក ១
 មានអក្ខរាភិវិល ១ ជាអក្ខរាយល់ច្បាស់ និរោធ មានអក្ខរាលាស់ចេញ
 ១ មានអក្ខរស្ងប់ស្ងាត់ ១ មានអក្ខរាមិនមានបច្ច័យប្រជុំគ្នាភក្តីភក្តី ១ មាន
 អក្ខរាមិនស្ងប់ ១ ជាអក្ខរាយល់ច្បាស់ មគ្គ មានអក្ខរាស្រោចស្រងឹ ១
 មានអក្ខរាវិហារុ ១ មានអក្ខរាវិញ ១ មានអក្ខរាវិហារុមិច្ច ១ ជា
 អក្ខរាយល់ច្បាស់ នេះ សច្ចៈទាំង ២ ដោយអក្ខរាយល់ច្បាស់ ដោយ
 ហោរា ១៦ យ៉ាង ដែលលោកសង្គ្រោះយកវិញ្ញាណ សច្ចៈណាដែល
 លោកសង្គ្រោះយកវិញ្ញាណ សច្ចៈនោះ មានភាពវិញ្ញាណ ច្បាស់វែង
 គ្រាន់ដឹងខ្លួនសច្ចៈ មានភាពវិញ្ញាណ ដោយញាណមួយ ហេតុនោះ
 សច្ចៈទាំង ២ ឈ្មោះថាជាវិញ្ញាណដឹងវិញ្ញាណ ។

(២១) លក្ខណៈរបស់សច្ចៈ មានបីគ្នា ។ លក្ខណៈរបស់សច្ចៈ មាន
 ២ គឺ សង្កតលក្ខណៈ ១ អសង្កតលក្ខណៈ ១ នេះលក្ខណៈ ២ របស់សច្ចៈ ។
 លក្ខណៈរបស់សច្ចៈ មានបីគ្នា ។ លក្ខណៈរបស់សច្ចៈ មាន ២
 គឺ សច្ចៈទាំងឡាយជាសង្កតៈ មានការកើតឡើងប្រាកដ ១ មានការស្ងប់
 ប្រាកដ ១ សច្ចៈទាំងឡាយដែលបិទនៅ មានការប្រមូលប្រាកដ ១
 សច្ចៈជាអសង្កតៈ មានការកើតឡើងមិនប្រាកដ ១ មានការស្ងប់មិន
 ប្រាកដ ១ សច្ចៈដែលបិទនៅ មានការប្រមូលមិនប្រាកដ ១ នេះ
 លក្ខណៈ ២ របស់សច្ចៈ ។

យុគនូវវត្ត សព្វកថា

សប្បាទំ កតិ លក្ខណាទិ ។ សប្បាទំ ប្បាទស
 លក្ខណាទិ ទុក្ខសត្វស្ស ឧប្បាទោ បញ្ញាយតិ
 វិយោ បញ្ញាយតិ វិភស្ស អញ្ញាទត្តំ បញ្ញាយតិ ស-
 មុទយសត្វស្ស ឧប្បាទោ បញ្ញាយតិ វិយោ បញ្ញា-
 យតិ វិភស្ស អញ្ញាទត្តំ បញ្ញាយតិ មគ្គសត្វស្ស
 ឧប្បាទោ បញ្ញាយតិ វិយោ បញ្ញាយតិ វិភស្ស
 អញ្ញាទត្តំ បញ្ញាយតិ ន និរោធសត្វស្ស ឧប្បាទោ
 បញ្ញាយតិ ន វិយោ បញ្ញាយតិ ន វិភស្ស អញ្ញា-
 ទត្តំ បញ្ញាយតិ សប្បាទំ ឥហានិ ប្បាទស លក្ខណាទិ ។

[២២] ចតុទ្ធិ សប្បាទំ កតិ កុសលា
 កតិ អកុសលា កតិ អព្យាកតា ។ សមុទ-
 យសទ្ធិ អកុសលំ មគ្គសទ្ធិ កុសលំ និរោធស-
 ទ្ធិ អព្យាកតំ ទុក្ខសទ្ធិ សិយា កុសលំ
 សិយា អកុសលំ សិយា អព្យាកតំ តិណិ សប្បា-
 ទិ ឯកសទ្ធន សង្កហិតាទិ ឯកំ សទ្ធិ តិហំ
 សទ្ធិហំ សង្កហិតំ វត្តសេន បរិយាយេន ។

យុគនូវវត្ត សព្វកថា

លក្ខណៈរបស់សច្ចៈ មានប៉ុន្មាន ។ លក្ខណៈ របស់សច្ចៈ មាន
 ១២ ធាតុសច្ចៈ មានការកើតឡើងប្រាកដ ១ មានការស្លាប់ប្រាកដ ១
 ទុក្ខសច្ច ដែលបំភានៅ មានការប្រែប្រួលប្រាកដ ១ សមុទ័យសច្ច មាន
 ការកើតឡើងប្រាកដ ១ មានការស្លាប់ប្រាកដ ១ សមុទ័យសច្ច ដែល
 បំភានៅ មានការប្រែប្រួលប្រាកដ ១ មគ្គសច្ច មានការកើតឡើងប្រាកដ ១
 មានការស្លាប់ប្រាកដ ១ មគ្គសច្ច ដែលបំភានៅ មានការប្រែប្រួល
 ប្រាកដ ១ និរោធសច្ច មានការកើតឡើងមិនប្រាកដ ១ មានការស្លាប់
 មិនប្រាកដ ១ មគ្គសច្ច ដែលបំភានៅ មានការប្រែប្រួលមិនប្រាកដ ១
 នេលក្ខណៈ ១២ របស់សច្ចៈ ។

[២២] ចក្ខុវិស័យសច្ចៈទាំង ២ សច្ចៈ ជាអកុសលប៉ុន្មាន ជាអកុសល
 ប៉ុន្មាន ជាអព្យាក្រឹត ប៉ុន្មាន ។ សមុទ័យសច្ច ជាអកុសល មគ្គសច្ច
 ជាអកុសល និរោធសច្ច ជាអព្យាក្រឹត ទុក្ខសច្ច ជាអកុសលក៏មាន
 ជាអកុសលក៏មាន ជាអព្យាក្រឹតក៏មាន សច្ចៈ ព លោកសង្រ្គោះ
 ដោយសច្ចៈមួយ សច្ចៈមួយ លោកសង្រ្គោះ ដោយសច្ចៈ ព
 កាមបរិយាយដោយអំណាចវៃវៃ ។

សិយាតិ កាដញ្ច សិយា ។ យំ ទុក្ខសង្ខំ
 អកុសលំ សមុទយសង្ខំ អកុសលំ វិវិ អកុ-
 សលដ្ឋេន ទ្វេ សទ្ធានំ វិកាសទ្ធនំ សង្កហិតានំ
 វិកំ សង្ខំ ទ្វិហំ សទ្ធវហំ សង្កហិតំ យំ ទុក្ខស-
 ង្ខំ កុសលំ មគ្គសង្ខំ កុសលំ វិវិ កុសល-
 ដ្ឋេន ទ្វេ សទ្ធានំ វិកាសទ្ធនំ សង្កហិតានំ វិកំ
 សង្ខំ ទ្វិហំ សទ្ធវហំ សង្កហិតំ យំ ទុក្ខសង្ខំ អព្យា-
 កាតំ វិរាជសង្ខំ អព្យាកាតំ វិវិ អព្យាកាតដ្ឋេន
 ទ្វេ សទ្ធានំ វិកាសទ្ធនំ សង្កហិតានំ វិកំ សង្ខំ
 ទ្វិហំ សទ្ធវហំ សង្កហិតំ វិវិ សិយា ភិណិ
 សទ្ធានំ វិកាសទ្ធនំ សង្កហិតានំ វិកំ សង្ខំ ភិហំ
 សទ្ធវហំ សង្កហិតំ វិវិ វិកុសលំ បរិយាយេនាតិ ។

[២៣] បុព្វេ មេ ភិក្ខុវេ សម្មោទា អនិសម្ពុ-
 ទ្ធស្ស ពោធិសត្តស្សវ សតោ វិគទយោសិ កោ
 ទុ ចោ រុបស្ស អស្សាទោ កោ អាជីនវេ កិ
 ចិស្សវណំ កោ វេទនាយ អស្សាទោ កោ អាជីនវេ
 កិ ចិស្សវណំ កោ សញ្ញាយ អស្សាទោ កោ
 អាជីនវេ កិ ចិស្សវណំ កោ សង្ខារិនំ អស្សាទោ

សំខុត្រនំ ពាក្យថា កំហាន តើមានដូចម្តេច ។ ចម្លើយថា ត្រង់ថា
 ទុក្ខសង្ខំ ជាអកុសល សមុទយសង្ខំ ជាអកុសល យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថា
 សង្ខំ ២ ដោយអក្ខរក្រិក លោកសម្រៀងដោយសង្ខំមួយ
 សង្ខំមួយ លោកសម្រៀងដោយសង្ខំពីរ ត្រង់ថា ទុក្ខសង្ខំ ជាអកុសល
 មគ្គសង្ខំ ជាអកុសល យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសង្ខំ ២ ដោយអក្ខរក្រិក
 កុសល លោកសម្រៀងដោយសង្ខំមួយ សង្ខំមួយលោកសម្រៀងដោយ
 សង្ខំពីរ ត្រង់ថា ទុក្ខសង្ខំ ជាអព្យាក្រិក វិរាជសង្ខំ ជាអព្យាក្រិក
 យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសង្ខំ ២ ដោយអក្ខរក្រិក លោកសម្រៀង
 ដោយសង្ខំមួយ សង្ខំមួយលោកសម្រៀងដោយសង្ខំពីរ សង្ខំ ៣
 លោកសម្រៀងដោយសង្ខំមួយ សង្ខំមួយលោកសម្រៀងដោយសង្ខំ ៣
 តាមបរិយាយ ដោយអំណាចវិវិកុ កំហាន យ៉ាងនេះផង ។

[២៤] ម្នាលភិក្ខុចាំឡាយ កាលភក្តីនាវាជាពោធិសត្វ មិន
 ចាំបានក្រាស់ដឹង មុនគំពីការក្រាស់ដឹងនៅឡើយ មានសេចក្តីត្រិះរិះថា
 ល្ង មានភានិសង្សដូចម្តេច មានវោសដូចម្តេច មានការរលាស់ចេញ
 ដូចម្តេច វេទនា មានភានិសង្សដូចម្តេច មានវោសដូចម្តេច មានការ
 រលាស់ចេញដូចម្តេច សញ្ញា មានភានិសង្សដូចម្តេច មានវោសដូចម្តេច
 មានការរលាស់ចេញដូចម្តេច សង្ខារចាំឡាយ មានភានិសង្សដូចម្តេច

គោ អាទិទេវតា ក៏ ចិស្សវណ្ណំ គោ វិញ្ញាណស្ស
 អស្សនោ គោ អាទិទេវតា ក៏ ចិស្សវណ្ណំ កស្ស
 មយ្ហំ កិក្ខុវេ ឯគនយោសំ យំ ទោ រូបំ ចដិទ្ធ
 ឧប្បន្នតិ សុទ្ធំ សោមនស្សំ អយំ រូបស្សំ អស្សន-
 ោ យំ រូបំ អនិទ្ធិំ ទុក្ខំ វិចរិណាមនម្មំ អយំ
 រូបស្សំ អាទិទេវតា យោ រូបស្សំ ចន្ទរកវិទយោ
 ចន្ទរកប្បហានំ ឥទ្ធិ រូបស្សំ ចិស្សវណ្ណំ យំ វេទនំ
 ចដិទ្ធ យំ សញ្ញំ ចដិទ្ធ យំ សង្ការេ ចដិទ្ធ យំ
 វិញ្ញាណំ ចដិទ្ធ ឧប្បន្នតិ សុទ្ធំ សោមនស្សំ អយំ
 វិញ្ញាណស្ស អស្សនោ យំ វិញ្ញាណំ អនិទ្ធិំ ទុក្ខំ
 វិចរិណាមនម្មំ អយំ វិញ្ញាណស្ស អាទិទេវតា យោ
 វិញ្ញាណស្ស ចន្ទរកវិទយោ ចន្ទរកប្បហានំ ឥទ្ធិ
 វិញ្ញាណស្ស ចិស្សវណ្ណំ ។

[២២] យាវក៏វត្តាហំ កិក្ខុវេ ឥមេសំ ចត្វាដ្ឋំ ឧទា-
 នានត្តនាទំ ឯវិ អស្សនេត្ត អស្សនេតោ អាទិទេវតា
 អាទិទេវតោ ចិស្សវណ្ណេត្ត ចិស្សវណ្ណេតោ យថាភូតំ
 អន្តញ្ញាសំ ទេវតាវហំ កិក្ខុវេ សុទេវតោ លោកេ

មានពោសដូចម្តេច មានការលាស់ចេញដូចម្តេច វិញ្ញាណ មានអាទិ-
 សន្តិដូចម្តេច មានពោស ដូចម្តេច មានការលាស់ចេញ ដូចម្តេច
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាគោរព មានសេចក្តីគ្រិះរិះដូច្នោះថា សុខ
 សោមនស្សកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យរូប នេះជាចិសន្តិរបស់រូប រូប
 មិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រប្រលងជាធម្មតា នេះជាពោសរបស់រូប
 ការបោះបង់ខ្ញុំទុក្ខក ការលះបង់ខ្ញុំទុក្ខក ឯណា ក្នុងរូប នេះជាការ
 លាស់ចេញខ្ញុំរូប សុខ សោមនស្សកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យវេទនា
 ព្រោះអាស្រ័យសញ្ញា ព្រោះអាស្រ័យសង្ការទាំងឡាយ ព្រោះអា-
 ស្រ័យវិញ្ញាណ នេះ ជាចិសន្តិរបស់វិញ្ញាណ វិញ្ញាណ មិនទៀង
 ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រប្រលងជាធម្មតា នេះ ជាពោសរបស់វិញ្ញាណ
 ការបោះបង់ខ្ញុំទុក្ខក ការលះបង់ខ្ញុំទុក្ខក ឯណា ក្នុងវិញ្ញាណ
 នេះ ជាការលាស់ចេញ ខ្ញុំវិញ្ញាណ ។

[២២] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាគោ មិនខានដឹងច្បាស់កមតិក
 ខ្ញុំវាចិសន្តិ ថាជាចិសន្តិផង ខ្ញុំវាពោស ថាជាពោសផង ខ្ញុំវាការលាស់
 ចេញ ថាជាការលាស់ចេញផង របស់ទុក្ខទាំង៤ ខេ យ៉ាងនេះ
 ដកចោល ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដកបោះ គឺជាគោមិនខានច្បាស់ថាជា
 អ្នកគ្រាស់ដឹងខ្ញុំវាខ្ញុំវាសម្មាសម្ពាធិញ្ញាណ ក្នុងលោក ព្រមទាំងទៅលោក

សមារកេ សត្រហ្មកេ សស្សមណាត្រាហ្មណិយោ
 បដាយ សនេវមទុស្សយ អនុត្តំ សម្មាសម្ពោធិ
 អភិសម្មត្ថោ បច្ចញ្ញាសី យតោ ច ទ្វាហំ ភិក្ខុវ
 វេសេសំ បញ្ចន្តិ ឧបាទានក្ខត្តានំ វិវិ អស្សនេត្ថ
 អស្សនេតោ អាទិណវត្ថុ អាទិណវតោ និស្សវណាត្ថ
 និស្សវណាតោ យថាភ្នតំ អត្តញ្ញាសី អដាហំ ភិក្ខុវ
 សនេវកេ លោកេ សមារកេ សត្រហ្មកេ ស-
 ស្សមណាត្រាហ្មណិយោ បដាយ សនេវមទុស្សយ
 អនុត្តំ សម្មាសម្ពោធិ អភិសម្មត្ថោ បច្ចញ្ញាសី
 ញ្ញាណត្ថ បទ មេ នស្សនំ ឧទទានំ អកុប្បា មេ
 ចេតោវិមុត្តំ អយមន្តិមា ជាតិ នត្តិទានំ បុទត្តវោតិ ។

[២៥] យំ រូបំ បដិច្ច ឧប្បន្នតិ សុខំ សោមនស្សំ
 អយំ រូមស្ស អស្សនោតិ ចហានប្បដិវេនោ សមុ-
 នយសទ្ធិ យំ រូបំ អនិច្ចំ ទុក្ខំ វិបវណាមនម្មំ អ-
 យំ រូមស្ស អាទិណវោតិ បរិញ្ញាបដិវេនោ ទុក្ខសទ្ធិ

មារលោក ត្រហ្មលោក ក្នុងពត្ថកសត្វ ព្រមទាំងសមណត្រាហ្មណ៍
 ទាំងមនុស្សជាសម្មតិទេព និងមនុស្សជីវសេស ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ល្អវេកាលណា គឺជាគត បានដឹងច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំគាត់សិរ្ស ថាជា
 គាត់សិរ្សផង ខ្ញុំវេទស ថាជាវេទសផង ខ្ញុំការលាស់ចេញ ថាជា
 ការលាស់ចេញផង ចេសៗបាទានក្ខត្ត ៥ នេះ យ៉ាងនេះ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
 ឡាយ កាលណោះ គឺជាគតទើបច្បាស់ថាជាអ្នកក្រាស់ដឹង ខ្ញុំអនុត្ត-
 សម្មាសម្ពោធិញ្ញាណ ក្នុងលោក ព្រមទាំងវេទលោក មារលោក ត្រហ្ម-
 លោក ក្នុងពត្ថកសត្វព្រមទាំងសមណត្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្សជាសម្មតិ-
 ទេពនិងមនុស្សជីវសេស មួយទៀត ញ្ញាណជាគ្រឿងឃើញ កើតឃើញ
 ដល់គឺជាគត ចេតោវិមុត្តិរបស់គឺជាគត មិនកម្រើកទេ នេះជាពិត ទី
 បំផុត វេទ្យវេទ នាមី មិនបានឡើយ ។

[២៥] ការក្រាស់ដឹង ដោយអំណាច វៃកាលថា សុខ
 សោមនស្ស កើតឡើង ព្រោះគាស្រ័យរួច នេះ ជាគាត់សិរ្សរបស់
 រួច ដូច្នោះ ឈ្មោះថាសមុទយសច្ច ការក្រាស់ដឹង ដោយអំណាច
 វៃការកំណត់ដឹងថា រួចមិនទៀត ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែច្រួលជា
 ធម្មតា នេះ ជាវេទសរបស់រួច ដូច្នោះ ឈ្មោះថា ទុក្ខសច្ច

យោ រូបស្សី ធន្តរកវិទយោ ធន្តរកច្បហានំ ឥទ្ធិ
 រូបស្ស ទិស្សរណាទ្ធិ សច្ចិកិរិយាបដិវេទោ ទិវេន-
 សទ្ធិ យោ ឥមេសុ តិសុ ហិរេសុ ទិដ្ឋិ សន្តិវេទ្យា
 វិទា កម្មន្តោ អាជីវេ វិយាយោ សតិ សមាធិ
 ការវាបដិវេទោ មគ្គសទ្ធិ យំ វេទនំ បដិច្ច យំ សក្ខំ
 បដិច្ច យំ សង្ការ បដិច្ច យំ វិញ្ញាណំ បដិច្ច វេទ្យ-
 ជ្ជតិ សុទ្ធិ សោមនស្សំ អយំ វិញ្ញាណស្ស អស្សា-
 រោតិ ចហានច្បដិវេទោ សមុទយសទ្ធិ យំ វិញ្ញាណំ
 អទិច្ចំ ទុក្ខំ វិចារិណាមនន្តិ អយំ វិញ្ញាណស្ស អាជី-
 វេនតិ បរិញាបដិវេទោ ទុក្ខសទ្ធិ យោ វិញ្ញាណស្ស
 ធន្តរកវិទយោ ធន្តរកច្បហានំ ឥទ្ធិ វិញ្ញាណស្ស ទិស្ស-
 រណាទ្ធិ សច្ចិកិរិយាបដិវេទោ ទិវេនសទ្ធិ យោ ឥមេសុ
 តិសុ ហិរេសុ ទិដ្ឋិ សន្តិវេទ្យា វិទា កម្មន្តោ អាជីវេ
 វិយាយោ សតិ សមាធិ ការវាបដិវេទោ មគ្គសទ្ធិ ។

[២៦] កតិហាការេហំ^(១) សទ្ធិ ។ តិហាការេហំ
 សទ្ធិ វិសនដ្ឋេន បរិក្កហាដ្ឋេន បដិវេនដ្ឋេន ។

១ ឧ.ច. សព្វន្តំ កតិហាការេហំ សព្វន្តំ ទិស្សន្តំ ។

ការត្រាស់ដឹង ដោយអំណាចនៃការធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ថា ការបោះបង្គោលដ៏ខ្ពស់
 ធន្តរក ការលះបង់ខ្ពស់ធន្តរក ឯណា ក្នុងរូប នេះជាការរលាស់ចេញឱ្យចុះ
 ដូច្នោះ ឈ្មោះថាទិវេនសទ្ធិ ការត្រាស់ដឹងដោយអំណាចនៃការអប់រំ គឺ
 ទិដ្ឋិ សន្តិវិញ្ញាណ វិទា កម្មន្តោ អាជីវេ វិយាយោ សតិ សមាធិ ក្នុងវិទា
 ចំណេះនេះ ឈ្មោះថាមគ្គសទ្ធិ ការត្រាស់ដឹងដោយអំណាចនៃការលះថា
 សុខ សោមនស្សក៏ត្រឡប់ទៅវិញ ព្រោះត្រាស់យល់ខុស ព្រោះត្រាស់យល់សព្វ
 ព្រោះត្រាស់យល់សង្ការចំណង់ច្បាយ ព្រោះត្រាស់យល់វិញ្ញាណ នេះជាតា-
 រិស្សិវេនសវិញ្ញាណ ដូច្នោះ ឈ្មោះថាសមុទយសទ្ធិ ការត្រាស់ដឹង
 ដោយអំណាច នៃការកំណត់ដឹងថា វិញ្ញាណ មិនទៀង ជាទុក្ខ
 មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា នេះ ជាពោសវេនសវិញ្ញាណ ដូច្នោះ
 ឈ្មោះថាទុក្ខសទ្ធិ ការត្រាស់ដឹងដោយអំណាច នៃការធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់
 ថា ការបោះបង្គោលដ៏ខ្ពស់ធន្តរក ការលះបង់ខ្ពស់ធន្តរក ឯណា ក្នុងវិញ្ញាណ
 នេះជាការរលាស់ចេញ ឱ្យវិញ្ញាណ ដូច្នោះ ឈ្មោះថាទិវេនសទ្ធិ ការ
 ត្រាស់ដឹងដោយអំណាចនៃការអប់រំ គឺ ទិដ្ឋិ សន្តិវិញ្ញាណ វិទា កម្មន្តោ អាជីវេ
 វិយាយោ សតិ សមាធិ ក្នុងវិទា ចំណេះនេះ ឈ្មោះថាមគ្គសទ្ធិ ។

[២៦] សទ្ធិ ដោយការប៉ុន្មានយ៉ាង ។ សទ្ធិ ដោយការព្យាយាមយ៉ាងគឺ
 ដោយអក្ខរកថាស្រាវជ្រាវ ដោយអក្ខរកថាចំណាំទុក្ខនេះ ដោយអក្ខរកថាត្រាស់ដឹង។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសន្ធិតាមញ្ញោ

កតិ ឯសនដ្ឋេន សទ្ធិ ។ ជនមរណំ កិច្ចិទានំ
កិសុខុយំ កិជាតិកំ កិបកវន្តំ ឯវិ ឯសនដ្ឋេន
សទ្ធិ ជនមរណំ ជាតិវិទានំ ជាតិសុខុយំ ជាតិជាតិ-
កំ ជាតិប្បកវន្តំ ឯវិ បរិក្កហន្តេន សទ្ធិ ជនមរណញ្ច
បជាទាតិ ជនមរណសុខុយញ្ច បជាទាតិ ជនមរ-
ណវិរោធិញ្ច បជាទាតិ ជនមរណវិរោធិកាមិវិបដិបទ-
ញ្ច បជាទាតិ ឯវិ បដិវេនដ្ឋេន សទ្ធិ ។

ជាតិ កិច្ចិទាតា កិសុខុយោ កិជាតិកា
កិបកវតិ ឯវិ ឯសនដ្ឋេន សទ្ធិ ជាតិ កវិទាទា
កវិសុខុយោ កវិជាតិកា កវិប្បកវតិ ឯវិ បរិក្កហន្តេន
សទ្ធិ ជាតិញ្ច បជាទាតិ ជាតិសុខុយញ្ច បជាទាតិ
ជាតិវិរោធិញ្ច បជាទាតិ ជាតិវិរោធិកាមិវិបដិបទញ្ច
បជាទាតិ ឯវិ បដិវេនដ្ឋេន សទ្ធិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសន្ធិតាមញ្ញោ

សច្ចៈ ដោយអក្កថាស្វនិរក ភិដ្ឋុចរម្មច ។ ជនមរណៈ មានអ្វីជា
ហេតុ មានអ្វីជាទីប្រជុំកើត មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាវិនិច្ឆ័យ យ៉ាង
នេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអក្កថាស្វនិរក ជនមរណៈ មានជាតិជាហេតុ
មានជាតិជាទីប្រជុំកើត មានជាតិជាកំណើត មានជាតិជាវិនិច្ឆ័យ យ៉ាង
នេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអក្កថាចំណាំទុក បុគ្គលដឹងច្បាស់នូវជនមរ-
ណៈផង ដឹងច្បាស់នូវទីប្រជុំកើតនៃជនមរណៈផង ដឹងច្បាស់នូវការរលត់
នៃជនមរណៈផង ដឹងច្បាស់នូវបដិបទ ជាដំណើរទៅកាន់ការរលត់
នៃជនមរណៈផង យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអក្កថាគ្រាស់ដឹង ។

ជាតិ មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីជាទីប្រជុំកើត មានអ្វីជាកំណើត
មានអ្វីជាវិនិច្ឆ័យ យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអក្កថាស្វនិរក
ជាតិ មានកតជាហេតុ មានកតជាទីប្រជុំកើត មានកតជាកំណើត
មានកតជាវិនិច្ឆ័យ យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអក្កថាចំណាំទុក
បុគ្គលដឹងច្បាស់នូវជាតិផង ដឹងច្បាស់នូវទីប្រជុំកើត នៃជាតិផង ដឹង
ច្បាស់នូវការរលត់នៃជាតិផង ដឹងច្បាស់នូវបដិបទជាដំណើរទៅកាន់ការ
រលត់នៃជាតិផង យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអក្កថាគ្រាស់ដឹង ។

យុគទ្បវង្ស សព្វកថា

ភកេ កំចំនាធា កំសមុទយោ កំជាតិកោ កំ-
 បកកេតិ ឃិ ឃិសនដ្ឋេន សទ្ធិ ភកេ ឧបាទាននិទា-
 ធា ឧបាទានសមុទយោ ឧបាទានជាតិកោ ឧបាទា-
 នប្បកកេតិ ឃិ បរិក្កហដ្ឋេន សទ្ធិ កវត្ថុ បជាទា-
 តិ កវសមុទយេត្ថ បជាទាតិ កវនិរោធាត្ថ បជា-
 ទាតិ កវនិរោធាកមិដ្ឋបដិបទេត្ថ បជាទាតិ ឃិ បដិ-
 វេនដ្ឋេន សទ្ធិ ។

ឧបាទានំ កំចំនាធាំ កំសមុទយំ កំជាតិកំ
 កំបកវត្ថុំ ឃិ ឃិសនដ្ឋេន សទ្ធិ ឧបាទានំ តណ្ហា-
 និទានំ តណ្ហាសមុទយំ តណ្ហាជាតិកំ តណ្ហាបកវត្ថុំ
 ឃិ បរិក្កហដ្ឋេន សទ្ធិ ឧបាទានេត្ថ បជាទាតិ ឧបា-
 ទានសមុទយេត្ថ បជាទាតិ ឧបាទាននិរោធាត្ថ ប-
 ជាទាតិ ឧបាទាននិរោធាកមិដ្ឋបដិបទេត្ថ បជាទាតិ
 ឃិ បដិវេនដ្ឋេន សទ្ធិ ។

យុគទ្បវង្ស សព្វកថា

ភក មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីជាទីប្រជុំកើត មានអ្វីជាកំណើត មាន
 អ្វីជាវិនាសកើត យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសព្វៈ ដោយអក្ខរកថាស្វ័យភក ភកមាន
 ទុបាទានជាហេតុ មានទុបាទានជាទីប្រជុំកើត មានទុបាទានជាកំណើត
 មានទុបាទានជាវិនាសកើត យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសព្វៈ ដោយអក្ខរកថា
 ចំណាំទុក បុគ្គលដឹងច្បាស់នូវភកផង ដឹងច្បាស់នូវទីប្រជុំកើតនៃភកផង
 ដឹងច្បាស់នូវការរលត់នៃភកផង ដឹងច្បាស់នូវវិបសនាជាដំណើរទៅកាន់
 ការរលត់នៃភកផង យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសព្វៈ ដោយអក្ខរកថាស្រាស់ដឹង ។

ទុបាទាន មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីជាទីប្រជុំកើត មានអ្វីជាកំណើត
 មានអ្វីជាវិនាសកើត យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសព្វៈ ដោយអក្ខរកថាស្វ័យភក
 ទុបាទាន មានតណ្ហាជាហេតុ មានតណ្ហាជាទីប្រជុំកើត មានតណ្ហាជា
 កំណើត មានតណ្ហាជាវិនាសកើត យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសព្វៈ ដោយអក្ខរកថា
 ចំណាំទុក បុគ្គលដឹងច្បាស់នូវទុបាទានផង ដឹងច្បាស់នូវទីប្រជុំកើតនៃ
 ទុបាទានផង ដឹងច្បាស់នូវការរលត់នៃទុបាទានផង ដឹងច្បាស់នូវវិបសនា
 ជាដំណើរទៅកាន់ការរលត់ នៃទុបាទានផង យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសព្វៈ
 ដោយអក្ខរកថាស្រាស់ដឹង ។

តណ្ហា កំណិទាណា កំសមុទយា កំជាតិកា
 កំបកភតិ ឯវិ ឯសទេដ្ឋេន សទ្ធិំ តណ្ហា វេទនាចិ-
 ណាណា វេទនាសមុទយា វេទនាជាតិកា វេទនាបកភតិ
 ឯវិ ឯវិក្កុហេដ្ឋេន សទ្ធិំ តណ្ហាញ បដាណាតិ តណ្ហា-
 សមុទយញ បដាណាតិ តណ្ហាចិរោទញ បដាណាតិ
 តណ្ហាចិរោទកាមិមិបដិបទញ បដាណាតិ ឯវិ ឯដិវេទ-
 ដ្ឋេន សទ្ធិំ ។

វេទនា កំណិទាណា កំសមុទយា កំជាតិកា កំប-
 កភតិ ឯវិ ឯសទេដ្ឋេន សទ្ធិំ វេទនា ដស្សនិទាណា
 ដស្សសមុទយា ដស្សជាតិកា ដស្សប្បកភតិ ឯវិ
 ឯវិក្កុហេដ្ឋេន សទ្ធិំ វេទនញ បដាណាតិ វេទនាស-
 មុទយញ បដាណាតិ វេទនាចិរោទញ បដាណាតិ
 វេទនាចិរោទកាមិមិបដិបទញ បដាណាតិ ឯវិ ឯដិ-
 វេទដ្ឋេន សទ្ធិំ ។

តណ្ហា មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីជាទីប្រជុំកើត មានអ្វីជាកំណើត មាន
 អ្វីជាផែនកើត យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអក្ខរាវិស្វនិក តណ្ហា
 មានវេទនាជាហេតុ មានវេទនាជាទីប្រជុំកើត មានវេទនាជាកំណើត
 មានវេទនាជាផែនកើត យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអក្ខរាចំណាំ
 ទុក បុគ្គលដឹងច្បាស់នូវតណ្ហាផង ដឹងច្បាស់នូវទីប្រជុំកើតនៃតណ្ហា
 ផង ដឹងច្បាស់នូវការរលត់នៃតណ្ហាផង ដឹងច្បាស់នូវបដិបទ ជា
 ដំណើរទៅកាន់ការរលត់ នៃតណ្ហាផង យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ
 ដោយអក្ខរាប្រាសដឹង ។

វេទនា មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីជាទីប្រជុំកើត មានអ្វីជាកំណើត
 មានអ្វីជាផែនកើត យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអក្ខរាវិស្វនិក វេទនា
 មានវេទនាជាហេតុ មានវេទនាជាទីប្រជុំកើត មានវេទនាជាកំណើត មាន
 វេទនាជាផែនកើត យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអក្ខរាចំណាំទុក
 បុគ្គលដឹងច្បាស់នូវវេទនាផង ដឹងច្បាស់នូវទីប្រជុំកើតនៃវេទនាផង ដឹង
 ច្បាស់នូវការរលត់នៃវេទនាផង ដឹងច្បាស់នូវបដិបទ ជាដំណើរទៅកាន់
 ការរលត់នៃវេទនាផង យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអក្ខរាប្រាសដឹង ។

ដេស្សា កំចិនាថោ កំសមុទយោ កំជាតិកោ
 កំបកកេតំ ឯវិ ឯសនទ្កេន សទ្ធិំ ដេស្សា សន្យា-
 យតនចិនាថោ សន្យាយតនសមុទយោ សន្យាយត-
 នជាតិកោ សន្យាយតនច្យករោតំ ឯវិ ចរិក្កហាដ្ឋេន
 សទ្ធិំ ដេស្សត្ថ បជាបាតិ ដេស្សសមុទយេត្ថ បជាបាតិ
 ដេស្សនិរោធត្ថ បជាបាតិ ដេស្សនិរោធតាមិទិបដិម-
 នត្ថ បជាបាតិ ឯវិ បដិវេទន្តេន សទ្ធិំ ។

សន្យាយតនំ កំចិនាទំ កំសមុទយំ កំជាតិកំ
 កំចកវន្តំ ឯវិ ឯសនទ្កេន សទ្ធិំ សន្យាយតនំ ធា-
 មរុបចិនាទំ ធាមរុបសមុទយំ ធាមរុបជាតិកំ ធាម-
 រុបច្យកវន្តំ ឯវិ ចរិក្កហាដ្ឋេន សទ្ធិំ សន្យាយតនេត្ថ
 បជាបាតិ សន្យាយតនសមុទយេត្ថ បជាបាតិ ស-
 ន្យាយតននិរោធត្ថ បជាបាតិ សន្យាយតននិរោធត-
 តាមិទិបដិមន្ត បជាបាតិ ឯវិ បដិវេទន្តេន សទ្ធិំ ។

ដេស្សៈ មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីជាទីប្រជុំកើត មានអ្វីជាកំណើត
 មានអ្វីជាវិនិច្ឆ័យ យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអក្ខរកថាស្វែងរក
 ដេស្សៈ មានសច្ចៈយកនេះជាហេតុ មានសច្ចៈយកនេះជាទីប្រជុំកើត
 មានសច្ចៈយកនេះជាកំណើត មានសច្ចៈយកនេះជាកំណើត មានសច្ចៈ-
 យកនេះជាវិនិច្ឆ័យ យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអក្ខរកថាចំណាំទុក
 ច្បងដឹងច្បាស់នូវដេស្សៈផង ដឹងច្បាស់នូវទីប្រជុំកើតនៃដេស្សៈផង ដឹង
 ច្បាស់នូវការកាលកំ ខែដេស្សៈផង ដឹងច្បាស់នូវបដិបទា ជាដំណើរទៅ
 កាន់ការកាលកំ ខែដេស្សៈផង យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអក្ខ-
 រកថាស្រាស់ដឹង ។

សច្ចៈយកនៈ មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីជាទីប្រជុំកើត មានអ្វីជា
 កំណើត មានអ្វីជាវិនិច្ឆ័យ យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអក្ខរកថា
 ស្វែងរក សច្ចៈយកនៈ មាននាមរូបជាហេតុ មាននាមរូបជាទីប្រជុំកើត
 មាននាមរូបជាកំណើត មាននាមរូបជាវិនិច្ឆ័យ យ៉ាងនេះ ឈ្មោះ
 ថាសច្ចៈ ដោយអក្ខរកថាចំណាំទុក ច្បងដឹងច្បាស់នូវសច្ចៈយកនៈផង
 ដឹងច្បាស់នូវទីប្រជុំកើត ខែសច្ចៈយកនៈផង ដឹងច្បាស់នូវការកាលកំ
 ខែសច្ចៈយកនៈផង ដឹងច្បាស់នូវបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ការកាលកំ
 ខែសច្ចៈយកនៈផង យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអក្ខរកថាស្រាស់ដឹង ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុខសិទ្ធិទានសុត្ត

នាមរូបំ កីឡិណំ កីសមុទយំ កីជាតិកំ កី-
 បកវន្តំ ឃិវំ ឃិសទេដ្ឋន សទ្ធិំ នាមរូបំ វិញ្ញាណ-
 ធិនាមំ វិញ្ញាណសមុយំ វិញ្ញាណជាតិកំ វិញ្ញាណ-
 បកវន្តំ ឃិវំ បក្កហដ្ឋន សទ្ធិំ នាមរូបំ ចជា-
 នាតិ នាមរូបសមុទយតុ ចជានាតិ នាមរូបធិនេ-
 ទតុ ចជានាតិ នាមរូបធិនេកាមិធិចដិចទតុ ចជា-
 នាតិ ឃិវំ បដិវេទដ្ឋន សទ្ធិំ ។

វិញ្ញាណំ កីឡិណំ កីសមុទយំ កីជាតិកំ
 កីបកវន្តំ ឃិវំ ឃិសទេដ្ឋន សទ្ធិំ វិញ្ញាណំ សង្ខារ-
 ធិនាមំ សង្ខារសមុទយំ សង្ខារជាតិកំ សង្ខារបក-
 វន្តំ ឃិវំ បក្កហដ្ឋន សទ្ធិំ វិញ្ញាណតុ ចជានាតិ
 វិញ្ញាណសមុទយតុ ចជានាតិ វិញ្ញាណធិនេទតុ
 ចជានាតិ វិញ្ញាណធិនេកាមិធិចដិចទតុ ចជានាតិ
 ឃិវំ បដិវេទដ្ឋន សទ្ធិំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុខសិទ្ធិទានសុត្ត

នាមរូបំ មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីជាច្របូបំភើត មានអ្វីជាកំណើត
 មានអ្វីជាដទៃភើត យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអក្ខរកថាស្វនិរក
 នាមរូបំ មានវិញ្ញាណជាហេតុ មានវិញ្ញាណជាច្របូបំភើត មានវិញ្ញាណ
 ជាកំណើត មានវិញ្ញាណជាដទៃភើត យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយ
 អក្ខរកថាចំណាំទុក ច្បងលដឹងច្បាស់នូវនាមរូបផង ដឹងច្បាស់នូវច្របូបំភើត
 នៃនាមរូបផង ដឹងច្បាស់នូវការលក់នៃនាមរូបផង ដឹងច្បាស់នូវបដិបទា
 ជាដំណើរទៅកាន់ការលក់ នៃនាមរូបផង យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ
 ដោយអក្ខរកថាស្រាស់ដឹង ។

វិញ្ញាណំ មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីជាច្របូបំភើត មានអ្វីជាកំណើត
 មានអ្វីជាដទៃភើត យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអក្ខរកថាស្វនិរក
 វិញ្ញាណំ មានសង្ខារជាហេតុ មានសង្ខារជាច្របូបំភើត មានសង្ខារ
 ជាកំណើត មានសង្ខារជាដទៃភើត យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយ
 អក្ខរកថាចំណាំទុក ច្បងលដឹងច្បាស់នូវវិញ្ញាណផង ដឹងច្បាស់នូវច្របូបំភើត
 នៃវិញ្ញាណផង ដឹងច្បាស់នូវការលក់នៃវិញ្ញាណផង ដឹងច្បាស់នូវ
 បដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ការលក់នៃវិញ្ញាណផង យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថា
 សច្ចៈ ដោយអក្ខរកថាស្រាស់ដឹង ។

សង្ខារ កំចិនាណា កឹសមុទយោ កឹជាតិកា
 កឹមកភតិ ឃិវិ ឃិសទដ្ឋេន សទ្ធិំ សង្ខារ អវិជ្ជាវិ-
 ធានា អវិជ្ជាសមុទយោ អវិជ្ជាជាតិកា អវិជ្ជាមកភតិ
 ឃិវិ មវិក្កមាដ្ឋេន សទ្ធិំ សង្ខារេ ច មជាធាតិ
 សង្ខារសមុទយញ្ច មជាធាតិ សង្ខារនិរោធិញ្ច ម-
 ជាធាតិ សង្ខារនិរោធិកមិធិមមិធិមញ្ច មជាធាតិ
 ឃិវិ មមិវេចដ្ឋេន សទ្ធិំ ។

(២៧) ឯកមរណំ ទុក្ខសទ្ធិំ ជាតិ សមុទយសទ្ធិំ
 ទុក្ខនិម្មិច្ចំ វិស្សារណំ វិនិរោធសទ្ធិំ វិនិរោធិប្បដាននា
 មក្កសទ្ធិំ ជាតិ ទុក្ខសទ្ធិំ ករោ សមុទយសទ្ធិំ
 ទុក្ខនិម្មិច្ចំ វិស្សារណំ វិនិរោធសទ្ធិំ វិនិរោធិប្បដាននា
 មក្កសទ្ធិំ ករោ ទុក្ខសទ្ធិំ ទុច្ចាទានំ សមុទយសទ្ធិំ
 ទុក្ខនិម្មិច្ចំ វិស្សារណំ វិនិរោធសទ្ធិំ វិនិរោធិប្បដាននា មក្ក-
 សទ្ធិំ ទុច្ចាទានំ ទុក្ខសទ្ធិំ កណ្តោ សមុទយសទ្ធិំ ទុក្ខ-
 និម្មិច្ចំ វិស្សារណំ វិនិរោធសទ្ធិំ វិនិរោធិប្បដាននា មក្កសទ្ធិំ
 កណ្តោ ទុក្ខសទ្ធិំ វេទនា សមុទយសទ្ធិំ ទុក្ខនិម្មិច្ចំ
 វិស្សារណំ វិនិរោធសទ្ធិំ វិនិរោធិប្បដាននា មក្កសទ្ធិំ

សង្ខារ មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីជាទីប្រជុំកើត មានអ្វីជាកំណើត
 មានអ្វីជាដំណើរ យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអក្ខរជាស្រ្តីរក
 សង្ខារ មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីជាទីប្រជុំកើត មានអ្វីជាកំណើត
 មានអ្វីជាដំណើរ យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអក្ខរជាបំណុំទុក
 បុគ្គលដ៏ធូលីស្រូវសង្ខារទាំងឡាយផង ដ៏ធូលីស្រូវស្រូវប្រជុំកើតនៃសង្ខារ
 ផង ដ៏ធូលីស្រូវស្រូវការលក់នៃសង្ខារផង ដ៏ធូលីស្រូវស្រូវមិច្ឆាជាដំណើរ
 ទៅកាន់ការលក់នៃសង្ខារផង យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ដោយអក្ខ-
 រជាស្រ្តីផង ។

(២៧) ឯកមរណៈ ជាទុក្ខសច្ចៈ ជាតិជាសមុទយសច្ចៈ ការលក់
 ចេញ ខ្ញុំឯកមរណៈនឹងជាតិទាំងពីរ ជាវិនិរោធសច្ចៈ ឯការដ៏ធូលីស្រូវ
 និរោធិ ជាមក្កសច្ចៈ ជាតិជាទុក្ខសច្ចៈ ភពជាសមុទយសច្ចៈ ការលក់
 ចេញខ្ញុំជាតិទាំងពីរ ជាវិនិរោធសច្ចៈ ឯការដ៏ធូលីស្រូវនិរោធិ
 ជាមក្កសច្ចៈ ភពជាទុក្ខសច្ចៈ ទុច្ចាទានជាសមុទយសច្ចៈ ការលក់ចេញខ្ញុំ
 ភពនឹងទុច្ចាទានទាំងពីរ ជាវិនិរោធសច្ចៈ ឯការដ៏ធូលីស្រូវនិរោធិ ជាមក្ក-
 សច្ចៈ ទុច្ចាទានជាទុក្ខសច្ចៈ កណ្តោជាសមុទយសច្ចៈ ការលក់ចេញខ្ញុំ
 ទុច្ចាទាននឹងកណ្តោទាំងពីរ ជាវិនិរោធសច្ចៈ ឯការដ៏ធូលីស្រូវនិរោធិ ជាមក្ក-
 សច្ចៈ កណ្តោជាទុក្ខសច្ចៈ វេទនាជាសមុទយសច្ចៈ ការលក់ចេញខ្ញុំកណ្តោ
 នឹងវេទនាទាំងពីរ ជាវិនិរោធសច្ចៈ ឯការដ៏ធូលីស្រូវនិរោធិ ជាមក្កសច្ចៈ

វេទនា ទុក្ខសន្ធិ ដស្សោ សមុទយសន្ធិ ទុក្ខដ្ឋិច្ចិ
 ចិស្សវណំ ធិរោធសន្ធិ ធិរោធហ្យជាទនា មគ្គសន្ធិ
 ដស្សោ ទុក្ខសន្ធិ សន្យាយកនំ សមុទយសន្ធិ ទុក្ខ-
 ដ្ឋិច្ចិ ចិស្សវណំ ធិរោធសន្ធិ ធិរោធហ្យជាទនា មគ្គសន្ធិ
 សន្យាយកនំ ទុក្ខសន្ធិ ធាម្បបិ សមុទយសន្ធិ ទុ-
 ក្ខដ្ឋិច្ចិ ចិស្សវណំ ធិរោធសន្ធិ ធិរោធហ្យជាទនា
 មគ្គសន្ធិ ធាម្បបិ ទុក្ខសន្ធិ វិញ្ញាណំ សមុទយ-
 សន្ធិ ទុក្ខដ្ឋិច្ចិ ចិស្សវណំ ធិរោធសន្ធិ ធិរោធហ្យជា-
 ទនា មគ្គសន្ធិ វិញ្ញាណំ ទុក្ខសន្ធិ សង្ការ
 សមុទយសន្ធិ ទុក្ខដ្ឋិច្ចិ ចិស្សវណំ ធិរោធសន្ធិ
 ធិរោធហ្យជាទនា មគ្គសន្ធិ សង្ការ ទុក្ខសន្ធិ អវិ-
 ជ្ជា សមុទយសន្ធិ ទុក្ខដ្ឋិច្ចិ ចិស្សវណំ ធិរោធសន្ធិ
 ធិរោធហ្យជាទនា មគ្គសន្ធិ ។ ជរាមរណំ ទុក្ខសន្ធិ

វេទនាជាទុក្ខសន្ធិ ដស្សៈជាសមុទយសន្ធិ ការលាស់ចេញនូវវេទនានឹង
 ដស្សៈចាំនីតិ ជាធិរោធសន្ធិ ឯការដឹងច្បាស់នូវធិរោធិ ជាមគ្គសន្ធិ ដស្សៈ
 ជាទុក្ខសន្ធិ សន្យាយកនៈជាសមុទយសន្ធិ ការលាស់ចេញនូវដស្សៈនឹង
 សន្យាយកនៈចាំនីតិ ជាធិរោធសន្ធិ ឯការដឹងច្បាស់នូវធិរោធិ ជាមគ្គសន្ធិ
 សន្យាយកនៈ ជាទុក្ខសន្ធិ ធាម្បបិជាសមុទយសន្ធិ ការលាស់ចេញ
 នូវសន្យាយកនៈនឹងធាម្បបិចាំនីតិ ជាធិរោធសន្ធិ ឯការដឹងច្បាស់នូវ
 ធិរោធិ ជាមគ្គសន្ធិ ធាម្បបិជាទុក្ខសន្ធិ វិញ្ញាណជាសមុទយសន្ធិ ការ
 លាស់ចេញនូវធាម្បបិវិញ្ញាណចាំនីតិ ជាធិរោធសន្ធិ ឯការដឹងច្បាស់
 នូវធិរោធិ ជាមគ្គសន្ធិ វិញ្ញាណជាទុក្ខសន្ធិ សង្ការជាសមុទយសន្ធិ
 ការលាស់ចេញនូវវិញ្ញាណនឹងសង្ការចាំនីតិ ជាធិរោធសន្ធិ ឯការដឹង
 ច្បាស់នូវធិរោធិ ជាមគ្គសន្ធិ សង្ការចាំនីតិច្បាយជាទុក្ខសន្ធិ អវិជ្ជាជា
 សមុទយសន្ធិ ការលាស់ចេញនូវសង្ការនឹងអវិជ្ជាចាំនីតិ ជាធិរោធសន្ធិ
 ឯការដឹងច្បាស់នូវធិរោធិ ជាមគ្គសន្ធិ ។ ជរាមរណៈ ជាទុក្ខសន្ធិ

យុត្តន្តបិដក សព្វកថា

ជាតិ សិយា ទុក្ខសង្ខារំ សិយា សមុទយសង្ខារំ ឧកិ-
 ដ្ឋិច្ចំ វិស្សារណំ វិរោធសង្ខារំ វិរោធស្សជាធានា ឧក្កសង្ខារំ
 ជាតិ ទុក្ខសង្ខារំ ករណំ សិយា ទុក្ខសង្ខារំ សិយា
 សមុទយសង្ខារំ ឧកិដ្ឋិច្ចំ វិស្សារណំ វិរោធសង្ខារំ
 វិរោធស្សជាធានា ឧក្កសង្ខារំ ។ មេ ។ សង្ខារក
 ទុក្ខសង្ខារំ អវិជ្ជា សិយា ទុក្ខសង្ខារំ សិយា
 សមុទយសង្ខារំ ឧកិដ្ឋិច្ចំ វិស្សារណំ វិរោធសង្ខារំ
 វិរោធស្សជាធានា ឧក្កសង្ខារំ ។

សព្វកថា ។
 ភាណវំ ។

យុត្តន្តបិដក សព្វកថា

ជាតិ ជាទុក្ខសង្ខារំ ជាសមុទយសង្ខារំ ការលាស់ចេញនូវជក-
 មរណៈនឹងជាតិទាំងពីរ ជាវិរោធសង្ខារំ ឯការដឹងច្បាស់នូវវិរោធសង្ខារំ
 សង្ខារំ ជាតិ ជាទុក្ខសង្ខារំ ករណ៍ ជាទុក្ខសង្ខារំ ជាសមុទយសង្ខារំ
 ការលាស់ចេញនូវជាតិទាំងពីរ ជាវិរោធសង្ខារំ ឯការដឹងច្បាស់
 នូវវិរោធសង្ខារំ ជាមគ្គសង្ខារំ ។ មេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ ជាទុក្ខសង្ខារំ អវិជ្ជាជា
 ទុក្ខសង្ខារំ ជាសមុទយសង្ខារំ ការលាស់ចេញនូវសង្ខារនឹង
 អវិជ្ជាទាំងពីរ ជាវិរោធសង្ខារំ ឯការដឹងច្បាស់នូវវិរោធសង្ខារំ ជាមគ្គសង្ខារំ ។

ចប់ សព្វកថា ។
 ចប់ ភាណវៈ ។

យុគនិទាន ពោជ្ឈង្គកថា
សាវត្ថិនិទាន

(២៨) សត្តិមេ កិក្ខុវេ ពោជ្ឈង្គា កាកមេ សត្ត
សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ ធម្មវិធមសម្ពោជ្ឈង្គោ វិរិយសម្ពោ-
ជ្ឈង្គោ បីតិសម្ពោជ្ឈង្គោ បស្សន្តិសម្ពោជ្ឈង្គោ សមាធិ-
សម្ពោជ្ឈង្គោ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ ឧមេ ចោ កិក្ខុវេ
សត្ត ពោជ្ឈង្គា ។

ពោជ្ឈង្គាតិ កោនតោ ពោជ្ឈង្គា ។ ពោធិយំ(១)
សំវត្តន្តិកិ ពោជ្ឈង្គា តុជ្ឈន្តិកិ ពោជ្ឈង្គា អនុតុជ្ឈ-
ន្តិកិ ពោជ្ឈង្គា បដិពុជ្ឈន្តិកិ ពោជ្ឈង្គា សម្មុជ្ឈន្តិកិ ពោ-
ជ្ឈង្គា តុជ្ឈន្តោដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា អនុតុជ្ឈន្តោដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា
បដិពុជ្ឈន្តោដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា សម្មុជ្ឈន្តោដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា កោ-
នេន្តិកិ ពោជ្ឈង្គា អនុកោនេន្តិកិ ពោជ្ឈង្គា បដិកោនេ-
ន្តិកិ ពោជ្ឈង្គា សក្កោនេន្តិកិ ពោជ្ឈង្គា កោនេន្តោដ្ឋេន
ពោជ្ឈង្គា អនុកោនេន្តោដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា បដិកោនេន្តោដ្ឋេន

១ ឧ. ម. ពោធិយានិ បាធា ។

យុគនិទាន ពោជ្ឈង្គកថា
សាវត្ថិនិទាន

(២៨) ខ្មាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ពោជ្ឈង្គនេះ មាន ៧ ពោជ្ឈង្គ ៧
ភេដ្ឋចម្ពុច សតិសម្ពោជ្ឈង្គ ១ ធម្មវិធមសម្ពោជ្ឈង្គ ១ វិរិយសម្ពោជ្ឈង្គ
១ បីតិសម្ពោជ្ឈង្គ ១ បស្សន្តិសម្ពោជ្ឈង្គ ១ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គ ១ ឧបេក្ខា-
សម្ពោជ្ឈង្គ ១ ខ្មាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ នេះឯង ពោជ្ឈង្គ ៧ ។

សំខ្មុក្រង់ពាក្យថា ពោជ្ឈង្គ ភេពោជ្ឈង្គ ដោយអក្ខរាវិរុទ្ធិ ។
ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុប្រព្រឹត្តទៅត្រង់ក្នុងកម្រាស់ដីនឹង ឈ្មោះ
ថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុក្រាស់ដីនឹង ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុ
ក្រាស់ដីនឹងតាម ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុក្រាស់ដីនឹងចំពោះ ឈ្មោះ
ថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុក្រាស់ដីនឹងត្រង ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ដោយអក្ខរា
ក្រាស់ដីនឹង ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ដោយអក្ខរាថាក្រាស់ដីនឹងតាម ឈ្មោះថា
ពោជ្ឈង្គ ដោយអក្ខរាថាក្រាស់ដីនឹងចំពោះ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ដោយ
អក្ខរាថាក្រាស់ដីនឹងត្រង ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុញ្ញាតិជនឱ្យក្រាស់
ដីនឹង ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុញ្ញាតិជនឱ្យក្រាស់ដីនឹងតាម ឈ្មោះ
ថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុញ្ញាតិជនឱ្យក្រាស់ដីនឹងចំពោះ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ
ព្រោះហេតុញ្ញាតិជនឱ្យក្រាស់ដីនឹងត្រង ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ដោយអក្ខរា
ញ្ញាតិជនឱ្យក្រាស់ដីនឹង ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ដោយអក្ខរាញ្ញាតិជនឱ្យក្រាស់
ដីនឹងតាម ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ដោយអក្ខរាញ្ញាតិជន ឱ្យក្រាស់ដីនឹងចំពោះ

ពោជ្ឈក្កា សន្តានដួង ពោជ្ឈក្កា ពោជ្ឈិយក្កិយដួង
 ពោជ្ឈក្កា អនុពោជ្ឈិយក្កិយដួង ពោជ្ឈក្កា បដិសា-
 ជ្ឈិយក្កិយដួង ពោជ្ឈក្កា សន្តានជ្ឈិយក្កិយដួង ពោ-
 ជ្ឈក្កា ពុទ្ធិប្បដិសាដួង(១) ពោជ្ឈក្កា ពុទ្ធិកេមនដួង
 ពោជ្ឈក្កា ពុទ្ធិអភិកេមនដួង ពោជ្ឈក្កា ពុទ្ធិចាចនដួង
 ពោជ្ឈក្កា ពុទ្ធិសឡាបនដួង ពោជ្ឈក្កា ។

(៦៧) ឡលដួង ពោជ្ឈក្កា ឡលចរិយដួង
 ពោជ្ឈក្កា ឡលចរិក្កហដួង ពោជ្ឈក្កា ឡលចរិវាដួង
 ពោជ្ឈក្កា(២) ឡលចរិប្បដួង ពោជ្ឈក្កា ឡលចរិចា-
 កដួង ពោជ្ឈក្កា ឡលប្បដិសន្តិដួង ពោជ្ឈក្កា
 ឡលប្បដិសន្តិធាចនដួង ពោជ្ឈក្កា ឡលប្បដិ-
 សន្តិធាយ វសីភាវនដួង ពោជ្ឈក្កា ឡលប្បដិសន្តិ-
 ធាយ វសីភាវប្បត្តានធម្ម ពោជ្ឈក្កា ហេតុដួង ពោ-
 ជ្ឈក្កា ហេតុចរិយដួង ពោជ្ឈក្កា ហេតុចរិក្កហដួង

១ ឧ. ឧត្តម ពុទ្ធិលាដួង ពោជ្ឈក្កា វិស្សន្តិ ។ ២ ឧ. ឧត្តម ឡលហេតុដួង ពោជ្ឈក្កា វិស្សន្តិ ។

ឈ្មោះថាពោជ្ឈក្កា ដោយអក្ខរក្កាញ៉ាដនឡ្យត្រាសដីដីព្រម ឈ្មោះថា
 ពោជ្ឈក្កា ដោយអក្ខរក្កាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចំណែកនៃការត្រាសដីដី ឈ្មោះថា
 ពោជ្ឈក្កា ដោយអក្ខរក្កាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចំណែកនៃការត្រាសដីដីតាម ឈ្មោះ
 ថាពោជ្ឈក្កា ដោយអក្ខរក្កាប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងចំណែកនៃការត្រាសដីដីចំពោះ
 ឈ្មោះថាពោជ្ឈក្កា ដោយអក្ខរក្កាប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងចំណែកនៃការត្រាសដីដី
 ព្រម ឈ្មោះថាពោជ្ឈក្កា ដោយអក្ខរក្កាពានចំពោះខ្ញុំប្រាជ្ញា ឈ្មោះ
 ថាពោជ្ឈក្កា ដោយអក្ខរក្កាចលានខ្ញុំប្រាជ្ញា ឈ្មោះថាពោជ្ឈក្កា ដោយអក្ខរក្កា
 ចលានចំពោះខ្ញុំប្រាជ្ញា ឈ្មោះថាពោជ្ឈក្កាដោយអក្ខរក្កាញ៉ាដនឡ្យដល់ខ្ញុំ
 ប្រាជ្ញា ឈ្មោះថាពោជ្ឈក្កា ដោយអក្ខរក្កាញ៉ាដនឡ្យដល់ព្រមខ្ញុំប្រាជ្ញា ។

(៦៨) ឈ្មោះថាពោជ្ឈក្កា ដោយអក្ខរក្កាជម្ពូល ពោជ្ឈក្កា
 ដោយអក្ខរក្កាទំនុកបម្រុងមូល ពោជ្ឈក្កា ដោយអក្ខរក្កាថែទាំមូល ពោជ្ឈក្កា
 ដោយអក្ខរក្កាចោទរមមូល ពោជ្ឈក្កា ដោយអក្ខរក្កាចំពេញមូល ពោជ្ឈក្កា
 ដោយអក្ខរក្កាធ្វើមូលឱ្យចាស់ក្លា ពោជ្ឈក្កា ដោយអក្ខរក្កាធ្វើមូលឱ្យចាស់ក្លា
 ពោជ្ឈក្កា ដោយអក្ខរក្កាញ៉ាដនឡ្យដល់មូលប្បដិសន្តិ ពោជ្ឈក្កា ដោយ
 អក្ខរក្កាចម្រើនខ្ញុំវិសីក្កដមូលប្បដិសន្តិ ពោជ្ឈក្កា ចេសដនអ្នកសម្រេច
 ខ្ញុំវិសីភាពក្នុងមូលប្បដិសន្តិ ពោជ្ឈក្កា ដោយអក្ខរក្កាជាហេតុ ពោ-
 ជ្ឈក្កា ដោយអក្ខរក្កាទំនុកបម្រុងហេតុ ពោជ្ឈក្កា ដោយអក្ខរក្កាថែទាំហេតុ

ពោជ្ឈង្គា ហេតុបរិវារដួង ពោជ្ឈង្គា ហេតុបរិច្ច-
 រដួង ពោជ្ឈង្គា ហេតុបរិមាណដួង ពោជ្ឈង្គា
 ហេតុប្បដិសម្ព័ន្ធដួង ពោជ្ឈង្គា ហេតុប្បដិសម្ព័-
 នាថាបដួង ពោជ្ឈង្គា ហេតុប្បដិសម្ព័នាយ វសី-
 ភាវដួង ពោជ្ឈង្គា ហេតុប្បដិសម្ព័នាយ វសីភា-
 វប្បត្តានឱ ពោជ្ឈង្គា បច្ចុយដួង ពោជ្ឈង្គា បច្ចុ-
 យចរិយដួង ពោជ្ឈង្គា បច្ចុយចរិត្តហដួង ពោជ្ឈង្គា
 បច្ចុយចរិវរដួង ពោជ្ឈង្គា បច្ចុយចរិច្ចរដួង ពោជ្ឈង្គា
 បច្ចុយចរិមាណដួង ពោជ្ឈង្គា បច្ចុយប្បដិសម្ព័នដួង
 ពោជ្ឈង្គា បច្ចុយប្បសម្ព័នាថាបដួង ពោជ្ឈង្គា បច្ចុ-
 យប្បដិសម្ព័នាយ វសីភាវដួង ពោជ្ឈង្គា បច្ចុយ-
 ប្បដិសម្ព័នាយ វសីភាវប្បត្តានឱ ពោជ្ឈង្គា វិសុទ្ធ-
 ដួង ពោជ្ឈង្គា វិសុទ្ធិចរិយដួង ពោជ្ឈង្គា វិសុទ្ធិចរិត្ត-
 ហដួង ពោជ្ឈង្គា វិសុទ្ធិចរិវរដួង ពោជ្ឈង្គា វិសុទ្ធិចរិច្ច-
 រដួង ពោជ្ឈង្គា វិសុទ្ធិចរិមាណដួង ពោជ្ឈង្គា វិសុទ្ធិច្ប-
 ដិសម្ព័នដួង ពោជ្ឈង្គា វិសុទ្ធិប្បដិសម្ព័នាថាបដួង

ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាចោមរោមហេតុ ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាចំពេញហេតុ
 ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាធ្វើហេតុឱ្យចាស់ក្លា ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាធ្វើហេតុ
 ឱ្យចែកកែ ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាញ៉ាំងជនឱ្យដល់នូវហេតុប្បដិសម្ព័នា
 ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាចម្រើននូវវិសិក្កនហេតុប្បដិសម្ព័នា ពោជ្ឈង្គ របស់
 ជនអ្នកសម្រេចនូវវិសិក្កនហេតុប្បដិសម្ព័នា ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាជា
 បច្ច័យ ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាទំនុកចម្រើនច្រើន ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាវែង
 ទំប្រួល ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាចោមរោមច្រើន ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថា
 ចំពេញច្រើន ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាធ្វើច្រើនឱ្យចាស់ក្លា ពោជ្ឈង្គ ដោយ
 អត្ថថាធ្វើច្រើនឱ្យចែកកែ ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាញ៉ាំងជនឱ្យដល់នូវច្រើន-
 ប្បដិសម្ព័នា ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាចម្រើននូវវិសិក្កនច្រើនប្បដិសម្ព័នា ពោ-
 ជ្ឈង្គ របស់ជនអ្នកសម្រេចនូវវិសិក្កនច្រើនប្បដិសម្ព័នា ពោជ្ឈង្គ ដោយ
 អត្ថថាចរិសុទ្ធ ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាទំនុកចម្រើនសេចក្តីចរិសុទ្ធ ពោជ្ឈង្គ
 ដោយអត្ថថាវែងទំនុកចម្រើនសេចក្តីចរិសុទ្ធ ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាចោមរោមសេចក្តី
 ចរិសុទ្ធ ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាចំពេញសេចក្តីចរិសុទ្ធ ពោជ្ឈង្គ ដោយ
 អត្ថថាធ្វើសេចក្តីចរិសុទ្ធឱ្យចាស់ក្លា ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាធ្វើសេចក្តីចរិ-
 សុទ្ធឱ្យចែកកែ ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ថថាញ៉ាំងជនឱ្យដល់នូវវិសុទ្ធិប្បដិសម្ព័នា

ពោជ្ឈក្កា វិសុទ្ធិប្បដិសម្ពិទ្ធាយ វសីការវង្ខេន ពោជ្ឈ-
 ក្កា វិសុទ្ធិប្បដិសម្ពិទ្ធាយ វសីការវប្បត្តានម្យ ពោជ្ឈក្កា
 អនវដ្ឋដ្ឋេន ពោជ្ឈក្កា អនវដ្ឋចរិយដ្ឋេន ពោជ្ឈក្កា អន-
 វដ្ឋចរិក្កហដ្ឋេន ពោជ្ឈក្កា អនវដ្ឋចរិកវដ្ឋេន ពោជ្ឈក្កា
 អនវដ្ឋចរិច្ចវដ្ឋេន ពោជ្ឈក្កា អនវដ្ឋចរិចាកដ្ឋេន ពោជ្ឈ-
 ក្កា អនវដ្ឋច្បដិសម្ពិទ្ធាដ្ឋេន ពោជ្ឈក្កា អនវដ្ឋច្បដិសម្ពិទ្ធា-
 ចាចនដ្ឋេន ពោជ្ឈក្កា អនវដ្ឋច្បដិសម្ពិទ្ធាយ វសីការ-
 វង្ខេន ពោជ្ឈក្កា អនវដ្ឋច្បដិសម្ពិទ្ធាយ វសីការវប្ប-
 ត្តានម្យ ពោជ្ឈក្កា ទេក្ខុឌដ្ឋេន ពោជ្ឈក្កា ទេក្ខុឌ-
 ចរិយដ្ឋេន ពោជ្ឈក្កា ទេក្ខុឌចរិក្កហដ្ឋេន ពោជ្ឈក្កា
 ទេក្ខុឌចរិកវដ្ឋេន ពោជ្ឈក្កា ទេក្ខុឌចរិច្ចវដ្ឋេន ពោជ្ឈ-
 ក្កា ទេក្ខុឌចរិចាកដ្ឋេន ពោជ្ឈក្កា ទេក្ខុឌច្បដិសម្ពិ-
 ទ្ធាដ្ឋេន ពោជ្ឈក្កា ទេក្ខុឌច្បដិសម្ពិទ្ធាចាចនដ្ឋេន
 ពោជ្ឈក្កា ទេក្ខុឌច្បដិសម្ពិទ្ធាយ វសីការវង្ខេន
 ពោជ្ឈក្កា ទេក្ខុឌច្បដិសម្ពិទ្ធាយ វសីការវប្បត្តានម្យ
 ពោជ្ឈក្កា វិម្ពុត្តដ្ឋេន ពោជ្ឈក្កា វិម្ពុត្តចរិយដ្ឋេន

ពោជ្ឈក្កា ដោយអត្ថថាចម្រើននូវវិសិក្កវិសុទ្ធិប្បដិសម្ពិទ្ធា ពោជ្ឈក្កា របស់
 ផលអត្ថសម្រេចនូវវិសិក្កាពក្កវិសុទ្ធិប្បដិសម្ពិទ្ធា ពោជ្ឈក្កា ដោយអត្ថថាជា
 អំពើមិនមានទោស ពោជ្ឈក្កា ដោយអត្ថថាទំនុកចម្រើនអំពើមិនមានទោស
 ពោជ្ឈក្កា ដោយអត្ថថាវេទនាអំពើមិនមានទោស ពោជ្ឈក្កា ដោយអត្ថថា
 ចោមរោមអំពើមិនមានទោស ពោជ្ឈក្កា ដោយអត្ថថាបំពេញនូវអំពើមិន
 មានទោស ពោជ្ឈក្កា ដោយអត្ថថាធ្វើអំពើដែលមិនមានទោសឱ្យបានសុក្រ
 ពោជ្ឈក្កា ដោយអត្ថថាធ្វើអំពើមិនមានទោសឱ្យបែកកែ ពោជ្ឈក្កា ដោយ
 អត្ថថាញ៉ាំងផលឱ្យដល់អនវដ្ឋច្បដិសម្ពិទ្ធា ពោជ្ឈក្កា ដោយអត្ថថាចម្រើននូវ
 វិសិក្កាអនវដ្ឋច្បដិសម្ពិទ្ធា ពោជ្ឈក្កា របស់ផលអត្ថសម្រេចនូវវិសិក្កាពក្ក
 អនវដ្ឋច្បដិសម្ពិទ្ធា ពោជ្ឈក្កា ដោយអត្ថថាទេក្ខុម្មៈ (ការចេញចាកភាម)
 ពោជ្ឈក្កា ដោយអត្ថថាទំនុកចម្រើនទេក្ខុម្មៈ ពោជ្ឈក្កា ដោយអត្ថថាវេទនា
 ទេក្ខុម្មៈ ពោជ្ឈក្កា ដោយអត្ថថាចោមរោមទេក្ខុម្មៈ ពោជ្ឈក្កា ដោយអត្ថ
 ថាបំពេញទេក្ខុម្មៈ ពោជ្ឈក្កា ដោយអត្ថថាធ្វើទេក្ខុម្មៈឱ្យបានសុក្រ ពោជ្ឈក្កា
 ដោយអត្ថថាធ្វើទេក្ខុម្មៈឱ្យបែកកែ ពោជ្ឈក្កា ដោយអត្ថថាញ៉ាំងផលឱ្យដល់
 នូវទេក្ខុម្មៈប្បដិសម្ពិទ្ធា ពោជ្ឈក្កា ដោយអត្ថថាចម្រើននូវវិសិក្កាទេក្ខុ-
 ម្មៈប្បដិសម្ពិទ្ធា ពោជ្ឈក្កា របស់ផលអត្ថសម្រេចនូវវិសិក្កាពក្កទេក្ខុម្មៈប្បដិស-
 ម្ពិទ្ធា ពោជ្ឈក្កា ដោយអត្ថថាវិម្ពុត្ត ពោជ្ឈក្កា ដោយអត្ថថាទំនុកចម្រើនវិម្ពុត្ត

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពុទ្ធសមុទ្រ

ពោជ្ឈង្គា វិមុត្តិបរិក្កហដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា វិមុត្តិបរិវារដ្ឋេន
 ពោជ្ឈង្គា វិមុត្តិបរិម្បដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា វិមុត្តិបរិចារក-
 ដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា វិមុត្តិប្បជិសម្ពិទ្ធដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា វិមុ-
 ត្តិប្បជិសម្ពិនាទាមដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា វិមុត្តិប្បជិសម្ពិ-
 នាយ វសីការវដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា វិមុត្តិប្បជិសម្ពិនាយ
 វសីការវប្បត្តានម្យំ ពោជ្ឈង្គា អនាសវដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា
 អនាសវចរិយដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា អនាសវចរិក្កហដ្ឋេន
 ពោជ្ឈង្គា អនាសវចរិវារដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា អនាសវចរិ-
 ម្បដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា អនាសវចរិចារកដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា អនា-
 សវប្បជិសម្ពិទ្ធដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា អនាសវប្បជិសម្ពិនាទាម-
 ដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា អនាសវប្បជិសម្ពិនាយ វសីការវដ្ឋេន
 ពោជ្ឈង្គា អនាសវប្បជិសម្ពិនាយ វសីការវប្បត្តានម្យំ
 ពោជ្ឈង្គា វិវេកដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា វិវេកចរិយដ្ឋេន ពោ-
 ជ្ឈង្គា វិវេកចរិក្កហដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា វិវេកចរិវារដ្ឋេន
 ពោជ្ឈង្គា វិវេកចរិម្បដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា វិវេកចរិចារកដ្ឋេន

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពុទ្ធសមុទ្រ

ពោជ្ឈង្គ ដោយអន្តោបិចំចាំមុតិ ពោជ្ឈង្គ ដោយអន្តោចោមរោមិមុតិ
 ពោជ្ឈង្គ ដោយអន្តោចំពេញមុតិ ពោជ្ឈង្គ ដោយអន្តោធ្វើមុតិ
 ឲ្យចាស់ក្លា ពោជ្ឈង្គ ដោយអន្តោធ្វើមុតិឲ្យបែករីក ពោជ្ឈង្គ ដោយ
 អន្តោញ្ញាំងជនឲ្យដល់ខ្ញុំវិមុត្តិប្បជិសម្ពិទ្ធ ពោជ្ឈង្គ ដោយអន្តោចម្រើន
 ខ្ញុំវសី ក្នុងវិមុត្តិប្បជិសម្ពិទ្ធ ពោជ្ឈង្គ ចេសំជនអ្នកសម្រេចខ្ញុំវសីភាព
 ក្នុងវិមុត្តិប្បជិសម្ពិទ្ធ ពោជ្ឈង្គ ដោយអន្តោការមិនមានភាសវៈ ពោជ្ឈង្គ
 ដោយអន្តោខំនុកបម្រុងខ្ញុំការមិនមានភាសវៈ ពោជ្ឈង្គ ដោយអន្តោបិចំ
 ចាំខ្ញុំការមិនមានភាសវៈ ពោជ្ឈង្គ ដោយអន្តោចោមរោមិមុតិឲ្យមាន
 ភាសវៈ ពោជ្ឈង្គ ដោយអន្តោចំពេញខ្ញុំការមិនមានភាសវៈ ពោជ្ឈង្គ
 ដោយអន្តោធ្វើខ្ញុំការមិនមានភាសវៈឲ្យចាស់ក្លា ពោជ្ឈង្គ ដោយអន្តោធ្វើ
 ខ្ញុំការមិនមានភាសវៈឲ្យបែករីក ពោជ្ឈង្គ ដោយអន្តោញ្ញាំងជនឲ្យដល់
 ខ្ញុំអនាសវប្បជិសម្ពិទ្ធ ពោជ្ឈង្គ ដោយអន្តោចម្រើន ខ្ញុំវសីក្នុងអនា-
 សវប្បជិសម្ពិទ្ធ ពោជ្ឈង្គ ចេសំជនអ្នកសម្រេចខ្ញុំវសីភាពក្នុងអនាសវ-
 ប្បជិសម្ពិទ្ធ ពោជ្ឈង្គ ដោយអន្តោវិវេក ពោជ្ឈង្គ ដោយអន្តោ
 ខំនុកបម្រុងវិវេក ពោជ្ឈង្គ ដោយអន្តោបិចំចាំវិវេក ពោជ្ឈង្គ ដោយ
 អន្តោចោមរោមិវិវេក ពោជ្ឈង្គ ដោយអន្តោចំពេញខ្ញុំវិវេក ពោជ្ឈង្គ
 ដោយអន្តោធ្វើវិវេកឲ្យចាស់ក្លា ពោជ្ឈង្គ ដោយអន្តោធ្វើវិវេកឲ្យបែករីក

យុគទ្វេវគ្គ ពោជ្ឈង្គកថា

ពោជ្ឈង្គា វិវេកប្បដិសម្ពិទ្ធខេន ពោជ្ឈង្គា វិវេក-
 ប្បដិសម្ពិទ្ធាចាបនខេន ពោជ្ឈង្គា វិវេកប្បដិសម្ពិទ្ធា-
 យ វសីការវនខេន ពោជ្ឈង្គា វិវេកប្បដិសម្ពិទ្ធាយ
 វសីការវប្បត្តានម្បិ ពោជ្ឈង្គា វេស្សក្កខេន ពោជ្ឈង្គា
 វេស្សក្កបរិយខេន ពោជ្ឈង្គា វេស្សក្កបរិក្ខហខេន
 ពោជ្ឈង្គា វេស្សក្កបរិវាខេន ពោជ្ឈង្គា វេស្សក្កប-
 រិប្បខេន ពោជ្ឈង្គា វេស្សក្កបរិវាគខេន ពោជ្ឈង្គា
 វេស្សក្កប្បដិសម្ពិទ្ធខេន ពោជ្ឈង្គា វេស្សក្កប្បដិសម្ពិ-
 ទ្ធាចាបនខេន ពោជ្ឈង្គា វេស្សក្កប្បដិសម្ពិទ្ធាយ
 វសីការវនខេន ពោជ្ឈង្គា វេស្សក្កប្បដិសម្ពិទ្ធាយ
 វសីការវប្បត្តានម្បិ ពោជ្ឈង្គា ។

(៣០) ម្ភលដ្ឋំ តុជ្ឈង្គិកំ ពោជ្ឈង្គា ហេតដ្ឋំ
 តុជ្ឈង្គិកំ ពោជ្ឈង្គា បទុយដ្ឋំ តុជ្ឈង្គិកំ ពោជ្ឈង្គា
 វិសុទ្ធដ្ឋំ, តុជ្ឈង្គិកំ ពោជ្ឈង្គា អនវដ្ឋំ តុជ្ឈង្គិកំ
 ពោជ្ឈង្គា នេត្តាម្ភដ្ឋំ តុជ្ឈង្គិកំ ពោជ្ឈង្គា វិមុត្តដ្ឋំ
 តុជ្ឈង្គិកំ ពោជ្ឈង្គា អនាសវដ្ឋំ តុជ្ឈង្គិកំ

យុគទ្វេវគ្គ ពោជ្ឈង្គកថា

ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្តថាញ្ញំជនឱ្យដល់ ខ្ញុំវិវេកប្បដិសម្ពិទ្ធា ពោជ្ឈង្គ
 ដោយអត្តថាចម្រើនខ្ញុំវិសីក្កវិវេកប្បដិសម្ពិទ្ធា ពោជ្ឈង្គ របស់ពួកជនអ្នក
 សម្រេចខ្ញុំវិសីក្កពក្កវិវេកប្បដិសម្ពិទ្ធា ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្តថាការលេបដំ
 ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្តថាខំទុកចម្រើនខ្ញុំការលេបដំ ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្តថាវេ
 ចាំខ្ញុំការលេបដំ ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្តថាចោមរោមខ្ញុំការលេបដំ ពោជ្ឈង្គ
 ដោយអត្តថាបំពេញខ្ញុំការលេបដំ ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្តថាធ្វើខ្ញុំការលេបដំ
 ឱ្យចាស់ក្លា ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្តថាធ្វើខ្ញុំការលេបដំឱ្យបែកកែ ពោជ្ឈង្គ
 ដោយអត្តថាញ្ញំជនឱ្យដល់ខ្ញុំវេស្សក្កប្បដិសម្ពិទ្ធា ពោជ្ឈង្គ ដោយអត្ត
 ថាចម្រើនខ្ញុំវិសីក្កវេស្សក្កប្បដិសម្ពិទ្ធា ពោជ្ឈង្គ របស់ពួកជនអ្នក
 សម្រេចខ្ញុំវិសីក្កពក្កវេស្សក្កប្បដិសម្ពិទ្ធា ។

(៣១) ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង ខ្ញុំអត្តនិម្មល
 ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងខ្ញុំអត្តនិម្មលហេតុ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ
 ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងខ្ញុំអត្តនិម្មលបច្ច័យ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុ
 ត្រាស់ដឹងខ្ញុំអត្តនិម្មលការបរិសុទ្ធ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង
 ខ្ញុំអត្តនិម្មលកិច្ចខានខាស ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងខ្ញុំ
 អត្តនិម្មលក្នុង ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងខ្ញុំអត្តនិម្មលក្នុង
 ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងខ្ញុំអត្តនិម្មលនិម្មលកិច្ចខានខាស។

ពោជ្ឈង្គា វិវេកដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈង្គា វេស្សក្កដ្ឋំ ពុជ្ឈ-
 ន្តិកំ ពោជ្ឈង្គា មូលចរិយដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈង្គា ហេតុ-
 ចរិយដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈង្គា បច្ចុយចរិយដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ
 ពោជ្ឈង្គា វិសុទ្ធិចរិយដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈង្គា អនាមិកា-
 ចរិយដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈង្គា ណេត្តម្មចរិយដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោ-
 ជ្ឈង្គា វិមុត្តិចរិយដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈង្គា អនាសវចរិយដ្ឋំ
 ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈង្គា វិវេកចរិយដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈង្គា
 វេស្សក្កចរិយដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈង្គា មូលចរិក្កហដ្ឋំ
 ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈង្គា ។ ចេ ។ វេស្សក្កបរិក្កហដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ
 ពោជ្ឈង្គា មូលចរិកាដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈង្គា ។ ចេ ។

ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃវិវេក ឈ្មោះថាពោ-
 ជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការលះបង់ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ
 ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការទំនុកបម្រុងមូល ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ
 ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការទំនុកបម្រុងហេតុ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ
 ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការទំនុកបម្រុងច្រើន ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ
 ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការទំនុកបម្រុងសេចក្តីចរិយដ្ឋំ ឈ្មោះថា
 ពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃការទំនុកបម្រុង នូវអំពើមិនមាន
 ទោស ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃការទំនុកបម្រុង
 នូវទេត្តម្មៈ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការ
 ទំនុកបម្រុងនូវវិមុត្តិ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត-
 នៃការទំនុកបម្រុងអំពើមិនមានទោសៈ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុ
 ត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការទំនុកបម្រុងនូវវិវេក ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះ
 ហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការទំនុកបម្រុងនូវការលះបង់ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ
 ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការថែទាំនូវមូល ។ ចេ ។ ឈ្មោះថា
 ពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការថែទាំការលះបង់ ឈ្មោះថា
 ពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃការថែទាំនូវមូល ។ ចេ ។

យុត្តន្តរវិញ្ញាណ ពោជ្ឈន្តិកថា

ភេស្សក្កបរិវារដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តិកំ មូលបរិម្ភរដ្ឋំ
 ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តិកំ ។ ឬ ភេស្សក្កបរិម្ភរដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ
 ពោជ្ឈន្តិកំ មូលបរិមាណដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តិកំ ។ ឬ
 ភេស្សក្កបរិមាណដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តិកំ មូលប្បជិសម្ពិទ្ធដ្ឋំ
 ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តិកំ ។ ឬ ភេស្សក្កប្បជិសម្ពិទ្ធដ្ឋំ
 ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តិកំ មូលប្បជិសម្ពិទាចាបទដ្ឋំ ពុ-
 ជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តិកំ ។ ឬ ភេស្សក្កប្បជិសម្ពិទាចាចទដ្ឋំ
 ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តិកំ មូលប្បជិសម្ពិទាយ វសីការទដ្ឋំ
 ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តិកំ ភេស្សក្កប្បជិសម្ពិទាយ វសីការ-
 ទដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តិកំ ។ ឬ ។

(៣០) បរិក្កហដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តិកំ បរិវារដ្ឋំ ពុជ្ឈ-
 ន្តិកំ ពោជ្ឈន្តិកំ ។ ឬ បរិម្ភរដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តិកំ ឯកក្ក-
 ដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តិកំ អវិក្កេបទដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តិកំ

ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិកំ ព្រោះហេតុគ្រាសំដីនិទ្ទេសន្ត ខែការពោចមន្តការ
 លេបនំ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិកំ ព្រោះហេតុគ្រាសំដីនិទ្ទេសន្តខែការបំពេញមូល
 ។ ឬ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិកំ ព្រោះហេតុគ្រាសំដីនិទ្ទេសន្តខែការបំពេញ
 មូលលេបនំ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិកំ ព្រោះហេតុគ្រាសំដីនិទ្ទេសន្តខែការធ្វើ
 មូលឲ្យចាស់ក្លា ។ ឬ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិកំ ព្រោះហេតុគ្រាសំដីនិទ្ទេសន្ត
 អន្តខែការធ្វើមូលលេបនំឲ្យចាស់ក្លា ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិកំ ព្រោះហេតុ
 គ្រាសំដីនិទ្ទេសន្តខែការធ្វើមូលឲ្យចាស់ក្លា ។ ឬ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិកំ
 ព្រោះហេតុគ្រាសំដីនិទ្ទេសន្ត ខែការធ្វើមូលលេបនំឲ្យចាស់ក្លា ឈ្មោះ
 ថាពោជ្ឈន្តិកំ ព្រោះហេតុគ្រាសំដីនិទ្ទេសន្តខែការញ៉ាំងជនឲ្យដល់ខ្លាមូល-
 ប្បជិសម្ពិទា ។ ឬ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិកំ ព្រោះហេតុគ្រាសំដីនិទ្ទេសន្តខែ
 ការញ៉ាំងជនឲ្យដល់ ខ្លាភេស្សក្កប្បជិសម្ពិទា ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិកំ ព្រោះ
 ហេតុគ្រាសំដីនិទ្ទេសន្តខែការចម្រើន ខ្លាវសីក្កនមូលប្បជិសម្ពិទា ។ ឬ ។
 ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិកំ ព្រោះហេតុគ្រាសំដីនិទ្ទេសន្ត ខែការចម្រើនខ្លាវសីក្កន
 ភេស្សក្កប្បជិសម្ពិទា ។ ឬ ។

(៣១) ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិកំ ព្រោះហេតុគ្រាសំដីនិទ្ទេសន្តខែការ
 ថែទាំ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិកំ ព្រោះហេតុគ្រាសំដីនិទ្ទេសន្ត ខែការពោច
 រោម ។ ឬ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិកំ ព្រោះហេតុគ្រាសំដីនិទ្ទេសន្ត ខែការ
 បំពេញ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិកំ ព្រោះហេតុគ្រាសំដីនិទ្ទេសន្ត ខែឯកក្កភាចិត្ត
 ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិកំ ព្រោះហេតុគ្រាសំដីនិទ្ទេសន្ត ខែការចំណាយ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុខសិទ្ធិកថា

បក្កហដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈង្គា អវសារដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ
 ពោជ្ឈង្គា អនាវលដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈង្គា អចំញាទដ្ឋំ
 ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈង្គា ឯកតុបដ្ឋាទវសេន ចិក្ខុស្ស
 មិត្តដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈង្គា អាម្មណដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ
 ពោជ្ឈង្គា តោទវដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈង្គា បហានដ្ឋំ
 ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈង្គា បរិញ្ញាតដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈង្គា
 វដ្ឋានដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈង្គា វិដ្ឋានដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ
 ពោជ្ឈង្គា សន្តដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈង្គា បណីតដ្ឋំ
 ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈង្គា វិទ្ធកដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោ-
 ជ្ឈង្គា អនាសវដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈង្គា ករណដ្ឋំ
 ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈង្គា អចមិត្តដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈង្គា

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសន្ធិកថា

ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គំ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត ខែការផ្គុំឡើង
 ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គំ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត ខែការមិនឈមមាយ
 ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គំ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត ខែធម៌មិនមានកកស្លុក
 ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គំ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត ខែការមិនញាប់ញ័រ
 ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គំ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត ខែចិត្តកាំងទៅដឹង
 ដោយកំណាចខែការច្រើន ដោយកាតខែចិត្តមានការម្នាក់តែមួយ ឈ្មោះ
 ថាពោជ្ឈង្គំ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តខែការម្នាក់ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គំ
 ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តខែតោទ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គំ ព្រោះ
 ហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តខែការបញ្ចេញ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គំ ព្រោះហេតុ
 ត្រាស់ដឹង នូវអត្តខែការបញ្ចេញ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គំ ព្រោះហេតុត្រាស់
 ដឹង នូវអត្តខែការបញ្ចេញ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គំ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវ
 អត្តខែធម៌ប្រាសចាកវដ្ឋៈ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គំ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង
 នូវអត្តខែធម៌ស្ងប់ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គំ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តខែ
 ធម៌ដឹងថ្លថ្លា ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គំ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តខែវិមុត្តិ
 ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គំ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តខែធម៌មិនមានកាសវៈ
 ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គំ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត ខែធម៌ជាគ្រឿងម្នាក់
 ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គំ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តខែព្រះនិព្វានមិនមាននិមិត្ត

អប្បណិហិតដ្ឋំ តុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តិកំ សុញ្ញតដ្ឋំ តុជ្ឈ-
 ន្តិកំ ពោជ្ឈន្តិកំ ឯកាសដ្ឋំ តុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តិកំ
 អនតិវត្តនដ្ឋំ តុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តិកំ យុគទុវ្តិ តុជ្ឈ-
 ន្តិកំ ពោជ្ឈន្តិកំ មិយ្យានដ្ឋំ តុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តិកំ
 ហេតុដ្ឋំ តុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តិកំ ទស្សនដ្ឋំ តុជ្ឈន្តិកំ
 ពោជ្ឈន្តិកំ អាទិបតេប្បដ្ឋំ តុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តិកំ ។

(៣២) សមដស្ស អវិក្កេបដ្ឋំ តុជ្ឈន្តិកំ ពោ-
 ជ្ឈន្តិកំ វិបស្សនាយ អនុបស្សនដ្ឋំ តុជ្ឈន្តិកំ ពោ-
 ជ្ឈន្តិកំ សមដវិបស្សនាមំ ឯកាសដ្ឋំ តុជ្ឈន្តិកំ ពោ-
 ជ្ឈន្តិកំ យុគទុវ្តិ អនតិវត្តនដ្ឋំ តុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តិកំ
 សិក្ខាយ សមាធានដ្ឋំ តុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តិកំ
 អារម្មណស្ស កោចរដ្ឋំ តុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តិកំ ។

ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹងនូវអត្ត ខែព្រះនិព្វានមិនមាន
 គ្រឿងកម្កល់ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹងនូវអត្ត ខែព្រះ
 និព្វានជ័ស្សន្យ (ចាតតិលេស) ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹង
 នូវអត្តនៃនិមិត្តនរសក្ខមួយ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹង
 នូវអត្តនៃការមិនប្រព្រឹត្តិលើសគ្នា ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាស់
 ដឹងនូវអត្តនៃនិមិត្តជាតិ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹង
 នូវអត្តនៃការចេញ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃ
 ហេតុ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការយល់
 ឃើញ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃនិមិត្តជាតិ ។

(៣២) ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការមិនរាយ
 មាយរបស់សមថៈ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃ
 ការឃើញរឿយ ១ របស់វិបស្សនា ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាស់
 ដឹងនូវអត្ត នៃសមថៈនឹងវិបស្សនាមានរសក្ខមួយ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ
 ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃនិមិត្តជាតិ មិនប្រព្រឹត្តិលើសគ្នា
 ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃការសមាធាននូវសិក្ខា
 ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃភាពរបស់សុខ្យល់

លីនស្ស ចិត្តស្ស បក្កហដ្ឋិ តុជ្ឈន្តិភិ ពោជ្ឈង្គា
 ឧទ្ធចស្ស ចិត្តស្ស វិនិក្កហដ្ឋិ តុជ្ឈន្តិភិ ពោជ្ឈង្គា
 ឧកោវិសុទ្ធានំ អដ្ឋបេក្កាទដ្ឋិ តុជ្ឈន្តិភិ ពោជ្ឈង្គា
 វិសសាធិកមដ្ឋិ តុជ្ឈន្តិភិ ពោជ្ឈង្គា ឧត្តវិចារិវេទដ្ឋិ
 តុជ្ឈន្តិភិ ពោជ្ឈង្គា សទ្ធាកំសមយដ្ឋិ តុជ្ឈន្តិភិ ពោ-
 ជ្ឈង្គា មិរោទេ បតិដ្ឋាបកដ្ឋិ(១) តុជ្ឈន្តិភិ ពោជ្ឈង្គា ។

[៣៣] សទ្ធិទ្រិយស្ស អធិមោក្ខដ្ឋិ តុជ្ឈន្តិភិ
 ពោជ្ឈង្គា ។ បេ ។ បញ្ញាទ្រិយស្ស ទស្សនដ្ឋិ តុជ្ឈន្តិភិ
 ពោជ្ឈង្គា សទ្ធាតលស្ស អស្សនិយេ អកាម្យយដ្ឋិ
 តុជ្ឈន្តិភិ ពោជ្ឈង្គា ។ បេ ។ បញ្ញាតលស្ស អវិជ្ជាយ
 អកាម្យយដ្ឋិ តុជ្ឈន្តិភិ ពោជ្ឈង្គា សតិសម្មាជ្ឈន្តស្ស
 ឧបដ្ឋានដ្ឋិ តុជ្ឈន្តិភិ ពោជ្ឈង្គា ។ បេ ។ ឧបេក្កាស-
 ម្ពោជ្ឈន្តស្ស បដិសម្ពាទដ្ឋិ តុជ្ឈន្តិភិ ពោជ្ឈង្គា
 សម្មាទិដ្ឋិយា ទស្សនដ្ឋិ តុជ្ឈន្តិភិ ពោជ្ឈង្គា ។ បេ ។

១ ឧ.ម. វិហរពនិទ្ធិបទដ្ឋិ ។

ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត ខែការផ្តល់ទ្រឹស្តីនូវចិត្ត
 ព្រៀម ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត ខែការសន្តត់
 សន្តិទន្ធចិត្តជាទីច្នៃ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តខែ
 ការព្រងើយរបស់វិសុទ្ធិចំណិត ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់
 ដឹងនូវអត្ត ខែការបោកខ្ចាត់កុណិសេស ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុ
 ត្រាស់ដឹងនូវអត្ត ខែការបោកខ្ចាត់កុណិសេស ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះ
 ហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត ខែការត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ
 ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត ខែចម្លែកសក្ខីភាពនៃក្នុងនិរោធិ ។

[៣៧] ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តខែការជឿស្រប
 របស់សទ្ធិទ្រិយ ។ បេ ។ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តខែ
 ការយល់ឃើញរបស់បញ្ញាទ្រិយ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង
 នូវអត្តខែការមិនកម្រើកព្រោះអស្សនិយេ របស់សទ្ធាតល ។ បេ ។ ឈ្មោះ
 ថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត ខែការមិនកម្រើកព្រោះអវិជ្ជា
 របស់បញ្ញាតល ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តខែការ
 ប្រតិបត្តិសម្មាជ្ឈន្ត ។ បេ ។ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់
 ដឹងនូវអត្តខែការកិចារណា របស់ឧបេក្កាសម្មាជ្ឈន្ត ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ
 ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តខែការយល់ឃើញ របស់សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។

សម្មាសមាធិស្ស អភិក្កេបដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោធិ៍-
 ង្គំ ឥន្ទ្រយាទំ អាធិបតេយ្យដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោ-
 ធិ៍ង្គំ ពលាទំ អកម្មយដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោធិ៍-
 ង្គំ ពោធិ៍ង្គំទំ ធិយ្យានដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោធិ៍ង្គំ
 មក្កស្ស ហេតុដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោធិ៍ង្គំ សតិប្បដ្ឋានំ
 ទមដ្ឋានដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោធិ៍ង្គំ សម្មប្បដ្ឋានំ បដ-
 ហនដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោធិ៍ង្គំ ឥន្ទ្រចានំ ឥន្ទ្រនដ្ឋំ
 ពុជ្ឈន្តិកំ ពោធិ៍ង្គំ សទ្ធាទំ តថដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ
 ពោធិ៍ង្គំ បយោកាទំ បដិប្បស្សនដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោ-
 ធិ៍ង្គំ ដលាទំ សច្ចិកិរយដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោធិ៍ង្គំ^(១)
 វិតក្កស្ស អភិរោមដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោធិ៍ង្គំ វិចារ-
 ស្ស ទមវិចារដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោធិ៍ង្គំ វិចិយា ជរ-
 លាដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោធិ៍ង្គំ សុទស្ស អភិសទ្ធា-
 ដ្ឋំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោធិ៍ង្គំ ចិត្តស្ស វិកក្កដ្ឋំ
 ពុជ្ឈន្តិកំ ពោធិ៍ង្គំ ។

១ ធម្មបទដ្ឋកថា បិដកដ្ឋកថា ពុជ្ឈន្តិកំ ពោធិ៍ង្គំ ទិស្សន្តិ ។

ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុគ្រាស់ដីនិទ្ទវអក្កនៃការមិនកាយហាយ របស់
 សម្មាសមាធិ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុគ្រាស់ដីនិទ្ទវអក្ក នៃអធិបតី
 របស់ឥន្ទ្រយ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុគ្រាស់ដីនិទ្ទវអក្កនៃការ
 មិនកម្រើករបស់ពលៈ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុគ្រាស់ដីនិទ្ទវអក្កនៃ
 ការបញ្ច(បាតដ្ឋ)របស់ពោជ្ឈន្ត ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុគ្រាស់
 ដីនិទ្ទវអក្កនៃហេតុរបស់មក្ក ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុគ្រាស់ដីនិទ្ទវ
 អក្កនៃការប្រតិបត្តិរបស់សតិប្បដ្ឋាន ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុគ្រាស់ដីនិ
 ទ្ទវអក្កនៃគ្រឿងតាំង របស់សម្មប្បដ្ឋាន ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុ
 គ្រាស់ដីនិទ្ទវអក្កនៃគ្រឿងសម្រេចរបស់ឥន្ទ្រចា ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្ត ព្រោះ
 ហេតុគ្រាស់ដីនិទ្ទវអក្កនៃការចែករបស់សទ្ធា ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុ
 គ្រាស់ដីនិទ្ទវអក្កនៃការស្ងប់ស្ងប់ របស់ធម៌ជាគ្រឿងប្រកប ឈ្មោះថា
 ពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុគ្រាស់ដីនិទ្ទវអក្ក នៃការធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់របស់ដល
 ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុគ្រាស់ដីនិទ្ទវអក្ក នៃគ្រឿងលើកចិត្ត
 របស់វិតក្ក ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុគ្រាស់ដីនិទ្ទវអក្កនៃទមវិចារៈ
 របស់វិចារ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុគ្រាស់ដីនិទ្ទវអក្កនៃការផ្សាយ
 របស់បតិ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុគ្រាស់ដីនិទ្ទវអក្កនៃការបង្ក
 របស់សេចក្តីសុខ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុគ្រាស់ដីនិទ្ទវអក្កនៃចិត្ត
 មានការម្សៅនៃមួយ ។

(៣៤) អាវុជ្ជន្តិកំ(១) ពុជ្ជន្តិកំ ពោជ្ជន្តិកំ វិជ្ជាទ-
 ទន្តិ ពុជ្ជន្តិកំ ពោជ្ជន្តិកំ បដាទទន្តិ ពុជ្ជន្តិកំ
 ពោជ្ជន្តិកំ សញ្ញាទទន្តិ ពុជ្ជន្តិកំ ពោជ្ជន្តិកំ ឯ-
 កោទន្តិ ពុជ្ជន្តិកំ ពោជ្ជន្តិកំ អភិញ្ញាយន្តិ ពុជ្ជន្តិកំ
 ពោជ្ជន្តិកំ(២) បរិញ្ញាយ តិរលាដ្ឋំ ពុជ្ជន្តិកំ ពោជ្ជ-
 ន្តិកំ ចហានស្ស បរិបាតន្តិ ពុជ្ជន្តិកំ ពោជ្ជន្តិ-
 កំ ភាយ ឯកាសន្តិ ពុជ្ជន្តិកំ ពោជ្ជន្តិកំ សន្តិ-
 កំ វិយាយ ជស្សន្តិ ពុជ្ជន្តិកំ ពោជ្ជន្តិកំ ទទ្ធានំ
 ទទ្ធានំ ពុជ្ជន្តិកំ ពោជ្ជន្តិកំ ពាគ្គនំ ពាគ្គនំ ពុជ្ជ-
 ន្តិកំ ពោជ្ជន្តិកំ អាយតនានំ អាយតនានំ ពុជ្ជន្តិកំ
 ពោជ្ជន្តិកំ សន្តុតានំ សន្តុតន្តិ ពុជ្ជន្តិកំ ពោជ្ជន្តិកំ
 អសន្តុតស្ស អសន្តុតន្តិ ពុជ្ជន្តិកំ ពោជ្ជន្តិកំ ។

១ ឧ. អវិជ្ជន្តិ ។ ២ ឧ. អភិញ្ញាយ ញាតន្តិ ពុជ្ជន្តិកំ ពោជ្ជន្តិកំ វិញ្ញាណ ។

(៣៥) ឈ្មោះថា ពោជ្ជន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹងខ្លួនអង្គនៃការពឹង
 ឈ្មោះថា ពោជ្ជន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹងខ្លួនអង្គនៃការពឹងច្បាស់ ឈ្មោះថា
 ពោជ្ជន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹងខ្លួនអង្គនៃការពឹងទូទៅ ឈ្មោះថា ពោជ្ជន្តិ
 ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹង ខ្លួនអង្គនៃការពឹងព្រម ឈ្មោះថា ពោជ្ជន្តិ ព្រោះ
 ហេតុគ្រាស់ដឹងខ្លួនអង្គ នៃចិត្តមានការខ្វល់ខ្វែង ឈ្មោះថា ពោជ្ជន្តិ
 ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹងខ្លួនអង្គនៃធម៌ដែលធម្មត្រាស់ដឹង ឈ្មោះថា ពោជ្ជន្តិ
 ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹងខ្លួនអង្គ នៃការពឹងចារណ របស់បរិញ្ញា ឈ្មោះថា
 ពោជ្ជន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹងខ្លួនអង្គនៃការលេចរបស់បរិញ្ញា ឈ្មោះថា
 ពោជ្ជន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹងខ្លួនអង្គ នៃការនាមានសេចក្តីមួយ ឈ្មោះ
 ថា ពោជ្ជន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹង ខ្លួនអង្គនៃការពាល់គ្រប់ របស់
 សន្តិកិរិយា ឈ្មោះថា ពោជ្ជន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹង ខ្លួនអង្គនៃធម៌
 របស់ទទ្ធាន ឈ្មោះថា ពោជ្ជន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹងខ្លួនអង្គនៃគ្រឿងទ្រ-
 ទ្រង់ របស់ពាគ្គ ឈ្មោះថា ពោជ្ជន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹងខ្លួនអង្គនៃ
 កន្លែងកើតរបស់អាយតនៈ ឈ្មោះថា ពោជ្ជន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹងខ្លួន
 អង្គនៃបច្ច័យភាពនៃ របស់សន្តុតធម៌ ឈ្មោះថា ពោជ្ជន្តិ ព្រោះហេតុ
 គ្រាស់ដឹងខ្លួនអង្គ នៃការនាមានបច្ច័យភាពនៃ របស់អសន្តុតធម៌ ។

[៣៨] ចិត្តដ៏ ពុជ្ឈន្តិក ពោជ្ឈន្តា ចិត្តានុវិកា-
 ដ៏ ពុជ្ឈន្តិក ពោជ្ឈន្តា ចិត្តស្ស វិជ្ជានុដ្ឋ ពុជ្ឈន្តិក
 ពោជ្ឈន្តា ចិត្តស្ស វិជ្ជានុដ្ឋ ពុជ្ឈន្តិក ពោជ្ឈន្តា
 ចិត្តស្ស ហេតុដ្ឋ ពុជ្ឈន្តិក ពោជ្ឈន្តា ចិត្តស្ស មច្ចុ-
 យដ្ឋ ពុជ្ឈន្តិក ពោជ្ឈន្តា ចិត្តស្ស វត្ថុដ្ឋ ពុជ្ឈន្តិក
 ពោជ្ឈន្តា ចិត្តស្ស កុម្មដ្ឋ ពុជ្ឈន្តិក ពោជ្ឈន្តា
 ចិត្តស្ស ការម្មណដ្ឋ ពុជ្ឈន្តិក ពោជ្ឈន្តា ចិត្តវត្ថុ-
 ស្ស ពោចរដ្ឋ ពុជ្ឈន្តិក ពោជ្ឈន្តា ចិត្តស្ស ចរិយ-
 ដ្ឋ ពុជ្ឈន្តិក ពោជ្ឈន្តា ចិត្តស្ស កតដ្ឋ ពុជ្ឈន្តិក
 ពោជ្ឈន្តា ចិត្តស្ស អភិច័ហារដ្ឋ ពុជ្ឈន្តិក ពោជ្ឈន្តា
 ចិត្តស្ស ធិយ្យានុដ្ឋ ពុជ្ឈន្តិក ពោជ្ឈន្តា ចិត្តស្ស
 ធិស្សរណដ្ឋ ពុជ្ឈន្តិក ពោជ្ឈន្តា ។

[៣៨] ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃចិត្ត ឈ្មោះ
 ថាពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃលំហប់របស់ចិត្ត ឈ្មោះ
 ថាពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃការចេញរបស់ចិត្ត ឈ្មោះ
 ថាពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃការវិលត្រឡប់របស់ចិត្ត ឈ្មោះ
 ថាពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃហេតុរបស់ចិត្ត ឈ្មោះថា
 ពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃបច្ច័យរបស់ចិត្ត ឈ្មោះថា
 ពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃទិក្ខរបស់ចិត្ត ឈ្មោះថា
 ពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃកុម្មរបស់ចិត្ត ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្ត
 ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃការម្មណរបស់ចិត្ត ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្ត
 ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃភាពរបស់ចិត្ត ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្ត
 ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃចរិយារបស់ចិត្ត ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្ត ព្រោះ
 ហេតុត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃដំណើរបស់ចិត្ត ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុ
 ត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃការប៉ុនប៉ងរបស់ចិត្ត ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុ
 ត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃការចេញរបស់ចិត្ត ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុ
 ត្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃការលាស់ចេញរបស់ចិត្ត ។

(៣៦) ឯកោត្ត អាវុជ្ជន្ទិ ពុជ្ជន្ទិ ពោជ្ជន្ទិ
ឯកោត្ត វិជ្ជាទន្ទិ ពុជ្ជន្ទិ ពោជ្ជន្ទិ ឯកោត្ត
បដាទន្ទិ ពុជ្ជន្ទិ ពោជ្ជន្ទិ ឯកោត្ត សញ្ញាទន្ទិ
ពុជ្ជន្ទិ ពោជ្ជន្ទិ ឯកោត្ត ឯកោទន្ទិ ពុជ្ជ-
ន្ទិ ពោជ្ជន្ទិ ឯកោត្ត បក្ខទន្ទិ ពុជ្ជន្ទិ-
តិ ពោជ្ជន្ទិ ឯកោត្ត បសិទន្ទិ(១) ពុជ្ជន្ទិ
ពោជ្ជន្ទិ ឯកោត្ត សន្តិទន្ទិ ពុជ្ជន្ទិ ពោជ្ជ-
ន្ទិ ឯកោត្ត វិទុត្តន្ទិ ពុជ្ជន្ទិ ពោជ្ជន្ទិ ឯក-
ោត្ត ឯក សន្តិ បស្សន្ទិ ពុជ្ជន្ទិ ពោជ្ជន្ទិ
ឯកោត្ត យានិកាទន្ទិ ពុជ្ជន្ទិ ពោជ្ជន្ទិ ឯក-
ោត្ត វត្តកាទន្ទិ ពុជ្ជន្ទិ ពោជ្ជន្ទិ ឯកោត្ត

១ ឬ បស្សន្ទិ ។

(៣៦) ឈ្មោះថាពោជ្ជន្ទិ ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃការ
វិនិច្ឆ័យ ក្នុងឯកភ្នាក់ងារ ឈ្មោះថាពោជ្ជន្ទិ ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹងនូវអត្ត
នៃការដឹងច្បាស់ ក្នុងឯកភ្នាក់ងារ ឈ្មោះថាពោជ្ជន្ទិ ព្រោះហេតុ
គ្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃការដឹងច្បាស់ ក្នុងឯកភ្នាក់ងារ ឈ្មោះថាពោជ្ជន្ទិ
ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃការដឹងព្រម ក្នុងឯកភ្នាក់ងារ ឈ្មោះ
ថាពោជ្ជន្ទិ ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃចិត្តមានការច្បាស់តែមួយ
ក្នុងឯកភ្នាក់ងារ ឈ្មោះថាពោជ្ជន្ទិ ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹង នូវអត្តនៃ
ការស្តាប់ ក្នុងឯកភ្នាក់ងារ ឈ្មោះថាពោជ្ជន្ទិ ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹង
នូវអត្តនៃសេចក្តីជ្រះថ្លា ក្នុងឯកភ្នាក់ងារ ឈ្មោះថាពោជ្ជន្ទិ ព្រោះ
ហេតុគ្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃការអម្បាលព្រម ក្នុងឯកភ្នាក់ងារ ឈ្មោះថា
ពោជ្ជន្ទិ ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃវិបុត្តិ ក្នុងឯកភ្នាក់ងារ ឈ្មោះ
ថាពោជ្ជន្ទិ ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹងនូវអត្តនៃការយល់ឃើញ ក្នុងឯកភ្នាក់-
ងារថា នេះជាធម្មជាតិស្ងប់ ឈ្មោះថាពោជ្ជន្ទិ ព្រោះហេតុគ្រាស់
ដឹងនូវអត្ត នៃធម៌ធ្វើឲ្យដួលជាយាម ក្នុងឯកភ្នាក់ងារ ឈ្មោះថាពោ-
ជ្ជន្ទិ ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹងនូវអត្ត នៃធម៌ធ្វើឲ្យកើត ក្នុងឯកភ្នាក់ងារ

អនុជ្ជិតដ៏ ពុជ្ឈន្តិក ពោជ្ឈន្តិ ឯកត្ថេ បរិច្ចតដ្ឋិ
 ពុជ្ឈន្តិក ពោជ្ឈន្តិ ឯកត្ថេ សុសមារទ្ធដ្ឋិ ពុជ្ឈ
 ន្តិក ពោជ្ឈន្តិ ឯកត្ថេ បរិក្កហដ្ឋិ ពុជ្ឈន្តិក ពោជ្ឈន្តិ
 ឯកត្ថេ បរិវរដ្ឋិ ពុជ្ឈន្តិក ពោជ្ឈន្តិ ឯកត្ថេ បរិម្ភ-
 រដ្ឋិ ពុជ្ឈន្តិក ពោជ្ឈន្តិ ឯកត្ថេ សមោណាទដ្ឋិ ពុជ្ឈ-
 ន្តិក ពោជ្ឈន្តិ ឯកត្ថេ អធិដ្ឋាទដ្ឋិ ពុជ្ឈន្តិក ពោ-
 ជ្ឈន្តិ ឯកត្ថេ អាសេវទដ្ឋិ ពុជ្ឈន្តិក ពោជ្ឈន្តិ
 ឯកត្ថេ ភាវទដ្ឋិ ពុជ្ឈន្តិក ពោជ្ឈន្តិ ឯកត្ថេ ទហុ-
 លីតម្មដ្ឋិ ពុជ្ឈន្តិក ពោជ្ឈន្តិ ឯកត្ថេ សុសមុក្កត-
 ដ្ឋិ ពុជ្ឈន្តិក ពោជ្ឈន្តិ ឯកត្ថេ សុវិមុត្តដ្ឋិ(*) ពុជ្ឈន្តិក
 ពោជ្ឈន្តិ ឯកត្ថេ ពុជ្ឈន្តិ ពុជ្ឈន្តិ ពោជ្ឈន្តិ

* ឧ.ឧ. សុវិមុត្ត ។

ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាសដ៏និម្មិតនៃការមិនកំណត់ ក្នុងឯក-
 ត្ថាម្មណ៍ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាសដ៏និម្មិតនៃការសន្សំ
 ក្នុងឯកត្ថាម្មណ៍ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាសដ៏និម្មិតនៃការ
 ព្រោះការងាយប្រពៃ ក្នុងឯកត្ថាម្មណ៍ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុ
 គ្រាសដ៏និម្មិតនៃការកំណត់ ក្នុងឯកត្ថាម្មណ៍ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះ
 ហេតុគ្រាសដ៏និម្មិតនៃការចោមពេម ក្នុងឯកត្ថាម្មណ៍ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ
 ព្រោះហេតុគ្រាសដ៏និម្មិតនៃការបំពេញ ក្នុងឯកត្ថាម្មណ៍ ឈ្មោះថា
 ពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាសដ៏និម្មិតនៃការប្រមូល ក្នុងឯកត្ថាម្មណ៍
 ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាសដ៏និម្មិតនៃការអធិដ្ឋាទ ក្នុង
 ឯកត្ថាម្មណ៍ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាសដ៏និម្មិតនៃការ
 សេតទូរព ក្នុងឯកត្ថាម្មណ៍ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាស
 ដ៏និម្មិតនៃការចម្រើន ក្នុងឯកត្ថាម្មណ៍ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះ
 ហេតុគ្រាសដ៏និម្មិតនៃការហុលីកម្ម ក្នុងឯកត្ថាម្មណ៍ ឈ្មោះថា
 ពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាសដ៏និម្មិតនៃការអណ្តែតច្រើន ក្នុងឯក-
 ត្ថាម្មណ៍ ឈ្មោះថា ពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាសដ៏និម្មិតនៃការ
 រួចចាកលែងសេវាយប្រពៃ ក្នុងឯកត្ថាម្មណ៍ ឈ្មោះថា ពោជ្ឈន្តិ
 ព្រោះហេតុគ្រាសដ៏និម្មិតនៃការគ្រាសដ៏និម្មិត ក្នុងឯកត្ថាម្មណ៍

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពុតាមគ្នា

ឯកត្ថេ អនុតុជ្ឈនដ្ឋំ តុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តា ឯ-
 កត្ថេ បដិកុជ្ឈនដ្ឋំ តុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តា ឯកត្ថេ
 សមុជ្ឈនដ្ឋំ តុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តា ឯកត្ថេ ពោទទ-
 ដ្ឋំ តុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តា ឯកត្ថេ អនុពោទទដ្ឋំ តុ-
 ជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តា ឯកត្ថេ បដិពោទទដ្ឋំ តុជ្ឈ-
 ន្តិកំ ពោជ្ឈន្តា ឯកត្ថេ សម្ភោទទដ្ឋំ តុជ្ឈន្តិកំ
 ពោជ្ឈន្តា ឯកត្ថេ ពោទិបក្ខុយដ្ឋំ តុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈ-
 ន្តា ឯកត្ថេ អនុពោទិបក្ខុយដ្ឋំ តុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈ-
 ន្តា ឯកត្ថេ បដិពោទិបក្ខុយដ្ឋំ តុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈ-
 ន្តា ឯកត្ថេ សម្ភោទិបក្ខុយដ្ឋំ តុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈ-
 ន្តា ឯកត្ថេ ជោតទដ្ឋំ តុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈ-
 ន្តា ឯកត្ថេ ឧដ្ឋោតទដ្ឋំ តុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តា

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពុតាមគ្នា

ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង ខ្ញុំអត្តនៃការត្រាស់ដឹងតាម
 ក្នុងឯកត្តាម្នាល ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង ខ្ញុំអត្ត
 នៃការត្រាស់ដឹងចំពោះ ក្នុងឯកត្តាម្នាល ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្ត ព្រោះ
 ហេតុត្រាស់ដឹង ខ្ញុំអត្តនៃការត្រាស់ដឹងព្រម ក្នុងឯកត្តាម្នាល ឈ្មោះ
 ថាពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង ខ្ញុំអត្តនៃការញ៉ាំងជនឲ្យត្រាស់ដឹង
 ក្នុងឯកត្តាម្នាល ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង ខ្ញុំអត្តនៃ
 ការញ៉ាំងជនឲ្យត្រាស់ដឹងតាម ក្នុងឯកត្តាម្នាល ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្ត
 ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង ខ្ញុំអត្តនៃការញ៉ាំងជន ឲ្យត្រាស់ដឹងចំពោះ
 ក្នុងឯកត្តាម្នាល ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងខ្ញុំអត្ត
 នៃការញ៉ាំងជនឲ្យត្រាស់ដឹងព្រម ក្នុងឯកត្តាម្នាល ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្ត
 ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង ខ្ញុំអត្តនៃធម៌ជាចំណែកនៃការត្រាស់ដឹង ក្នុង
 ឯកត្តាម្នាល ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង ខ្ញុំអត្តនៃធម៌
 ជាចំណែកនៃការត្រាស់ដឹងតាម ក្នុងឯកត្តាម្នាល ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្ត
 ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង ខ្ញុំអត្តនៃធម៌ជាចំណែក នៃការត្រាស់ដឹងចំពោះ
 ក្នុងឯកត្តាម្នាល ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង ខ្ញុំអត្តនៃ
 ធម៌ជាចំណែកនៃការត្រាស់ដឹងព្រម ក្នុងឯកត្តាម្នាល ឈ្មោះថាពោ-
 ជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង ខ្ញុំអត្តនៃការបញ្ជី ក្នុងឯកត្តាម្នាល
 ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង ខ្ញុំអត្តនៃការបញ្ជីខ្ពស់ឡើង ក្នុង

ឯកត្តាម្នាក់ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង ខ្ញុំអត្តានុការបំភ្លឺ
តាម ក្នុងឯកត្តាម្នាក់ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងខ្ញុំអត្តានុ
ការបំភ្លឺចំពោះ ក្នុងឯកត្តាម្នាក់ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់
ដឹង ខ្ញុំអត្តានុការបំភ្លឺតាម ក្នុងឯកត្តាម្នាក់ ។

[៣៧] វិមិសាយ មានដ្ឋ ពុជ្ឈង្គិក ពោជ្ឈង្គា(១)

និរោធដ្ឋ ពុជ្ឈង្គិក ពោជ្ឈង្គា បតាបទដ្ឋ ពុជ្ឈ-
ង្គិក ពោជ្ឈង្គា វិរោធនដ្ឋ ពុជ្ឈង្គិក ពោជ្ឈង្គា កិ-
លេសានំ សប្តាបទដ្ឋ ពុជ្ឈង្គិក ពោជ្ឈង្គា អមល-
ដ្ឋ ពុជ្ឈង្គិក ពោជ្ឈង្គា វិមលដ្ឋ ពុជ្ឈង្គិក ពោជ្ឈង្គា
និម្មលដ្ឋ ពុជ្ឈង្គិក ពោជ្ឈង្គា សមដ្ឋ ពុជ្ឈង្គិក ពោជ្ឈ-
ង្គា សមយដ្ឋ ពុជ្ឈង្គិក ពោជ្ឈង្គា វិវេកដ្ឋ ពុ-
ជ្ឈង្គិក ពោជ្ឈង្គា វិវេកចរិយដ្ឋ ពុជ្ឈង្គិក ពោជ្ឈង្គា

១. ឧ.ម. បហានដ្ឋ ពុជ្ឈង្គិក ពោជ្ឈង្គា វិស្សនំ ។

ឯកត្តាម្នាក់ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង ខ្ញុំអត្តានុការបំភ្លឺ
តាម ក្នុងឯកត្តាម្នាក់ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងខ្ញុំអត្តានុ
ការបំភ្លឺចំពោះ ក្នុងឯកត្តាម្នាក់ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់
ដឹង ខ្ញុំអត្តានុការបំភ្លឺតាម ក្នុងឯកត្តាម្នាក់ ។

[៣៧] ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង ខ្ញុំអត្តានុធម៌

ជាដើមបេសវិមិសា ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង ខ្ញុំអត្តានុ
និរោធន ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង ខ្ញុំអត្តានុការដុកកម្ម
(កិលេស) ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង ខ្ញុំអត្តានុការត្រឡប់
ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង ខ្ញុំអត្តានុការកម្មវិសាទ ខ្ញុ
កិលេស ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង ខ្ញុំអត្តានុធម៌និម
នាមមន្ទិល ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង ខ្ញុំអត្តានុធម៌
ត្រាសបាមមន្ទិល ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង ខ្ញុំអត្តានុ
ធម៌អមមន្ទិល ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង ខ្ញុំអត្តានុធម៌
ដ៏ស្ងប់ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង ខ្ញុំអត្តានុធម៌ជាត្រឡប់
ត្រាស់ដឹង ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង ខ្ញុំអត្តានុវិវេក
ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង ខ្ញុំអត្តានុការប្រតិភូក្នុងវិវេក

វិភក្តិ កុដ្ឋន្តិកំ ពោជ្ឈន្តា វិភក្តិវិយដ្ឋំ កុដ្ឋន្តិកំ
 ពោជ្ឈន្តា និរោធដ្ឋំ កុដ្ឋន្តិកំ ពោជ្ឈន្តា និរោធហ-
 វិយដ្ឋំ កុដ្ឋន្តិកំ ពោជ្ឈន្តា វេស្សកុដ្ឋំ កុដ្ឋន្តិកំ
 ពោជ្ឈន្តា វេស្សកុដ្ឋវិយដ្ឋំ កុដ្ឋន្តិកំ ពោជ្ឈន្តា វិ-
 មុត្តដ្ឋំ កុដ្ឋន្តិកំ ពោជ្ឈន្តា វិមុត្តិវិយដ្ឋំ កុដ្ឋន្តិកំ
 ពោជ្ឈន្តា ធនុដ្ឋំ កុដ្ឋន្តិកំ ពោជ្ឈន្តា ធនុស្ស មូល-
 ដ្ឋំ កុដ្ឋន្តិកំ ពោជ្ឈន្តា ធនុស្ស ចានុដ្ឋំ(*) កុដ្ឋន្តិកំ
 ពោជ្ឈន្តា ធនុស្ស បទានុដ្ឋំ កុដ្ឋន្តិកំ ពោជ្ឈន្តា ធនុ-
 ស្ស វជ្ឈនុដ្ឋំ កុដ្ឋន្តិកំ ពោជ្ឈន្តា ធនុស្ស អនិមោត្ត-
 ដ្ឋំ(២) កុដ្ឋន្តិកំ ពោជ្ឈន្តា ធនុស្ស បក្កហដ្ឋំ កុដ្ឋន្តិកំ
 ពោជ្ឈន្តា ធនុស្ស ឧបដ្ឋានុដ្ឋំ កុដ្ឋន្តិកំ ពោជ្ឈន្តា

* ឧ. បរហន្តំ ។ ២ ឧ. វិហារន្តំ ។

ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹង ខ្ញុំអត់ខំវិភក្តិធម៌ ឈ្មោះថា
 ពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹង ខ្ញុំអត់ខំការប្រព្រឹត្តិ ក្នុងវិភក្តិធម៌
 ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹង ខ្ញុំអត់ខំនិរោធម៌ ឈ្មោះថា
 ពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹង ខ្ញុំអត់ខំការប្រព្រឹត្តិ ក្នុងនិរោធម៌
 ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹង ខ្ញុំអត់ខំការលេបបង្គំ ឈ្មោះ
 ថាពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹង ខ្ញុំអត់ខំការប្រព្រឹត្តិ ក្នុងការលេប
 បង្គំ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹង ខ្ញុំអត់ខំវិមុត្តិ ឈ្មោះថា
 ពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹង ខ្ញុំអត់ខំការប្រព្រឹត្តិក្នុងវិមុត្តិ ឈ្មោះ
 ថាពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹង ខ្ញុំអត់ខំធនុ៖ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្ត
 ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹង ខ្ញុំអត់ខំធនុស្សរបស់ធនុ៖ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្ត ព្រោះ
 ហេតុគ្រាស់ដឹង ខ្ញុំអត់ខំដើររបស់ធនុ៖ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុ
 គ្រាស់ដឹង ខ្ញុំអត់ខំធម៌ជាប្រធានរបស់ធនុ៖ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្ត ព្រោះ
 ហេតុគ្រាស់ដឹង ខ្ញុំអត់ខំការសម្រេចរបស់ធនុ៖ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្ត
 ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹង ខ្ញុំអត់ខំការចាំទាត់ របស់ធនុ៖ ឈ្មោះថា
 ពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹង ខ្ញុំអត់ខំការផ្គងខ្ញុំធនុ៖ ឈ្មោះ
 ថាពោជ្ឈន្ត ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹង ខ្ញុំអត់ខំការធម្មប្រសូលខ្ញុំធនុ៖

ធនុស្ស អវិក្ខេបដ្ឋំ តុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តា(១) វិយដ្ឋំ
តុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តា ។ បេ ។ ចិត្តដ្ឋំ តុជ្ឈន្តិកំ ពោ-
ជ្ឈន្តា វិមិសដ្ឋំ(២) តុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តា វិមិសាយ
មូលដ្ឋំ តុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តា វិមិសាយ បាទដ្ឋំ
តុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តា វិមិសាយ បទាទដ្ឋំ តុជ្ឈ-
ន្តិកំ ពោជ្ឈន្តា វិមិសាយ វជ្ឈនដ្ឋំ តុជ្ឈន្តិកំ ពោ-
ជ្ឈន្តា វិមិសាយ អនិមោកដ្ឋំ តុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តា
វិមិសាយ បក្កហដ្ឋំ តុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តា វិមិសាយ
ឧបដ្ឋានដ្ឋំ តុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តា វិមិសាយ អវិក្ខេ-
បដ្ឋំ តុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តា(៣) ។

(៣៨) ទុក្ខស្ស មិទ្ធវនដ្ឋំ តុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តា
ទុក្ខស្ស សន្តតដ្ឋំ តុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តា ទុក្ខស្ស
សន្តាបដ្ឋំ តុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តា ទុក្ខស្ស វិបវិណ-
មដ្ឋំ តុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តា សមុទយស្ស អាយុហនដ្ឋំ
និទានដ្ឋំ សញ្ញាភដ្ឋំ បលិកោនដ្ឋំ តុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តា

១. ឧ.ប. ឧទ្ធករ ធនុស្ស វស្សនដ្ឋំ តុជ្ឈន្តិកំ ពោធិ៍សាត់ ទិស្សតិ ។ ២. ឧ. វិមិសនដ្ឋំ ។
៣. ឧ.ប. ឧទ្ធករ បច្ចិមេ វិមិសាយ វស្សនដ្ឋំ តុជ្ឈន្តិកំ ពោធិ៍សាត់ និមេ បាហា អភិ ។

ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុក្រាស់ជីវិត ខ្ញុំអត្តនៃការមិនរាយមាយ
របស់ខ្លួន ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុក្រាស់ជីវិត ខ្ញុំអត្តនៃវិធី
។ បេ ។ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុក្រាស់ជីវិត ខ្ញុំអត្តនៃចិត្ត
ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុក្រាស់ជីវិត ខ្ញុំអត្តនៃវិមិសា ឈ្មោះ
ថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុក្រាស់ជីវិត ខ្ញុំអត្តនៃទូសរបស់វិមិសា ឈ្មោះ
ថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុក្រាស់ជីវិត ខ្ញុំអត្តនៃជើងរបស់វិមិសា ឈ្មោះ
ថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុក្រាស់ជីវិត ខ្ញុំអត្តនៃធម៌ជាប្រការ របស់
វិមិសា ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុក្រាស់ជីវិត ខ្ញុំអត្តនៃការសម្រេច
របស់វិមិសា ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុក្រាស់ជីវិត ខ្ញុំអត្តនៃ
អនិមោក របស់វិមិសា ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុក្រាស់ជីវិត ខ្ញុំ
អត្តនៃការផ្តល់របស់វិមិសា ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុក្រាស់ជីវិត ខ្ញុំ
អត្តនៃការមិនប្រហែស របស់វិមិសា ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុ
ក្រាស់ជីវិតខ្ញុំអត្ត នៃការមិនរាយមាយ របស់វិមិសា ។

(៣៩) ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុក្រាស់ជីវិត ខ្ញុំអត្តនៃការចៀកចៀន
របស់ខ្លួន ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុក្រាស់ជីវិតខ្ញុំអត្តនៃទុក្ខក្រូចច្រួយ
ភាគីផង ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុក្រាស់ជីវិត ខ្ញុំអត្តនៃទុក្ខជាញាតិ
សព្វឱ្យក្តៅ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុក្រាស់ជីវិតខ្ញុំអត្តនៃទុក្ខមានការ
ប្រែប្រួល ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុក្រាស់ជីវិតខ្ញុំអត្តនៃសមុទ័យមាន
ការប្រែប្រួលមក ខ្ញុំអត្តនៃជាហេតុ ខ្ញុំអត្តនៃសំយោគ ខ្ញុំអត្តនៃបលិកោន

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុខសិទ្ធិកថា

ទុក្ខាចិកោសយ មិស្សរណោ វិវេកោ អសង្ក-
 តន្តិ អមតន្តិ តុជ្ឈន្តិកំ ភោជ្ឈន្តិ មគ្គស្ស មិយ្យានន្តិ
 ហោតន្តិ ធស្សនន្តិ អាទិបរិយាយន្តិ តុជ្ឈន្តិកំ ភោជ្ឈ-
 ន្តិ តថន្តិ តុជ្ឈន្តិកំ ភោជ្ឈន្តិ(១) អនតន្តិ តុជ្ឈន្តិកំ
 ភោជ្ឈន្តិ សត្វន្តិ តុជ្ឈន្តិកំ ភោជ្ឈន្តិ បដិវេទន្តិ តុជ្ឈ-
 ន្តិកំ ភោជ្ឈន្តិ អភិជាទនន្តិ តុជ្ឈន្តិកំ ភោជ្ឈន្តិ
 បរិជាទនន្តិ តុជ្ឈន្តិកំ ភោជ្ឈន្តិ ធម្មន្តិ តុជ្ឈន្តិកំ ភោ-
 ជ្ឈន្តិ ធាតុន្តិ តុជ្ឈន្តិកំ ភោជ្ឈន្តិ ញាតន្តិ តុជ្ឈន្តិ-
 កំ ភោជ្ឈន្តិ សន្តិការិយន្តិ តុជ្ឈន្តិកំ ភោជ្ឈន្តិ ធស្ស-
 នន្តិ តុជ្ឈន្តិកំ ភោជ្ឈន្តិ អភិសមយន្តិ តុជ្ឈន្តិ-
 កំ ភោជ្ឈន្តិ ទេត្តន្តិ តុជ្ឈន្តិកំ ភោជ្ឈន្តិ អត្យាចានំ
 តុជ្ឈន្តិកំ ភោជ្ឈន្តិ អាណាសញ្ញា តុជ្ឈន្តិកំ ភោជ្ឈន្តិ

១ ឧ.ប. ឧទ្ទស្ស អនត្តន្តិ តុជ្ឈន្តិ ភោជ្ឈន្តិ វិស្សនំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុខសិទ្ធិកថា

ឈ្មោះថាភោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹងនូវអត្ត ខែទុក្ខនិរោធជាជាគ្រឿង
 រោស់ចេញ នូវអត្តថាវិវេក នូវអត្តថាមិនទាន់បឋមភាគវិភង្គ នូវអត្តថាមិន
 ស្លាប់ ឈ្មោះថាភោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹងនូវអត្ត ខែមក្ខថាជាគ្រឿង
 គាំចេញ នូវអត្តថាជាហេតុ នូវអត្តថាយល់ឃើញ នូវអត្តថាជាអធិបតី
 ឈ្មោះថាភោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹងនូវអត្តថាពិត ឈ្មោះថាភោជ្ឈន្តិ
 ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹង នូវអត្តថាជាអនត្តា ឈ្មោះថាភោជ្ឈន្តិ ព្រោះ
 ហេតុគ្រាស់ដឹងនូវអត្តថាទៀង ឈ្មោះថាភោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាស់
 ដឹងនូវអត្តថាបាក់គុះ ឈ្មោះថាភោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹងនូវអត្ត
 ថាដឹងច្បាស់ ឈ្មោះថាភោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹង នូវអត្តថា
 កំណត់ដឹង ឈ្មោះថា ភោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹង នូវអត្តខែធម៌
 ឈ្មោះ ថាភោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹង នូវអត្តខែធាតុ ឈ្មោះ
 ថា ភោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹងនូវអត្ត ខែធម៌វិសលដឹងហើយ
 ឈ្មោះថា ភោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹង នូវអត្តខែការធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់ ឈ្មោះថា ភោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹង នូវអត្ត
 ខែការពោល់ត្រូវ ឈ្មោះថា ភោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹង នូវ
 អត្តខែការគ្រាស់ដឹង ឈ្មោះថា ភោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹងនូវ
 ទេត្តន្តិ ឈ្មោះថា ភោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹង នូវអត្តច្បាច
 ឈ្មោះថា ភោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុគ្រាស់ដឹង នូវការណាមួយ

អវិក្កេបំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈង្គំ ធម្មវគ្គានំ ពុជ្ឈ-
ដិកំ ពោជ្ឈង្គំ ញាលំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈង្គំ ចាតុ-
ដ្ឋិ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈង្គំ បឋមជ្ឈានំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈង្គំ
។ បេ។ អវហត្តមក្កំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈង្គំ(១) ។

(៣៧) អធិហេតុដ្ឋេន សន្និទ្ធិយំ ពុជ្ឈន្តិកំ
ពោជ្ឈង្គំ ។ បេ។ ធស្សនដ្ឋេន បញ្ញាទ្ធិយំ ពុជ្ឈន្តិកំ
ពោជ្ឈង្គំ អស្សនិយេ អកម្យយដ្ឋេន សន្តាភលំ
ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈង្គំ ។ បេ។ អវិជ្ជាយ អកម្យយដ្ឋេន
បញ្ញាភលំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈង្គំ ឧបដ្ឋានដ្ឋេន សតិ-
សម្មាជ្ឈន្តិកំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈង្គំ ។ បេ។ បដិសង្កាម-
ដ្ឋេន ឧបេត្តាសម្មាជ្ឈន្តិកំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈង្គំ ធស្ស-
នដ្ឋេន សម្មានិដ្ឋិ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈង្គំ ។ បេ។ អវិ-
ក្កេបដ្ឋេន សម្មាសមាធិ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈង្គំ

១ ខ. វិញ ចរិយេ អវហត្តមិលសាហវន្តំ ពុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈង្គកំ ទិស្សនិ ។

ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គំ ព្រោះហេតុក្រាស់ដឹង ខ្ញុំការមិនរាយមាយ ឈ្មោះ
ថាពោជ្ឈង្គំ ព្រោះហេតុក្រាស់ដឹងខ្ញុំការកំលាត់ធម៌ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គំ
ព្រោះហេតុក្រាស់ដឹងខ្ញុំញាលា ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គំ ព្រោះហេតុក្រាស់ដឹង
ខ្ញុំចុម្ពដ្ឋៈ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គំ ព្រោះហេតុក្រាស់ដឹងបឋមជ្ឈាន ។ បេ ។
ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គំ ព្រោះហេតុក្រាស់ដឹងខ្ញុំអវហត្តមក្ក ។

(៣៧) ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គំ ព្រោះហេតុក្រាស់ដឹង ខ្ញុំសន្និទ្ធិយ
ដោយអក្កថាជឿសិប ។ បេ ។ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គំ ព្រោះហេតុក្រាស់ដឹង
ខ្ញុំបញ្ញាទ្ធិយ ដោយអក្កថាយល់ឃើញ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គំ ព្រោះហេតុ
ក្រាស់ដឹងខ្ញុំសន្តាភលៈ ដោយអក្កថាមិនកម្រើក ព្រោះហេតុមិនក្ករជឿ
។ បេ ។ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គំ ព្រោះហេតុក្រាស់ដឹង ខ្ញុំបញ្ញាភលៈ
ដោយអក្កថាមិនកម្រើកព្រោះអវិជ្ជា ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គំ ព្រោះហេតុក្រាស់
ដឹងខ្ញុំសតិសម្មាជ្ឈង្គំ ដោយអក្កថាប្រុង ។ បេ ។ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គំ
ព្រោះហេតុក្រាស់ដឹង ខ្ញុំឧបេត្តាសម្មាជ្ឈង្គំ ដោយអក្កថាពិចារណា
ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គំ ព្រោះហេតុក្រាស់ដឹងខ្ញុំសម្មានិដ្ឋិ ដោយអក្កថាយល់
ឃើញ ។ បេ ។ ឈ្មោះថាពោជ្ឈង្គំ ព្រោះហេតុក្រាស់ដឹងខ្ញុំសម្មាសមាធិ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុខសិទ្ធិតថកថា

អាសិចតេយ្យដ្ឋេន ឥន្ទ្រិយំ តុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តំ អកត្យ-
 យដ្ឋេន តលំ តុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តំ ធិយ្យានដ្ឋិ តុជ្ឈន្តិកំ
 ពោជ្ឈន្តំ ហេតុដ្ឋេន មក្ខិ តុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តំ
 ឧបដ្ឋានដ្ឋេន សតិប្បដ្ឋានំ តុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តំ
 បទហនដ្ឋេន សឧប្បាណំ តុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តំ ឥដ្ឋេន-
 ដ្ឋេន ឥទ្ធិចានំ តុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តំ តថដ្ឋេន សទ្ធិ
 តុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តំ អវិកោបដ្ឋេន សមដំ តុជ្ឈន្តិកំ
 ពោជ្ឈន្តំ អនុបស្សនដ្ឋេន វិចស្សនំ តុជ្ឈន្តិកំ
 ពោជ្ឈន្តំ ឯករសដ្ឋេន សមដវិចស្សនំ តុជ្ឈន្តិកំ
 ពោជ្ឈន្តំ អនតវត្តនដ្ឋេន យុត្តនទ្ធិ តុជ្ឈន្តិកំ
 ពោជ្ឈន្តំ សំវដ្ឋេន សីលវិសុទ្ធិ តុជ្ឈន្តិកំ
 ពោជ្ឈន្តំ អវិកោបដ្ឋេន ចិញ្ចវិសុទ្ធិ តុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តំ
 ឧស្សនដ្ឋេន ធិដ្ឋវិសុទ្ធិ តុជ្ឈន្តិកំ ពោជ្ឈន្តំ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធិមគ្គ

ដោយអត្តាមិទ្ធករមាយ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តំ ព្រោះហេតុគ្រាសដឹងខ្ញុំ
 ឥន្ទ្រិយ ដោយអត្តាមិទ្ធករមាយ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តំ ព្រោះហេតុគ្រាស
 ដឹងខ្ញុំតាលៈ ដោយអត្តាមិទ្ធករមាយ ឈ្មោះថា ពោជ្ឈន្តំ ព្រោះ
 ហេតុគ្រាសដឹងខ្ញុំអត្តាមិទ្ធករមាយ (ចាតវដ្ឋៈ) ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តំ ព្រោះ
 ហេតុគ្រាសដឹងខ្ញុំមគ្គ ដោយអត្តាមិទ្ធករមាយ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តំ ព្រោះ
 ហេតុគ្រាសដឹង ខ្ញុំសតិប្បដ្ឋាន ដោយអត្តាមិទ្ធករមាយ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តំ
 ព្រោះហេតុគ្រាសដឹងខ្ញុំសម្មាសម្ពុទ្ធិ ដោយអត្តាមិទ្ធករមាយ ឈ្មោះ
 ថា ពោជ្ឈន្តំ ព្រោះហេតុគ្រាសដឹងខ្ញុំអនិច្ចារៈ ដោយអត្តាមិទ្ធករមាយ
 ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តំ ព្រោះហេតុគ្រាសដឹងខ្ញុំសច្ចៈ ដោយអត្តាមិទ្ធករមាយ
 ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តំ ព្រោះហេតុគ្រាសដឹងខ្ញុំសម្មាសម្ពុទ្ធិ ដោយអត្តាមិទ្ធករ
 មាយ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តំ ព្រោះហេតុគ្រាសដឹងខ្ញុំវិចស្សនាដោយ
 អត្តាមិទ្ធករមាយ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តំ ព្រោះហេតុគ្រាសដឹង
 ខ្ញុំសម្មាសម្ពុទ្ធិវិចស្សនា ដោយអត្តាមិទ្ធករមាយ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តំ
 ព្រោះហេតុគ្រាសដឹង ខ្ញុំយុត្តនទ្ធិ ដោយអត្តាមិទ្ធករមាយ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តំ
 ព្រោះហេតុគ្រាសដឹងខ្ញុំសីលវិសុទ្ធិ ដោយអត្តាមិទ្ធករ
 មាយ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តំ ព្រោះហេតុគ្រាសដឹងខ្ញុំចិញ្ចវិសុទ្ធិ ដោយអត្តា
 មិទ្ធករមាយ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តំ ព្រោះហេតុគ្រាសដឹងខ្ញុំអនិច្ចារៈ

យុទ្ធសាស្ត្រ ពោជ្ឈន្តិកថា

មុត្តដួង វិហោត្តិ ពុជ្ឈន្តិក ពោជ្ឈន្តិ បដិវេទដួង
 វិជ្ជិ ពុជ្ឈន្តិក ពោជ្ឈន្តិ បវិញ្ញាតដួង វិមុត្តិ ពុជ្ឈន្តិក
 ពោជ្ឈន្តិ សមុទ្ធនដួង ខយ ញាណិ ពុជ្ឈន្តិក
 ពោជ្ឈន្តិ បដិក្សស្សន្តដួង ឥន្ទប្បនៃ ញាណិ ពុជ្ឈន្តិក
 ពោជ្ឈន្តិ ធន្និ មូលដួង ពុជ្ឈន្តិក ពោជ្ឈន្តិ មនសិការី
 សមុដ្ឋានដួង ពុជ្ឈន្តិក ពោជ្ឈន្តិ ជស្សិ សមោចា-
 នដួង ពុជ្ឈន្តិក ពោជ្ឈន្តិ វេទនិ សមោសារណដួ-
 ង ពុជ្ឈន្តិក ពោជ្ឈន្តិ សមាធិ ចមុខដួង ពុជ្ឈន្តិក
 ពោជ្ឈន្តិ សតិ អាធិបតេយ្យដួង ពុជ្ឈន្តិក ពោជ្ឈ-
 ន្តិ ចក្ខុ តន្តរដួង^(១) ពុជ្ឈន្តិក ពោជ្ឈន្តិ វិមុត្តិ
 សារដួង ពុជ្ឈន្តិក ពោជ្ឈន្តិ អមតោកនិ និព្វានិ
 បរិយោសានដួង ពុជ្ឈន្តិក ពោជ្ឈន្តិ ។

• ឧ. ម. មគ្គសាសនា ។

យុទ្ធសាស្ត្រ ពោជ្ឈន្តិកថា

ដោយអត្តថាយលំយើញ ឈ្មោះថា ពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹង
 នូវវិហោត្ត ដោយអត្តថារូប (បាភកិលេស) ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះ
 ហេតុត្រាស់ដឹងនូវវិញ្ញា ដោយអត្តថាចក្ខុចំពោះ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ
 ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវវិមុត្តិ ដោយអត្តថាលះបង់ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ
 ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវខយញ្ញាណ ដោយអត្តថាផ្គត់ផ្គង់ ឈ្មោះថា
 ពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវឥន្ទប្បនៃញ្ញាណ ដោយអត្តថាស្ងប់
 ម្លប់ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវធន្និ ដោយអត្តថា
 មូល ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវមនសិការី ដោយអត្ត
 ថាភារិទ្ធិនិព្រម ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវជស្សៈ
 ដោយអត្តថាប្រជុំ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវវេទនា
 ដោយអត្តថាប្រជុំចុះ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវសមាធិ
 ដោយអត្តថាប្រមុខ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវសតិ
 ដោយអត្តថាភាពដាច់ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុត្រាស់ដឹងនូវ
 ចក្ខុ ដោយអត្តថាត្រូវលើកដានិខោះ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុ
 ត្រាស់ដឹងនូវវិមុត្តិ ដោយអត្តថាផ្គត់ផ្គង់ ឈ្មោះថាពោជ្ឈន្តិ ព្រោះហេតុ
 ត្រាស់ដឹងនូវឥន្ទាណ ឈ្មោះអមតៈ ជាទីតាំង (បេសសត្វ) ដោយអត្តថា
 ចប់ស្រេច (វិទកិច្ចក្នុងសាសនា) ។

សារីរ័តិទាន

(៤០) គម្រ ទោ អាយស្មា សារីបុត្តោ កិក្ខុ
អនន្តេសិ អារុសោតិ ។ អារុសោតិ ទោ ទេ
កិក្ខុ អាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស បច្ចុស្សាសុំ ។
អាយស្មា សារីបុត្តោ ឯតនភិច សត្តិមេ អារុសោ
ពោជ្ឈង្គោ កកមេ សត្ត សតិសម្មាជ្ឈង្គោ ធម្ម-
វិជយសម្មាជ្ឈង្គោ ។ បេ។ ឧបេក្ខាសម្មាជ្ឈង្គោ
និមេ ទោ អារុសោ សត្ត ពោជ្ឈង្គោ និមេសិ
ស្វាហំ អារុសោ សត្តន្តំ ពោជ្ឈង្គោនំ យេន យេន
ពោជ្ឈង្គោនំ អាកត្តាមិ បុព្វណ្ណសមយំ វិហារិកុំ
តេន តេន ពោជ្ឈង្គោនំ បុព្វណ្ណសមយំ វិហារមិ
យេន យេន ពោជ្ឈង្គោនំ អាកត្តាមិ មជ្ឈន្តិកសមយំ
។ បេ។ សាយណ្ណសមយំ វិហារិកុំ តេន តេន ពោជ្ឈ-
ង្គោនំ សាយណ្ណសមយំ វិហារមិ សតិសម្មាជ្ឈង្គោ
នតិ បេ មេ អារុសោ ហោតិ អប្បហណោតិ មេ
ហោតិ សុសមារោតិ មេ ហោតិ តិដ្ឋន្តំ ចរិ
តិដ្ឋតិ បដាបាមិ សចេមិ មេ ចរិ ឥនប្បច្ចុស្សា មេ
ចរិ តិ បដាបាមិ ធម្មវិជយសម្មាជ្ឈង្គោ ។ បេ។

◆ ១. បទ ។ ១. ៧៧ ។

សារីរ័តិទាន

(៤០) ព្រះសារីបុត្តមានកាយ ហៅកិក្ខុចំនិច្ចាយ ក្នុងទីនោះ
ថា ម្ចាស់អារុសោចំនិច្ចាយ ។ ក្នុងកិក្ខុចំនិច្ចាយទទួលស្តាប់ព្រះសារី-
បុត្តមានកាយថា ករុណាអារុសោ ។ ព្រះសារីបុត្តមានកាយបានពោល
យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អារុសោចំនិច្ចាយ ពោជ្ឈង្គនេះ មាន៧ ពោជ្ឈង្គ
៧ គឺដូចខ្លួន គឺ សតិសម្មាជ្ឈង្គ ធម្មវិជយសម្មាជ្ឈង្គ ។ បេ ។
ឧបេក្ខាសម្មាជ្ឈង្គ ម្ចាស់អារុសោចំនិច្ចាយ នេះឯងពោជ្ឈង្គ ៧
ម្ចាស់អារុសោចំនិច្ចាយ បណ្តាពោជ្ឈង្គចំនិច្ចាយ នេះ ខ្ញុំប្រាថ្នាទៅ
អស់បុព្វណ្ណសមយ ដោយពោជ្ឈង្គណា ។ ខ្ញុំក៏ទៅ អស់បុព្វណ្ណសមយ
ដោយពោជ្ឈង្គនោះ ។ ខ្ញុំប្រាថ្នាទៅ អស់មជ្ឈន្តិកសមយ ដោយ
ពោជ្ឈង្គណា ។ ។ បេ ។ ទៅអស់សាយណ្ណសមយ ខ្ញុំក៏ទៅអស់សា-
យណ្ណសមយ ដោយពោជ្ឈង្គនោះ ។ ម្ចាស់អារុសោចំនិច្ចាយ ប្រសិន
បើសតិសម្មាជ្ឈង្គ របស់ខ្ញុំ មានដោយប្រការនោះ ។ ខ្ញុំក៏មានការ
ជឿជាក់ គឺរកជាធម៌ប្រមាណិមនបាន ចំនិច្ចាយការជឿជាក់ គឺរក
ជាធម៌ប្រមាណេសចក្ខុស្របប្រវែង ខ្ញុំកាលប្រព្រឹត្ត ខ្ញុំសតិសម្មាជ្ឈង្គ
ដែលកំពុងបិទនៅ ក៏ដឹងច្បាស់ថា សតិសម្មាជ្ឈង្គកំពុងបិទនៅ បើ
សតិសម្មាជ្ឈង្គរបស់ខ្ញុំប្រាកដ ខ្ញុំក៏ដឹងច្បាស់ថា សតិសម្មាជ្ឈង្គរបស់គា-
ត្រាអញប្រាកដ ព្រោះដំណើរនេះជាបច្ច័យ ធម្មវិជយសម្មាជ្ឈង្គ ។ បេ ។

ឧបេក្ខាសម្ពោធិ៍ស្រ្តី គឺ មេ អារុសោ
 ហោតិ អប្បុរោណាតិ មេ ហោតិ សុសមារទ្ធាតិ
 មេ ហោតិ តិដ្ឋន្តិ ចរិ តិដ្ឋន្តិ បជាតាមិ សាទ-
 ចិ មេ ចរិ ឥទ្ធស្សយា មេ ចរិ តិ បជាតា-
 មិ សេយ្យជាមិ អារុសោ រញ្ញា កំ រាជមហា-
 មត្តស្ស កំ តាបាត្តាចំ ទុស្សនំ ទុស្សករណ្តាតោ
 បូរោ អស្ស សោ យញ្ញោ ទុស្សយុតិ អាគ-
 ត្មេយ្យ បុព្វល្លាសមយំ ចារុបិកំ តន្តោ ទុស្សយុតិ
 បុព្វល្លាសមយំ ចារុបេយ្យ យញ្ញោ ទុស្សយុតិ
 អាគត្មេយ្យ មជ្ឈន្តិកសមយំ សាយល្លាសមយំ
 ចារុបិកំ តន្តោ ទុស្សយុតិ សាយល្លាសមយំ
 ចារុបេយ្យ ឯវមេវ មេ អហំ អារុសោ ឥមសិ
 សត្តន្តំ ពោជ្ឈន្តិ យេន យេន ពោ-
 ជ្ឈន្តិ អាគត្មាមិ បុព្វល្លាសមយំ វិហរិកំ
 តេន តេន ពោជ្ឈន្តិ បុព្វល្លាសមយំ វិហ-
 រមិ យេន យេន ពោជ្ឈន្តិ អាគត្មាមិ
 មជ្ឈន្តិកសមយំ សាយល្លាសមយំ វិហរិកំ តេន
 តេន ពោជ្ឈន្តិ សាយល្លាសមយំ វិហរមិ

ម្ចាស់អារុសោទាំងឡាយ បើទេពក្រមសម្ពោធិ៍ស្រ្តី របស់ខ្ញុំមាន ដោយ
 ប្រការនោះ ។ ខ្ញុំក៏មានការជឿថា និរោធ ជាធម៌ប្រមាណមិនបាន
 ទាំងខ្ញុំមានការជឿថា និរោធ ជាធម៌ប្រាជ្ញាសេចក្តីស្របច្រើន ខ្ញុំកាល
 ប្រើត្រូវឧបេក្ខាសម្ពោធិ៍ស្រ្តី ដែលកំពុងបិកនៅ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ទេពក្រ-
 មសម្ពោធិ៍កំពុងបិកនៅ ប្រសិនបើ ទេពក្រមសម្ពោធិ៍ស្រ្តី របស់ខ្ញុំយូរ
 ខ្ញុំក៏ដឹងច្បាស់ថា ទេពក្រមសម្ពោធិ៍ស្រ្តី របស់ភក្តាអញហ្នេក ព្រោះ
 ដំណើរនេះដូច្នោះ ម្ចាស់អារុសោទាំងឡាយ ប្រៀបដូចទូសំពត់របស់
 ព្រះរាជា ឬរបស់រាជមហាមាត្រ ជាប់របស់ពេញដោយសំពត់ ដែល
 គេជ្រលក់ ដោយពណ៌ផ្សេង ។ ព្រះរាជានោះព្រះបាទធីត្រៃវិទ្យា
 ព្រះពស្ត្រណា អស់បុព្វល្លាសមយំ ក៏ទ្រង់ខ្ញុំទ្រង់ព្រះពស្ត្រនោះឯង
 អស់បុព្វល្លាសមយំ ព្រះបាទធីត្រៃវិទ្យាពស្ត្រនោះឯង អស់មជ្ឈន្តិកសមយំ
 អស់សាយល្លាសមយំ ក៏ទ្រង់ខ្ញុំទ្រង់ព្រះពស្ត្រនោះឯង អស់សាយល្លា-
 សមយំ មានបេតិកភូមិមួយ ម្ចាស់អារុសោទាំងឡាយ មានបេ-
 យេយ្យដូចជា ចណ្តាពោជ្ឈន្តិទាំងពីរនេះ ខ្ញុំព្រះបាទអស់បុព្វល្លាសមយំ
 ដោយពោជ្ឈន្តិណា ។ ខ្ញុំក៏នៅអស់បុព្វល្លាសមយំ ដោយពោជ្ឈន្តិ
 នោះ ។ ខ្ញុំព្រះបាទអស់មជ្ឈន្តិកសមយំ អស់សាយល្លាសមយំដោយ
 ពោជ្ឈន្តិណា ។ ខ្ញុំក៏នៅអស់សាយល្លាសមយំ ដោយពោជ្ឈន្តិនោះ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ចង្កីសង្កាសន្តោ

សតិសម្មាដដ្ឋង្គោ ឥតិ ចេ មេ អាវុសោ ហោតិ
អប្បមាណោតិ មេ ហោតិ សុសមារោតិ មេ
ហោតិ តិដ្ឋង្គំ ចរិ តិដ្ឋតិ បដាទាមិ សចេមិ
មេ ចវតិ ឥធម្មទ្ធវយា មេ ចវតិ បដាទាមិ
។ មេ ។ ឧបេត្តាសម្មាដដ្ឋង្គោ ឥតិ ចេ មេ
អាវុសោ ហោតិ អប្បមាណោតិ មេ ហោតិ
សុសមារោតិ មេ ហោតិ តិដ្ឋង្គំ ចរិ តិដ្ឋ-
តិ បដាទាមិ សចេមិ មេ ចវតិ ឥធម្មទ្ធវយា មេ
ចវតិ បដាទាមិ ។

[៤០] កាថិ សតិសម្មាដដ្ឋង្គោ ឥតិ ចេ មេ(១) ហោ-
តិ តិ តោដ្ឋង្គោ ។ យាវតា ឯរោទុបដ្ឋាតិ ភាវតា សតិ-
សម្មាដដ្ឋង្គោ ឥតិ ចេ មេ ហោតិ តិ តោដ្ឋង្គោ សេយ្យ-
ជាមិ តេសម្មាដដ្ឋង្គោ ណាយតោ យាវតា អច្ឆិ(២)
ភាវតា វណ្ណោ យាវតា វណ្ណោ ភាវតា អច្ឆិ វិ
យាវតា ឯរោទុបដ្ឋាតិ ភាវតា សតិសម្មាដដ្ឋង្គោ
ឥតិ ចេ មេ ហោតិ តិ តោដ្ឋង្គោ ។

១ ឧ. សុត្តន្ត បិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ចង្កីសង្កាសន្តោ ។ ២ ឧ. អច្ឆិ ។

ម្នាលអាវុសោ ចាំឱ្យយ បើសតិសម្មាដដ្ឋង្គោរបស់ខ្ញុំមាន ដោយប្រការ
នោះៗ ខ្ញុំក៏មានការដឹងថា ឯរោទ ជាធម៌ប្រមាណមិនបាន ចាំឱ្យមាន
ការដឹងថា ឯរោទជាធម៌ប្រាជ្ញាសេចក្តីស្ងប់ស្ងៀម ខ្ញុំកាលប្រព្រឹត្តខ្លួនសតិ-
សម្មាដដ្ឋង្គោដែលកំពុងបិទនៅ ក៏ដឹងច្បាស់ថា សតិសម្មាដដ្ឋង្គោកំពុងបិទនៅ
បើសតិសម្មាដដ្ឋង្គោរបស់ខ្ញុំហួត ខ្ញុំក៏ដឹងច្បាស់ថា សតិសម្មាដដ្ឋង្គោ របស់
ភក្ខាអញហួត ព្រោះដំណើរនេះជាច្រើន ។ មេ ។ ម្នាលអាវុសោ ចាំឱ្យ
ខ្សោយ បើទេពក្ខន្ធសម្មាដដ្ឋង្គោ របស់ខ្ញុំមានដោយប្រការនោះៗ ខ្ញុំក៏មាន
ការដឹងថា ឯរោទជាធម៌ប្រមាណមិនបាន ចាំឱ្យមានការដឹងថា ឯរោទ
ជាធម៌ប្រាជ្ញាសេចក្តីស្ងប់ស្ងៀម ខ្ញុំកាលប្រព្រឹត្តទេពក្ខន្ធសម្មាដដ្ឋង្គោ ដែល
កំពុងបិទនៅ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ទេពក្ខន្ធសម្មាដដ្ឋង្គោកំពុងបិទនៅ បើទេពក្ខ-
ន្ធសម្មាដដ្ឋង្គោរបស់ខ្ញុំហួត ខ្ញុំក៏ដឹងច្បាស់ថា ទេពក្ខន្ធសម្មាដដ្ឋង្គោ របស់
ភក្ខាអញហួត ព្រោះដំណើរនេះជាច្រើន ។

[៤១] តោដ្ឋង្គោ (ធីតិវិទាក្រាសដឹង) ថា បើសតិសម្មាដដ្ឋង្គោ របស់
ខ្ញុំមាន ដោយប្រការនោះៗ តើដូចម្តេច ។ ឯរោទប្រាកដឡើងត្រឹមណា
តោដ្ឋង្គោ បើសតិរបស់ខ្ញុំមានដោយប្រការនោះៗ ក៏ត្រឹមណោះ ប្រៀប
ដូចប្រទេសប្រទេសដែលកំពុងនេះ មានអណ្តាតភ្លើងត្រឹមណា រស្មីភ្លើង
ណោះ រស្មីត្រឹមណា អណ្តាតភ្លើងត្រឹមណោះ មានទម្រង់យ៉ាងណា
ឯរោទ ប្រាកដឡើងត្រឹមណា តោដ្ឋង្គោ បើសតិសម្មាដដ្ឋង្គោ របស់ខ្ញុំ
មានដោយប្រការនោះៗ ក៏ត្រឹមណោះ មានទម្រង់យ៉ាងនោះឯង ។

ក្នុង អប្បមាណោ ឥតិ មេ (១) ហោតិ តិ ពោ-
ជ្ឈុត្តោ ។ ចមាណាវត្ថុ(២) តិលេសា សាទ្យោ បរិ-
យុដ្ឋាន យេវ សង្ខារ ចោនោត្តរិកា អប្បមាណោ
និរោធា(៣) អសង្កតដ្ឋាន យាវតា និរោធិបដ្ឋាតិ
ការតា អប្បមាណោ ឥតិ មេ ហោតិ តិ ពោជ្ឈុត្តោ ។

ក្នុង សុសមារត្នោ ឥតិ មេ ហោតិ តិ ពោជ្ឈុត្តោ ។
វិសមា តិលេសា សាទ្យោ បរិយុដ្ឋាន យេវ ស-
ង្ខារ ចោនោត្តរិកា សមទន្ធា និរោធា សង្ក-
ដ្ឋាន ចណីតដ្ឋាន យាវតា និរោធិបដ្ឋាតិ ការតា
សុសមារត្នោ ឥតិ មេ ហោតិ តិ ពោជ្ឈុត្តោ ។

(៦៦) ក្នុង តិដ្ឋន្តិ ចរិ តិដ្ឋតិ បដាទាមិ
សាចមិ ចរិ ឥទ្ធវិទ្ធិយោ មេ ចរិ តិ ចដា-
ទាមិ កាតិហាការេហិ សតិសម្មាជ្ឈុត្តោ តិដ្ឋតិ
កាតិហាការេហិ សតិសម្មាជ្ឈុត្តោ ចរិ តិ ។ អដ្ឋហា-
ការេហិ សតិសម្មាជ្ឈុត្តោ តិដ្ឋតិ អដ្ឋហាការេហិ
សតិសម្មាជ្ឈុត្តោ ចរិ តិ ។

១ ម. ធា ។ ២ ម. ចមាណាវត្ថុ ។ ៣ ម. ធានោ អប្បមាណោ វិញ្ញាណ ។

ពោជ្ឈុត្តោ (អន្តិទការត្រាស់ដឹង) ថា ខ្ញុំមានការដឹងថា និរោធិ ជា
ធម៌ប្រមាណមិនបាន តើដូចម្តេច ។ កិលេសទាំងឡាយ មានប្រមាណ
កិលេសទាំងអស់ ជាគ្រឿងគ្របសង្កត់ សង្ខារទាំងឡាយ ជាធម៌ទាំងស្រុង
ទៅកើតក្នុងភពថ្មី ឯនិរោធិ ជាធម៌ប្រមាណមិនបានទេ ព្រោះអត្តថាជា
អសង្កតធម៌ និរោធិប្រាណដទៀត ត្រឹមណា ពោជ្ឈុត្តោ ខ្ញុំមានការដឹង
ថា និរោធិ ជាធម៌ប្រមាណមិនបាន ក៏ត្រឹមណោះដែរ ។

ពោជ្ឈុត្តោ (អន្តិទការត្រាស់ដឹង) ថា ខ្ញុំមានការដឹងថា និរោធិជាធម៌
ប្រាណៈសច្ច័ស្តប្រពៃ តើដូចម្តេច ។ កិលេសទាំងឡាយគ្មានការស្ងប់
កិលេសទាំងអស់ ជាគ្រឿងគ្របសង្កត់ចិត្ត សង្ខារទាំងឡាយជាគ្រឿង
ទាំងស្រុងកើតក្នុងភពថ្មី ឯនិរោធិមានការស្ងប់ជាធម្មតា ព្រោះអត្តថាជា
ធម៌ស្ងប់ ព្រោះអត្តថាជាធម៌វិជ្ជា និរោធិប្រាណដទៀត ត្រឹមណា ពោជ្ឈុត្តោ
ថា ខ្ញុំមានការដឹងថា និរោធិជាធម៌ប្រាណៈសច្ច័ស្តប្រពៃ ក៏ត្រឹមណោះ។

(៦៦) ខ្ញុំកាលប្រព្រឹត្ត ខ្ញុំសតិសម្មាជ្ឈុត្តោ ដែលកំពុងបិទនៅ
ក៏ដឹងច្បាស់ថា សតិសម្មាជ្ឈុត្តោ កំពុងបិទនៅ បើសតិសម្មាជ្ឈុត្តោឃ្លាត
ខ្ញុំក៏ដឹងច្បាស់ថា សតិសម្មាជ្ឈុត្តោ របស់គាត់ឃ្លាត ព្រោះដំណើរ
ទេវជាចម្រើន តើដូចម្តេច សតិសម្មាជ្ឈុត្តោបិទនៅ ដោយការប៉ុន្មាន
សតិសម្មាជ្ឈុត្តោឃ្លាត ដោយការប៉ុន្មាន សតិសម្មាជ្ឈុត្តោបិទនៅ
ដោយការ៨ សតិសម្មាជ្ឈុត្តោឃ្លាត ដោយការ ៨ ។

កតមេហំ អដ្ឋហាការេហំ សតិសម្មោជ្ឈន្តោ
 តិដ្ឋតិ ។ អនុប្បាទំ អារជ្ជិតត្តា សតិសម្មោជ្ឈន្តោ
 តិដ្ឋតិ ឧប្បាទំ អនារជ្ជិតត្តា សតិសម្មោជ្ឈន្តោ តិ-
 ដ្ឋតិ អប្បវត្តិ អារជ្ជិតត្តា សតិសម្មោជ្ឈន្តោ តិដ្ឋតិ
 បវត្តិ អនារជ្ជិតត្តា សតិសម្មោជ្ឈន្តោ តិដ្ឋតិ អនិម-
 ត្តិ អារជ្ជិតត្តា សតិសម្មោជ្ឈន្តោ តិដ្ឋតិ វិនិមត្តិ អ-
 នារជ្ជិតត្តា សតិសម្មោជ្ឈន្តោ តិដ្ឋតិ វិហេទំ អារជ្ជិ-
 តត្តា សតិសម្មោជ្ឈន្តោ តិដ្ឋតិ សង្ខារ អនារជ្ជិតត្តា
 សតិសម្មោជ្ឈន្តោ តិដ្ឋតិ ឥមេហំ អដ្ឋហាការេហំ
 សតិសម្មោជ្ឈន្តោ តិដ្ឋតិ ។

កតមេហំ អដ្ឋហាការេហំ សតិសម្មោជ្ឈន្តោ
 ចរតិ ។ ឧប្បាទ អារជ្ជិតត្តា សតិសម្មោជ្ឈន្តោ
 ចរតិ អនុប្បាទំ អនារជ្ជិតត្តា សតិសម្មោជ្ឈន្តោ
 ចរតិ បវត្តិ អារជ្ជិតត្តា សតិសម្មោជ្ឈន្តោ
 ចរតិ អប្បវត្តិ អនារជ្ជិតត្តា សតិសម្មោជ្ឈន្តោ
 ចរតិ វិនិមត្តិ អារជ្ជិតត្តា សតិសម្មោជ្ឈន្តោ ចរតិ
 អនិមត្តិ អនារជ្ជិតត្តា សតិសម្មោជ្ឈន្តោ ចរតិ

សតិសម្មោជ្ឈន្តបិក្ខុនេវ ដោយេតាការ ៨ ភេដូចម្ដេច ។ សតិស-
 ម្មោជ្ឈន្តបិក្ខុនេវ ព្រោះព័ត៌ន្តវិការមេតតេឡើង ១ សតិសម្មោជ្ឈន្តបិក-
 នេវ ព្រោះមេតព័ត៌ន្តវិការមេតតេឡើង ១ សតិសម្មោជ្ឈន្តបិក្ខុនេវ ព្រោះ
 ព័ត៌ន្តវិការមេតប្រព្រឹត្តិ ១ សតិសម្មោជ្ឈន្តបិក្ខុនេវ ព្រោះមេតព័ត៌ន្ត
 វិការប្រព្រឹត្តិ ១ សតិសម្មោជ្ឈន្តបិក្ខុនេវ ព្រោះព័ត៌ន្តវិការមេតមិត្ត ១
 សតិសម្មោជ្ឈន្តបិក្ខុនេវ ព្រោះមេតព័ត៌ន្តវិការមេតមិត្ត ១ សតិសម្មោជ្ឈន្តបិក-
 នេវ ព្រោះព័ត៌ន្តវិការមេត ១ សតិសម្មោជ្ឈន្តបិក្ខុនេវ ព្រោះមេតព័ត៌ន្ត
 សង្ខារ ១ នេសតិសម្មោជ្ឈន្តបិក្ខុនេវ ដោយេតាការ ៨ យ៉ាង ។

សតិសម្មោជ្ឈន្តបិក្ខុនេវ ដោយេតាការ ៨ ភេដូចម្ដេច ។
 សតិសម្មោជ្ឈន្តបិក្ខុនេវ ព្រោះព័ត៌ន្តវិការមេតតេឡើង ១ សតិសម្មោជ្ឈន្ត
 បិក្ខុនេវ ព្រោះមេតព័ត៌ន្ត វិការមេតតេឡើង ១ សតិសម្មោជ្ឈន្ត
 បិក្ខុនេវ ព្រោះព័ត៌ន្ត វិការប្រព្រឹត្តិ ១ សតិសម្មោជ្ឈន្ត បិក្ខុនេវ ព្រោះ
 មេតព័ត៌ន្ត វិការមេតប្រព្រឹត្តិ ១ សតិសម្មោជ្ឈន្ត បិក្ខុនេវ ព្រោះព័ត៌
 ន្តវិការមេតមិត្ត ១ សតិសម្មោជ្ឈន្ត បិក្ខុនេវ ព្រោះមេតព័ត៌ន្ត វិការមេតមិត្ត ១

យុគនូវព្រះ ពោធិ៍សាត់

សង្ការ អាវជ្ជិតត្តា សតិសម្មាសម្ពុទ្ធា ចរិត វិហារ
អយាវជ្ជិតត្តា សតិសម្មាសម្ពុទ្ធា ចរិត ឥរិយា
អដ្ឋហារកាយា សតិសម្មាសម្ពុទ្ធា ចរិត វិវា តិដ្ឋង្គិ
ចរិ តិដ្ឋង្គិ បដិបាទិ សចេយិ ចរិត ឥន្ទប្ប
ច្ចយា មេ ចរិតិ បដិបាទិ ។ បេ ។

[២៣] កថំ ឧបេក្ខាសម្មាសម្ពុទ្ធា ឥតិ ចេ មេ
ហោតិ ពោធិ៍សាត់ ។ យាវតា វិហារធម្មដ្ឋាតិ
តាវតា ឧបេក្ខាសម្មាសម្ពុទ្ធា ឥតិ ចេ មេ ហោតិ
ពោធិ៍សាត់ សេយ្យដាមិ តេលប្បដិបស្ស ឈាយតោ
យាវតា អន្តិ តាវតា វិណ្ណា យាវតា វិណ្ណា តាវតា
អន្តិ វិវាមេវ យាវតា វិហារធម្មដ្ឋាតិ តាវតា ឧបេក្ខា-
សម្មាសម្ពុទ្ធា ឥតិ មេ ហោតិ ពោធិ៍សាត់ ។

កថំ អប្បមាណា ឥតិ មេ ហោតិ ពោធិ៍សាត់ ។
បមាណាវត្តា កិលេសា សត្វេវ បរិយុដ្ឋាតា យេវ
សង្ការ លោធាត្តិកា អប្បមាណា វិហារេ(១) អ-
សង្កតដ្ឋេន យាវតា វិហារធម្មដ្ឋាតិ តាវតា អប្បមា-
ណា ឥតិ មេ ហោតិ ពោធិ៍សាត់ ។

១ ឧ.ឧ. ៦៧៧ អនិទតិកា ៧៧៧

យុគនូវព្រះ ពោធិ៍សាត់

សតិសម្មាសម្ពុទ្ធា ព្រោះកំរិតនូវសង្ការ ១ សតិសម្មាសម្ពុទ្ធា ព្រោះ
មិនកំរិតនូវនិរោធន ខេសតិសម្មាសម្ពុទ្ធា ដោយគោល ៨ យ៉ាង
ខ្ញុំកាលប្រព្រឹត្ត នូវសតិសម្មាសម្ពុទ្ធា ដែលកំរិតនិរោធន កំរិតច្បាស់ថា
សតិសម្មាសម្ពុទ្ធាកំរិតនិរោធន មើលសតិសម្មាសម្ពុទ្ធា ខ្ញុំកំរិតច្បាស់ថា
សតិសម្មាសម្ពុទ្ធារបស់គោតមព្រះ ព្រោះដំណើរនេះជាច្រើន យ៉ាង
ខេនឯង ។ បេ ។

[២៤] ពោធិ៍សាត់ (អន្តិវិហារក្រាសដីក) ថា មើលចក្ខុសម្មាសម្ពុទ្ធា
របស់ខ្ញុំ មានដោយប្រការនោះ ។ កើដូចម្តេច ។ និរោធព្រាកដ ត្រឹមណា
ពោធិ៍សាត់ មើលចក្ខុសម្មាសម្ពុទ្ធារបស់ខ្ញុំមានដោយប្រការនោះ ។ ក៏ត្រឹម
ណាវដៃ ប្រៀបដូចប្រដិបប្រដិ ដែលកំរិតនេះ មានអណ្តាតភ្នំត្រឹម
ណា រស្មីត្រឹមណា រស្មីត្រឹមណា អណ្តាតភ្នំក៏ត្រឹមណា មាន
ទម្រង់យ៉ាងណា និរោធព្រាកដត្រឹមណា ពោធិ៍សាត់ មើលចក្ខុសម្មា-
សម្ពុទ្ធា របស់ខ្ញុំមាន ដោយប្រការនោះ ។ ក៏ត្រឹមណាវដៃ ។

ពោធិ៍សាត់ (អន្តិវិហារក្រាសដីក) ថា និរោធដាច់ប្រមាណមិនបាន
កើដូចម្តេច ។ កិលេសចាំឱ្យយ មានប្រមាណ កិលេសចាំឱ្យស្ងប់
ត្រៀមប្រសព្វនិច្ច សង្ការចាំឱ្យយ ជាត្រៀមចាំសព្វទៅកើតកុំភក
ថ្មី ឯនិរោធន ជាចម្របមាណមិនបានទេ ព្រោះអង្គថាជាអសង្កតអម
និរោធន ព្រាកដ ត្រឹមណា ពោធិ៍សាត់ និរោធន ជាចម្របមាណមិន
បាន ត្រឹមណាវដៃ ។

កថំ សុសហារត្ថោ ឥតិ មេ ហោតិ តិ
 ពោជ្ឈង្គោ ។ វិសមា កិលសា សត្វោ បរិយុ-
 ដ្ឋាបា យេវ សង្ខារោ ចោណត្តិកា សធនដ្ឋោ
 ធិរោចោ សន្តដ្ឋន បណីតដ្ឋន យារា ធិរោតុប-
 ដ្ឋាតិ តាវតា សុសហារត្ថោ ឥតិ មេ ហោតិ តិ
 ពោជ្ឈង្គោ ។

កថំ តិដ្ឋន្តំ ចរិ តិដ្ឋតិ បដាបាមិ សេចមិ
 ចរិ ឥន្ទ្រកុយា មេ ចរិ តិ បដាបាមិ កតិហា-
 ការេហិ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ តិដ្ឋតិ កតិហា ការេហិ
 ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ តិដ្ឋតិ អដ្ឋហាការេហិ ឧបេ-
 ក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ ចរិ តិ ។

(៤៤) កតមេហិ អដ្ឋហាការេហិ ឧបេក្ខាសម្ពោ-
 ជ្ឈង្គោ តិដ្ឋតិ ។ អនុប្បាទំ អារជ្ជិតត្ថា ឧបេក្ខាសម្ពោ-
 ជ្ឈង្គោ តិដ្ឋតិ ឧប្បាទំ អារជ្ជិតត្ថា ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ
 តិដ្ឋតិ អប្បវត្តំ អារជ្ជិតត្ថា ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ
 តិដ្ឋតិ បវត្តំ អារជ្ជិតត្ថា ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ តិដ្ឋតិ
 អនិមិត្តំ អារជ្ជិតត្ថា ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ តិដ្ឋតិ

ពោជ្ឈង្គំ (អន្តិទោកាស្រាសំវិទិ) ថា និរោធិ ជាធម៌ប្រាណាសេចក្តីស្ងប់
 ប្រវត តើដូចម្តេច ។ កិលសតាំងឡាយ គ្មានការស្ងប់ កិលសតាំង
 អស់ ជាគ្រឿងគ្របសង្កត់វិញ សង្ខារតាំងឡាយ ជាគ្រឿងខាំសត្វទៅ
 កើតកង្កកលថ្មី ឯនិរោធិ មានការស្ងប់ជាធម៌ ព្រោះអត្តថាជាធម៌
 ស្ងប់ ព្រោះអត្តថាជាធម៌វិញ និរោធិប្រាណាសេចក្តីស្ងប់ ពោជ្ឈង្គំថា
 និរោធិ ជាធម៌ប្រាណាសេចក្តីស្ងប់ប្រវត ក៏ត្រឹមណាវដរ ។

ខ្ញុំកាលប្រព្រឹត្តិឲ្យឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គំ ដែលកំពុងបិទនៅ កំដើនច្បាស់
 ថា ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គំកំពុងបិទនៅ មើឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គំឃ្លាន ខ្ញុំកំដើន
 ច្បាស់ថា ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គំ របស់គាតាអញឃ្លាន ព្រោះដំណើរនេះ
 ជាច្រើន តើដូចម្តេច ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គំបិទនៅ ដោយតាការប៉ុន្មាន
 ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គំឃ្លាន ដោយតាការប៉ុន្មាន ។ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គំបិទ
 នៅ ដោយតាការ ៨ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គំឃ្លាន ដោយតាការ ៨ ។

(៤៥) ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គំបិទនៅ ដោយតាការ ៨ តើដូចម្តេច ។
 ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គំបិទនៅ ព្រោះកំដើនឲ្យការកើតឡើង ១ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គំ
 បិទនៅ ព្រោះមិនកំដើនឲ្យការមិនកើតឡើង ១ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គំបិទនៅ
 ព្រោះកំដើនឲ្យការមិនប្រព្រឹត្តិ ១ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គំបិទនៅ ព្រោះមិន
 កំដើនឲ្យការប្រព្រឹត្តិ ១ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គំបិទនៅ ព្រោះកំដើនឲ្យវេទនា ១

ជំងឺក្តី អនាវជ្ជិតត្តា ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ជន្តោ តិដ្ឋតិ
 ជំរោជំ អាវជ្ជិតត្តា ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ជន្តោ តិដ្ឋតិ
 សង្ខារ អនាវជ្ជិតត្តា ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ជន្តោ តិដ្ឋតិ
 ឥមេហិ អដ្ឋហា ការេហិ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ជន្តោ តិដ្ឋតិ។
 កាតមេហិ អដ្ឋហា ការេហិ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ជន្តោ
 ចរតិ ។ ឧប្បាទំ អាវជ្ជិតត្តា ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ជន្តោ
 ចរតិ អនុប្បាទំ អនាវជ្ជិតត្តា ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ជន្តោ
 ចរតិ ចរតិ អាវជ្ជិតត្តា ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ជន្តោ ចរតិ
 អប្បវត្តំ អនាវជ្ជិតត្តា ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ជន្តោ ចរតិ
 ជំងឺក្តី អាវជ្ជិតត្តា ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ជន្តោ ចរតិ អនិ-
 មិត្តំ អនាវជ្ជិតត្តា ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ជន្តោ ចរតិ សង្ខារ
 អាវជ្ជិតត្តា ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ជន្តោ ចរតិ ជំរោជំ អនា-
 វជ្ជិតត្តា ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ជន្តោ ចរតិ ឥមេហិ អដ្ឋ-
 ហា ការេហិ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ជន្តោ ចរតិ ឃិវិ តិដ្ឋន្តិ
 ចរិ តិដ្ឋតិ បដាទាតិ សធម៌ ចរតិ ឥនប្បទូយា
 មេ ចរតិ បដាទាមិ ។

ពោធិ៍សាត់ ។

ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ជន្តោ ព្រោះមិនព័ត៌ន្តិមិត្ត ១ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ជន្តិ
 បិតនៅ ព្រោះមិនព័ត៌ន្តិមិត្ត ១ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ជន្តិ ព្រោះមិន
 ព័ត៌ន្តិសង្ខារ ១ នេះ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ជន្តិ ដោយភាព ៨ យ៉ាង ។
 ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ជន្តិ យោគដោយភាព ៨ តើដូចម្តេច ។ ឧបេក្ខាសម្ពោ-
 ជ្ជន្តិ យោគ ព្រោះព័ត៌ន្តិការកើតឡើង ១ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ជន្តិ យោគ ព្រោះ
 មិនព័ត៌ន្តិការមិនកើតឡើង ១ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ជន្តិ យោគ ព្រោះព័ត៌ន្តិការ
 ប្រព្រឹត្តិ ១ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ជន្តិ យោគ ព្រោះមិនព័ត៌ន្តិការមិនប្រព្រឹត្តិ ១
 ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ជន្តិ យោគ ព្រោះព័ត៌ន្តិមិត្ត ១ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ជន្តិ យោគ
 ព្រោះមិនព័ត៌ន្តិ មិត្ត ១ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ជន្តិ យោគ ព្រោះព័ត៌ន្តិ
 សង្ខារ ១ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ជន្តិ យោគ ព្រោះមិនព័ត៌ន្តិមិត្ត ១ នេះ
 ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ជន្តិ យោគ ដោយភាព ៨ យ៉ាង ។ ខ្ញុំកាលប្រព្រឹត្តិ
 ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ជន្តិ ដែលកំពុងបិតនៅ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ជន្តិ
 កំពុងបិតនៅ បើឧបេក្ខាសម្ពោជ្ជន្តិ ខ្ញុំក៏ដឹងច្បាស់ថា ឧបេក្ខាសម្ពោ-
 ជ្ជន្តិ ចស់កាតត្តា ព្រោះដំណើរនេះចម្លើយ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ ពោធិ៍សាត់ ។

[២៦] អត្ថិ អនោជិសោ ធរណា មេត្តា ទេតោ-
វិមុត្តិ អត្ថិ ឱជិសោ ធរណា មេត្តា ទេតោវិមុត្តិ
អត្ថិ ទិសា ធរណា មេត្តា ទេតោវិមុត្តិ ។ ក-
តិហាការេហិ អនោជិសោ ធរណា មេត្តា ទេតោ-
វិមុត្តិ កតិហាការេហិ ឱជិសោ ធរណា មេត្តា
ទេតោវិមុត្តិ កតិហាការេហិ ទិសា ធរណា មេត្តា
ទេតោវិមុត្តិ ។ បញ្ចហាការេហិ អនោជិសោ ធរណា
មេត្តា ទេតោវិមុត្តិ សត្តហាការេហិ ឱជិសោ ធរណា
មេត្តា ទេតោវិមុត្តិ ទិសហាការេហិ ទិសា ធរណា
មេត្តា ទេតោវិមុត្តិ ។

កតមេហិ បញ្ចហាការេហិ អនោជិសោ
ធរណា មេត្តា ទេតោវិមុត្តិ ។ សទ្ធវេ សត្តា
អវេណ អត្យាចជ្ឈា អនិយា សុទ្ធិ អត្តានិ បរិហារន្ត
សទ្ធវេ ចាណា ។ បេ ។ សទ្ធវេ ភូតា សទ្ធវេ ចុត្តលា
សទ្ធវេ អត្តការបរិយាចជ្ឈា អវេណ អត្យាចជ្ឈា អនិ-
យា សុទ្ធិ អត្តានិ បរិហារន្ត ឥមេហិ បញ្ចហា-
ការេហិ អនោជិសោ ធរណា មេត្តា ទេតោវិមុត្តិ ។

[២៦] មេត្តាទេតោវិមុត្តិ ផ្សាយដោយមិនមានចំណែកក៏មាន
មេត្តាទេតោវិមុត្តិ ផ្សាយដោយចំណែក ក៏មាន មេត្តាទេតោវិមុត្តិ
ផ្សាយកាន់ទិសចាំទិសយក៏មាន ។ មេត្តាទេតោវិមុត្តិ ផ្សាយដោយមិន
មានចំណែក ដោយអាការប៉ុន្មាន មេត្តាទេតោវិមុត្តិ ផ្សាយដោយ
ចំណែក ដោយអាការប៉ុន្មាន មេត្តាទេតោវិមុត្តិ ផ្សាយកាន់ទិសចាំទិស
ដោយអាការប៉ុន្មាន ។ មេត្តាទេតោវិមុត្តិ ផ្សាយដោយមិនមានចំណែក
ដោយអាការៈ មេត្តាទេតោវិមុត្តិ ផ្សាយដោយចំណែក ដោយអាការ
៧ មេត្តាទេតោវិមុត្តិ ផ្សាយកាន់ទិសចាំទិស ដោយអាការ ១០ ។

មេត្តាទេតោវិមុត្តិ ផ្សាយដោយមិនមានចំណែក ដោយអាការ ៥
គឺដូចម្តេច ។ ការផ្សាយមេត្តាចិត្តថា សូមសត្វចាំអស់ កុំមានព្រៀរ
កុំមានក្បាចន កុំបីមានទុក្ខ មានតែសុខ រក្សាខ្លួនចុះ ១ សូមសត្វមាន
ជីវិតចាំអស់ ១ ។ បេ ។ សូមសត្វកើតហើយចាំអស់ ១ សូមចុត្តល
ចាំអស់ ១ សូមសត្វចាំអស់ ដែលរាប់ថាមានអត្តភាព កុំមានព្រៀរ
កុំមានក្បាចន កុំបីមានទុក្ខ មានតែសុខ រក្សាខ្លួនចុះ ១ នេះមេត្តាទេ-
តោវិមុត្តិ ផ្សាយដោយមិនមានចំណែក ដោយអាការ ៥ យ៉ាង ។

យុគនទ្ធវិគ្គ មេត្តាកថា

សារីរ្តីនិទាន

(៤៨) មេត្តាយ ភិក្ខុវេ ទេតោវមុត្តិយា
អាសេវិតាយ ការិតាយ ពហុលីកតាយ យានីកតាយ
វត្តកតាយ អនុដ្ឋិតាយ បរិចិតាយ សុសមា
វត្តាយ ឯកទសានិសីសា ចានិកត្តា កតមេ ឯកា
ទស សុទំ សុបតិ សុទំ ចជិតុជ្ជតំ ទ ចាបកំ
សុចិនិ បស្សតិ ឧទុស្សានំ ចិយោ ហោតិ អម
នុស្សានំ ចិយោ ហោតិ ទេវតា វត្តន្តំ ចាស្ស
អត្តំ វា វិសំ វា សត្តំ វា កមតំ តុវដិ ចិត្តំ សមា
ធិយតិ មុទេវណ្ណា វិច្ឆសីនតិ អសម្មន្តោ កាលំ
ករោតិ ទុត្តរិ អប្បជិវិជ្ជន្តោ ព្រហ្មលោក្ខមតោ
ហោតិ មេត្តាយ ភិក្ខុវេ ទេតោវមុត្តិយា អាសេវិតា
យ ការិតាយ ពហុលីកតាយ យានីកតាយ
វត្តកតាយ អនុដ្ឋិតាយ បរិចិតាយ សុសមាវត្តាយ
ឯមេ ឯកាទសានិសីសា ចានិកត្តា ។

យុគនទ្ធវិគ្គ មេត្តាកថា

សារីរ្តីនិទាន

(៤៩) ម្នាលភិក្ខុចំនឡាយ មេត្តារចោវមុត្តិ ដែលបុគ្គល បាន
សេត អប់រំ ធ្វើឲ្យច្រើន ធ្វើឲ្យដូចជាយាន ធ្វើឲ្យដូចជាទីតាំង
កម្ពស់មាំ សន្សំដោយមត់ចត់ ប្រារព្ធឈ្នួរហើយ នឹងមានភានិសង្ស ១១
ជាប្រាកដ ភានិសង្សទាំង ១១ តើដូចម្តេចខ្លះ ធម្មតាវិហារិបុគ្គល វេទន
ដេកលក់ស្រួល ១ ភ្ញាក់ឡើងស្រួល ១ មិនយល់សប្តាក្រក់ ១ ជាទី
ស្រឡាញ់នៃមនុស្សទាំងឡាយ ១ ជាទីស្រឡាញ់នៃអមនុស្សទាំងឡាយ ១
ពួកទេវតាវត្តន៍ព្រា ១ ភ្លើងភ្លឺថ្លាជាសក្តិស្រ្តាវត្តិ វេទនិមិនបំពោល ១
បុគ្គលនោះកម្ពស់ចំក្តៅនឹងជំនាច់ហើស ១ មានសម្បុរមុខស្រស់បស់ ១
មិនវង្វែងធ្វើមរណកាល ១ កាលបើមិនទាន់បានគ្រាន់ជំនឿមគ្គផលទេ
គង់បានទៅកើតឯព្រហ្មលោក ១ ម្នាលភិក្ខុចំនឡាយ មេត្តារចោវមុត្តិ
ដែលបុគ្គលបានសេត អប់រំ ធ្វើឲ្យច្រើន ធ្វើឲ្យដូចជាយាន ធ្វើឲ្យ
ដូចជាទីតាំង កម្ពស់មាំ សន្សំដោយមត់ចត់ ប្រារព្ធឈ្នួរហើយ នឹងមាន
ភានិសង្ស ១១ ទេវតា ជាប្រាកដ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស មជ្ឈិមនិកាយ

កកមេហំ សត្តហាការេហំ ឱទិសោ ជរណា
មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ។ សព្វា ឥន្ទ្រិយោ អវេកា អព្យា-
ចជ្ឈា អនិយា សុទ្ធំ អត្តានំ បរិហារនុ សព្វេ មុ-
វិសា ។ ចេ ។ សព្វេ អរិយា សព្វេ អនិយា
សព្វេ នេវា សព្វេ មនុស្សា សព្វេ វិនិច្ឆ័យតិកា
អវេកា អព្យាចជ្ឈា អនិយា សុទ្ធំ អត្តានំ បរិហា-
រន្ធតិ ឥមេហំ សត្តហាការេហំ ឱទិសោ ជរណា
មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ។

(៤៧) កកមេហំ ឧសហាការេហំ ទិសា
ជរណា មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ។ សព្វេ មុវិមុត្តិមាយ
ទិសាយ សត្តា អវេកា អព្យាចជ្ឈា អនិយា សុទ្ធំ
អត្តានំ បរិហារនុ សព្វេ មុវិមុត្តិមាយ ទិសាយ សត្តា
។ ចេ ។ សព្វេ ឧត្តរាយ ទិសាយ សត្តា សព្វេ
ឧត្តរិណាយ ទិសាយ សត្តា សព្វេ មុវិមុត្តិមាយ
អនុទិសាយ សត្តា សព្វេ មុវិមុត្តិមាយ អនុទិសាយ
សត្តា សព្វេ ឧត្តរាយ អនុទិសាយ សត្តា សព្វេ
ឧត្តរិណាយ អនុទិសាយ សត្តា សព្វេ មុវិមុត្តិមាយ
ទិសាយ សត្តា សព្វេ មុវិមុត្តិមាយ ទិសាយ សត្តា

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ មជ្ឈិមនិកាយ

មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ផ្សាយដោយចំណែក ដោយភាការេ ភើដូច
ម្តេច ។ ការផ្សាយមេត្តាចិត្តថា សូមស្រ្តីចាំអស់ កុំមានពៀរ កុំមានព្យា-
បាទ កុំបីមានទុក្ខ មានភេស្តុទក្សន្ធមុនុ ។ សូមប្រុសចាំអស់ ។ ចេ ។
សូមព្រះអរិយៈចាំអស់ ។ សូមបុគ្គលមិនមែនព្រះអរិយៈចាំអស់ ។
សូមទេវតាចាំអស់ ។ សូមមនុស្សចាំអស់ ។ សូមវិនិច្ឆ័យចាំអស់
កុំមានពៀរ កុំមានព្យាបាទ កុំបីមានទុក្ខ មានភេស្តុទក្សន្ធមុនុ ។ ចេ ។
មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ផ្សាយដោយចំណែក ដោយភាការេ ព័យ៉ាង ។

(៤៨) មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ផ្សាយកាន់ទិសចាំអស់ ដោយ
ភាការេ ១០ ភើដូចម្តេច ។ ការផ្សាយមេត្តាចិត្តថា សូមសត្វចាំអស់
ក្នុងទិសខាងកើត កុំមានពៀរ កុំមានព្យាបាទ កុំបីមានទុក្ខ មាន
ភេស្តុទក្សន្ធមុនុ សូមសត្វចាំអស់ ក្នុងទិសខាងលិច ។ ចេ ។ សូម
សត្វចាំអស់ ក្នុងទិសខាងជើង សូមសត្វចាំអស់ ក្នុងទិសខាងត្បូង
សូមសត្វចាំអស់ ក្នុងទិសកណ្តាល សូមសត្វចាំអស់ ក្នុងទិសពាយ័ព្យ
សូមសត្វចាំអស់ ក្នុងទិសឦសាន សូមសត្វចាំអស់ ក្នុងទិសនិរតី សូម
សត្វចាំអស់ ក្នុងទិសខាងក្រោម សូមសត្វចាំអស់ ក្នុងទិសខាងលើ

អវេក អត្យាបជ្ជា អធិយា សុទ្ធិ អត្តានិ បរិហារន្ត
 សព្វ បុគ្គលា អត្តការបរិយាបន្តា សព្វា ឥត្តិយោ សព្វ
 បុរិសា សព្វ អរិយា សព្វ អនរិយា សព្វ
 ធម៌ សព្វ មនុស្សា សព្វ វិនិច្ឆ័យិកា អវេក
 អត្យាបជ្ជា អធិយា សុទ្ធិ អត្តានិ បរិហារន្ត សព្វ
 បដ្ឋិមាយ ធិសាយ វិនិច្ឆ័យិកា ។ បេ ។ សព្វ ឧត្ត-
 រាយ ធិសាយ វិនិច្ឆ័យិកា សព្វ ធម្មតិណាយ
 ធិសាយ វិនិច្ឆ័យិកា សព្វ បុគ្គលាយ អនុធិសា-
 យ វិនិច្ឆ័យិកា សព្វ បដ្ឋិមាយ អនុធិសាយ
 វិនិច្ឆ័យិកា សព្វ ឧត្តរាយ អនុធិសាយ វិនិច្ឆ័-
 យិកា សព្វ ធម្មតិណាយ អនុធិសាយ វិនិច្ឆ័-
 យិកា សព្វ ហេដ្ឋិមាយ ធិសាយ វិនិច្ឆ័យិកា
 សព្វ ឧបរិមាយ ធិសាយ វិនិច្ឆ័យិកា អវេក អ-
 ត្យាបជ្ជា អធិយា សុទ្ធិ អត្តានិ បរិហារន្ត ឥន្ទ្រ-
 មា ធម្មហារា មេត្តា មេត្តា មេត្តា មេត្តា
 វិមុត្តិ សព្វសំ សត្តានិ បិណ្ឌុនិ វិជ្ជត្តា អបិណ្ឌុនាយ

កុំមានពៀរ កុំមានព្យាបាទ កុំបីមានទុក្ខ មានភែសុខ ក្សេមក្សានុបុ្ហ សូម
 សព្វមានជីវិត ។ បេ ។ សត្វកើតហើយ បុគ្គលដែលរាប់ជាមានអត្តភាពទាំង
 អស់ ស្រីទាំងអស់ ប្រុសទាំងអស់ ព្រះអរិយៈទាំងអស់ បុគ្គលមិនមែន
 អរិយៈទាំងអស់ ទេវតាទាំងអស់ មនុស្សទាំងអស់ វិនិច្ឆ័យិកាទាំងអស់ ក្នុង
 ទិសទាំងអស់ កុំមានពៀរ កុំមានព្យាបាទ កុំបីមានទុក្ខ មានភែសុខ ក្សេ
 មក្សានុបុ្ហ សូមវិនិច្ឆ័យិកាទាំងអស់ក្នុងទិសទាំងអស់ ។ បេ ។ សូមវិនិច្ឆ័យិកាទាំងអស់
 ក្នុងទិសទាំងអស់ សូមវិនិច្ឆ័យិកាទាំងអស់ក្នុងទិសទាំងអស់ សូមវិនិច្ឆ័យិកាទាំង
 អស់ក្នុងទិសអន្តរាយ សូមវិនិច្ឆ័យិកាទាំងអស់ក្នុងទិសពាយ័ព្យ សូមវិនិច្ឆ័យិកា
 ទាំងអស់ក្នុងទិសឦសាន សូមវិនិច្ឆ័យិកាទាំងអស់ក្នុងទិសនិរតី សូមវិនិច្ឆ័យិកា
 ទាំងអស់ក្នុងទិសទាំងក្រោម សូមវិនិច្ឆ័យិកាទាំងអស់ក្នុងទិសទាំងលើ កុំមាន
 ពៀរ កុំមានព្យាបាទ កុំបីមានទុក្ខមានភែសុខ ក្សេមក្សានុបុ្ហ នេះមេត្តាចេ-
 តោវិមុត្តិ ផ្សាយកាន់ទិសទាំងឡាយដោយភាពរទេះយ៉ាង រយ្យោរជាមេត្តា
 ព្រោះជាធម្មជាតិប្រព្រឹត្តជាមិត្ត ចំពោះសត្វទាំងអស់ ដោយភាពរ ៧ នេះ
 គឺដោយការពៀរ ឆ្លុះការចៀកចៀនសត្វទាំងអស់ ហើយមិនចៀកចៀន ១

ឧបយាតំ វុដ្ឋេត្វា អនុបយាតេន សន្តាបិ វុដ្ឋេត្វា អស-
 ត្តាមេន ចរិយាទានំ វុដ្ឋេត្វា អចរិយាទានេន វិហេសិ
 វុដ្ឋេត្វា អវិហេសាយ សទ្ធេ សត្តា អវេវិនោ
 ហោន្តុ មា វេវិនោ សុទិវោ ហោន្តុ មា ទុក្ខិវោ សុទិ-
 កត្តា ហោន្តុ មា ទុក្ខិកត្តាតិ ឥមេហិ អដ្ឋហារកាវេហិ
 សទ្ធេ សត្តេ មេត្តាយតីតិ មេត្តា តំ ធម្មំ ចេតយ-
 តីតិ ចេតោ សព្វព្យាបាធមរិយុដ្ឋានេហិ មុត្តតីតិ វិមុត្តិ
 មេត្តា ច ចេតោវិមុត្តិ(១) ធាតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ។

[២៨] សទ្ធេ សត្តា អវេវិនោ ហោន្តុ ទេមិនោ
 ហោន្តុ សុទិវោ ហោន្តុតិ សន្តាយ អធិមុត្តិ សន្តិទ្រុ-
 យបរិភាវិតា ហោតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ សទ្ធេ សត្តា
 អវេវិនោ ហោន្តុ ទេមិនោ ហោន្តុ សុទិវោ ហោន្តុតិ
 វិយំ ចក្កណាតិ វិយំទ្រុយបរិភាវិតា ហោតិ មេត្តា
 ចេតោវិមុត្តិ សទ្ធេ សត្តា អវេវិនោ ហោន្តុ ទេមិនោ
 ហោន្តុ សុទិវោ ហោន្តុតិ សតិ ឧបដ្ឋាមេតិ
 សតិទ្រុយបរិភាវិតា ហោតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ សទ្ធេ
 សត្តា អវេវិនោ ហោន្តុ ទេមិនោ ហោន្តុ សុទិវោ

១ ឧ.ន. ឃតោចរិម្ពិ ។

ដោយការវៀរ ខ្ញុំកាន់ខ្ញុំហើយមិនខំ ១ ដោយការវៀរខ្ញុំការដុតកំដៅ
 ហើយមិនដុតកំដៅ ១ ដោយការវៀរខ្ញុំការសន្តិកសន្តិម ហើយមិនសន្តិក
 សន្តិម ១ ដោយការវៀរ ខ្ញុំការធ្វើឲ្យលំបាកហើយមិនធ្វើឲ្យលំបាក ១
 ដោយការផ្សាយថា សូមសត្វទាំងអស់កុំមានភៀរ កុំបីមានភៀរនឹង
 គ្នា ១ សូមមានសុខ កុំបីមានសុខ សូមមានខ្លួនដល់ខ្ញុំសុខ កុំបីមានខ្លួន
 ដល់ខ្ញុំសុខ ១ ឈ្មោះថាចេតោ ព្រោះជាសភាវិតខ្ញុំធម៌នោះ ឈ្មោះ
 ថាវិមុត្តិ ព្រោះជាធម៌នៃចាកបរិយុដ្ឋានតិលេស និព្វាន ចំពោះសត្វ
 ទាំងអស់ ឈ្មោះថាមេត្តាចេតោវិមុត្តិ ព្រោះមេត្តានឹងចេតោវិមុត្តិ ។

[២៨] សូមសត្វទាំងអស់ កុំមានភៀរ សូមមានសេចក្តីក្សេម
 សូមមានសុខចុះ ចក្កលចេតោសព្វដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះ
 ថាចក្កលនោះបានអប់រំហើយ ដោយសន្តិទ្រុយ សូមសត្វទាំងអស់
 កុំមានភៀរ សូមមានសេចក្តីក្សេម សូមមានសុខចុះ ចក្កលប្រសិស្ថាតិ
 (ព្យាយាម) ដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាចក្កលនោះបានអប់រំ
 ហើយ ដោយវិយំទ្រុយ សូមសត្វទាំងអស់ កុំមានភៀរ សូម
 មានសេចក្តីក្សេម សូមមានសេចក្តីសុខចុះ ចក្កលប្រសិស្ថាតិ
 ដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាចក្កលនោះបានអប់រំហើយ ដោយ
 សតិទ្រុយ សូមសត្វទាំងអស់ កុំមានភៀរ សូមមានសេចក្តីក្សេម

ហោត្តិ ធិត្តិ សមាធិហតិ សមាធិត្រ្រិយបរិការិកា
 ហោតិ មេត្តា ទេតោវិមុត្តិ សទ្ធ សត្តា អវេរិយោ ហោត្តិ
 ទេមិយោ ហោត្តិ សុទិយោ ហោត្តិ បញ្ញាយ បដាណាតិ
 បញ្ញិត្រ្រិយបរិការិកា ហោតិ មេត្តា ទេតោវិមុត្តិ ឥមាធិ
 បញ្ញិត្រ្រិយាធិ មេត្តាយ ទេតោវិមុត្តិយា អាសវនា
 ហោត្តិ ឥមេហិ បញ្ញិត្រ្រិយេហិ មេត្តា ទេតោវិមុត្តិ
 ត្តិ អាសវិយតិ ឥមាធិ បញ្ញិត្រ្រិយាធិ មេត្តាយ
 ទេតោវិមុត្តិយា ការិយា ហោត្តិ ឥមេហិ បញ្ញិត្រ្រិយេ-
 ហិ មេត្តា ទេតោវិមុត្តិ ការិយតិ ឥមាធិ បញ្ញិត្រ្រិយាធិ
 មេត្តាយ ទេតោវិមុត្តិយា ពហុលីកម្មា ហោត្តិ ឥមេហិ
 បញ្ញិត្រ្រិយេហិ មេត្តា ទេតោវិមុត្តិ ពហុលីករិយ-
 តិ ឥមាធិ បញ្ញិត្រ្រិយាធិ មេត្តាយ ទេតោវិមុត្តិ-
 ត្តិយា អលង្ការ ហោត្តិ ឥមេហិ បញ្ញិត្រ្រិយេ-
 ហិ មេត្តា ទេតោវិមុត្តិ ស្វាលង្ការ ហោតិ ឥមាធិ
 បញ្ញិត្រ្រិយាធិ មេត្តាយ ទេតោវិមុត្តិយា បរិក្ខា-
 រា ហោត្តិ ឥមេហិ បញ្ញិត្រ្រិយេហិ មេត្តា
 ទេតោវិមុត្តិ សុចរិក្ខតា ហោតិ ឥមាធិ បញ្ញិត្រ្រិ-
 យាធិ មេត្តាយ ទេតោវិមុត្តិយា បរិវាណ ហោត្តិ

សូមមានសុខចុះ បុគ្គលកម្មលំដាប់ចុងដូច្នោះ មេត្តាចោរោវិមុត្តិ ឈ្មោះថា
 បុគ្គលនោះបានអប់រំហើយ ដោយសមាធិត្រ្រិយ សូមសត្វទាំងអស់ កុំ
 មានព្រៀរ សូមមានសេចក្តីក្សេម សូមមានសុខចុះ បុគ្គលដ៏ធូលី
 ដោយប្រាជ្ញាដូច្នោះ មេត្តាចោរោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះបានអប់រំហើយ
 ដោយបញ្ញិត្រ្រិយ ឥត្រ្រិយទាំង ៥ នេះ ជាទីសេពរបស់មេត្តាចោរោវិមុត្តិ
 មេត្តាចោរោវិមុត្តិ ត្រូវឥត្រ្រិយទាំង ៥ នេះ តែងសេព ឥត្រ្រិយទាំង ៥ នេះ
 ជាទីអប់រំរបស់មេត្តាចោរោវិមុត្តិ មេត្តាចោរោវិមុត្តិ ត្រូវឥត្រ្រិយទាំង ៥ នេះ
 តែងអប់រំ ឥត្រ្រិយទាំង ៥ នេះ ជាទីធ្វើឱ្យច្រើន របស់មេត្តាចោរោវិមុត្តិ
 មេត្តាចោរោវិមុត្តិ ត្រូវឥត្រ្រិយទាំង ៥ នេះតែងធ្វើឱ្យច្រើន ឥត្រ្រិយទាំង ៥
 នេះ ជាគ្រឿងប្រដាប់របស់មេត្តាចោរោវិមុត្តិ មេត្តាចោរោវិមុត្តិត្រូវឥត្រ្រិយ
 ទាំង ៥ នេះស្ថិតស្ថានល្អហើយ ឥត្រ្រិយទាំង ៥ នេះ ជាបរិក្ខាររបស់មេត្តា-
 ចោរោវិមុត្តិ មេត្តាចោរោវិមុត្តិ ត្រូវឥត្រ្រិយទាំង ៥ នេះ បិទបាំងហើយ
 ដោយប្រាណ ឥត្រ្រិយទាំង ៥ នេះ ជាបរិវាររបស់មេត្តាចោរោវិមុត្តិ

ឥវេហិ បញ្ចហិ ទ្រិយេហិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ សុបរិវាណា^(១)
 ហោតិ ឥហានិ បញ្ចិទ្រិយានិ មេត្តាយ ចេតោវិមុត្តិយា
 អាសវនា ហោន្តិ ភាវនា ហោន្តិ ពហុសីកម្មា^(២) ហោ-
 ន្តិ អលង្ការ ហោន្តិ បរិក្ខារ ហោន្តិ បរិវាណ ហោ-
 ន្តិ ភាវនា ហោន្តិ សហគតា ហោន្តិ សហជា-
 តា ហោន្តិ សីសង្កា ហោន្តិ សឡយុត្តា ហោន្តិ
 ធម្មត្ថនា ហោន្តិ មសីននា^(៣) ហោន្តិ សន្តិដ្ឋនា
 ហោន្តិ វិមុត្តនា ហោន្តិ ឯតិ សន្តន្តិ មស្សនា^(៤)
 ហោន្តិ យាមីកតា ហោន្តិ វត្តកតា ហោន្តិ អនុ-
 ដ្ឋិតា ហោន្តិ បរិចិត្តា ហោន្តិ សុសមាទ្ធា ហោន្តិ
 សុភារិតា ហោន្តិ ស្វាទិដ្ឋិតា ហោន្តិ សុសុត្តតា
 ហោន្តិ សុវិមុត្តា ហោន្តិ និព្វត្តន្តិ ដោតេន្តិ មតាមេន្តិ^(៥) ។

(៤៧) សទ្ធូ សត្តា អវេវិនោ ហោន្តិ ទេមិនោ
 ហោន្តិ សុទិនោ ហោន្តិ អស្សន្តិយេ ន កម្សតិ
 សន្តាពលបរិការិតា ហោតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ សទ្ធូ ស-
 ត្តា អវេវិនោ ហោន្តិ ទេមិនោ ហោន្តិ សុទិនោ ហោ-
 ន្តិ កោសដ្ឋេ ន កម្សតិ វិរិយពលបរិការិតា ហោតិ

១ ម. ធារិវិ ។ ២ ម. ពហុសីកតា ។ ៣ ម. សីសនា ។ ៤ ម. វិស្សនា ។ ៥ ម.

មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ត្រូវដ្រែយ ចាំន ៥ នេះ របេម របេហើយ ដ្រែយ ចាំន
 ៥ នេះ ជាចិសព ជាចិអបរិ ជាចិធ្វើឱ្យច្រើន ជាត្រៀងប្រដាប់ ជា
 បរិក្ខារ ជាបរិវារ នៃមេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ជាចិបំពេញ ជាចិប្រព្រឹត្តទៅជា
 មួយគ្នា កើតជាមួយគ្នា ឈរ រុំរុំ ស្រុះទៅ ជាចិជ្រះថ្លា ជាចិកម្ពស់
 ជាចិមុជាក្បួនពាកលស ជាចិយើញច្បាស់ថា នេះធម្មជាតិស្រាប់ ជាចិម្ន-
 ជាតិធ្វើឱ្យដូចជាយាន ធ្វើដូចជាទីតាំង ជាគុណជាតិកម្ពស់ថា សន្សំហើយ
 ប្រារព្ធរួហើយ អប់រំល្អហើយ អធិដ្ឋានល្អហើយ អវណ្ណគុណ្ឌីព្រម
 អុកស្រឡះ ឱ្យកើត ឱ្យភ្លឺច្បាស់ ឱ្យក្តៅសព្វ ។

(៤៧) សូមសព្វចាំនស្រាប់ កុំមានភ្លៀរ សូមមានសេចក្តីក្រេម សូម
 មានសុខចុះ ច្បុលមិនញាប់ញ័រ ព្រោះហេតុមិនខ្ពស់រឿ ដោយគិតដូច្នោះ
 មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ឈ្លោះថាច្បុលនោះអប់រំហើយ ដោយសទ្ធាពលៈ
 សូមសព្វចាំនស្រាប់ កុំមានភ្លៀរ សូមមានសេចក្តីក្រេម សូមមាន
 សុខចុះ ច្បុលមិនញាប់ញ័រ ព្រោះកោសដ្ឋៈ ដោយគិតដូច្នោះ
 មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ឈ្លោះថាច្បុលនោះអប់រំហើយ ដោយវិរិយពលៈ

បុគ្គលវិញ្ញាណ មេត្តាវិញ្ញាណ

មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ សទ្ធវេ សន្តា អវេរិយោ ហោន្តិ
 ទេមិយោ ហោន្តិ សុខិយោ ហោន្តិ មមាណ ធន
 កម្មតិ សតិពលបរិការិកា ហោតិ មេត្តា ចេតោវិ-
 មុត្តិ សទ្ធវេ សន្តា អវេរិយោ ហោន្តិ ទេមិយោ ហោ-
 ន្តិ សុខិយោ ហោន្តិ ទុទ្ធវេ ធន កម្មតិ សមាធិព-
 លបរិការិកា ហោតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ សទ្ធវេ
 សន្តា អវេរិយោ ហោន្តិ ទេមិយោ ហោន្តិ សុខិយោ
 ហោន្តិ អវិជ្ជាយ ធន កម្មតិ បញ្ញាពលបរិការិកា
 ហោតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ឥមាធិ បញ្ច ពលាធិ
 មេត្តាយ ចេតោវិមុត្តិយា អាសេវនា ហោន្តិ ឥមេហិ
 បញ្ចហិ ពលេហិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ អាសេវិយតិ
 ឥមាធិ បញ្ច ពលាធិ មេត្តាយ ចេតោវិមុត្តិយា កាវនា
 ហោន្តិ ឥមេហិ បញ្ចហិ ពលេហិ មេត្តា ចេតោវិមុ-
 ត្តិ ការិយតិ ឥមាធិ បញ្ច ពលាធិ មេត្តាយ
 ចេតោវិមុត្តិយា ពហុលីកម្មា ហោន្តិ ឥមេហិ បញ្ចហិ
 ពលេហិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ពហុលីការិយតិ ឥមាធិ បញ្ច
 ពលាធិ មេត្តាយ ចេតោវិមុត្តិយា អសន្តិកា ហោន្តិ

បុគ្គលវិញ្ញាណ មេត្តាវិញ្ញាណ

សូមសត្វចាំអស់ កុំមានព្រៀរ សូមមានសេចក្តីក្សេម សូមមានសុខចុះ
 បុគ្គលមិនញាប់ញ័រ ព្រោះសេចក្តីប្រហែសដោយគិតដូច្នោះ មេត្តាចេតា-
 វិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយសតិពលៈ សូមសត្វចាំ
 អស់ កុំមានព្រៀរ សូមមានសេចក្តីក្សេម សូមមានសេចក្តីសុខចុះ បុគ្គល
 មិនញាប់ញ័រ ព្រោះទទួល ដោយគិតដូច្នោះ មេត្តាចេតាវិមុត្តិ ឈ្មោះថា
 បុគ្គលនោះអប់រំហើយដោយសមាធិពលៈ សូមសត្វចាំអស់ កុំមានព្រៀរ
 សូមមានសេចក្តីក្សេម សូមមានសុខចុះ បុគ្គលមិនញាប់ញ័រ ព្រោះអវិជ្ជា
 ដោយគិតដូច្នោះ មេត្តាចេតាវិមុត្តិ ឈ្មោះថា បុគ្គលនោះអប់រំហើយ
 ដោយបញ្ញាពលៈ ពលៈចាំ ៥ នេះ ជាទីសេពរបស់មេត្តាចេតាវិមុត្តិ
 មេត្តាចេតាវិមុត្តិ ត្រូវពលៈចាំ ៥ នេះ តែងសេព ពលៈចាំ ៥
 នេះ ជាទីអប់រំ របស់មេត្តាចេតាវិមុត្តិ មេត្តាចេតាវិមុត្តិ ត្រូវពលៈ
 ចាំ ៥ នេះ តែងអប់រំ ពលៈចាំ ៥ នេះ ជាទីធ្វើឱ្យច្រើន របស់
 មេត្តាចេតាវិមុត្តិ មេត្តាចេតាវិមុត្តិ ត្រូវពលៈចាំ ៥ នេះ តែងធ្វើ
 ឱ្យច្រើន ពលៈចាំ ៥ នេះ ជាគ្រឿងប្រដាប់ របស់មេត្តាចេតាវិ-
 មុត្តិ មេត្តាចេតាវិមុត្តិ ត្រូវពលៈចាំ ៥ នេះ ស្ថិតស្ថានល្អហើយ

ឥមេហិ បញ្ចហិ ពលេហិ មេត្តា ទេតោវិមុត្តិ ស្វា-
 លង្គតា ហោតិ ឥមាមិ បញ្ច ពលាមិ មេត្តាយ ទេ-
 តោវិមុត្តិយោ បរិក្ការា ហោន្តិ ឥមេហិ បញ្ចហិ ពលេហិ
 មេត្តា ទេតោវិមុត្តិ សុបរិក្កតា ហោតិ ឥមាមិ បញ្ច ព-
 លាមិ មេត្តាយ ទេតោវិមុត្តិយោ បរិវារា ហោន្តិ ឥមេហិ
 បញ្ចហិ ពលេហិ មេត្តា ទេតោវិមុត្តិ សុបរិក្កតា ហោតិ
 ឥមាមិ បញ្ច ពលាមិ មេត្តាយ ទេតោវិមុត្តិយោ អាសេវនា
 ហោន្តិ កាវនា ហោន្តិ ពហុលីកាមា ហោន្តិ អលង្ការ
 ហោន្តិ បរិក្ការា ហោន្តិ បរិវារា ហោន្តិ ទាវប្បិ
 ហោន្តិ សហគតា ហោន្តិ សហជាតា ហោន្តិ
 សិសង្កា ហោន្តិ សឡយុត្តា ហោន្តិ បក្ខន្ធា ហោន្តិ
 បសីននា ហោន្តិ សន្តិដ្ឋនា ហោន្តិ វិមុត្តនា
 ហោន្តិ ឯតិ សន្តន្តិ បស្សនា ហោន្តិ យាធិកតា
 ហោន្តិ វត្តកតា ហោន្តិ អនុដ្ឋិតា ហោន្តិ បរិចិត្តា
 ហោន្តិ សុសទានា ហោន្តិ សុភាវិតា ហោន្តិ
 ស្វាធិដ្ឋិតា ហោន្តិ សុសមុត្តតា ហោន្តិ សុវិមុត្តា
 ហោន្តិ ធិត្តក្កន្តិ ជោគេន្តិ បតាមេន្តិ ។

ពលៈតាំង ៥ នេះ ជាបរិការរបស់មេត្តាចេតោវិមុត្តិ មេត្តាចេតោវិមុត្តិត្រូវ
 ពលៈតាំង ៥ នេះបំប៉នបំពេញដោយប្រពៃ ពលៈតាំង ៥ នេះ ជាបរិការ
 នៃមេត្តាចេតោវិមុត្តិ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ត្រូវពលៈតាំង ៥ នេះ ចោទរោម
 ល្អៗហើយ ពលៈតាំង ៥ នេះ ជាទិសេនា ជាទិសបិ ជាទិធ្វើឲ្យច្រើន
 ជាគ្រឿងប្រដាប់ ជាទិចិទុបាំង ជាបរិវារនៃមេត្តាចេតោវិមុត្តិ ជាទិបំពេញ
 ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយ កើតជាមួយ លាយ គំរូ ជាទិស្មោះទៅ ជាទិជ្រះ
 ថ្លា ជាធម៌កាំងនៅចាំ ជាធម៌ជាធម្មចរាភកិលេស ជាទិយើញច្បាស់ចាំនេះ
 ធម្មជាតិស្ងប់ ជាធម្មជាតិធ្វើឲ្យដួងជាយាន ធ្វើឲ្យដួងជាទិកាំង ជាធម្មជាតិ
 ធម្មលំដាប់ សន្សំហើយ ប្រាណល្អៗហើយ អបរិល្អៗហើយ អធ្មជាតិល្អៗហើយ
 អវិល្អៗហើយ អវិល្អៗហើយ អវិល្អៗហើយ អវិល្អៗហើយ អវិល្អៗហើយ ។

យុទ្ធសាស្ត្រ មេត្តាវិញ្ញាណ

[៥០] សព្វេ សត្តា អវេរិយោ ហោន្តុ ទេមិយោ
 ហោន្តុ សុខិយោ ហោន្តុតិ សតិ ឧបដ្ឋាថេតិ សតិ-
 សម្ពោជ្ឈន្តបរិការិកា ហោតិ មេត្តា ទេតោវិមុត្តិ
 សព្វេ សត្តា ។ ថេ ។ បញ្ញាយ ចរិទ្ធិនាតិ^(១) ធម្មវិច-
 យសម្ពោជ្ឈន្តបរិការិកា ហោតិ មេត្តា ទេតោវិមុត្តិ
 សព្វេ សត្តា ។ ថេ ។ វិយំ បក្កណាតិ វិយសម្ពោ-
 ជ្ឈន្តបរិការិកា ហោតិ មេត្តា ទេតោវិមុត្តិ សព្វេ
 សត្តា ។ ថេ ។ បរិណាហំ ចដិប្បស្សម្ពោតិ ចិតិសម្ពោ-
 ជ្ឈន្តបរិការិកា ហោតិ មេត្តា ទេតោវិមុត្តិ សព្វេ សត្តា
 ។ ថេ ។ ទុដ្ឋល្លិ ចដិប្បស្សម្ពោតិ ចស្សន្តិសម្ពោជ្ឈន្ត-
 បរិការិកា ហោតិ មេត្តា ទេតោវិមុត្តិ សព្វេ សត្តា
 អវេរិយោ ហោន្តុ ទេមិយោ ហោន្តុ សុខិយោ ហោន្តុតិ
 ចិតិ សមាធិនាតិ សមាធិសម្ពោជ្ឈន្តបរិការិកា ហោតិ
 មេត្តា ទេតោវិមុត្តិ សព្វេ សត្តា អវេរិយោ ហោន្តុ
 ទេមិយោ ហោន្តុ សុខិយោ ហោន្តុតិ ញាណោ
 កិលេសេ ចដិសង្កាតិ ឧបេក្កាសម្ពោជ្ឈន្តបរិការិកា

១. ចរិទ្ធិនាតិ ។

យុទ្ធសាស្ត្រ មេត្តាវិញ្ញាណ

[៥០] សូមសត្វទាំងអស់កុំបីមានពៀរ សូមមានសេចក្តីក្សេម
 សូមមានសុខចុះ បុគ្គលប្រុងស្មារតីដូច្នោះ មេត្តាចេះតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថា
 បុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយសតិសម្ពោជ្ឈន្ត សូមសត្វទាំងអស់ ។ ថេ ។
 បុគ្គលពិចារណាដោយព្រាជ្ញាដូច្នោះ មេត្តាចេះតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គល
 នោះអប់រំហើយ ដោយធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈន្ត សូមសត្វទាំងអស់ ។ ថេ ។
 បុគ្គលផ្តិតព្យាយាមដូច្នោះ មេត្តាចេះតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំ
 ហើយ ដោយវិយសម្ពោជ្ឈន្ត សូមសត្វទាំងអស់ ។ ថេ ។ បុគ្គលញ្ញាតិ
 សេចក្តីក្តៅគ្រហាយឱ្យស្ងប់ដូច្នោះ មេត្តាចេះតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះ
 អប់រំហើយ ដោយចិតិសម្ពោជ្ឈន្ត សូមសត្វទាំងអស់ ។ ថេ ។ បុគ្គល
 ញ្ញាតិសេចក្តីក្តៅគ្រហាយឱ្យស្ងប់ដូច្នោះ មេត្តាចេះតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះ
 អប់រំហើយ ដោយចស្សន្តិសម្ពោជ្ឈន្ត សូមសត្វទាំងអស់កុំមានពៀរ
 សូមមានសេចក្តីក្សេម សូមមានសុខចុះ បុគ្គលធម្មវិចយដូច្នោះ មេត្តា-
 ចេះតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយសមាធិសម្ពោជ្ឈន្ត
 សូមសត្វទាំងអស់ កុំមានពៀរ សូមមានសេចក្តីក្សេម សូមមាន
 សុខចុះ បុគ្គលពិចារណាឱ្យពួកកិលេស ដោយញាណដូច្នោះ មេត្តា-
 ចេះតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយឧបេក្កាសម្ពោជ្ឈន្ត

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស ចង្កីសង្ក្ខាមន្ត

ហោតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ឥមេ សត្ត ពោជ្ឈង្គា
 មេត្តាយ ចេតោវិមុត្តិយា អាសេវនា ហោន្តិ ឥមេហិ
 សត្តហិ ពោជ្ឈង្គេហិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ អាសេវិយ-
 តិ ឥមេ សត្ត ពោជ្ឈង្គា មេត្តាយ ចេតោវិមុត្តិយា
 ការណា ហោន្តិ ឥមេហិ សត្តហិ ពោជ្ឈង្គេហិ
 មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ការិយតិ ឥមេ សត្ត ពោជ្ឈង្គា
 មេត្តាយ ចេតោវិមុត្តិយា ពហុលីកឱ(១) ហោន្តិ
 ឥមេហិ សត្តហិ ពោជ្ឈង្គេហិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ
 ពហុលីករិយតិ ឥមេ សត្ត ពោជ្ឈង្គា មេត្តាយ
 ចេតោវិមុត្តិយា អលង្ការ ហោន្តិ ឥមេហិ សត្តហិ
 ពោជ្ឈង្គេហិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ស្វាលង្កតា ហោតិ
 ឥមេ សត្ត ពោជ្ឈង្គា មេត្តាយ ចេតោវិមុត្តិយា ច-
 រិក្ខាក ហោន្តិ ឥមេហិ សត្តហិ ពោជ្ឈង្គេហិ មេត្តា
 ចេតោវិមុត្តិ សុចរិក្ខតា ហោតិ ឥមេ សត្ត
 ពោជ្ឈង្គា មេត្តាយ ចេតោវិមុត្តិយា ចរិកា ហោន្តិ
 ឥមេហិ សត្តហិ ពោជ្ឈង្គេហិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ
 សុចរិក្ខតា ហោតិ ឥមេ សត្ត ពោជ្ឈង្គា មេត្តាយ
 ចេតោវិមុត្តិយា អាសេវនា ហោន្តិ ការណា ហោន្តិ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ចង្កីសង្ក្ខាមន្ត

ពោជ្ឈង្គតាំង វេ នេ ជាទីសេពរបស់មេត្តាចេតោវិមុត្តិ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ
 ត្រូវពោជ្ឈង្គតាំង វេ នេ តែងសេព ពោជ្ឈង្គតាំង វេ នេ ជាទីអប់រំរបស់
 មេត្តាចេតោវិមុត្តិ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ត្រូវពោជ្ឈង្គតាំង វេ នេ តែងអប់រំ
 ពោជ្ឈង្គតាំង វេ នេ ជាទីធ្វើឲ្យច្រើន របស់មេត្តាចេតោវិមុត្តិ មេត្តា-
 ចេតោវិមុត្តិ ត្រូវពោជ្ឈង្គតាំង វេ នេ តែងធ្វើឲ្យច្រើន ពោជ្ឈង្គតាំង
 វេ នេ ជាគ្រឿងប្រដាប់ របស់មេត្តាចេតោវិមុត្តិ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ
 ត្រូវពោជ្ឈង្គតាំង វេ នេ ស្អិតស្អានល្អហើយ ពោជ្ឈង្គតាំង វេ នេ ជា
 ចិក្ខុរបស់មេត្តាចេតោវិមុត្តិ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ត្រូវពោជ្ឈង្គតាំង វេ
 នេ បិទបាំងហើយ ដោយប្រពៃ ពោជ្ឈង្គតាំង វេ នេ ជាបរិវារ
 របស់មេត្តាចេតោវិមុត្តិ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ត្រូវពោជ្ឈង្គតាំង វេ នេ
 ពោធិកមល្លហើយ ពោជ្ឈង្គតាំង វេ នេ ជាទីសេព ជាទីអប់រំ

យុគនូវវត្ត មេត្តាកថា

ឥហុសីកម្មា ហោន្តិ អសង្ការក ហោន្តិ បរិក្ខារក
 ហោន្តិ បរិវារក ហោន្តិ តារិច្ចរិ ហោន្តិ សហក-
 តា ហោន្តិ សហជាតា ហោន្តិ សីសដ្ឋា ហោន្តិ
 សឡយុត្តា ហោន្តិ បក្ខន្ធា ហោន្តិ បសិទ្ធា
 ហោន្តិ សន្តិដ្ឋាន ហោន្តិ វិធម្មនា ហោន្តិ ធិតិ
 សន្តិ បស្សនា ហោន្តិ យាធិកតា ហោន្តិ វត្ត-
 កតា ហោន្តិ អនុដ្ឋិតា ហោន្តិ បរិចិតា ហោន្តិ
 សុសមារម្មា ហោន្តិ សុភារិតា ហោន្តិ ស្វាធិដ្ឋិតា
 ហោន្តិ សុសមុត្តតា ហោន្តិ សុវិមុត្តា ហោន្តិ
 ចិត្តត្រៃតិ ជាតេតិ បតាបេតិ ។

(៥១) សាទ្ធ សត្តា អវេរិនោ ហោន្តិ ទេមិនោ
 ហោន្តិ សុទិនោ ហោន្តិ សម្មា បស្សតិ សម្មាធិដ្ឋិ-
 បរិការិតា ហោតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ សទ្ធ សត្តា អ-
 វេរិនោ ហោន្តិ ទេមិនោ ហោន្តិ សុទិនោ ហោន្តិ
 សម្មាអភិធិរោបេតិ សម្មាសន្តប្បវិការិតា ហោតិ មេត្តា
 ចេតោវិមុត្តិ សទ្ធ សត្តា អវេរិនោ ហោន្តិ ទេមិនោ ហោន្តិ

យុគនូវវត្ត មេត្តាកថា

ជាទីធ្វើឱ្យច្រើន ជាគ្រឿងប្រដាប់ ជាបរិក្ខារ ជាបរិវាររបស់មេត្តាចេតា-
 វិមុត្តិ ជាទីបំពេញ ជាធម៌ប្រតិភូជាមួយ កើតជាមួយ លាយ ផ្សំ
 ជាទីសុរេវា ជាទីជ្រះថ្លា ជាធម៌គាំទ្រទៅវិញ ជាធម៌ធ្វើឱ្យដួចជាយោង
 ធ្វើឱ្យដួចទីតាំង ជាធម៌កកស្ទះលំអាំ សន្សំហើយ ប្រាណស្តហើយ
 អប់រំល្អហើយ អធិដ្ឋានល្អហើយ កវណ្ណកឡើងព្រម ផុតស្រឡះ
 ឱ្យកើត ឱ្យភ្លឺច្បាស់ ឱ្យក្តៅសព្វ ។

(៥១) សូមសត្វទាំងអស់ កុំមានភៀរ សូមមានសេចក្តីក្សេម
 សូមមានសុខចុះ បុគ្គលយើងដោយប្រវត្តដូច្នោះ មេត្តាចេតាវិមុត្តិ ឈ្មោះ
 ថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយសម្មាធិដ្ឋិ សូមសត្វទាំងអស់កុំមានភៀរ
 សូមមានសេចក្តីក្សេម សូមមានសុខចុះ បុគ្គលលើកចិត្ត (កាន់ការម្ស្រ) រ
 ដោយប្រវត្តដូច្នោះ មេត្តាចេតាវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ
 ដោយសម្មាសន្តិច្នោះ សូមសត្វទាំងអស់ កុំមានភៀរ សូមមានសេចក្តី

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពុតាមន្តោ

សុខិទេ ហោន្ណតិ សម្មា បក្កណ្ណាតិ សម្មាភិទាមរិ-
 ការិកា ហោតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ សទ្ធេ សត្តា
 អវេរិទេ ហោន្ណ ទេមិទេ ហោន្ណ សុខិទេ ហោន្ណតិ
 សម្មា សម្មដ្ឋាបេតិ សម្មាភាឌ្ឋន្តបរិការិកា ហោតិ
 មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ សទ្ធេ សត្តា អវេរិទេ ហោន្ណ
 ទេមិទេ ហោន្ណ សុខិទេ ហោន្ណតិ សម្មាភិទា-
 មេតិ សម្មាភិទិវិការិកា ហោតិ មេត្តា ចេតោ-
 វិមុត្តិ សទ្ធេ សត្តា អវេរិទេ ហោន្ណ ទេមិទេ ហោន្ណ
 សុខិទេ ហោន្ណតិ សម្មា បក្កណ្ណាតិ សម្មាភិទាមរិ-
 ការិកា ហោតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ សទ្ធេ សត្តា អវេរិទេ
 ហោន្ណ ទេមិទេ ហោន្ណ សុខិទេ ហោន្ណតិ សម្មា
 ឧបដ្ឋាបេតិ សម្មាសតិវិការិកា ហោតិ មេត្តា ចេតោវិ-
 មុត្តិ សទ្ធេ សត្តា អវេរិទេ ហោន្ណ ទេមិទេ ហោន្ណ
 សុខិទេ ហោន្ណតិ សម្មា សមាធិបាតិ សម្មាសមា-
 ធិបរិការិកា ហោតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ឥមេ អដ្ឋ
 មក្កដ្ឋា មេត្តាយ ចេតោវិមុត្តិយា អាសេវិទា ហោតិ
 ឥមេហិ អដ្ឋហិ មក្កដ្ឋហិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ អាសេវិយតិ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពុតាមន្តោ

ក្សេម សូមមានសុខចុះ បុគ្គលកំណត់កំចា ដោយប្រព្រឹត្តិច្ឆេដ្ឋ មេត្តា-
 ចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយសម្មាភិទា សូមសត្វ
 ចាំនិស្ស កុំមានពៀរ សូមមានសេចក្តីក្សេម សូមមានសុខចុះ បុគ្គល
 ខ្លះខ្លះដោយប្រព្រឹត្តិច្ឆេដ្ឋ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់
 រំហើយ ដោយសម្មាភិទា សូមសត្វចាំនិស្ស កុំមានពៀរ សូមមាន
 សេចក្តីក្សេម សូមមានសុខចុះ បុគ្គល (ញ៉ាំងការចិញ្ចឹមជីវិត) ឱ្យផ្ស-
 ងដោយប្រព្រឹត្តិច្ឆេដ្ឋ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ
 ដោយសម្មាភិទា សូមសត្វចាំនិស្ស កុំមានពៀរ សូមមានសេចក្តីក្សេម
 សូមមានសុខចុះ បុគ្គលផ្តង (ព្យាយាម) ដោយប្រព្រឹត្តិច្ឆេដ្ឋ មេត្តា-
 ចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថា បុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយសម្មាភិទា
 សូមសត្វចាំនិស្ស កុំមានពៀរ សូមមានសេចក្តីក្សេម សូមមានសុខ
 ចុះ បុគ្គលប្រសិស្ថាភី ដោយប្រព្រឹត្តិច្ឆេដ្ឋ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថា
 បុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយសម្មាភិទា សូមសត្វចាំនិស្ស កុំមាន
 ពៀរ សូមមានសេចក្តីក្សេម សូមមានសុខចុះ បុគ្គលកំណត់ចិត្តចាំ
 ដោយប្រព្រឹត្តិច្ឆេដ្ឋ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ
 ដោយសម្មាភិទា អន្តិមន្តចាំនិ ៨ នេះ ជាទីសេព របស់មេត្តា-
 ចេតោវិមុត្តិ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ត្រូវអន្តិមន្តចាំនិ ៨ នេះ តែងសេព

យុគទ្វេវិញ មេត្តាជា

ឥមេ អដ្ឋ មក្ខត្តា មេត្តាយ ទេតោវម្មត្តិយា ភាវនា
 ហោន្តិ ឥមេហិ អដ្ឋហិ មក្ខត្តហិ មេត្តា ទេតា-
 វម្មត្តិ ភាវយតិ ឥមេ អដ្ឋ មក្ខត្តា មេត្តាយ ទេតាវិ-
 ម្មត្តិយា ពហុលីកម្មា ហោន្តិ ឥមេហិ អដ្ឋហិ មក្ខត្តហិ
 មេត្តា ទេតាវម្មត្តិ ពហុលីកវយតិ ឥមេ អដ្ឋ
 មក្ខត្តា មេត្តាយ ទេតាវម្មត្តិយា អលង្ការ ហោន្តិ
 ឥមេហិ អដ្ឋហិ មក្ខត្តហិ មេត្តា ទេតាវម្មត្តិ
 ស្វាលង្កតា ហោតិ ឥមេ អដ្ឋ មក្ខត្តា មេត្តាយ
 ទេតាវម្មត្តិយា បរិក្ខារ ហោន្តិ ឥមេហិ អដ្ឋហិ
 មក្ខត្តហិ មេត្តា ទេតាវម្មត្តិ សុបរិក្ខតា ហោតិ
 ឥមេ អដ្ឋ មក្ខត្តា មេត្តាយ ទេតាវម្មត្តិយា ចរិកា
 ហោន្តិ ឥមេហិ អដ្ឋហិ មក្ខត្តហិ មេត្តា ទេតា-
 វម្មត្តិ សុបរិក្ខតា ហោតិ ឥមេ អដ្ឋ មក្ខត្តា មេត្តា-
 យ ទេតាវម្មត្តិយា អាសវនា ហោន្តិ ភាវនា ហោ-
 ន្តិ ពហុលីកម្មា ហោន្តិ អលង្ការ ហោន្តិ បរិក្ខារ
 ហោន្តិ ចរិកា ហោន្តិ ទាវនី ហោន្តិ សហគតា
 ហោន្តិ សហជាតា ហោន្តិ សំសដ្ឋា ហោន្តិ

យុគទ្វេវិញ មេត្តាជា

អន្តិមក្ខត្តាធិនៈ ជាទីអប់រំ របស់មេត្តាចោកាម្មត្តិ មេត្តាចោកាម្មត្តិក្រូ
 អន្តិមក្ខត្តាធិនៈ ទេ តែនិសេត អន្តិមក្ខត្តាធិនៈ ទេ ជាទីចម្រើន របស់មេ-
 ត្តាចោកាម្មត្តិ មេត្តាចោកាម្មត្តិ ក្រូអន្តិមក្ខត្តាធិនៈ ទេ តែនិចម្រើន អន្តិ
 មក្ខត្តាធិនៈ ទេ ជាទីធ្វើឱ្យច្រើន របស់មេត្តាចោកាម្មត្តិ មេត្តាចោកាម្មត្តិ
 ក្រូអន្តិមក្ខត្តាធិនៈ ទេ តែនិធ្វើឱ្យច្រើន អន្តិមក្ខត្តាធិនៈ ទេ ជាគ្រឿង
 ប្រដាប់ របស់មេត្តាចោកាម្មត្តិ មេត្តាចោកាម្មត្តិ ក្រូអន្តិមក្ខត្តាធិនៈ ទេ
 ស្ថិតស្ថានល្អហើយ អន្តិមក្ខត្តាធិនៈ ទេ ជាបរិក្ខារ របស់មេត្តាចោកាម្មត្តិ
 មេត្តាចោកាម្មត្តិ ក្រូអន្តិមក្ខត្តាធិនៈ ទេ ចំពោះនិហើយដោយប្រពៃ អន្តិ
 មក្ខត្តាធិនៈ ទេ ជាបរិក្ខាររបស់មេត្តាចោកាម្មត្តិ មេត្តាចោកាម្មត្តិ ក្រូអន្តិ
 មក្ខត្តាធិនៈ ទេ ចោមកមល្លហើយ អន្តិមក្ខត្តាធិនៈ ទេ ជាទីសេត ជាទី
 អប់រំ ជាទីធ្វើឱ្យច្រើន ជាគ្រឿងប្រដាប់ ជាបរិក្ខារ ជាបរិក្ខារ របស់មេត្តា-
 ចោកាម្មត្តិ ជាទីចំពេញ ជាធម៌ប្រព្រឹត្តជាមួយ កើតជាមួយ លាយ ឱ្យ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គោ

សម្បយុត្តា ហោន្ណិ បច្ចុន្ណនា ហោន្ណិ បសីទនាំ
 ហោន្ណិ សន្តិដ្ឋនា ហោន្ណិ វិម្មដ្ឋនា ហោន្ណិ ឯតិ
 សន្តិ បស្សនា ហោន្ណិ យោនីកាតា ហោន្ណិ វត្តកា-
 តា ហោន្ណិ អនុដ្ឋិតា ហោន្ណិ បរិចិកា ហោន្ណិ សុសមា-
 រដ្ឋា ហោន្ណិ សុភារិកា ហោន្ណិ ស្វាទិដ្ឋិតា ហោន្ណិ
 សុសមុត្តតា ហោន្ណិ សុវិមុត្តា ហោន្ណិ ទិព្វត្រៃតិ
 ដោតេន្ណិ បតាបេន្ណិ ។

[៥២] សទ្ទេសំ ចាលានំ... សទ្ទេសំ ក្វកាទំ
 សទ្ទេសំ បុត្តលានំ សទ្ទេសំ អត្តការិបរិយាបន្នា-
 ទំ សព្វាសំ ឥត្តិទំ សទ្ទេសំ បុរិសានំ សទ្ទេសំ
 អរិយានំ សទ្ទេសំ អនរិយានំ សទ្ទេសំ ទេវានំ
 សទ្ទេសំ មនុស្សានំ សទ្ទេសំ វិនិចាតិកានំ ចីន្ទនំ
 វដ្ឋេត្វា អបិណ្ណនាយ ឧបយាតិ វដ្ឋេត្វា អនុបយា-
 តេន សន្តាបំ វដ្ឋេត្វា អសន្តាបេន បរិយាណាទិ
 វដ្ឋេត្វា អបរិយាណានេន វិហោសំ វដ្ឋេត្វា អវិហោសា-
 យ សទ្ទេ វិនិចាតិកា អវេរិយោ ហោន្ណុ មា វេ-
 រិយោ សុទិយោ ហោន្ណុ មា ទុក្ខិយោ សុទិកត្តា ហោន្ណុ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គោ

ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីជ្រះថ្លា ជាធម៌ភាន់នៅម៉ា ជាធម៌រួចចាកកិលេស
 ជាទីឃើញច្បាស់ថា នេះជាធម៌ជាតិស្លាប់ ជាធម៌ជាតិធ្វើឲ្យដួចជាយាន
 ធ្វើឲ្យដួចជាទីតាំង ជាធម៌ជាតិកម្ពស់ម៉ា សន្សំហើយ ប្រាណស្ត្រហើយ
 អប់រំស្ត្រហើយ អធិដ្ឋានស្ត្រហើយ កវណ្ណតឡើងគ្រូម ផុតស្រឡះ
 ឲ្យកើត ឲ្យក្រីច្បាស់ ឲ្យក្តៅសព្វ ។

[៥២] ឈ្មោះថាមេត្តា គ្រោះជាធម៌ជាតិប្រព្រឹត្តជាមិត្ត ចំពោះ
 វិនិចាតទាំងអស់ ដោយគាតា ៨ នេះ គឺដោយការរៀនរៀនការរៀនរៀន
 ហើយមិនរៀនរៀន ចំពោះសត្វមានជីវិតទាំងអស់ សត្វកើតហើយទាំង
 អស់ បុគ្គលទាំងអស់ សត្វដែលរាប់ថាមានអត្តភាពទាំងអស់ ស្រីទាំង
 អស់ ប្រុសទាំងអស់ អរិយៈទាំងអស់ ជនមិនមែនអរិយៈទាំងអស់ ទេវតា
 ទាំងអស់ មនុស្សទាំងអស់ វិនិចាតទាំងអស់ ១ ដោយការរៀនរៀន
 គំនុំហើយមិនគំនុំ ១ ដោយការរៀនរៀនការផុតកំដៅ ហើយមិនផុតកំដៅ ១
 ដោយការរៀនរៀនការសង្កត់សង្កិន ហើយមិនសង្កត់សង្កិន ១ ដោយការ
 រៀនរៀនការធ្វើឲ្យរស់បាន ហើយមិនធ្វើឲ្យរស់បាន ១ ដោយការផ្សាយ
 មេត្តាចិត្តថា សូមវិនិចាតទាំងអស់ ជាបុគ្គលគ្មានរៀន កុំបីបងរៀន
 ទាំងអស់ ១ សូមមានសុខ កុំបីមានខុក ១ សូមមានខ្លួនដល់ខ្លួនសុខ

មា ទុក្ខិតត្តាតិ នំមេហិ អដ្ឋហាភារេហិ សព្វេ
 វិទិចាតិកេ មេត្តាយតីតិ មេត្តា តំ ធម្មំ ចេតយតីតិ
 ចេតោ សព្វព្យាបាទបរិយុដ្ឋានេហិ មុត្តតិកិ វិមុត្តិ
 មេត្តា ច ចេតោវិមុត្តិ ចាតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ សព្វេ
 វិទិចាតិកា អវេរិនោ ហោន្ត ទេមិនោ ហោន្ត
 សុទិនោ ហោន្តតិ សន្ទាយ អធិមុត្តតិ សន្និទ្ធិយ-
 បរិការិកា ហោតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ។ បេ ។
 និព្វត្តេន្តិ ជាតេន្តិ ចកាមេន្តិ ។

(៥៣) សព្វេសំ បុគ្គិមាយ និសាយ សត្តានំ...
 សព្វេសំ បច្ឆិមាយ និសាយ សត្តានំ សព្វេសំ
 ឧត្តរាយ និសាយ សត្តានំ សព្វេសំ ឧត្តិ-
 ណាយ និសាយ សត្តានំ សព្វេសំ បុគ្គិមាយ
 អនុនិសាយ សត្តានំ សព្វេសំ បច្ឆិមាយ អនុនិសាយ
 សត្តានំ សព្វេសំ ឧត្តរាយ អនុនិសាយ សត្តានំ
 សព្វេសំ ឧត្តិណាយ អនុនិសាយ សត្តានំ សព្វេ-
 សំ ហេដ្ឋិមាយ និសាយ សត្តានំ សព្វេសំ ឧបរិ-
 មាយ និសាយ សត្តានំ បីឡនំ វជ្ជេត្វា អបីឡនាយ
 ឧបយាតិ វជ្ជេត្វា អនុបយាតេន សត្តាបិ វជ្ជេត្វា
 អសន្តាថេន បរិយាទានំ វជ្ជេត្វា អបរិយាទានេន

កុំបីមានខ្លួនដល់ខ្លួនខ្លួន ១ ឈ្មោះថាចេតោ ព្រោះជាសភាវៈតិកខ្លួនមិនទោះ
 ឈ្មោះថាវិមុត្តិ ព្រោះជាមេត្តាជាតិចេតោចាយវិញដូចក្តីលេស គឺព្យាបាទ
 ចំពោះសត្វចាំអស់ ឈ្មោះថាមេត្តាចេតោវិមុត្តិ ព្រោះមេត្តាគឺនិចេតោ-
 វិមុត្តិ សូម្បីនិព្វានចាំអស់ កុំមានភៀវ សូមមានសេចក្តីក្រម សូម
 មានសុខចុះ បុគ្គលជឿសិច្ចដោយសព្វដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះ
 ថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយសច្ច្រិយ ។ បេ ។ ឡកើត ឡក្លី
 ច្បស់ ឡក្លីសព្វ ។

(៥៣) ឈ្មោះថាមេត្តា ព្រោះជាមេត្តាជាតិប្រព្រឹត្តជាមិត្ត ចំពោះ
 សត្វចាំអស់ក្នុងទិសទាំងលើ ដោយអាការ ៨ នេះ គឺ ដោយការរៀនរៀន
 ការបៀតបៀនហើយមិនបៀតបៀន ចំពោះសត្វចាំអស់ ក្នុងទិសទាំង
 កើត សត្វចាំអស់ក្នុងទិសទាំងលើច សត្វចាំអស់ក្នុងទិសទាំងជើង សត្វ
 ចាំអស់ក្នុងទិសទាំងត្បូង សត្វចាំអស់ក្នុងទិសទាំងឆ្នេរ សត្វចាំអស់ក្នុង
 ទិសទាំងព្យ សត្វចាំអស់ក្នុងទិសទាំងឆ្នេរ សត្វចាំអស់ក្នុងទិសទាំង
 សត្វចាំអស់ក្នុងទិសទាំងក្រោម សត្វចាំអស់ក្នុងទិសទាំងលើ ១ ដោយ
 ការរៀនរៀនការដុតដុតហើយមិនដុត ១ ដោយការរៀនរៀនការដុតដុតហើយ ហើយមិន
 ដុតដុតហើយ ១ ដោយការរៀនរៀនការសន្តិសន្តិហើយមិនសន្តិសន្តិ ១

សុត្តនិបិទ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ចងិនិទ្ទេសនិកាយ

វិហោសិ វិជ្ជេត្តា អវិហោសាយ សទ្ធវេ ឧបវិហោយ
 ធិសាយ សត្តា អវិហោ ហោន្តុ មា វិហោ សុចិ-
 រោ ហោន្តុ មា ទុក្ខំយោ សុចិត្តា ហោន្តុ មា
 ទុក្ខិត្តាតិ ឥមេហំ អដ្ឋហាការេហិ សទ្ធវេ ឧបវិ-
 ហោយ ធិសាយ សត្តេ មេត្តាយតិ មេត្តា តំ ធម្មិ
 ចេតយតិ ចេតោ សព្វព្យាបាទបរិយុដ្ឋានេហិ
 មុទ្ធតិ វិមុត្តិ មេត្តា ច ចេតោវិមុត្តិ ជាតិ មេត្តា
 ចេតោវិមុត្តិ សទ្ធវេ ឧបវិហោយ ធិសាយ សត្តា
 អវិហោ ហោន្តុ មេតិ ហោន្តុ សុចិរោ ហោន្តុតិ
 សទ្ធវាយ អធិមុទ្ធតិ សុទ្ធិច្រៀយបរិការិកា ហោតិ មេ-
 ត្តា ចេតោវិមុត្តិ ។ ចេ ។ វិទូត្តេនិ ជាតេនិ បកាមេនិ ។

[៥៤] សទ្ធវេសំ បុរិសោយ ធិសាយ ចាលានិ
 ភូតានិ បុគ្គលានិ អនុការវិហោយោចន្ទានិ សព្វាសំ
 ឥន្ទំ សទ្ធវេសំ បុរិសានិ សទ្ធវេសំ អវិហោនិ
 សទ្ធវេសំ អធិយានំ សទ្ធវេសំ ទេវានិ សទ្ធវេសំ
 មនុស្សានិ សទ្ធវេសំ វិនិចាតិកានិ សទ្ធវេសំ ចម្ពិមាយ
 ធិសាយ វិនិចាតិកានិ សទ្ធវេសំ ឧត្តរាយ ធិសាយ

សុត្តនិបិទ ខុទ្ទកនិកាយ បដិនិទ្ទេសនិកាយ

ដោយការរៀនរៀនការធ្វើឲ្យលំបាក ហើយមិនធ្វើឲ្យលំបាក ១ ដោយការ
 ផ្សាយមេត្តាចិត្តជា សូមសត្វទាំងអស់ ក្នុងទិសទាំងលើ ជាបុគ្គលនានារៀន
 កុំបីចង់រៀននឹងគ្នា ១ សូមមានសុខ កុំបីមានទុក្ខ ១ សូមមានខ្លួនដល់ខ្លួន
 សុខ កុំបីមានខ្លួនដល់ខ្លួនទុក្ខ ឈ្មោះថាចេតោ ព្រោះជាសភាវៈនិងខ្លួនធម៌
 នោះ ឈ្មោះថាវិមុត្តិ ព្រោះជាធម៌ជាតិរួចចាកបរិយដ្ឋានកិលេស និព្វាន
 ចំពោះសត្វទាំងអស់ ឈ្មោះថាមេត្តាចេតោវិមុត្តិ ព្រោះមេត្តានឹងចេតោ-
 វិមុត្តិ សូមសត្វទាំងអស់ ក្នុងទិសទាំងលើ កុំមានរៀន សូមមានសេចក្តី
 ក្សេម សូមមានសុខចុះ បុគ្គលជឿស្រឡាវដោយសព្វដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ
 ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយសទ្ធិច្រៀយ ។ ចេ ។ ឲ្យភីត ឲ្យ
 ភិប្បាសំ ឲ្យកោសត្វ ។

[៥៥] ឈ្មោះថាមេត្តា ព្រោះជាធម៌ជាតិប្រព្រឹត្តជាមិត្ត ចំពោះ
 វិនិចាតទាំងអស់ ក្នុងទិសទាំងលើ ដោយការ ៨ នេះ គឺ ដោយការរៀន
 រៀនការធ្វើឲ្យលំបាកហើយមិនឲ្យធ្វើឲ្យលំបាក ចំពោះសេត្វមានជីវិត សព្វកើត
 ហើយ បុគ្គល សត្វដែលរាប់ថាមានអត្តភាពទាំងអស់ ស្រីទាំងអស់
 ប្រុសទាំងអស់ ព្រះអរិយៈទាំងអស់ ជនមិនមែនព្រះអរិយៈទាំងអស់
 ពួកទេវតាទាំងអស់ មនុស្សទាំងអស់ វិនិចាតទាំងអស់ ក្នុងទិសទាំងកើត
 វិនិចាតទាំងអស់ ក្នុងទិសទាំងលិច វិនិចាតទាំងអស់ ក្នុងទិសទាំងជើង

យុគនូវវត្ត មេត្តាកថា

វិធីចាត់កាន់ សព្វេសំ ឧត្តិណាយ ធិសាយ វិធី-
 ចាត់កាន់ សព្វេសំ បុត្តិមាយ អនុធិសាយ វិធីចា-
 ត់កាន់ សព្វេសំ បច្ឆិមាយ អនុធិសាយ វិធីចាត់កាន់
 សព្វេសំ ឧត្តរាយ អនុធិសាយ វិធីចាត់កាន់ សព្វេ-
 សំ ឧត្តិណាយ អនុធិសាយ វិធីចាត់កាន់ សព្វេសំ
 ហេដ្ឋិមាយ ធិសាយ វិធីចាត់កាន់ សព្វេសំ ឧបរិ-
 មាយ ធិសាយ វិធីចាត់កាន់ បីឡនំ វដ្តេត្វា អបិឡ-
 បាយ ឧត្តយាតិ វដ្តេត្វា អនុបយាតេន សញ្ញាបិ វដ្តេត្វា
 អសញ្ញាបេន បរិយាទានំ វដ្តេត្វា អបរិយាទានេន វិហា-
 សំ វដ្តេត្វា អវិហាសាយ សព្វេ ឧបរិមាយ ធិសាយ
 វិធីចាត់កា អវេរិទោ ហោន្តុ មា វេរិទោ សុទិទោ
 ហោន្តុ មា ទុក្ខិទោ សុទិទត្តា ហោន្តុ មា ទុក្ខិក-
 ត្តាតិ ឥមេហិ អដ្ឋហាការេហិ សព្វេ ឧបរិមាយ
 ធិសាយ វិធីចាត់កេ មេត្តាយតិកំ មេត្តា តិ ធម្មំ ចេត-
 យតិកំ ចេតោ សព្វព្យាចានបរិយុដ្ឋានេហិ មុត្តតិកំ
 វិមុត្តិ មេត្តា ច ចេតាវិមុត្តិ ចាតិ មេត្តា ចេតាវិមុត្តិ ។

យុគនូវវត្ត មេត្តាកថា

វិធីបាតទាំងអស់ ក្នុងទិសខាងត្បូង វិធីបាតទាំងអស់ ក្នុងទិសអគ្នេយ៍
 វិធីបាតទាំងអស់ ក្នុងទិសពាយ័ព្យ វិធីបាតទាំងអស់ ក្នុងទិសឦសាន
 វិធីបាតទាំងអស់ ក្នុងទិសនិរតី វិធីបាតទាំងអស់ ក្នុងទិសខាងក្រោម
 វិធីបាតទាំងអស់ក្នុងទិសខាងលើ ១ ដោយការវៀរឡូតិ៍ខុំ ហើយមិនខុំ ១
 ដោយការវៀរឡូការដុតកម្ដៅ ហើយមិនដុតកម្ដៅ ១ ដោយការវៀរ
 ឡូការសន្លឹកសន្លឹន ហើយមិនសន្លឹកសន្លឹន ១ ដោយការវៀរឡូការធ្វើ
 ឡូលំបាកហើយមិនធ្វើឡូលំបាក ១ ដោយការផ្សាយមេត្តាចិត្តថា សូមវិធី-
 បាតទាំងអស់ ក្នុងទិសខាងលើ ជាបុគ្គលគ្មានព្រៀរ កុំបីចងព្រៀរនឹងគ្នា ១
 សូមមានសុខ កុំបីមានទុក្ខ ១ សូមមានខ្លួនដល់ឡូសុខ កុំបីមានខ្លួនដល់
 ឡូទុក្ខ ១ ឈ្មោះថាចេតោ ព្រោះជាសភាវៈតិកឡូតិមិទោ ឈ្មោះថាវិមុត្តិ
 ព្រោះជាធម្មជាតិរូបចាកបរិយុដ្ឋានកិរេស ឥព្វាបុន ចំពោះសត្វទាំង
 អស់ ឈ្មោះថាមេត្តាចេតាវិមុត្តិ ព្រោះមេត្តាចិត្តចេតាវិមុត្តិ ។

(៤៤) សព្វេ ឧបវិមាយ ទិសាយ វិទិចាតិកា
អវេរិយោ ហោន្តុ ទេមិយោ ហោន្តុ សុទិយោ ហោន្តុតិ
សន្តាយ អនិម្មត្តិ សន្តិទ្រិយមវិការិកា ហោតិ មេត្តា
ចេតោវិមុត្តិ សព្វេ ឧបវិមាយ ទិសាយ វិទិចាតិកា
អវេរិយោ ហោន្តុ ទេមិយោ ហោន្តុ សុទិយោ ហោន្តុតិ
វិយំ បក្កណ្ណាតិ វិយំទ្រិយមវិការិកា ហោតិ មេត្តា ចេ-
តោវិមុត្តិ ។ បេ ។ សតិ ឧបដ្ឋាបេតិ សតិទ្រិយមវិការិកា
ហោតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ។ បេ ។ ចិត្តំ សមាធិ-
យាតិ សមាធិទ្រិយមវិការិកា ហោតិ មេត្តា ចេតោ-
វិមុត្តិ ។ បេ ។ បញ្ញាយ បដាធាតិ បញ្ញិទ្រិយមវិការិ-
កា ហោតិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ ឥមាធិ បញ្ញិ-
ទ្រិយាធិ មេត្តាយ ចេតោវិមុត្តិយា អាសវនា
ហោន្តុ ឥមេហិ បញ្ញហិទ្រិយេហិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ
អាសវិយតិ ។ បេ ។ ចិត្តត្ថន្តិ វោតេម្ហិ បតាបេម្ហិ ។

(៤៥) សូមវិនិច្ឆ័យ ចំណែកសំ ក្នុងទិសទាំងលើ កុំមានពៀរ សូម
មានសេចក្តីក្សេម សូមមានសុខចុះ បុគ្គលជឿស្រប ដោយសព្វដូច្នោះ
មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយសព្វទ្រិយ សូម
វិនិច្ឆ័យ ចំណែកសំ ក្នុងទិសទាំងលើ កុំមានពៀរ សូមមានសេចក្តីក្សេម សូម
មានសុខចុះ បុគ្គលដ៏ឥតព្យាយាមដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គល
នោះអប់រំហើយ ដោយវិយំទ្រិយ ។ បេ ។ បុគ្គលប្រសិស្សាតិដូច្នោះ មេត្តា-
ចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយសតិទ្រិយ ។ បេ ។
បុគ្គលអម្បលចិត្តដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ
ដោយសមាធិទ្រិយ ។ បេ ។ បុគ្គលដ៏ឥតព្យាសដោយប្រាជ្ញាដូច្នោះ មេត្តា-
ចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយបញ្ញិទ្រិយ ដទ្រិយចំណែក
៨ នេះ ជាទិសេក ចេសមេត្តាចេតោវិមុត្តិ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ក្រៅដទ្រិយ
ចំណែក ៨ នេះ តែនិសេក ។ បេ ។ ឲ្យកើត ឲ្យក្លិច្ចាស ឲ្យក្លិសព្វ ។

(៥៦) សព្វេ ឧបវិហាយ មិសាយ វិចិត្រាតិកា
អវេរិទោ ហោត្តំ ទេមិទោ ហោត្តំ សុទិទោ ហោត្តំ
អស្សន្ធិយេ ឧ កម្សតិ សទ្ធាតលបរិភាវិតា ហោតិ
មេត្តា ទេតោវិមុត្តិ ។ បេ ។ តោសដ្ឋេ ឧ កម្សតិ វិយពា-
លបរិភាវិតា ហោតិ មេត្តា ទេតោវិមុត្តិ ។ បេ ។ បមា-
នេ ឧ កម្សតិ សតិពលបរិភាវិតា ហោតិ មេត្តា ទេ-
តោវិមុត្តិ ។ បេ ។ ទុទ្ធច្វេ ឧ កម្សតិ សមាទិពលបរិ-
ភាវិតា ហោតិ មេត្តា ទេតោវិមុត្តិ ។ បេ ។ អវិជ្ជាយ
ឧ កម្សតិ បញ្ញាតលបរិភាវិតា ហោតិ មេត្តា ទេតោ-
វិមុត្តិ ឥមាទិ បញ្ច ពលាទិ មេត្តាយ ទេតោវិមុត្តិ-
យា អាសេវថា ហោត្តំ ឥមេហិ បញ្ចហំ ពលេហិ
មេត្តា ទេតោវិមុត្តិ អាសេវិយតិ ។ បេ ។ ទិព្វត្ថន្តិ
ដោតេន្តិ បតាបេន្តិ ។

(៥៦) ស្មមវិទិត្តាតំ កុណិយាតិ កុមារត្យេវ ស្មម
មានសេចក្តីក្សេម ស្មមមានសុខចុះ បុគ្គលមិនញាប់ញ័រ ព្រោះហេតុមិន
គួរជឿដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយ
សព្វាពលៈ ។ បេ ។ បុគ្គលមិនញាប់ញ័រ ព្រោះសេចក្តីខ្លួនដូច្នោះ មេត្តា-
ចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយវិយពលៈ ។ បេ ។
បុគ្គលមិនញាប់ញ័រ ព្រោះសេចក្តីប្រហែសដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះ
ថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយសតិពលៈ ។ បេ ។ បុគ្គលមិនញាប់ញ័រ
ព្រោះទទួលដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ
ដោយសមាទិពលៈ ។ បេ ។ បុគ្គលមិនញាប់ញ័រ ព្រោះអវិជ្ជាដូច្នោះ មេត្តា-
ចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយបញ្ញាពលៈ ពលៈ តាំង
៥ នេះជាទីសេព របស់មេត្តាចេតោវិមុត្តិ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ត្រូវពលៈ
តាំង ៥ នេះ តែសីលេត ។ បេ ។ ឡុកេត ឡុក្ខិច្ចាស ឡុក្កោសត្វ ។

[៥៧] សាព្វ ឧបវិមាយ ទិសាយ វិចិត្រាភិកា
 អវេរិទោ ហោត្តិ ខេមិទោ ហោត្តិ សុខំទោ ហោត្តិ
 សតិ ឧបជ្ជាថេតិ សតិសម្ពោជ្ឈន្តំបរិការិកា ហោតិ
 មេត្តា ទេតោវម្ពត្តិ ។ បេ ។ ចញ្ញាយ បរិចិណ្ឌតិ ធម្ម-
 វិធមសម្ពោជ្ឈន្តំបរិការិកា ហោតិ មេត្តា ទេតោវម្ពត្តិ
 ។ បេ ។ វិយំ ចក្កណាតិ វិយសម្ពោជ្ឈន្តំបរិការិកា
 ហោតិ មេត្តា ទេតោវម្ពត្តិ ។ បេ ។ បរិឡាហំ បដិច្ច-
 ស្សន្តេតិ ចិតិសម្ពោជ្ឈន្តំបរិការិកា ហោតិ មេត្តា
 ទេតោវម្ពត្តិ ។ បេ ។ ទុដ្ឋស្មំ បដិច្ចស្សន្តេតិ ចស្សន្តិ-
 សម្ពោជ្ឈន្តំបរិការិកា ហោតិ មេត្តា ទេតោវម្ពត្តិ ។ បេ ។
 ចិត្តំ សមាទហតិ សមាទិសម្ពោជ្ឈន្តំបរិការិកា ហោតិ
 មេត្តា ទេតោវម្ពត្តិ ។ បេ ។ ញាណោន កិលេសេ
 បដិសង្កាតិ ឧបេក្កាសម្ពោជ្ឈន្តំបរិការិកា ហោតិ
 មេត្តា ទេតោវម្ពត្តិ ឥមេ សត្តំ ពោជ្ឈន្តំ មេត្តាយ
 ទេតោវម្ពត្តិយា អាសេវនា ហោតិ ឥមេហំ សត្ត-
 ហំ ពោជ្ឈន្តេហំ មេត្តា ទេតោវម្ពត្តិ អាសេវិយតិ
 ។ បេ ។ ចិញ្ចន្តេន្តិ ដោតេន្តិ បតាថេន្តិ ។

[៥៧] សូមវិនិច្ឆ័យតាំងអស់ ភ្នំទិសទាំងលើ កុំមានព្យុះ សូម
 មានសេចក្តីក្សេម សូមមានសុខចុះ បុគ្គលប្រតិស្មារតីដូច្នោះ មេត្តាចេះតា-
 វម្ពត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយសតិសម្ពោជ្ឈន្តិ ។ បេ ។ បុ-
 គ្គលនិចារណាដោយព្រាជ្ញាដូច្នោះ មេត្តាចេះតាវម្ពត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះ
 អប់រំហើយ ដោយធម្មវិធមសម្ពោជ្ឈន្តិ ។ បេ ។ បុគ្គលផ្តិតព្យាយាមដូច្នោះ
 មេត្តាចេះតាវម្ពត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយវិយសម្ពោជ្ឈន្តិ
 ។ បេ ។ បុគ្គលទ្រាបសេចក្តីក្រហាយដូច្នោះ មេត្តាចេះតាវម្ពត្តិ ឈ្មោះថា
 បុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយចិតិសម្ពោជ្ឈន្តិ ។ បេ ។ បុគ្គលទ្រាបសេចក្តី
 កាត្រក់ដូច្នោះ មេត្តាចេះតាវម្ពត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយ
 ចស្សន្តិសម្ពោជ្ឈន្តិ ។ បេ ។ បុគ្គលគម្ពលចិត្តចាំដូច្នោះ មេត្តាចេះតាវម្ពត្តិ
 ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយសមាទិសម្ពោជ្ឈន្តិ ។ បេ ។ បុគ្គល
 និចារណាខ្ញុំកិលេស ដោយញាណដូច្នោះ មេត្តាចេះតាវម្ពត្តិ ឈ្មោះថា
 បុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយឧបេក្កាសម្ពោជ្ឈន្តិ ពោជ្ឈន្តិចាំង ៧ នេះជា
 ទិសេត បេសមេត្តាចេះតាវម្ពត្តិ មេត្តាចេះតាវម្ពត្តិ ព្រះពោជ្ឈន្តិចាំង ៧
 នេះ គេនិសេត ។ បេ ។ ឡូកេត ឡូត្តិច្បាស់ ឡូត្តិសព្វ ។

(៥៨) សព្វេ ឧបរិមាយ ទិសាយ វិចិត្រាភិកា
 អរិវេនោ ហោត្តុ ទេមិលោ ហោត្តុ សុទិលោ ហោ-
 ត្តុតិ សម្មា ធម្មស្មតិ សម្មាទិដ្ឋិបរិការិកា ហោតិ
 មេត្តា ទេតោវិមុត្តិ ។ បេ ។ សម្មា អភិធិលេមតិ
 សម្មាសន្តប្បបរិការិកា ហោតិ មេត្តា ទេតោវិមុត្តិ
 ។ បេ ។ សម្មា បរិក្កណ្ណាតិ សម្មាវាយបរិការិកា ហោតិ
 មេត្តា ទេតោវិមុត្តិ ។ បេ ។ សម្មា សម្មដ្ឋាមេតិ សម្មា-
 កម្មន្តបរិការិកា ហោតិ មេត្តា ទេតោវិមុត្តិ ។ បេ ។ សម្មា
 វេណមេតិ សម្មាអាជីវបរិការិកា ហោតិ មេត្តា ទេតោ-
 វិមុត្តិ ។ បេ ។ សម្មា បក្កណ្ណាតិ សម្មាវាយាមបរិការិកា
 ហោតិ មេត្តា ទេតោវិមុត្តិ ។ បេ ។ សម្មា ឧបដ្ឋា-
 មេតិ សម្មាសតិបរិការិកា ហោតិ មេត្តា ទេតោវិមុត្តិ
 ។ បេ ។ សម្មា សមាធិយតិ សម្មាសមាធិបរិការិកា ហោ-
 តិ មេត្តា ទេតោវិមុត្តិ ឥមេ អដ្ឋ មក្កដា មេត្តាយ
 ទេតោវិមុត្តិយា អាសេវនា ហោតិ ឥមេហិ អដ្ឋហិ
 មក្កដេហិ មេត្តា ទេតោវិមុត្តិ អាសេវិយតិ ។ បេ ។

(៥៨) សូមវិនិច្ឆ័យតំរាងស្ម ក្នុងទិសទានលើ កុំមានពៀរ សូម
 មានសេចក្តីក្រែម សូមមានសុខចុះ បុគ្គលឃើញ ដោយប្រព្រឹត្តដូច្នោះ
 មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយសម្មាទិដ្ឋិ
 ។ បេ ។ បុគ្គលលើកចិត្តកាន់អាម្មណ៍ ដោយប្រព្រឹត្តដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ
 ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយសម្មាសន្តិប្បៈ ។ បេ ។ បុគ្គល
 កំណត់វា ដោយប្រព្រឹត្តដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំ
 ហើយ ដោយសម្មាវាចា ។ បេ ។ បុគ្គលខ្លាំងឡើងដោយប្រព្រឹត្តដូច្នោះ មេត្តា-
 ចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយសម្មាភិក្ខុន្តៈ ។ បេ ។
 បុគ្គល (ញាតិការចិត្តិយជីវិត) ឱ្យផ្លូវផង ដោយប្រព្រឹត្តដូច្នោះ មេត្តាចេតោ-
 វិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយសម្មាភិក្ខុន្តៈ ។ បេ ។ បុគ្គល
 ផ្តល់ព្យាយាម ដោយប្រព្រឹត្តដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះ
 អប់រំហើយ ដោយសម្មាវាយាមៈ ។ បេ ។ បុគ្គលប្រសិ (ស្មារតី)
 ដោយប្រព្រឹត្ត ដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ
 ដោយសម្មាសតិ ។ បេ ។ បុគ្គលតម្កល់មាំ (ខ្លាចិត្ត) ដោយប្រព្រឹត្ត
 ដូច្នោះ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ឈ្មោះថាបុគ្គលនោះអប់រំហើយ ដោយ
 សម្មាសមាធិ អង្គមក្កដា ៨ នេះ ជាទិសេត របស់មេត្តាចេតោវិមុត្តិ
 មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ព្រះអង្គមក្កដា ៨ នេះ តែងសេត ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពុទ្ធាមន្ត

ឥមេ អដ្ឋ មក្ខត្តា មេត្តាយ ចេតោវិមុត្តិយា បរិវារ
 ហោន្តិ ឥមេហិ អដ្ឋហិ មក្ខត្តេហិ មេត្តា ចេតោវិមុត្តិ
 សុបវុត្តា ហោតិ ឥមេ អដ្ឋ មក្ខត្តា មេត្តាយ
 ចេតោវិមុត្តិយា អាសេវនា ហោន្តិ កាវេហិ ហោន្តិ
 តហុលីកម្មា ហោន្តិ អលង្ការ ហោន្តិ បរិក្ខារ ហោន្តិ
 បរិវារ ហោន្តិ ទាវិប្បវិ ហោន្តិ សហគតា ហោន្តិ សហជា-
 តា ហោន្តិ សីសដ្ឋា ហោន្តិ សម្បយុត្តា ហោន្តិ មក្ខត្ត-
 នា ហោន្តិ បសីននា ហោន្តិ សន្តិដ្ឋនា ហោន្តិ វិមុត្តនា
 ហោន្តិ ឯតិ សន្តន្តិ មស្សនា ហោន្តិ យាដិកតា
 ហោន្តិ វត្តកតា ហោន្តិ អនុដ្ឋិតា ហោន្តិ បរិចិត្តា
 ហោន្តិ សុសមាទ្វា ហោន្តិ សុការិតា ហោន្តិ
 ស្វាទិដ្ឋិតា ហោន្តិ សុសម្ពុត្តា ហោន្តិ សុវិមុត្តា
 ហោន្តិ ទិព្វត្តេន្តិ ជាតេន្តិ បតាមេន្តិ ។

ចប់ ចេត្តាថា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពុទ្ធាមន្ត

អន្តិមក្ខត្តាទំ ៨ នេះ ជាបរិវារ របស់មេត្តាចេតោវិមុត្តិ មេត្តាចេតោវិមុត្តិ
 ព្រូអន្តិមក្ខត្តាទំ ៨ នេះ ចោមរោមហើយ អន្តិមក្ខត្តាទំ ៨ នេះ ជាទី
 សេនា ជាទីអប់រំ ជាទីធ្វើឱ្យច្រើន ជាគ្រឿងប្រដាប់ ជាបរិក្ខារ ជា
 បរិវារ របស់មេត្តាចេតោវិមុត្តិ ជាទីបំពេញ ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅជា
 មួយ កើតជាមួយ លាយ ផ្សំ ជាទីសុខទៅ ជាទីជ្រះថ្លា ជាធម៌កាំង
 ទៅទំ ជាធម៌ច (ចាកកិលេស) ជាគ្រឿងឃើញច្បាស់ថា នេះជា
 ធម្មជាតិស្ងប់ ជាធម្មជាតិរត្និឱ្យដួចជាយាន ធ្វើឱ្យដួចជាទីកាំង ជាទីអម្ពល់
 ទៅទំ សន្សំហើយ ប្រាច្ចេន្តហើយ អប់រំល្អហើយ អង្គុនល្អហើយ
 អណ្តែតរឿងព្រម ផុតស្រឡះ ឱ្យកើត ឱ្យភ្លឺច្បាស់ ឱ្យក្តៅសព្វ ។

ចប់ ចេត្តាថា ។

អត្ថំ ហីនា អត្ថំ មជ្ឈិមំ អត្ថំ បណីតា អបរិយាប-
 ដានំ កុសលានំ ធម្មានំ ភាវនា បណីតា ។ ចត-
 ស្សោ ភាវនា ទុក្ខសត្វំ បរិញ្ញាបដិវេទំ បដិវិជ្ជ្យត្តោ
 ភាវេតិ សមុទយសត្វំ បហានប្បដិវេទំ បដិវិជ្ជ្យ-
 ត្តោ ភាវេតិ និរោធសត្វំ សច្ចិករិយាបដិវេទំ បដិវិជ្ជ្យ-
 ត្តោ ភាវេតិ មគ្គសត្វំ ភាវនាបដិវេទំ បដិវិជ្ជ្យត្តោ
 ភាវេតិ នីមា ចតស្សោ ភាវនា ។

[៦៧] អបរិយាប ចតស្សោ ភាវនា ឯសនាភាវនា
 បដិលាភភាវនា ឯករសាភាវនា អាសវនាភាវនា ។

កកមា ឯសនាភាវនា សត្វេសំ សមាធិ
 សមាបដ្ឋានំ តត្ថ ជាតា ធម្មា ឯករសា ហោត្តិកិ
 អយំ ឯសនាភាវនា ។

កកមា បដិលាភភាវនា សត្វេសំ សមាធិ
 សមាបដ្ឋានំ តត្ថ ជាតា ធម្មា អញ្ញមញ្ញំ ធាតុវត្ថុត្តិកិ
 អយំ បដិលាភភាវនា ។

[៧០] កកមា ឯករសាភាវនា អដិមោក្ខ-
 ដ្ឋេន សង្ក្រម្ពិយំ ភាវយតោ សង្ក្រម្ពិយស្ស វិសេន
 ចត្តានិ វត្ថុយានិ ឯករសា ហោត្តិកិ

ជាគណ្ណាលក្ខណ៍ ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ក៏មាន ការចម្រើនធម៌ជាគុសលដែលមិនបាន
 លប់បាត (ក្នុងវដ្តៈ) និរោក្ខន្ត្រៈដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ។ ភាវនា ៤ យ៉ាង
 គឺបុគ្គលកាលក្រាស់ដីធ្លី ដែលជាបរិញ្ញាបដិវេទហើយចម្រើន^(១) កាល
 ក្រាស់ដីធ្លីម្តែសមុទយសត្វ ដែលជាបហានប្បដិវេទហើយចម្រើន ១ កាល
 ក្រាស់ដីធ្លីម្តែនិរោធសត្វ ដែលជាសច្ចិករិយាបដិវេទ ហើយចម្រើន ១
 កាលក្រាស់ដីធ្លីម្តែមគ្គសត្វ ដែលជាភាវនាបដិវេទ ហើយចម្រើន ១
 ភាវនាមាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

[៦៧] ភាវនា ៤ យ៉ាងដោយឡែកទៀតគឺ ឯសនាភាវនា ១
 បដិលាភភាវនា ១ ឯករសាភាវនា ១ អាសវនាភាវនា ១ ។

ឯសនាភាវនា គឺដូចម្តេច កាលពួកជនទាំងពួងតំពុនចូលកាន់សមាធិ
 ធម៌ទាំងឡាយដែលកើតក្នុងចំណែកខាងដើមនោះ ជាធម៌មានកិច្ចស្ម័គ្រ
 នេះឈ្មោះថា ឯសនាភាវនា ដោយប្រការដូច្នោះ ។

បដិលាភភាវនា គឺដូចម្តេច កាលពួកជនទាំងពួងដែលបានចូលកាន់
 សមាធិហើយ ធម៌ទាំងឡាយ ដែលកើតក្នុងសមាធិនោះ វេសនិមនកម្ម
 ម្តែតានឹងគ្នាឡើយ នេះឈ្មោះថា បដិលាភភាវនា ដោយប្រការដូច្នោះ ។

[៧០] ឯករសាភាវនា គឺដូចម្តេច កាលបុគ្គលចម្រើនសង្ក្រម្ពិយ
 ដោយអត្តចារិយសិប្ប វត្ថុយានិ ៤ ជាធម្មជាតិ មានរសវត្ថុមួយ

១ ចម្រើន អរិយមន្ត ។ អនិរោធិ ។

អភិរោចនដ្ឋាន(១) សម្មាសង្កប្បោ មិច្ឆាសង្កប្បោ វិជ្ជតិ
 បរិក្ខេបាដ្ឋាន សម្មាភាពា មិច្ឆាភាពាយ វិជ្ជតិ សមុដ្ឋា-
 នដ្ឋាន សម្មាកម្មនោ មិច្ឆាកម្មនោ វិជ្ជតិ រោច-
 នដ្ឋាន សម្មាអាជីវោ មិច្ឆាអាជីវា វិជ្ជតិ បក្ខហ-
 ដ្ឋាន សម្មាវាយាមោ មិច្ឆាវាយាមា វិជ្ជតិ ឧបដ្ឋា-
 នដ្ឋាន សម្មាសតិ មិច្ឆាសតិយោ វិជ្ជតិ អវិក្ខេបដ្ឋាន
 សម្មាសមាធិ មិច្ឆាសមាធិតោ វិជ្ជតិ តននុវត្តក-
 ក្កិលេសេហិ ច ទទ្ធវហិ ច វិជ្ជតិ តហិទ្ធា ច សព្វ-
 ធិមិត្តេហិ វិជ្ជតិ វិរតោ វិរតាឧទ្ទាលោ វិរតតោ-
 ចរោ វិរតេ សមុចារតោ វិរតេ មិរតោ វិរតេ
 បតិដ្ឋិតោ ។ វិរតោតិ ទ្វេ វិរតា ធិញ្ញាណុ វិរតោ
 យេ ច ធិញ្ញាធារម្មណាម ជាតា ធម្មា សព្វ ច
 វិរតា យោដ្ឋិតិ វិរតោ សហជាតាធិ សត្តង្គាធិ
 វិរតិ កច្ឆន្តិតិ វិរតោ មត្តោ ឯតេន មត្តេន តុទ្ធា
 ច សាវតោ ច អកតំ ធិសំ ធិញ្ញាធិ កច្ឆន្តិតិ

១ ឧ. អភិរោចនដ្ឋាន ។

សម្មាសង្កប្បៈ ដោយអក្ខរៈលើកចំក្រវើន (កាន់កាប់ណា) វេមនំណាយ
 ចាកមិច្ឆាសង្កប្បៈ សម្មាភាពា ដោយអក្ខរៈកំណត់ វេមនំណាយចាក
 មិច្ឆាភាពា សម្មាកម្មនៈ ដោយអក្ខរៈផ្សំផ្សំ វេមនំណាយចាកមិច្ឆា-
 កម្មនៈ សម្មាអាជីវៈ ដោយអក្ខរៈផ្សំផ្សំ វេមនំណាយចាកមិច្ឆាអាជីវៈ
 សម្មាវាយាមៈ ដោយអក្ខរៈផ្សំផ្សំ វេមនំណាយចាកមិច្ឆាវាយាមៈ
 សម្មាសតិ ដោយអក្ខរៈប្រុងប្រយ័ត្ន វេមនំណាយចាកមិច្ឆាសតិ សម្មា-
 សមាធិ ដោយអក្ខរៈមិនឈរដោយ វេមនំណាយចាកមិច្ឆាសមាធិ វេមនំ
 ណាយចាកវិរតេសតាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមមិច្ឆាសមាធិនោះផង
 ចាកខ្លះទាំងឡាយផង វេមនំណាយ ចាកមិច្ឆាតាំងឡាយផងក្រៅផង
 វិរតៈ មានការណាយជាភាស្រណំ មានការណាយជាតេចរ ប្រកប
 ក្នុងការណាយ បិតទៅក្នុងការណាយ គម្រល់សិបក្នុងការណាយ ។
 ពាក្យថា វិរតៈ បានដល់វិរតៈ៦ យ៉ាង វិរតៈ ធិញ្ញាណ ១ វិរតៈ ធិ
 ត្រៃវិរតិកេហិ បើយ ព្រោះមានធិញ្ញាណជាភាស្រណំ ធម៌ទាំងអស់
 នោះ តែងមានសចក្តិណាយ ១ វិរតៈជាមួយ ព្រោះអង្គទាំង ៧
 ដែលកើតជាមួយគ្នា វេមនំដល់ខ្លះការណាយ ផ្លូវប្រកបដោយអង្គ ៨
 ឈ្មោះថាមគ្គ ព្រោះព្រះត្រៃវិរតិកេហិ ធិញ្ញាណ ធិញ្ញាណ តែង
 ទៅកាន់ទិស ដែលគេមិនច្បាប់ទៅ ធិញ្ញាណ ដោយសារមគ្គន៍

អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ យាវតា បុដ្ឋសមណាត្រាហ្មណាធិ
បាប្បវាធានំ មគ្គា អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ
អគ្គោ ច សេដ្ឋោ ច វិហារេត្តា ច ឧត្តមោ ច បរិវេ ចាតិ
មគ្គានំ អដ្ឋង្គិកោ សេដ្ឋោ ។

[៦០] សកទានាមិមគ្គក្កណោ ធស្សនដ្ឋេន សម្មាធិ-
ដ្ឋិ ។ បេ ។ អរិក្ខេបដ្ឋេន សម្មាសមាធិ ឱន្ធហិកា
កាមកសញ្ញាជនា បដិយសញ្ញាជនា ឱន្ធហិកា
កាមកតានុសយោ បដិយានុសយោ វិជ្ជតិ កន្ធាវុត្តកា-
ត្តិលេសេហិ ច ទទ្ធវេហិ ច វិជ្ជតិ ពហិទ្ធា ច សទ្ធិនិ-
មិត្តេហិ វិជ្ជតិ វិកតោ វិកការម្មណោ វិកតោចរោ វិក-
តេ សមុហាគតោ វិកតេ វិកតោ វិកតេ មតិដ្ឋិតោ ។
វិកតោតិ ទ្រេ វិកតា និព្វានត្យ វិកតោ យេ ច និព្វា-
នារម្មណតា ជាតា ធម្មា សត្វេ ច វិកតា ហោត្តិកិ
វិកតោ សហជាតានំ សត្តង្គានំ វិកតំ កច្ឆង្គិកិ វិកតោ
មគ្គោ ឋិតន មគ្គេន តុន្ធា ច សាវតា ច
អគតំ និសំ និព្វានំ កច្ឆង្គិកិ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ

មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរនេះឯង ជាមគ្គដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ប្រសើរ
វិសេសវិសាល ។ ក្នុង វិញ្ញាណ ជាធម្មតា របស់ពួកសមណាត្រាហ្មណ៍
ច្រើននាក់ ដែលប្រកាន់លទ្ធិដទៃ ចាំធម្មតាចំពោះ ហេតុនោះ
មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ប្រសើរជាងមគ្គចាំធម្មតា ។

[៦០] ក្នុងទណៈវិនិស្សកតតាមិមគ្គ សម្មាធិដ្ឋិ ដោយអក្ខរៈ
ឃើញ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ដោយអក្ខរៈមិនរាយមាយ រមែងណាយ
ចាកកាមកសញ្ញាជនៈ ចាកបដិយសញ្ញាជនៈ ដ៏គ្រោតគ្រោត ចាក
កាមកតានុសយោ ចាកបដិយានុសយោ ដ៏គ្រោតគ្រោត រមែងណាយចាក
កិលេសចាំធម្មតា ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមអនុស្សយន្តរាជន៍ ចាកខន្ធ
ចាំធម្មតាជន៍ រមែងណាយ ចាកនិមិត្តចាំធម្មតាជន៍ក្រៅជន៍ វិភក្តិៈ
មានការណាយជាភារម្មណ៍ មានការណាយជាគោរ ប្រកបក្នុងការ
ណាយ បិតាទៅក្នុងការណាយ ធម្មលំសឹបក្នុងការណាយ ។ ពាក្យថា
វិភក្តិៈ បានដល់វិភក្តិៈ ២ យ៉ាង វិភក្តិៈ គឺនិព្វាន ១ វិភក្តិៈ គឺពួកធម៌
ណាកើតហើយ ព្រោះមាននិព្វានជាភារម្មណ៍ ធម៌ចាំធម្មតានោះ តែឯ
មានសេចក្តីណាយ ១ វិភក្តិៈជាមគ្គ ព្រោះអង្គ ៨ ដែលកើតជាមួយគ្នា
រមែងដល់នូវការណាយ ដូចប្រកបដោយអង្គ ៨ ឈ្មោះថាមគ្គ ព្រោះ
ព្រះពុទ្ធចាំធម្មតា ធីតិសាវកៈចាំធម្មតា តែឯទៅកាន់ទិស ដែលគេមិន
ទ្វាបៈទៅ គឺព្រះនិព្វាន ដោយសារមគ្គក្តី មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏

យាវតា បុត្តសម្មណាត្រាហ្មណាធំ បរច្បវិទានំ មត្តា
អយមេវ អវិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តា អត្តោ ច សេដ្ឋោ
ច វិហោត្តោ ច ឧត្តមោ ច បរិវេ ជាតិ មត្តានំ អដ្ឋ-
ង្គិកោ សេដ្ឋោ ។

[៦០] អយតាមិមត្តក្កាណោ នស្សនដ្ឋេន សម្មា-
និដ្ឋិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបដ្ឋេន សម្មាសមាទិ អណ្ត-
សហគតា កាមរកសញ្ញាជេតា ចជ័យសញ្ញាជេតា
អណ្តសហគតា កាមរកានុសយោ ចជ័យានុសយោ
វិជ្ជតិ ភននុវត្តកក្កិលេសេហិ ច ទានុហិ ច វិជ្ជតិ
ពហិទ្ធា ច សត្វនិមិត្តេហិ វិជ្ជតិ វិវាតោ វិវាតា-
រម្មណោ ។ បេ ។ មត្តានំ អដ្ឋង្គិកោ សេដ្ឋោ ។

[៦២] អយតត្ថមត្តក្កាណោ នស្សនដ្ឋេន សម្មានិដ្ឋិ
។ បេ ។ អវិក្ខេបដ្ឋេន សម្មាសមាទិ រូបរកតា អរូបរកតា
មាណ ឧទ្ធព្វា អវិជ្ជាយ មាណានុសយោ កវិវាតានុស-
យោ អវិជ្ជានុសយោ វិជ្ជតិ ភននុវត្តកក្កិលេសេហិ
ច ទានុហិ ច វិជ្ជតិ ពហិទ្ធា ច សត្វនិមិត្តេហិ វិជ្ជតិ

ប្រសើរទេឯង ជាមន្តដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ប្រសើរ វិសេសវិសាល ។ ក្នុង ថ្ងៃថ្ងៃ
ជាងមន្តរបស់ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ជាច្រើននាក់ ដែលប្រកាន់លទ្ធិដទៃ
ទាំងកម្សាន្តទាំង ហេតុនោះ មន្តប្រកបដោយអង្គ ៨ ប្រសើរ ជាងមន្ត
ទាំងឡាយ ។

[៦១] ក្នុងខណៈវិនិច្ឆ័យនៃអតាមិមត្ត សម្មានិដ្ឋិ ដោយអត្តចាយិញ
។ បេ ។ សម្មាសមាទិ ដោយអត្តចាយិមនរាយមាយ វេមនំណាយចាក
កាមរកសញ្ញាជេតា ចាកបដិយសញ្ញាជេតាដ៏ល្អិត ចាកកាមរកានុស័យ
ចាកបដិយានុស័យ ដ៏ល្អិត ណាយចាកកិលេសទាំងឡាយ ដែល
ប្រព្រឹត្តទៅតាមអនុស័យនោះផង ចាកខន្ធទាំងឡាយផង ណាយចាក
និមិត្តទាំងពួងទាំងក្រៅផង វិពត្តា មានការណាយជាអារម្មណ៍ ។ បេ ។
មន្តប្រកបដោយអង្គ ៨ ប្រសើរជាងមន្តទាំងឡាយ ។

[៦២] ក្នុងខណៈវិនិច្ឆ័យនៃអយតត្ថមត្ត សម្មានិដ្ឋិ ដោយអត្តចាយិញ
។ បេ ។ សម្មាសមាទិ ដោយអត្តចាយិមនរាយមាយ វេមនំណាយចាករូ-
បកម្ម ករូបកម្ម មានៈ ទន្ធិៈ អវិជ្ជា មាណានុស័យ កវិវាតានុស័យ អវិជ្ជា-
នុស័យ ណាយចាកកិលេសទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមអនុស័យ
នោះផង ចាកខន្ធទាំងឡាយផង ណាយចាកនិមិត្តទាំងពួងទាំងក្រៅផង

យុគទ្វៃវិញ វិភាគថា

វិភាគ វិភាគាម្មណោ វិភាគោចរោ វិភាគ សមុប្បាស-
 តោ វិភាគ មិភោ វិភាគ ធម៌ដ្ឋិតោ ។ វិភាគាតិ ទ្វេ
 វិភាគ ធិញ្ញាធានា វិភាគ យេ ច ធិញ្ញាធានាស្ថានា ជាតា
 ធម្មា សទ្ធវេ ច វិភាគ ហោធិ្ឋិតិ វិភាគ សមាជាតាធិ
 សក្កាស្ថិតិ វិភាគី កច្ឆន្តិតិ វិភាគ មក្កោ ឯតេ មក្កោ
 តុត្វា ច សាវកា ច អកតំ ធិសំ ធិញ្ញាធិ កច្ឆន្តិតិ
 អដ្ឋង្គិកោ មក្កោ យាវតា បុប្ផសមណាប្រាហ្មណ៍
 បរច្យវាធាធិ មក្កោ អយោ អវិយោ អដ្ឋង្គិកោ មក្កោ
 អក្កោ ច សេដ្ឋោ ច វិហោត្តោ ច ឧត្តមោ ច បរិវេ
 ចាតិ មក្កាធិ អដ្ឋង្គិកោ សេដ្ឋោ ។

(៦៧) ឧស្សវិវិភាគ សម្មាធិដ្ឋិ អភិរោបវិវិភាគ
 សម្មាសង្កប្បោ បរិក្កហវិវិភាគ សម្មាភិចា សមុដ្ឋាធិ-
 វិវិភាគ សម្មាកម្មតោ រោធាវិវិភាគ សម្មាភជិរោ
 បក្កហវិវិភាគ សម្មាវាយោ ឧបដ្ឋាធិវិវិភាគ សម្មា-
 សតិ អវិក្កេបវិវិភាគ សម្មាសមាធិ ឧបដ្ឋាធិវិវិភាគ

យុគទ្វៃវិញ វិភាគថា

វិភាគៈមានការណយជាតាម្មណំ មានការណយជាគោចរ ប្រកបក្ក
 ការណយ បិគោក្កក្កិការណយ ក្កល្យសិប្បក្កិការណយ ។ ភាគ
 ថា វិភាគៈ បានដល់វិភាគៈ ២ យ៉ាង វិភាគ គឺធិញ្ញា ១ វិភាគៈ គឺក្កតមិ
 ណាកើតហើយ ព្រោះមានធិញ្ញាជាតាម្មណំ ធម៌ទាំងអស់នោះ តែង
 មានសេចក្តីណាយ ១ វិភាគៈជាមក្ក ព្រោះក្កតំទាំង ៧ ដែលកើតជាមួយ
 គ្នា វេមនីដល់ខ្លួនការណយ ផ្លូវប្រកបដោយក្កតំ ៨ ឈ្មោះជាមក្ក ព្រោះ
 ព្រះក្កតំទាំងខ្សោយនឹងសាវិកទាំងខ្សោយ វេមនីទៅកាន់ទិសដែលគេមិន
 ត្រូវទៅ គឺធិញ្ញា ដោយសារក្កតំខ្លះ មក្កប្រកបដោយក្កតំ ៨ ដ៏ប្រសើរ
 នេះឯង ជាមក្កដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ប្រសើរ វិសេសវិសាល ទុក្ខម ថ្លៃថ្លា
 ជាងមក្ក របស់ក្កតំសមណាប្រាហ្មណ៍ច្រើននាក់ ដែលប្រកាន់លទ្ធិដទៃ
 ទាំងអម្បាលទាំង ហេតុនោះ មក្កប្រកបដោយក្កតំ ៨ ប្រសើរ ជាងមក្ក
 ទាំងខ្សោយ ។

(៦៧) សម្មាធិដ្ឋិ មានការឃើញជាវិភាគៈ សម្មាសង្កប្បៈ
 មានការលើកចិត្តឡើងជាវិភាគៈ សម្មាភិចា មានការកំណត់ជាវិភាគៈ
 សម្មាកម្មតៈ មានការទ្រទ្រង់ជាវិភាគៈ សម្មាភជិរៈ មានការផ្តល់ដីជា
 វិភាគៈ សម្មាវាយាមៈ មានការផ្តល់ឡើងជាវិភាគៈ សម្មាសតិ មានការ
 ប្រុងប្រយ័ត្នជាវិភាគៈ សម្មាសមាធិ មានការមិនរាយការជាវិភាគៈ

សតិសម្មាដ្ឋង្គោ បរិចយវិភកោ ធម្មវិចយសម្មា-
 ដ្ឋង្គោ បក្កហវិភកោ វិយសម្មាដ្ឋង្គោ ដរណវិភ-
 កោ បិតិសម្មាដ្ឋង្គោ ឧបសមវិភកោ បស្សន្តិ-
 សម្មាដ្ឋង្គោ អវិក្ខេបវិភកោ សមាធិសម្មាដ្ឋង្គោ
 បដិសង្កាមវិភកោ ឧបេក្ខាសម្មាដ្ឋង្គោ អស្សន្តិយេ
 អកម្យយវិភកោ សទ្ធាតលំ កោសដ្ឋ អកម្យយ-
 វិភកោ វិយតលំ បនាទេ អកម្យយវិភកោ សតិតលំ
 ឧទ្ធុទេ អកម្យយវិភកោ សមាធិតលំ អវិជ្ជាយ អ-
 កម្យយវិភកោ បញ្ញាតលំ អធិខោត្តវិភកោ សន្តិ-
 ទ្រិយំ បក្កហវិភកោ វិយទ្រិយំ ឧបដ្ឋានវិភកោ សតិ-
 ទ្រិយំ អវិក្ខេបវិភកោ សមាធិទ្រិយំ នស្សនវិភកោ
 បញ្ញាទ្រិយំ អាធិបតេយ្យដ្ឋេន ឥទ្រិយា វិភកោ អកម្យ-
 យដ្ឋេន តលា វិភកោ និយ្យនដ្ឋេន តោដ្ឋង្គោ វិភកោ
 ហោតដ្ឋេន មត្តោ វិភកោ ឧបដ្ឋានដ្ឋេន សតិប្ប-
 ដ្ឋាថា វិភកោ បទហនដ្ឋេន សធម្មតាថា វិភកោ

សតិសម្មាដ្ឋង្គោ មានការប្រុងប្រយ័ត្នជាវិភកៈ ធម្មវិចយសម្មាដ្ឋង្គោ មាន
 ការពិចារណា ជាវិភកៈ វិយសម្មាដ្ឋង្គោ មានការផ្តន្ទិះឡើងជាវិភកៈ បិតិ-
 សម្មាដ្ឋង្គោ មានការផ្សាយទៅជាវិភកៈ បស្សន្តិសម្មាដ្ឋង្គោ មានការ
 ស្ងប់ជាវិភកៈ សមាធិសម្មាដ្ឋង្គោ មានការមិនរាយមាយជាវិភកៈ ឧប-
 េក្ខាសម្មាដ្ឋង្គោ មានការពិចារណាជាវិភកៈ សទ្ធាតលៈ មានការមិនញាប់
 ញ័រព្រោះការណ៍មិនគួរជឿជាវិភកៈ វិយតលៈ មានការមិនញាប់ញ័រ
 ព្រោះសេចក្តីខ្ជិលច្រអូសជាវិភកៈ សតិតលៈ មានការមិនញាប់ញ័រ
 ព្រោះការប្រហែសជាវិភកៈ សមាធិតលៈ មានការមិនញាប់ញ័រ ព្រោះ
 ឧទ្ធុទេជាវិភកៈ បញ្ញាតលៈ មានការមិនញាប់ញ័រ ព្រោះអវិជ្ជាជាវិភកៈ
 សន្តិទ្រិយ មានការជឿស្របជាវិភកៈ វិយទ្រិយ មានការផ្តន្ទិះឡើងជាវិភកៈ
 សតិទ្រិយ មានការប្រុងប្រយ័ត្នជាវិភកៈ សមាធិទ្រិយ មានការមិនរាយ
 មាយជាវិភកៈ បញ្ញាទ្រិយ មានការយឺញជាវិភកៈ ឥទ្រិយទាំងឡាយ
 ដោយអក្ខរជាអធិបតី ឈ្មោះថាវិភកៈ តលៈទាំងឡាយ ដោយអក្ខ-
 រជាមិនញាប់ញ័រ ឈ្មោះថាវិភកៈ តោដ្ឋង្គោទាំងឡាយ ដោយអក្ខរ
 ទេញ (បាវដ្ឋៈ) ឈ្មោះថាវិភកៈ មត្ត ដោយអក្ខរជាហេតុ ឈ្មោះ
 ថាវិភកៈ សធម្មតាទាំងឡាយ ដោយអក្ខរប្រសិទ្ធិប្រយ័ត្ន ឈ្មោះថា
 វិភកៈ សធម្មតាទាំងឡាយ ដោយអក្ខរជាអក្ខរលំដាប់ ឈ្មោះថាវិភកៈ

ឥដ្ឋនាដួង ឥដ្ឋចាតា វិភាគា គង្គដួង សត្វា វិភាគា
អវិក្កេចដួង សធាជា វិភាគា អនុបស្សនដួង វិប-
ស្សនា វិភាគា ឯកសដួង សធម៌វិបស្សនា វិភាគា
អនតិវត្តនដួង យុគនដ្ឋិ វិភាគា សិវដួង សីលវិសុទ្ធិ
វិភាគា អវិក្កេចដួង ចិត្តវិសុទ្ធិ វិភាគា នស្សនដួង
ធិដ្ឋិវិសុទ្ធិ វិភាគា វិមុត្តនដួង វិមោក្ខា វិភាគា
ចដិវេនដួង វិជ្ជា វិភាគា បរិព្វាគដួង វិមុត្តិ វិភា-
គា សមុច្ឆេនដួង ឧយេ ញាណំ វិភាគា ឆ-
ត្ថោ មូលដួង វិភាគា មនសិការេ សមុដ្ឋានដួង
វិភាគា ជស្សោ សមោធានដួង វិភាគា វេទនា
សមោសវណដួង វិភាគា សមាធិ ធម្មទដួង វិ-
ភាគា សតិ អាធិបតេយ្យដួង វិភាគា បញ្ញា គុតុ-
រដួង វិភាគា វិមុត្តិ សារដួង វិភាគា^(១) នស្សនម-
ក្ខោ សម្មាធិដ្ឋិ អភិរោបនមក្ខោ សម្មាសង្កម្មោ
។ ថេ ។ អមតោគង្គំ ធិត្វានំ បរិយោសានដួង មក្ខោ
ឯវិ វិភាគា មក្ខោ ។

១ ធម្ម. ធិត្វានុប អមតោគង្គំ ធិត្វានំ បរិយោសានដួង មក្ខោធិ វិស្សធិ ។

អង្គបាទដោយអក្ខរតសម្រេច ឈ្មោះថាវិភាគៈ សព្វៈទាំងឡាយ ដោយ
អក្ខរតទៀងទាត់ ឈ្មោះថាវិភាគៈ សម្រេចៈ ដោយអក្ខរតមិនឈម
ឈ្មោះថាវិភាគៈ វិបស្សនា ដោយអក្ខរតពិចារណាយើង ឈ្មោះថាវិភាគៈ
សម្រេចៈ ធិដ្ឋិ វិបស្សនា ដោយអក្ខរតមានកិច្ចកម្ម ឈ្មោះថាវិភាគៈ
យុគនុបមិ (ធម៌ជាប់គ្នាជាតួ) ដោយអក្ខរតមិនប្រព្រឹត្តកម្មនឹងគ្នា ឈ្មោះថា
វិភាគៈ សីលវិសុទ្ធិ ដោយអក្ខរតសម្រួម ឈ្មោះថាវិភាគៈ ចិត្តវិសុទ្ធិ
ដោយអក្ខរតមិនឈម ឈ្មោះថាវិភាគៈ ធិដ្ឋិវិសុទ្ធិ ដោយអក្ខរតយើង
ឈ្មោះថា វិភាគៈ វិមោក្ខៈ ដោយអក្ខរតច្រប្រស្រទ្ប ឈ្មោះថាវិភាគៈ
វិជ្ជា ដោយអក្ខរតចាត់ចុះ ឈ្មោះថាវិភាគៈ វិមុត្តិ ដោយអក្ខរតលទ្រស្រទ្ប
ឈ្មោះថាវិភាគៈ បញ្ញា ដោយអក្ខរតកាត់ដាច់ ឈ្មោះថាវិភាគៈ
គុតុៈ ដោយអក្ខរតជាមូល ឈ្មោះថាវិភាគៈ មនសិការៈ ដោយអក្ខរតាំង
ទៀងព្រម ឈ្មោះថាវិភាគៈ ឥស្សៈ ដោយអក្ខរតចូចជុំ ឈ្មោះថាវិភាគៈ
វេទនា ដោយអក្ខរតប្រជុំចុះ ឈ្មោះថាវិភាគៈ សមាធិ ដោយអក្ខរតជាប្រ-
ធាន ឈ្មោះថាវិភាគៈ សតិ ដោយអក្ខរតជាអធិបតិ ឈ្មោះថាវិភាគៈ បញ្ញា
ដោយអក្ខរតក្រវិលនឹងជាន់ជាន់នោះ ឈ្មោះថាវិភាគៈ វិមុត្តិ ដោយអក្ខ-
រតជាដំបូង ឈ្មោះថាវិភាគៈ សម្មាធិដ្ឋិ បានកាឃើញជាមគ្គ សម្មាស-
ង្កប្បៈ បានការលើកចិត្តទៀងជាមគ្គ ។ ថេ ។ អមតនិព្វាន ដោយអក្ខរត
ជាទីចម្រុះ វិនិច្ឆ័យសាសនា ឈ្មោះថាមគ្គ វិភាគៈ ជាមគ្គយ៉ាងនេះដែរ ។

(៦៤) កតិ វិមុត្តិ ដលី ។ សោតាបត្តិដលក្ខណោ ធនស្សនដ្ឋាន សម្មាទិដ្ឋិ មិច្ឆាទិដ្ឋិយោ វិមុត្តា ហោតិ តទទុវត្តកក្កិលេសេហិ ច ទទ្ធលា ច វិមុត្តា ហោតិ តហិទ្ធា ច សព្វនិមិត្តហិ វិមុត្តា ហោតិ វិមុត្តិ វិមុត្តារម្មណា វិមុត្តិកោចរា វិមុត្តិយោ សមុចាគតា វិមុត្តិយោ មិគា វិមុត្តិយោ បតិដ្ឋិតា ។ វិមុត្តិកំ ទ្វេ វិមុត្តិយោ និព្វានក្ខ វិមុត្តិ យេ ច និព្វានាម្មណាតា ជាតា ធម្មា សព្វ ច វិមុត្តា ហោតិ វិមុត្តិ ដលី អភិរេបនដ្ឋាន សម្មាសង្កម្សោ មិច្ឆាសង្កម្សោ វិមុត្តា ហោតិ តទទុវត្តកក្កិលេសេហិ ច ទទ្ធលា ច វិមុត្តា ហោតិ តហិទ្ធា ច សព្វនិមិត្តហិ វិមុត្តា ហោតិ វិមុត្តិ វិមុត្តារម្មណា វិមុត្តិកោចរា វិមុត្តិយោ សមុចាគតា វិមុត្តិយោ មិគា វិមុត្តិយោ បតិដ្ឋិតា ។ វិមុត្តិកំ ទ្វេ វិមុត្តិយោ និព្វានក្ខ វិមុត្តិ យេ ច និព្វានាម្មណាតា ជាតា ធម្មា សព្វ ច វិមុត្តា ហោតិ វិមុត្តិ ដលី បរិក្ខេហដ្ឋេន(១) សម្មាភាពា មិច្ឆាភាពាយ វិមុត្តា ហោតិ ។ ខេ ។

១ ឧ. បទ្ធហដ្ឋេន ។

(៦៤) វិមុត្តិ ជាផល តើដូចម្តេច ។ ក្នុងខណៈវិនិសោធាបក្ខិផល សម្មាទិដ្ឋិ ដោយអក្កចារិយេញ ជាធម្មជាតិផុតស្រឡះ ចាកមិច្ឆាទិដ្ឋិ ផុតស្រឡះចាកកិលេសទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមមិច្ឆាទិដ្ឋិនោះផង ចាកទទ្ធទាំងឡាយផង ផុតស្រឡះចាកនិមិត្តទាំងពួងទាំងក្រៅផង វិមុត្តិ មានការផុតស្រឡះជាតារម្មណ៍ មានការផុតស្រឡះជាគោចរ ប្រកប ក្នុងការផុតស្រឡះ បិទនៅក្នុងការផុតស្រឡះ គម្ពល់សិបក្នុងការផុតស្រឡះ ។ ពាក្យថា វិមុត្តិ បានដល់វិមុត្តិ ២ យ៉ាង វិមុត្តិ និមិត្តាន ១ វិមុត្តិ ជាផល គឺពួកធម៌ណាកើតហើយ ព្រោះមាននិព្វានជាតារម្មណ៍ ធម៌ទាំងអស់នៅវេទន៍រូបស្រឡះ ១ សម្មាសង្កម្សៈ ដោយអក្កចារិយេវចិត្ត ទៀត ជាធម្មជាតិផុតស្រឡះចាកមិច្ឆាសង្កម្សៈ ផុតស្រឡះចាកកិលេស ទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមមិច្ឆាសង្កម្សៈនោះផង ចាកទទ្ធទាំង ឡាយផង ផុតស្រឡះចាកនិមិត្តទាំងពួងទាំងក្រៅផង វិមុត្តិ មាន ការផុតស្រឡះជាតារម្មណ៍ មានការផុតស្រឡះជាគោចរ ប្រកប ក្នុងការផុតស្រឡះ បិទនៅក្នុងការផុតស្រឡះ គម្ពល់សិបក្នុងការ ផុតស្រឡះ ។ ពាក្យថា វិមុត្តិ បានដល់វិមុត្តិ ២ យ៉ាង វិមុត្តិ និមិត្តាន ១ វិមុត្តិ ជាផល គឺពួកធម៌ណាកើតហើយ ព្រោះមាននិព្វាន ជាតារម្មណ៍ ធម៌ទាំងអស់នៅ វេទន៍រូបស្រឡះ ១ សម្មាសង្កម្សៈ ដោយអក្កចារិយេវចិត្ត ជាធម្មជាតិផុតស្រឡះ ចាកមិច្ឆាភាព ។ ខេ ។

សម្មដ្ឋានដ្ឋាន សម្មកម្មដ្ឋាន មិច្ឆាកម្មដ្ឋាន វិមុត្តា
 ហោតិ រោធនាដ្ឋាន សម្មាភាជីរោ មិច្ឆាភាជីរោ វិមុត្តា
 ហោតិ បក្កហដ្ឋាន សម្មាវាយាហោ មិច្ឆាវាយាហោ វិមុ-
 ត្តា ហោតិ ឧបដ្ឋានដ្ឋាន សម្មាសមាធិ មិច្ឆាសមាធិ
 វិមុត្តា ហោតិ អវិក្ខេបដ្ឋាន សម្មាសមាធិ មិច្ឆាសមាធិ-
 ភោ វិមុត្តា ហោតិ តណ្ហវត្តកក្កិលេសេហិ ច ទទ្ទេ-
 ហិ ច វិមុត្តា ហោតិ ពហិម្ហា ច សព្វវិមុត្តេហិ វិមុត្តា
 ហោតិ វិមុត្តិ វិមុត្តារម្មណា វិមុត្តិគោចរា វិមុត្តិយា
 សម្មទាគតា វិមុត្តិយា បិសា វិមុត្តិយា បតិដ្ឋិតា ។
 វិមុត្តិភិ ១៥ វិមុត្តិយោ វិមុត្តិពញា វិមុត្តិ យេ ច
 វិមុត្តិពារម្មណា ជាតា ធម្មា សព្វេ ច វិមុត្តា
 ហោតិ វិមុត្តិ ផលំ ។

(៦៥) សក្កានុកម្មដ្ឋានសម្មាសមាធិ ឧបដ្ឋានដ្ឋាន សម្មា-
 ធិដ្ឋាន ។ បេ ។ អវិក្ខេបដ្ឋាន សម្មាសមាធិ ឧបដ្ឋាន
 កាចរកសញ្ញាដ្ឋាន បដិយសញ្ញាដ្ឋាន ឧបដ្ឋាន

សម្មាសមាធិ ដោយអក្កថវដ្ឋាន ផុតស្រឡះចាកមិច្ឆាកម្មៈ សម្មាភាជីរោ
 ដោយអក្កថវដ្ឋាន ផុតស្រឡះចាកមិច្ឆាភាជីរោ សម្មាវាយាហោ ដោយ
 អក្កថវដ្ឋាន ផុតស្រឡះចាកមិច្ឆាវាយាហោ សម្មាសមាធិ ដោយអក្កថ
 ប្រតិប្រយ័ត្ត ផុតស្រឡះចាកមិច្ឆាសមាធិ សម្មាសមាធិ ដោយអក្កថ
 មិច្ឆាយាហោ ផុតស្រឡះចាកមិច្ឆាសមាធិ ផុតស្រឡះចាកកិលេសតាំង
 ព្យាយាមប្រតិក្កតោ តាមមិច្ឆាសមាធិតាមដេនី ពាក្យទាំងព្យាយាម
 ផុតស្រឡះចាកមិច្ឆាភាជីរោ វិមុត្តិ មានការផុតស្រឡះ
 ជាភារម្មណំ មានការផុតស្រឡះជាគោចរ ប្រកបក្នុងការផុតស្រឡះ
 បិសាដ្ឋានការផុតស្រឡះ កម្មលំសិច ក្នុងការផុតស្រឡះ ។ ពាក្យ
 ថា វិមុត្តិ បានផលវិមុត្តិ ២ យ៉ាង វិមុត្តិ គឺវិមុត្តិ ១ វិមុត្តិ ជាផល
 គឺ ពួកធម៌ណា កើតដោយ ព្រោះមានវិមុត្តិជាភារម្មណំ ធម៌ទាំង
 អស់នោះ តែងផុតស្រឡះ ១ ។

(៦៥) ក្នុងទណៈវេទសក្កានុកម្មដ្ឋាន សម្មាសមាធិ ដោយអក្កថ
 ឃើញ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ដោយអក្កថមិច្ឆាយាហោ វេទនីផុត
 ស្រឡះចាកកម្មកសញ្ញាដ្ឋានៈ ចាកបដិយសញ្ញាដ្ឋានៈ ដីគ្រោតគ្រោត

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គោ

កាមកាតានុសយា បដិយានុសយា វិមុត្តោ ហោតិ
តទទុវត្តកកក្កិលេសេហិ ច ទទ្ទេហិ ច វិមុត្តោ ហោតិ
ពហិទ្ធា ច សព្វនិមិត្តេហិ វិមុត្តោ ហោតិ វិមុត្តិ
វិមុត្តាវឌ្ឍណា វិមុត្តិកោចក វិមុត្តិយា សម្មចាគតា
វិមុត្តិយា មិថា វិមុត្តិយា ចតិដ្ឋិតា ។ វិមុត្តិតិ ទ្វេ
វិមុត្តិយោ និព្វានព្វ វិមុត្តិ យេ ច និព្វានាវឌ្ឍណតា
ជាតា ធម្មា សព្វេ ច វិមុត្តា ហោន្តិតិ វិមុត្តិ ផលំ ។

(៦៦) អនាតាមិជលក្ខណោ ធស្សនដ្ឋេន សម្មា-
និដ្ឋិ ។ មេ ។ អវិក្ខេបដ្ឋេន សម្មាសមាធិ អណ្ត-
សហគតា កាមកកសញ្ញាជនា ចដិយសញ្ញាជនា
អណ្តសហគតា កាមកកាតានុសយា បដិយានុសយា
វិមុត្តោ ហោតិ តទទុវត្តកកក្កិលេសេហិ ច ទទ្ទេហិ
ច វិមុត្តោ ហោតិ ពហិទ្ធា ច សព្វនិមិត្តេហិ
វិមុត្តោ ហោតិ វិមុត្តិ វិមុត្តាវឌ្ឍណា វិមុត្តិកោ-
ចក វិមុត្តិយា សម្មចាគតា វិមុត្តិយា មិថា វិមុត្តិ-
យា ចតិដ្ឋិតា ។ មេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គោ

ចាកកាមកាតានុសយ ចាកបដិយានុសយ ដីត្រោគត្រាត ផុតស្រឡះ
ចាកកិលេសទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមអនុស័យនោះផង ចាកទន្ធទាំងឡាយផង ផុតស្រឡះចាកនិមិត្តទាំងពួងទាំងក្រៅផង វិមុត្តិ មាន
ការផុតស្រឡះជាភារម្មណ៍ មានការផុតស្រឡះជាគោចរ ប្រកបក្នុងការ
ផុតស្រឡះ បិតនៅក្នុងការផុតស្រឡះ កម្ពល់សិបក្នុងការផុតស្រឡះ ។
ពាក្យថា វិមុត្តិ បានដល់វិមុត្តិ ២ យ៉ាង វិមុត្តិ គឺនិព្វាន ១ វិមុត្តិ ជា
ដល គឺពួកធម៌ណាកើតហើយ ព្រោះមាននិព្វានជាភារម្មណ៍ ធម៌ទាំង
អស់នោះ តែងផុតស្រឡះ ១ ។

(៦៦) ក្នុងនោះនៃអនាតាមិជល សម្មានិដ្ឋិ ដោយអក្ខរៈ
ឃើញ ។ មេ ។ សម្មាសមាធិ ដោយអក្ខរៈមិនឈរហាយ វែមន៍ផុត
ស្រឡះចាកកាមកសញ្ញាជនៈ ចាកបដិយសញ្ញាជនៈ ដីល្អិត ចាក
កាមកាតានុសយ ចាកបដិយានុសយ ដីល្អិត ផុតស្រឡះចាកកិលេស
ទាំងឡាយដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមអនុស័យនោះផង ចាកទន្ធទាំងឡាយផង
ផុតស្រឡះចាកនិមិត្តទាំងពួងទាំងក្រៅផង វិមុត្តិ មានការផុតស្រឡះជា
ភារម្មណ៍ មានការផុតស្រឡះជាគោចរ ប្រកបក្នុងការផុតស្រឡះ បិត
នៅក្នុងការផុតស្រឡះ កម្ពល់សិបក្នុងការផុតស្រឡះ ។ មេ ។

[៦៧] អរហត្តជលក្ខណោ ធស្សនដ្ឋាន សម្មា-
 និដ្ឋិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបដ្ឋាន សម្មាសមាធិ រូប-
 រាគ អរូបរាគ មាតា ឧទ្ធុញា អវិជ្ជាយ មាតាទុ-
 សយា កវរតាទុសយា អវិជ្ជាទុសយា វិមុត្តា
 ហោតិ តទទុវត្តកក្កិលេសេហិ ៨ ទទេហិ ៨ វិមុត្តា
 ហោតិ ពហិញា ៨ សព្វធមិក្កេហិ វិមុត្តា ហោតិ វិ-
 មុត្តិ វិមុត្តារម្មណា វិមុត្តិកោ ចរា វិមុត្តិយា សមុទាគ-
 កា វិមុត្តិយា បិតា វិមុត្តិយា បតិដ្ឋិតា ។ វិមុត្តិគិ-
 ទ្ធវេ វិមុត្តិយោ ធិញ្ចាណូ វិមុត្តិ យេ ៨ ធិញ្ចា-
 ណារម្មណាតា ជាតា ធម្មា សព្វេ ៨ វិមុត្តា ហោ-
 តិ វិមុត្តិ ផលំ ។

[៦៨] ធស្សនវិមុត្តិ សម្មានិដ្ឋិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបវិមុត្តិ
 សម្មាសមាធិ ឧបដ្ឋានវិមុត្តិ សតិសម្មោជ្ឈដ្ឋោ ។ បេ ។
 បដិសង្កានវិមុត្តិ ឧបេក្ខាសម្មោជ្ឈដ្ឋោ អស្សន្ធិយេ អក-
 ម្យិយវិមុត្តិ សទ្ធាតលំ ។ បេ ។ អវិជ្ជាយ អកម្យិយ-
 វិមុត្តិ បញ្ញាតលំ អធិហេតុវិមុត្តិ សទ្ធិត្រិយំ ។ បេ ។

[៦៧] ក្នុងខណៈវិនិច្ឆ័យសម្មាសមាធិ ដោយអក្ខរ-
 យើញ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ដោយអក្ខរាមិណយោយ វេទនិផុត
 ស្រឡះចាករូបរាគៈ អរូបរាគៈ មានៈ ទុច្ចៈ អវិជ្ជា មាតាទុសយ កវរ-
 តាទុសយ កវិជ្ជាទុសយ វេទនិផុតស្រឡះចាកកិលេសទាំងឡាយ ដែល
 ប្រព្រឹត្តទៅតាមអនុស្សយន្តរាជ ចាកទទ្ធវាទាំងឡាយជន ផុតស្រឡះចាក
 ធម៌ទាំងឡាយនាមក្រាជន វិមុត្តិ មានការផុតស្រឡះជាភារម្មណ៍ មាន
 ការផុតស្រឡះដោះសារ ប្រកបក្នុងការផុតស្រឡះ បិទនៅក្នុងការផុត
 ស្រឡះ អន្តរសិបក្នុងការផុតស្រឡះ ។ ពាក្យថា វិមុត្តិ មានផលវិមុត្តិ
 ៦ យ៉ាង វិមុត្តិ ធិនិព្វាន ១ វិមុត្តិ ជាផល ធិព្វកម្មវិភាគកើតហើយ
 ព្រោះមានធិព្វានជាភារម្មណ៍ ធម៌ទាំងអស់នោះ តែងរួចស្រឡះ ១ ។

[៦៨] សម្មានិដ្ឋិ មានការយើញជាវិមុត្តិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ
 មានការមិនរាយបាយជាវិមុត្តិ សតិសម្មោជ្ឈដ្ឋន្ត មានការប្រតិប្រយ័ត្នជា
 វិមុត្តិ ។ បេ ។ ឧបេក្ខាសម្មោជ្ឈដ្ឋន្ត មានការពិចារណាជាវិមុត្តិ សទ្ធាតលៈ
 មានការមិនញាប់ញ័រព្រោះការណ៍មិនអួររឿជាវិមុត្តិ ។ បេ ។ បញ្ញាតលៈ
 មានការមិនញាប់ញ័រព្រោះអេវិជ្ជាជាវិមុត្តិ សទ្ធិត្រិយ មានការរឿសិចជា

នស្សនវិមុត្តិ បញ្ញាត្រិយំ ។ អាទិបតេយ្យដ្ឋាន ឥន្ទ្រិយា
 វិមុត្តិ អកម្មិយដ្ឋាន ពលា វិមុត្តិ ធិយ្យានដ្ឋាន កោដ្ឋ្យ-
 ដ្ឋា វិមុត្តិ ហេតុដ្ឋាន មក្កា វិមុត្តិ ឧបដ្ឋានដ្ឋាន
 សតិប្បដ្ឋាន វិមុត្តិ បទហានដ្ឋាន សម្មប្បដ្ឋាន វិមុត្តិ
 ឥន្ទ្រិយាដ្ឋាន ឥន្ទ្រិយា វិមុត្តិ គងដ្ឋាន សប្តា វិមុត្តិ
 អវិក្ខេបដ្ឋាន សមថា វិមុត្តិ អនុបស្សនដ្ឋាន
 វិបស្សនា វិមុត្តិ ឯកាសដ្ឋាន សមថវិបស្សនា វិមុត្តិ
 អនតិវត្តនដ្ឋាន យុគនទ្ធិ វិមុត្តិ សិវដ្ឋាន សីល
 វិសុទ្ធិ វិមុត្តិ អវិក្ខេបដ្ឋាន ចិត្តវិសុទ្ធិ វិមុត្តិ នស្ស-
 នដ្ឋាន ធិដ្ឋិវិសុទ្ធិ វិមុត្តិ វិមុត្តនដ្ឋាន វិហារក្កា វិមុ-
 ត្តិ បដិវេទដ្ឋាន វិជ្ជា វិមុត្តិ បរិច្ចាគដ្ឋាន វិមុត្តិ
 វិមុត្តិ បដិប្បស្សនដ្ឋាន អនុប្បនេ ញាណំ វិមុត្តិ(១) ។
 នោ មូលដ្ឋាន វិមុត្តិ មនសិការោ សមុដ្ឋានវិមុត្តិ

១. ន. សមុប្បនេ ។ ឃ. ញាណំ វិមុត្តិ ។ ច. បដិប្បនេ ។ ឆ. អនុប្បនេ ញាណំ វិមុត្តិ ។

វិមុត្តិ ។ បេ ។ បញ្ញាត្រិយ មានការឃើញជាវិមុត្តិ ឥន្ទ្រិយ ដោយអក្ខថា
 ជាអនិបតិ ឈ្មោះថាវិមុត្តិ ពលៈទាំងឡាយ ដោយអក្ខថាមិនញាប់ញ័រ
 ឈ្មោះថាវិមុត្តិ កោដ្ឋ្យទាំងឡាយ ដោយអក្ខថាចេញ (ចាកដ្ឋៈ) ឈ្មោះ
 ថាវិមុត្តិ មក ដោយអក្ខថាជាហេតុ ឈ្មោះវិមុត្តិ សតិប្បដ្ឋានទាំងឡាយ
 ដោយអក្ខថាច្រកច្រយំ ឈ្មោះថាវិមុត្តិ សម្មប្បដ្ឋានទាំងឡាយ ដោយ
 អក្ខថាមូលវិមុត្តិ ឈ្មោះថាវិមុត្តិ ឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ ដោយអក្ខថាសម្រេច
 ឈ្មោះថាវិមុត្តិ សច្ចៈទាំងឡាយ ដោយអក្ខថាទៀងទាត់ ឈ្មោះថាវិមុត្តិ
 សមថៈ ដោយអក្ខថាមិនពាយមាយ ឈ្មោះថាវិមុត្តិ វិបស្សនា ដោយ
 អក្ខថាវិហារណាឃើញ ឈ្មោះថាវិមុត្តិ សមថៈចិត្តវិបស្សនា ដោយអក្ខ
 ថាមានចិត្តតម្រូវ ឈ្មោះថាវិមុត្តិ យុគនទ្ធិ ដោយអក្ខថាមិនប្រព្រឹត្ត
 កន្លងគ្នា ឈ្មោះថាវិមុត្តិ សីលវិសុទ្ធិ ដោយអក្ខថាសង្រួម ឈ្មោះថាវិមុត្តិ
 ចិត្តវិសុទ្ធិ ដោយអក្ខថាមិនពាយមាយ ឈ្មោះថាវិមុត្តិ ធិដ្ឋិវិសុទ្ធិ ដោយ
 អក្ខថាឃើញ ឈ្មោះថាវិមុត្តិ វិហារក្កៈ ដោយអក្ខថាផុតស្រឡះ ឈ្មោះ
 ថាវិមុត្តិ វិជ្ជា ដោយអក្ខថាចាត់ចូរ ឈ្មោះថាវិមុត្តិ វិមុត្តិ ដោយអក្ខ
 ថាស្រឡះ ឈ្មោះថាវិមុត្តិ អនុប្បនេ ញាណ (ការដឹកនាំការមិន
 កើត) ដោយអក្ខថាម្ចាស់ ឈ្មោះថាវិមុត្តិ ។ ឆន្ទៈ ដោយអក្ខថាជាមូល
 ឈ្មោះថាវិមុត្តិ មនសិការៈ ដោយអក្ខថាគាំទ្រឡើងព្រម ឈ្មោះថាវិមុត្តិ

យុគនូវវង្ស វិភាគ

ដេស្សា សមោទានដួង វិមុត្តិ វេទនា សមោសារណា-
ដួង វិមុត្តិ សមាធិ ចម្មុទដួង វិមុត្តិ សតិ អាធិបតេ-
យ្យដួង វិមុត្តិ បញ្ញា តទុក្កដួង វិមុត្តិ វិមុត្តិ សា-
ដួង វិមុត្តិ អមតាគន្ធិ ចិត្តាធិ បរិយេកសារណដួង វិមុត្តិ
ឃី វិមុត្តិ ដល់ ឃី វិភាគ មត្តា វិមុត្តិ ដល់ ។

វិភាគ ។

យុគនូវវង្ស វិភាគ

ដេស្សា ដោយអន្តរាជ្ជដុំ ឈ្មោះថាវិមុត្តិ វេទនា ដោយអន្តរាជ្ជ-
ដុំ ឈ្មោះថាវិមុត្តិ សមាធិ ដោយអន្តរាជ្ជប្រធាន ឈ្មោះថាវិមុត្តិ
សតិ ដោយអន្តរាជ្ជបតី ឈ្មោះថាវិមុត្តិ បញ្ញា ដោយអន្តរាជ្ជ-
ក្រុលីនីយ៍ជាធិបតីនោះ ឈ្មោះថាវិមុត្តិ វិមុត្តិ ដោយអន្តរាជ្ជវិមុ-
ឈ្មោះថាវិមុត្តិ អមតិព្វាន ដោយអន្តរាជ្ជវិមុត្តិវិមុត្តិសាសនា
ឈ្មោះថាវិមុត្តិ វិមុត្តិជាដល់ យ៉ាងនេះឯង វិភាគជាមុន វិមុត្តិ ជា
ដល់ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ វិភាគ ។

យុគនិទ្ទវិគ្គ បដិសម្ពិទ្ធាកថា

(៦៧) ឯវខ្មេ សុតិ ។ ឯកំ សមយំ កកវា
ពាកណសិយំ វិហារតិ ឥសិបកេន មិកនាយេ ។
កត្រ ទោ កកវា បញ្ចវគ្គិយេ ភិក្ខុ ភាមន្តសិ
ទ្វេមេ ភិក្ខុវេ អន្តា បព្វជីកេន ទ សេវិតញា ។
កកវេ ទ្វេ យោ បាយំ កាខេសុ កាខេសុ ទ ស្មិ-
កានុយោកោ ហិវោ កខ្មោ ទោដុដ្ឋជិកោ អនវិយោ
អនុសញ្ញិតោ យោ បាយំ អន្តកំលមជាទុយោកោ
ទុក្ខោ អនវិយោ អនុសញ្ញិតោ ឯតេ តេ ភិក្ខុវេ
ឧរោ អន្ត អនុបកថ្ម មជ្ឈិមា បដិបទា តតកតេន
អភិសម្ពុទ្ធា ឧក្ខកាវណី ញាណកាវណី ឧបសមាយ
អភិញ្ញាយ សម្ពោទាយ ទិញាទាយ សិវន្តតិ ។

យុគនិទ្ទវិគ្គ បដិសម្ពិទ្ធាកថា

(៦៧) ខ្ញុំបានស្តាប់មក យ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
ព្រះភាគច្រើននៅ ក្នុងវិសិបកេនមិកនាយេន ទៀបក្រុងពាកណសិ ។
ក្នុងទីនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ច្រើនគ្រាន់តែបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុជា ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ អន្តមិ^១) (ធម៌ជាទីបំផុត ឬធម៌មេ) ពីរនេះ បព្វជីកមិ
គួរសរសេរឡើយ ។ អន្តមិវិ គឺដូចម្តេច សេចក្តីព្យាយាមប្រកបខ្លួនទុក
ក្នុងកាមសុខ ក្នុងវិក្កកាមទាំងឡាយ (កាមសុខស្វិកាទុយោគ) ដែលជាធម៌
ថាកថា ជាបេសកក្រសួក ជាបេសកបុដ្ឋន មិនមែនជាបេសកវិយបុគ្គល
មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ ទ សេចក្តីព្យាយាមប្រកបខ្លួនឱ្យលំបាក (អន្ត-
កំលមជាទុយោគ) ជាធម៌នាំមកនូវទុក្ខ មិនមែនជាបេសកវិយបុគ្គល
មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ ទ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឯមជ្ឈិមាបដិបទា
(សេចក្តីប្រតិបត្តិជាកណ្តាល) មិនចំពោះលំនាំអន្តមិ ទាំងពីរនេះ
កថាធម្មនុក្រាស់ដឹងហើយ ជាសេចក្តីប្រតិបត្តិធ្វើឱ្យកើតបញ្ញបក្ខ ធ្វើ
ឱ្យកើតញាណ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីរង្វាប់ (កិរេស) ដើម្បី
ស្តារលំ (នូវអរិយសច្ច) ដើម្បីក្រាស់ដឹង (នូវអរិយសច្ច) ដើម្បីទិញា ។

១ ធម៌ សីលសម្បត្តិបញ្ញបក្ខកើតឡើង យកទុកជាធម៌ទីបំផុតជាដើមនិងទាំង
១០ ធម៌ ធម៌មជ្ឈិមាបដិបទា ឬធម៌ទុកជាធម៌មេ ធម៌មជ្ឈិមាបដិបទា ពាក្យនោះ ទើបឈ្មោះ
ថាអន្តមិ ។

បុគ្គលិក បដិសន្ធិការណ៍

កតមា ឆ សា ភិក្ខុវេ មជ្ឈិមា បដិបត្តា
 តថាគតោ អភិសម្មត្វា ចក្កការណី ញ្ញាណការណី
 ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្មោទាយ ធិត្វាទាយ
 សិវត្តតំ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ សេ-
 យ្យដំទំ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្ក័យោ សម្មាវាទា សម្មា-
 កម្មតោ សម្មាអាណិកោ សម្មាវាយាមោ សម្មាសតិ
 សម្មាសមាទំ ។ អយំ ទោ សា ភិក្ខុវេ មជ្ឈិមា
 បដិបត្តា តថាគតោ អភិសម្មត្វា ចក្កការណី ញ្ញា-
 ណការណី ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្មោទាយ
 ធិត្វាទាយ សិវត្តតំ ។

(៧១) ឥទំ ទោ បទ ភិក្ខុវេ ទុក្ខំ អរិយ-
 សន្ធិ ជាតិបិ ទុក្ខា ជរាបិ ទុក្ខា ព្យាទិបិ ទុ-
 ក្ខោ(១) មរណម្បិ ទុក្ខំ អប្បយេហិ សម្បយោកោ
 ទុក្ខោ មិយេហិ វិច្ឆយោកោ ទុក្ខោ យម្បិច្ឆិ ទ សភតិ
 តិបិ ទុក្ខំ សន្ធិត្តោ បញ្ចបាទានក្កត្វា(២) ទុក្ខា ។

១ ១. ព្យា ។ ២ ១. បញ្ចបាទានក្កតិ ។

បុគ្គលិក បដិសន្ធិការណ៍

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះមជ្ឈិមាបដិបត្តាថាៈ ដែលគេថាគតក្រាស់ដឹង
 ហើយ ជាសេចក្តីប្រតិបត្តិធ្វើឱ្យកើតបញ្ញាចក្ក ទាំងធ្វើឱ្យកើតញ្ញាណ
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីឆ្ងាប់ ដើម្បីស្តាប់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីនិព្វាន
 កើតដូចម្តេច អរិយមន្ត្រីប្រកបដោយអង្គ ៨ ប្រការនេះឯង ភិសេចក្តី
 យើញត្រូវ ១ សេចក្តីត្រិះត្រូវ ១ វិចារត្រូវ ១ ការងារត្រូវ ១ ការ
 ចិត្តមជ្ឈិតត្រូវ ១ ការព្យាយាមត្រូវ ១ ស្មារតីត្រូវ ១ ការកម្រង
 ចិត្តត្រូវ ១ (ឈ្មោះថាមជ្ឈិមាបដិបត្តា) ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មជ្ឈិមា-
 បដិបត្តានេះឯង ដែលគេថាគតក្រាស់ដឹងហើយ ជាសេចក្តីប្រតិបត្តិធ្វើឱ្យ
 កើតបញ្ញាចក្ក ទាំងធ្វើឱ្យកើតញ្ញាណ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីឆ្ងាប់ ដើម្បី
 ស្តាប់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីនិព្វាន ។

(៧០) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង ឈ្មោះថាទុក្ខអរិយសន្ធិ
 គឺជាតិជាទុក្ខ ១ ជរាជាទុក្ខ ១ ព្យាទិជាទុក្ខ ១ មរណៈជាទុក្ខ ១ ការ
 ប្រសព្វល្អនូវសត្វនឹងសត្វិវ មិនជាចីស្រឡាញ់ ជាទុក្ខ ១ សេចក្តី
 ប្រាក់ប្រាស បាតសត្វនឹងសត្វិវជាចីស្រឡាញ់ ជាទុក្ខ ១ ច្បងល
 ប្រាជ្ញាវិក្កណាមិនបាន ការមិនបានវត្ថុនោះតាមសេចក្តីប្រាថ្នា នោះគឺជា
 ទុក្ខ ១ បើពោលដោយសេចក្តីសន្តិប ។ ទុក្ខទាំងឡាយទាំង ៨ ជាទុក្ខ ១ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសន្ធិតាមគ្គ

ឥទ្ធិ ទោ បទ ភិក្ខុវេ ទុក្ខុ សមុទយោ^(១) អរិយសច្ចំ
 យា យំ តណ្ហា ខោ ខោត្តវិកា ធន្តិកាសហគតា តត្រ
 តត្រាភិធន្តិមំ សេយ្យធីទំ តាមតណ្ហា កវតណ្ហា
 វិកវតណ្ហា ។ ឥទ្ធិ ទោ បទ ភិក្ខុវេ ទុក្ខុ ធិរោគោ^(២)
 អរិយសច្ចំ យោ តស្សាយេវ តណ្ហាយ អសេសវិ-
 ភកធិរោគោ តាតោ បដិទិស្សត្តោ មុត្តិ អនាស-
 យោ ។ ឥទ្ធិ ទោ បទ ភិក្ខុវេ ទុក្ខុ ធិរោគោមិទិ
 បដិបទា អរិយសច្ចំ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ
 មត្តោ សេយ្យធីទំ សម្មាធិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាទិ ។

[៧១] ឥទ្ធិ ទុក្ខំ អរិយសច្ចុន្តំ មេ ភិក្ខុវេ
 បុព្វ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ទុទទាទិ ញា-
 ណំ ទុទទាទិ បញ្ញា ទុទទាទិ វិជ្ជា ទុទទាទិ អា-
 ណោតោ ទុទទាទិ ។ តំ ទោ បទិទំ ទុក្ខំ អ-
 រិយសច្ចំ បរិញ្ញាយ្យន្តំ មេ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។

១ ទ. ទុក្ខសមុទយំ ។ ២ ទ. ទុក្ខធានំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសន្ធិតាមគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង ឈ្មោះជាទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច គឺតណ្ហា ជា
 ធម្មជាតិទាំងស្រុងទ្រព្យភិក្ខុ ក្របកដោយសេចក្តីកេរកយនិងសេចក្តីក្រេក
 ក្រពាល ជាធម្មជាតិទាំងស្រុងទ្រព្យក្រពាល ក្នុងគណនោះ ។ (បូក
 តាមណ្ឌនោះ) បានដល់តាមតណ្ហា ១ កវតណ្ហា ១ វិកវតណ្ហា ១ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង ឈ្មោះជាទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច គឺបានខាង
 និព្វានធម៌ ជាសភាវៈឡើយ ណាយនឹងការរលត់ មិនខានសេសសល់
 ជាសភាវៈលរបង ត្រូវវិនិច្ឆ័យ ជម្រះចោល មិនតាល់យ នូវតណ្ហានុ-
 ឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង ឈ្មោះជាទុក្ខនិរោធមិទិបដិ-
 បទអរិយសច្ច បានខាងអរិយមគ្គក្របកដោយអង្គ ៨ ប្រការនេះឯង
 គឺសេចក្តីឃើញត្រូវ ១ ។ បេ ។ ការធម្មលំបិត្តត្រូវ ១ ។

[៧១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គថាគត មានចក្ខុកើតហើយ មាន
 ញាណកើតហើយ មានបញ្ញាកើតហើយ មានវិជ្ជាកើតហើយ មានភិក្ខុ
 កើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុនថា នេះ
 ជាទុក្ខអរិយសច្ច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គថាគត មានចក្ខុកើត
 ហើយ មានញាណកើតហើយ មានបញ្ញាកើតហើយ មានវិជ្ជាកើត
 ហើយ មានភិក្ខុកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុង
 កាលមុនថា នេះ ជាទុក្ខអរិយសច្ច ដែលគថាគតគួរកំណត់ដឹង ។ បេ ។

បរិញ្ញាតន្តិ ខេ កិក្ខុវេ បុព្វេ អនុស្សុតេសុ ធម្មេ-
សុ ចក្កំ ឧទទានិ ញ្ញាលំ ឧទទានិ បញ្ញា ឧ-
ទទានិ វិជ្ជា ឧទទានិ អាណាគោ ឧទទានិ ។

ឥទំ ទុក្ខសមុទយោ(១) អរិយសច្ចន្តិ ខេ កិក្ខុវេ
បុព្វេ អនុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទានិ ញ្ញា-
លំ ឧទទានិ បញ្ញា ឧទទានិ វិជ្ជា ឧទទានិ អា-
ណាគោ ឧទទានិ ។ តំ ទោ បទិទំ ទុក្ខសមុទ-
យោ អរិយសច្ចំ បចារតត្វន្តិ ខេ កិក្ខុវេ ។ បេ ។
បរិច្ចន្តិ ខេ កិក្ខុវេ បុព្វេ អនុស្សុតេសុ ធម្មេ-
សុ ចក្កំ ឧទទានិ ញ្ញាលំ ឧទទានិ បញ្ញា ឧទទា-
និ វិជ្ជា ឧទទានិ អាណាគោ ឧទទានិ ។

ឥទំ ទុក្ខនិរោដា អរិយសច្ចន្តិ ខេ កិក្ខុវេ បុ-
ព្វេ អនុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទានិ ញ្ញាលំ
ឧទទានិ បញ្ញា ឧទទានិ វិជ្ជា ឧទទានិ អាណា-
គោ ឧទទានិ ។ តំ ទោ បទិទំ ទុក្ខនិរោដា
អរិយសច្ចំ សច្ចិកាតត្វន្តិ ខេ កិក្ខុវេ ។ បេ ។

១ ឧ. ទុក្ខសមុទយំ ។

ថា នេវ ជាទុក្ខអរិយសច្ច ដែលគេថាគតកំណត់ដឹងហើយ ។

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាគត មានចក្ខុកើតហើយ មានញ្ញាណកើត
ហើយ មានបញ្ញាកើតហើយ មានវិជ្ជាកើតហើយ មានពន្លឺកើតហើយ
ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុនថា នេះ ជាទុក្ខសមុទយ-
អរិយសច្ច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាគត មានចក្ខុកើតហើយ មាន
ញ្ញាណកើតហើយ មានបញ្ញាកើតហើយ មានវិជ្ជាកើតហើយ មាន
ពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុនថា នេះ
ជាទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច ដែលគេថាគតចូលរះ ។ បេ ។ ថា នេះ ជា
ទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច ដែលគេថាគតលះបង់ហើយ ។

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាគតមានចក្ខុកើតហើយ មានញ្ញាណកើត
ហើយ មានបញ្ញាកើតហើយ មានវិជ្ជាកើតហើយ មានពន្លឺកើតហើយ
ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុនថា នេះ ជាទុក្ខនិ-
រោដអរិយសច្ច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាគត មានចក្ខុកើតហើយ
មានញ្ញាណកើតហើយ មានបញ្ញាកើតហើយ មានវិជ្ជាកើតហើយ មាន
ពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនធ្លាប់ឮ ក្នុងកាលមុន ថា
នេះ ជាទុក្ខនិរោដអរិយសច្ច ដែលគេថាគតត្រូវធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទ្ធភាគ

សង្កតតន្ត្រី មេ ភិក្ខុវេ ឬទ្វេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ
ចក្កំ ទុទោនិ ញាណំ ទុទោនិ បញ្ញា ទុទោនិ
វិជ្ជា ទុទោនិ អាណោតោ ទុទោនិ ។

នំ ទុក្ខនិរោធកាមិនំ បដិបទា អរិយសច្ចិន្តំ
មេ ភិក្ខុវេ ឬទ្វេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ
ទុទោនិ ញាណំ ទុទោនិ បញ្ញា ទុទោនិ វិជ្ជា
ទុទោនិ អាណោតោ ទុទោនិ ។ តំ ទោ
បដិទំ ទុក្ខនិរោធកាមិនំ បដិបទា អរិយសច្ចិ
ការតតន្ត្រី មេ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ ភាវិតន្ត្រី មេ ភិក្ខុវេ
ឬទ្វេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ទុទោនិ
ញាណំ ទុទោនិ បញ្ញា ទុទោនិ វិជ្ជា ទុទោនិ
អាណោតោ ទុទោនិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធភាគ

ថ នេ ជាទុក្ខនិរោធការិយសច្ច ដែលគេថាគេ បានធ្វើឲ្យជាន់
ច្បាស់ហើយ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គេថាគេ បានចក្កកើតហើយ មានញាណ
កើតហើយ មានបញ្ញាកើតហើយ មានវិជ្ជាកើតហើយ មានតន្ត្រី
កើតហើយ ក្នុងនាមទាំងឡាយ ដែលមិនធ្លាប់ឮ ក្នុងកាលមុនថា
នេ ជាទុក្ខនិរោធកាមិនិបដិបទាអរិយសច្ច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
គេថាគេ បានចក្កកើតហើយ មានញាណកើតហើយ មានបញ្ញាកើត
ហើយ មានវិជ្ជាកើតហើយ មានតន្ត្រីកើតហើយ ក្នុងនាមទាំងឡាយ
ដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុនថា នេជាទុក្ខនិរោធកាមិនិបដិបទា
ដែលគេថាគេបានច្រើន ។ បេ ។ ថា នេ ជាទុក្ខនិរោធកាមិនិបដិបទា
អរិយសច្ច ដែលគេថាគេបានច្រើនហើយ ។

[៧២] យាវក៏វត្ស មេ កិក្ខវេ ឥមេសុ ចតុស្ស
 អរិយសទ្ធសុ ឯវន្តិចរិវន្តិ គ្នាទសាភារិ យថាភ្នក់
 ញាណទស្សនំ ឆ សុវិសុទ្ធិ អហោសិ រាវតាវហិ
 កិក្ខវេ សទេវតេ លោកេ សមារតេ សព្រហ្មតេ
 សស្សមណព្រាហ្មណិយា ចដាយ សទេវមនុស្សាយ
 អនុភរិ សម្មាសម្ពោធិ អភិសម្ពុទ្ធា បច្ចញ្ញាសិ ។
 យតេ ច មោ មេ កិក្ខវេ ឥមេសុ ចតុស្ស
 អរិយសទ្ធសុ ឯវន្តិចរិវន្តិ គ្នាទសាភារិ យថា-
 ភ្នក់ ញាណទស្សនំ សុវិសុទ្ធិ អហោសិ អថាហិ
 កិក្ខវេ សទេវតេ លោកេ សមារតេ សព្រហ្មតេ
 សស្សមណព្រាហ្មណិយា ចដាយ សទេវមនុស្សាយ
 អនុភរិ សម្មាសម្ពោធិ អភិសម្ពុទ្ធា បច្ចញ្ញាសិ ។

[៧២] ខ្មាលភិក្ខុចាំនិទ្សយ ភាមការណ៍ពិត ភថាភ មាន
 ទស្សនកិច្ច ធិការដ៏និរាមពិត ក្នុងអរិយសច្ចចាំនិ ៤ នេះ ដែលជាញាណ
 មានបរិវេណៈ^(១) ឲ្យ មានភាពៈ^(២) ១២ យ៉ាងនេះ បើទៅតាម
 បរិសុទ្ធស្ត រហូតកាលត្រឹមណា ខ្មាលភិក្ខុចាំនិទ្សយ កាលត្រឹមណោះ
 ភថាភកិច្ចចាំនិទ្ធានុ ជាដាច់គ្រាស្រស់ដ៏និច្ចរោះ ខ្ញុំសម្មាសម្ពោធិ-
 ញាណ ដ៏ច្រើនសិ ក្នុងលោក ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រ-
 ហ្មលោក ក្នុងពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ ព្រមទាំងមនុស្ស
 ជាសម្មតិទេព និងមនុស្សជីវសេស ទៅទៀត ។ ខ្មាលភិក្ខុចាំនិទ្សយ
 លុះតែភថាភ មានទស្សនកិច្ចធិការដ៏និរាមពិត ក្នុងអរិយសច្ចចាំនិ ៤
 ដែលជាញាណមានបរិវេណៈ ឲ្យ មានភាពៈ ១២ យ៉ាងនេះ បរិសុទ្ធ
 ល្អហើយ ក្នុងកាលណា ខ្មាលភិក្ខុចាំនិទ្សយ ក្នុងកាលនោះ
 ភថាភ ទើបហិនរេចរេច ជាដាច់គ្រាស្រស់ដ៏និច្ចរោះ ខ្ញុំ
 សម្មាសម្ពោធិញាណ ដ៏ច្រើនសិ ក្នុងលោក ព្រមទាំងទេវលោក
 មារលោក ព្រហ្មលោក ក្នុងពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ ព្រមទាំងមនុស្សជាសម្មតិទេព និងមនុស្សជីវសេស ។

១- បរិវេណៈ ៣ ទិសប្បញ្ញាណ ១ កិច្ចញាណ ១ ពត្តញ្ញាណ ១ ។ ២- បរិវេណៈ ៣
 នេះនិង លែទៅទៀតនិទ្ធានុស្សចាំនិ ៤ និទ្ធានុស្សអរិយសច្ច ៣ ទុក្ខសមុបាយអរិយសច្ច
 ៣ ទុក្ខនិចារណអរិយសច្ច ៣ ទុក្ខនិចារណមិនិចារណអរិយសច្ច ៣ ផ្សំគ្នា ជា ១២ ។

ញាណត្វ មន មេ ធស្សនី ឧទទាទិ អត្តប្បា
មេ ទេតោវិបុត្តិ អយមន្តិមា ជាតិ ទត្តិទាទិ បុ-
ត្តភេតិ ។ ឥធមរោច កកវា អត្តមទា បញ្ចវត្តិយា
កិក្ខុ កកវតោ ភាសិតំ អតំទទុន្តិ ។

ឥមស្មិត្ត មន វេយ្យាករណស្មិ កត្តមាទេ
អាយស្មតោ កោណ្ឌញ្ញស្ស វិរិដំ វិគមសំ ធម្មទត្តិ
ឧទទាទិ យំ កិក្ខុ សមុទយធម្មំ សទ្ធាន្តិ ទិរោទ-
ធម្មន្តិ ។ បវត្តតេ ខ(១) កកវតា ធម្មទត្តេ កុខា
ទេវា សទ្ធមទុស្សវេស្មិ ឯកម្ពកវតា ពាកណសិយំ
ឥសិបកទេ មិគទាយ អទុត្តរំ ធម្មទត្តំ បវត្តតំ
អប្បដវត្តិយំ សមណោ ន ព្រាហ្មណោ ន ទេវេន
នា មារេន នា ព្រហ្មណេ ន កេនចំ ន លោកស្មិន្តិ ។
កុខាទិ ទេវាទិ សទ្ធា សុត្តា ចាតុមហាករិកា ។ មេ ។

១. ១. ប បតិ បវ វិស្សតិ ។

មួយទៀត គឺជាគត មានទស្សនកិច្ចគិការណ៍ កើតឡើងដូច្នោះ ចេតា-
វិមុត្តិ (អរហន្តផល) របស់គឺជាគត មិនកម្រើកទេ ជាពិសេ ផុតក្រិម
នេះហើយ ដទ្បវិនេ កតថ្មី របស់គឺជាគត មិនមានឡើយ ។ ព្រះ
មានព្រះភោគ ទ្រង់ប្រាសពាក្យនេះហើយ បញ្ចវត្តិយភិក្ខុ កំប្រេកអរិក
កយ ចំពោះភោសិត របស់ព្រះមានព្រះភោគ ។

កំកាលវេលាព្រះមានព្រះភោគ កំពុងសំដែងវេយ្យាករណ៍នេះ ធម្មទត្ត
(សោភាបក្ខមន្ត) ដ៏ប្រាសចាកធូលី គឺភាគទិក្ខុលេស ប្រាសចាកមន្តិល
អំពីដំនឹងវិចិត្តា បានកើតហើយ ដល់កោណ្ឌញ្ញកុមារតាយវា ធម្មជាត
ណាមួយ មានការកើតឡើងជាធម្មតា ធម្មជាតទាំងអស់នោះ មានការ
លេច់ទៅវិញជាធម្មតា ។ សេចក្តីសិលេសថា កាលព្រះធម្មទត្ត ដែល
ព្រះមានព្រះភោគឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ គឺទ្រង់សំដែងដូចធម្មទត្តិយកដំយ៉ាងនេះ
ហើយ កុមារទៅតាទាំងឡាយ បានញ៉ាំងសំឡេងឲ្យលាន់ឡើងដូច្នោះថា
ព្រះធម្មទត្តកុំ មិនមានបក្រដៅក្រលែងជាងទេ ទោះបីសមណៈក្តី
ព្រាហ្មណ៍ក្តី ទេវតាក្តី មារក្តី ព្រហ្មក្តី ជនណាមួយក្តី ក្នុងលោក មិន
រកចំនឹងឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបានឡើយ (ដទ្បវ) ព្រះមានព្រះភោគទ្រង់ឲ្យប្រព្រឹត្ត
ទៅបានហើយ ក្នុងឥសិបកនិងមិគទាយវិទ ដ៏គ្រូតពាកណសិ ។ ពួក
ទេវតាទៅក្នុងហានចាកុមហាករិក ព្រស់ឡើងរបស់ពួកកុមារទៅតា ។ មេ ។

យុត្តន្ទវិញ្ញាណបិដកសម្ពិទ្ធិ

ការក្តីសា ទេវ យាមា ទេវ តុសិតា ទេវ ទិដ្ឋា-
នតិ ទេវ បរិមិត្តវសវក្តី ទេវ ព្រហ្មកាយិកា
ទេវ សន្តមនុស្សវេសី ឯកម្ពុតវតា ពារាណសិយ
សិបតនេ មិគតាយេ អនុត្តរំ ទន្ធនក្តំ បរិក្ខិ
អប្បដិវត្តិយំ សមណោ វ ព្រាហ្មណោ វ ទេវេន
វ ហារេន វ ព្រហ្មតា វ កោនចិ វ លោកស្មិនំ ។

ភតិហ តេន ទណោន តេន លយេន តេន
មុហុត្តេន យាវ ព្រហ្មណោតា សន្តោ អន្តក្តិ ។
អយេតុ ទសសហស្សំ លោកតាតុ សន្តិឡិ
សឡកឡិ សឡវេនិ អប្បមាលោក ទ ឧទ្ធការេ
ឧកាសោ លោកេ តាតុយោសិ អតិញ្ញាឡេវ ទេវទិ
ទេវទុកាវន្តំ ។

អដថោ កកវ ឧទានិ ឧទានេសិ អញ្ញាសិ
វត វោ កោណ្ឌញ្ញោ អញ្ញាសិ វត វោ កោ-
ណ្ឌញ្ញោមិ ភតិហនិ អាយស្មតោ កោណ្ឌញ្ញស្ស
អញ្ញាវកោណ្ឌញ្ញោឡេវ តាមិ(១) អហោសិ ។

១ ៤. អញ្ញាវកោណ្ឌញ្ញោឡេវ តាមិ ។ ៥. អញ្ញាសិកោណ្ឌញ្ញោឡេវ តាមិ ។

យុត្តន្ទវិញ្ញាណបិដកសម្ពិទ្ធិ

ពួកទេវតា ទៅក្នុងឋានក្តីនិរ្យ ពួកទេវតាទៅក្នុងឋានយាមា៖ ពួក
ទេវតាទៅក្នុងឋានតុសិតា៖ ពួកទេវតាទៅក្នុងឋានទិដ្ឋានតិ ពួកទេវតាទៅ
ក្នុងឋានបរិមិត្តវសវក្តី ពួកទេវតាក្នុងព្រហ្ម បានញ៉ាំងសំឡេងឲ្យលាន់
ព្យាទ្រ័យដូច្នោះ ព្រះធម្មចក្រនេះ មិនមានចក្រដទៃ ក្រែលើសពីនេះ
ទោះបីសមណៈក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី ទេវតាក្តី មារក្តី ព្រហ្មក្តី ផលោ
និម្មយក្តី ក្នុងលោក មិនអាចនឹងឲ្យប្រតិក្ខន្ធទៅបានឡើយ (អន្សវ) ព្រះ
មានព្រះភាគ ទ្រង់ឲ្យប្រតិក្ខន្ធទៅបានហើយ ក្នុងសិបតនេមិគតាយនៃ
ជិត្រុកិពារាណសិ ។

ក្នុងទណៈនារ ក្នុងមួយស្របក់នោះ ក្នុងមួយវិវាចនា សំឡេង
(កង់រាង) ក៏លាន់ឲ្យទ្រ័យទៅលូតដល់ព្រហ្មលោក ដោយការលាន់
ពួកវាគ្នានោះឯង ។ ឯលោកតាតុចាំមួយយ៉ាងនេះ ក៏កក្រើក ក៏កើក
ញាប់ញ័រ ចាំនឹងឡើងឲ្យលាយ ប្រមាណមិនបាន កន្លងលើសទៅទុកភាព
របស់ទេវតាចាំឲ្យយា បានកើតប្រាកដឡើង ក្នុងលោក ។

សំដាប់នោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ប្រតិក្ខន្ធទៅបានវិញ តើ
ថ្នាំ កោណ្ឌញ្ញៈ បានដឹងហើយ តើថ្នាំ កោណ្ឌញ្ញៈ បានដឹងហើយ
ព្រះមហេស្វរនៈ ពាក្យថា អញ្ញាកោណ្ឌញ្ញៈ នេះឯង ក៏បានដប់មក
ជាតាមរបស់ព្រះកោណ្ឌញ្ញក្តី មានកាយី ។

[៧៣] ភំដំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចនិ បុរេ អននុ-
 ស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ទុទោនិ ញាណំ ទុទ-
 ោនិ បញ្ញា ទុទោនិ វិជ្ជា ទុទោនិ អាណា-
 កោ ទុទោនិ ។ ចក្កំ ទុទោនិ កេនត្ថេន ញា-
 ណំ ទុទោនិ កេនត្ថេន បញ្ញា ទុទោនិ កេនត្ថេន វិជ្ជា ទុទោនិ កេនត្ថេន អាណាកោ
 ទុទោនិ កេនត្ថេន ។ ចក្កំ ទុទោនិ ធម្មេន ញាណំ ទុទោនិ ញាតដ្ឋេន បញ្ញា ទុទោនិ
 បដាធម្មេន វិជ្ជា ទុទោនិ បដវេន អាណា-
 កោ ទុទោនិ ឱកាបដ្ឋេន ។

ចក្កំ ធម្មា ញាណំ ធម្មា បញ្ញា ធម្មា
 វិជ្ជា ធម្មា អាណាកោ ធម្មា ឥមេ បញ្ញា
 ធម្មា ធម្មប្បដិសម្ពុតាយ អាម្មណា ខេវ ហោន្តិ
 កោចក ច យេ ភស្សា អាម្មណា តេ ភស្សា
 កោចក យេ ភស្សា កោចក តេ ភស្សា អាម្ម-
 ណា កេន វុត្តនំ ធម្មេសុ ញាណំ ធម្មប្បដិសម្ពុតា ។

[៧៣] ចក្កំកើតហើយ ញាណកើតហើយ បញ្ញាកើតហើយ
 វិជ្ជាកើតហើយ ពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនគ្រប់គ្នា
 កាលមុនថា នេះ ជាទុក្ខអរិយសច្ច ពាក្យថា ចក្កកើតហើយ ដោយ
 អន្តរដ្ឋម្តេច ពាក្យថា ញាណកើតហើយ ដោយអន្តរដ្ឋម្តេច ពាក្យ
 ថា បញ្ញាកើតហើយ ដោយអន្តរដ្ឋម្តេច ពាក្យថា វិជ្ជាកើតហើយ
 ដោយអន្តរដ្ឋម្តេច ពាក្យថា ពន្លឺកើតហើយ ដោយអន្តរដ្ឋម្តេច ។
 ពាក្យថា ចក្កកើតហើយ ដោយអន្តរដ្ឋម្តេច ពាក្យថា ញាណ
 កើតហើយ ដោយអន្តរដ្ឋម្តេច ពាក្យថា បញ្ញាកើតហើយ ដោយអន្ត
 រដ្ឋម្តេច ពាក្យថា វិជ្ជាកើតហើយ ដោយអន្តរដ្ឋម្តេច ពាក្យ
 ថា ពន្លឺកើតហើយ ដោយអន្តរដ្ឋម្តេច ។

ចក្កជាធម៌(១) ញាណជាធម៌ បញ្ញាជាធម៌ វិជ្ជាជាធម៌ ពន្លឺជាធម៌ ធម៌
 ទាំង ៥ នេះ ជាភារម្មណ៍ផង ជាគោចរផង របស់ធម្មប្បដិសម្ពុតា ធម៌ទាំង
 ឡាយណា ជាភារម្មណ៍ របស់ធម្មប្បដិសម្ពុតានោះ ធម៌ទាំងនោះ ជាគោ-
 ចររបស់ធម្មប្បដិសម្ពុតានោះ ធម៌ទាំងឡាយណា ជាគោចររបស់ធម្មប្ប-
 ដិសម្ពុតានោះ ធម៌ទាំងនោះ ជាភារម្មណ៍របស់ធម្មប្បដិសម្ពុតានោះ ហេតុ
 នោះ សេចក្តីដឹងក្នុងធម៌ទាំងឡាយ លោកហៅថា ធម្មប្បដិសម្ពុតា ។

១ ពាក្យថា ធម៌ ពិសេស ។

យុទ្ធសាស្ត្រ បដិសន្ធិការថា

ឧស្សនដង្ហា អត្តោ ញាតដង្ហា អត្តោ បដា-
 ឧដង្ហា អត្តោ បដិវដង្ហា អត្តោ ឱកាសដង្ហា
 អត្តោ ឥស បញ្ច អត្តោ អត្តប្បដិសន្ធិនាយ
 អាម្មណា ខេវ ហោន្តិ កោចក យេ តស្ស
 អាម្មណា តេ តស្ស កោចក យេ តស្ស
 កោចក តេ តស្ស អាម្មណា តេន វិទូតិ អត្តេស្យ
 ញាលិ អត្តប្បដិសន្ធិនា ។ បញ្ច ធម្មេ សន្តស្ស្រុ-
 តិ ឡញ្ញនិវត្តកិលាថា បញ្ច អត្តេ សន្តស្ស្រុតិ
 ឡញ្ញនិវត្តកិលាថា ឥមា នស និវត្តិយោ និវត្តិប្បដិ-
 សន្ធិនាយ អាម្មណា ខេវ ហោន្តិ កោចក ន
 យេ តស្ស អាម្មណា តេ តស្ស កោចក យេ
 តស្ស កោចក តេ តស្ស អាម្មណា តេន វិទូតិ
 និវត្តិស្យ ញាលិ និវត្តិប្បដិសន្ធិនា ។ បញ្ចស្យ
 ធម្មេស្យ ញាលានិ បញ្ចស្យ អត្តេស្យ ញាលានិ
 នសស្យ និវត្តិស្យ ញាលានិ ឥមានិ វិសតិ

យុទ្ធសាស្ត្រ បដិសន្ធិការថា

សេចក្តីខែការឃើញ ជាអត្ត(១) សេចក្តីខែការដឹងជាអត្ត សេចក្តីខែការ
 ដឹងច្បាស់ជាអត្ត សេចក្តីខែការចាក់គ្នា ជាអត្ត សេចក្តីខែការភ្ជួរស្រាង
 ជាអត្ត អត្តទាំង៤ នេះ ជាតាម្មណ៍ផង ជាគោចរផង របស់អត្តប្បដិសន្ធិទា
 ធម៌ទាំងឡាយណា ជាតាម្មណ៍របស់អត្តប្បដិសន្ធិទានោះ ធម៌ទាំងនោះ
 ជាគោចររបស់អត្តប្បដិសន្ធិទានោះ ធម៌ទាំងឡាយណា ជាគោចររបស់
 អត្តប្បដិសន្ធិទានោះ ធម៌ទាំងនោះជាតាម្មណ៍ របស់អត្តប្បដិសន្ធិទានោះ
 ហេតុនោះ សេចក្តីដឹងក្នុងអត្តទាំងឡាយ លោកហៅថា អត្តប្បដិស-
 ន្ធិទា ។ ការពោលនិវត្តិឱ្យប្រាកដ ដើម្បីឲ្យរលំរលួច ៥ ការពោលនិវត្តិ
 ឱ្យប្រាកដ ដើម្បីឲ្យរលំរលួចអត្ត ៥ និវត្តិទាំង ១០ នេះ ជាតាម្មណ៍ផង
 ជាគោចរផង របស់និវត្តិប្បដិសន្ធិទា ធម៌ទាំងឡាយណា ជាតាម្មណ៍
 របស់និវត្តិប្បដិសន្ធិទានោះ ធម៌ទាំងនោះជាគោចររបស់និវត្តិប្បដិសន្ធិទា
 នោះ ធម៌ទាំងឡាយណា ជាគោចររបស់និវត្តិប្បដិសន្ធិទានោះ ធម៌ទាំង
 នោះជាតាម្មណ៍ របស់និវត្តិប្បដិសន្ធិទានោះ ហេតុនោះ សេចក្តីដឹង
 ក្នុងនិវត្តិទាំងឡាយ លោកហៅថា និវត្តិប្បដិសន្ធិទា ។ សេចក្តីដឹងក្នុង
 ធម៌ ៥ សេចក្តីដឹងក្នុងអត្ត ៥ សេចក្តីដឹងក្នុងនិវត្តិ ១០ សេចក្តីដឹងទាំង ២០

១ ពាក្យថា អត្ត ដឹង ។ ច្បាញាលានិវេម ប្រាងនៃតាម្មណ៍ ប្រាងការឃើញដ្ឋី ការដឹង
 ដ្ឋីគាត់យ យន្តធានីប្បដិសន្ធិញាលនោះ ។ សេចក្តីប្រាកដនេះ ច្បាស់ជាចម្លែកឆ្គង ។

ញាណាធិ បដិកាលំប្បដិសម្ពុទ្ធាយ អាវុធិណា ចេវ
ហោត្តំ កោចក ច យេ តស្ស អាវុធិណា តេ តស្ស
កោចក យេ តស្ស កោចក តេ តស្ស អាវុធិណា តេ
ច្រូតិ បដិកាលោសុ ញាណំ បដិកាលំប្បដិសម្ពុទ្ធា ។

(៧៤) តំ ទោ បដិទំ ទុក្ខំ អវិយសទ្ធិំ បរិញ្ញា-
យ្យទ្ធិំ ។ បេ ។ បរិញ្ញាតទ្ធិំ បុព្វេ អនុស្សតេសុ
នេធម្មសុ ធម្មំ ទុទោទិ ញាណំ ទុទោទិ បញ្ញា
ទុទោទិ វិជ្ជា ទុទោទិ អាណាតោ ទុទោទិ ។
ចក្កំ ទុទោទិកំ កោនត្រួន ញាណំ ទុទោទិកំ
កោនត្រួន បញ្ញា ទុទោទិកំ កោនត្រួន វិជ្ជា ទុទោ-
ទោទិកំ កោនត្រួន អាណាតោ ទុទោទិកំ កោនត្រួន ។
ចក្កំ ទុទោទិកំ ទស្សនដ្ឋេន ញាណំ ទុទោទិកំ
ញាតដ្ឋេន បញ្ញា ទុទោទិកំ ចដាននដ្ឋេន វិជ្ជា
ទុទោទិកំ ចដេវនដ្ឋេន អាណាតោ ទុទោទិកំ
ទិកាសដ្ឋេន ។

នេវាភាម្មណំផនំ ជាភាម្មណំផនំ របស់បដិកាលំប្បដិសម្ពុទ្ធា ធម៌ទាំង
ឡាយណា ជាភាម្មណំរបស់បដិកាលំប្បដិសម្ពុទ្ធានោះ ធម៌ទាំងនោះ
ជាភាម្មណំរបស់បដិកាលំប្បដិសម្ពុទ្ធានោះ ធម៌ទាំងឡាយណា ជាភាម្មណំ
របស់បដិកាលំប្បដិសម្ពុទ្ធានោះ ធម៌ទាំងនោះ ជាភាម្មណំ របស់
បដិកាលំប្បដិសម្ពុទ្ធានោះ ហេតុនោះ សេចក្តីដឹង ក្នុងបដិកាលំ
ទាំងឡាយ លោកហៅថា បដិកាលំប្បដិសម្ពុទ្ធា ។

(៧៥) ចក្កកើតហើយ ញាណកើតហើយ ចញ្ញាកើតហើយ
វិជ្ជាកើតហើយ ពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលមិនបាច់ពួកកំណត់
មុនថា នេះ ជាទុក្ខអវិយសទ្ធិ ដែលគេជាគតតំណត់ដឹង ។ បេ ។ នេះ
ជាទុក្ខអវិយសទ្ធិ ដែលគេជាគតតំណត់ដឹងហើយ ។ ពាក្យថា ចក្កកើត
ហើយ ដោយអន្តដូចម្តេច ពាក្យថា ញាណកើតហើយ ដោយអន្តដូច
ម្តេច ពាក្យថា ចញ្ញាកើតហើយ ដោយអន្តដូចម្តេច ពាក្យថា វិជ្ជា
កើតហើយ ដោយអន្តដូចម្តេច ពាក្យថា ពន្លឺកើតហើយ ដោយអន្ត
ដូចម្តេច ។ ពាក្យថា ចក្កកើតហើយ ដោយអន្តថាឃើញ ពាក្យថា
ញាណកើតហើយ ដោយអន្តថាដឹង ពាក្យថា ចញ្ញាកើតហើយ
ដោយអន្តថាយល់ច្បាស់ ពាក្យថា វិជ្ជាកើតហើយ ដោយអន្តថាចាត់
គូ ពាក្យថា ពន្លឺកើតហើយ ដោយអន្តថាភ្លឺស្រាវ ។

យុគនូវរដ្ឋ បដិសន្ធិពាណិ

ឧត្តំ ធម្មា ញាណំ ធម្មា បញ្ញា ចន្ទោ
 វិជ្ជា ធម្មា អាណាគោ ធម្មា ឥន្ទេ បញ្ញា ធម្មា
 ធម្មប្បដិសន្ធិនាយ អាម្មណា ទេវ ហោត្តិ កោចក
 ច យេ តស្ស អាម្មណា តេ តស្ស កោចក យេ
 តស្ស កោចក តេ តស្ស អាម្មណា តេ ទុក្ខំ
 ធម្មេសុ ញាណំ ធម្មប្បដិសន្ធិនា ។ ធម្មនុដ្ឋោ អត្តោ
 ញាតដ្ឋោ អត្តោ បដានុដ្ឋោ អត្តោ បដិវេដ្ឋោ
 អត្តោ ទិកាសដ្ឋោ អត្តោ ឥន្ទេ បញ្ញា អត្តោ អត្ត-
 ប្បដិសន្ធិនាយ អាម្មណា ទេវ ហោត្តិ កោចក
 ច យេ តស្ស អាម្មណា តេ តស្ស កោ-
 ចក យេ តស្ស កោចក តេ តស្ស អាម្មណា
 តេ ទុក្ខំ អត្តេសុ ញាណំ អត្តប្បដិសន្ធិនា ។ បញ្ញា
 ធម្ម សន្តស្សេត្តិ ក្សត្តននិរុត្តាភិលាថា បញ្ញា អត្ត
 សន្តស្សេត្តិ ក្សត្តននិរុត្តាភិលាថា ឥមា នស និរុ-
 ត្តិយោ និរុត្តិប្បដិសន្ធិនាយ អាម្មណា ទេវ ហោត្តិ

យុគនូវរដ្ឋ បដិសន្ធិពាណិ

ឧត្តំ ជាធម៌ ញាណជាធម៌ បញ្ញាជាធម៌ វិជ្ជាជាធម៌ ពន្ធិជាធម៌
 ធម៌ទាំង ៨ នេះ ជាភារម្មណ៍ផង ជាភាចរផង របស់ធម្មប្បដិសន្ធិតា
 ធម៌ទាំងឡាយណា ជាភារម្មណ៍របស់ធម្មប្បដិសន្ធិទានោះ ធម៌ទាំងនោះ
 ជាភាចររបស់ធម្មប្បដិសន្ធិទានោះ ធម៌ទាំងឡាយណា ជាភាចររបស់
 ធម្មប្បដិសន្ធិទានោះ ធម៌ទាំងនោះ ជាភារម្មណ៍របស់ធម្មប្បដិសន្ធិទានោះ
 ហេតុនោះ សេចក្តីដឹងក្នុងធម៌ទាំងឡាយ លោកហៅថា ធម្មប្បដិសន្ធិតា ។
 សេចក្តីនៃការឃើញ ជាអត្ត សេចក្តីនៃការដឹង ជាអត្ត សេចក្តីនៃការ
 ដឹងច្បាស់ ជាអត្ត សេចក្តីនៃការចាត់ចូរ ជាអត្ត សេចក្តីនៃការភ្ជួរភ្ជួរ
 ជាអត្ត អត្តទាំង ៨ នេះ ជាភារម្មណ៍ផង ជាភាចរផង របស់អត្តប្បដិ-
 សន្ធិតា ធម៌ទាំងឡាយណា ជាភារម្មណ៍របស់អត្តប្បដិសន្ធិទានោះ ធម៌
 ទាំងនោះ ជាភាចររបស់អត្តប្បដិសន្ធិទានោះ ធម៌ទាំងឡាយណា ជា
 ភាចររបស់អត្តប្បដិសន្ធិទានោះ ធម៌ទាំងនោះ ជាភារម្មណ៍របស់អត្តប្ប-
 ដិសន្ធិទានោះ ហេតុនោះ សេចក្តីដឹងក្នុងអត្តទាំងឡាយ លោកហៅថា
 អត្តប្បដិសន្ធិតា ។ ការពាលនិរុត្តិឱ្យប្រាគដ ដើម្បីពន្យល់នូវធម៌ ៨
 ការពាលនិរុត្តិឱ្យប្រាគដ ដើម្បីពន្យល់នូវអត្ត ៨ និរុត្តិ ទាំង ១០
 នេះ ជាភារម្មណ៍ផង ជាភាចរផង របស់និរុត្តិប្បដិសន្ធិតា

កោចក ច យេ តស្ស អាម្មណា តេ តស្ស កោចក
 យេ តស្ស កោចក តេ តស្ស អាម្មណា តេ
 វុត្តតិ ធិរុត្តិសុ ញាណំ ធិរុត្តិយ្យដិសម្ពិទ្ធា ។ បញ្ចសុ
 ធម្មេសុ ញាណាធិ បញ្ចសុ អត្តសុ ញាណាធិ
 ធនសុ ធិរុត្តិសុ ញាណាធិ ឥនាធិ វិសតិ ញាណាធិ
 បដិកាលាប្បដិសម្ពិទ្ធាយ អាម្មណា ចេវ ហោត្តិ
 កោចក ច យេ តស្ស អាម្មណា តេ តស្ស
 កោចក យេ តស្ស កោចក តេ តស្ស អាម្មណា
 តេ វុត្តតិ បដិកាលោសុ ញាណំ បដិកាលាប្បដិស-
 ម្ពិទ្ធា ។ ទុក្ខា អវិយសទ្ធិ បណ្ណាស ធម្មា បណ្ណា-
 រស អត្តា ភីស ធិរុត្តិយោ សច្ចំ ញាណាធិ ។

[៧៩] ឥធិ ទុក្ខាសមុទយោ អវិយសទ្ធិ បុព្វ
 អនន្តស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ទុទោធិ ។ បេ ។ អា-
 លោកោ ទុទោធិ ។ បេ ។ តំ ទោ បដិធិ ទុក្ខាសមុទ-
 យោ អវិយសទ្ធិ បហាត្តន្តិ ។ បេ ។ បហិទ្ធិ បុព្វ
 អនន្តស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ទុទោធិ ។ បេ ។

ធម៌ចាំនិទានជាតោច របស់និរុត្តិយ្យដិសម្ពិទ្ធានោះ ធម៌ចាំនិទ្យាយណា
 ជាតោច របស់និរុត្តិយ្យដិសម្ពិទ្ធានោះ ធម៌ចាំនិទាន ជាតោម្មណ៍របស់
 និរុត្តិយ្យដិសម្ពិទ្ធានោះ ហេតុនោះ សេចក្តីដឹងក្នុងនិរុត្តិចាំនិទ្យាយ លោក
 ហៅថា និរុត្តិយ្យដិសម្ពិទ្ធា ។ សេចក្តីដឹងក្នុងធម៌ ៥ សេចក្តីដឹងក្នុងក្ខ-
 ច សេចក្តីដឹងក្នុងនិរុត្តិ ១០ សេចក្តីដឹងចាំនិ ២០ នេះ ជាតោម្មណ៍
 ឥត ជាតោចឥត របស់បដិកាលាប្បដិសម្ពិទ្ធា ធម៌ចាំនិទ្យាយណា
 ជាតោម្មណ៍ របស់បដិកាលាប្បដិសម្ពិទ្ធានោះ ធម៌ចាំនិទាន ជាតោច
 របស់បដិកាលាប្បដិសម្ពិទ្ធានោះ ធម៌ចាំនិទ្យាយណា ជាតោចរបស់បដិ-
 កាលាប្បដិសម្ពិទ្ធានោះ ធម៌ចាំនិទាន ជាតោម្មណ៍របស់បដិកាលាប្ប-
 ដិសម្ពិទ្ធានោះ ហេតុនោះ សេចក្តីដឹងក្នុងបដិកាលាចាំនិទ្យាយ លោក
 ហៅថា បដិកាលាប្បដិសម្ពិទ្ធា ។ ក្នុងទុក្ខអវិយសទ្ធិ មានធម៌ ១៨
 មានអត្ត ១៨ មាននិរុត្តិ ១០ មានញាណ ៦ ។

[៧៩] ចក្កកិច្ចហើយ ឧ បេ ។ ក្នុងកិច្ចហើយ ក្នុងធម៌ចាំនិទ្យាយ
 ដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុនថា នេះ ជាទុក្ខសមុទយអវិយសទ្ធិ ។ បេ ។
 ថា នេះជាទុក្ខសមុទយអវិយសទ្ធិ ដែលគេជាធម្មតា ។ បេ ។ ចក្កកិច្ច
 ហើយ ។ បេ ។ ក្នុងកិច្ចហើយ ក្នុងធម៌ចាំនិទ្យាយ ដែលមិនធ្លាប់ឮ
 ក្នុងកាលមុនថា នេះ ជាទុក្ខសមុទយអវិយសទ្ធិ ដែលគេជាធម្មតាហើយ

អាណាគោ ទុទោនិ ។ បេ ។ ទុក្ខសមុទយេ អរិយ-
សាទ្ធិ បណ្ណាស ធម្មា បណ្ណាស អត្តា តិស ធិរុត្តិ-
យោ សដ្ឋិ ញាណានិ ។

ឥនិ ទុក្ខនិរោធា អរិយសទ្ធិនិ បុព្វ អន-
ទុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ទុទោនិ ។ បេ ។ អាណា-
គោ ទុទោនិ ។ បេ ។ តិ ទោ បដិទំ ទុក្ខនិរោធា
អរិយសទ្ធិ សច្ចិកាតព្វនិ ។ បេ ។ សច្ចិកាតព្វនិ បុព្វ
អនទុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ទុទោនិ ។ បេ ។
អាណាគោ ទុទោនិ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធា អរិយ-
សាទ្ធិ បណ្ណាស ធម្មា បណ្ណាស អត្តា តិស
ធិរុត្តិយោ សដ្ឋិ ញាណានិ ។

ឥនិ ទុក្ខនិរោធាមិទំ បដិបត្តា អរិយសទ្ធិ
បុព្វ អនទុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ទុទោនិ
។ បេ ។ អាណាគោ ទុទោនិ ។ បេ ។ តិ ទោ
បដិទំ ទុក្ខនិរោធាមិទំ បដិបត្តា អរិយសទ្ធិ ការ-
តព្វនិ ។ បេ ។ ការតព្វនិ បុព្វ អនទុស្សុតេសុ ធម្មេសុ
ចក្កំ ទុទោនិ ។ បេ ។ អាណាគោ ទុទោនិ ។ បេ ។

។ បេ ។ ក្នុងទុក្ខសមុទយអរិយសទ្ធិ មានធម៌ ១៨ មានអត្ត ១៨ មាននិរុត្តិ
ព្វ មានញាណ ៦០ ។

ចក្កកើតហើយ ។ បេ ។ ពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែល
មិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុនថា នេះ ជាទុក្ខនិរោធហរិយសទ្ធិ ។ បេ ។ ថា នេះ
ជាទុក្ខនិរោធហរិយសទ្ធិ ដែលគេថាគតត្រូវធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ ។ បេ ។ ចក្ក
កើតហើយ ។ បេ ។ ពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលមិនធ្លាប់ឮ
ក្នុងកាលមុនថា នេះ ជាទុក្ខនិរោធហរិយសទ្ធិ ដែលគេថាគតត្រូវធ្វើឱ្យដាក់
ច្បាស់ហើយ ។ បេ ។ ក្នុងទុក្ខនិរោធហរិយសទ្ធិ មានធម៌ ១៨ មានអត្ត ១៨
មាននិរុត្តិ ព្វ មានញាណ ៦០ ។

ចក្កកើតហើយ ។ បេ ។ ពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែល
មិនធ្លាប់ឮ ក្នុងកាលមុនថា នេះ ជាទុក្ខនិរោធហរិយសទ្ធិ
។ បេ ។ ថា នេះ ជាទុក្ខនិរោធហរិយសទ្ធិ ដែលគេថាគត
ត្រូវធ្វើឱ្យ ។ បេ ។ ចក្កកើតហើយ ។ បេ ។ ពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌
ទាំងឡាយ ដែលមិនធ្លាប់ឮ ក្នុងកាលមុនថា នេះ ជាទុក្ខនិរោធហ-
រិយសទ្ធិ ដែលគេថាគត ត្រូវធ្វើហើយ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ធុត្តាចិរោធិកាមិទិយា បដិបទាយ អរិយសុទ្ធ ប.
ណ្ណាស ធម្មា បណ្ណាស អត្តា ភីស ធិវត្តិយោ
សដ្ឋិ ញាលាទិ ធម្មសុ អរិយសុទ្ធសុ សដ្ឋិ ធម្មា
សដ្ឋិ អត្តា វិសសកា ធិវត្តិយោ ធម្មាវិសក្ខ ទ្វេ
ច ញាលាសកាមិ ។

(៧៦) អយំ កាយេ កាយានុបស្សនាតិ មេ
កិក្កដេ បុព្វេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ទុន-
នាទិ ។ បេ។ អាណោកោ ទុននាទិ សា ទោ ប-
នាយំ កាយេ កាយានុបស្សនា ភាវេតព្វាតិ មេ
កិក្កដេ ។ បេ។ ភាវិតាតិ មេ កិក្កដេ បុព្វេ អននុស្សុ-
តេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ទុននាទិ ។ បេ។ អាណោកោ
ទុននាទិ អយំ វេទនាសុ ។ បេ។ អយំ ចិត្តេ ។ បេ។
អយំ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សនាតិ មេ កិក្កដេ បុព្វេ
អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ទុននាទិ ។ បេ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ក្នុងខុទ្ទកនិកាយនិមន្តបដិបទាយសុត្ត មានធម៌ ១៥ មានអត្ត ១៥ មាន
ធិវត្តិ ៣០ មានញាលា ៦០ ក្នុងអរិយសុទ្ធាចារ្យ មានធម៌ ៦៦ មាន
អត្ត ៦០ មានធិវត្តិ ១២០ មានញាលា ២៤០ ។

(៧៦) ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ភវាគក មានចក្ខុភិក្ខុហើយ
។ បេ។ មានពន្លឺភិក្ខុហើយ ក្នុងធម៌ចាំនិទ្យាយ ដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុង
កាលមុនថា នេះ កាយេកាយានុបស្សនា (ការពិចារណាយើងចាំកាយ
ក្នុងកាយ) ថា នេះ កាយេកាយានុបស្សនា ដែលភវាគកចម្រើន
ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ភវាគកមានចក្ខុភិក្ខុហើយ ។ បេ។ មានពន្លឺភិក្ខុ
ហើយក្នុងធម៌ចាំនិទ្យាយ ដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុនថា នេះ កាយេ-
កាយានុបស្សនា ដែលភវាគកចម្រើនហើយ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ
ភវាគកមានចក្ខុភិក្ខុហើយ ។ បេ។ មានពន្លឺភិក្ខុហើយ ក្នុងធម៌ចាំនិទ្យាយ
ដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុនថា នេះ វេទនាសុវេទនានុបស្សនា ។ បេ។
ថា នេះ ចិត្តចិត្តានុបស្សនា ។ បេ។ ថា នេះ ធម្មេសុធម្មានុបស្សនា

យុគទូរ្យ្ត បដិសម្ពិកាភា

អាណាគោ ទុទោនិ សា ។ ចាយំ ធម្មេសុ
ទន្ទានុបស្សនា ការវតញ្ចតិ មេ ភិក្ខុវេ ។ មេ ។
ការវតតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ
ចក្កំ ទុទោនិ ។ មេ ។ អាណាគោ ទុទោនិ ។

អយំ កាយេ កាយានុបស្សនាតិ បុព្វេ អននុស្ស-
តេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ទុទោនិ ។ មេ ។ អាណា-
គោ ទុទោនិ សា ។ ចាយំ កាយេ
កាយានុបស្សនា ការវតញ្ចតិ ។ មេ ។ ការវតតិ បុព្វេ
អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ទុទោនិ ញ្ញាណំ
ទុទោនិ បញ្ញា ទុទោនិ វិជ្ជា ទុទោនិ អាណាគោ
ទុទោនិ ។ ចក្កំ ទុទោនិ កេនត្ថេន ញ្ញាណំ
ទុទោនិ កេនត្ថេន បញ្ញា ទុទោនិ កេនត្ថេន
វិជ្ជា ទុទោនិ កេនត្ថេន អាណាគោ ទុទោនិ
កេនត្ថេន ។ ចក្កំ ទុទោនិ ធិស្សនដ្ឋេន ញ្ញា-
ណំ ទុទោនិ ញាតដ្ឋេន បញ្ញា ទុទោនិ
បដាននដ្ឋេន វិជ្ជា ទុទោនិ បដិវេនដ្ឋេន អាណា-
គោ ទុទោនិ ឱកាសដ្ឋេន ។

យុគទូរ្យ្ត បដិសម្ពិកាភា

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អថភគ មានចក្កកើតហើយ ។ មេ ។ មានភិក្ខុ
កើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលមិនជាប់ពួកកាលមុនថា នេះ
ធម្មេសុទន្ទានុបស្សនា ដែលអថភគចម្រើន ។ មេ ។ ថា នេះ
ធម្មេសុទន្ទានុបស្សនា ដែលអថភគ ចម្រើនហើយ ។

ចក្កកើតហើយ ។ មេ ។ ភិក្ខុកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែល
មិនជាប់ពួកកាលមុនថា នេះ កាយេកាយានុបស្សនា ថា នេះ កាយេ-
កាយានុបស្សនា ដែលអថភគចម្រើន ។ មេ ។ ចក្កកើតហើយ
ញ្ញាណកើតហើយ បញ្ញាកើតហើយ វិជ្ជាកើតហើយ ភិក្ខុកើតហើយ
ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលមិនជាប់ពួកកាលមុនថា នេះ កាយេកាយានុ-
បស្សនា ដែលអថភគចម្រើនហើយ ។ ពាក្យថា ចក្កកើតហើយ ដោយ
អនុដ្ឋេន ពាក្យថា ញ្ញាណកើតហើយ ដោយអនុដ្ឋេន ពាក្យថា
បញ្ញាកើតហើយ ដោយអនុដ្ឋេន ពាក្យថា វិជ្ជាកើតហើយ ដោយ
អនុដ្ឋេន ពាក្យថា ភិក្ខុកើតហើយ ដោយអនុដ្ឋេន ។ ពាក្យថា
ចក្កកើតហើយ ដោយអនុដ្ឋេន ពាក្យថា ញ្ញាណកើតហើយ ដោយ
អនុដ្ឋេន ពាក្យថា បញ្ញាកើតហើយ ដោយអនុដ្ឋេន ពាក្យ
ថា វិជ្ជាកើតហើយ ដោយអនុដ្ឋេន ពាក្យថា ភិក្ខុកើតហើយ
ដោយអនុដ្ឋេន ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស បរិសម្ព័ត្តិបិដក

ចក្កំ ធម្មោ ញាណំ ធម្មោ បញ្ញា ធម្មោ
 វិជ្ជា ធម្មោ អាណាតោ ធម្មោ ឥមេ បញ្ញា
 ធម្មោ ធម្មប្បដិសង្កិទាយ អាម្មណា ទេវ ហោត្តិ
 កោណ ច យេ តស្ស អាម្មណា តេ តស្ស
 កោណ យេ តស្ស កោណ តេ តស្ស
 អាម្មណា តេ វុត្តិ ធម្មេសុ ញាណំ ធម្ម-
 ប្បដិសង្កិទា ។ ធម្មេសុ អត្តោ ញាតដ្ឋោ អត្តោ
 បដិវេទដ្ឋោ អត្តោ បដិវេទដ្ឋោ អត្តោ
 ឱកាសដ្ឋោ អត្តោ ឥមេ បញ្ញា អត្តោ អត្តប្ប-
 ដិសង្កិទាយ អាម្មណា ទេវ ហោត្តិ កោណ ច
 យេ តស្ស អាម្មណា តេ តស្ស កោណ យេ
 តស្ស កោណ តេ តស្ស អាម្មណា តេ វុ-
 ត្តិ ធម្មេសុ ញាណំ អត្តប្បដិសង្កិទា ។ បញ្ញា
 ធម្មេ សទ្ធស្សេត្តិ ព្យញ្ជនវិញ្ញាណិយា បញ្ញា អត្ត-
 សទ្ធស្សេត្តិ ព្យញ្ជនវិញ្ញាណិយា ឥនា ធន
 វិញ្ញាណិយា វិញ្ញាណិយា ធម្មេសុ អាម្មណា ទេវ
 ហោត្តិ កោណ ច យេ តស្ស អាម្មណា តេ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បរិសម្ព័ត្តិបិដក

ចក្កំ ធម្មោ ញាណំ ធម្មោ បញ្ញា ធម្មោ
 វិជ្ជា ធម្មោ អាណាតោ ធម្មោ ឥមេ បញ្ញា
 ធម្មោ ធម្មប្បដិសង្កិទាយ អាម្មណា ទេវ ហោត្តិ
 កោណ ច យេ តស្ស អាម្មណា តេ តស្ស
 កោណ យេ តស្ស កោណ តេ តស្ស
 អាម្មណា តេ វុត្តិ ធម្មេសុ ញាណំ ធម្ម-
 ប្បដិសង្កិទា ។ ធម្មេសុ អត្តោ ញាតដ្ឋោ អត្តោ
 បដិវេទដ្ឋោ អត្តោ បដិវេទដ្ឋោ អត្តោ
 ឱកាសដ្ឋោ អត្តោ ឥមេ បញ្ញា អត្តោ អត្តប្ប-
 ដិសង្កិទាយ អាម្មណា ទេវ ហោត្តិ កោណ ច
 យេ តស្ស អាម្មណា តេ តស្ស កោណ យេ
 តស្ស កោណ តេ តស្ស អាម្មណា តេ វុ-
 ត្តិ ធម្មេសុ ញាណំ អត្តប្បដិសង្កិទា ។ បញ្ញា
 ធម្មេ សទ្ធស្សេត្តិ ព្យញ្ជនវិញ្ញាណិយា បញ្ញា អត្ត-
 សទ្ធស្សេត្តិ ព្យញ្ជនវិញ្ញាណិយា ឥនា ធន
 វិញ្ញាណិយា វិញ្ញាណិយា ធម្មេសុ អាម្មណា ទេវ
 ហោត្តិ កោណ ច យេ តស្ស អាម្មណា តេ

តស្ស តោចរ យេ តស្ស តោចរ តេ អាវុធិណា តេ-
 ន វុទ្ធតិ ធិវុត្តិសុ ញាណំ ធិវុត្តិយ្យដិសម្ពិទ្ធា ។
 បញ្ចសុ ធម្មេសុ ញាណាធិ បញ្ចសុ អធម្មេសុ ញា-
 ណាធិ នសសុ ធិវុត្តិសុ ញាណាធិ វសាធិ វិស-
 តិ ញាណាធិ បដិភាណាច្យដិសម្ពិទ្ធាយ អាវុធិណា
 ថេវ ហោម្ហំ តោចរ ច យេ តស្ស អាវុធិណា
 តេ តស្ស តោចរ យេ តស្ស តោចរ តេ
 តស្ស អាវុធិណា តេន វុទ្ធតិ បដិភាណាសុ ញា-
 ណំ បដិភាណាច្យដិសម្ពិទ្ធា ។ កាយេ កាយោនុ-
 បស្សនាសតិប្បដ្ឋានេ បណ្ណាស ធម្មា បណ្ណាស
 អត្តា ភិស ធិវុត្តិយោ សម្ពិ ញាណាធិ អយំ
 វេទនាសុ ។ ចេ ។ អយំ ធិវុត្តិ ។ ចេ ។

អយំ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សនាតិ បុត្រេ អនុ-
 ស្សតេសុ ធម្មេសុ បក្ខំ ទុទោធិ ។ ចេ ។ កាលោ-
 កោ ទុទោធិ ។ ចេ ។ សា ទោ បចាយំ ធម្មេសុ
 ធម្មានុបស្សនា ការវេតញាតិ ។ ចេ ។ ការវេតាតិ បុត្រេ
 អនុស្សតេសុ ធម្មេសុ បក្ខំ ទុទោធិ ។ ចេ ។

សម្ពិទ្ធានា ធម្មិទាំងនោះ ជាភាវ្មណ៍របស់ធិវុត្តិយ្យដិសម្ពិទ្ធានោះ ហេតុ
 នោះ សេចក្តីដឹងក្នុងធិវុត្តិទាំងឡាយ លោកហៅថាធិវុត្តិយ្យដិសម្ពិទ្ធា ។
 សេចក្តីដឹងក្នុងធម៌ ៥ សេចក្តីដឹងក្នុងអត្ត ៥ សេចក្តីដឹងក្នុងធិវុត្តិ ១០
 សេចក្តីដឹងទាំង ២០ នេះ ជាភាវ្មណ៍ផង ជាគោចរផង របស់បដិភា-
 ណាច្យដិសម្ពិទ្ធា ធម្មិទាំងឡាយណា ជាភាវ្មណ៍របស់បដិភាណាច្យដិ-
 សម្ពិទ្ធានោះ ធម្មិទាំងនោះ ជាគោចររបស់បដិភាណាច្យដិសម្ពិទ្ធានោះ ធម្មិ
 ទាំងឡាយណា ជាគោចររបស់បដិភាណាច្យដិសម្ពិទ្ធានោះ ធម្មិទាំង
 នោះជាភាវ្មណ៍ របស់បដិភាណាច្យដិសម្ពិទ្ធានោះ ហេតុនោះ សេចក្តី
 ដឹងក្នុងបដិភាណាទាំងឡាយ លោកហៅថា បដិភាណាច្យដិសម្ពិទ្ធា ។
 ក្នុងកាយោនុបស្សនាសតិប្បដ្ឋាន មានធម៌ ១៤ មានអត្ត ១៤ មាន
 ធិវុត្តិ ១០ មានញាណ ២០ នេះ វេទនាសុវេទនានុបស្សនា ។ ចេ ។
 នេះ ធិវុត្តិច្ឆានុបស្សនា ។ ចេ ។

ចក្កកើតហើយ ។ ចេ ។ ភក្ខិកើតហើយ ក្នុងធម្មិទាំងឡាយ ដែល
 មិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុនថា នេះ ធម្មេសុវេទនានុបស្សនា ។ ចេ ។ ថា នេះ
 ធម្មេសុវេទនានុបស្សនា ដែលគេថាធម្មេសុវេទនា ។ ចេ ។ ចក្កកើតហើយ
 ។ ចេ ។ ភក្ខិកើតឡើងហើយ ក្នុងធម្មិទាំងឡាយដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាល
 មុនថា នេះ ធម្មេសុវេទនានុបស្សនា ដែលគេថាធម្មេសុវេទនាហើយ ។ ចេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុខសិទ្ធិកថា

អាណោកោ ទុទោនិ ។ បេ ។ ទេស្មេសុ ទេស្មេ-
ទុច្ចស្សនាសតិច្ឆដ្ឋានេ បណ្ណាស ទេស្មេ បណ្ណាស
អក្កា តិស ទិវត្តិយោ សដ្ឋិ ញាណានិ ទេស្មេ
សតិច្ឆដ្ឋានេសុ សដ្ឋិ ទេស្មេ សដ្ឋិ អក្កា វិសសតា
ទិវត្តិយោ ចក្កាវិសត្វ ទ្វេ ច ញាណាសតានិ ។

(៧៧) អយំ ធម្មសមាធិច្បដានសង្ការសមញ្ញា-
កតោ ឥទ្ធិចានោតិ មេ កិក្ការេ បុព្វេ អននុស្ស-
តេសុ ទេស្មេសុ ចក្កំ ទុទោនិ ។ បេ ។ អាណោកោ
ទុទោនិ អយំ វិសសមាធិ ។ បេ ។ អយំ ចិត្តស-
មាធិ ។ បេ ។ អយំ វិមិសាសមាធិច្បដានស-
ង្ការសមញ្ញាកតោ ឥទ្ធិចានោតិ មេ កិក្ការេ បុព្វេ អននុស្ស-
តេសុ ទេស្មេសុ ចក្កំ ទុទោនិ ។ បេ ។ អាណោកោ
ទុទោនិ ឃេ ទោ ចនាយំ វិមិសាសមាធិច្បដានស-
ង្ការសមញ្ញាកតោ ឥទ្ធិចានោ ភារេតញោតិ មេ កិក្ការេ
។ បេ ។ ភារិកោតិ មេ កិក្ការេ បុព្វេ អននុស្សតេសុ
ទេស្មេសុ ចក្កំ ទុទោនិ ។ បេ ។ អាណោកោ ទុទោនិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុខសិទ្ធិកថា

ក្នុងធម្មេសុត្តន្តបិដកសុត្តន្តសតិច្ឆដ្ឋានេ មានធម៌ ១៨ មានអក្ក ១៨
មានទិវត្តិ ៣០ មានញាណ ៦០ ក្នុងសតិច្ឆដ្ឋានទាំង ៤ មានធម៌ ៦០
មានអក្ក ៦០ មានទិវត្តិ ១២០ មានញាណ ២៤០ ។

(៧៧) ខ្មោលកិក្កុទាំងឡាយ គេថាគេមានចក្កកើតហើយ ។ បេ ។
មានកិក្កុកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនចាប់ព្រះក្នុងកាលមុនថា
នេះឥទ្ធិបាន ប្រកបដោយធម្មសមាធិនិវេទនាសង្ការ ថា នេះឥទ្ធិបាន
ប្រកបដោយវិយសមាធិ ។ បេ ។ ថា នេះឥទ្ធិបានប្រកបដោយចិត្តសមាធិ
។ បេ ។ ខ្មោលកិក្កុទាំងឡាយ គេថាគេមានចក្កកើតហើយ ។ បេ ។ មាន
កិក្កុកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនចាប់ព្រះក្នុងកាលមុនថា នេះ
ឥទ្ធិបាន ប្រកបដោយវិមិសាសមាធិ និវេទនាសង្ការ ខ្មោលកិក្កុទាំង
ឡាយ គេថាគេ មានចក្កកើតហើយ ។ បេ ។ មានកិក្កុកើតហើយ ក្នុង
ធម៌ទាំងឡាយដែលមិនចាប់ព្រះក្នុងកាលមុនថា នេះ ឥទ្ធិបាន ប្រកប
ដោយវិមិសាសមាធិ និវេទនាសង្ការ ដែលគេថាគេគ្មានចម្រើន ។ បេ ។
ថា នេះ ឥទ្ធិបាន ប្រកបដោយវិមិសាសមាធិនិវេទនាសង្ការ ដែល
គេថាគេ ចម្រើនហើយ ។

បុព្វនូវវន្ត បដិសន្ធិការថា

(៧៨) អយំ ធនុសមាធិប្បធានសង្ខារសមុប្បាគ-
 កោ ឥទ្ធិទាទោតិ បុព្វេ អនុស្សតេសុ ធម្មេសុ
 ចក្កំ ទុទទាធិ ។ បេ ។ អាណោកោ ទុទទាធិ ។ បេ ។
 សោ ទោ បចាយិ ធនុសមាធិប្បធានសង្ខារសមុប្បា-
 គកោ ឥទ្ធិទាទោ ភាវេតទ្វាតិ ។ បេ ។ ភាវិតោតិ បុព្វេ
 អនុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ទុទទាធិ ញាណំ
 ទុទទាធិ បញ្ញា ទុទទាធិ វិជ្ជា ទុទទាធិ អាណោកោ
 ទុទទាធិ ។ ចក្កំ ទុទទាធិតិ កោនត្រួន ញាណំ
 ទុទទាធិតិ កោនត្រួន បញ្ញា ទុទទាធិតិ កោនត្រួន
 វិជ្ជា ទុទទាធិតិ កោនត្រួន អាណោកោ ទុទទាធិតិ
 កោនត្រួន ។ ចក្កំ ទុទទាធិតិ ធស្សនដ្ឋាន ញាណំ
 ទុទទាធិតិ ញាតដ្ឋាន បញ្ញា ទុទទាធិតិ បដិទ-
 នដ្ឋាន វិជ្ជា ទុទទាធិតិ បដិវេទដ្ឋាន អាណោកោ
 ទុទទាធិតិ ឱរាសដ្ឋាន ។

បុព្វនូវវន្ត បដិសន្ធិការថា

(៧៨) ចក្កកើតហើយ ។ បេ ។ ពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ចាំរំ
 ឡាយដែលមិនធ្លាប់ពួកក្នុងកាលមុនថា នេះ ឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយធនុ-
 សមាធិធិបធានសង្ខារ ។ បេ ។ ថា នេះ ឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយធនុ-
 សមាធិធិបធានសង្ខារ ដែលគេថាគេគួរចម្រើន ។ បេ ។ ចក្កកើតហើយ
 ញាណកើតហើយ បញ្ញាកើតហើយ វិជ្ជាកើតហើយ ពន្លឺកើតហើយ
 ក្នុងធម៌ចាំរំឡាយដែលមិនធ្លាប់ពួកក្នុងកាលមុនថា នេះ ឥទ្ធិបាទប្រកបដោយ
 ធនុសមាធិធិបធានសង្ខារ ដែលគេថាគេគួរចម្រើនហើយ ។ ពាក្យថា
 ចក្កកើតហើយ ដោយអន្តដូចម្តេច ពាក្យថា ញាណកើតហើយ ដោយ
 អន្តដូចម្តេច ពាក្យថា បញ្ញាកើតហើយ ដោយអន្តដូចម្តេច ពាក្យថា
 វិជ្ជាកើតហើយ ដោយអន្តដូចម្តេច ពាក្យថា ពន្លឺកើតហើយ ដោយអន្ត
 ដូចម្តេច ។ ពាក្យថា ចក្កកើតហើយ ដោយអន្តថាឃើញ ពាក្យថា
 ញាណកើតហើយ ដោយអន្តថាដឹង ពាក្យថា បញ្ញាកើតហើយ ដោយ
 អន្តថាដឹងច្បាស់ ពាក្យថា វិជ្ជាកើតហើយ ដោយអន្តថាចាក់គ្នា ពាក្យ
 ថា ពន្លឺកើតហើយ ដោយអន្តថាភ្លឺស្វាង ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុខសិទ្ធិតថវិទូ

ចក្កំ ធម្មា ញាណំ ធម្មា ចញ្ញា ធម្មា
 វិជ្ជា ធម្មា អាណោកោ ធម្មា ភិក្ខុ ចញ្ញា ធម្មា
 ធម្មប្បដិសម្ពិទ្ធាយ អាម្មណា ទេវ ហោន្តិ កោច-
 ណ ឧ យេ តស្ស អាម្មណា តេ តស្ស កោ-
 ចណ យេ តស្ស កោចណ តេ តស្ស អាម្មណា
 តេន វុទ្ធកិ ធម្មេសុ ញាណំ ធម្មប្បដិសម្ពិទ្ធា ។
 ធម្មសុទ្ធនោ អត្តោ ញាតនោ អត្តោ បដិទ្ធនោ
 អត្តោ បដិវេទនោ អត្តោ ឱកាសនោ អត្តោ ភិក្ខុ
 ចញ្ញា អត្តោ អត្តប្បដិសម្ពិទ្ធាយ អាម្មណា ទេវ
 ហោន្តិ កោចណ ឧ យេ តស្ស អាម្មណា តេ តស្ស
 កោចណ យេ តស្ស កោចណ តេ តស្ស អាម្មណា
 តេន វុទ្ធកិ អត្តេសុ ញាណំ អត្តប្បដិសម្ពិទ្ធា ។ ចញ្ញា
 ធម្មេ សុទ្ធស្សកិ ព្យក្ខន្ធនិវត្តាកិលាតា ចញ្ញា អត្តេ
 សុទ្ធស្សកិ ព្យក្ខន្ធនិវត្តាកិលាតា ភិក្ខុ ធម្ម វិវត្តិ-
 ប្បដិសម្ពិទ្ធាយ អាម្មណា ទេវ ហោន្តិ កោចណ
 ឌ យេ តស្ស អាម្មណា តេ តស្ស កោចណ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ចង្កុលសម្ពិទ្ធិ

ចក្កំ ធម្មា ញាណំ ធម្មា ចញ្ញា ធម្មា
 វិជ្ជា ធម្មា អាណោកោ ធម្មា ភិក្ខុ ចញ្ញា ធម្មា
 ធម្មប្បដិសម្ពិទ្ធាយ អាម្មណា ទេវ ហោន្តិ កោច-
 ណ ឧ យេ តស្ស អាម្មណា តេ តស្ស កោ-
 ចណ យេ តស្ស កោចណ តេ តស្ស អាម្មណា
 តេន វុទ្ធកិ ធម្មេសុ ញាណំ ធម្មប្បដិសម្ពិទ្ធា ។
 ធម្មសុទ្ធនោ អត្តោ ញាតនោ អត្តោ បដិទ្ធនោ
 អត្តោ បដិវេទនោ អត្តោ ឱកាសនោ អត្តោ ភិក្ខុ
 ចញ្ញា អត្តោ អត្តប្បដិសម្ពិទ្ធាយ អាម្មណា ទេវ
 ហោន្តិ កោចណ ឧ យេ តស្ស អាម្មណា តេ តស្ស
 កោចណ យេ តស្ស កោចណ តេ តស្ស អាម្មណា
 តេន វុទ្ធកិ អត្តេសុ ញាណំ អត្តប្បដិសម្ពិទ្ធា ។ ចញ្ញា
 ធម្មេ សុទ្ធស្សកិ ព្យក្ខន្ធនិវត្តាកិលាតា ចញ្ញា អត្តេ
 សុទ្ធស្សកិ ព្យក្ខន្ធនិវត្តាកិលាតា ភិក្ខុ ធម្ម វិវត្តិ-
 ប្បដិសម្ពិទ្ធាយ អាម្មណា ទេវ ហោន្តិ កោចណ
 ឌ យេ តស្ស អាម្មណា តេ តស្ស កោចណ

យុគនូវគ្រូ បដិសម្ព័ន្ធពា

យេ ឥស្ស កោចក កេ ឥស្ស អាម្មណា គេន វុត្តិ
 ធិវុត្តិសុ ញាណំ ធិវុត្តិប្បជិសុត្តិណា ។ បញ្ចសុ ធម្មេ
 សុ ញាណាធិ បញ្ចសុ អត្តេសុ ញាណាធិ ធនសុ
 ធិវុត្តិសុ ញាណាធិ វិសាធិ វិសាធិ ញាណាធិ ប
 ដិកាលាប្បជិសុត្តិណាយ អាម្មណា ខេវ ហោត្តិ កោ
 ចក ច យេ ឥស្ស អាម្មណា កេ ឥស្ស កោ
 ចក យេ ឥស្ស កោចក កេ ឥស្ស អាម្មណា
 គេន វុត្តិ បដិកាលាសុ ញាណំ បដិកាលាប្បជិ
 សុត្តិណា ។ ធនុសមាធិប្បធានសង្ខារសមញ្ញាកកោ វិ
 ទ្ធិទាណោ បណ្ណាស ធម្មា បណ្ណាស អត្តា តិស
 ធិវុត្តិយោ សដ្ឋិ ញាណាធិ អយំ វិវិយសមាធិ ។ ចេ ។
 អយំ ចិត្តសមាធិ ។ ចេ ។

អយំ វិមិសាសមាធិប្បធានសង្ខារសមញ្ញាកកោ
 វិទ្ធិទាណោ បុត្រេ អនុស្សាវេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ
 ធនុសមាធិ ។ ចេ ។ កាលោកោ ធនុសមាធិ ។ ចេ ។
 សោ កោ ចាយំ វិមិសាសមាធិប្បធានសង្ខារ
 សមញ្ញាកកោ វិទ្ធិទាណោ កាលោកោតិ ។ ចេ ។

យុគនូវគ្រូ បដិសម្ព័ន្ធពា

ធម៌ទាំងឡាយណា ជាគោបរបស់ធិវុត្តិប្បជិសុត្តិទានោះ ធម៌ទាំងនោះ
 ជាអាម្មណំ របស់ធិវុត្តិប្បជិសុត្តិទានោះ ហេតុនោះ សេចក្តីដឹងក្នុង
 ធិវុត្តិទាំងឡាយ លោកហៅថា ធិវុត្តិប្បជិសុត្តិ ។ សេចក្តីដឹងក្នុងធម៌
 សេចក្តីដឹងក្នុងអត្ថ ៨ សេចក្តីដឹងក្នុងវិទ្ធិ ១០ សេចក្តីដឹងទាំង ២០
 នេះ ជាអាម្មណំដឹង ជាគោបរបស់ របស់បដិកាលាប្បជិសុត្តិ ធម៌ទាំង
 ឡាយណា ជាអាម្មណំរបស់បដិកាលាប្បជិសុត្តិទានោះ ធម៌ទាំងនោះ
 ជាគោបរបស់បដិកាលាប្បជិសុត្តិទានោះ ធម៌ទាំងឡាយណា ជាគោប
 របស់បដិកាលាប្បជិសុត្តិទានោះ ធម៌ទាំងនោះជាអាម្មណំរបស់បដិកាលា
 ប្បជិសុត្តិទានោះ ហេតុនោះ សេចក្តីដឹងក្នុងបដិកាលាទាំងឡាយ លោក
 ហៅថា បដិកាលាប្បជិសុត្តិ ។ ក្នុងវិទ្ធិទូទៅ ប្រកបដោយធនុសមាធិ
 ធិវុត្តិយោ មានធម៌ ១៨ មានអត្ថ ១៨ មានវិទ្ធិ ៣០ មានញាណ
 ២០ នេះ វិទ្ធិទូទៅ ប្រកបដោយវិវិយសមាធិ ។ ចេ ។ នេះ វិទ្ធិទូទៅ
 ប្រកបដោយចិត្តសមាធិ ។ ចេ ។

ចក្កកិរិយោ ។ ចេ ។ កត្តិកិរិយោ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ
 ដែលមិនប្រាប់ ក្នុងកាលមុនថា នេះ វិទ្ធិទូទៅ ប្រកបដោយវិមិសា
 សមាធិ ធិវុត្តិយោ ។ ចេ ។ នេះ វិទ្ធិទូទៅ ប្រកបដោយ
 វិមិសាសមាធិ ធិវុត្តិយោ ដែលគេជាអត្ថ គួរចម្រើន ។ ចេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទ្ធាមញ្ញ

ការិកោតិ ឬទ្វេ អននុស្សវេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទ-
ទានំ ។ បេ ។ អាណោកោ ឧទទានំ ។ បេ ។ វិមិសាស-
មាធិប្បធានសម្ពាសនន្តាភេតេ ឥទ្ធិចានេ បណ្ណាស
ធម្មា បណ្ណាស អន្តា វិស ធិវុត្តិយោ សដ្ឋិ ញ្ញាលាធិ
ចតុសុ ឥទ្ធិចានេសុ សដ្ឋិ ធម្មា សដ្ឋិ អន្តា វិសសតា
ធិវុត្តិយោ ចត្តាវិសត្វ ទ្វេ ច ញ្ញាលាសតាធិ ។

(៧៧) សមុទយោ សមុទយោតិ ទោ ភិក្ខុវេ
វិបស្សិស្ស ពោធិសត្តស្ស ឬទ្វេ អននុស្សវេសុ ធម្មេ-
សុ ចក្កំ ឧទទានំ ។ បេ ។ អាណោកោ ឧទទានំ
ធិរោចោ ធិរោចោតិ ទោ ភិក្ខុវេ វិបស្សិស្ស ពោធិ-
សត្តស្ស ឬទ្វេ អននុស្សវេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទ-
ទានំ ។ បេ ។ អាណោកោ ឧទទានំ វិបស្សិស្ស
ពោធិសត្តស្ស វេយ្យាករណោ នស ធម្មា នស
អន្តា វិសតំ ធិវុត្តិយោ ចត្តាវិសំ ញ្ញាលាធិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមញ្ញ

ចក្កកើតហើយ ។ បេ ។ ពន្ធិកើតហើយ ក្នុងធម៌ចាំឱ្យយ ដែលមិន
ធ្លាប់ឮ ក្នុងកាលមុនថា នេះ ឥទ្ធិបាចប្រកបដោយវិមិសាសមាធិ និង
បធានសត្វៈ ដែលរាងគមចម្រើនហើយ ។ បេ ។ ក្នុងឥទ្ធិបាចប្រកប
ដោយវិមិសាសមាធិនិងបធានសត្វៈ មានធម៌ ១៧ មានអន្ត ១៥ មាន
ធិវុត្តិ ៣០ មានញ្ញាលា ៦០ ក្នុងឥទ្ធិបាចប្រកប ៤ មានធម៌ ៦០ មានអន្ត
៦០ មានធិវុត្តិ ១២០ មានញ្ញាលា ២៤០ ។

(៧៨) ម្ចាស់ភិក្ខុចាំឱ្យយ វិបស្សិពោធិសត្វ មានចក្កកើតហើយ
។ បេ ។ មានពន្ធិកើតហើយ ក្នុងធម៌ចាំឱ្យយដែលមិនធ្លាប់ឮ ក្នុងកាល
មុនថា សមុទ័យ សមុទ័យ (ហេតុជាដទៃកើតឡើង ហេតុជាដទៃ
កើតឡើង) ម្ចាស់ភិក្ខុចាំឱ្យយ វិបស្សិពោធិសត្វ មានចក្កកើតហើយ
។ បេ ។ មានពន្ធិកើតហើយ ក្នុងធម៌ចាំឱ្យយដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុន
ថា និរោធិ និរោធិ (ការលេង ការលេង) ។ ក្នុងវេយ្យាករណ៍ វិបសិបស្សិ-
ពោធិសត្វ មានធម៌ ១០ មានអន្ត ១០ មានធិវុត្តិ ២០ មានញ្ញាលា ៤០ ។

សមុទាយោ សមុទាយោតិ ទោ ភិក្ខុវេ សិទ្ធិស្ស
 ពោធិសត្តស្ស ។ បេ ។ វេស្សកុស្ស ពោធិសត្តស្ស ។ បេ ។
 កកុសទុស្ស ពោធិសត្តស្ស ។ បេ ។ កោណាគមនស្ស
 ពោធិសត្តស្ស ។ បេ ។ កស្សបស្ស ពោធិសត្តស្ស បុព្វ
 អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចត្តិ ទុទោនិ ។ បេ ។ អាណា-
 កោ ទុទោនិ និរោជោ និរោជោតិ ទោ ភិក្ខុវេ កស្ស-
 បស្ស ពោធិសត្តស្ស បុព្វ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ
 ចត្តិ ទុទោនិ ។ បេ ។ អាណាកោ ទុទោនិ កស្ស-
 បស្ស ពោធិសត្តស្ស វេយ្យាករណោ នស ធម្មា នស
 អត្តា វិសតិ និរុត្តិយោ ចត្តាវិសំ ញាណានិ ។

សមុទាយោ សមុទាយោតិ ទោ ភិក្ខុវេ កោតមស្ស
 ពោធិសត្តស្ស បុព្វ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចត្តិ
 ទុទោនិ ។ បេ ។ អាណាកោ ទុទោនិ និរោជោ
 និរោជោតិ ទោ ភិក្ខុវេ បុព្វ អននុស្សតេសុ ធម្មេ-
 សុ ចត្តិ ទុទោនិ ។ បេ ។ អាណាកោ ទុទោនិ
 កោតមស្ស ពោធិសត្តស្ស វេយ្យាករណោ នស ធម្មា
 នស អត្តា វិសតិ និរុត្តិយោ ចត្តាវិសំ ញាណានិ ។

ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្ស្សយ សិទ្ធិពោធិសត្វ ។ បេ ។ វេស្សក្សពោធិសត្វ
 ។ បេ ។ កកុសទុពោធិសត្វ ។ បេ ។ កោណាគមនពោធិសត្វ ។ បេ ។
 កស្សបពោធិសត្វ មានចក្កកើតហើយ ។ បេ ។ មានពន្លឺកើតហើយ
 ក្នុងធម៌ចាំនិទ្ស្សយ ដែលមិនធ្លាប់ឮ ក្នុងកាលមុន ថា សមុទ័យ សមុទ័យ
 (ហេតុជាដែនកើត ហេតុជាដែនកើត) ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្ស្សយ កស្សបពោធិ-
 សត្វ មានចក្កកើតហើយ ។ បេ ។ មានពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ចាំនិ-
 ទ្ស្សយ ដែលមិនធ្លាប់ឮ ក្នុងកាលមុនថា និរោធ និរោធ (ការលេត់ ការ
 លេត់) ។ ក្នុងវេយ្យាករណ៍ របស់កស្សបពោធិសត្វ មានធម៌ ១០ មាន
 អត្ត ១០ មាននិរុត្តិ ២០ មានញាណ ៤០ ។

ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្ស្សយ គោតមពោធិសត្វ មានចក្កកើតហើយ ។ បេ ។
 មានពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ចាំនិទ្ស្សយ ដែលមិនធ្លាប់ឮ ក្នុងកាលមុនថា
 សមុទ័យ សមុទ័យ (ហេតុជាដែនកើត ហេតុជាដែនកើត) ម្នាល
 ភិក្ខុចាំនិទ្ស្សយ គោតមពោធិសត្វ មានចក្កកើតហើយ ។ បេ ។ មានពន្លឺ
 កើតហើយ ក្នុងធម៌ចាំនិទ្ស្សយ ដែលមិនធ្លាប់ឮ ក្នុងកាលមុនថា និរោធ
 និរោធ (ការលេត់ ការលេត់) ។ ក្នុងវេយ្យាករណ៍ របស់គោតមពោធិ-
 សត្វ មានធម៌ ១០ មានអត្ត ១០ មាននិរុត្តិ ២០ មានញាណ ៤០ ។

សត្តន្តិ ពោធិសត្តន្តិ សត្តសុ វេយ្យាករណសុ
សត្តតិ ធម្មា សត្តតិ អត្តា ធម្មាវិសសតា ធិវុត្តិយោ
អសីតិ ច ធិ ច ញ្ញាណសតាធិ ។

(៨០) យាវតា អភិញ្ញាយ អភិញ្ញាដ្ឋា ញ្ញាតា ធិដ្ឋា
វិធិតោ សច្ចិកតោ ធម្មស្សិតោ បញ្ញាយ អធម្មស្សិតោ
បញ្ញាយ អភិញ្ញាដ្ឋា ធីត្តិ ចក្កំ ឧទទាធិ ញ្ញាណំ
ឧទទាធិ បញ្ញា ឧទទាធិ វិដ្ឋា ឧទទាធិ អាណាគោ
ឧទទាធិ អភិញ្ញាយ អភិញ្ញាដ្ឋា បញ្ញាវិសតិ ធម្មា បញ្ញា-
វិសតិ អត្តា បញ្ញាសំ ធិវុត្តិយោ សត្តញ្ញាណាធិ យាវ-
តា បរិញ្ញាយ បរិញ្ញាដ្ឋា ។ ចេ ។ យាវតា បហានស្ស
បហានដ្ឋា ។ ចេ ។ យាវតា ភាវនាយ ភាវនដ្ឋា
។ ចេ ។ យាវតា សច្ចិកិរិយាយ សច្ចិកិរិយដ្ឋា ញ្ញាតោ
ធិដ្ឋា វិធិតោ សច្ចិកតោ ធម្មស្សិតោ បញ្ញាយ
អធម្មស្សិតោ បញ្ញាយ សច្ចិកិរិយដ្ឋា ធីត្តិ ចក្កំ
ឧទទាធិ ញ្ញាណំ ឧទទាធិ បញ្ញា ឧទទាធិ វិដ្ឋា
ឧទទាធិ អាណាគោ ឧទទាធិ សច្ចិកិរិយាយ សច្ចិ-
កិរិយដ្ឋា បញ្ញាវិសតិ ធម្មា បញ្ញាវិសតិ អត្តា បញ្ញាសំ
ធិវុត្តិយោ សត្តញ្ញាណាធិ អភិញ្ញាយ អភិញ្ញាដ្ឋា

ក្នុងវេយ្យាករណ៍ទាំង ៧ របស់ពោធិសត្តទាំង ៧ អង្គ មានធម៌ ៧០
មានអត្ថ ៧០ មាននិរុត្តិ ១២០ មានញ្ញាណ ៦៨០ ។

(៨០) ចក្កកើតហើយ ញ្ញាណកើតហើយ បញ្ញាកើតហើយ
វិជ្ជាកើតហើយ ធម្មិកកើតហើយ ថា អត្តនៃអភិញ្ញា របស់អភិញ្ញាទាំង
ប៉ុន្មាន ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ជីវិតហើយ ឃើញហើយ ជ្រាបហើយ
ធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវហើយ ដោយបញ្ញា អត្តនៃអភិញ្ញា
ព្រះមានព្រះភាគ មិនបានពាល់ត្រូវហើយដោយបញ្ញា មិនមានឡើយ
ក្នុងអត្តនៃអភិញ្ញា របស់អភិញ្ញា មានធម៌ ៦៥ មានអត្ថ ៦៥ មាននិ-
រុត្តិ ៥០ មានញ្ញាណ ១០០ ចក្កកើតហើយ ញ្ញាណកើតហើយ
បញ្ញាកើតហើយ វិជ្ជាកើតហើយ ធម្មិកកើតហើយថា អត្តនៃបរិញ្ញា របស់
បរិញ្ញាទាំងប៉ុន្មាន ។ ចេ ។ អត្តនៃបហានៈ ទាំងប៉ុន្មាន ។ ចេ ។ អត្តនៃ
ភាវនា របស់ភាវនា ទាំងប៉ុន្មាន ។ ចេ ។ អត្តនៃសច្ចិកិរិយា របស់
សច្ចិកិរិយា ទាំងប៉ុន្មាន ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ជីវិតហើយ ឃើញហើយ
ជ្រាបហើយ ធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវហើយ ដោយបញ្ញា
អត្តនៃសច្ចិកិរិយា ព្រះមានព្រះភាគមិនបានពាល់ត្រូវហើយ ដោយបញ្ញា
មិនមានឡើយ ក្នុងអត្តនៃសច្ចិកិរិយា របស់សច្ចិកិរិយា មានធម៌ ៦៥ មាន
អត្ថ ៦៥ មាននិរុត្តិ ៥០ មានញ្ញាណ ១០០ ក្នុងអត្តនៃអភិញ្ញារបស់អភិញ្ញា

បរិញ្ញាយ បរិញ្ញាដ្ឋ បហាបាយ បហាទដ្ឋ កាវបាយ
កាវទដ្ឋ សច្ចិកិរិយាយ សច្ចិកិរិយដ្ឋ បញ្ចវិសសតិ
ធម្មា បញ្ចវិសសតិ អត្តា អឡុតេយ្យវិវុត្តិសតាមិ បញ្ច
ញ្ញាលាសតាមិ ។

[៨១] យាវតា ទទ្ធានំ ទទ្ធន្នោ ញ្ញាតោ និដ្ឋោ
វិទិតោ សច្ចិកតោ ផស្សិតោ បញ្ញាយ អផស្សិតោ
បញ្ញាយ ទទ្ធន្នោ ទត្តិកំ ទត្តិ ទទទាមិ ញ្ញាលំ
ទទទាមិ វិដ្ឋា ទទទាមិ អាណាតោ ទទទាមិ ទទ្ធា-
នំ ទទ្ធន្នោ បញ្ចវិសតិ ធម្មា បញ្ចវិសតិ អត្តា បញ្ញា-
សំ វិវុត្តិយោ សតត្តាណាមិ យាវតា ជាត្វនំ ជាត-
ន្នោ ។ បេ។ យាវតា អាយតនានំ អាយតនន្នោ
យាវតា សង្កតានំ សង្កតន្នោ យាវតា អសង្កតស្ស
អសង្កតន្នោ ញ្ញាតោ និដ្ឋោ វិទិតោ សច្ចិកតោ ផ-
ស្សិតោ បញ្ញាយ អផស្សិតោ បញ្ញាយ អសង្កតន្នោ
ទត្តិកំ ទត្តិ ទទទាមិ ។ បេ។ អាណាតោ ទទទាមិ
អសង្កតស្ស អសង្កតន្នោ បញ្ចវិសតិ ធម្មា បញ្ច-
វិសតិ អត្តា បញ្ញាសំ វិវុត្តិយោ សតត្តាណាមិ

ក្នុងអត្ថបទបរិញ្ញា របស់បរិញ្ញា ក្នុងអត្ថបទបហានៈ របស់បហានៈ ក្នុង
អត្ថបទកាវតា របស់កាវតា ក្នុងអត្ថបទសច្ចិកិរិយា របស់សច្ចិកិរិយា មាន
ធម៌ ១២៥ មានអត្ត ១២៥ មាននិវត្តិ ២៨០ មានញ្ញាណ ៥០០ ។

[៨១] ចក្កកើតហើយ ញ្ញាណកើតហើយ បញ្ញាកើតហើយ
វិជ្ជាកើតហើយ ពន្លឺកើតហើយ ថា អត្ថនៃខន្ធ របស់ខន្ធ ទាំងប៉ុន្មាន
ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ដឹងហើយ ឃើញហើយ ជ្រាបហើយ ធ្វើឲ្យជាក់
ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវហើយ ដោយបញ្ញា អត្ថនៃខន្ធ ព្រះមានព្រះ
ភាគ មិនបានពាល់ត្រូវហើយដោយបញ្ញា មិនមានឡើយ ក្នុងអត្ថនៃ
ខន្ធ របស់ខន្ធទាំងឡាយ មានធម៌ ២៥ មានអត្ត ២៥ មាននិវត្តិ ៨០
មានញ្ញាណ ១០០ ចក្កកើតហើយ ។ បេ។ ពន្លឺកើតហើយថា អត្ថនៃ
នាគ របស់នាគទាំងប៉ុន្មាន ។ បេ។ អត្ថនៃតាយនៈ របស់តាយនៈ
ទាំងប៉ុន្មាន អត្ថនៃសន្ទិកៈ របស់សន្ទិកៈទាំងប៉ុន្មាន អត្ថនៃអសន្ទិកៈ
របស់អសន្ទិកៈ ទាំងប៉ុន្មាន ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ដឹងហើយ ឃើញ
ហើយ ជ្រាបហើយ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវហើយ ដោយ
បញ្ញា អត្ថនៃអសន្ទិកៈ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់មិនបានពាល់ត្រូវហើយ
ដោយបញ្ញា មិនមានឡើយ ក្នុងអត្ថនៃអសន្ទិកៈ របស់អសន្ទិកៈ
មានធម៌ ២៥ មានអត្ត ២៥ មាននិវត្តិ ៨០ មានញ្ញាណ ១០០

ទន្ធានំ ទន្ធាដ្ឋំ ធាត្វនំ ធាត្វដ្ឋំ អាយតនានំ
 អាយតនដ្ឋំ សង្កតានំ សង្កតដ្ឋំ អសង្កតស្ស
 អសង្កតដ្ឋំ បញ្ចវិសសតិ ឆន្ទា បញ្ចវិសសតិ អត្តា
 អន្ស្រយេន្ទ្រិវុត្តិសតានិ បញ្ច ញ្ញាលាសតានិ (១) ។

(៨២) យាវតា ទុក្ខស្ស ទុក្ខដ្ឋោ ញ្ញាតោ ធិដ្ឋោ
 វិទិនោ សង្កតោ ជស្សិតោ បញ្ញាយ អជស្សិ-
 តោ បញ្ញាយ ទុក្ខដ្ឋោ ធិត្តិចិ ចក្កំ ទុទទានិ
 ញ្ញាលំ ទុទទានិ បញ្ញា ទុទទានិ វិដ្ឋា ទុទទានិ អា-
 លោកោ ទុទទានិ ទុក្ខស្ស ទុក្ខដ្ឋំ បញ្ចវិសតិ ឆន្ទា
 បញ្ចវិសតិ អត្តា បញ្ញាសំ ធិវុត្តិយោ សតញ្ញាលានំ
 យាវតា សមុទយស្ស សមុទយដ្ឋោ ។ បេ ។ យាវតា
 ធិរោជស្ស ធិរោជដ្ឋោ យាវតា មក្ខស្ស មក្ខដ្ឋោ ញ្ញា-
 តោ ធិដ្ឋោ វិទិនោ សង្កតោ ជស្សិតោ បញ្ញាយ អ-
 ជស្សិតោ បញ្ញាយ មក្ខដ្ឋោ ធិត្តិចិ ចក្កំ ទុទទានិ ។ បេ ។

។ ប. អន្ស្រយេន្ទ្រិ ធិវុត្តិសតានិ បញ្ញាស យតានិ វិស្សតិ ។

ក្នុងអក្ខន្តខន្ធ របស់ខន្ធចាំនិទ្យាយ ក្នុងអក្ខន្តនៃធាតុរបស់ធាតុចាំនិទ្យាយ
 ក្នុងអក្ខន្តនៃតាយតនៈ របស់តាយតនៈចាំនិទ្យាយ ក្នុងអក្ខន្តនៃសង្កតៈ
 របស់សង្កតៈចាំនិទ្យាយ ក្នុងអក្ខន្តនៃអសង្កតៈ របស់អសង្កតៈ មានធម៌
 ១២៥ មានអក្ខ ១២៥ មាននិរុត្តិ ២៥០ មានញ្ញាលា ៥០០ ។

(៨២) ចក្កកើតហើយ ញ្ញាលាកើតហើយ បញ្ញាកើតហើយ វិដ្ឋា
 កើតហើយ ធិវុត្តិកើតហើយថា អក្ខន្តខន្ធ របស់ខន្ធសព្វ ព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់ដឹងហើយ ឃើញហើយ ជ្រាបហើយ ធ្វើឱ្យពាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់
 ត្រូវហើយ ដោយបញ្ញា អក្ខន្តខន្ធ ព្រះមានព្រះភាគមិនបានពាល់ត្រូវ
 ហើយ ដោយបញ្ញា មិនមានឡើយ ក្នុងអក្ខន្តខន្ធ របស់ខន្ធសព្វ មាន
 ធម៌ ២៥ មានអក្ខ ២៥ មាននិរុត្តិ ៥០ មានញ្ញាលា ១០០ ចក្កកើតហើយ
 ។ បេ ។ ធិវុត្តិកើតហើយថា អក្ខន្តនៃសមុទ័យ របស់សមុទ័យសព្វ ចាំនិទ្ធិឆាន
 ។ បេ ។ អក្ខន្តនៃរោជរបស់រោជសព្វ ចាំនិទ្ធិឆាន អក្ខន្តមក្ខ របស់មក្ខ-
 សព្វ ចាំនិទ្ធិឆាន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ដឹងហើយ ឃើញហើយ ជ្រាប
 ហើយ ធ្វើឱ្យពាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវហើយ ដោយបញ្ញា អក្ខន្តមក្ខ
 ព្រះមានព្រះភាគ មិនបានពាល់ត្រូវហើយ ដោយបញ្ញា មិនមានឡើយ

អាណាគោ ឧទាទិ មគ្គស្ស មគ្គដ្ឋ មញ្ជីសតិ ធម្មា
មញ្ជីសតិ អត្តា មញ្ជាសី ធិរុត្តិយោ សត្តញ្ញាលាទិ
ចត្វសុ អរិយសច្ចសុ សតិ ធម្មា សតិ អត្តា ទ្វ
ធិរុត្តិសតាទិ ចត្តាវិ ញ្ញាលាសតាទិ ។

(៨៣) យាវតា អត្ថប្បជិសម្ព័ន្ធដាយ អត្ថប្បជិស-
ម្ព័ន្ធនដ្ឋា ញាតោ និដ្ឋា វិទិតោ សច្ចិតោ ធម្មស្ស្ត-
តោ មញ្ញាយ អធម្មស្ស្តតោ មញ្ញាយ អត្ថប្បជិស-
ម្ព័ន្ធនដ្ឋា ធីត្តិ ធីត្តិ ឧទាទិ ។ បេ ។ អាណាគោ
ឧទាទិ អត្ថប្បជិសម្ព័ន្ធដាយ អត្ថប្បជិសម្ព័ន្ធនដ្ឋា មញ្ជ-
វិសតិ ធម្មា មញ្ជីសតិ អត្តា មញ្ជាសី ធិរុត្តិយោ ស-
ត្តញ្ញាលាទិ យាវតា ធម្មប្បជិសម្ព័ន្ធដាយ ធម្មប្បជិស-
ម្ព័ន្ធនដ្ឋា ។ បេ ។ យាវតា ធិរុត្តិប្បជិសម្ព័ន្ធដាយ ធិរុត្តិ-
ប្បជិសម្ព័ន្ធនដ្ឋា យាវតា បដិកាលាប្បជិសម្ព័ន្ធដាយ
បដិកាលាប្បជិសម្ព័ន្ធនដ្ឋា ញាតោ និដ្ឋា វិទិតោ ស-
ច្ចិតោ ធម្មស្ស្តតោ មញ្ញាយ អធម្មស្ស្តតោ មញ្ញាយ
បដិកាលាប្បជិសម្ព័ន្ធនដ្ឋា ធីត្តិ ធីត្តិ ឧទាទិ ។ បេ ។

ក្នុងអត្ថនៃមគ្គរបស់មគ្គសច្ច មានធម៌ ២៨ មានអត្ត ២៨ មានធិរុត្តិ
៨០ មានញាណ ១០០ ក្នុងអរិយសច្ចទាំង ៤ មានធម៌ ១០០ មាន
អត្ត ១០០ មានធិរុត្តិ ២០០ មានញាណ ៤០០ ។

(៨៤) ចក្កកើតហើយ ។ បេ ។ ពន្លឺកើតហើយថា អត្តនៃ
អត្ថប្បជិសម្ព័ន្ធតា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ដឹងហើយ ឃើញហើយ គ្រាថ
ហើយ ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់គ្រូហើយ ដោយចក្ក អត្តនៃ
អត្ថប្បជិសម្ព័ន្ធតា ព្រះមានព្រះភាគ មិនបានពាល់គ្រូហើយ ដោយចក្ក
មិនមានឡើយ ក្នុងអត្តនៃអត្ថប្បជិសម្ព័ន្ធតា របស់អត្ថប្បជិសម្ព័ន្ធតា មាន
ធម៌ ២៨ មានអត្ត ២៨ មានធិរុត្តិ ៨០ មានញាណ ១០០ ចក្ក
កើតហើយ ។ បេ ។ ពន្លឺកើតហើយថា អត្តនៃធម្មប្បជិសម្ព័ន្ធតា របស់
ធម្មប្បជិសម្ព័ន្ធតា ទាំងប៉ុន្មាន ។ បេ ។ អត្តនៃធិរុត្តិប្បជិសម្ព័ន្ធតា របស់
ធិរុត្តិប្បជិសម្ព័ន្ធតាទាំងប៉ុន្មាន អត្តនៃបដិកាលាប្បជិសម្ព័ន្ធតា របស់
បដិកាលាប្បជិសម្ព័ន្ធតា ទាំងប៉ុន្មាន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ដឹងហើយ
ឃើញហើយ គ្រាថាហើយ ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់គ្រូ
ហើយ ដោយចក្ក អត្ត នៃបដិកាលាប្បជិសម្ព័ន្ធតា ព្រះមានព្រះ
ភាគ មិនបានពាល់គ្រូហើយ ដោយចក្ក មិនមានឡើយ

អាណាគោ ឧទទាទិ បដិកាលាប្បដិសម្ពុតាយ បដិ-
កាលាប្បដិសម្ពុតោ បញ្ចវិសតិ ធម្មា បញ្ចវិសតិ អត្តា
បញ្ញាសំ ឱវុតិយោ សតត្តាលានំ ចតុសុ បដិស-
ម្ពុតាសុ សតិ ធម្មា សតិ អត្តា ធ្វេ ឱវុតិសតានិ
ធម្មាវិ ញាលាសតានិ ។

[៨៤] យាវតា ឥន្ទ្រិយបរេបវិយត្តេ ញាលំ ញា-
តំ ធិដ្ឋំ វិនិកំ សច្ចិកាតំ ធម្មាយ អដ-
ស្សិតំ បញ្ញាយ ឥន្ទ្រិយបរេបវិយត្តេ ញាលំ ធម្ម-
តិ ធម្មំ ឧទទាទិ ។ ថេវ អាណាគោ ឧទទាទិ
ឥន្ទ្រិយបរេបវិយត្តេ ញាលា បញ្ចវិសតិ ធម្មា
បញ្ចវិសតិ អត្តា បញ្ញាសំ ឱវុតិយោ សតត្តាលានំ
យាវតា សត្តានំ អាសយានុសយេ ញាលំ ។ ថេវ
យាវតា យមកប្បដិហិវេ ញាលំ យាវតា មហា-
កុរុណាសមាបត្តិយា ញាលំ យាវតា អនាវណ-
ក្ខាលា(១) ញាតំ ធិដ្ឋំ វិនិកំ សច្ចិកាតំ ធម្មាយ
អដស្សិតំ បញ្ញាយ អនាវណក្ខាលំ ធម្មិតំ

១ ឧ.លវតា យមកប្បដិហិវេ ញាលំ ។ ថេវ យាវតា មហាកុរុណាសមាបត្តិយា ញា-
លំ ។ ថេវ យាវតា សព្វកុរុណា ។ ថេវ យាវតា អនាវណកំ ធិដ្ឋំ ធានិយា ឧទទាទិ ។

ក្នុងអត្ថនៃបដិកាលាប្បដិសម្ពុតា របស់បដិកាលាប្បដិសម្ពុតា មានធម៌៦៨
មានអត្ថ ២៨ មាននិក្ខិ ៧០ មានញាណ ១០០ ក្នុងបដិសម្ពុតាទាំង ៤
មានធម៌ ១០០ មានអត្ថ ១០០ មាននិក្ខិ ២០០ មានញាណ ៤០០ ។

[៨៤] ចតុកើតហើយ ។ ថេវ តន្តិកើតហើយថា ឥន្ទ្រិយបរេ-
បវិយត្តញាលាទាំងប៉ុន្មាន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ដឹងហើយ ឃើញហើយ
ត្រូវហើយ ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវហើយ ដោយប្រាជ្ញា
ឥន្ទ្រិយបរេបវិយត្តញាលា ព្រះមានព្រះភាគ មិនបានពាល់ត្រូវហើយ
ដោយប្រាជ្ញា មិនមានឡើយ ក្នុងឥន្ទ្រិយបរេបវិយត្តញាលា មានធម៌
២៨ មានអត្ថ ២៨ មាននិក្ខិ ៧០ មានញាណ ១០០ ចតុកើតហើយ
ញាលាកើតហើយ បញ្ញាកើតហើយ វិជ្ជាកើតហើយ តន្តិកើតហើយថា
សក្កាសយានុសយញាលា ទាំងប៉ុន្មាន ។ ថេវ យមកប្បដិហិវេញាលា
ទាំងប៉ុន្មាន មហាកុរុណាសមាបត្តិញាលាទាំងប៉ុន្មាន អនាវណក្ខាលា
ទាំងប៉ុន្មាន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ដឹងហើយ ឃើញហើយ ត្រូវហើយ
ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវហើយ ដោយបញ្ញា អនាវណ-
ក្ខាលា ព្រះមានព្រះភាគមិនបានពាល់ត្រូវហើយដោយបញ្ញា មិនមានឡើយ

យុត្តន្ទវិញ្ញាបនបត្រ បដិសម្ពិទ្ធាកថា

ចំក្នុង ឧទទានិ ញាណំ ឧទទានិ បញ្ញា ឧទទានិ
 វិជ្ជា ឧទទានិ អាណាគោ ឧទទានិ អនាវរណ
 ញាណោ បញ្ញវិសតំ ធម្មា បញ្ញវិសតំ អត្តា បញ្ញាសិ
 វិទុត្តិយោ សត្តញ្ញាណានំ ធម្មុ ពុទ្ធជម្មេសុ ទិយ-
 ឡ្យសតំ ធម្មា ទិយឡ្យសតំ អត្តា ភីណិ វិទុត្តិស-
 កាមិ ច ញាណសកាមិ បដិសម្ពិទ្ធាបករណោ អឡ្យ-
 នវមានំ ធម្មសកាមិ អឡ្យនវមានំ អត្តសកាមិ(១)
 វិទុត្តិសហស្សញ្ញ សត្ត ច វិទុត្តិសកាមិ ភីណិ ច
 ញាណសហស្សានំ ចត្តវិ ច ញាណសកាមិភិ ។

បដិសម្ពិទ្ធាកថា ។

---

១ ឧ.ម. បដិកាល្យនិសម្ពិទ្ធានិករណោ អឡ្យនវមធម្មសកាមិ អឡ្យនវមអន្តសកាមិ
 បទានុក្កមា ។

យុត្តន្ទវិញ្ញាបនបត្រ បដិសម្ពិទ្ធាកថា

ក្នុងអនាវរណញ្ញាណោ មានធម៌ ១៨ មានអត្ត ១៨ មាននិរុត្តិ ៨៦ មាន
 ញាណ ១០០ ក្នុងធម៌របស់ព្រះពុទ្ធជានំ ៦ មានធម៌ ១៨០ មានអត្ត ១៨០
 មាននិរុត្តិ ៣០០ មានញាណ ៦០០ ក្នុងបដិសម្ពិទ្ធាបករណំ មានធម៌
 ៨៨០ មានអត្ត ៨៨០ មាននិរុត្តិ ១០០០ ផង មាននិរុត្តិ ៧០០ ផង (និរុត្តិ
 ១៧០០) មានញាណ ៣០០០ ផង មានញាណ ៤០០ ផង (ញាណ
 ៣៤០០) ។

បដិសម្ពិទ្ធាកថា ។

យុគនិទ្ទវគ្គ ធម្មបក្កកថា

(៨៥) ឯវាខ្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវ
ពាកណសិយំ វិហាតំ ។ មេ ។ ឥតិ ហិទំ អាយ-
ស្មតោ កោណ្ឌញ្ញស្ស អញ្ញកោណ្ឌញ្ញោត្រា
នាមិ(១) អហោសិ ។

ឥទិ ទុក្ខំ អរិយសត្វនិ មាត្រ អននុស្សតេសុ
នាខ្មេសុ ចក្កំ ទុទនាទិ ញាណំ ទុទនាទិ បញ្ញា
ទុទនាទិ វិជ្ជា ទុទនាទិ អាណាគោ ទុទនាទិ ។
ចក្កំ ទុទនាទិ កោនត្រេន ញាណំ ទុទនាទិ
កោនត្រេន បញ្ញា ទុទនាទិ កោនត្រេន វិជ្ជា
ទុទនាទិ កោនត្រេន អាណាគោ ទុទនាទិ
កោនត្រេន ។ ចក្កំ ទុទនាទិ ទស្សនាដ្ឋេន ញាណំ
ទុទនាទិ ញាតដ្ឋេន បញ្ញា ទុទនាទិ ចជាទនាដ្ឋេន
វិជ្ជា ទុទនាទិ បដេវេនដ្ឋេន អាណាគោ ទុទនា-
ទិ ទិកាសាដ្ឋេន ។

១៥. អញ្ញកោណ្ឌញ្ញោត្រា នាមិ ទិស្សនិ ។ ១៦. អញ្ញកោណ្ឌញ្ញោត្រា នាមិ
វិស្សនិ ។

យុគនិទ្ទវគ្គ ធម្មបក្កកថា

(៨៦) ភ្នំបាទស្តាបមក យ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់គង់នៅ ទៀបក្រុងពាកណសិ ។ មេ ។ ហេតុនោះ ពាក្យថា អញ្ញ-
កោណ្ឌញ្ញ នេះ បានមកជាឈ្មោះ របស់ព្រះកោណ្ឌញ្ញ ព្រះមានតាយុ ។
ចក្កកើតហើយ ញាណកើតហើយ បញ្ញាកើតហើយ វិជ្ជាកើត
ហើយ ឥន្ទ្រិកើតហើយ ក្នុងនិមិត្តនិទ្ទាយដែលមិនផ្តាច់ពី ក្នុងកាលមុន
ថា នេះ ជាទុក្ខអរិយសត្វ ។ ពាក្យថា ចក្កកើតហើយ ដោយអន្តរដ្ឋេ
ម្តេច ពាក្យថា ញាណកើតហើយ ដោយអន្តរដ្ឋេម្តេច ពាក្យថា បញ្ញា
កើតហើយ ដោយអន្តរដ្ឋេម្តេច ពាក្យថា វិជ្ជាកើតហើយ ដោយអន្តរដ្ឋេ
ម្តេច ពាក្យថា ឥន្ទ្រិកើតហើយ ដោយអន្តរដ្ឋេម្តេច ។ ពាក្យថា ចក្កកើត
ហើយ ដោយអន្តរដ្ឋេឃើញ ពាក្យថា ញាណកើតហើយ ដោយ
អន្តរដ្ឋេនីត ពាក្យថា បញ្ញាកើតហើយ ដោយអន្តរដ្ឋេនីតច្បាស់ ពាក្យ
ថា វិជ្ជាកើតហើយ ដោយអន្តរដ្ឋេចាត់ចូរ ពាក្យថា ឥន្ទ្រិកើតហើយ
ដោយអន្តរដ្ឋេភ្នំស្រួន ។

ចក្កំ ធម្មា ធម្មវិដ្ឋានំ អន្តោ ញាណំ ធម្មា
 ញាតដ្ឋានំ អន្តោ បញ្ញា ធម្មា បដិវេទនា អន្តោ
 វិដ្ឋានំ ធម្មា បដិវេទនា អន្តោ អាណាសោ ធម្មា
 ឱកាសដ្ឋានំ អន្តោ ឥនេ បញ្ច ធម្មា បញ្ច អន្តោ
 ទុក្ខវត្តកា សទ្ធវត្តកា សទ្ធារម្មណា សទ្ធាតោតា
 សទ្ធសន្តហិតា សទ្ធបរិយាបន្នា សទ្ធសមុហកតា(១)
 សទ្ធិ មិតា សទ្ធិ បតិដ្ឋិតា ។

[៨៦] ធម្មចក្កន្តំ កោណគោន ធម្មចក្កំ ។ ធម្មញ្ញ
 បវត្តេតិ ចក្កញាតិ ធម្មចក្កំ ចក្កញ បវត្តេតិ
 ធម្មញាតិ ធម្មចក្កំ ធម្មន បវត្តេតិ ធម្មចក្កំ
 ធម្មបរិយាយ បវត្តេតិ ធម្មចក្កំ ធម្ម មិតោ បវត្តេតិ
 ធម្មចក្កំ ធម្ម បតិដ្ឋិតោ បវត្តេតិ ធម្ម-
 ចក្កំ ធម្ម បតិដ្ឋិតោ បវត្តេតិ ធម្មចក្កំ ធម្ម
 វសិប្បត្តោ បវត្តេតិ ធម្មចក្កំ ធម្ម វសិ ចារប-
 ញោ បវត្តេតិ ធម្មចក្កំ ធម្ម ចារមិប្បត្តោ បវត្តេតិ

• ឧ.ន. សម្ពិទ្ធាកថា ។

ចក្កជាធម៌ សេចក្តីនៃការយើងជាអត្ត ញាណជាធម៌ សេចក្តីនៃការ
 ជំនឿជាអត្ត បញ្ញាជាធម៌ សេចក្តីនៃការជំនឿស្រដៀងជាអត្ត វិជ្ជាជាធម៌
 សេចក្តីនៃការចាត់ចែងជាអត្ត ពន្លឺជាធម៌ សេចក្តីនៃការភ្លឺស្វាងជាអត្ត នេះ
 ជំនឿទាំង៨ អត្តចាំ ៨ ដែលមានទុក្ខជាទីគាំង មានសច្ចៈជាទីគាំង
 មានសច្ចៈជាការម្មណ៍ មានសច្ចៈជាកោចរ សង្គ្រោះចូលក្នុងសច្ចៈ កប់ចូល
 ក្នុងសច្ចៈ ប្រមូលចូលក្នុងសច្ចៈ បំពេញក្នុងសច្ចៈ គាំងនៅលើក្នុងសច្ចៈ ។

[៨៦] សំនួរគ្រងពាក្យថា ធម្មចក្រ តើធម្មចក្រ ដោយអត្តដូច
 ម្តេច ឈ្មោះថា ធម្មចក្រ ព្រោះព្រះមានគ្រោះភាគទ្រង់ញ៉ាំងធម៌និងចក្រ
 ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ញ៉ាំងចក្រនិងធម៌ឲ្យប្រព្រឹត្ត
 ទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយធម៌ ឈ្មោះថា
 ថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយធម្មវេយា ឈ្មោះថាធម្មចក្រ
 ព្រោះទ្រង់បំពេញក្នុងធម៌ហើយឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះ
 ទ្រង់គាំងនៅលើក្នុងធម៌ហើយឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះ
 ទ្រង់ញ៉ាំងសត្វឲ្យគាំងនៅលើក្នុងធម៌ទាំងឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ
 ព្រោះទ្រង់ដល់ខ្ញុំការស្តាប់ក្នុងធម៌ហើយឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ
 ព្រោះទ្រង់ញ៉ាំងសត្វឲ្យដល់ ខ្ញុំការស្តាប់ក្នុងធម៌ ទើបឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ
 ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ដល់ខ្ញុំចារមិក្នុងធម៌ហើយ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ព័ត្តិមគ្គ

ធម្មចក្ខុំ ធម្មេ ហារមី ហារេន្ទា បវត្តតំតំ ធម្ម-
 ចក្ខុំ ធម្មេ វេសារជ្ជិយ្យត្តោ បវត្តតំតំ ធម្ម-
 ចក្ខុំ ធម្មេ វេសារជ្ជិ ហារេន្ទា បវត្តតំតំ ធម្ម-
 ចក្ខុំ ធម្មេ សក្ការោត្តោ បវត្តតំតំ ធម្មចក្ខុំ ធម្ម-
 កុក្ការោត្តោ បវត្តតំតំ ធម្មចក្ខុំ ធម្មំ ហារេន្ទា
 បវត្តតំតំ ធម្មចក្ខុំ ធម្មំ បូជេន្ទា បវត្តតំតំ ធម្ម-
 ចក្ខុំ ធម្មំ អបពាយមាណោ បវត្តតំតំ ធម្មចក្ខុំ ធម្ម-
 ធម្មុដោ បវត្តតំតំ ធម្មចក្ខុំ ធម្មកោតុំ បវត្តតំតំ
 ធម្មចក្ខុំ ធម្មាធិបរិយោ បវត្តតំតំ ធម្មចក្ខុំ តំ ទោ
 បន ធម្មចក្ខុំ អប្បជិវត្តិយំ សមណោ ន ព្រាហ្ម-
 ណោ ន ទេវេន ន មារេន ន ព្រហ្មាណ ន កោនចំ ន
 លោកសុទ្ធិំ ធម្មចក្ខុំ សុទ្ធិត្រ័យំ ធម្មោ តំ ធម្មំ បវត្ត-
 តំតំ ធម្មចក្ខុំ វិរិយត្រ័យំ ធម្មោ តំ ធម្មំ បវត្តតំតំ
 ធម្មចក្ខុំ សតិត្រ័យំ ធម្មោ តំ ធម្មំ បវត្តតំតំ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ព័ត្តិមគ្គ

ឈ្មោះជាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ញ៉ាំងសត្វឱ្យដល់ ឱ្យបាត់ក្នុងធម៌ ទើបឱ្យ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះជាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ដល់ឱ្យសេចក្តីក្លាហាន ក្នុងធម៌
 ហើយឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះជាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ញ៉ាំងសត្វឱ្យដល់
 ឱ្យសេចក្តីក្លាហានក្នុងធម៌ ទើបឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះជាធម្មចក្រ ព្រោះ
 ទ្រង់ធ្វើសក្ការៈចំពោះធម៌ ទើបឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះជាធម្មចក្រ ព្រោះ
 ទ្រង់ធ្វើសេចក្តីគោរពចំពោះធម៌ ទើបឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះជាធម្មចក្រ
 ព្រោះទ្រង់រាប់អានធម៌ ទើបឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះជាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់
 បូជ័យធម៌ ទើបឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះជាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់កោតរត្រងធម៌
 ទើបឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះជាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់មានទង្គិយធម៌
 ហើយឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះជាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ញ៉ាំងទង្គិយ
 ធម៌ ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះជាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ជាធម៌ចក្រហេតុ
 ធម៌ ហើយឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះជាធម្មចក្រ ព្រោះធម្មចក្រនោះ
 បុគ្គលនិមួយ ក្នុងលោក ចោះបីសមណៈក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី ទេវតាក្តី
 មារក្តី ព្រហ្មក្តី មិនកាច់ធ្វើបដិវត្តបានឡើយ ឈ្មោះជាធម្ម-
 ចក្រ ព្រោះសេចក្តីត្រ័យ ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ

ធម្មចក្ខុំ ខុបទ្វាសន្តោជ្ឈិកោ ឆោតំ ធម្មំ បវត្តត្ថំ
 ត្ថំ ធម្មចក្ខុំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ឆោតំ ធម្មំ បវត្តត្ថំ ធម្ម-
 ចក្ខុំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ឆោតំ ធម្មំ បវត្តត្ថំ ធម្ម-
 ចក្ខុំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ឆោតំ ធម្មំ បវត្តត្ថំ ធម្ម-
 ចក្ខុំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ឆោតំ ធម្មំ បវត្តត្ថំ ធម្ម-
 ចក្ខុំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ឆោតំ ធម្មំ បវត្តត្ថំ ធម្ម-
 ចក្ខុំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ឆោតំ ធម្មំ បវត្តត្ថំ ធម្ម-
 ចក្ខុំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ឆោតំ ធម្មំ បវត្តត្ថំ ធម្ម-
 ចក្ខុំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ឆោតំ ធម្មំ បវត្តត្ថំ ធម្ម-
 ចក្ខុំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ឆោតំ ធម្មំ បវត្តត្ថំ ធម្ម-
 ចក្ខុំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ឆោតំ ធម្មំ បវត្តត្ថំ ធម្ម-
 ចក្ខុំ អាចម៌កេយ្យដ្ឋេន វគ្គិយា(១) ឆោតំ
 ធម្មំ បវត្តត្ថំ ធម្មចក្ខុំ អកម្មិយដ្ឋេន ពាលា(២)
 ឆោតំ ធម្មំ បវត្តត្ថំ ធម្មចក្ខុំ ធម្មចក្ខុំ ធម្មចក្ខុំ
 តោជ្ឈិកោ ឆោតំ ធម្មំ បវត្តត្ថំ ធម្មចក្ខុំ
 ហេតុដ្ឋេន មត្តោ ឆោតំ ធម្មំ បវត្តត្ថំ

១ ឆ. វគ្គិយំ ។ ២ ឆ. ពលំ ។ ៣ ឆ. ធម្មចក្ខុំដ្ឋេន ។

ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះវាបេតាសម្ពាស្សន្តិ ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌
 នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះសម្មាសម្ពុទ្ធិ ជាធម៌ ទ្រង់
 ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះសម្មាសម្ពុទ្ធិ
 ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះ
 សម្មាសម្ពុទ្ធិ ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្ម-
 ចក្រ ព្រោះសម្មាសម្ពុទ្ធិ ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ
 ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះសម្មាសម្ពុទ្ធិ ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះសម្មាសម្ពុទ្ធិ ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំង
 ធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះសម្មាសម្ពុទ្ធិ ជាធម៌
 ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះសម្មាសម្ពុទ្ធិ
 ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះវគ្គិយ
 ដោយអកុថាជាអធិបតី ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះ
 ថាធម្មចក្រ ព្រោះពាលៈ ដោយអកុថាមិនកម្រើក ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌
 នោះឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះតោជ្ឈិកោ ដោយអកុថាបញ្ញ
 (បារាជ្ឈិកោ) ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ
 ព្រោះមត្ត ដោយអកុថាជាហេតុជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ

យុទ្ធសាស្ត្រ ធម្មបទ

ធម្មចក្ខុំ ឧបស្សាទដ្ឋេន សតិប្បដ្ឋានា ទោសា តំ ធម្ម
 បវត្តតំ ធម្មចក្ខុំ បទេហទដ្ឋេន សប្បធម្មជាតា ទ-
 ោសា តំ ធម្ម បវត្តតំ ធម្មចក្ខុំ វជ្ជាទដ្ឋេន វជ្ជិតា-
 នា ទោសា តំ ធម្ម បវត្តតំ ធម្មចក្ខុំ តថាទដ្ឋេន សប្បា-
 ទោសា តំ ធម្ម បវត្តតំ ធម្មចក្ខុំ អវិក្កេបទដ្ឋេន
 សអថោ ទោសា តំ ធម្ម បវត្តតំ ធម្មចក្ខុំ អនុប-
 ស្សទដ្ឋេន វិបស្សនា ទោសា តំ ធម្ម បវត្តតំ
 ធម្មចក្ខុំ ឯកាសទដ្ឋេន សមថវិបស្សនា ទោសា តំ
 ធម្ម បវត្តតំ ធម្មចក្ខុំ អនតិវត្តទដ្ឋេន យុកទដ្ឋំ
 ទោសា តំ ធម្ម បវត្តតំ ធម្មចក្ខុំ សិវាទដ្ឋេន សិ-
 លវិស្សដ្ឋំ ទោសា តំ ធម្ម បវត្តតំ ធម្មចក្ខុំ អវិក្កេ-
 បទដ្ឋេន ចិត្តវិស្សដ្ឋំ ទោសា តំ ធម្ម បវត្តតំ

យុទ្ធសាស្ត្រ ធម្មបទ

ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះសតិប្បដ្ឋាន ដោយអក្ខរាប្រតិប្រយ័ក្ខ ជា
 ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះសម្ម-
 ប្បធាន ដោយអក្ខរាប្រតិប្រយ័ក្ខ ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ
 ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះវជ្ជាទដ្ឋេន ដោយអក្ខរាសម្រេច ជាធម៌
 ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះ
 សប្បាៈ ដោយអក្ខរាពិត ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឱ្យប្រព្រឹត្ត
 ទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះសអថៈ ដោយអក្ខរាមិនរាយមាយ
 ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ
 ព្រោះវិបស្សនា ដោយអក្ខរាពិចារណាយឺញ ជាធម៌ ទ្រង់
 ញ៉ាំងធម៌នោះ ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះសម្មៈ មិន
 វិបស្សនា ដោយអក្ខរា មានសវិកម្មយ ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ
 ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះការជាប់គ្នាជាគូ ដោយអក្ខរា
 មិនប្រព្រឹត្តលើសគ្នា ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះ
 ថាធម្មចក្រ ព្រោះសិលវិស្សដ្ឋំ ដោយអក្ខរាសង្រឹម ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំង
 ធម៌នោះ ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះចិត្តវិស្សដ្ឋំ ដោយ
 អក្ខរាមិនរាយមាយ ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ

ធម្មចក្ខុំ បញ្ញា តទុក្ខរដ្ឋេន ធម្មោ តំ ធម្មំ បរិត្ត-
តំតិ ធម្មចក្ខុំ វិមុត្តិ សារដ្ឋេន ធម្មោ តំ ធម្មំ បរិត្ត-
តំតិ ធម្មចក្ខុំ អមតោភជំ ធិត្វានំ បរិយោសានដ្ឋេន
ធម្មោ តំ ធម្មំ បរិត្តតំតិ ធម្មចក្ខុំ ។

[៨៧] តំ ទោ បធិនំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ បរិត្តាយ្យ-
ន្តិ ។ បេ ។ បរិត្តាតន្តិ បុត្រេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ
ចក្ខុំ ឧទទានំ ។ បេ ។ អាណាតោ ឧទទានំ ។ ចក្ខុំ
ឧទទានំតិ កេនត្ថេន ។ បេ ។ អាណាតោ ឧទទានំតិ
កេនត្ថេន ។ ចក្ខុំ ឧទទានំតិ ធស្សនដ្ឋេន ។ បេ ។
អាណាតោ ឧទទានំតិ ឱកាសដ្ឋេន ។

ចក្ខុំ ធម្មោ ធស្សនដ្ឋោ អត្តោ ។ បេ ។ អាណា-
តោ ធម្មោ ឱកាសដ្ឋោ អត្តោ ។ បេ ។ បញ្ច ធម្មា
បញ្ច អត្តា ទុក្ខវត្ថុកា សច្ចវត្ថុកា សច្ចារម្មណា
សច្ចតោចេក សច្ចសន្តិហិតា សច្ចបរិយាចជ្ជា សច្ចេ
សមុបាគតា សច្ចេ មិតា សច្ចេ បតិដ្ឋិតា ។

ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះបញ្ញា ដោយអត្តថាត្រៃវិសេដ្ឋនិវេទន៍នោះ
ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះ
វិមុត្តិ ដោយអត្តថាជាទ្វិម ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ
ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះអមតទ្បាន ដោយអត្តថាជាទីបំផុត (វិនិច្ឆ-
ក្ខន្ធសាសនា) ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។

[៨៧] ចក្ខុកើតហើយ ។ បេ ។ ធម្មិកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំង
ខ្យាយ ដែលមិនធ្លាប់ពួកកាលមុនថា នេះ ជាទុក្ខអរិយសច្ច ដែល
កថាគត្តវកំណត់ដឹង ។ បេ ។ ថា នេះជាទុក្ខអរិយសច្ច ដែលកថាគត
កំណត់ដឹងហើយ ។ ពាក្យថា ចក្ខុកើតហើយ ដោយអត្តដូចម្តេច ។ បេ ។
ពាក្យថា ធម្មិកើតហើយ ដោយអត្តដូចម្តេច ។ ពាក្យថា ចក្ខុកើតហើយ
ដោយអត្តថាឃើញ ។ បេ ។ ពាក្យថា ធម្មិកើតហើយ ដោយអត្តថា
ភ្នឹស្វាណំ ។

ចក្ខុ ជាធម៌ សេចក្តីនៃការឃើញ ជាអត្ត ។ បេ ។ ធម្មិ ជាធម៌
សេចក្តីនៃការឃើញភ្នឹស្វាណំ ជាអត្ត ធម៌ទាំង ៨ អត្តទាំង ៨ នេះ មាន
ទុក្ខជាទីតាំង មានសច្ចៈជាទីតាំង មានសច្ចៈជាតាម្មណំ មានសច្ចៈ
ជាគោចរ សង្រ្គាមចូលក្នុងសច្ចៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងសច្ចៈ រួមបញ្ចូលក្នុង
សច្ចៈ បិតាឃើញក្នុងសច្ចៈ តាំងនៅសិបក្នុងសច្ចៈ ។

ធម្មចក្កន្តំ កោនត្រួន ធម្មចក្កំ ។ ធម្មញ្ច ប-
 វត្តោតិ ចក្កញ្ចាតិ ធម្មចក្កំ ចក្កញ្ច បវត្តោតិ ធម្ម-
 ញ្ចាតិ ធម្មចក្កំ ធម្មេន បវត្តោតិ ធម្មចក្កំ
 ធម្មចរិយាយ បវត្តោតិ ធម្មចក្កំ ធម្មេ វិសោ បវត្ត-
 ោតិ ធម្មចក្កំ ធម្មេ បតិដ្ឋិតោ បវត្តោតិ ធម្មចក្កំ
 ។ បេ ។ អមតោកំ វិនិច្ឆ័យំ បរិយោសានដ្ឋេន
 ធម្មោ តំ ធម្មំ បវត្តោតិ ធម្មចក្កំ ។

(៨៨) ឥទំ ទុក្ខសមុទយោ អរិយសច្ចំ បុព្វេ
 អនុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ទុទោនិ ។ បេ ។ អា-
 លោកោ ទុទោនិ តំ ទោ បដិទំ ទុក្ខសមុទយោ
 អរិយសច្ចំ បហាតព្វំ ។ បេ ។ បដិទំ បុព្វេ
 អនុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ទុទោនិ ។ បេ ។ អា-
 លោកោ ទុទោនិ ។ ចក្កំ ទុទោនិ កោនត្រួន
 ។ បេ ។ អាលោកោ ទុទោនិ កោនត្រួន ។ ចក្កំ
 ទុទោនិ ធម្មចក្កំ ។ បេ ។ អាលោកោ ទុទោ-
 និ ទុក្ខសមុទយោ ។

សំនុក្រងពាក្យថា ធម្មចក្រ កើតធម្មចក្រ ដោយអត្តដូចម្តេច ។ ឈ្មោះ
 ថាធម្មចក្រ ព្រោះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌និងចក្រឲ្យប្រព្រឹត្ត
 ទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ញ៉ាំងចក្រនិងធម៌ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះ
 ថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយធម៌ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះ
 ទ្រង់ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយធម្មចរិយា ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់បិទនៅ
 ក្នុងធម៌ហើយ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់កំរិតនៅ
 សិបក្នុងធម៌ហើយ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។ បេ ។ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះ
 អមតនិព្វាន ដោយអត្តថាជាច័បដក (វិនិច្ឆ័យក្នុងសាសនា) ថាធម៌ ទ្រង់
 ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។

(៨៩) ចក្កកើតហើយ ។ បេ ។ ធម្មកើតហើយ ក្នុងធម៌
 ចំរើនឡើយ ដែលមិនធ្លាប់ឮ ក្នុងកាលមុនថា នេះ ជាទុក្ខសមុទយ-
 អរិយសច្ច ចក្កកើតហើយ ។ បេ ។ ធម្មកើតហើយ ក្នុងធម៌ចំរើន
 ឡើយដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុនថា នេះ ជាទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច
 ដែលគេជាអត្តលះបង់ ។ បេ ។ ថា នេះ ជាទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច
 ដែលគេជាអត្តលះបង់ហើយ ។ ពាក្យថា ចក្កកើតហើយ ដោយអត្ត
 ដូចម្តេច ។ បេ ។ ពាក្យថា ធម្មកើតហើយ ដោយអត្តដូចម្តេច ។
 ពាក្យថា ចក្កកើតហើយ ដោយអត្តវិញ ។ បេ ។ ពាក្យថា
 ធម្មកើតហើយ ដោយអត្តវិញ ។

យុគនូវផ្ទៃ ធម្មចក្កថា

ចក្កំ ធម្មា នស្សនដ្ឋា អត្តា ។ បេ ។ អាណា-
កោ ធម្មា ឱភាសដ្ឋា អត្តា វមេ បញ្ច ធម្មា
បញ្ច អត្តា សមុធយវត្តកា សច្ចវត្តកា ។ បេ ។
ចិរេនវត្តកា មត្តវត្តកា សច្ចវត្តកា(១) សច្ចាវច្ច-
ណា សច្ចកោសា សច្ចសន្តិហិតា សច្ចចរិយាបដ្ឋា
សច្ចេ សមុចាគតា សច្ចេ មិតា សច្ចេ មតិដ្ឋិតា ។

ធម្មចក្កំ កោនក្កន ធម្មចក្កំ ។ ធម្មញ្ច
បវត្តតិ ធម្មញ្ចាតិ ធម្មចក្កំ ធម្មញ្ច បវត្តតិ
ធម្មញ្ចាតិ ធម្មចក្កំ ធម្មន បវត្តតិ ធម្មចក្កំ
ធម្មចរិយាយ បវត្តតិ ធម្មចក្កំ ធម្ម មិតា
បវត្តតិ ធម្មចក្កំ ធម្ម មតិដ្ឋិតា បវត្តតិ ធម្ម-
ចក្កំ ។ បេ ។ អមកោតិ ចិញ្ចាចិ បរិយោសានដ្ឋេន
ធម្មា តំ ធម្មំ បវត្តតិ ធម្មចក្កំ ។

(៨៧) អយំ កាយេ កាយានុចស្សនាតិ មេ កិក្ក-
វេ បុត្រ អនុស្សតេសុ ធម្មសុ ចក្កំ ឧទទាទិ ។ បេ ។
អាណាកោ ឧទទាទិ សា ទោ បនាយំ កាយេ

១ ឧ.ប. វិហារនិកាយ សច្ចវត្តកា ។ បេ ។ មត្តវត្តកា សច្ចវត្តកា មហានិកាយ ។

យុគនូវផ្ទៃ ធម្មចក្កថា

ចក្កំ ជាធម៌ សេចក្តីនៃការយើង ជាអត្ត ។ បេ ។ ពន្ធិ ជាធម៌
សេចក្តីនៃការណែនាំស្តាប់ ជាអត្ត ធម៌ទាំង ៤ អត្តទាំង ៤ នេះ មាន
សមុទ្រជាទីតាំង មានសច្ចៈជាទីតាំង ។ បេ ។ មាននិរោធជាទីតាំង
មានអត្តជាទីតាំង មានសច្ចៈជាទីតាំង មានសច្ចៈជាតារាមណី មាន
សច្ចៈជាតោចរ សម្រ្គោចូលក្នុងសច្ចៈ រាប់ចេញលក្ខណៈសច្ចៈ រួមរួម
ចូលក្នុងសច្ចៈ បំណែកក្នុងសច្ចៈ តាំងនៅសិបក្នុងសច្ចៈ ។

សំនួរគ្រងពាក្យថា ធម្មចក្ក តើធម្មចក្ក ដោយអត្តដូចម្តេច ។
ឈ្មោះជាធម្មចក្ក ព្រោះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌និងចក្កឲ្យ
ប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះជាធម្មចក្ក ព្រោះទ្រង់ញ៉ាំងចក្កនិងធម៌ ឲ្យប្រព្រឹត្ត
ទៅ ឈ្មោះជាធម្មចក្ក ព្រោះទ្រង់ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយធម៌ ឈ្មោះជា
ធម្មចក្ក ព្រោះទ្រង់ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដោយធម្មចរិយា ឈ្មោះជាធម្មចក្ក
ព្រោះទ្រង់បិទដក់ធម៌ហើយ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅឈ្មោះជាធម្មចក្ក ព្រោះ
ទ្រង់តាំងនៅសិបក្នុងធម៌ហើយ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។ បេ ។ ឈ្មោះជាធម្មចក្ក
ព្រោះអមតិភ្នំ ដោយអត្តជាទីបំផុត (នៃកិច្ចក្នុងសាសនា) ជា
ធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។

(៨៧) ម្ចាស់កិច្ចទាំងឡាយ អថាអត មានចក្កកើត
ហើយ ។ បេ ។ មានពន្ធិ កើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ
ដែលមិនប្តូរច្បា ក្នុងការមុនជា នេះ ការយកយានុចស្សនា

កាយាទុបស្សនា ការវេតនាតិ មេ ភិក្ខុវេ ។ ថេ ។
 ការវេតនាតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អនុស្សតេសុ ធម្មេសុ
 ចក្កំ ឧទទាទិ ។ ថេ ។ អាណោកោ ឧទទាទិ
 ។ ថេ ។ អយំ វេទនាសុ ។ ថេ ។ អយំ ចិត្តំ ។ ថេ ។
 អយំ ធម្មេសុ ធម្មាទុបស្សនាតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ
 អនុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទាទិ ។ ថេ ។
 អាណោកោ ឧទទាទិ សា មោ បយាយំ ធម្មេសុ
 ធម្មាទុបស្សនា ការវេតនាតិ មេ ភិក្ខុវេ ។ ថេ ។ កា-
 វេតនាតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អនុស្សតេសុ ធម្មេសុ
 ចក្កំ ឧទទាទិ ។ ថេ ។ អាណោកោ ឧទទាទិ អយំ
 កាយេ កាយាទុបស្សនាតិ បុព្វេ អនុស្សតេសុ
 ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទាទិ ។ ថេ ។ អាណោកោ ឧទទា-
 ទិ សា មោ បយាយំ កាយេ កាយាទុបស្សនា
 ការវេតនាតិ ។ ថេ ។ ការវេតនាតិ បុព្វេ អនុស្សតេសុ
 ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទាទិ ។ ថេ ។ អាណោកោ ឧទទាទិ ។
 ចក្កំ ឧទទាទិ កោនត្រួន ។ ថេ ។ អាណោកោ ឧទទា-
 ទិ កិ កោនត្រួន ។ ថេ ។ ចក្កំ ឧទទាទិ ធម្មនុដ្ឋាន
 ។ ថេ ។ អាណោកោ ឧទទាទិ វិភាសាដ្ឋាន ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គង់គន មានចក្កកើតហើយ ។ ថេ ។ មានធម្មិកើត
 ហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុនថា នេះ កាយកា-
 យាទុបស្សនា ដែលគង់គនចម្រើន ។ ថេ ។ ថា នេះ កាយកាយា-
 ទុបស្សនា ដែលគង់គនចម្រើនហើយ ។ ថេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 គង់គន មានចក្កកើតហើយ ។ ថេ ។ មានធម្មិកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំង
 ឡាយដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុន ថា នេះ វេទនាសុវេទនាទុបស្សនា
 ។ ថេ ។ ថា នេះ ចិត្តចិត្តាទុបស្សនា ។ ថេ ។ ថា នេះធម្មេសុធម្មាទុបស្សនា
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គង់គន មានចក្កកើតហើយ ។ ថេ ។ មានធម្មិកើត
 ហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុនថា នេះ ធម្មេសុ-
 ធម្មាទុបស្សនា ដែលគង់គនចម្រើន ។ ថេ ។ ថា នេះ ធម្មេសុធម្មា-
 ទុបស្សនា ដែលគង់គនចម្រើនហើយ ចក្កកើតហើយ ។ ថេ ។ ធម្មិកើត
 ហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុនថា នេះ កាយ-
 កាយាទុបស្សនា ចក្កកើតហើយ ។ ថេ ។ ធម្មិកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំង
 ឡាយដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុន ថា នេះកាយកាយាទុបស្សនា ដែល
 គង់គនចម្រើន ។ ថេ ។ ថា នេះកាយកាយាទុបស្សនា ដែលគង់គន
 ចម្រើនហើយ ។ ពាក្យថា ចក្កកើតហើយ ដោយអន្តរដ្ឋចម្រើន ។ ថេ ។
 ពាក្យថា ធម្មិកើតហើយ ដោយអន្តរដ្ឋចម្រើន ។ ថេ ។ ពាក្យថា
 ចក្កកើតហើយ ដោយអន្តរដ្ឋឃើញ ។ ថេ ។ ពាក្យថា ធម្មិកើតហើយ

យុគនូវវន្ត ធម្មចក្កវគ្គ

ចក្កំ ធម្មោ ធម្មសង្ខារោ អត្តា ។ បេ ។ អាណា-
 កោ ធម្មោ ឱភាសដ្ឋា អត្តោ វិមេ បញ្ច ធម្មា
 បញ្ច អត្តា កាយវត្តកា សតិប្បដ្ឋានវត្តកា ។ បេ ។
 វេទនាវត្តកា សតិប្បដ្ឋានវត្តកា ចិត្តវត្តកា សតិ-
 ប្បដ្ឋានវត្តកា ធម្មវត្តកា សតិប្បដ្ឋានវត្តកា សតិ-
 ប្បដ្ឋានបាធិណា សតិប្បដ្ឋានកោចក សតិប្បដ្ឋានស-
 ង្កហិត សតិប្បដ្ឋានបរិយាបន្នា សតិប្បដ្ឋានេ សមុចា-
 កតា សតិប្បដ្ឋានេ មិតា សតិប្បដ្ឋានេ បតិដ្ឋិតា ។
 ធម្មចក្កំ កេនត្ថេន ធម្មចក្កំ ។ ធម្មត្ថ បវ-
 ត្តេតិ ចក្កញាតិ ធម្មចក្កំ ចក្កញ បវត្តេតិ ធម្ម-
 ញាតិ ធម្មចក្កំ ធម្មេន បវត្តេតិ ធម្មចក្កំ ធម្មច-
 រិយាយ បវត្តេតិ ធម្មចក្កំ ធម្មេ មិតា បវត្តេ-
 តិ ធម្មចក្កំ ធម្មេ បតិដ្ឋិតា បវត្តេតិ ធម្មចក្កំ
 ។ បេ ។ អមតោកំ វិញ្ញាណំ បរិយោសានដ្ឋេន ធម្មោ
 តិ ធម្មំ បវត្តេតិ ធម្មចក្កំ ។

យុគនូវវន្ត ធម្មចក្កវគ្គ

ចក្កំ ជាធម៌ សេចក្តីនៃការឃើញ ជាអត្ថ ។ បេ ។ ចក្កំ ជាធម៌ សេច-
 ក្តីនៃការឃើញ ជាអត្ថ ធម៌ទាំង ៨ អត្ថទាំង ៨ នេះ មានកាយជាទី
 តាំង មានសតិប្បដ្ឋានជាទីតាំង ។ បេ ។ មានវេទនាជាទីតាំង មាន
 សតិប្បដ្ឋានជាទីតាំង មានចិត្តជាទីតាំង មានសតិប្បដ្ឋានជាទីតាំង
 មានធម៌ជាទីតាំង មានសតិប្បដ្ឋានជាទីតាំង មានសតិប្បដ្ឋានជាអារម្មណ៍
 មានសតិប្បដ្ឋានជាតាចរ សម្រុញចូលក្នុងសតិប្បដ្ឋាន រាប់បញ្ចូលក្នុង
 សតិប្បដ្ឋាន រូបចូលក្នុងសតិប្បដ្ឋាន រូបចូលក្នុងសតិប្បដ្ឋាន តាំង
 នៅសំបកក្នុងសតិប្បដ្ឋាន ។
 សំនួរក្នុងពាក្យថា ធម្មចក្រ កើតធម្មចក្រ ដោយអត្ថដូចម្តេច ។
 ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ញ៉ាំងធម៌និងចក្រឱ្យប្រព្រឹត្ត
 ទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ញ៉ាំងចក្រនិងធម៌ ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ
 ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយធម៌ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ
 ព្រោះទ្រង់ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយធម៌វិយា ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់
 រឹតនៅក្នុងធម៌ហើយ ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់តាំង
 នៅសំបកធម៌ហើយ ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។ បេ ។ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ
 ព្រោះអមតនិព្វាន ដោយអត្ថថាជាទីបំផុត (នៃកិច្ចក្នុងសាសនា)
 ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។

(៧០) អយំ ធនុសមាធិប្បជានសង្ការសមញ្ញាតតោ
 វដ្តិទាណោតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អននុស្សតេសុ
 ធម្មេសុ ចក្កំ ទុទទាទិ ។ បេ ។ អាណាតោ ទុ-
 ទទាទិ សោ មោ មហាយំ ធនុសមាធិប្បជានសង្ការ-
 សមញ្ញាតតោ វដ្តិទាណោ កាវេតព្វោតិ មេ ភិក្ខុវេ
 ។ បេ ។ កាវិតោតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អននុស្សតេសុ
 ធម្មេសុ ចក្កំ ទុទទាទិ ។ បេ ។ អាណាតោ ទុ-
 ទទាទិ អយំ វិយសមាធិ ។ បេ ។ អយំ ចិត្តសមាធិ
 ។ បេ ។ អយំ វិមិសាសមាធិប្បជានសង្ការសមញ្ញាតតោ
 វដ្តិទាណោតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អននុស្សតេសុ
 ធម្មេសុ ចក្កំ ទុទទាទិ ។ បេ ។ អាណាតោ
 ទុទទាទិ សោ មោ មហាយំ វិមិសាសមាធិប្បជាន-
 សង្ការសមញ្ញាតតោ វដ្តិទាណោ កាវេតព្វោតិ មេ
 ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ កាវិតោតិ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អននុស្ស-
 តេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ទុទទាទិ ។ បេ ។ អាណាតោ
 ទុទទាទិ ។

(៧០) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គង្វាតត មានចក្កកើតហើយ ។ បេ ។
 មានពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុនថា នេះ
 វដ្តិទាទ(១) ប្រកបដោយធនុសមាធិ(២) និងបធានសង្ការ(៣) ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ គង្វាតត មានចក្កកើតហើយ ។ បេ ។ មានពន្លឺកើតហើយ
 ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាលមុនថា នេះ វដ្តិទាទ ប្រកប
 ដោយធនុសមាធិនិងបធានសង្ការ ដែលគង្វាតតចម្រើន ។ បេ ។ ថា
 នេះ វដ្តិទាទ ប្រកបដោយធនុសមាធិនិងបធានសង្ការ ដែលគង្វាតត
 ចម្រើនហើយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គង្វាតត មានចក្កកើតហើយ ។ បេ ។
 មានពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាល
 មុនថា នេះ វដ្តិទាទ ប្រកបដោយវិយសមាធិ ។ បេ ។ ថា នេះ វដ្តិទាទ ប្រកប
 ដោយចិត្តសមាធិ ។ បេ ។ ថា នេះ វដ្តិទាទ ប្រកបដោយវិមិសាសមាធិ
 និងបធានសង្ការ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គង្វាតត មានចក្កកើតហើយ
 ។ បេ ។ មានពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលមិនធ្លាប់ឮក្នុងកាល
 មុនថា នេះ វដ្តិទាទ ប្រកបដោយវិមិសាសមាធិ និងបធានសង្ការ ដែល
 គង្វាតតចម្រើន ។ បេ ។ ថា នេះ វដ្តិទាទ ប្រកបដោយវិមិសា-
 សមាធិនិងបធានសង្ការ ដែលគង្វាតតចម្រើនហើយ ។

១ ធម៌ជាដើមនៃច្បង ឬជាទីកំណត់ច្បង ។ ២ សមាធិមានចន្លោះពីរយោគ ឬជា សមាធិ
 អារ្យធម៌ចន្លោះ ។ ៣ បធាននិស្សប្បកាមទាំង ៤ ។

បុព្វទូរក្ខ ធម្មប្បករណី

អយំ ធនុសមាធិប្បដានសង្កាសមញ្ញកោ វដ្តិ-
 ចារោតិ ឬព្វ អនុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ
 ឧទចាធិ ។ បេ ។ អាណោកោ ឧទចាធិ សោ ទោ
 បាយំ ធនុសមាធិប្បដានសង្កាសមញ្ញកោ វដ្តិចា-
 រោ ការិកោតិ ។ បេ ។ ការិកោតិ ឬព្វ អនុ-
 ស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទចាធិ ញាណំ ឧទ-
 ចាធិ បញ្ញា ឧទចាធិ វិជ្ជា ឧទចាធិ អាណោកោ
 ឧទចាធិ ។ ចក្កំ ឧទចាធិតិ កេនត្ថេន ញាណំ
 ឧទចាធិតិ កេនត្ថេន បញ្ញា ឧទចាធិតិ កេនត្ថេន
 វិជ្ជា ឧទចាធិតិ កេនត្ថេន អាណោកោ ឧទចាធិតិ
 កេនត្ថេន ។ ចក្កំ ឧទចាធិតិ ធស្សនដ្ឋេន
 ញាណំ ឧទចាធិតិ ញាតដ្ឋេន បញ្ញា ឧទចាធិតិ
 បដានដ្ឋេន វិជ្ជា ឧទចាធិតិ បដិវេដ្ឋេន អាណោ-
 កោ ឧទចាធិតិ ឱកាសដ្ឋេន ។

ចក្កំ ធម្មា ធស្សនដ្ឋេន អត្តោ ញាណំ ធម្មា
 ញាតដ្ឋេន អត្តោ បញ្ញា ធម្មា បដានដ្ឋេន អត្តោ

បុព្វទូរក្ខ ធម្មប្បករណី

ចក្កំកើតហើយ ។ បេ ។ ពន្លឹកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែល
 មិនភ្ជាប់ក្នុងកាលមុនថា នេះ វដ្តិចុះ ប្រកបដោយធនុសមាធិនិង
 បដានសង្ការ ចក្កំកើតហើយ ញាណកើតហើយ បញ្ញាកើតហើយ វិជ្ជា
 កើតហើយ ពន្លឹកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលមិនភ្ជាប់ក្នុងកាលមុន
 ថា នេះ វដ្តិចុះ ប្រកបដោយធនុសមាធិនិងបដានសង្ការដែលគេថាគត
 ត្រូវចម្រើន ។ បេ ។ ថា នេះ វដ្តិចុះ ប្រកបដោយធនុសមាធិនិងបដាន-
 សង្ការ ដែលគេថាគតចម្រើនហើយ ។ ពាក្យថា ចក្កំកើតហើយ ដោយ
 អន្តរដ្ឋេន ពាក្យថា ញាណកើតហើយ ដោយអន្តរដ្ឋេន ពាក្យ
 ថា បញ្ញាកើតហើយ ដោយអន្តរដ្ឋេន ពាក្យថា វិជ្ជាកើតហើយ
 ដោយអន្តរដ្ឋេន ពាក្យថា ពន្លឹកើតហើយ ដោយអន្តរដ្ឋេន ។
 ពាក្យថា ចក្កំកើតហើយ ដោយអន្តរដ្ឋេន ពាក្យថា ញាណ
 កើតហើយ ដោយអន្តរដ្ឋេន ពាក្យថា បញ្ញាកើតហើយ ដោយអន្ត
 រដ្ឋេន ពាក្យថា វិជ្ជាកើតហើយ ដោយអន្តរដ្ឋេន ពាក្យ
 ថា ពន្លឹកើតហើយ ដោយអន្តរដ្ឋេន ។

ចក្កំ ជាធម៌ សេចក្តីនៃការឃើញ ជាអន្ត ញាណជាធម៌ សេច
 ក្តីនៃការដឹង ជាអន្ត បញ្ញា ជាធម៌ សេចក្តីនៃការដឹងច្បាស់ ជាអន្ត

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុខសិទ្ធិបិដក

វិជ្ជា ធម្មា បដិវេទន្តា អត្តោ អាណាគោ ធម្មា
 ឱកាសន្តា អត្តោ វិមេ បញ្ច ធម្មា បញ្ច អត្តោ
 ធម្មវត្ថុកា វត្ថុធានវត្ថុកា វត្ថុធានាវត្ថុកា វត្ថុ-
 ចានកោកោ វត្ថុធានសង្កហិកា វត្ថុធានបរិយាបដ្ឋា
 វត្ថុធានេ សមុបាសតា វត្ថុធានេ បិកា វត្ថុធានេ
 បតិដ្ឋតា ។

ធម្មចក្កំ កេនេត្ថេន ធម្មចក្កំ ។ ធម្មញ្ញ
 បវត្តតិ ធម្មញ្ញតិ ធម្មចក្កំ ធម្មញ្ញ បវត្តតិ
 ធម្មញ្ញតិ ធម្មចក្កំ ធម្មេន បវត្តតិ ធម្មចក្កំ
 ធម្មបរិយាយ បវត្តតិ ធម្មចក្កំ ធម្មេ បិកា
 បវត្តតិ ធម្មចក្កំ ធម្មេ បតិដ្ឋតោ បវត្តតិ
 ធម្មចក្កំ ធម្មេ បតិដ្ឋាបេន្តោ បវត្តតិ ធម្មចក្កំ
 ធម្មេ វសិប្បត្តោ បវត្តតិ ធម្មចក្កំ ធម្មេ វសិ ចា-
 បេន្តោ បវត្តតិ ធម្មចក្កំ ធម្មេ ចារិប្បត្តោ បវត្តតិ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុខសិទ្ធិបិដក

វិជ្ជាជាធម៌ សេចក្តីវិនិច្ឆ័យចាត់ចែងជាអក្ខរ ពន្លឺជាធម៌ សេចក្តីវិនិច្ឆ័យកិ
 ល្យាណជាអក្ខរ ធម៌ទាំង៨ អក្ខរទាំង៨ នេះ មានធម្មៈជាទីកាំង មានវត្ថុបាទ
 ជាទីកាំង មានវត្ថុបាទជាគំរូធម៌ មានវត្ថុបាទជាគោលរ សង្គ្រោះ
 ចូលក្នុងវត្ថុបាទ រាប់បញ្ចូលក្នុងវត្ថុបាទ រូបរមចូលក្នុងវត្ថុបាទ បិកាទៅ
 ក្នុងវត្ថុបាទ កាំងទៅសិបក្នុងវត្ថុបាទ ។

សំនួរត្រង់ពាក្យថា ធម្មចក្រ ភើធម្មចក្រ ដោយអក្ខរដូចម្តេច ។
 ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នឹងចក្រ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះ
 ថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ញ៉ាំងចក្រនឹងធម៌ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថា
 ធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយធម៌ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះ
 ទ្រង់ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយធម្មវិយា ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់បិក
 នៅក្នុងធម៌ហើយ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់កាំងទៅ
 សិបក្នុងធម៌ហើយ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ញ៉ាំង
 សក្ខឲ្យកាំងនៅក្នុងធម៌ ទើបឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះ
 ទ្រង់ដល់នូវការស្តាប់ក្នុងធម៌ហើយ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ
 ព្រោះទ្រង់ញ៉ាំងសក្ខឲ្យដល់ នូវការស្តាប់ក្នុងធម៌ ទើបឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ
 ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ដល់នូវបាវេក្នុងធម៌ហើយ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ

យុគទ្វេវិញ្ញាណ ធម្មបទ

ធម្មចក្កំ ធម្មេ ទាវមី ទាវេន្តោ បវត្តតិ តិ
 ធម្មចក្កំ ធម្មេ អបប្បាយនាទោ បវត្តតិ តិ ធម្មចក្កំ
 ធម្មទូណោ បវត្តតិ តិ ធម្មចក្កំ ធម្មកេតិ បវត្តតិ-
 តិ ធម្មចក្កំ ធម្មាទិបតេយ្យោ បវត្តតិ តិ ធម្មចក្កំ
 តិ ទោ បទ ធម្មចក្កំ អប្បដិវត្តិយំ សមណោ ន
 ប្រាហ្មណោ ន ទេវេន ន មារេន ន ប្រាហ្មណោ ន
 កេនចេ ន លោកស្មិនំ ធម្មចក្កំ សន្និដ្ឋិយំ ធម្មា
 តំ ធម្មំ បវត្តតិ តិ ធម្មចក្កំ ។ បេ ។ អមតោ កង
 ទិញាទិ បរិយោសាទេដ្ឋន ធម្មា តំ ធម្មំ បវត្ត-
 តិ តិ ធម្មចក្កំ ។

អយំ វិយសមាទិប្បធានសង្ខារសមណ្ឌកោ ឥន្ទ្រ-
 ចាណេតិ ធុត្វេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទចានិ
 ។ បេ ។ អាណោកោ ឧទចានិ សោ ទោ បទាយំ វិយ-
 សមាទិប្បធានសង្ខារសមណ្ឌកោ ឥន្ទ្រចាណោ កាវេត-
 ព្យោតិ ។ បេ ។ ការិភោតិ ធុត្វេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ
 ចក្កំ ឧទចានិ ។ បេ ។ អាណោកោ ឧទចានិ ។

យុគទ្វេវិញ្ញាណ ធម្មបទ

ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ញ៉ាំងសត្វឲ្យដល់នូវបារមីក្នុងធម៌ ទើបឲ្យ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់កោតក្រែកពីចំពោះធម៌ ទើបឲ្យ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់មានទង្គិយធម៌ ឲ្យប្រព្រឹត្ត
 ទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ញ៉ាំងទង្គិយធម៌ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ
 ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់មានធម៌ជាអធិបតី ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថា
 ធម្មចក្រ ព្រោះធម្មចក្រ បុគ្គលណាមួយក្នុងលោក ចោះជាសមណៈក្តី
 ប្រាហ្មណ៍ក្តី ទេវតាក្តី មារក្តី ព្រហ្មក្តី មិនអាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបានទេ
 ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះសេន្និទ្ធិយជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះឲ្យប្រព្រឹត្ត
 ទៅ ។ បេ ។ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះអមតត្រាណ ដោយអក្ខរជាទី
 បំផុត (នៃកិច្ចក្នុងសាសនា) ជាធម៌ ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។
 ចក្កកេហិយេ ។ បេ ។ ពន្ធិកេហិយេ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែល
 មិនទ្វាប័ន្ធក្នុងកាលមុនថា នេះ ឥន្ទ្រចាន ប្រកបដោយវិយសមាទិទិវ
 បធានសង្ខារ ថា នេះ ឥន្ទ្រចាន ប្រកបដោយវិយសមាទិទិវបធាន-
 សង្ខារ ដែលគេជាគន្ធករចម្រើន ចក្កកេហិយេ ។ បេ ។ ពន្ធិកេហិយេ
 ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនទ្វាប័ន្ធក្នុងកាលមុនថា នេះ ឥន្ទ្រចាន
 ប្រកបដោយវិយសមាទិទិវបធានសង្ខារ ដែលគេជាគន្ធករចម្រើនហើយ ។

ចក្កំ ឧទនាធិតិ កេនាត្ថេន ។ បេ។ អាណាតោ ឧទ-
នាធិតិ កេនាត្ថេន ។ ចក្កំ ឧទនាធិតិ ទស្សនាដ្ឋេន
។ បេ។ អាណាតោ ឧទនាធិតិ ឱកាសដ្ឋេន ។

ចក្កំ ធម្មា ទស្សនាដ្ឋោ អត្តោ ។ បេ។ អាណា-
តោ ធម្មា ឱកាសដ្ឋោ អត្តោ វិមេ បញ្ច ធម្មា
បញ្ច អត្តា វិយវត្តកា សន្និទានវត្តកា ។ បេ។ ចិត្ត-
វត្តកា សន្និទានវត្តកា វិមេសាវត្តកា សន្និទានវត្តកា
សន្និទានវត្តកា សន្និទានកោចរា សន្និទានសង្កហិតា
សន្និទានបរិយាបដ្ឋា សន្និទានេ សមុទានតា សន្និទានេ
បិតា សន្និទានេ បតិដ្ឋិតា ។

ធម្មចក្កនិ កេនាត្ថេន ធម្មចក្កំ ។ ធម្មញ្ច បវ-
ត្តតិ ចក្កញ្ចាតិ ធម្មចក្កំ ចក្កញ្ច បវត្តតិ ធម្ម-
ញ្ចាតិ ធម្មចក្កំ ធម្មេន បវត្តតិ ធម្មចក្កំ ធម្ម-
នវិយាយ បវត្តតិ ធម្មចក្កំ ធម្មេ បិតោ បវត្តតិ-
តិ ធម្មចក្កំ ធម្មេ បតិដ្ឋិតោ បវត្តតិ ធម្មច-
ក្កំ ។ បេ។ អមតោកតិ វិញ្ញាណំ បរិយោសានដ្ឋេន
ធម្មា តំ ធម្មំ បវត្តតិ ធម្មចក្កនិ ។

អន្តប្បកថា ។

ពាក្យថា ចក្កកើតហើយ ដោយអក្ខដូចម្តេច ។ បេ។ ពាក្យថា ពន្លឺកើត
ហើយ ដោយអក្ខដូចម្តេច ។ ពាក្យថា ចក្កកើតហើយ ដោយអក្ខ
ថាយើញ ។ បេ។ ពាក្យថា ពន្លឺកើតហើយ ដោយអក្ខថាភ្នំស្កាន់ ។

ចក្កជាធម៌ សេចក្តីនៃការយល់យើញជាអក្ខ ។ បេ។ ពន្លឺជាធម៌
សេចក្តីនៃការលើភ្នំស្កាន់ជាអក្ខ ធម៌ចាំង ៥ អក្ខចាំង ៥ នេះ មានវិធីដូចជា
ទីតាំង មានអង្គបាទជាទីតាំង ។ បេ។ មានចក្កជាទីតាំង មានអង្គបាទជាទី
តាំង មានវិមេសាជាទីតាំង មានអង្គបាទជាទីតាំង មានអង្គបាទជាភារម្មណ៍
មានអង្គបាទជាភោចរ សម្រៀបចូលក្នុងអង្គបាទ រាប់បញ្ចូលក្នុងអង្គបាទ
ប្រមូលចូលក្នុងអង្គបាទ បិតោវាសន៍អង្គបាទ កាំងនៅសីបក្កន៍អង្គបាទ ។

សំនួរត្រង់ពាក្យថា ធម្មចក្រ គឺធម្មចក្រ ដោយអក្ខដូចម្តេច ។
ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នឹងចក្រឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថា
ធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ញ៉ាំងចក្រនឹងធម៌ ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ
ព្រោះទ្រង់ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយធម៌ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់ឱ្យប្រព្រឹត្ត
ទៅដោយធម្មចរិយា ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់បិតោវាសន៍ធម៌ហើយ
ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះទ្រង់កាំងនៅសីបក្កន៍ធម៌ហើយ
ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។ បេ។ ឈ្មោះថាធម្មចក្រ ព្រោះអមតនិព្វានជាធម៌ ដោយ
អក្ខថាជាទីបំផុត (នៃកិច្ចក្នុងសាសនា) ទ្រង់ញ៉ាំងធម៌នោះឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។

ចប់ ឧត្តប្បកថា ។

យុគនិទ្ទេស លោកុត្តរកថា

[៧០] កតមេ ធម្មា លោកុត្តរា ។ ចត្តារោ
សតិប្បដ្ឋានា ចត្តារោ សម្មប្បធានា ចត្តារោ ឥន្ទ្រ-
ចានា បញ្ច្រិយោនិ បញ្ច ពលានិ សត្ត ពោជ្ឈ-
ង្គា(១) អដ្ឋង្គិកោ មត្តា ចត្តារោ អរិយមត្តា ចត្តារ
ច សាមញ្ញដលានិ វិញ្ញាណេ ឥមេ ធម្មា លោកុត្តរា តិ ។
លោកុត្តរា តិ កេនេនេន លោកុត្តរា ។ លោ-
កំ ឧត្តរង្គិកំ(២) លោកុត្តរា លោកេតា(៣) ឧត្តរង្គិ-
កំ លោកុត្តរា លោកា(៤) ឧត្តរង្គិកំ លោកុត្តរា
លោកម្ហា ឧត្តរង្គិកំ លោកុត្តរា លោកំ សមតិ-
ក្កង្គិកំ លោកុត្តរា លោកំ សមតិក្កម្មង្គិកំ(៥)
លោកុត្តរា លោកេ(៦) អតិវេកាតិ លោកុត្ត-
រា(៧) លោកា វិស្សរង្គិកំ លោកុត្តរា លោកេតា
វិស្សរង្គិកំ លោកុត្តរា លោកម្ហា វិស្សរង្គិកំ(៨)

១ ម. ឧត្តរង្គិកំ អរិយោនិ វិស្សតិ ។ ២ ឧ.ម. អន្ទិកំ ។ ៣ ឧ.ម. លោកា ។ ៤ ឧ.
ម. លោកេតា ។ ៥ ឧ.ម. លោកំ អនិក្កម្មង្គិកំ លោកុត្តរា លោកំ សមតិក្កម្មង្គិកំ លោកុត្តរា
លោកំ សមតិក្កង្គិកំ វិស្សតិ ។ ៦ ម. លោកេតា ។ ៧ ឧ.ម. ឧត្តរង្គិកំ លោកុត្តរា អន្ទិកំ
លោកុត្តរា វិស្សតិ ។ ៨ ម. លោកម្ហា វិស្សរង្គិកំ លោកុត្តរា ។

យុគនិទ្ទេស លោកុត្តរកថា

[៧១] ពួកធម៌ ជាលោកុត្តរៈ គឺដូចម្តេច ។ សតិប្បដ្ឋាន ៤
សម្មប្បធាន ៤ ឥន្ទ្រចាន ៤ បញ្ច្រិយ ៤ ពល. ៤ ពោជ្ឈង្គិក ៧ មត្ត
ប្រកថោយក្កង្គិក ៨ អរិយមត្ត ៤ សាមញ្ញដល ៤ វិនិច្ឆ័យ នេ
ពួកធម៌ ជាលោកុត្តរៈ ។

សំនួរត្រង់ពាក្យថា លោកុត្តរៈ គឺលោកុត្តរៈ ដោយអក្ខរដូចម្តេច ។
ធម៌ទាំងឡាយទ្រង់នូវលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយ ទ្រង់អំពី
លោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយ ទ្រង់ចាកលោក ឈ្មោះ
ថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយទ្រង់ពីលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំង
ឡាយកន្លងនូវលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយកន្លងហើយ
នូវលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយ ដ៏ក្រៅលក្ខណ៍លោក
ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយ រលាស់ចេញចាកលោក ឈ្មោះថា
លោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយ រលាស់ចេញអំពីលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ
ធម៌ទាំងឡាយ រលាស់ចេញពីលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំង
ឡាយលេចចេញចាកលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរៈ ធម៌ទាំងឡាយលេចចេញ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិកមន្តោ

លោកុត្តរា លោកា និស្សជ្ជន្តិកំ លោកុត្តរា(១)
 លោកាតោ និស្សជ្ជន្តិកំ លោកុត្តរា(២) លោ-
 កាម្ហា និស្សជ្ជន្តិកំ លោកុត្តរា(៣) លោកេ ន
 តិដ្ឋន្តិកំ លោកុត្តរា លោកម្ហំ ន តិដ្ឋន្តិកំ លោកុ-
 ត្តរា លោកេ ន លិម្បន្តិកំ លោកុត្តរា លោកម្ហំ
 ន លិម្បន្តិកំ លោកុត្តរា(៤) លោកេ អសំលិក្ខាតិ
 លោកុត្តរា(៥) លោកេ ន អសំលិក្ខាតិ លោកុត្តរា
 លោកេ អនុបលិក្ខាតិ លោកុត្តរា លោកេ ន
 អនុបលិក្ខាតិ លោកុត្តរា លោកេ វិប្បម្ភ-
 ត្តាតិ លោកុត្តរា លោកេ ន វិប្បម្ភត្តាតិ លោកុ-
 ត្តរា លោកា វិប្បម្ភត្តាតិ លោកុត្តរា លោកាតោ
 វិប្បម្ភត្តាតិ លោកុត្តរា លោកាម្ហា វិប្បម្ភត្តាតិ លោកុ-
 ត្តរា លោកេ វិសញ្ញត្តាតិ លោកុត្តរា លោកេ ន
 វិសញ្ញត្តាតិ លោកុត្តរា លោកា វិសញ្ញត្តាតិ

១ ១ ប. លោកា និស្សជ្ជនិ លោកុត្តរា ។ ២ ឧ.ប. លោកា និស្សជ្ជនិ លោ-
 កុត្តរា ។ ៣ ឧ.ប. លោកា និស្សជ្ជនិ លោកុត្តរា ។ ៤ ឧ.ប. លោកា ន លិម្ប-
 ន្តិកំ លោកុត្តរា ។ ៥ ប. លោកេ អសំលិក្ខាតិ លោកុត្តរា ។ ៦ ប. លោកម្ហំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិកមន្តោ

អំពីលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរា៖ ធម៌ទាំងឡាយ លះចេញពីលោក
 ឈ្មោះថាលោកុត្តរា៖ ធម៌ទាំងឡាយ មិនបិតនៅក្នុងលោក ឈ្មោះថា
 លោកុត្តរា៖ ធម៌ទាំងឡាយ មិនបិតនៅនាវាលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរា៖
 ធម៌ទាំងឡាយមិនប្រឡាក់ក្នុងលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរា៖ ធម៌ទាំង
 ឡាយមិនប្រឡាក់ក្នុងលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរា៖ ធម៌ទាំងឡាយ មិន
 ជាប់ស្អិតក្នុងលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរា៖ ធម៌ទាំងឡាយ មិនជាប់ស្អិត
 ដោយលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរា៖ ធម៌ទាំងឡាយ មិនជាប់បំណាច់ដោយ
 លោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរា៖ ធម៌ទាំងឡាយ មិនបង្ហូរទៅក្នុងលោក
 ឈ្មោះថាលោកុត្តរា៖ ធម៌ទាំងឡាយមិនបង្ហូរទៅកាមលោក ឈ្មោះថា
 លោកុត្តរា៖ ធម៌ទាំងឡាយរួចស្រឡះចាករលក ឈ្មោះថាលោកុត្តរា៖ ធម៌
 ទាំងឡាយ រួចស្រឡះអំពីលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរា៖ ធម៌ទាំងឡាយ
 រួចស្រឡះពីលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរា៖ ធម៌ទាំងឡាយ មិន
 ប្រកបក្នុងលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរា៖ ធម៌ទាំងឡាយ មិនប្រកប
 ដោយលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរា៖ ធម៌ទាំងឡាយ មិនប្រកបក្នុងលោក

យុគទុវ្យា លោកុត្តរា

លោកុត្តរា លោកាតោ វិសញ្ញត្តាភិ លោកុត្តរា
 លោកុត្តរា វិសញ្ញត្តាភិ លោកុត្តរា លោកា សុដ្ឋន្តិភិ
 លោកុត្តរា លោកាតោ សុដ្ឋន្តិភិ លោកុត្តរា លោ-
 កុត្តរា សុដ្ឋន្តិភិ លោកុត្តរា លោកា វិសុដ្ឋន្តិភិ
 លោកុត្តរា លោកាតោ វិសុដ្ឋន្តិភិ លោកុត្តរា
 លោកុត្តរា វិសុដ្ឋន្តិភិ លោកុត្តរា លោកា វុដ្ឋបា-
 ដ្ឋន្តិភិ^(១) លោកុត្តរា លោកាតោ វុដ្ឋបាដ្ឋន្តិភិ លោកុត្តរា
 លោកុត្តរា វុដ្ឋបាដ្ឋន្តិភិ លោកុត្តរា លោកា វិដ្ឋន្តិ-
 ភិ^(២) លោកុត្តរា លោកាតោ វិដ្ឋន្តិភិ លោកុត្តរា លោ-
 កុត្តរា វិដ្ឋន្តិភិ លោកុត្តរា លោកា ឧ សុដ្ឋន្តិភិ
 លោកុត្តរា លោកា ឧ ត្ស្រាដ្ឋន្តិភិ លោកុត្តរា
 លោកា ឧ ត្ស្រាដ្ឋន្តិភិ លោកុត្តរា^(៣) លោកា
 សមុច្ឆិដ្ឋន្តិភិ លោកុត្តរា លោកា សមុច្ឆិដ្ឋន្តិភិ

១ ឧ. វុដ្ឋន្តិភិ វិស្សន្តិ ។ ២ ឧ. វិដ្ឋន្តិភិ វិស្សន្តិ ។ ៣ ឧ. លោកា
 វិដ្ឋន្តិភិ លោកុត្តរា ។

យុគទុវ្យា លោកុត្តរា

ឈ្មោះថា លោកុត្តរា៖ ធម៌ចាំដ៏ឡាយ អំប្រកបក្នុងលោក ឈ្មោះថា លោ-
 កុត្តរា៖ ធម៌ចាំដ៏ឡាយ គ្មានប្រកបក្នុងលោក ឈ្មោះថា លោកុត្តរា៖ ធម៌
 ចាំដ៏ឡាយ ស្អាតចាកលោក ឈ្មោះថា លោកុត្តរា៖ ធម៌ចាំដ៏ឡាយ ស្អាតជាង
 លោក ឈ្មោះថា លោកុត្តរា៖ ធម៌ចាំដ៏ឡាយ ស្អាតអំពីលោក ឈ្មោះថា លោ-
 កុត្តរា៖ ធម៌ចាំដ៏ឡាយ ស្អាតវិសេសជាងលោក ឈ្មោះថា លោកុត្តរា៖ ធម៌
 ចាំដ៏ឡាយ ស្អាតវិសេសអំពីលោក ឈ្មោះថា លោកុត្តរា៖ ធម៌ចាំដ៏ឡាយ
 ស្អាតវិសេសគ្រប់លើជាងលោក ឈ្មោះថា លោកុត្តរា៖ ធម៌ចាំដ៏ឡាយ ចេញ
 ចាកលោក ឈ្មោះថា លោកុត្តរា៖ ធម៌ចាំដ៏ឡាយ ចេញអំពីលោក ឈ្មោះថា
 លោកុត្តរា៖ ធម៌ចាំដ៏ឡាយ ចេញពីលោក ឈ្មោះថា លោកុត្តរា៖ ធម៌ចាំដ៏
 ឡាយ វៀរចាកលោក ឈ្មោះថា លោកុត្តរា៖ ធម៌ចាំដ៏ឡាយ វៀរអំពីលោក
 ឈ្មោះថា លោកុត្តរា៖ ធម៌ចាំដ៏ឡាយ វៀរពីលោក ឈ្មោះថា លោកុត្តរា៖
 ធម៌ចាំដ៏ឡាយ មិនជាប់ក្នុងលោក ឈ្មោះថា លោកុត្តរា៖ ធម៌ចាំដ៏ឡាយ
 មិនប្រកាន់ក្នុងលោក ឈ្មោះថា លោកុត្តរា៖ ធម៌ចាំដ៏ឡាយ មិនចំពាក់ក្នុង
 លោក ឈ្មោះថា លោកុត្តរា៖ ធម៌ចាំដ៏ឡាយ ដាច់ចំណុះលោក ឈ្មោះថា
 លោកុត្តរា៖ ធម៌ចាំដ៏ឡាយ ឈ្មោះថា លោកុត្តរា៖ ព្រោះដាច់ចំណុះលោក

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពុទ្ធាធម្មោ

លោកុត្តរា លោកំ បដិច្ចស្សន្តិកំ លោកុត្តរា
 លោកំ បដិច្ចស្សន្តិកត្តាតិ លោកុត្តរា លោកស្ស
 អបដ្ឋាគតិ(១) លោកុត្តរា លោកស្ស អគតិ លោ-
 កុត្តរា លោកស្ស អវិសយាតិ លោកុត្តរា លោក-
 ស្ស អសាធារណាតិ លោកុត្តរា លោកំ វមន្តិកិ
 លោកុត្តរា លោកំ ន បដ្ឋាគមន្តិកិ លោកុត្តរា
 លោកំ ជហន្តិកិ(២) លោកុត្តរា លោកំ ន ឧប្បន-
 យន្តិកិ លោកុត្តរា លោកំ វិសិទ្ធន្តិកិ លោកុត្តរា
 លោកំ នយន្តិកិ(៣) លោកុត្តរា លោកំ វិទូបេន្តិកិ
 លោកុត្តរា លោកំ ន សុទ្ធបេន្តិកិ(៤) លោកុត្តរា
 លោកំ សមតិក្កុម្ម អភិកុយ្យ តិដ្ឋន្តិកិ លោកុត្តរាតិ ។

លោកុត្តរាថា ។

១ ម អតិកិ ។ ឃ. ឧបន្តាតិ ។ ២ ឃ. បដិច្ចន្តិកិ ទិស្សតិ ។ ៣ ឃ. ន
 ស្សន្តិកិ ទិស្សតិ ។ ៤ ឃ. ន សុទ្ធបេន្តិកិ ទិស្សតិ ។ ឃ. សិទ្ធបេន្តិកិ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពុទ្ធាធម្មោ

ធម៌ទាំងឡាយ ម្លាប់បដិទ្ធករលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរា ឈ្មោះថា
 លោកុត្តរា ព្រោះម្លាប់បដិទ្ធករលោក ធម៌ទាំងឡាយ មានការមិន
 ត្រូវរួមគ្នាគ្នាខ្លះលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរា ធម៌ទាំងឡាយ ទៅដុត
 ពីលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរា ធម៌ទាំងឡាយ មិនដៅស្រែ ខែ
 លោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរា ធម៌ទាំងឡាយ មិនសាធារណ៍ដល់លោក
 ឈ្មោះថាលោកុត្តរា ធម៌ទាំងឡាយ ខ្វាក់បាលន្តរលោក ឈ្មោះ
 ថាលោកុត្តរា ធម៌ទាំងឡាយ មិនត្រូវរួមគ្នាគ្នាខ្លះលោក ឈ្មោះថា
 លោកុត្តរា ធម៌ទាំងឡាយ លះបដិទ្ធករលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរា
 ធម៌ទាំងឡាយ មិនញាំងលោកឱ្យកើត ឈ្មោះថាលោកុត្តរា ធម៌
 ទាំងឡាយ មិនស្រឡាបន្តរលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរា ធម៌ទាំង
 ឡាយ ទាំងចេញនូវលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរា ធម៌ទាំងឡាយកំបាត់
 បដិទ្ធករលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរា ធម៌ទាំងឡាយ មិនឧបត្រសោប
 នូវលោក ឈ្មោះថាលោកុត្តរា ធម៌ទាំងឡាយប្រព្រឹត្តកន្លង ប្របសន្តិក
 នូវលោក ហើយប្រតិស្តាន ឈ្មោះថាលោកុត្តរា ។

ចប់ លោកុត្តរាថា ។

យុគន្ទវិគ្គ ពលកថា

សាវត្ថិនិទានំ

[៧២] បញ្ចុំនាទិ ភិក្ខុវេ ពលាទិ កក្កនាទិ បញ្ចុ សទ្ធាតលំ វិយពលំ សតិពលំ សមាធិពលំ បញ្ចាពលំ ឥនាទិ ទោ ភិក្ខុវេ បញ្ចុ ពលាទិ ។

អថ ច អដ្ឋសដ្ឋិ ពលាទិ សទ្ធាតលំ វិយពលំ សតិពលំ សមាធិពលំ បញ្ចាពលំ ហិរិពលំ ឧត្តប្បពលំ បដិសង្កាមពលំ កាវនាពលំ អនវដ្ឋពលំ សង្កាមពលំ^(១) ទន្តិពលំ បញ្ចក្កិពលំ ធិដ្ឋក្កិពលំ^(២) ឥស្សរិយពលំ អធិដ្ឋាមពលំ សមមពលំ វិបស្សនាពលំ ធស សេត្តពលាទិ ធស អសេត្តពលាទិ ធស ទីណាសវពលាទិ ធស ឥន្ទិពលាទិ ធស កដាកកពលាទិ ។

[៧៣] កក្កនំ សទ្ធាតលំ ។ អស្សន្ទិយេ ធន កម្មតិកិ សទ្ធាតលំ សហជាតានំ ធម្មានំ ឧបក្កដ្ឋនដ្ឋេន សទ្ធាតលំ កិលេសានំ បរិយាណនដ្ឋេន សទ្ធាតលំ បដិវេទានិវិសោធនដ្ឋេន

១ ឧ.ប. សង្កាមពលំ ។ ២ ឧ.ប. ធិដ្ឋក្កិពលំ ។

យុគន្ទវិគ្គ ពលកថា

សាវត្ថិនិទាន

[៧២] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពលៈនេះ មាន ៥ ពលៈ ៥ ភើអ្វីខ្លះ សទ្ធាតលៈ វិយពលៈ សតិពលៈ សមាធិពលៈ បញ្ចាពលៈ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ ពលៈ ៥ ។

មួយទៀត ពលៈ មាន ៦៨ គឺ សទ្ធាតលៈ ១ វិយពលៈ ១ សតិពលៈ ១ សមាធិពលៈ ១ បញ្ចាពលៈ ១ ហិរិពលៈ ១ ឧត្តប្បពលៈ ១ បដិសង្កាមពលៈ ១ កាវនាពលៈ ១ អនវដ្ឋពលៈ ១ សង្កាមពលៈ ១ ទន្តិពលៈ ១ បញ្ចក្កិពលៈ ១ ធិដ្ឋក្កិពលៈ ១ ឥស្សរិយពលៈ ១ អធិដ្ឋាមពលៈ ១ សមមពលៈ ១ វិបស្សនាពលៈ ១ សេត្តពលៈ ១០ អសេត្តពលៈ ១០ ទីណាសវពលៈ ១០ ឥន្ទិពលៈ ១០ កដាកកពលៈ ១០ ។

[៧៣] សទ្ធាតលៈ ភើដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាសទ្ធាតលៈ ព្រោះមិនញាប់ញ័រ ដោយវត្ថុមិនគួររង្សៀ ឈ្មោះថា សទ្ធាតលៈ ដោយអក្ខរាវិរុទ្ធកបម្រង ខ្លួនសហជាតនម្តីទាំងឡាយ ឈ្មោះថា សទ្ធាតលៈ ដោយអក្ខរាវិរុទ្ធកបម្រង ខ្លួនកិលេស ឈ្មោះថា សទ្ធាតលៈ ដោយអក្ខរាវិរុទ្ធកបម្រង ខ្លួនកុណានាគិរិយាព្រាសដ៏ដ៏ជាដើម

សទ្ធាតលំ ចិត្តស្ស អធិដ្ឋានដ្ឋេន សទ្ធាតលំ ចិត្តស្ស រោគានដ្ឋេន សទ្ធាតលំ វិសេសានិកមដ្ឋេន^(១) សទ្ធាតលំ ឧត្តរិច្ចដិវេនដ្ឋេន សទ្ធាតលំ សទ្ធាកិសមយដ្ឋេន សទ្ធាតលំ និរោធ បតិដ្ឋាបកដ្ឋេន សទ្ធាតលំ ឥនំ សទ្ធាតលំ ។

កតមំ វិយពលំ ។ កោសដ្ឋេន កម្មតិកិ វិយពលំ សហជាតានំ ធម្មានំ ឧបត្ថម្ភនដ្ឋេន វិយពលំ កំលេសានំ បរិយោដានដ្ឋេន វិយពលំ បដិវេទានិវិសោធនដ្ឋេន វិយពលំ ចិត្តស្ស អធិដ្ឋានដ្ឋេន វិយពលំ ចិត្តស្ស រោគានដ្ឋេន វិយពលំ វិសេសានិកមដ្ឋេន វិយពលំ ឧត្តរិច្ចដិវេនដ្ឋេន វិយពលំ សទ្ធាកិសមយដ្ឋេន វិយពលំ និរោធ បតិដ្ឋាបកដ្ឋេន វិយពលំ ឥនំ វិយពលំ ។

១ ឧ.ប. វិសេសានិកមដ្ឋេន ។

ឈ្មោះថាសទ្ធាតលៈ ដោយអក្ខរាអធិដ្ឋានចិត្ត ឈ្មោះថាសទ្ធាតលៈ ដោយអក្ខរាញ៉ានិចិត្តឡដ្ឋេនដ្ឋេន ឈ្មោះថាសទ្ធាតលៈ ដោយអក្ខរាបានឡតុណវិសេស ឈ្មោះថាសទ្ធាតលៈ ដោយអក្ខរាចាក់ចុះឡតុណវិក្រលេន ឈ្មោះថាសទ្ធាតលៈ ដោយអក្ខរាគ្រាសដីនិឡសច្ចៈ ឈ្មោះថាសទ្ធាតលៈ ដោយអក្ខរាឡតាំងនៅសិប្បកុនិរោធ នេះ សទ្ធាតលៈ ។

វិយពលៈ ក៏ដូច្នោះ ។ ឈ្មោះថាវិយពលៈ ក្រោមនាមដ្ឋេន មិនញាប់ញ័រ ដោយសេចក្តីខ្ជិល ឈ្មោះថាវិយពលៈ ដោយអក្ខរាខំទុកចម្រើនឡសហជាតមិចាំងខ្យល ឈ្មោះថាវិយពលៈ ដោយអក្ខរាគ្របសន្តិក្ខតិលេសចាំងខ្យល ឈ្មោះថាវិយពលៈ ដោយអក្ខរាជម្រះឡតុណ មានកិរិយាគ្រាសដីនិឡសច្ចៈ ឈ្មោះថាវិយពលៈ ដោយអក្ខរាអធិដ្ឋានចិត្ត ឈ្មោះថាវិយពលៈ ដោយអក្ខរាញ៉ានិចិត្តឡដ្ឋេនដ្ឋេន ឈ្មោះថាវិយពលៈ ដោយអក្ខរាបានឡតុណវិសេស ឈ្មោះថាវិយពលៈ ដោយអក្ខរាចាក់ចុះឡតុណវិក្រលេន ឈ្មោះថាវិយពលៈ ដោយអក្ខរាគ្រាសដីនិឡសច្ចៈ ឈ្មោះថាវិយពលៈ ដោយអក្ខរាឡតាំងនៅសិប្បកុនិរោធ នេះ វិយពលៈ ។

កតមំ សតិពលំ ។ បមាទេ ឯ កម្មតិកិ
សតិពលំ សហជាតានំ ធម្មានំ ឧបត្ថម្ភនដ្ឋាន
សតិពលំ ។ បេ ។ ឯពោធិ បតិដ្ឋាបកដ្ឋាន សតិ
ពលំ វនំ សតិពលំ ។

កតមំ សមាធិពលំ ។ ឧទ្ធុរោ ឯ កម្មតិកិ
សមាធិពលំ សហជាតានំ ធម្មានំ ឧបត្ថម្ភនដ្ឋាន
សមាធិពលំ ។ បេ ។ ឯពោធិ បតិដ្ឋាបកដ្ឋាន
សមាធិពលំ វនំ សមាធិពលំ ។

កតមំ បញ្ញាពលំ ។ អវិជ្ជាយ ឯ កម្មតិកិ
បញ្ញាពលំ សហជាតានំ ធម្មានំ ឧបត្ថម្ភនដ្ឋាន
បញ្ញាពលំ ។ បេ ។ ឯពោធិ បតិដ្ឋាបកដ្ឋាន បញ្ញា
ពលំ វនំ បញ្ញាពលំ ។

(៧៤) កតមំ ហិរិពលំ ។ ទេក្កុម្មេន កាមច្ចុដ្ឋិ
ហិរិយតិកិ ហិរិពលំ អក្កាចារទេន ក្កាចានំ ហិរិយ
តិកិ ហិរិពលំ អាណោកសញ្ញាយ មីនមិដ្ឋិ ហិរិ
យតិកិ ហិរិពលំ អវិក្កុមេន ឧទ្ធុដ្ឋិ ហិរិយតិកិ

សតិពលៈ តើដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាសតិពលៈ ព្រោះជាធម្មជាតិ
មិនញាប់ញ័រ ដោយសេចក្តីប្រមាទ ឈ្មោះថាសតិពលៈ ដោយអត្តា
ទំនុកបម្រុង នូវសហជាតនមិចាំងឡាយ ។ បេ ។ ឈ្មោះថាសតិពលៈ
ដោយអត្តាឱ្យភាន់នៅសិបក្កនិរោធិ នេះ សតិពលៈ ។

សមាធិពលៈ តើដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាសមាធិពលៈ ព្រោះជាធម្ម
ជាតិមិនញាប់ញ័រដោយសេចក្តីរាយមាយ ឈ្មោះថាសមាធិពលៈ ដោយ
អត្តាទំនុកបម្រុងនូវសហជាតនមិចាំងឡាយ ។ បេ ។ ឈ្មោះថាសមាធិ
ពលៈ ដោយអត្តាឱ្យភាន់នៅសិបក្កនិរោធិ នេះ សមាធិពលៈ ។

បញ្ញាពលៈ តើដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាបញ្ញាពលៈ ព្រោះជាធម្ម
ជាតិមិនញាប់ញ័រដោយអវិជ្ជា ឈ្មោះថាបញ្ញាពលៈ ដោយអត្តាទំនុក
បម្រុងនូវសហជាតនមិចាំងឡាយ ។ បេ ។ ឈ្មោះថាបញ្ញាពលៈ ដោយ
អត្តាឱ្យភាន់នៅសិបក្កនិរោធិ នេះ បញ្ញាពលៈ ។

(៧៤) ហិរិពលៈ តើដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាហិរិពលៈ ព្រោះជាធម្ម
ជាតិខ្លឹមកាមច្ចុដ្ឋិដោយទេក្កុម្មេន ឈ្មោះថាហិរិពលៈ ព្រោះខ្លឹមក្កាចាន
ដោយអក្កាចាន ឈ្មោះថាហិរិពលៈ ព្រោះខ្លឹមមីនមិដ្ឋិដោយអាណោក
សញ្ញា ឈ្មោះថាហិរិពលៈ ព្រោះខ្លឹមឧទ្ធុដ្ឋិ ដោយសេចក្តីមិនរាយមាយ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុខសិទ្ធិកថា

ហិរិពលំ ធម្មវត្តានេន វិចិត្តំ ហិរិយតីតិ ហិរិពលំ
ញាណេន អវិជ្ជំ ហិរិយតីតិ ហិរិពលំ ចានោដ្ឋេន
អភិ ហិរិយតីតិ ហិរិពលំ បឋមជ្ឈានេន ធីវរណេ
ហិរិយតីតិ ហិរិពលំ ។ មេ ។ អវហត្តមក្កេន សព្វ-
ក្កិលេសេ ហិរិយតីតិ ហិរិពលំ ឥទំ ហិរិពលំ ។

កតមំ ឱត្តប្បពលំ ។ ធម្មវត្តានេន កាមច្ចង្គំ
ឱត្តប្បតីតិ ឱត្តប្បពលំ អព្យាចានេន ព្យាចានំ ឱ-
ត្តប្បតីតិ ឱត្តប្បពលំ អាលោកសញ្ញាយ ដីនមិទ្ធិ
ឱត្តប្បតីតិ ឱត្តប្បពលំ អវិក្ខេបេន ឧទ្ធពំ ឱត្តប្ប-
តីតិ ឱត្តប្បពលំ ធម្មវត្តានេន វិចិត្តំ ឱត្តប្បតី-
តិ ឱត្តប្បពលំ ញាណេន អវិជ្ជំ ឱត្តប្បតីតិ ឱត្តប្ប-
ពលំ ចានោដ្ឋេន អភិ ឱត្តប្បតីតិ ឱត្តប្បពលំ បឋ-
មជ្ឈានេន ធីវរណេ ឱត្តប្បតីតិ ឱត្តប្បពលំ ។ មេ ។
អវហត្តមក្កេន សព្វក្កិលេសេ ឱត្តប្បតីតិ ឱត្តប្បពលំ
ឥទំ ឱត្តប្បពលំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុខសិទ្ធិកថា

ឈ្មោះថា ហិរិពលៈ ព្រោះភ្លឺចំរើកិច្ចា ដោយកិរិយាកំណត់នូវធម៌
ឈ្មោះថាហិរិពលៈ ព្រោះភ្លឺអវិជ្ជាដោយញាណ ឈ្មោះថាហិរិពលៈ
ព្រោះភ្លឺសេចក្តីមិនក្រេកអរ ដោយបាទោជ្ជៈ ឈ្មោះថាហិរិពលៈ
ព្រោះភ្លឺនិវរណៈ ដោយបឋមជ្ឈាន ។ មេ ។ ឈ្មោះថាហិរិពលៈ
ព្រោះភ្លឺកិលេសទាំងពួង ដោយអវហត្តមក្ក ទេ ហិរិពលៈ ។

ឧត្តប្បពលៈ កើដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាឧត្តប្បពលៈ ព្រោះជាធម្ម-
ជាតកត់ស្តុកនឹងកាមច្ចន្តៈ ដោយនក្ខម្មៈ ឈ្មោះថាឧត្តប្បពលៈ ព្រោះ
កត់ស្តុកនឹងព្យាបាទ ដោយអព្យាបាទ ឈ្មោះថាឧត្តប្បពលៈ ព្រោះ
កត់ស្តុកនឹងបីមិទ្ធិៈ ដោយអាលោកសញ្ញា ឈ្មោះថាឧត្តប្បពលៈ ព្រោះ
កត់ស្តុកនឹងឧទ្ធព្ធៈ ដោយសេចក្តីមិនកាយតាយ ឈ្មោះថាឧត្តប្បពលៈ
ព្រោះកត់ស្តុកនឹងវិចិត្តិយា ដោយកិរិយាកំណត់នូវធម៌ ឈ្មោះថាឧត្តប្ប-
ពលៈ ព្រោះកត់ស្តុកនឹងអវិជ្ជា ដោយញាណ ឈ្មោះថាឧត្តប្បពលៈ
ព្រោះកត់ស្តុកនឹងសេចក្តីមិនក្រេកអរ ដោយបាទោជ្ជៈ ឈ្មោះថាឧត្តប្ប-
ពលៈ ព្រោះកត់ស្តុកនឹងពួកនិវរណៈ ដោយបឋមជ្ឈាន ។ មេ ។
ឈ្មោះថាឧត្តប្បពលៈ ព្រោះកត់ស្តុក នឹងកិលេសទាំងពួង ដោយ
អវហត្តមក្ក ទេ ឧត្តប្បពលៈ ។

កតម៌ បដិសង្កាតតិ ។ នេត្តាម្មេន កាមច្ចន្តិ
 បដិសង្កាតតិ បដិសង្កាតតិ អត្យាចារណេន ត្យាចារណិ
 បដិសង្កាតតិ បដិសង្កាតតិ អាណេកសញ្ញាយ
 មីនមិទ្ធិ បដិសង្កាតតិ បដិសង្កាតតិ អវិក្កេបេន
 ទុទ្ធានិ បដិសង្កាតតិ បដិសង្កាតតិ ធម្មវិក្កានេន
 វិចិកេនិ បដិសង្កាតតិ បដិសង្កាតតិ ញ្ញាលោន
 អវិជ្ជិ បដិសង្កាតតិ បដិសង្កាតតិ ចារោដ្ឋេន អតិ
 បដិសង្កាតតិ បដិសង្កាតតិ បឋមជ្ឈានេន ចិវ-
 លោ បដិសង្កាតតិ បដិសង្កាតតិ ។ បេ ។ អរហ-
 ត្តមគ្គេន សព្វក្កិលេសេ បដិសង្កាតតិ បដិសង្កា-
 តតិ វដិ បដិសង្កាតតិ ។

(៧៥) កតម៌ កាវចាតលិ ។ កាមច្ចន្តិ បដិ-
 ហាន្តោ នេត្តម្មំ កាវេតិកិ កាវចាតលិ ។ ត្យា-
 ចារណិ បដិហាន្តោ អត្យាចារណិ កាវេតិកិ កាវចាតលិ
 មីនមិទ្ធិ បដិហាន្តោ អាណេកសញ្ញា កាវេតិកិ កា-
 វចាតលិ ទុទ្ធានិ បដិហាន្តោ អវិក្កេបេ កាវេតិកិ កា-
 វចាតលិ វិចិកេនិ បដិហាន្តោ ធម្មវិក្កានិ កាវេតិកិ

បដិសង្កាតតលៈ តើដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាបដិសង្កាតតលៈ ព្រោះ
 ជាធម្មជាតិចារណា កាមច្ចន្តៈ ដោយនេត្តម្មៈ ឈ្មោះថាបដិសង្កាតតលៈ
 ព្រោះពិចារណាត្យាចារណេន ដោយអត្យាចារណេន ឈ្មោះថាបដិសង្កាតតលៈ
 ព្រោះពិចារណាមីនមិទ្ធិៈ ដោយអាណេកសញ្ញា ឈ្មោះថាបដិសង្កាតត-
 លៈ ព្រោះពិចារណាទុទ្ធានិៈ ដោយសេចក្តីមិនរាយមាយ ឈ្មោះថា
 បដិសង្កាតតលៈ ព្រោះពិចារណាវិចិកេនិ ដោយកិរិយាកំណត់នូវធម៌
 ឈ្មោះថាបដិសង្កាតតលៈ ព្រោះពិចារណាអវិជ្ជា ដោយញ្ញាលោ ឈ្មោះ
 ថាបដិសង្កាតតលៈ ព្រោះពិចារណាសេចក្តីមិនប្រករ ដោយបាមោជ្ជៈ
 ឈ្មោះថាបដិសង្កាតតលៈ ព្រោះពិចារណាត្ថកនិវាណៈ ដោយបឋម-
 ជ្ឈាន ។ បេ ។ ឈ្មោះថាបដិសង្កាតតលៈ ព្រោះពិចារណាត្ថកិលេស
 ចំណិន្តិ ដោយអរហត្តមគ្គ នេះ បដិសង្កាតតលៈ ។

(៧៦) កាវចាតលៈ តើដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាកាវចាតលៈ ព្រោះ
 លេបដីកាមច្ចន្តៈ ចម្រើននេត្តម្មៈ ឈ្មោះថាកាវចាតលៈ ព្រោះលេបដី
 ត្យាចារណេនចម្រើនអត្យាចារណេន ឈ្មោះថាកាវចាតលៈ ព្រោះលេបដីមីនមិទ្ធិៈ
 ចម្រើនអាណេកសញ្ញា ឈ្មោះថាកាវចាតលៈ ព្រោះលេបដីទុទ្ធានិៈចម្រើន
 វិចិកេនិ ឈ្មោះថាកាវចាតលៈ ព្រោះលេបដីវិចិកេនិចម្រើននូវកិរិយា

ភាវនាពលំ អវិជ្ជំ បដហន្តោ ញាណំ ភាវេត្តិ
 ភាវនាពលំ អវិជ្ជំ បដហន្តោ ចារោដ្ឋំ ភាវេត្តិ
 ភាវនាពលំ វិវេណោ បដហន្តោ បឋមជ្ឈានំ ភាវេត្តិ
 ភាវនាពលំ ។ បេ ។ សព្វក្កិលេសេ បដហន្តោ អវហ-
 ត្តមក្កំ ភាវេត្តិ ភាវនាពលំ វិជ្ជំ ភាវនាពលំ ។
 កតមំ អនវជ្ជាលំ ។ កាមច្ចនុស្សំ បហំនត្តា
 ទេត្តាឌ្ម ទត្តំ កំញុំ វជ្ជន្តំ អនវជ្ជាលំ ព្យា-
 ទានស្ស បហំនត្តា អព្យាចារទ ទត្តំ កំញុំ វជ្ជន្តំ
 អនវជ្ជាលំ ជីវិមនុស្សំ បហំនត្តា អាណកសញ្ញាយ
 ទត្តំ កំញុំ វជ្ជន្តំ អនវជ្ជាលំ ធុនុនុស្សំ បហំនត្តា
 អវិក្ខេបេ ទត្តំ កំញុំ វជ្ជន្តំ អនវជ្ជាលំ វិចិត្តិញ្ញា-
 យ បហំនត្តា ធម្មវគ្គានេ ទត្តំ កំញុំ វជ្ជន្តំ
 អនវជ្ជាលំ អវិជ្ជាយ បហំនត្តា ញាណោ ទត្តំ
 កំញុំ វជ្ជន្តំ អនវជ្ជាលំ អភិយា បហំនត្តា ចាមុដ្ឋេ
 ទត្តំ កំញុំ វជ្ជន្តំ អនវជ្ជាលំ វិវេណានំ បហំ-
 នត្តា បឋមជ្ឈានេ ទត្តំ កំញុំ វជ្ជន្តំ អនវជ្ជាលំ
 ។ បេ ។ សព្វក្កិលេសានំ បហំនត្តា អវហត្តមក្កេ
 ទត្តំ កំញុំ វជ្ជន្តំ អនវជ្ជាលំ វិជ្ជំ អនវជ្ជាលំ ។

កំណត់នូវធម៌ ឈ្មោះថាភាវនាពលៈ ព្រោះលេបេនីវិជ្ជាចម្រើនញាណ
 ឈ្មោះថាភាវនាពលៈ ព្រោះលេបេនីសេចក្តីមិនក្រេកករ ចម្រើនបាមាជ្ជៈ
 ឈ្មោះថាភាវនាពលៈ ព្រោះលេបេនីព្រឹក្សានិវេណោ ចម្រើនបឋមជ្ឈាន
 ។ បេ ។ ឈ្មោះថាភាវនាពលៈ ព្រោះលេបេនីកិលេសទាំងឡាយ ចម្រើន
 អវហត្តមក្ក នេះ ភាវនាពលៈ ។
 អនវជ្ជាលៈ តើដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាអនវជ្ជាលៈ ព្រោះទោស
 ភិចត្តបមិនមានក្នុងនក្ខមៈ ព្រោះលេបេនីកាមច្ចនុៈ ឈ្មោះថាអនវជ្ជាលៈ
 ព្រោះទោសភិចត្តបមិនមានក្នុងអព្យាចារ ព្រោះលេបេនីព្យាចារ ឈ្មោះ
 ថាអនវជ្ជាលៈ ព្រោះទោសភិចត្តបមិនមានក្នុងអាណកសញ្ញា ព្រោះ
 លេបេនីជីវិមនុៈ ឈ្មោះថាអនវជ្ជាលៈ ព្រោះទោសភិចត្តបមិនមានក្នុង
 សេចក្តីមិនរាយមាយ ព្រោះលេបេនីធុនុៈ ឈ្មោះថាអនវជ្ជាលៈ ព្រោះ
 ទោសភិចត្តបមិនមាន ក្នុងសេចក្តីកំណត់នូវធម៌ ព្រោះលេបេនីវិចិត្តិញ្ញ
 ឈ្មោះថាអនវជ្ជាលៈ ព្រោះទោសភិចត្តបមិនមានក្នុងញាណ ព្រោះ
 លេបេនីវិជ្ជា ឈ្មោះថាអនវជ្ជាលៈ ព្រោះទោសភិចត្តបមិនមានក្នុង
 បាមាជ្ជៈ ព្រោះលេបេនីសេចក្តីមិនក្រេកករ ឈ្មោះថាអនវជ្ជាលៈ ព្រោះ
 ទោសភិចត្តបមិនមានក្នុងបឋមជ្ឈាន ព្រោះលេបេនីព្រឹក្សានិវេណោ ។ បេ ។
 ឈ្មោះថាអនវជ្ជាលៈ ព្រោះទោសភិចត្តបមិនមាន ក្នុងអវហត្តមក្ក
 ព្រោះលេបេនីកិលេសទាំងឡាយ នេះ អនវជ្ជាលៈ ។

កតម៌ សង្កាហតលី ។ កាមច្ចន្តំ បដហោត្តា
 នេត្តម្ភវសេន ចិត្តំ សង្កណ្ឌត៌តិ សង្កាហតលី
 ព្យាបាទំ បដហោត្តា អព្យាបាទវសេន ចិត្តំ សង្ក-
 ណ្ឌត៌តិ សង្កាហតលី មីនមិទ្ធិ បដហោត្តា អាណា-
 កសញ្ញាវសេន ចិត្តំ សង្កណ្ឌត៌តិ សង្កាហតលី
 ។ បេ ។ សព្វក្កិលេសេ បដហោត្តា អវហត្តមក្កវសេន
 ចិត្តំ សង្កណ្ឌត៌តិ សង្កាហតលី ឥទំ សង្កាហតលី ។

(៧៦) កតម៌ ទន្ធិតលី ។ កាមច្ចន្តស្ស បហំនត្តា
 នេត្តម្ភំ ទមត៌តិ(១) ទន្ធិតលី ។ ព្យាបាទស្ស បហំនត្តា
 អព្យាបាទោ ទមត៌តិ ទន្ធិតលី មីនមិទ្ធិស្ស បហំនត្តា
 អាណាកសញ្ញា ទមត៌តិ ទន្ធិតលី ទុទ្ធីស្ស បហំ-
 នត្តា អវិក្ខេបោ ទមត៌តិ ទន្ធិតលី វិចិត្តិជ្ឈាយ បហំ-
 នត្តា នម្មវវត្តាមំ ទមត៌តិ ទន្ធិតលី អវិជ្ជាយ បហំនត្តា
 ញាណំ ទមត៌តិ ទន្ធិតលី អវតិយោ បហំនត្តា ធាតុដ្ឋំ
 ទមត៌តិ ទន្ធិតលី ធិវណាទំ បហំនត្តា បវេជ្ឈាទំ
 ទមត៌តិ ទន្ធិតលី ។ បេ ។ សព្វក្កិលេសាទំ បហំនត្តា
 អវហត្តមក្កោ ទមត៌តិ ទន្ធិតលី ឥទំ ទន្ធិតលី ។

១. ទ. វ្យា. វិស្ស. ។

សង្កាហតលៈ តើដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាសង្កាហតលៈ ព្រោះ
 បុគ្គលលេបដ៏កាមច្ចន្តៈសង្ក្រិន្តិត្ត ដោយអំណាចខេត្តម្មៈ ឈ្មោះថា
 សង្កាហតលៈ ព្រោះលេបដ៏ព្យាបាទ សង្ក្រិន្តិត្តដោយអំណាចអព្យា-
 បាទ ឈ្មោះថាសង្កាហតលៈ ព្រោះលេបដ៏មីនមិទ្ធិៈ សង្ក្រិន្តិត្ត
 ដោយអំណាចការណកសញ្ញា ។ បេ ។ ឈ្មោះថាសង្កាហតលៈ ព្រោះ
 លេបដ៏កិលេសាទំឥត្តំ សង្ក្រិន្តិត្តដោយអំណាចអវហត្តមក្ក នេះ
 សង្កាហតលៈ ។

(៧៦) ទន្ធិតលៈ តើដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាទន្ធិតលៈ ព្រោះ
 នេត្តម្មៈអត់ផន់បាន ព្រោះលេបដ៏កាមច្ចន្តៈ ឈ្មោះថាទន្ធិតលៈ ព្រោះ
 អព្យាបាទអត់ផន់បាន ព្រោះលេបដ៏ព្យាបាទ ឈ្មោះថាទន្ធិតលៈ ព្រោះ
 ការណកសញ្ញាអត់ផន់បាន ព្រោះលេបដ៏មីនមិទ្ធិៈ ឈ្មោះថាទន្ធិតលៈ
 ព្រោះសេចក្តីមិនរាយរាយអត់ផន់បាន ព្រោះលេបដ៏ទុទ្ធិៈ ឈ្មោះថា
 ទន្ធិតលៈ ព្រោះការកំណត់ដូចមិអត់ផន់បាន ព្រោះលេបដ៏វិចិត្តិច្ចា
 ឈ្មោះថា ទន្ធិតលៈ ព្រោះញាណអត់ផន់បាន ព្រោះលេបដ៏ត្រូវ
 អវិជ្ជា ឈ្មោះថាទន្ធិតលៈ ព្រោះបាចោជ្ជៈអត់ផន់បាន ព្រោះលេបដ៏
 សេចក្តីមិនត្រេកអរ ឈ្មោះថាទន្ធិតលៈ ព្រោះបឋមជ្ឈាន អត់ផន់បាន
 ព្រោះលេបដ៏ត្រូវកំណែ ឈ្មោះថាទន្ធិតលៈ ព្រោះអវហត្តមក្កអត់ផន់
 បាន ព្រោះលេបដ៏កិលេសាទំឥត្តំ នេះ ទន្ធិតលៈ ។

កកមំ បញ្ញត្តិពលំ ។ កាមច្ចុទ្ធិំ បដិហន្តោ
 នេក្ខម្មវសេន ចិត្តំ បញ្ញាបេតិកំ^(១) បញ្ញត្តិពលំ ព្យាបាទំ
 បដិហន្តោ អព្យាបាទវសេន ចិត្តំ បញ្ញាបេតិកំ បញ្ញា-
 ត្តិពលំ មីនមិទ្ធិំ បដិហន្តោ អាណេកសញ្ញាវសេន
 ចិត្តំ បញ្ញាបេតិកំ បញ្ញត្តិពលំ ។ បេ ។ សត្វក្កិលេសេ
 បដិហន្តោ អវហត្តមន្តវសេន ចិត្តំ បញ្ញាបេតិកំ បញ្ញ-
 ត្តិពលំ វដិ បញ្ញត្តិពលំ ។

កកមំ វិជ្ជត្តិពលំ ។ កាមច្ចុទ្ធិំ បដិហន្តោ
 នេក្ខម្មវសេន ចិត្តំ វិជ្ជាបេតិកំ វិជ្ជត្តិពលំ
 ព្យាបាទំ បដិហន្តោ អព្យាបាទវសេន ចិត្តំ វិជ្ជា-
 បេតិកំ វិជ្ជត្តិពលំ មីនមិទ្ធិំ បដិហន្តោ អាណេក-
 សញ្ញាវសេន ចិត្តំ វិជ្ជាបេតិកំ វិជ្ជត្តិពលំ ។ បេ ។
 សត្វក្កិលេសេ បដិហន្តោ អវហត្តមន្តវសេន ចិត្តំ
 វិជ្ជាបេតិកំ វិជ្ជត្តិពលំ វដិ វិជ្ជត្តិពលំ ។

កកមំ វស្សិយពលំ ។ កាមច្ចុទ្ធិំ បដិហន្តោ
 នេក្ខម្មវសេន ចិត្តំ វសំ វត្តេតិកំ វស្សិយពលំ
 ព្យាបាទំ បដិហន្តោ អព្យាបាទវសេន ចិត្តំ វសំ វត្តេតិកំ

១ វ.ម. បញ្ញាបេតិកំ វិជ្ជតិ ។

បញ្ញតិពលៈ ភើដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាបញ្ញតិពលៈ ព្រោះបុគ្គល
 លរបដិកាមច្ចុទ្ធិៈ បញ្ញតិចិត្តំ ដោយអំណាចនេក្ខម្មៈ ឈ្មោះថាបញ្ញតិពលៈ
 ព្រោះលរបដិព្យាបាទ បញ្ញតិចិត្តំដោយអំណាចអព្យាបាទ ឈ្មោះថា
 បញ្ញតិពលៈ ព្រោះលរបដិមីនមិទ្ធិៈ បញ្ញតិចិត្តំ ដោយអំណាចការណេក-
 សញ្ញា ។ បេ ។ ឈ្មោះថាបញ្ញតិពលៈ ព្រោះបុគ្គលលរបដិកិលេសេ
 ចាំនិព្វនំ បញ្ញតិចិត្តំ ដោយអំណាចអវហត្តមន្ត នេះ បញ្ញតិពលៈ ។

វិជ្ជត្តិពលៈ ភើដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាវិជ្ជត្តិពលៈ ព្រោះលរ-
 បដិកាមច្ចុទ្ធិៈសំឡើងមើលចិត្ត ដោយអំណាចនេក្ខម្មៈ ឈ្មោះថាវិជ្ជត្តិ-
 ពលៈ ព្រោះលរបដិព្យាបាទ សំឡើងមើលចិត្ត ដោយអំណាចអព្យាបាទ
 ឈ្មោះថាវិជ្ជត្តិពលៈ ព្រោះលរបដិមីនមិទ្ធិៈ សំឡើងមើលចិត្ត ដោយ
 អំណាចការណេកសញ្ញា ។ បេ ។ ឈ្មោះថាវិជ្ជត្តិពលៈ ព្រោះបុគ្គល
 លរបដិកិលេសេចាំនិព្វនំ សំឡើងមើលចិត្ត ដោយអំណាចអវហត្តមន្ត
 នេះ វិជ្ជត្តិពលៈ ។

វស្សិយពលៈ ភើដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថា វស្សិយពលៈ
 ព្រោះបុគ្គលលរបដិកាមច្ចុទ្ធិៈ ញ៉ាំងចិត្តឲ្យប្រត្រឹមទៅក្នុងអំណាច ដោយ
 អំណាចនេក្ខម្មៈ ឈ្មោះថាវស្សិយពលៈ ព្រោះលរបដិព្យាបាទ
 ញ៉ាំងចិត្តឲ្យប្រត្រឹមទៅ ក្នុងអំណាច ដោយអំណាចអព្យាបាទ

ឥស្សរិយទតលី ដឹងមិទ្ធិ ចជហន្តោ អាណោកសញ្ញាវ-
សេន ចិត្តំ វសំ វត្តតិច្ឆិ ឥស្សរិយទតលី ។ បេ ។ សទ្ធា-
ត្តិលេសេ ចជហន្តោ អវហត្តមក្កវសេន ចិត្តំ វសំ
វត្តតិច្ឆិ ឥស្សរិយទតលី ឥទំ ឥស្សរិយទតលី ។

កកមំ អធិដ្ឋានទតលី ។ កកមធុទ្ធិ ចជហន្តោ ទេ-
ក្កម្មវសេន ចិត្តំ អធិដ្ឋានិច្ឆិ អធិដ្ឋានទតលី ព្យាទានិ
ចជហន្តោ អព្យាទានវសេន ចិត្តំ អធិដ្ឋានិច្ឆិ អធិដ្ឋា-
នទតលី ដឹងមិទ្ធិ ចជហន្តោ អាណោកសញ្ញាវសេន
ចិត្តំ អធិដ្ឋានិច្ឆិ អធិដ្ឋានទតលី ។ បេ ។ សទ្ធាត្តិលេ-
សេ ចជហន្តោ អវហត្តមក្កវសេន ចិត្តំ អធិដ្ឋានិច្ឆិ
អធិដ្ឋានទតលី ឥទំ អធិដ្ឋានទតលី ។

[៧៧] កកមំ សមថទតលី ។ ទេក្កម្មវសេន ចិត្ត-
ស្ស ឯកក្កតា អវិក្កោចោ សមថទតលី អព្យាទា-
នវសេន ចិត្តស្ស ឯកក្កតា អវិក្កោចោ សមថ-
ទតលី អាណោកសញ្ញាវសេន ចិត្តស្ស ឯកក្កតា អវិ-
ក្កោចោ សមថទតលី ។ បេ ។ បដិច្ចិស្សត្តានុប-
ស្សិ អស្សុសវសេន ចិត្តស្ស ឯកក្កតា អវិក្កោចោ

ឈ្មោះថាឥស្សរិយទតលី ព្រោះលេបដំបើមិទ្ធិ ញ៉ាំងចិត្តឲ្យប្រច្រៀតទៅ
ក្នុងអំណាច ដោយអំណាចការណេកសញ្ញា ។ បេ ។ ឈ្មោះថាឥស្ស-
រិយទតលី ព្រោះលេបដំបើកិលេសចាំនិព្វន្ត ញ៉ាំងចិត្តឲ្យប្រច្រៀតទៅ ក្នុង
អំណាច ដោយអំណាចអវហត្តមក្ក នេះ ឥស្សរិយទតលី ។

អធិដ្ឋានទតលី តើដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាអធិដ្ឋានទតលី ព្រោះបុគ្គល
លេបដំបើកមច្ចុះ អធិដ្ឋានចិត្តដោយអំណាចខេត្តម្ម ឈ្មោះថាអធិដ្ឋានទតលី
ព្រោះលេបដំបើព្យាបាទ អធិដ្ឋានចិត្ត ដោយអំណាចអព្យាបាទ ឈ្មោះថា
អធិដ្ឋានទតលី ព្រោះលេបដំបើមិទ្ធិ អធិដ្ឋានចិត្ត ដោយអំណាចកា-
ណេកសញ្ញា ។ បេ ។ ឈ្មោះថាអធិដ្ឋានទតលី ព្រោះលេបដំបើកិលេស
ចាំនិព្វន្ត អធិដ្ឋានចិត្ត ដោយអំណាចអវហត្តមក្ក នេះ អធិដ្ឋានទតលី ។

[៧៨] សមថទតលី តើដូចម្តេច ។ ភាពនៃចិត្តមានការម្នាក់នៃ
មួយគឺការមិនកយមាយ ដោយអំណាចខេត្តម្ម ឈ្មោះថាសមថទតលី ភាព
នៃចិត្តមានការម្នាក់នៃមួយគឺការមិនកយមាយ ដោយអំណាចអព្យាបាទ
ឈ្មោះថាសមថទតលី ភាពនៃចិត្តមានការម្នាក់នៃមួយគឺការមិនកយមាយ
ដោយអំណាចការណេកសញ្ញា ឈ្មោះថាសមថទតលី ។ បេ ។ ភាពនៃ
ចិត្តមានការម្នាក់នៃមួយ គឺការមិនកយមាយ ដោយអំណាចការណេក
ដង្ហើមចេញ លេបបុគ្គលក្នុងការណេកយើង ក្នុងការម្នាក់នៃមួយគឺការមិនកយមាយ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយវង្ស បដិសម្ពិទ្ធគមដ្ឋោ

សមដាលី បដិចិស្សត្តាទុបស្សី បស្សសវសេន
 ចិត្តស្ស ឯកត្តតា អវិទ្ចោហោ សមដាលី ។
 សមដាលន្តិ កោនត្រេន សមដាលី ។ បវមជ្ឈា-
 ណេន ធិវរណោ ន កម្មត្តិភិ សមដាលី ទុតិយជ្ឈា-
 ណេន វិភក្កវិហារេ ន កម្មត្តិភិ សមដាលី តតិយជ្ឈា-
 ណេន បីតិយោ ន កម្មត្តិភិ សមដាលី ចតុត្តជ្ឈាណេន
 សុទ្ធទុក្កេ ន កម្មត្តិភិ សមដាលី អាតាសានញា-
 យននសមាបត្តិយោ រូបសញ្ញាយ បដិយសញ្ញាយ
 ធានត្តសញ្ញាយ ន កម្មត្តិភិ សមដាលី វិញ្ញាណ-
 ញាយននសមាបត្តិយោ អាតាសានញាយននសញ្ញាយ
 ន កម្មត្តិភិ សមដាលី អាតិញ្ញញាយននសមាបត្តិ-
 យោ វិញ្ញាណញាយននសញ្ញាយ ន កម្មត្តិភិ សម-
 ដាលី នេវសញ្ញាសញ្ញាយននសមាបត្តិយោ អាតិ-
 ញញាយននសញ្ញាយ ន កម្មត្តិភិ សមដាលី ទុទ្ធ-
 រេន ទ ទុទ្ធជុសមាបតត្តិលសេ ច ទ ទេ ច ន កម្មត្តិ
 ន ចលតិ ន វេនតិភិ សមដាលី វដិ សមដាលី ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធគមដ្ឋ

ឈ្មោះថាសមដាលៈ ភាពវៃចិត្តមានការម្នាក់តែមួយ គឺការមិនរាយ
 ខាយ ដោយអំណាចទ្បល់ដង្ហើមចូល របស់បុគ្គលអ្នកពិចារណាឃើញ
 ទ្បការម្នាក់ដែលគួរលៈ ឈ្មោះថាសមដាលៈ ។
 សំនួរគ្រងីភាព្យថា សមដាលៈ ភើសមដាលៈ ដោយអត្តថាដូច
 ម្តេច ។ ឈ្មោះថាសមដាលៈ ព្រោះបុគ្គលមិនញាប់ញ័រ ក្នុងវិវេណៈ
 ដោយបឋមជ្ឈាន ឈ្មោះថាសមដាលៈ ព្រោះមិនញាប់ញ័រ ក្នុងវិវេកៈ
 ឧដិវិចារៈ ដោយទុតិយជ្ឈាន ឈ្មោះថាសមដាលៈ ព្រោះមិនញាប់ញ័រ
 ក្នុងចីតិ ដោយតតិយជ្ឈាន ឈ្មោះថាសមដាលៈ ព្រោះមិនញាប់ញ័រ
 ក្នុងសុខធិន្តិទុក្ខ ដោយចតុត្តជ្ឈាន ឈ្មោះថាសមដាលៈ ព្រោះមិនញាប់
 ញ័រ ក្នុងរូបសញ្ញា បដិយសញ្ញា ធានត្តសញ្ញា ដោយតាតាសានញា-
 យននសមាបត្តិ ឈ្មោះថាសមដាលៈ ព្រោះមិនញាប់ញ័រ ក្នុងតាតា-
 សានញាយននសញ្ញា ដោយវិញ្ញាណញាយននសមាបត្តិ ឈ្មោះថា
 សមដាលៈ ព្រោះមិនញាប់ញ័រ ក្នុងវិញ្ញាណញាយននសញ្ញា ដោយ
 អាតិញ្ញញាយននសមាបត្តិ ឈ្មោះថាសមដាលៈ ព្រោះមិនញាប់ញ័រក្នុង
 អាតិញ្ញញាយននសញ្ញា ដោយនេវសញ្ញាសញ្ញាយននសមាបត្តិ ឈ្មោះ
 ថាសមដាលៈ ព្រោះមិនញាប់ញ័រ មិនការម្រឹក មិនរំលឹបកង្កីទុទ្ធាផង
 ក្នុងកិលេសវដិលប្រព្រឹត្តៈទៅតាមទុទ្ធាផង ក្នុងទុទ្ធាផង នេ សមដាលៈ ។

(៧៧) កាតម៌ វិបស្សនាគាលី ។ អនិច្ចារុបស្សនា ខិ
 បស្សនាគាលី ទុក្ខារុបស្សនា វិបស្សនាគាលី ។ មេ ។ មនិ
 មិស្សក្ការុបស្សនា វិបស្សនាគាលី រូបេ អនិច្ចារុបស្ស-
 នា វិបស្សនាគាលី រូបេ ទុក្ខារុបស្សនា វិបស្សនាគាលី
 ។ មេ ។ រូបេ មនិមិស្សក្ការុបស្សនា វិបស្សនាគាលី
 វេទនាយ សញ្ញាយ សង្ខារេសុ វិញ្ញាណោ ចក្កុស្មី
 ។ មេ ។ ជកមរណោ អនិច្ចារុបស្សនា វិបស្សនាគាលី
 ជកមរណោ ទុក្ខារុបស្សនា វិបស្សនាគាលី ជកមរ-
 ណោ មនិមិស្សក្ការុបស្សនា វិបស្សនាគាលី ។

វិបស្សនាគាលី កេតិកោ វិបស្សនាគាលី ។
 អនិច្ចារុបស្សនាយ មិច្ឆាសញ្ញាយ ។ កម្មតិកិ
 វិបស្សនាគាលី ទុក្ខារុបស្សនាយ សុខសញ្ញាយ
 ។ កម្មតិកិ វិបស្សនាគាលី អនិច្ចារុបស្សនាយ
 អត្តសញ្ញាយ ។ កម្មតិកិ វិបស្សនាគាលី

(៧៨) វិបស្សនាគាលី គេដ្ឋមម្ពេច ។ ការតិចារណាយេញ
 ថាមិនទៀង ឈ្មោះថាវិបស្សនាគាលី ការតិចារណាយេញ ថាមិនទៀង
 ឈ្មោះថាវិបស្សនាគាលី ។ មេ ។ ការតិចារណាយេញ ថាមិនទៀង
 ឈ្មោះថាវិបស្សនាគាលី ការតិចារណាយេញ ថាមិនទៀង ក្នុងរូប
 ឈ្មោះថាវិបស្សនាគាលី ការតិចារណាយេញ ថាមិនទៀង ក្នុងរូប ឈ្មោះ
 ថាវិបស្សនាគាលី ។ មេ ។ ការតិចារណាយេញ ថាមិនទៀង ក្នុងរូប
 ឈ្មោះថាវិបស្សនាគាលី ការតិចារណាយេញ ថាមិនទៀង ក្នុងវេទនា
 ក្នុងសញ្ញា ក្នុងសង្ខារ ក្នុងវិញ្ញាណ ក្នុងចក្ក ។ មេ ។ ក្នុងជកមរណា
 ឈ្មោះថាវិបស្សនាគាលី ការតិចារណាយេញ ថាមិនទៀង ក្នុងជកមរណា
 ឈ្មោះថាវិបស្សនាគាលី ការតិចារណាយេញ ថាមិនទៀង ក្នុងជកមរណា
 ឈ្មោះថាវិបស្សនាគាលី ។

សំនួរក្រតិកាភ្នំ វិបស្សនាគាលី គេវិបស្សនាគាលី ដោយ
 អត្តមម្ពេច ។ ឈ្មោះថាវិបស្សនាគាលី ព្រោះមិនញាប់ញ័រ ក្នុង
 មិច្ឆាសញ្ញា ដោយការតិចារណាយេញ ថាមិនទៀង ឈ្មោះថាវិ-
 បស្សនាគាលី ព្រោះមិនញាប់ញ័រ ក្នុងសុខសញ្ញា ដោយការតិ-
 ចារណាយេញ ថាមិនទៀង ឈ្មោះថាវិបស្សនាគាលី ព្រោះមិនញាប់
 ញ័រ ក្នុងអត្តសញ្ញា ដោយការតិចារណាយេញ ថាមិនទៀង

និព្វិន្ទនុបស្សនាយ និព្វិយា ន កាម្មតិកំ វិបស្សនា
នាតលំ វិភាទនុបស្សនាយ ភកេ ន កាម្មតិកំ
វិបស្សនាតលំ និរោទនុបស្សនាយ សមុទយេ ន
កាម្មតិកំ វិបស្សនាតលំ បដិវិស្សក្កនុបស្សនាយ
នាតានេ ន កាម្មតិកំ វិបស្សនាតលំ អវិជ្ជាយ ន
អវិជ្ជាសហកកក្កិលេសេ ច ទានុ ច ន កាម្មតិ ន ច-
លតិ ន វេទតិកំ វិបស្សនាតលំ ឥនិ វិបស្សនាតលំ ។

(៧៧) កាតមាធិ នស សេក្កុតលាធិ នស
អសេក្កុតលាធិ ។ សម្មាទិដ្ឋិ សិក្ខតិកំ សេក្កុតលំ
តតុ សិក្ខតត្តា អសេក្កុតលំ សម្មាសង្កប្បំ សិក្ខតិកំ
សេក្កុតលំ តតុ សិក្ខតត្តា អសេក្កុតលំ សម្មាវាទិ
។ ចេ។ សម្មាកម្មន្តំ សម្មាភាជិវិ សម្មាវាយាមិ សម្មា-
សតិ សម្មាសមាធិ សម្មាញាណំ ។ ចេ។ សម្មាវិមុត្តិ(១)
សិក្ខតិកំ សេក្កុតលំ តតុ សិក្ខតត្តា អសេក្កុតលំ
ឥមាធិ នស សេក្កុតលាធិ នស អសេក្កុតលាធិ ។

• ១. សម្មាភាជិវិ សម្មាវាយាមិ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ សម្មាញាណំ
។ ចេ។ សម្មាវិមុត្តិ វិស្សុត្តិ ។

ឈ្មោះថា វិបស្សនាតលៈ ព្រោះមិនញាប់ញ័រ ក្នុងសេចក្តីកកយ
ដោយការពិចារណាយើង ថាគួររឿយណាយ ឈ្មោះថាវិបស្សនា-
តលៈ ព្រោះមិនញាប់ញ័រ ក្នុងកត្ត ដោយការពិចារណាយើង ថា
គួរសោយ ឈ្មោះថាវិបស្សនាតលៈ ព្រោះមិនញាប់ញ័រ ក្នុងការភឹប
ឡើង ដោយការពិចារណាយើង ថាគួរការលេត់ ឈ្មោះថាវិបស្សនាតលៈ
ព្រោះមិនញាប់ញ័រ ក្នុងសេចក្តីច្រកាន់ ដោយការពិចារណាយើង
ថាគួរលេះ ឈ្មោះថាវិបស្សនាតលៈ ព្រោះមិនញាប់ញ័រ មិនម្រើក
មិនរំភើប ក្នុងអវិជ្ជាឥនិ ក្នុងកិលេសដែលកើតលេត់ជាមួយគ្នាឥនិអវិជ្ជា
ឥនិ ក្នុងទុក្ខឥនិ នេះ វិបស្សនាតលៈ ។

(៧៨) សេក្កុតលៈ ១០ នីតិសេក្កុតលៈ ១០ កើដូចម្តេច ។
ឈ្មោះថាសេក្កុតលៈ ព្រោះកំពុងសិក្សាខ្លួនសម្មាទិដ្ឋិ ឈ្មោះថាអសេក្កុ-
តលៈ ព្រោះភាពខ្លាចបុគ្គលដែលបានសិក្សាហើយ ក្នុងសម្មាទិដ្ឋិនោះ
ឈ្មោះថាសេក្កុតលៈ ព្រោះកំពុងសិក្សាខ្លួនសម្មាសង្កប្បៈ ឈ្មោះថាអសេ-
ក្កុតលៈ ព្រោះភាពខ្លាចបុគ្គលដែលបានសិក្សាហើយ ក្នុងសម្មាសង្កប្បៈ
នោះ ឈ្មោះថាសេក្កុតលៈ ព្រោះកំពុងសិក្សា ខ្លួនសម្មាវាទិ ។ ចេ។
ខ្លួនសម្មាកម្មន្តៈ ខ្លួនសម្មាភាជិវិ ខ្លួនសម្មាវាយាមិ ខ្លួនសម្មាសតិ ខ្លួន
សម្មាសមាធិ ខ្លួនសម្មាញាណៈ ។ ចេ។ ខ្លួនសម្មាវិមុត្តិ ឈ្មោះថាអសេក្កុ-
តលៈ ព្រោះភាពខ្លាចបុគ្គលដែលបានសិក្សាហើយ ក្នុងសម្មាវិមុត្តិ នេះ

(១០០) កកតមាទិ នស ទិណាសវតលាទិ ។ ឥឡ
 ទិណាសវស្ស កិក្កុនោ អនិច្ចតោ សព្វេ សង្ការ
 យជាត្វតំ សឌ្ឍប្បញ្ញាយ សុនិដ្ឋា ហោន្តិ យម្យ
 ទិណាសវស្ស កិក្កុនោ អនិច្ចតោ សព្វេ សង្ការ
 យជាត្វតំ សឌ្ឍប្បញ្ញាយ សុនិដ្ឋា ហោន្តិ ឥឡម្យ
 ទិណាសវស្ស កិក្កុនោ ពលំ ហោតិ យំ ពលំ អាកម្ម
 ទិណាសវេ កិក្កុ អាសវាទំ ទយំ បដិជាតាតិ
 ទិណា មេ អាសវាតិ ។

បុន ធម៌ ទិណាសវស្ស កិក្កុនោ អង្គារកាស្ស
 បមា កាមា យជាត្វតំ សឌ្ឍប្បញ្ញាយ សុនិដ្ឋា ហោន្តិ
 យម្យ ទិណាសវស្ស កិក្កុនោ អង្គារកាស្សបមា
 កាមា យជាត្វតំ សឌ្ឍប្បញ្ញាយ សុនិដ្ឋា ហោន្តិ
 ឥឡម្យ ទិណាសវស្ស កិក្កុនោ ពលំ ហោតិ យំ
 ពលំ អាកម្ម ទិណាសវេ កិក្កុ អាសវាទំ ទយំ
 បដិជាតាតិ ទិណា មេ អាសវាតិ ។

(១០០) ទិណាសវតលេ: (កម្លាំងព្រះទិណាស្រព) ១០ តើដូចម្តេច ។

កិក្កុជាព្រះទិណាស្រពក្នុងសាសនាខ្មែរ បានឃើញជាក់តាមពិត ដោយ
 ប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃ ខ្លួនស្តាប់តាំងតូច ជាមិនទៀង គ្រងដែលកិក្កុជាព្រះ
 ទិណាស្រព បានឃើញជាក់តាមពិត ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃ ខ្លួនស្តាប់
 តាំងតូច ជាមិនទៀង នេះឯងជាកម្លាំង របស់កិក្កុជាព្រះទិណាស្រព
 ដែលជាកម្លាំង គឺកិក្កុជាព្រះទិណាស្រព កាស្រយហើយ ទើបដឹងច្បាស់
 ខ្លួនការអស់ ខែតាសវៈតាំងខ្យយថា កាត្មាអញអស់តាសវៈហើយ ។

មួយទៀត កិក្កុជាព្រះទិណាស្រព បានឃើញជាក់តាមពិត ដោយ
 ប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃ ខ្លួនកាមតាំងខ្យយ ថាមានទុបមាដោយរណ្តៅរើកភ្លើង
 គ្រងដែលកិក្កុជាព្រះទិណាស្រព បានឃើញជាក់តាមពិត ដោយប្រាជ្ញា
 ដ៏ប្រពៃ ខ្លួនកាមតាំងខ្យយ ថាមានទុបមាដោយរណ្តៅរើកភ្លើង នេះ
 ឯងជាកម្លាំង របស់កិក្កុជាព្រះទិណាស្រព ដែលជាកម្លាំង គឺកិក្កុជា
 ព្រះទិណាស្រព កាស្រយហើយ ទើបដឹងច្បាស់ខ្លួនការអស់ ខែតាសវៈ
 តាំងខ្យយ ថា កាត្មាអញអស់តាសវៈហើយ ។

បុន ចមរំ ទីណាសវស្ស ភិក្ខុនោ វិវេកាធិដ្ឋិ
 ចិត្តំ ហោតិ វិវេកាចោណំ វិវេកាបញ្ញាវំ វិវេកាដ្ឋិ
 នេក្ខម្មាភិវតំ ព្យុទ្តិក្ខតំ សព្វសោ អាសវដ្ឋានិយេហិ
 ធម្មេហិ យម្យំ ទីណាសវស្ស ភិក្ខុនោ វិវេកាធិដ្ឋិ
 ចិត្តំ ហោតិ វិវេកាចោណំ វិវេកាបញ្ញាវំ វិវេកាដ្ឋិ
 នេក្ខម្មាភិវតំ ព្យុទ្តិក្ខតំ សព្វសោ អាសវដ្ឋានិយេហិ
 ធម្មេហិ ឥធម្យំ ទីណាសវស្ស ភិក្ខុនោ ពលំ ហោតិ
 យំ ពលំ អាគម្ម ទីណាសវេ ភិក្ខុ អាសវាធិ ធម៌
 បដិដានាតិ ទីណា មេ អាសវាតិ ។

បុន ចមរំ ទីណាសវស្ស ភិក្ខុនោ ចត្តារោ
 សតិច្យដ្ឋានា ភាវិតា ហោន្តិ សុភាវិតា យម្យំ
 ទីណាសវស្ស ភិក្ខុនោ ចត្តារោ សតិច្យដ្ឋានា ភាវិ-
 តា ហោន្តិ សុភាវិតា ឥធម្យំ ទីណាសវស្ស ភិក្ខុនោ
 ពលំ ហោតិ យំ ពលំ អាគម្ម ទីណាសវេ ភិក្ខុ
 អាសវាធិ ធម៌ បដិដានាតិ ទីណា មេ អាសវាតិ ។

មួយទៀត ភិក្ខុជាព្រះទីណាស្រព មានចិត្តធុរកិរិយា ទោរ
 ទៅកិរិយា ឈមទៅកិរិយា ភាំងនៅក្នុងកិរិយា ក្រេកអរក្នុងខេត្តម្លុះ
 ឃ្លាតចាកធម៌ទាំងឡាយ ដែលជាទីភាំងនៃអាសវៈទាំងពួង ត្រង់ដែលភិក្ខុ
 ជាព្រះទីណាស្រព មានចិត្តធុរកិរិយា ទោរទៅកិរិយា ឈមទៅកិរិយា
 កិរិយា ភាំងនៅក្នុងកិរិយា ក្រេកអរក្នុងខេត្តម្លុះ ឃ្លាតចាកធម៌ទាំងឡាយ
 ដែលជាទីភាំងនៃអាសវៈទាំងពួង នេះឯងជាកម្លាំង របស់ភិក្ខុជាព្រះ
 ទីណាស្រព ដែលជាកម្លាំង គឺភិក្ខុជាព្រះទីណាស្រព កាស្រ័យហើយ
 ទើបដឹងច្បាស់ ខ្លួនកាស្រ័យ នៃអាសវៈទាំងឡាយថា កត្តាអញ្ញាស័
 អាសវៈហើយ ។

មួយទៀត ភិក្ខុជាព្រះទីណាស្រព បានអប់រំ អប់រំល្អហើយ
 ខ្លួនសតិច្យដ្ឋាន ៤ ត្រង់ដែលភិក្ខុជាព្រះទីណាស្រព បានអប់រំ អប់រំ
 ល្អហើយ ខ្លួនសតិច្យដ្ឋាន ៤ នេះឯងជាកម្លាំង របស់ភិក្ខុជាព្រះ
 ទីណាស្រព ដែលជាកម្លាំង គឺភិក្ខុជាព្រះទីណាស្រព កាស្រ័យហើយ
 ទើបដឹងច្បាស់ខ្លួនកាស្រ័យ នៃអាសវៈទាំងឡាយថា កត្តាអញ្ញាស័
 អាសវៈហើយ ។

ប៉ុន្តែ ធម៌ ទីណាសវស្ស ភិក្ខុនោ ធម្មារោ
 សធម្មតា ភារិតា ហោន្ណំ សុភារិតា ។ ធម៌ ធម្មារោ
 ភារិតា ហោន្ណំ សុភារិតា បញ្ចុត្តរណិ ភា-
 រិតានិ ហោន្ណំ សុភារិតានិ បញ្ចុត្តរណិ ភា-
 រិតានិ ហោន្ណំ សុភារិតានិ សត្តោរោជ្ឈង្គំ ភារិតា
 ។ ធម៌ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ភារិតោ ហោតិ
 សុភារិតោ យធម្មំ ទីណាសវស្ស ភិក្ខុនោ អរិយោ
 អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ភារិតោ ហោតិ សុភារិតោ ឥធម្មំ
 ទីណាសវស្ស ភិក្ខុនោ ពលំ ហោតិ យំ ពលំ អា-
 ត្ម ទីណាសវស្ស ភិក្ខុ អាសវានំ ធម៌ បដិជាតានិ
 ទីណា មេ អាសវានិ ឥហានិ ធម្ម ទីណាសវស្ស
 ពលានិ ។

(១០១) កតមាទិ ធម្ម ឥទ្ធិពលានិ អធិដ្ឋានា ឥទ្ធិ
 វិក្កុត្តនា ឥទ្ធិ មចោមយា ឥទ្ធិ ញាណវិច្ឆារា ឥទ្ធិ ស-
 មាទិវិច្ឆារា ឥទ្ធិ អរិយោ ឥទ្ធិ កម្មវិបាកោ ឥទ្ធិ បុត្តា-
 វតោ ឥទ្ធិ វិជ្ជាមយា ឥទ្ធិ តត្ថ តត្ថ សម្មាបយោក-
 ម្យត្ថយា ឥជ្ឈានុជ្ជន ឥទ្ធិ ឥហានិ ធម្ម ឥទ្ធិពលានិ ។

ប្តេជ្ញាទៀត ភិក្ខុជាព្រះទីណាស្រព បានអប់រំ អប់រំល្អហើយ
 នូវសម្បត្តិ ៤ ៧ ៧ បានអប់រំ អប់រំល្អហើយ នូវឥទ្ធិបាទ
 ៤ បានអប់រំ អប់រំល្អហើយ នូវឥទ្ធិយ ៨ បានអប់រំ អប់រំ
 ល្អហើយ នូវពុលៈ ៨ បានអប់រំហើយ នូវពោជ្ឈង្គ ៧ ៧ ៧ បាន
 អប់រំ អប់រំល្អហើយ នូវមន្តប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរ គ្រង
 ដែលភិក្ខុជាព្រះទីណាស្រព បានអប់រំ អប់រំល្អហើយ នូវមន្តប្រកប
 ដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរ នេះឯងជាភ្នំ របស់ភិក្ខុជាព្រះទីណាស្រព
 ដែលជាភ្នំ ភិក្ខុជាព្រះទីណាស្រព ពស្រីយហើយ ទើបដឹងច្បាស់
 នូវការអស់ នៃភាសៈទាំងឡាយថា ពាក្យអញ អស់ពាលៈហើយ
 នេះ ទីណាសវពលៈ ១០ ។

(១០១) ឥទ្ធិពលៈ (ភ្នំឥទ្ធិ) ១០ ភីដូមេច បូជី គីការអធិ-
 ដ្ឋាន ១ បូជី គីការធ្វើឱ្យវិសេស ១ បូជី គីរីវិសេសប្រេបដោយចិត្ត ១
 បូជី គីការផ្សាយចេញដោយសារញាណ ១ បូជី គីការផ្សាយចេញដោយ
 សារសមាទិ ១ បូជី គីណុជាតិប្រសើរ ១ បូជី គីរិអធិវិសេស ១ បូជី របស់
 បុគ្គលមានបុណ្យ ១ បូជី សម្រេចដោយសារវិជ្ជា ១ បូជី ដោយអកុសលសម្រេច
 ព្រោះការប្រកបត្រូវ ក្នុងអំពើនោះ ជាបច្ច័យ ១ នេះ ឥទ្ធិពលៈ ១០ ។

[១០២] កតតម៉ាធិ ធនសៈ តថាគតពលាធិ ។ ឥធិ
 តថាគតោ ហំធាត្វ ហំធាតោ អដ្ឋាធាត្វ អដ្ឋាធាតោ
 យដាភ្នតំ បដាបាតិ យម្បិ តថាគតោ ហំធាត្វ
 ហំធាតោ អដ្ឋាធាត្វ អដ្ឋាធាតោ យដាភ្នតំ បដាបាតិ
 ឥធិម្បិ តថាគតស្ស តថាគតលំ ហោតិ យំ ពលំ
 អាគម្ម តថាគតោ អាសកណ្ណាធិ បដិដាបាតិ បរិសាស្ស
 សីហនាធិ ធនតំ ព្រហ្មចក្កំ បរិក្កេតិ ។
 បុណ បេរិ តថាគតោ អតីតាបាគកប្បុប្បដ្ឋា-
 ធិ កម្មសមាទានាធិ ហំធាសោ ហេតុសោ វិបាកំ
 យដាភ្នតំ បដាបាតិ យម្បិ តថាគតោ អតីតាបា-
 គកប្បុប្បដ្ឋាធិ កម្មសមាទានាធិ ហំធាសោ ហេតុ-
 សោ វិបាកំ យដាភ្នតំ បដាបាតិ ឥធិម្បិ តថា-
 គតស្ស តថាគតលំ ហោតិ យំ ពលំ អាគម្ម
 តថាគតោ អាសកណ្ណាធិ បដិដាបាតិ បរិសាស្ស
 សីហនាធិ ធនតំ ព្រហ្មចក្កំ បរិក្កេតិ ។

[១០២] ភវាគភវៈ (កម្លាំងព្រះគោតម) ១០ កើដូចម្តេច ។
 ព្រះគោតមក្នុងរោគានេះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់តាមពិត នូវហេតុក្តី ថាជា
 ហេតុក្តីផង នូវហេតុមិនក្តី ថាជាហេតុមិនក្តីផង ត្រង់ដែលព្រះគោ-
 តម ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់តាមពិត នូវហេតុក្តី ថាជាហេតុក្តីផង នូវហេតុ
 មិនក្តី ថាជាហេតុមិនក្តីផង នេះឯងជាភវាគភវៈ របស់ព្រះគោតម
 ដែលជាពលៈ គឺព្រះគោតមកាស្រ័យហើយ ទើបទ្រង់ប្តេជ្ញា នូវហំនៈ
 ដ៏ប្រសើរ ទើបទ្រង់បដិសម្ពុតសីហនាធិ ក្នុងភ្នកបរិសេន ទើបទ្រង់ញ៉ាំង
 ព្រហ្មចក្រ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។
 មួយទៀត ព្រះគោតម ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់តាមពិត នូវដែលវិបាកនៃ
 កម្មសមាទាន ដែលជាអតីត អនាគតនឹងបច្ចុប្បន្ន ភាមហំនៈនឹងភាម
 ហេតុ ត្រង់ដែលព្រះគោតមទ្រង់ជ្រាបច្បាស់តាមពិត នូវដែលវិបាកនៃ
 កម្មសមាទាន ដែលជាអតីត អនាគតនឹងបច្ចុប្បន្ន ភាមហំនៈនឹងភាម
 ហេតុ នេះឯងជាភវាគភវៈ របស់ព្រះគោតម ដែលជាពលៈ គឺ
 ព្រះគោតមកាស្រ័យហើយ ទើបទ្រង់ប្តេជ្ញានូវហំនៈដ៏ប្រសើរ ទើបទ្រង់
 បដិសម្ពុតសីហនាធិក្នុងភ្នកបរិសេន ទើបទ្រង់ញ៉ាំងព្រហ្មចក្រឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។

បុព្វ ចមរំ តថាគតោ សព្វត្ថកាមិដិបដិបទិ
 យថាភូតំ បដាទាតិ យម្យំ តថាគតោ សព្វត្ថកាមិដិ-
 បដិបទិ យថាភូតំ បដាទាតិ ឥធម្មំ តថាគតស្ស
 តថាគតាលំ ហោតិ យំ ពលំ អាច្ឆ តថាគ-
 តោ អាសកណ្ណានំ បដិដាទាតិ បរិសាសុ សីហា-
 ទានំ ននតិ ព្រហ្មទក្កំ បរិត្តតិ ។

បុព្វ ចមរំ តថាគតោ អនេកោតុណាណាតុ-
 លោកំ យថាភូតំ បដាទាតិ យម្យំ តថាគតោ
 អនេកោតុណាណាតុលោកំ យថាភូតំ បដាទាតិ
 ឥធម្មំ តថាគតស្ស តថាគតាលំ ហោតិ ។ បេ ។

បុព្វ ចមរំ តថាគតោ សត្តានំ ទាទានិម្មត្តិកតំ
 យថាភូតំ បដាទាតិ យម្យំ តថាគតោ សត្តានំ ទាទានិ-
 ម្មត្តិកតំ យថាភូតំ បដាទាតិ ឥធម្មំ តថាគតស្ស ។ បេ ។

បុព្វ ចមរំ តថាគតោ បរសត្តានំ បរមុត្តណានំ
 ឥន្ទ្រិយបរេបរិយត្តិ យថាភូតំ បដាទាតិ យម្យំ ត-
 ថាគតោ បរសត្តានំ បរមុត្តណានំ ឥន្ទ្រិយបរេបរិ-
 យត្តិ យថាភូតំ បដាទាតិ ឥធម្មំ តថាគតស្ស ។ បេ ។

មួយទៀត ព្រះភោគត ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំបដិបទាជា
 ដំណើរទៅកាន់ប្រយោជន៍ចាំឥត្តិ ត្រង់ដែលព្រះភោគត ទ្រង់ជ្រាប
 ច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ប្រយោជន៍ចាំឥត្តិ នេះឯង
 ជា ភោគតពលៈ របស់ព្រះភោគត ដែលជាពលៈ គឺព្រះភោគត
 អាស្រ័យហើយ ទើបច្តង ខ្ញុំយ៉ាងដ៏ប្រសើរ ទើបទ្រង់បន្តិច្នៃសីហនាទ
 ក្នុងពួកបរិស័ទ ទើបទ្រង់ញ៉ាំងព្រហ្មចក្រ ឲ្យប្រច្រើក្តៅ ។

មួយទៀត ព្រះភោគតទ្រង់ជ្រាបច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំរលោក មាន
 ធាតុច្រើន ឬមានធាតុផ្សេងៗ ត្រង់ដែលព្រះភោគត ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់
 តាមពិត ខ្ញុំរលោក មានធាតុច្រើន ឬមានធាតុផ្សេងៗ នេះឯងជា
 ភោគតពលៈ របស់ព្រះភោគត ។ បេ ។

មួយទៀត ព្រះភោគតទ្រង់ជ្រាបច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំកញ្ជាស្រ័យ
 ផ្សេងៗ គ្នា របស់ពួកសត្វ ត្រង់ដែលព្រះភោគត ទ្រង់ច្បាស់តាមពិត
 ខ្ញុំកញ្ជាស្រ័យផ្សេងៗ គ្នា របស់ពួកសត្វ នេះឯង ជាភោគតពលៈ
 របស់ព្រះភោគត ។ បេ ។

មួយទៀត ព្រះភោគតទ្រង់ជ្រាបច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំកាតនៃឥន្ទ្រិយ
 ទង់ទ្រង់និពាសក្តា របស់សត្វដទៃ របស់បុគ្គលដទៃ ត្រង់ដែលព្រះភោគត
 ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំកាតនៃឥន្ទ្រិយទង់ទ្រង់និពាសក្តា របស់សត្វដទៃ
 របស់បុគ្គលដទៃ នេះឯង ជាភោគតពលៈ របស់ព្រះភោគត ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពុត្តមគ្គោ

បុណ្ណ ចបរំ តថាគតោ ឈានវិមោក្ខសមាធិសមា-
បត្តិដំ សង្កិលេសំ វេណិយំ វុដ្ឋាដំ យថាភូតិ
បដាបាតិ យម្យំ តថាគតោ ឈានវិមោក្ខសមាធិ-
សមាបត្តិដំ សង្កិលេសំ វេណិយំ វុដ្ឋាដំ យថាភូតិ
បដាបាតិ ឥធម្មំ តថាគតស្ស ។ មេ ។

បុណ្ណ ចបរំ តថាគតោ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសិ
អនុស្សាតិ សេយ្យដីដំ ឯកំបិ ជាតិ ទ្វេបិ ជាតិ-
យោ ។ មេ ។ ឥតិ សាគារិ សុទ្ធនេសំ អនេក-
វិហិតំ បុព្វេនិវាសិ អនុស្សាតិ យម្យំ តថាគតោ
អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសិ អនុស្សាតិ សេយ្យដីដំ
ឯកំបិ ជាតិ ទ្វេបិ ជាតិយោ ។ មេ ។ ឥធម្មំ
តថាគតស្ស ។ មេ ។

បុណ្ណ ចបរំ តថាគតោ ទិព្វេន ចក្កេន វិសុទ្ធន
អតិក្កន្តនានុសកេន សត្តេ ចស្សតិ ចវមាទេ ឧបបដ្ឋ-
មាទេ យម្យំ តថាគតោ ទិព្វេន ចក្កេន វិសុទ្ធន អតិ-
ក្កន្តនានុសកេន ។ មេ ។ ឥធម្មំ តថាគតស្ស ។ មេ ។

មួយទៀត ព្រះតថាគត ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំសេចក្តី
សៅហ្មង ខ្ញុំសេចក្តីផ្លូវផង ខ្ញុំការចេញ ខែឈាន វិមោក្ខ សមាធិ
និងសមាបត្តិ ត្រង់ដែលព្រះតថាគត ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំសេច-
ក្តីសៅហ្មង ខ្ញុំសេចក្តីផ្លូវផង ខ្ញុំការចេញ ខែឈាន វិមោក្ខ សមាធិ
និងសមាបត្តិ នេះឯងជាតថាគតពលៈ របស់ព្រះតថាគត ។ មេ ។

មួយទៀត ព្រះតថាគត ទ្រង់លើកឃើញ ខ្ញុំខន្ធចក្ខុកៈ ដែល
ធ្លាប់កស្រីយាយហើយក្នុងកាលមុន បានច្រើនជាតិ គឺ ទ្រង់លើកឃើញ
១ ជាតិខ្លះ២ ជាតិខ្លះ ។ មេ ។ ទ្រង់លើកឃើញខ្ញុំខន្ធចក្ខុកៈ ដែល
ធ្លាប់កស្រីយាយហើយក្នុងកាលមុន បានច្រើនជាតិ ក្រុមទាំងការនិង
ទស្ស ដោយប្រការផ្លូវត្រង់ដែលព្រះតថាគត ទ្រង់លើកឃើញខ្ញុំ
ខន្ធចក្ខុកៈ ដែលធ្លាប់កស្រីយាយហើយក្នុងកាលមុន បានច្រើនជាតិ
គឺ ទ្រង់លើកឃើញបាន ១ ជាតិខ្លះ២ ជាតិខ្លះ ។ មេ ។ នេះឯង ជា
តថាគតពលៈ របស់ព្រះតថាគត ។ មេ ។

មួយទៀត ព្រះតថាគតទ្រង់ឃើញខ្ញុំពួកសត្វ ដែលច្បុកនិងកើត
ឡើង ដោយចក្ខុដូចជាទិព្វ ដំបូរសុខ កន្លងបដិ ខ្ញុំចក្ខុរបស់មនុស្ស
ធម្មតា ត្រង់ដែលព្រះតថាគត ទ្រង់ឃើញពួកសត្វ ។ មេ ។ ដោយ
ចក្ខុដូចជាទិព្វ ដំបូរសុខ កន្លងបដិខ្ញុំចក្ខុរបស់មនុស្សធម្មតា នេះឯង
ជាតថាគតពលៈ របស់ព្រះតថាគត ។ មេ ។

បុព្វ ចបរំ តថាគតោ អាសវាធំ ទយា អថាសវំ
 ទេពោវមុត្តំ បញ្ញាវមុត្តំ ទិដ្ឋោ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា
 សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតិ យម្យំ តថាគតោ
 អាសវាធំ ទយា អថាសវំ ទេពោវមុត្តំ បញ្ញាវមុត្តំ
 ទិដ្ឋោ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧប-
 សម្បជ្ជំ វិហារតិ ឥធម្យំ តថាគតស្ស តថាគត-
 ពលំ ហោតំ យំ ពលំ អាកម្ម តថាគតោ អា-
 សកណ្ណាធំ បដិដាទាតិ បរិសាសុ សីហនាធំ ទទតិ
 ព្រហ្មចក្កំ បរិវត្តតិ ឥមាធំ ទស តថាគតពលាធំ ។

(១០៣) កេនត្ថេន សទ្ធាពលំ កេនត្ថេន វិ-
 យពលំ កេនត្ថេន សតិពលំ កេនត្ថេន សមាធិពលំ
 កេនត្ថេន បញ្ញាពលំ កេនត្ថេន ហិរិពលំ កេនត្ថេន
 ឧត្តប្បពលំ កេនត្ថេន បដិសង្កាមពលំ កេនត្ថេន ត-
 ថាគតពលំ ។ អស្សន្ទិយេ អកម្មវិយដ្ឋេន សទ្ធាពលំ
 កោសដ្ឋេ អកម្មវិយដ្ឋេន វិយពលំ បមាទេ អកម្ម-
 វិយដ្ឋេន សតិពលំ ឧទ្ធុទ្ធុ អកម្មវិយដ្ឋេន សមាធិពលំ

មួយទៀត ព្រះគថាគតបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខ
 របស់ព្រះអង្គក្នុងបច្ចុប្បន្ន ឱ្យចេញវិមុត្តិ និងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមាន
 ភាសវៈ ព្រោះការអស់ភាសវៈទាំងឡាយ ហើយសម្រេចសម្រាន្តទៅ
 ត្រង់ដែលព្រះគថាគត បានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខ របស់
 ព្រះអង្គក្នុងបច្ចុប្បន្ន ឱ្យចេញវិមុត្តិ និងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានភាសវៈ
 ព្រោះការអស់ភាសវៈទាំងឡាយ ហើយសម្រេចសម្រាន្តទៅ នេះឯងជា
 គតថាគតពលៈ របស់ព្រះគថាគត ដែលជាពលៈ គឺព្រះគថាគតកាស្រីយ
 ហើយ ទើបទ្រង់យូដ្ឋាឱ្យវាខ្លះដ៏ប្រសើរ ទើបទ្រង់បន្តិសីហនាទុក្ខក្នុង
 ហិរិវ ទើបទ្រង់ញ៉ាំងព្រហ្មចក្រឱ្យប្រតិក្កទៅ នេះ គថាគតពលៈ ១០ ។

(១០៣) សទ្ធាពលៈ ដោយអក្ខដូចម្តេច វិយពលៈ ដោយ
 អក្ខដូចម្តេច សតិពលៈ ដោយអក្ខដូចម្តេច សមាធិពលៈ ដោយអក្ខដូច
 ម្តេច បញ្ញាពលៈ ដោយអក្ខដូចម្តេច ហិរិពលៈ ដោយអក្ខដូចម្តេច
 ឧត្តប្បពលៈ ដោយអក្ខដូចម្តេច បដិសង្កាមពលៈ ដោយអក្ខដូចម្តេច
 តថាគតពលៈ ដោយអក្ខដូចម្តេច ។ សទ្ធាពលៈ ដោយអក្ខថាមិន
 កម្រើក ព្រោះការណ៍មិនគួរដ្ប វិយពលៈ ដោយអក្ខថាមិនកម្រើក
 ព្រោះសេចក្តីខ្ជិល សតិពលៈ ដោយអក្ខថាមិនកម្រើក ព្រោះការ
 ប្រវិហស សមាធិពលៈ ដោយអក្ខថាមិនកម្រើក ព្រោះសេចក្តីកាយងាយ

អវិជ្ជាយ អកុម្មយ ដ្ឋេន បញ្ញាតលំ ហិរិយតិ ទា-
 បកេ អកុសលេ ធម្មតិ ហិរិលំ ឱក្ខប្បតិ ហិម-
 កេ អកុសលេ ធម្មតិ ឱក្ខប្បតលំ ញាណោ
 កំលេសេ បដិសង្កាត៌តិ បដិសង្កាតលំ កត្ត
 ជាតា ធម្មា ឯកាសា ហោដ្ឋិតិ ភាវនាតលំ
 កត្ត ធម្មិ កំត្តិ វដ្ឋន្តិ អនវដ្ឋតលំ គេន ចិត្តិ
 សង្កណ្ណតិ កំតិ សង្កាហតលំ កំ កស្ស ទមតិ កំ
 ទន្តិ គេន ចិត្តិ បញ្ញាមតិ បញ្ញតិ គេន ចិត្តិ
 ធម្មិ ធម្មិ ធម្មិ ធម្មិ គេន ចិត្តិ វសិ
 វត្តតិ វសិ វសិ គេន ចិត្តិ អនិដ្ឋាតិ អនិដ្ឋា-
 តលំ គេន ចិត្តិ ឯកកុត្តន្តិ សមដតលំ កត្ត
 ជាតេ ធម្មេ អនុបស្សតិ វិបស្សនាតលំ កត្ត សិ-
 ក្ខតិ វេសក្ខតលំ កត្ត សិក្ខតត្តា អសេក្ខតលំ
 គេន វេសក្ខ ចិណ្ណតិ ចិណ្ណាសវតលំ កំ កស្ស
 វដ្ឋតិ វដ្ឋតលំ អប្បមេយ្យដ្ឋេន តជាតតតលន្តិ ។

ពលកថា ។

បញ្ញាតលៈ ដោយអក្កតាមិទ្ធកៈម្នាក់ ព្រោះកវិញ ឈ្មោះថាហិរិល
 ព្រោះខ្មាសចំពោះអកុសលធម៌វិលាមក ឈ្មោះថាឱក្ខប្បតលៈ ព្រោះខ្លាច
 ចំពោះអកុសលធម៌វិលាមក ឈ្មោះថាបដិសង្កាតលៈ ព្រោះពិបាកណាម្នាក់
 កំលេសដោយញាណ ឈ្មោះថាភាវនាតលៈ ព្រោះធម៌ចាំឱ្យយវិល
 កើតក្នុងទំនោរនាសវកមួយ ឈ្មោះថាអនវដ្ឋតលៈ ព្រោះទោសបង្កិច
 បន្តបមិនមានក្នុងធម៌នោះ ឈ្មោះថាសង្កាហតលៈ ព្រោះសង្ក្រាន្តចិត្ត
 ដោយធម៌នោះ ឈ្មោះថាទន្តិលៈ ព្រោះទេកុម្មៈអត់ធន់ចុះចំពោះធម៌-
 ជាតនោះ ឈ្មោះថាបញ្ញតិលៈ ព្រោះបញ្ញតិក្នុងដោយធម៌នោះ ឈ្មោះ
 ថាធម្មិលៈ ព្រោះសង្ខារៈមើលចំក្នុងដោយធម៌នោះ ឈ្មោះថាវសិ-
 វត្តលៈ ព្រោះញ៉ាំងចិត្តឱ្យច្រើនទៅក្នុងវិណាចដោយធម៌នោះ ឈ្មោះ
 ថាអនិដ្ឋាតលៈ ព្រោះអនិដ្ឋាតក្នុងដោយធម៌នោះ ឈ្មោះថាសមដតលៈ
 ព្រោះចិត្តមានការម្នាក់កមួយ ដោយធម៌នោះ ឈ្មោះថាវិបស្សនាតលៈ
 ព្រោះពិបាកណាមួយឱ្យធម៌ វិលកើតហើយក្នុងធម៌នោះ ឈ្មោះថា
 សេក្ខតលៈ ព្រោះកំពុងសិក្សាក្នុងធម៌នោះ ឈ្មោះថាអសេក្ខតលៈ ព្រោះ
 ភាវនាបុគ្គលបានសិក្សាហើយ ក្នុងធម៌នោះ ឈ្មោះថាវិណាសវតលៈ
 ព្រោះលោកសេវាសវៈហើយ ដោយធម៌នោះ ឈ្មោះថាវដ្ឋតលៈ
 ព្រោះធម៌ជាតនោះសង្រួបដល់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា តជាតតលៈ
 ដោយអក្កតាមិទ្ធកៈម្នាក់ ។

ចប់ ពលកថា ។

យុគនិទ្ទវិគ្គ សុញ្ញកថា

[២០៤] ឯវច្ឆេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកកំ សា.
វត្ថុយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថដិណ្ឌិកស្សាភមេ ។
អថទោ អាយស្មា អនន្ទោ យេន ភកកំ តេនុប-
សន្តមិ ឧបសន្តមិត្តា ភកកំ អភិវិនេត្តា ឯកមន្តិ-
និសំនិ ។ ឯកមន្តិ និសិន្ទោ ទោ អាយស្មា
អនន្ទោ ភកកំ ឯតនវេន សុញ្ញា លោកោ
សុញ្ញា លោកោតិ ភន្តេ វុទ្ធតិ កិញ្ញាវតា
នុ ទោ ភន្តេ សុញ្ញា លោកោតិ វុទ្ធតិ ។
យស្មា ទោ អនន្ត សុញ្ញំ អន្តេន វិ អន្តនិ-
យេន វិ តស្មា សុញ្ញា លោកោតិ វុទ្ធតិ កិញ្ញា-
នន្ត សុញ្ញំ អន្តេន វិ អន្តនិយេន វិ ចក្កំ ទោ
អនន្ត សុញ្ញំ អន្តេន វិ អន្តនិយេន វិ វុទា សុញ្ញា
អន្តេន វិ អន្តនិយេន វិ ចក្កវិញ្ញាណំ សុញ្ញំ អន្តេន
វិ អន្តនិយេន វិ ចក្កសម្មស្សា សុញ្ញា អន្តេន វិ
អន្តនិយេន វិ យឌ្ឍិទិ(៦) ចក្កសម្មស្សាឃ្នុយា ឧប្ប-
ន្នតិ វេនយតំ សុទំ វិ ទុក្ខំ វិ អនុក្កមសុទំ វិ

យុគនិទ្ទវិគ្គ សុញ្ញកថា

[១០៤] ខ្ញុំបានស្តាប់មក យ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះ
ភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុង
សាវត្ថី ។ គ្រានោះ ព្រះមានទូមានអាយុ ចូលទៅតាមព្រះមានព្រះភាគ
លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចគង់ក្នុងទីសម-
គួរ ។ លុះព្រះមានទូមានអាយុ គង់សិបក្នុងទីសមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំ
ចូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះអង្គតែង
ពោលថា លោកសូន្យ លោកសូន្យ ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដែលព្រះអង្គ
ពោលថា លោកសូន្យ តើដោយហេតុដូចម្តេច ។ ម្ចាស់មានទូ ធម្មជាតិ
ដែលសូន្យចាកខ្លួនចូលក្នុងវត្តរបស់ខ្លួន ព្រោះហេតុណាព្រោះហេតុនោះ
ទើបគេជាគតិពោលថា លោកសូន្យ ម្ចាស់មានទូធម្មជាតិដែលសូន្យចាក
ខ្លួនចូលក្នុងវត្តរបស់ខ្លួន ម្ចាស់មានទូ ចក្កហ្មឺងឯង ជាធម្មជាតិសូន្យចាកខ្លួន
ចូលក្នុងវត្តរបស់ខ្លួន រូបសូន្យ ចាកខ្លួនចូលក្នុងវត្តរបស់ខ្លួន ចក្កវិញ្ញាណ
សូន្យចាកខ្លួន ឬចាកវត្តរបស់ខ្លួន ចក្កសម្មស្ស សូន្យចាកខ្លួនចូលក្នុង
វត្តរបស់ខ្លួន វេទនាណា ជាសុទ្ធតិ ជាទុក្ខតិ មិនមែនទុក្ខមិនមែន

តម្បី សុត្តំ អត្តនំ វា អត្តនិយេន វា សោតិ សុត្តំ
 ។ បេ ។ សន្តា សុត្តា យាមិ សុត្តំ កថា សុត្តា
 ជិក្ខុ សុត្តា រសា សុត្តា កាយោ សុត្តា
 ដោដ្ឋត្តា សុត្តា មហោ សុត្តា អត្តនំ វា អត្តនិ-
 យេន វា ជន្មា សុត្តា អត្តនំ វា អត្តនិយេន វា
 មហោវិញ្ញាណំ សុត្តំ អត្តនំ វា អត្តនិយេន វា មហា-
 សម្មាសម្ពុទ្ធ សុត្តោ អត្តនំ វា អត្តនិយេន វា យម្បី
 ជិ មហោសម្មសម្ពុទ្ធវុយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយតិ សុទ្ធំ វា
 ទុក្ខំ វា អនុក្ខមសុទ្ធំ វា តម្បី សុត្តំ អត្តនំ វា
 អត្តនិយេន វា យស្មា ទោ អាទន្ទ សុត្តំ អត្តនំ វា
 អត្តនិយេន វា តស្មា សុត្តោ លោកោតិ វុត្តតិ ។

[១០៥] សុត្តំ សុត្តំ^(១) សម្ពុទ្ធសុត្តំ វិចារណា-
 មសុត្តំ អត្តសុត្តំ លក្ខណសុត្តំ វិញ្ញាណសុត្តំ
 តទន្តសុត្តំ សមុច្ឆេទសុត្តំ ចជិច្ឆស្សន្តិសុត្តំ
 ជិស្សរណសុត្តំ អដ្ឋក្កសុត្តំ ពហិម្ពាសុត្តំ

• ១១. សុត្តសុត្តំ ។

សុទ្ធកិ កើតឡើង ព្រោះចក្កសម្ព័ស្ស ជាចម្លើយ វេទនាភារកិស្សន្ត
 ចាកខ្លួន ឬចាកកុដារបស់ខ្លួន ត្រចៀកស្លន្ត ។ បេ ។ សិវ្យង្គស្លន្ត
 ច្រមុះស្លន្ត ភ្នែកស្លន្ត អណ្តាតស្លន្ត រសស្លន្ត កាយស្លន្ត ដោ-
 ដ្ឋត្តៈស្លន្ត ចិត្តស្លន្ត ចាកខ្លួន ឬចាកកុដារបស់ខ្លួន ធម្មាម្មណ៍ស្លន្ត
 ចាកខ្លួន ឬចាកកុដារបស់ខ្លួន មហោវិញ្ញាណស្លន្ត ចាកខ្លួន ឬចាកកុ-
 ដារបស់ខ្លួន មហោសម្ព័ស្សស្លន្ត ចាកខ្លួន ឬចាកកុដារបស់ខ្លួន វេទនា
 ណា ជាសុទ្ធកិ ជាទុក្ខកិ មិនមែនទុក្ខមិនមែនសុទ្ធកិ កើតឡើង ព្រោះ
 មហោសម្ព័ស្ស ជាចម្លើយ វេទនាភារកិស្សន្តចាកខ្លួន ឬចាកកុដារបស់ខ្លួន
 មូលកានន្ត ធម្មជាតិវេទនាស្លន្ត ចាកខ្លួន ឬចាកកុដារបស់ខ្លួន ព្រោះ
 ហេតុណា ព្រោះហេតុនោះ ទើបកថាគតាពាយថា លោកស្លន្ត ។

[១០៥] ធម្មជាតិស្រាស្ត្រស្លន្ត ស្លន្ត សន្តិស្លន្ត ធម្មជាតិប្រប្រលេតាំងស្លន្ត
 ធម្មជាតិប្រាស្រីស្លន្ត លក្ខណៈស្លន្ត ធម្មជាតិសន្តិសន្តិសន្តិសន្តិសន្តិសន្តិ
 ជាស្លន្តដោយអន្តរនោះធម្មជាតិជាចម្លើយតាំងស្លន្តធម្មជាតិស្រាប់តាំង
 ស្លន្ត ធម្មជាតិលាស្រាចញតាំងស្លន្ត កាយកនៈវាងកុដារបស់ខ្លួន កាយកនៈ

នុកតោសុត្តំ សភាគសុត្តំ វិសភាគសុត្តំ វិសទា-
សុត្តំ បរិក្ខហសុត្តំ បដិលាភសុត្តំ បដិវេទសុត្តំ
ឯកក្កសុត្តំ ឆាន្តសុត្តំ ខន្តសុត្តំ អដិដ្ឋានសុត្តំ
បរិយោកហានសុត្តំ សម្មជានស្ស បរិក្ខហវិហានានិ
សព្វសុត្តានានិ បរមដ្ឋសុត្តំ ។

[២០៦] កតមំ សុត្តំ សុត្តំ ។ ចក្កំ សុត្តំ អត្តន
កំ អត្តនិយេន កំ និទ្ធន កំ ធុវេន កំ សស្សតេន កំ
អវិចរិណាមទ្រេន កំ សោតំ សុត្តំ ។ ចេ ។ យាមំ សុត្តំ
ជិក្ខុ សុត្តា កាយោ សុត្តោ មទោ សុត្តោ អត្តន
កំ អត្តនិយេន កំ និទ្ធន កំ ធុវេន កំ សស្ស-
តេន កំ អវិចរិណាមទ្រេន កំ វេទំ សុត្តំ សុត្តំ ។

[២០៧] កតមំ សង្ខារសុត្តំ ។ តាយោ សង្ខារ
បុញ្ញកិសង្ខារោ អបុញ្ញកិសង្ខារោ អនេញ្ញកិសង្ខា-
រោ បុញ្ញកិសង្ខារោ អបុញ្ញកិសង្ខារោ ច អនេញ្ញ-
កិសង្ខារោ ច សុត្តោ អបុញ្ញកិសង្ខារោ បុញ្ញកិ-
សង្ខារោ ច អនេញ្ញកិសង្ខារោ ច សុត្តោ អនេ-
ញ្ញកិសង្ខារោ បុញ្ញកិសង្ខារោ ច អបុញ្ញកិសង្ខារោ
ច សុត្តោ វេទេ តាយោ សង្ខារ ។

ខាងក្រៅសូន្យ កាយគនៈតាំងពីសូន្យ ធម្មជាតិមានចំណែកសេដ្ឋានតាំង
សូន្យ ធម្មជាតិមានចំណែកខុសគ្នាទាំងសូន្យ ការស្វែងរកសូន្យ ការកំណត់
សូន្យ ការបាត់បង់ព្រះតាំងសូន្យ ការចាត់ចូរសូន្យ ធម្មជាតិដូចគ្នាទាំង
សូន្យ ធម្មជាតិផ្សេងគ្នាទាំងសូន្យ ខន្តិសូន្យ ការអតិដ្ឋានសូន្យ ការឈាន
ចុះស្របសូន្យ ការបង្កើនសូន្យការប្រព្រឹត្តិ របស់បុគ្គលអ្នកដឹងខាង ឈ្មោះ
ជាសូន្យដ៏ក្រៃលែង ជាងធម្មជាតិសូន្យទាំងពួង ។

[១០៦] ធម្មជាតិសូន្យ សូន្យ កើដូចម្តេច ។ ចក្កសូន្យ
ដោយខ្លួនផង ដោយវត្ថុជាបេស្សន្តផង ដោយការទៀងផង ដោយការ
ពិតប្រាកដផង ដោយការទៀងទាត់ផង ដោយការមិនប្រែប្រួលជាធម្មតា
ផង ក្រៅទៀតសូន្យ ។ ចេ ។ ច្រមុះសូន្យ អណ្តាភសូន្យ កាយសូន្យ
ចិត្តសូន្យ ដោយខ្លួនផង ដោយវត្ថុជាបេស្សន្តផង ដោយការទៀងផង
ដោយការពិតប្រាកដផង ដោយការទៀងទាត់ផង ដោយការមិនប្រែប្រួល
ជាធម្មតាផង នេះ ធម្មជាតិសូន្យ សូន្យ ។

[១០៧] សង្ខារសូន្យ កើដូចម្តេច ។ សង្ខារ ពុំ គឺបុញ្ញកិសង្ខារ
១ អបុញ្ញកិសង្ខារ ១ អនេញ្ញកិសង្ខារ ១ បុញ្ញកិសង្ខារ សូន្យ ដោយ
អបុញ្ញកិសង្ខារផង ដោយអនេញ្ញកិសង្ខារផង ឯអបុញ្ញកិសង្ខារសូន្យ
ដោយបុញ្ញកិសង្ខារផង ដោយអនេញ្ញកិសង្ខារផង អនេញ្ញកិសង្ខារ
សូន្យដោយបុញ្ញកិសង្ខារផង ដោយអបុញ្ញកិសង្ខារផង នេះ សង្ខារ ពុំ ។

អថ(១) ភយោ សង្ខារំ កាយសង្ខារោ វិចី-
 សង្ខារោ ចិត្តសង្ខារោ កាយសង្ខារោ វិចីសង្ខារោ ច
 ចិត្តសង្ខារោ ច សុញ្ញោ វិចីសង្ខារោ កាយសង្ខា-
 រោ ច ចិត្តសង្ខារោ ច សុញ្ញោ ចិត្តសង្ខារោ កាយ-
 សង្ខារោ ច វិចីសង្ខារោ ច សុញ្ញោ ឥមេ ភយោ
 សង្ខារំ ។

អថ(២) ភយោ សង្ខារំ អតីតា សង្ខារំ អ-
 នាគតា សង្ខារំ បច្ចុប្បន្នា សង្ខារំ អតីតា សង្ខា-
 រំ អនាគតេហិ ច បច្ចុប្បន្នេហិ ច សង្ខារេហិ សុញ្ញា
 អនាគតា សង្ខារំ អតីតេហិ ច បច្ចុប្បន្នេហិ ច
 សង្ខារេហិ សុញ្ញា បច្ចុប្បន្នា សង្ខារំ អតីតេហិ
 ច អនាគតេហិ ច សង្ខារេហិ សុញ្ញា ឥមេ ភយោ
 សង្ខារំ ឥនំ សង្ខារសុញ្ញំ ។

[១០៨] កតមំ វិចរិណាមសុញ្ញំ ។ ជាតំ រូបំ ស-
 ការោ សុញ្ញំ វិភតំ រូបំ វិចរិណាតោវ សុញ្ញញ្ច
 ជាតា វេទនា សការោ សុញ្ញា វិភតា វេទនា
 វិចរិណាតា ចេវ សុញ្ញា ច ជាតា សុញ្ញា(៣)

១ ២ ៤. ឆាយិ ។ ៥ ៤. ឆាយិ ឆាយិ ។

សង្ខារំ ពុ វិចរិណាម ភយោសង្ខារំ ១ វិចីសង្ខារំ ១ ចិត្តសង្ខារំ ១
 កាយសង្ខារំ សូម្ប ដោយវិចីសង្ខារំផង ដោយចិត្តសង្ខារំផង វិចីសង្ខារំ
 សូម្ប ដោយកាយសង្ខារំផង ដោយចិត្តសង្ខារំផង ចិត្តសង្ខារំ សូម្ប
 ដោយកាយសង្ខារំផង ដោយវិចីសង្ខារំផង នេះ សង្ខារំ ពុ ។

សង្ខារំ ពុ វិចរិណាម គី អតីតសង្ខារំ ១ អនាគតសង្ខារំ ១
 បច្ចុប្បន្នសង្ខារំ ១ អតីតសង្ខារំសូម្ប ដោយអនាគតសង្ខារំផង ដោយ
 បច្ចុប្បន្នសង្ខារំផង ឯអនាគតសង្ខារំ សូម្ប ដោយអតីតសង្ខារំផង
 ដោយបច្ចុប្បន្នសង្ខារំផង បច្ចុប្បន្នសង្ខារំ សូម្ប ដោយអតីតសង្ខារំផង
 ដោយអនាគតសង្ខារំផង នេះ សង្ខារំ ពុ នេះ សង្ខារំសូម្ប ។

[១០៨] ធម្មជាតិប្រាប្បសូម្ប តើដូចម្តេច ។ រូប
 ដែលកើតហើយ ឈ្មោះថាសូម្ប ភមសភាវៈ រូបដែលទៅប្រាស
 ហើយ ឈ្មោះថាប្រាប្បសង្ខារំ ឈ្មោះថាសូម្បផង វេទនាដែលកើត
 ហើយ ឈ្មោះថាសូម្បភមសភាវៈ វេទនាដែលទៅប្រាសហើយ
 ឈ្មោះថាប្រាប្បសង្ខារំ ឈ្មោះថាសូម្បផង សញ្ញាដែលកើតហើយ

ជាតា សង្ខារ ជាតំ វិញ្ញាណំ ជាតំ ចក្កំ ។ មេ ។ ជា-
តោ ករោ សកាវេន សុញ្ញា វិគតោ ករោ វិបរិ-
ណាតោ ទេវ សុញ្ញា ច វេទំ វិបរិណាមសុញ្ញំ ។

[២០៧] កតមំ អត្តសុញ្ញំ ។ អត្តមេតិ មទំ សេ-
ដ្ឋមេតិ(១) មទំ វិសិដ្ឋមេតិ(២) មទំ យទិទំ សត្វសង្ខារ-
សមាថា សត្វមទិម្បដិទំស្សត្តោ តណ្ហាក្កយោ វិវា-
តោ និរោតោ និព្វានំ វេទំ អត្តសុញ្ញំ ។

[១០០] កតមំ លក្ខណសុញ្ញំ ។ ទ្វេ លក្ខណានិ
ពាលលក្ខណញ្ច បណ្ឌិតលក្ខណញ្ច ពាលលក្ខ-
ណំ បណ្ឌិតលក្ខណោន សុញ្ញំ បណ្ឌិតលក្ខណំ
ពាលលក្ខណោន សុញ្ញំ ។ តិណិ លក្ខណានិ ឧប្បា-
នលក្ខណំ វយលក្ខណំ បិទត្តាដក្កលក្ខណំ ឧ-
ប្បានលក្ខណំ វយលក្ខណោន ច បិទត្តាដក្កល-
ក្ខណោន ច សុញ្ញំ វយលក្ខណំ ឧប្បានលក្ខណោន
ច បិទត្តាដក្កលក្ខណោន ច សុញ្ញំ បិទត្តាដក្ក-
លក្ខណំ ឧប្បានលក្ខណោន ច វយលក្ខណោន ច

១ ខ. លទ្ធិ ផង ។ ២ ខ. វិសិដ្ឋ ផង ។ ខ. វិសេដ្ឋមេតិ ។

សង្ខារទាំងឡាយដែលកើតហើយ វិញ្ញាណដែលកើតហើយ ចក្កដែល
កើតហើយ ។ មេ ។ កតវេលក្ខណោន លេខាថាសូន្យ ភាម
សកាវេ កតវេលក្ខណោន លេខាថាប្រប្រលាសផង លេខាថា
សូន្យផង ។ នេះ ធម្មជាតិប្រប្រលាសទាំងសូន្យ ។

[១០៧] ធម្មជាតិប្រសើរសូន្យ តើដូចម្តេច ។ ការម្ចាស់ខ្លួន
សង្ខារទាំងឡាយ ការលេខ្លួនមទិទំទាំងឡាយ ការអសិវិនិច្ឆ័យ ការព្រាស
ចាកអម្រេក ការលក់ ព្រះនិព្វាន ឯណា ខ្លះជាបទដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ខ្លះ
ជាបទដ៏ប្រសើរ ខ្លះជាបទដ៏វិសេស នេះឯង ធម្មជាតិប្រសើរសូន្យ ។

[១១០] លក្ខណៈសូន្យ តើដូចម្តេច ។ លក្ខណៈ ៦ គឺពាលលក្ខណៈ ១
បណ្ឌិតលក្ខណៈ ១ ពាលលក្ខណៈ សូន្យដោយបណ្ឌិតលក្ខណៈ ៦
បណ្ឌិតលក្ខណៈ សូន្យដោយពាលលក្ខណៈ ។ លក្ខណៈ ៣ គឺ លក្ខណៈ
វៃការកើត ១ លក្ខណៈវៃការសូន្យ ១ លក្ខណៈវៃការប្រប្រលាសចាកការ
កាំងនៅ ១ លក្ខណៈវៃការកើត សូន្យ ដោយលក្ខណៈវៃការសូន្យផង
ដោយលក្ខណៈ វៃការប្រប្រលាសចាកការកាំងនៅផង ៦ លក្ខណៈវៃការ
សូន្យ សូន្យ ដោយលក្ខណៈ វៃការកើតផង ដោយលក្ខណៈវៃការ
ប្រប្រលាសចាកការកាំងនៅផង លក្ខណៈវៃការប្រប្រលាសចាកការកាំងនៅ
សូន្យ ដោយលក្ខណៈវៃការកើតផង ដោយលក្ខណៈវៃការសូន្យផង

សុត្តំ រូបស្ស ឧច្ចាទលក្ខណំ វយលក្ខណោ ន
 ធម៌តញ្ញធម្មលក្ខណោ ធម៌សុត្តំ រូបស្ស វយ-
 លក្ខណំ ឧច្ចាទលក្ខណោ ធម៌តញ្ញធម្មលក្ខ-
 ណោ ធម៌សុត្តំ រូបស្ស ធម៌តញ្ញធម្មលក្ខណំ ឧ-
 ច្ចាទលក្ខណោ ធម៌វយលក្ខណោ ធម៌សុត្តំ វេ-
 ទាយ សញ្ញាយ សង្ការំ វិញ្ញាណស្ស ចក្កស្ស
 ។ ចេ ។ ជរាមរណស្ស ឧច្ចាទលក្ខណំ វយលក្ខណោ
 ធម៌តញ្ញធម្មលក្ខណោ ធម៌សុត្តំ ជរាមរណស្ស
 វយលក្ខណំ ឧច្ចាទលក្ខណោ ធម៌តញ្ញធម្មលក្ខ-
 ណោ ធម៌សុត្តំ ជរាមរណស្ស ធម៌តញ្ញធម្មលក្ខណំ
 ឧច្ចាទលក្ខណោ ធម៌វយលក្ខណោ ធម៌សុត្តំ
 វេទិ លក្ខណសុត្តំ ។

[១១១] កតតំ វិក្កម្កនសុត្តំ ។ នេត្តម្មេន កាម-
 ច្ឆន្ទោ វិក្កម្កិតោ ទេវ បុត្រោ ធម៌អរាហនិទេន ព្យាបាទោ
 វិក្កម្កិតោ ទេវ សុត្រោ ធម៌អាណិកសញ្ញាយ ជិនិម្ពំ
 វិក្កម្កិតោវ សុត្តញ្ច អវិក្កេយេន ឧទ្ធច្ចំ វិក្កម្កិតោវ
 សុត្តញ្ច ធម្មវត្តានេន វិចិត្តិញ្ច វិក្កម្កិតោវ សុត្តោ ធម៌

លក្ខណៈវៃការកើតនៃរូប សូន្យ ដោយលក្ខណៈវៃការសូន្យផង ដោយ
 លក្ខណៈ វៃការប្រែប្រួលចាកការភាំងនៅផង លក្ខណៈវៃការសូន្យ
 នៃរូប សូន្យ ដោយលក្ខណៈវៃការកើតផង ដោយលក្ខណៈវៃការប្រ-
 ែប្រួលចាកការភាំងនៅផង លក្ខណៈវៃការប្រែប្រួល ចាកការភាំងនៅ
 នៃរូប សូន្យ ដោយលក្ខណៈវៃការកើតផង ដោយលក្ខណៈវៃការ
 សូន្យផង លក្ខណៈវៃការកើតនៃវេទនា សញ្ញា សង្ការ វិញ្ញាណ
 ចក្ក ។ ចេ ។ នៃជរាមរណៈ សូន្យ ដោយលក្ខណៈវៃការសូន្យ
 ផង ដោយលក្ខណៈវៃការប្រែប្រួលចាកការភាំងនៅផង លក្ខណៈវៃ
 ការសូន្យនៃជរាមរណៈ សូន្យ ដោយលក្ខណៈ វៃការកើតផង ដោយ
 លក្ខណៈវៃការប្រែប្រួលចាកការភាំងនៅផង លក្ខណៈវៃការប្រែប្រួល
 ចាកការភាំងនៅ នៃជរាមរណៈ សូន្យ ដោយលក្ខណៈវៃការកើតផង
 ដោយលក្ខណៈវៃការសូន្យផង នេះ លក្ខណៈសូន្យ ។

[១១២] ធម្មជាតិសន្តិកំសន្តិកំសន្តិកំសន្តិកំសន្តិកំ កេដ្ឋចម្ពុត ។ កាមច្ចន្តៈ
 ភេសន្តិកំសន្តិកំសន្តិកំសន្តិកំសន្តិកំ ដោយខេត្តម្មៈ ព្យាបាទ ភេសន្តិកំសន្តិកំ
 ផង សូន្យផង ដោយអព្យាបាទ បីមម្ម ភេសន្តិកំសន្តិកំសន្តិកំ សូន្យផង
 ដោយការលាភសញ្ញា ទទ្ធច្ចៈ ភេសន្តិកំសន្តិកំសន្តិកំសន្តិកំដោយការមិន
 រាយមាយ វិចិត្តិញ្ច ភេសន្តិកំសន្តិកំសន្តិកំសន្តិកំ ដោយការកំណត់នូវធម៌

ញាលោទ អវិជ្ជា វិក្កម្ពិតា ទេវ សុត្តា ច ខាម្ម-
 ជ្ជេន អភិ វិក្កម្ពិតា ទេវ សុត្តា ច បឋមជ្ឈានេន
 ធីវរណា វិក្កម្ពិតា ទេវ សុត្តា ច ។ បេ ។ អរហត្តម-
 ក្កេន សម្មត្តិលសា វិក្កម្ពិតា ទេវ សុត្តា ច ឥទ្ធិ
 វិក្កម្ពនសុត្តំ ។

(១០២) កកមំ តទន្តសុត្តំ ។ នេក្ខេន កា-
 មច្ឆន្ទោ តទន្តសុត្តោ អព្យាខានេន ព្យាខានោ តទ-
 ន្តសុត្តោ កាលោកសញ្ញាយ បីនមិទ្ធិ តទន្តសុត្តំ
 អវិក្កេបេន ឡទ្ធិ តទន្តសុត្តំ ធម្មវគ្គានេន វិចិត្តោ
 តទន្តសុត្តោ ញាលោទ អវិជ្ជា តទន្តសុត្តោ ខាម្ម-
 ជ្ជេន អភិ តទន្តសុត្តោ បឋមជ្ឈានេន ធីវរណា
 តទន្តសុត្តោ ។ បេ ។ វិជ្ជនានុបស្សនាយ សញ្ញាក-
 កិចិវេសា តទន្តសុត្តោ ឥទ្ធិ តទន្តសុត្តំ ។

(១០៣) កកមំ សមុច្ឆេទសុត្តំ ។ នេក្ខេន
 កាមច្ឆន្ទោ សមុច្ឆេទោ ទេវ សុត្តោ ច អព្យា-
 ខានេន ព្យាខានោ សមុច្ឆេទោ ទេវ សុត្តោ
 ច កាលោកសញ្ញាយ បីនមិទ្ធិ សមុច្ឆេទោ
 សុត្តោ អវិក្កេបេន ឡទ្ធិ សមុច្ឆេទោ សុត្តោ

អវិជ្ជា គេសន្តិកសន្តិទផង សូន្យផង ដោយញាលា អភិ (សេចក្តី
 មិនក្រកអរ) គេសន្តិកសន្តិទផង សូន្យផង ដោយពុម្ពផ្ទះ ធីវរណៈ
 គេសន្តិកសន្តិទផង សូន្យផង ដោយបឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ កាលស
 ចាំនិសសំ គេសន្តិកសន្តិទផង សូន្យផង ដោយអហត្តមក្ក ទេ
 ធម្មវគ្គសន្តិកសន្តិទចាំនិសសុ ។

(១១២) ធម្មវគ្គសូន្យដោយអន្តិទោ តើដូចម្តេច ។ កាមច្ឆន្ទៈ
 សូន្យដោយអន្តិទោ គឺដោយខេត្ត ព្យាបាទ សូន្យដោយអន្តិទោ គឺ
 ដោយអព្យាបាទ បីនមិទ្ធិ សូន្យដោយអន្តិទោ គឺដោយកាលោកស-
 ញា ទទ្ធិ សូន្យដោយអន្តិទោ គឺដោយការមិនរាយមាយ វិចិត្តោ
 សូន្យដោយអន្តិទោ គឺដោយការកំណត់នូវធម៌ អវិជ្ជា សូន្យដោយអន្តិ-
 ទោ គឺដោយញាលា អភិ សូន្យដោយអន្តិទោ គឺដោយពុម្ពផ្ទះ
 ធីវរណៈ សូន្យដោយអន្តិទោ គឺដោយបឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ ការ
 ប្រកាន់មាំដោយសំយោគ សូន្យដោយអន្តិទោ គឺដោយវិជ្ជនានុបស្សនា
 ទេ ធម្មវគ្គសូន្យដោយអន្តិទោ ។

(១១៣) ធម្មវគ្គវគ្គវិជ្ជនានុបស្សនា តើដូចម្តេច ។ កាមច្ឆន្ទៈ
 គេវគ្គវិជ្ជនាផង សូន្យផង ដោយខេត្ត ព្យាបាទ គេវគ្គវិជ្ជនាផង សូន្យ
 ផង ដោយអព្យាបាទ បីនមិទ្ធិ គេវគ្គវិជ្ជនាផង សូន្យផង ដោយកា-
 លោកសញ្ញា ទទ្ធិ គេវគ្គវិជ្ជនាផង សូន្យផង ដោយការមិនរាយមាយ

ធម្មវត្តានេន វិចិត្តិញ្ចា សមុទ្ទិញ្ចា ទេវ សុញ្ញា ច
 ញ្ញាលោន អវិជ្ជា សមុទ្ទិញ្ចា ទេវ សុញ្ញា ច ខាត្តុដ្ឋេន
 អារតិ សមុទ្ទិញ្ចា ទេវ សុញ្ញា ច បឋមជ្ឈានេន ធិវ-
 រណា សមុទ្ទិញ្ចា ទេវ សុញ្ញា ច ។ បេ ។ អរហត្ត-
 មក្កេន សព្វក្កិលេសា សមុទ្ទិញ្ចា ទេវ សុញ្ញា ច
 ឥនំ សមុទ្ទេនសុញ្ញំ ។

[១០២] កកមំ បដិច្ចស្សន្តិសុញ្ញំ ។ ទេកុខ្មេន
 កាមត្ថតោ បដិច្ចស្សន្តោ ទេវ សុញ្ញា ច មត្យា-
 តានេន ព្យាគាមោ បដិច្ចស្សន្តោ ទេវ សុញ្ញា
 ច អាណេកសញ្ញាយ ដីនមិទ្ធិ បដិច្ចស្សន្តោត្ថោ
 សុញ្ញញ្ច អវិច្ឆោចេន ឧទ្ធច្ធិ បដិច្ចស្សន្តោត្ថោ សុញ្ញញ្ច
 ធម្មវត្តានេន វិចិត្តិញ្ចា បដិច្ចស្សន្តោ ទេវ សុញ្ញា
 ច ញ្ញាលោន អវិជ្ជា បដិច្ចស្សន្តោ ទេវ សុញ្ញា ច
 ខាត្តុដ្ឋេន អារតិ បដិច្ចស្សន្តោ ទេវ សុញ្ញា ច ប-
 ឋមជ្ឈានេន ធិវរណា បដិច្ចស្សន្តោ ទេវ សុញ្ញា-
 ច ។ បេ ។ អរហត្តមក្កេនសព្វក្កិ លេសា បដិច្ច-
 ស្សន្តោ ទេវ សុញ្ញា ច ឥនំ បដិច្ចស្សន្តិសុញ្ញំ ។

វិចិត្តិញ្ច គេត្តាចំដ្ឋិលផនំ សូន្យផនំ ដោយការកំណត់ខ្ញុំធម៌ អវិជ្ជា គេ
 ត្តាចំដ្ឋិលផនំ សូន្យផនំ ដោយញ្ញាណ អារតិ គេត្តាចំដ្ឋិលផនំ សូន្យ
 ផនំ ដោយបាមុដ្ឋៈ ធិវរណៈចាំនិច្ចាយ គេត្តាចំដ្ឋិលផនំ សូន្យផនំ
 ដោយបឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ កិលេសចាំនិកសំ គេត្តាចំដ្ឋិលផនំ សូន្យ
 ផនំ ដោយអរហត្តមន្ត នេះ ធម្មជាតិគេត្តាចំដ្ឋិលចាំនិសូន្យ ។

[១០២] ធម្មជាតិស្តវម្រាចំចាំនិសូន្យ តើដូចម្តេច ។ កាម-
 ច្ចន្តៈ ស្តវម្រាចំផនំ សូន្យផនំ ដោយទេកុខ្មេៈ ព្យាបាទ ស្តវម្រាចំ
 ផនំ សូន្យផនំ ដោយអព្យាបាទ បីនមិទ្ធិ ស្តវម្រាចំផនំ សូន្យផនំ
 ដោយអាណេកសញ្ញា ទុទ្ធច្ចៈ ស្តវម្រាចំផនំ សូន្យផនំ ដោយការមិន
 រាមមាយ វិចិត្តិញ្ច ស្តវម្រាចំផនំ សូន្យផនំ ដោយការកំណត់ខ្ញុំធម៌
 អវិជ្ជា ស្តវម្រាចំផនំ សូន្យផនំ ដោយញ្ញាណ អារតិ ស្តវម្រាចំផនំ
 សូន្យផនំ ដោយបាមុដ្ឋៈ ព្វកធិវរណៈ ស្តវម្រាចំផនំ សូន្យផនំ ដោយ
 បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ កិលេសចាំនិកសំ ស្តវម្រាចំផនំ សូន្យផនំ ដោយ
 អរហត្តមន្ត នេះ ធម្មជាតិស្តវម្រាចំចាំនិសូន្យ ។

(១១៥) កតមំ និស្សរណសុត្តំ ។ នេកុម្មេន
 កាមច្ចុត្តោ និស្សរោ ទេវ សុញ្ញោ ច អព្យាតា-
 ទេន ព្យាតាតោ និស្សរោ ទេវ សុញ្ញោ ច អា-
 លោកសញ្ញាយ ទីនមំទំ និស្សរោ សុញ្ញោ អ-
 វិច្ឆោយេន ឧទ្ធចំ និស្សរោ សុញ្ញោ ធម្មវត្តានេន
 វិចិត្តោ និស្សរោ ទេវ សុញ្ញោ ច ញ្ញាលោន អវិ-
 ជ្ជា និស្សរោ ទេវ សុញ្ញោ ច តាម្មជ្ជេន អភិ និស្ស-
 រោ ទេវ សុញ្ញោ ច បឋមជ្ឈានេន មីវណា និស្ស-
 រោ ទេវ សុញ្ញោ ច ។ បេ ។ អហត្តមាគ្គេន សត្វក្តិ-
 លេសា និស្សរោ ទេវ សុញ្ញោ ច ឥទំ និស្សរណសុត្តំ ។

(១១៦) កតមំ អជ្ឈត្តសុត្តំ ។ អជ្ឈត្តំ ចក្ក-
 សុត្តំ អត្តេន វា អត្តនិយេន វា និទ្ទេន វា ទុវេន
 វា សស្សតេន វា អវិបរិណាមទម្មេន វា អជ្ឈត្តំ
 លោកិ សុត្តំ ។ បេ ។ អជ្ឈត្តំ យានំ សុត្តំ អ-
 ជ្ឈត្តំ ជិត្ត សុត្តំ អជ្ឈត្តំ កាយោ សុញ្ញោ អជ្ឈត្តំ
 មតោ សុញ្ញោ អត្តេន វា អត្តនិយេន វា និទ្ទេន វា
 ទុវេន វា សស្សតេន វា អវិបរិណាមទម្មេន វា
 ឥទំ អជ្ឈត្តសុត្តំ ។

(១១៧) ធម្មជាតាលាសំចេញទាំងស្រុង តើដូចម្តេច ។
 កាមច្ចុត្តៈ គោលាសំចេញផង សូន្យផង ដោយខេត្តម្មៈ ព្យាបាទ
 គោលាសំចេញផង សូន្យផង ដោយអព្យាបាទ បីនមិទ្ធ គោលាសំ-
 ចេញផង សូន្យផង ដោយការលោកសញ្ញា ទទួលៈ គោលាសំចេញ
 ផង សូន្យផង ដោយការមិនរាយមាយ វិចិត្តោ គោលាសំចេញផង
 សូន្យផង ដោយការកំលាក់ម្តុំធម៌ អវិជ្ជា គោលាសំចេញផង សូន្យផង
 ដោយញ្ញាណ អភិ គោលាសំចេញផង សូន្យផង ដោយបុគ្គលៈ ពួក
 ទីវរណៈ គោលាសំចេញផង សូន្យផង ដោយបឋមជ្ឈាន ។ បេ ។
 កិលេសទាំងអស់ គោលាសំចេញផង សូន្យផង ដោយអហត្តមាគ្គ
 នេះ ធម្មជាតាលាសំចេញទាំងស្រុង ។

(១១៨) កាយគនៈខាងក្នុងសូន្យ តើដូចម្តេច ។ ចក្កខាងក្នុង
 សូន្យ ដោយខ្លួនផង ដោយក្រុមជាបេសំខ្លួនផង ដោយការទៀងផង ដោយ
 ការបិកាវេរផង ដោយការទៀងទាត់ផង ដោយការមិនប្រប្រលាជាធម្មតា
 ផង គ្រឿងខាងក្នុង សូន្យ ។ បេ ។ ប្រមុខខាងក្នុង សូន្យ អណ្តាត
 ខាងក្នុង សូន្យ កាយខាងក្នុង សូន្យ ចិត្តខាងក្នុង សូន្យ ដោយខ្លួន
 ផង ដោយក្រុមជាបេសំខ្លួនផង ដោយការទៀងផង ដោយការបិកាវេរផង
 ដោយការទៀងទាត់ផង ដោយការមិនប្រប្រលាជាធម្មតាផង នេះ
 កាយគនៈខាងក្នុងសូន្យ ។

[១០៧] កតមំ ពហិន្ទា សុត្តំ ។ ពហិន្ទា រូបា សុត្តា ។ បេ ។ ពហិន្ទា ធម្មា សុត្តា អត្តោ កំ អត្តនិយេន កំ ឱច្ឆេន កំ បុរោន កំ សស្សតេន កំ អវិបរិណាមធម្មេន កំ វិនិច្ឆ័យំ ពហិន្ទាសុត្តំ ។

[១០៨] កតមំ ទុកតោសុត្តំ ។ យត្ថ អជ្ឈត្តំ ធម្មំ(១) យេ ច ពហិន្ទា រូបា ទុកយតោ ភិ(២) សុត្តំ អត្តោ កំ អត្តនិយេន កំ ឱច្ឆេន កំ បុរោន កំ សស្សតេន កំ អវិបរិណាមធម្មេន កំ យត្ថ អជ្ឈត្តំ សោភំ យេ ច ពហិន្ទា សទ្ធា ។ បេ ។ យត្ថ អជ្ឈត្តំ យោនិ យេ ច ពហិន្ទា កត្វា យោ ច អជ្ឈត្តំ ជិក្ខុយេ ច ពហិន្ទា រសា យោ ច អជ្ឈត្តំ កាយោ យេ ច ពហិន្ទា ដោជ្ជត្តា យោ ច អជ្ឈត្តំ មនោ យេ ច ពហិន្ទា ធម្មា ទុកយតោ ភិ សុត្តំ អត្តោ កំ អត្តនិយេន កំ ឱច្ឆេន កំ បុរោន កំ សស្សតេន កំ អវិបរិណាមធម្មេន កំ វិនិច្ឆ័យំ ទុកតោសុត្តំ ។

១ ម. ព្យ ។ ២ ម. ហយយនំ ។

[១០៧] ភាយគនៈខានិក្រោស្សន្យ តើដូចម្តេច ។ រូបខានិក្រោស្សន្យ ។ បេ ។ ធម្មាម្មណំខានិក្រោស្សន្យ ដោយខ្លួនផង ដោយវត្ថុជាបស្ច័ន្ធផង ដោយការទៀងផង ដោយការបិកាថេរផង ដោយការទៀងទាក់ផង ដោយការមិនប្រែប្រួលជាធម្មតាផង នេះ ភាយគនៈខានិក្រោស្សន្យ ។

[១០៨] ភាយគនៈទាំងពីរស្សន្យ តើដូចម្តេច ។ ចក្កខានិក្រោស្សន្យ ឱនិរូបខានិក្រោស្សន្យ ធម្មជាតិទាំងពីរនោះ ស្សន្យ ដោយខ្លួនផង ដោយវត្ថុជាបស្ច័ន្ធផង ដោយការទៀងផង ដោយការបិកាថេរផង ដោយការទៀងទាក់ផង ដោយការមិនប្រែប្រួលជាធម្មតាផង ក្រាទៀកខានិក្រោស្សន្យ ឱនិសំរោងខានិក្រោស្សន្យ ។ បេ ។ ប្រមុខខានិក្រោស្សន្យ ឱនិភិមខានិក្រោស្សន្យ អណ្តាខានិក្រោស្សន្យ ឱនិសខានិក្រោស្សន្យ ភាយខានិក្រោស្សន្យ ឱនិដោជ្ជត្តាខានិក្រោស្សន្យ ឱនិចក្កខានិក្រោស្សន្យ ឱនិធម្មាម្មណំខានិក្រោស្សន្យ ធម្មជាតិទាំងពីរនោះ ស្សន្យដោយខ្លួនផង ដោយវត្ថុជាបស្ច័ន្ធផង ដោយការទៀងផង ដោយការបិកាថេរផង ដោយការទៀងទាក់ផង ដោយការមិនប្រែប្រួលជាធម្មតាផង នេះភាយគនៈទាំងពីរស្សន្យ ។

[១១៧] កតមំ សភាគសុញ្ញំ ។ ធម្មជ្ឈត្តិកា-
 និ ភាយតនានិ សភាគានិ ថេវ សុញ្ញានិ ធម្ម តា-
 ហិកនិ ភាយតនានិ សភាគានិ ថេវ សុញ្ញានិ ធម្ម
 ធម្ម វិញ្ញាណកាយា សភាគា ថេវ សុញ្ញា ធម្ម ធម្ម
 ធម្មស្សកាយា សភាគា ថេវ សុញ្ញា ធម្ម វេទនា-
 កាយា សភាគា ថេវ សុញ្ញា ធម្ម សញ្ញកាយា
 សភាគា ថេវ សុញ្ញា ធម្ម ចេតនា កាយា
 សភាគា ថេវ សុញ្ញា ធម្ម ឥទ្ធិ សភាគសុញ្ញំ ។

[១២០] កតមំ វិសភាគសុញ្ញំ ។ ធម្មជ្ឈត្តិ-
 កានិ ភាយតនានិ នហិ តាហិកយតនេហិ វិសភា-
 គានិ ថេវ សុញ្ញានិ ធម្ម តាហិកយតនានិ នហិ
 វិញ្ញាណកាយេហិ វិសភាគានិ ថេវ សុញ្ញានិ ធម្ម
 វិញ្ញាណកាយា នហិ ធម្មស្សកាយេហិ វិសភាគា ថេវ
 សុញ្ញា ធម្ម ធម្មស្សកាយា នហិ វេទនាកាយេហិ
 វិសភាគា ថេវ សុញ្ញា ធម្ម វេទនាកាយា នហិ
 សញ្ញកាយេហិ វិសភាគា ថេវ សុញ្ញា ធម្ម
 សញ្ញកាយា នហិ ចេតនាកាយេហិ វិសភាគា
 ថេវ សុញ្ញា ធម្ម ឥទ្ធិ វិសភាគសុញ្ញំ ។

[១១៧] ធម្មជ្ឈតមានចំណែកស្មើគ្នាទាំងស្រុង តើដូចម្តេច ។
 ភាយតនៈ ខាងក្នុង ៦ មានចំណែកស្មើគ្នាផង សូន្យផង ភាយតនៈ
 ខាងក្រៅ ៦ មានចំណែកស្មើគ្នាផង សូន្យផង ពួកវៃវិញ្ញាណ
 ៦ មានចំណែកស្មើគ្នាផង សូន្យផង ពួកវៃផស្សៈ ៦ មានចំណែក
 ស្មើគ្នាផង សូន្យផង ពួកវៃវេទនា ៦ មានចំណែកស្មើគ្នាផង សូន្យ
 ផង ពួកវៃសញ្ញា ៦ មានចំណែកស្មើគ្នាផង សូន្យផង ពួកវៃ
 ចេតនា ៦ មានចំណែកស្មើគ្នាផង សូន្យផង នេះ ធម្មជ្ឈតមាន
 ចំណែកស្មើគ្នាទាំងស្រុង ។

[១២០] ធម្មជ្ឈតមានចំណែកទុសភាពទាំងស្រុង តើដូចម្តេច ។
 ភាយតនៈ ខាងក្នុង ៦ មានចំណែកទុសភាព ពីភាយតនៈខាងក្រៅ ៦
 ផង សូន្យផង ភាយតនៈខាងក្រៅ ៦ មានចំណែកទុសភាព ពីពួកវៃ
 វិញ្ញាណ ៦ ផង សូន្យផង ពួកវៃវិញ្ញាណ ៦ មានចំណែកទុសភាពពីពួក
 វៃផស្សៈ ៦ ផង សូន្យផង ពួកវៃផស្សៈ ៦ មានចំណែកទុសភាព ពីពួក
 វៃវេទនា ៦ ផង សូន្យផង ពួកវៃវេទនា ៦ មានចំណែកទុសភាពពីពួកវៃ
 សញ្ញា ៦ ផង សូន្យផង ពួកវៃសញ្ញា ៦ មានចំណែកទុសភាពពីពួកវៃ
 ចេតនា ៦ ផង សូន្យផង នេះ ធម្មជ្ឈតមានចំណែកទុសភាពទាំងស្រុង ។

(២២០) កកម៌ ឯសតសុត្តំ ។ ទេកុម្មសុត្តនិកាយ កាមច្ឆន្ទនិកាយ សុត្តនិកាយ អន្តរាគមន្តនិកាយ ព្យាបាទនិកាយ សុត្តនិកាយ អាណកសញ្ញាសុត្តនិកាយ បិណ្ឌិកនិកាយ សុត្តនិកាយ អវិក្កេបនិកាយ ឧទ្ធព្វនិកាយ សុត្តនិកាយ ធម្មវគ្គនិកាយ វិចិត្តនិកាយ សុត្តនិកាយ ញាណនិកាយ អវិជ្ជាយនិកាយ តាម្ពនិកាយ អភិយានិកាយ សុត្តនិកាយ បឋមជ្ឈិមនិកាយ វិវាណនិកាយ សុត្តនិកាយ ។ បេ ។ អរហន្តមគ្គនិកាយ សព្វត្រៃវិសេសនិកាយ សុត្តនិកាយ ឥន្ទ ឯសតសុត្តំ ។

(២២២) កកម៌ បរិក្ខេបសុត្តំ ។ ទេកុម្មបរិក្ខេបនិកាយ កាមច្ឆន្ទនិកាយ សុត្តនិកាយ អន្តរាគមន្តនិកាយ ព្យាបាទនិកាយ សុត្តនិកាយ អាណកសញ្ញាបរិក្ខេបនិកាយ បិណ្ឌិកនិកាយ សុត្តនិកាយ អវិក្កេបបរិក្ខេបនិកាយ ឧទ្ធព្វនិកាយ សុត្តនិកាយ ធម្មវគ្គបរិក្ខេបនិកាយ វិចិត្តនិកាយ សុត្តនិកាយ ញាណបរិក្ខេបនិកាយ អវិជ្ជាយនិកាយ សុត្តនិកាយ តាម្ពបរិក្ខេបនិកាយ អភិយានិកាយ សុត្តនិកាយ បឋមជ្ឈិមបរិក្ខេបនិកាយ វិវាណនិកាយ សុត្តនិកាយ ។ បេ ។ អរហន្តមគ្គបរិក្ខេបនិកាយ សព្វត្រៃវិសេសនិកាយ សុត្តនិកាយ ឥន្ទ បរិក្ខេបសុត្តំ ។

(១២១) ការស្វនិកសូត្រ ភិដ្ឋចម្ពេច ។ ការស្វនិកខេត្តម្មៈ សូត្រដោយកាមច្ឆន្ទៈ ការស្វនិកអន្តរាគមន្ត សូត្រដោយព្យាបាទ ការស្វនិកអាណកសញ្ញា សូត្រដោយបិណ្ឌិក ការស្វនិកសេចក្តី មិនរាយរាយ សូត្រ ដោយឧទ្ធព្វៈ ការស្វនិកសេចក្តីកំណត់ខ្ពស់ មិនរាយរាយ វិចិត្ត ការស្វនិកញាណ សូត្រដោយអវិជ្ជា ការស្វនិក រាមាម្ពៈ សូត្រដោយអភិ ការស្វនិកបឋមជ្ឈិម សូត្រដោយ វិវាណៈ ។ បេ ។ ការស្វនិកអរហន្តមគ្គ សូត្រដោយតិលេស ចំណី អស់ នេះ ការស្វនិកសូត្រ ។

(១២២) ការកំណត់សូត្រ ភិដ្ឋចម្ពេច ។ ការកំណត់ខ្ពស់ខេត្តម្មៈ សូត្រដោយកាមច្ឆន្ទៈ ការកំណត់ខ្ពស់អន្តរាគមន្ត សូត្រដោយព្យាបាទ ការកំណត់ខ្ពស់អាណកសញ្ញា សូត្រដោយបិណ្ឌិក ការកំណត់ខ្ពស់សេចក្តី មិនរាយរាយ សូត្រដោយឧទ្ធព្វៈ ការកំណត់ខ្ពស់សេចក្តីកំណត់ខ្ពស់ មិនរាយរាយ វិចិត្ត ការកំណត់ខ្ពស់ញាណ សូត្រដោយអវិជ្ជា ការកំណត់ខ្ពស់រាមាម្ពៈ សូត្រដោយអភិ ការកំណត់ខ្ពស់បឋមជ្ឈិម សូត្រដោយ ពួកវិវាណៈ ។ បេ ។ ការកំណត់ខ្ពស់អរហន្តមគ្គ សូត្រដោយតិលេស ចំណី អស់ នេះ ការកំណត់សូត្រ ។

(១២៣) កាកមំ បដិលោកសុត្តំ ។ នេកុម្មបដិ-
 លោកោ កាមច្ឆន្ទេន សុត្តោ អត្យាចានបដិលោកោ
 ត្យាចានេន សុត្តោ អាណកសញ្ញាបដិលោកោ មីន-
 មិន្ទេន សុត្តោ អវិក្កេបប្បដិលោកោ ឧទ្ធុន្ទេន សុ-
 ត្តោ នម្មវត្តានប្បដិលោកោ វិនិក្ខិយាយ សុត្តោ ញា-
 ណប្បដិលោកោ អវិជ្ជាយ សុត្តោ ខាមុជ្ជប្បដិលោកោ
 អភិយា សុត្តោ បឋមជ្ឈានប្បដិលោកោ ធីវរណេហិ
 សុត្តោ ។ បេ ។ អរហត្តមក្កប្បដិលោកោ សព្វក្កិលេ-
 សេហិ សុត្តោ ឥនិ បដិលោកសុត្តំ ។

(១២៤) កាកមំ បដិវេទសុត្តំ ។ នេកុម្មបដិវេ-
 ទោ កាមច្ឆន្ទេន សុត្តោ អត្យាចានប្បដិវេទោ ត្យាចា-
 នេន សុត្តោ អាណកសញ្ញាបដិវេទោ មីនមិន្ទេន
 សុត្តោ អវិក្កេបប្បដិវេទោ ឧទ្ធុន្ទេន សុត្តោ នម្មវត្តា-
 នប្បដិវេទោ វិនិក្ខិយាយ សុត្តោ ញាណប្បដិវេទោ
 អវិជ្ជាយ សុត្តោ ខាមុជ្ជប្បដិវេទោ អភិយា សុត្តោ
 បឋមជ្ឈានប្បដិវេទោ ធីវរណេហិ សុត្តោ ។ បេ ។ អ-
 រហត្តមក្កប្បដិវេទោ សព្វក្កិលេសេហិ សុត្តោ ឥនិ
 បដិវេទសុត្តំ ។

(១២៥) ការបាទចំពោះសូន្យ តើដូចម្តេច ។ ការបាទចំពោះ
 ខ្ញុំនេកុម្មៈ សូន្យដោយកាមច្ឆន្ទៈ ការបាទចំពោះខ្ញុំអត្យាចាន សូន្យ
 ដោយត្យាចាន ការបាទចំពោះខ្ញុំអាណកសញ្ញា សូន្យដោយមីនមិន្ទៈ
 ការបាទចំពោះខ្ញុំសេចក្តីមិនឈឺមាយ សូន្យដោយឧទ្ធុន្ទៈ ការបាទចំ-
 ពោះខ្ញុំសេចក្តីកំណត់ខ្ញុំធម៌ សូន្យ ដោយវិចិត្រិតា ការបាទចំពោះខ្ញុំ
 ញាណ សូន្យដោយអវិជ្ជា ការបាទចំពោះខ្ញុំខាមុជ្ជៈ សូន្យដោយអភិ-
 ការបាទចំពោះខ្ញុំបឋមជ្ឈាន សូន្យដោយធីវរណេហិ ។ បេ ។ ការ
 បាទចំពោះខ្ញុំអរហត្តមក្ក សូន្យដោយកិលេសចាំឥសី នេះ ការបាទ
 ចំពោះសូន្យ ។

(១២៦) ការចាក់ចុះសូន្យ តើដូចម្តេច ។ ការចាក់ចុះខ្ញុំនេកុម្មៈ
 សូន្យដោយកាមច្ឆន្ទៈ ការចាក់ចុះខ្ញុំអត្យាចាន សូន្យដោយត្យាចាន
 ការចាក់ចុះខ្ញុំអាណកសញ្ញា សូន្យ ដោយមីនមិន្ទៈ ការចាក់ចុះខ្ញុំ
 សេចក្តីមិនឈឺមាយ សូន្យដោយឧទ្ធុន្ទៈ ការចាក់ចុះខ្ញុំសេចក្តីកំណត់
 ខ្ញុំធម៌ សូន្យដោយវិចិត្រិតា ការចាក់ចុះខ្ញុំញាណ សូន្យដោយអវិជ្ជា
 ការចាក់ចុះខ្ញុំខាមុជ្ជៈ សូន្យដោយអភិ ការចាក់ចុះខ្ញុំបឋមជ្ឈាន សូន្យ
 ដោយធីវរណេហិ ។ បេ ។ ការចាក់ចុះខ្ញុំអរហត្តមក្ក សូន្យដោយកិលេស
 ចាំឥសី នេះ ការចាក់ចុះសូន្យ ។

[១២៥] កតមំ ឯកត្ថសុញ្ញំ ធានត្ថសុញ្ញំ ។ កា-
 មច្ឆន្តោ ធានត្ថំ ទេកុម្មំ ឯកត្ថំ ទេកុម្មេកត្ថំ ទេ-
 តយតោ កាមច្ឆន្តោ សុញ្ញំ ព្យាបាទោ ធានត្ថំ អ-
 ព្យាបាទោ ឯកត្ថំ អព្យាបាទេកត្ថំ ទេតយតោ ព្យាបា-
 ទោ សុញ្ញំ ដំនមិទ្ធិ ធានត្ថំ កាលោកសញ្ញា ឯកត្ថំ កា-
 លោកសញ្ញាកត្ថំ ទេតយតោ ដំនមិទ្ធិ សុញ្ញំ ឧទ្ធិទ្ធិ
 ធានត្ថំ វិចិត្រិញា ធានត្ថំ អវិជ្ជា ធានត្ថំ អវិជ្ជា ធា-
 នត្ថំ វិវរណា ធានត្ថំ(១) បធមជ្ឈានំ ឯកត្ថំ បធម-
 ជ្ឈានេកត្ថំ ទេតយតោ វិវរណេហំ សុញ្ញំ ។ បេ។
 សត្តក្កិលេសា ធានត្ថំ អហត្តមត្តោ ឯកត្ថំ អ-
 ហត្តមត្តកត្ថំ ទេតយតោ សត្តក្កិលេសេហំ សុ-
 ញ្ញំ ឥទ្ធិ ឯកត្ថសុញ្ញំ ធានត្ថសុញ្ញំ ។

[១២៦] កតមំ ទន្ធិសុញ្ញំ ។ ទេកុម្មេទន្ធិ កា-
 មច្ឆន្តោ សុញ្ញា អព្យាបាទទន្ធិ ព្យាបាទោ សុញ្ញា
 កាលោកសញ្ញាទន្ធិ ដំនមិទ្ធិ សុញ្ញា អវិកុម្មបទន្ធិ
 ឧទ្ធិទ្ធិ សុញ្ញា ឧប្បវត្តានទន្ធិ វិចិត្រិញាយ សុញ្ញា

១ ឧ. ឧទ្ធិ ធានត្ថំ អវិជ្ជេយ ឯកត្ថំ អវិជ្ជេយត្ថំ ទេតយតោ ឧទ្ធិសុញ្ញំ វិចិត្រិញា
 ធានត្ថំ ឧប្បវត្តានំ ឯកត្ថំ ឧប្បវត្តានេកត្ថំ ទេតយតោ វិចិត្រិញាយ សុញ្ញំ អវិជ្ជា ធានត្ថំ ប្រាណំ
 ឯកត្ថំ ប្រាណេកត្ថំ ទេតយតោ អវិជ្ជាយ សុញ្ញំ អវិជ្ជាធានត្ថំ ធានត្ថំ ឯកត្ថំ ធានត្ថេកត្ថំ
 ទេតយតោ ធានត្ថាយ សុញ្ញំ វិវរណា ធានត្ថំ បធមជ្ឈានេ ។

[១២៥] ធម្មជាតដ្ឋង្គនាសូន្យ ធម្មជាតផ្សេងៗសូន្យ កេដ្ឋង្គ

ម្ដេច ។ កាមច្ឆន្តៈ ជាសភាពផ្សេងៗ នេកុម្មៈ ជាសភាពដ្ឋង្គ
 នេកុម្មៈ ជាសភាពដ្ឋង្គ សូន្យដោយកាមច្ឆន្តៈ របស់បុគ្គលកាលតិក
 ព្យាបាទ ជាសភាពផ្សេងៗ អព្យាបាទ ជាសភាពដ្ឋង្គ អព្យាបាទ
 ជាសភាពដ្ឋង្គ សូន្យដោយព្យាបាទ របស់បុគ្គលកាលតិក ដំនមិទ្ធិ
 ជាសភាពផ្សេងៗ កាលោកសញ្ញា ជាសភាពដ្ឋង្គ កាលោកសញ្ញា
 ជាសភាពដ្ឋង្គ សូន្យដោយដំនមិទ្ធិ របស់បុគ្គលកាលតិក ឧទ្ធិទ្ធិ ជា
 សភាពផ្សេងៗ វិចិត្រិញា ជាសភាពផ្សេងៗ អវិជ្ជា ជាសភាពផ្សេងៗ
 អវិជ្ជា ជាសភាពផ្សេងៗ ត្ថកនិវរណៈ ជាសភាពផ្សេងៗ បធមជ្ឈាន
 ជាសភាពដ្ឋង្គ បធមជ្ឈាន ជាសភាពដ្ឋង្គ សូន្យដោយត្ថកនិវរណៈ
 របស់បុគ្គលកាលតិក ។ បេ។ កិលេសទាំងអស់ ជាសភាពផ្សេងៗ
 អហត្តមត្ត ជាសភាពដ្ឋង្គ អហត្តមត្ត ជាសភាពដ្ឋង្គ សូន្យដោយ
 កិលេសទាំងអស់ របស់បុគ្គលកាលតិក នេះ ធម្មជាតដ្ឋង្គនាសូន្យ
 ធម្មជាតផ្សេងៗសូន្យ ។

[១២៦] ទន្ធិ សូន្យ កេដ្ឋង្គម្ដេច ។ ទន្ធិ ក្នុងនេកុម្មៈ សូន្យ
 ដោយកាមច្ឆន្តៈ ទន្ធិ ក្នុងអព្យាបាទ សូន្យដោយព្យាបាទ ទន្ធិ ក្នុង
 កាលោកសញ្ញា សូន្យ ដោយដំនមិទ្ធិ ទន្ធិ ក្នុងការមិនបាយមាយ
 សូន្យដោយឧទ្ធិទ្ធិ ទន្ធិ ក្នុងការកំណត់ទូរិយិ សូន្យ ដោយវិចិត្រិញា

ញាណទន្ធី អវិជ្ជាយ សុញ្ញា ចាមុជ្ជទន្ធី អរតិយោ
 សុញ្ញា បវេមជ្ឈានទន្ធី ជីវេណេហិ សុញ្ញា
 ។ បេ ។ អរហត្តមគ្គទន្ធី សត្វក្តិលេសេហិ សុញ្ញា
 ឥទ្ធិ ទន្ធីសុញ្ញំ ។

[១២៧] កាកមី អនិដ្ឋានសុញ្ញំ ។ នេក្ខត្តានិដ្ឋា-
 នំ កាមច្ឆន្ទេន សុញ្ញំ អន្យាចានានិដ្ឋានំ ព្យាចានេន
 សុញ្ញំ អាលោកសញ្ញានិដ្ឋានំ ជីវមិទ្ទេន សុញ្ញំ អវិ-
 ក្ខេតានិដ្ឋានំ ទទ្ធក្ខេន សុញ្ញំ ធម្មវត្តានិដ្ឋានំ
 វិចិក្ខាយ សុញ្ញំ ញាណានិដ្ឋានំ អវិជ្ជាយ សុ-
 ញ្ញំ ចាមុជ្ជានិដ្ឋានំ អរតិយោ សុញ្ញំ បវេមជ្ឈានិដ្ឋានំ
 ជីវេណេហិ សុញ្ញំ ។ បេ ។ អរហត្តមគ្គានិដ្ឋានំ ស-
 ត្វក្តិលេសេហិ សុញ្ញំ ឥទ្ធិ អនិដ្ឋានសុញ្ញំ ។

[១២៨] កាកមី បរិយោកាហានសុញ្ញំ ។ នេក្ខត្តបរិ-
 យោកាហានំ កាមច្ឆន្ទេន សុញ្ញំ អន្យាចានបរិយោកា-
 ហានំ ព្យាចានេន សុញ្ញំ អាលោកសញ្ញា បរិយោកា-
 ហានំ ជីវមិទ្ទេន សុញ្ញំ អវិក្ខេបបរិយោកាហានំ ទទ្ធក្ខេ-
 ន សុញ្ញំ ធម្មវត្តានបរិយោកាហានំ វិចិក្ខាយ សុញ្ញំ

ទន្ធី ក្នុងញាណ សូន្យដោយអវិជ្ជា ទន្ធី ក្នុងចាមុជ្ជ សូន្យដោយអរតិ
 ទន្ធី ក្នុងបវេមជ្ឈាន សូន្យដោយជីវេណេ ។ បេ ។ ទន្ធី ក្នុងអរហត្តមគ្គ
 សូន្យដោយកិលេសចាត់អស់ នេះ ទន្ធីសូន្យ ។

[១២៧] អនិដ្ឋានសូន្យ តើដូចម្តេច ។ អនិដ្ឋាននូវទេក្ខមៈ
 សូន្យដោយកាមច្ឆន្ទៈ អនិដ្ឋាននូវអព្យាបាទ សូន្យដោយព្យាបាទ
 អនិដ្ឋាននូវកាលោកសញ្ញា សូន្យដោយជីវមិទ្ធិ អនិដ្ឋាននូវការមិនឈ
 មាយ សូន្យដោយទទ្ធិៈ អនិដ្ឋាននូវការកំណត់នូវធម៌ សូន្យដោយ
 វិចិក្ខា អនិដ្ឋាននូវញាណ សូន្យដោយអវិជ្ជា អនិដ្ឋាននូវចាមុជ្ជៈ
 សូន្យដោយអរតិ អនិដ្ឋាននូវបវេមជ្ឈាន សូន្យដោយពួកជីវេណេ ។ បេ ។
 អនិដ្ឋាននូវអរហត្តមគ្គ សូន្យដោយកិលេសចាត់អស់ នេះ អនិដ្ឋានសូន្យ ។

[១២៨] ការឈានចុះសិបសូន្យ តើដូចម្តេច ។ ការឈានចុះ
 សិបក្នុងទេក្ខមៈ សូន្យដោយកាមច្ឆន្ទៈ ការឈានចុះសិបក្នុងអព្យាបាទ
 សូន្យដោយព្យាបាទ ការឈានចុះសិប ក្នុងកាលោកសញ្ញា សូន្យ
 ដោយជីវមិទ្ធិ ការឈានចុះសិបក្នុងសត្វក្តិមិនឈមាយ សូន្យដោយ
 ទទ្ធិៈ ការឈានចុះសិប ក្នុងសត្វកំណត់នូវធម៌ សូន្យ ដោយវិចិក្ខា

ញាលោកិយោហនំ អវិជ្ជាយ សុត្តំ ខាមុជ្ជបរិយោកា-
ហនំ អភិយោ សុត្តំ បឋមជ្ឈានបរិយោកាហនំ ធី-
វណោហំ សុត្តំ ។ មេ ។ អរហត្តមក្កបរិយោកាហនំ
សព្វត្តិលេសេហិ សុត្តំ ភំធិ បរិយោកាហនំសុត្តំ ។

[១២៧] កកមំ សម្មជាទស្ស បវត្តបរិយោកាហនំ
សព្វសុត្តានំ បរមជ្ជសុត្តំ ។ សម្មជាតោ(*) ទេ-
ក្កខេន កាមច្ឆន្ទស្ស បវត្តំ បរិយោកិយតិ អព្យា-
ចានេន ព្យាចានស្ស បវត្តំ បរិយោកិយតិ អាណា-
កសញ្ញាយ វិទមិទ្ធស្ស បវត្តំ បរិយោកិយតិ អវិ-
ក្កេបេន ទុក្ខន្ទស្ស បវត្តំ បរិយោកិយតិ ធម្មវត្តា-
នេន វិចិត្តិយាយ បវត្តំ បរិយោកិយតិ ញាលោក អ-
វិជ្ជាយ បវត្តំ បរិយោកិយតិ ខាមុជ្ជន អភិយោ បវ-
ត្តំ បរិយោកិយតិ បឋមជ្ឈានេន ធីវណោហំ បវត្តំ
បរិយោកិយតិ ។ មេ ។ អរហត្តមក្កេន សព្វត្តិលេ-
សាហំ បវត្តំ បរិយោកិយតិ អថ វា មន សម្ម-
ជាទស្ស អនុចារិសេសាយ វិញ្ញាទជាតុយោ បរិ-
វិញ្ញាយន្តស្ស ភំធិត្តវ ទក្កប្បវត្តំ បរិយោកិយតិ

* ឧ.ប. វិទ្យុន្តរ វិភាគី អដ្ឋំ ។

ការយានចុះសិប្បក្រិញណ សូន្យដោយអវិជ្ជា ការយានចុះសិប្បក្រិ
បាមុជ្ជៈ សូន្យដោយអភិ ការយានចុះសិប្បក្រិបឋមជ្ឈាន សូន្យដោយ
វិវរណៈ ។ មេ ។ ការយានចុះសិប្ប ក្រិអហេត្តមក្ក សូន្យដោយ
កិលេសទាំងអស់ នេះ ការយានចុះសិប្បសូន្យ ។ :

[១២៨] ការបង្កើនការប្រព្រឹត្តិ របស់បុគ្គលអ្នកដឹកច្បាស់
ឈ្មោះជាសូន្យដ៏ក្រៃលែង ជាធរម្មជាតិសូន្យទាំងអស់ តើដូចម្តេច ។
បុគ្គលអ្នកដឹកច្បាស់ រមែងបង្កើនការប្រព្រឹត្តិ នៃកាមច្ឆន្ទៈ ដោយ
ទេកម្មៈ បង្កើនការប្រព្រឹត្តិ នៃព្យាបាទ ដោយអព្យាបាទ បង្កើន
ការប្រព្រឹត្តិនៃវិទមិទ្ធៈ ដោយការលោកសញ្ញា បង្កើនការប្រព្រឹត្តិ
នៃទុក្ខៈ ដោយការមិនរយងាយ បង្កើនការប្រព្រឹត្តិ នៃវិចិត្តិយា
ដោយការកំណត់ខ្លាំងមិ បង្កើនការប្រព្រឹត្តិនៃអវិជ្ជា ដោយញាណ
បង្កើនការប្រព្រឹត្តិនៃអភិ ដោយបាមុជ្ជៈ បង្កើនការប្រព្រឹត្តិនៃព្យា-
ចានៈ ដោយបឋមជ្ឈាន ។ មេ ។ បង្កើនការប្រព្រឹត្តិ នៃកិលេស
ទាំងអស់ ដោយអហេត្តមក្ក មួយវិញទៀត កាលបុគ្គលអ្នកដឹកច្បាស់
បរិវិញ្ញាទ ដោយអនុបាទិសេសនៃវិញ្ញាទជាតុ ការប្រព្រឹត្តិនៃចក្ខុនេះឯង

យុគទូរវិទ្យា សុត្តន្តបិដក

អញ្ញាញ ចក្កុប្បវត្តិ ឧ ឧប្បជ្ជតិ វេទនេវ សោតប្បវត្តិ
។ បេ ។ យានប្បវត្តិ ជិវ្ហប្បវត្តិ កាយប្បវត្តិ មនោប្បវត្តិ
បរិយាទិយតិ អញ្ញាញ មនោប្បវត្តិ ឧ ឧប្បជ្ជតិ
វេទនំ សម្បជានស្ស បរិវត្តបរិយាទាមិ សត្វសុត្តា កាសិ
បរមជ្ជសុត្តន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ។

យុគទូរវិទ្យា ទុតិយោ ។

វិស្ស វិគ្គល្ស ទុទ្ទានំ ភវិតិ

យុគនន្ទា សទ្ធកោដ្ឋង្គា

មេត្តា វិភក្កបញ្ចមិ(១)

បដិសម្ពិទ្ធា ធម្មចក្កិ

លោកុក្ករាណ(២) សុត្តា តេ នសាតិ ។

ឯស ទិកាយវរោ(៣) វចិកោ

អសមោ ទុតិយោ បរិវេ(៤) វរមក្កោតិ ។

១ ម.មេត្តា វិភក្កបញ្ចម ។ ២ ឧ. លោកុក្ករាណសុត្តន្តបិដក ។ ៣ ឧ. ទិកាយវរោ-
ហិ ។ ៤ ឧ. បរិវេ ។

យុគទូរវិទ្យា សុត្តន្តបិដក

វេទនិវេសនេវ ចានិការប្រព្រឹត្តិ ខៃចក្កុវេទ កិមិទេកិរទ្បិក ការ
ប្រព្រឹត្តិ ខៃសោតនេះឯង ។ បេ ។ ការប្រព្រឹត្តិ ខៃយានៈ ការ
ប្រព្រឹត្តិ ខៃជិវ្ហ ការប្រព្រឹត្តិ ខៃកាយ ការប្រព្រឹត្តិ ខៃមនោ នេះឯង
វេទនិវេសនេវ ចានិការប្រព្រឹត្តិ ខៃមនោវេទ កិមិទេកិរទ្បិក នេះ
ការបង្កើត គួរការប្រព្រឹត្តិ របស់បុគ្គលអ្នកដឹងច្បាស់ រឿយជាសូម្ប
ដ៏វិក្រលែង ជាងធម្មជាតិសូម្បចានិវេស ។

ចប់ សុត្តន្តបិដក ។

ចប់ យុគទូរវិទ្យា ទី ២ ។

ទុទ្ទានំ តៃវិគ្គតោះ គី

យុគទូរវិទ្យា ១ សទ្ធកោដ្ឋង្គា ១ លោកុក្ករាណ ១ មេត្តាកោដ្ឋង្គា ១
វិភក្កកោដ្ឋង្គា ១ បដិសម្ពិទ្ធាកោដ្ឋង្គា ១ ធម្មចក្កកោដ្ឋង្គា ១
លោកុក្ករាណ ១ វរមក្កោតិ ១ សុត្តន្តបិដក ១ ត្រូវជា ១០ ។
វគ្គទិវរទ្បិក ជាពួកដ៏ប្រសើរ ឥតមានពួកដ៏ខ្ពស់ជាងវិញ ជាពួក
ដ៏ប្រសើរ ថ្លៃថ្នូរ ដែលព្រះសន្តិភិកាតារាជ្យរចនាទុកហើយ ។

បញ្ជីគ្រឹះ មហាបញ្ជីកថា

(១៣០) អនិច្ចាទុបស្សនា ភាវិតា ពហុលីកតា
កតមំ បញ្ញំ បរិច្ឆរេតិ ទុក្ខានុបស្សនា ភាវិតា ព-
ហុលីកតា កតមំ បញ្ញំ បរិច្ឆរេតិ អនត្តានុបស្សនា
ភាវិតា ពហុលីកតា កតមំ បញ្ញំ បរិច្ឆរេតិ និព្វិទានុ-
បស្សនា ភាវិតា ពហុលីកតា កតមំ បញ្ញំ បរិច្ឆរេតិ
វិភតានុបស្សនា ភាវិតា ពហុលីកតា កតមំ បញ្ញំ
បរិច្ឆរេតិ និរោធានុបស្សនា ភាវិតា ពហុលីកតា កតមំ
បញ្ញំ បរិច្ឆរេតិ បដិទិស្សន្តានុបស្សនា ភាវិតា ពហុលី-
កតា កតមំ បញ្ញំ បរិច្ឆរេតិ ។ អនិច្ចាទុបស្សនា ភាវិ-
តា ពហុលីកតា ជវនប្បញ្ញំ បរិច្ឆរេតិ ទុក្ខានុបស្សនា
ភាវិតា ពហុលីកតា និព្វិទិកប្បញ្ញំ បរិច្ឆរេតិ អនត្តា-
នុបស្សនា ភាវិតា ពហុលីកតា មហាបញ្ញំ បរិច្ឆរេតិ
និព្វិទានុបស្សនា ភាវិតា ពហុលីកតា តិក្ខុប្បញ្ញំ បរិច្ឆ-
រេតិ វិភតានុបស្សនា ភាវិតា ពហុលីកតា វិបុលប្ប-
ញ្ញំ បរិច្ឆរេតិ និរោធានុបស្សនា ភាវិតា ពហុលីកតា

បញ្ជីគ្រឹះ មហាបញ្ជីកថា

(១៣០) អនិច្ចាទុបស្សនា ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ
តែងបំពេញនូវបញ្ញាដូចម្តេច ទុក្ខានុបស្សនា ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ
ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវបញ្ញាដូចម្តេច អនត្តានុបស្សនា ដែល
បុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវបញ្ញាដូចម្តេច និព្វិទា-
នុបស្សនា ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវបញ្ញា
ដូចម្តេច វិភតានុបស្សនាដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ តែង
បំពេញនូវបញ្ញាដូចម្តេច និរោធានុបស្សនា ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឱ្យ
ច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវបញ្ញាដូចម្តេច បដិទិស្សន្តានុបស្សនា ដែល
បុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវបញ្ញាដូចម្តេច ។
អនិច្ចាទុបស្សនា ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ តែង
បំពេញ នូវជវនប្បញ្ញា ទុក្ខានុបស្សនា ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឱ្យ
ច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវនិព្វិទិកប្បញ្ញា អនត្តានុបស្សនា ដែលបុគ្គល
អប់រំហើយធ្វើឱ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវមហាបញ្ញា និព្វិទានុបស្សនា
ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវតិក្ខុប្បញ្ញា វិភតា-
នុបស្សនា ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវវិបុ-
លប្បញ្ញា និរោធានុបស្សនា ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ

តម្កីវត្ត បរិច្ឆេទ បដិធិស្សន្ទានុបស្សនា ភាវិតា
 ពហុលីកតា អស្សន្ទានុបស្សនា បរិច្ឆេទ ។ វិមាន
 សត្ត បញ្ញា ភាវិតា ពហុលីកតា បណ្ឌិត្ត បរិច្ឆេ-
 ទន្តិ ឥមា អដ្ឋ បញ្ញា ភាវិតា ពហុលីកតា បុ-
 ត្តប្បញ្ញា បរិច្ឆេទន្តិ ឥមា វេ បញ្ញា ភាវិតា ពហុលី-
 កតា ហាសប្បញ្ញា បរិច្ឆេទន្តិ ។ ហាសប្បញ្ញា ប-
 ដិកាល្យជិសម្ពិទ្ធា^(១) តស្សា អន្តវត្តានតោ អន្តប្បជិ-
 សម្ពិទ្ធា អធិកតា ហោតិ សច្ចិកតា ធម្មតា បញ្ញាយ
 ធម្មវត្តានតោ ធម្មប្បជិសម្ពិទ្ធា អធិកតា ហោតិ សច្ចិ-
 កតា ធម្មតា បញ្ញាយ វិវត្តវត្តានតោ វិវត្តប្បជិស-
 ម្ពិទ្ធា អធិកតា ហោតិ សច្ចិកតា ធម្មតា បញ្ញាយ
 បដិកាល្យវត្តានតោ បដិកាល្យជិសម្ពិទ្ធា អធិកតា
 ហោតិ សច្ចិកតា ធម្មតា បញ្ញាយ តស្សិមា បក-
 រស្សា បដិសម្ពិទ្ធាយោ អធិកតា ហោតិ សច្ចិកតា
 ធម្មតា បញ្ញាយ ។

១ បដិសម្ពិទ្ធានិ វិស្សនិ បញ្ញា ។

តែងបំពេញខ្ញុំអម្បិយញ្ញា បដិធិស្សន្ទានុបស្សនា ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ
 ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញខ្ញុំអស្សន្ទានុប្បញ្ញា ។ បញ្ញាទាំង ៧ នេះ
 ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញខ្ញុំភាពជាបណ្ឌិត
 បញ្ញាទាំង ៨ នេះដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញ
 ខ្ញុំបុគ្គប្បញ្ញា បញ្ញាទាំង ៨ នេះ ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ
 តែងបំពេញខ្ញុំហាសប្បញ្ញា ។ ហាសប្បញ្ញា ជាកម្មវិធីសម្ពិទ្ធា^(១)
 (ព្រោះថា) ហាសប្បញ្ញានោះ តែងមានកម្មវិធីសម្ពិទ្ធា ព្រោះការកំណត់
 ខ្ញុំអន្ត ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលត្រាស់ដឹងហើយ ចាក់ចុះហើយ ធ្វើឱ្យជាក់
 ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវហើយ ដោយសារប្រាជ្ញា តែងមានធម្មវិធីសម្ពិទ្ធា
 ព្រោះការកំណត់ខ្ញុំធម៌ ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលត្រាស់ដឹងហើយ ចាក់ចុះ
 ហើយ ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវហើយ ដោយសារប្រាជ្ញា តែងមាន
 វិវត្តប្បជិសម្ពិទ្ធា ព្រោះការកំណត់ខ្ញុំវិវត្តិ ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលត្រាស់
 ដឹងហើយ ចាក់ចុះហើយ ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវហើយ ដោយ
 សារប្រាជ្ញា តែងមានបដិកាល្យជិសម្ពិទ្ធា ព្រោះការកំណត់ខ្ញុំបដិកាល្យ
 ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលត្រាស់ដឹងហើយ ចាក់ចុះហើយ ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់
 ហើយ ពាល់ត្រូវហើយ ដោយសារប្រាជ្ញា នេះឯងហាសប្បញ្ញានោះ
 ដែលតែងមានបដិសម្ពិទ្ធាទាំង ២ ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលត្រាស់ដឹងហើយ
 ចាក់ចុះហើយ ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវហើយ ដោយសារប្រាជ្ញា ។

១ កម្មវិធីសម្ពិទ្ធា " ធម្មវិធីសម្ពិទ្ធា " ។

[១៧១] រូបេ អនិច្ចាទុបស្សនា ភាវិតា ពហុលី-
 កតា កកមំ បញ្ញំ បរិច្ឆេតិ ។ រូបេ បដិដិ-
 ស្សត្តាទុបស្សនា ភាវិតា ពហុលីកតា កកមំ បញ្ញំ
 បរិច្ឆេតិ ។ រូបេ អនិច្ចាទុបស្សនា ភាវិតា ពហុលីកតា
 ជវច្ឆញ្ញំ បរិច្ឆេតិ ។ រូបេ បដិដិស្សត្តាទុបស្ស-
 នា ភាវិតា ពហុលីកតា អស្សាទទ្ធបញ្ញំ បរិច្ឆេតិ ។
 ឥនា សន្ត បញ្ញា ភាវិតា ពហុលីកតា បណ្ឌិត្តិ
 បរិច្ឆេតិ ឥនា អដ្ឋ បញ្ញា ភាវិតា ពហុលីកតា បុដ្ឋ-
 បញ្ញំ បរិច្ឆេតិ ឥនា ជវ បញ្ញា ភាវិតា ពហុលីក-
 តា ហាសប្បញ្ញា បរិច្ឆេតិ ។ ហាសប្បញ្ញា បដិកាល-
 ប្បដិសម្ពុតា^(១) តស្សា អត្តវត្តានតោ អត្តប្បដិសម្ពុតា
 អនិកតា ហោតិ សច្ចិកតា ជស្សិតា បញ្ញាយ
 ជញ្ញវត្តានតោ ជញ្ញប្បដិសម្ពុតា អនិកតា ហោតិ ស-
 ច្ចិកតា ជស្សិតា បញ្ញាយ ជិវត្តវត្តានតោ ជិវត្តប្បដិ-

១ បដិសម្ពុតា វិស្សនំ បញ្ញា ។

[១៧១] ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងតិចារណាយើញ ខ្ញុំការមិនទៀងក្នុងរូប
 ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញខ្ញុំបញ្ញាដូចម្តេច
 ។ រូបេ ។ ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងតិចារណាយើញ ខ្ញុំការលក្ខណ៍រូប ដែលបុគ្គល
 អប់រំហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញខ្ញុំបញ្ញាដូចម្តេច ។ ប្រាជ្ញា
 ជាគ្រឿងតិចារណាយើញ ខ្ញុំការមិនទៀងក្នុងរូប ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ
 ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញខ្ញុំវិជ្ជាបញ្ញា ។ រូបេ ។ ប្រាជ្ញាជាគ្រឿង
 តិចារណាយើញ ខ្ញុំការលក្ខណ៍រូប ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឱ្យច្រើន
 ហើយ តែងបំពេញខ្ញុំអស្សាទទ្ធបញ្ញា ។ ប្រាជ្ញាទាំង ៧ នេះ ដែល
 បុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញខ្ញុំភាគជាបណ្ឌិត ប្រា-
 ជ្ញាទាំង ៨ នេះ ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញ
 ខ្ញុំបុព្វបញ្ញា ប្រាជ្ញាទាំង ៩ នេះ ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ
 តែងបំពេញខ្ញុំហាសប្បញ្ញា ។ ហាសប្បញ្ញា ជាក្នុងដីកាលប្បដិ-
 សម្ពុតា (ព្រោះថា) ហាសប្បញ្ញានោះ តែងមានអត្តប្បដិសម្ពុតា ព្រោះ
 ការកំណត់ខ្ញុំអត្ត ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលគ្រាស់ដឹងហើយ ចាក់ចុះហើយ
 ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវហើយ ដោយសារប្រាជ្ញា តែងមាន
 ធម្មប្បដិសម្ពុតា ព្រោះការកំណត់ខ្ញុំធម៌ ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលគ្រាស់
 ដឹងហើយ ចាក់ចុះហើយ ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវហើយ
 ដោយសារប្រាជ្ញា តែងមានជិវត្តប្បដិសម្ពុតា ព្រោះការកំណត់ខ្ញុំជិវត្ត

យុទ្ធវិទ្ធិ សុត្តនិកាយ

សម្ពុទ្ធិ អធិគតា ហោតិ សច្ចិកតា ធម្មាយ
 បដិកាលាវក្កាននតោ បដិកាលាប្បដិសម្ពុទ្ធិ អធិគតា
 ហោតិ សច្ចិកតា ធម្មាយ តស្ស័យ ចតស្ស័យ ចតស្ស័យ
 បដិសម្ពុទ្ធិយោ អធិគតា ហោតិ សច្ចិកតា ធម្មាយ
 បញ្ញាយ ។ វេទនាយ សញ្ញាយ សង្ខារេសុ វិញ្ញាណ
 ចក្កុស្តី ។ បេ។ ជរាមរណោ អធិប្បាទុបស្សនា ភារិកា
 ពហុលីកតា កតមំ បញ្ញំ បរិច្ចរេតិ ។ បេ។ ជរា
 មរណោ បដិសិទ្ធិប្បាទុបស្សនា ភារិកា ពហុលីកតា
 កតមំ បញ្ញំ បរិច្ចរេតិ ។ ជរាមរណោ អធិប្បាទុបស្ស
 នា ភារិកា ពហុលីកតា ជវនប្បញ្ញំ បរិច្ចរេតិ ។ បេ។
 ជរាមរណោ បដិសិទ្ធិប្បាទុបស្សនា ភារិកា ពហុលីក
 តា កស្សាមន្តប្បញ្ញំ បរិច្ចរេតិ ។ ឥមា សត្ត ចញ្ញា
 ភារិកា ពហុលីកតា បណ្ឌិតំ បរិច្ចរេតិ ឥមា អដ្ឋ
 ចញ្ញា ភារិកា ពហុលីកតា បុត្តប្បញ្ញំ បរិច្ចរេតិ

មហាវិទ្ធិ មហាបញ្ញាសម្ពុទ្ធិ

ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលគ្រាស់ជីវិតហើយ ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់
 ត្រូវហើយ ដោយសារប្រាជ្ញា តែងមានបដិភាណប្បដិសម្ពុទ្ធិ ព្រោះ
 ការកំណត់ឱ្យបដិភាណ ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលគ្រាស់ជីវិតហើយ ចាត់
 ចុះហើយ ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវហើយ ដោយសារប្រាជ្ញា
 នេះឯង ហោសប្បញ្ញាសោ ដែលតែងមានបដិសម្ពុទ្ធិចាំទី ២ ជាធម្មជាតិ
 ដែលបុគ្គលគ្រាស់ជីវិតហើយ ចាត់ចុះហើយ ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់
 ត្រូវហើយ ដោយសារប្រាជ្ញា ។ ប្រាជ្ញា ជាគ្រឿងពិចារណាយើង
 ឱ្យការចេះទៀង ក្នុងវេទនា ក្នុងសញ្ញា ក្នុងសង្ខារ ក្នុងវិញ្ញាណ ក្នុងចក្ក
 ។ បេ។ ក្នុងជរាមរណោ ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលគ្រាស់ហើយ ធ្វើឱ្យច្រើន
 ហើយ តែងបំពេញឱ្យបញ្ញាដូចម្តេច ។ បេ។ ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណា
 យើង ឱ្យការលះក្នុងជរាមរណោ ដែលបុគ្គលគ្រាស់ហើយ ធ្វើឱ្យច្រើន
 ហើយ តែងបំពេញឱ្យបញ្ញាដូចម្តេច ។ ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណាយើង
 ឱ្យការចេះទៀង ក្នុងជរាមរណោ ដែលបុគ្គលគ្រាស់ហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ
 តែងបំពេញឱ្យដទៃប្បញ្ញា ។ បេ។ ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណាយើងឱ្យ
 ការលះក្នុងជរាមរណោ ដែលបុគ្គលគ្រាស់ហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ តែង
 បំពេញឱ្យកស្សាមន្តប្បញ្ញា ។ ប្រាជ្ញាចាំទី ៧ នេះ ដែលបុគ្គលគ្រាស់
 ហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញឱ្យភាពជាបណ្ឌិត ប្រាជ្ញាចាំទី ៨
 នេះ ដែលបុគ្គលគ្រាស់ហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញឱ្យបុត្តប្បញ្ញា

ឥត ធម៌ បញ្ញា ភាវិតា ពហុលីកតា ហាសប្បញ្ញំ បរិច្ច-
 រេន្តិ ។ ហាសប្បញ្ញា បដិកាលាប្បដិសម្ពិទ្ធា កស្សា អត្ត-
 វវត្តានោ អត្តប្បដិសម្ពិទ្ធា អធិកតា ហោតិ សច្ចិក-
 តា ធម្មស្សិតា បញ្ញាយ ធម្មវវត្តានោ ធម្មប្បដិសម្ពិទ្ធា
 អធិកតា ហោតិ សច្ចិកតា ធម្មស្សិតា បញ្ញាយ ធម្មវត្ត-
 វវត្តានោ ធម្មប្បដិសម្ពិទ្ធា អធិកតា ហោតិ សច្ចិ-
 កតា ធម្មស្សិតា បញ្ញាយ បដិកាលាវវត្តានោ បដិ-
 កាលាប្បដិសម្ពិទ្ធា អធិកតា ហោតិ សច្ចិកតា ធម្ម-
 ស្សិតា បញ្ញាយ កស្សិតា កស្សេន្ត បដិសម្ពិទ្ធាយោ
 អធិកតា ហោតិ សច្ចិកតា ធម្មស្សិតា បញ្ញាយ ។

(១៣២) រូបេ អនិទ្ធានុបស្សនា ភាវិតា ពហុលីកតា
 កកមំ បញ្ញំ បរិច្ចរេតិ អតីតានាភតប្បច្ចុប្បន្នេ រូបេ អនិ-
 ទ្ធានុបស្សនា ភាវិតា ពហុលីកតា កកមំ បញ្ញំ បរិច្ចរេតិ

ប្រាជ្ញាចំនី នេ ដែលបុគ្គលកប់រហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ តែងចំពេញ
 ខ្ញុំហាសប្បញ្ញា ។ ហាសប្បញ្ញា ជាក្នុងបដិកាលាប្បដិសម្ពិទ្ធា (ព្រោះថា)
 ហាសប្បញ្ញានោះ តែងមានអត្តប្បដិសម្ពិទ្ធា ព្រោះការកំណត់ខ្ញុំអត្ត
 ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលចាក់ចុះហើយ ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវ
 ហើយ ដោយសារប្រាជ្ញា តែងមានធម្មប្បដិសម្ពិទ្ធា ព្រោះការកំណត់ខ្ញុំ
 ធម៌ ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលចាក់ចុះហើយ ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់
 ត្រូវហើយ ដោយសារប្រាជ្ញា តែងមានធម្មវត្តប្បដិសម្ពិទ្ធា ព្រោះការកំណត់
 ខ្ញុំវត្ត ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលចាក់ចុះហើយ ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
 ពាល់ត្រូវហើយ ដោយសារប្រាជ្ញា តែងមានបដិកាលាប្បដិសម្ពិទ្ធា
 ព្រោះការកំណត់ខ្ញុំបដិកាលា ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលចាក់ចុះហើយ ធ្វើ
 ឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវហើយ ដោយសារប្រាជ្ញា នេះឯងហាស-
 ប្បញ្ញានោះ ដែលតែងមានបដិសម្ពិទ្ធាចំនី២ ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលចាក់
 ចុះហើយ ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវហើយ ដោយសារប្រាជ្ញា ។

(១៣២) ប្រាជ្ញាជាក្រឡឹងតិចារណាយេញ ជាមិនទៀតក្នុងរូប ដែល
 បុគ្គលកប់រហើយធ្វើឱ្យច្រើនហើយ តែងចំពេញខ្ញុំបញ្ញាដូចម្តេច ប្រាជ្ញា
 ជាក្រឡឹងតិចារណាយេញ ជាមិនទៀតក្នុងរូប ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន
 ដែលបុគ្គលកប់រហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ តែងចំពេញខ្ញុំបញ្ញាដូចម្តេច

បញ្ញត្តិ ឧបាសម្ពាស

រូប ទុក្ខាទុបស្សនា ភាវិតា ពហុលីកតា កកម៌
 បញ្ញំ បរិច្ចរេតិ អតីតាណកកប្បទុប្បន្នេ រូបេ ទុក្ខា-
 ទុបស្សនា ភាវិតា ពហុលីកតា កកម៌ បញ្ញំ
 បរិច្ចរេតិ រូបេ អនត្តាទុបស្សនា ភាវិតា ពហុលីក-
 តា កកម៌ បញ្ញំ បរិច្ចរេតិ អតីតាណកកប្បទុប្បន្នេ
 រូបេ អនត្តាទុបស្សនា ភាវិតា ពហុលីកតា ក-
 កម៌ បញ្ញំ បរិច្ចរេតិ រូបេ និព្វិនាទុបស្សនា ភាវិតា
 ពហុលីកតា កកម៌ បញ្ញំ បរិច្ចរេតិ អតីតាណ-
 កកប្បទុប្បន្នេ រូបេ និព្វិនាទុបស្សនា ភាវិតា ពហុ-
 លីកតា កកម៌ បញ្ញំ បរិច្ចរេតិ រូបេ វិភកាទុប-
 ស្សនា ភាវិតា ពហុលីកតា កកម៌ បញ្ញំ បរិច្ចរេតិ
 អតីតាណកកប្បទុប្បន្នេ រូបេ វិភកាទុបស្សនា ភាវិតា
 ពហុលីកតា កកម៌ បញ្ញំ បរិច្ចរេតិ រូបេ និរោធាទុ-
 បស្សនា ភាវិតា ពហុលីកតា កកម៌ បញ្ញំ បរិច្ចរេតិ

ឧបាសម្ពាស

ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងតិចារណារយ័ញ ជាដុក្ខក្នុងរូប ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ
 ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងចំពេញដូចញាដូចម្តេច ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងតិចារ-
 ណារយ័ញ ជាដុក្ខក្នុងរូប ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ដែលបុគ្គលអប់រំ
 ហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងចំពេញដូចញាដូចម្តេច ប្រាជ្ញាជាគ្រឿង
 តិចារណារយ័ញ ជាមិនមែនខ្លួនក្នុងរូប ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើន
 ហើយ តែងចំពេញដូចញាដូចម្តេច ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងតិចារណារយ័ញ
 ជាមិនមែនខ្លួនក្នុងរូប ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ដែលបុគ្គលអប់រំហើយធ្វើ
 ឲ្យច្រើនហើយ តែងចំពេញដូចញាដូចម្តេច ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងតិចារណា-
 រយ័ញ ខ្លឹមសេចក្តីឡើយណាយក្នុងរូប ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើន
 ហើយ តែងចំពេញដូចញាដូចម្តេច ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងតិចារណារយ័ញខ្លឹ-
 មសេចក្តីឡើយណាយក្នុងរូប ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ដែលបុគ្គលអប់រំ
 ហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងចំពេញដូចញាដូចម្តេច ប្រាជ្ញាជាគ្រឿង
 តិចារណារយ័ញ ខ្លឹមការប្រាសចាកអម្រេក ក្នុងរូប ដែលបុគ្គលអប់រំ
 ហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងចំពេញដូចញាដូចម្តេច ប្រាជ្ញាជាគ្រឿង
 តិចារណារយ័ញ ខ្លឹមការប្រាសចាកអម្រេកក្នុងរូប ជាអតីត អនាគត
 បច្ចុប្បន្ន ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងចំពេញដូច
 ញាដូចម្តេច ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងតិចារណារយ័ញ ខ្លឹមសេចក្តីលក់ក្នុងរូប
 ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ តែងចំពេញដូចញាដូចម្តេច

អតីតាណាគតប្បទុប្បន្នេ រូបេ ធិរោជាទុបស្សនា ការិ-
 តា ពហុលីកតា កាតមំ បញ្ញំ បរិច្ចរេតិ រូបេ បដិ-
 ធិស្សន្តាទុបស្សនា ការិកា ពហុលីកតា កាតមំ បញ្ញំ
 បរិច្ចរេតិ អតីតាណាគតប្បទុប្បន្នេ រូបេ បដិធិស្សន្តាទុប-
 ស្សនា ការិកា ពហុលីកតា កាតមំ បញ្ញំ បរិច្ចរេតិ ។
 រូបេ អធិប្បាទុបស្សនា ការិកា ពហុលីកតា ជវនប្បញ្ញំ
 បរិច្ចរេតិ អតីតាណាគតប្បទុប្បន្នេ រូបេ អធិប្បាទុបស្សនា
 ការិកា ពហុលីកតា ជវនប្បញ្ញំ បរិច្ចរេតិ រូបេ ទុ-
 ក្ខានុបស្សនា ការិកា ពហុលីកតា ធិរោជិតប្បញ្ញំ
 បរិច្ចរេតិ អតីតាណាគតប្បទុប្បន្នេ រូបេ ទុក្ខានុបស្ស-
 នា ការិកា ពហុលីកតា ជវនប្បញ្ញំ បរិច្ចរេតិ រូបេ
 អនត្តាទុបស្សនា ការិកា ពហុលីកតា មហាបញ្ញំ
 បរិច្ចរេតិ អតីតាណាគតប្បទុប្បន្នេ រូបេ អនត្តាទុប-
 ស្សនា ការិកា ពហុលីកតា ជវនប្បញ្ញំ បរិច្ចរេតិ

ប្រាជ្ញាជានុត្រិយនិព្វារណារមេញ ខ្ញុំការលក្ខណ៍រូប ជាអតីត អនាគត
 បច្ចុប្បន្ន ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញខ្ញុំបញ្ញា
 ដូចម្តេច ប្រាជ្ញាជានុត្រិយនិព្វារណារមេញ ខ្ញុំការលក្ខណ៍រូប ដែលបុគ្គល
 អប់រំហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញខ្ញុំបញ្ញាដូចម្តេច ប្រាជ្ញាជានុ-
 ត្រិយនិព្វារណារមេញ ខ្ញុំការលក្ខណ៍រូប ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ដែល
 បុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញខ្ញុំបញ្ញាដូចម្តេច ។ ប្រា-
 ជ្ញាជានុត្រិយនិព្វារណារមេញ ថាមិនទៀតក្នុងរូប ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ
 ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញខ្ញុំជវនប្បញ្ញា ប្រាជ្ញាជានុត្រិយនិព្វារណា-
 រមេញ ថាមិនទៀតក្នុងរូប ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ
 ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញខ្ញុំជវនប្បញ្ញា ប្រាជ្ញាជានុត្រិយនិព្វារណា-
 រមេញ ថាមិនទៀតក្នុងរូប ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ តែង
 បំពេញខ្ញុំធិរោជិតប្បញ្ញា ប្រាជ្ញាជានុត្រិយនិព្វារណារមេញ ថាមិនទៀតក្នុងរូប
 ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ តែង
 បំពេញខ្ញុំជវនប្បញ្ញា ប្រាជ្ញាជានុត្រិយនិព្វារណារមេញ ថាមិនមែនខ្លួនក្នុង
 រូប ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញខ្ញុំមហាបញ្ញា
 ប្រាជ្ញាជានុត្រិយនិព្វារណារមេញ ថាមិនមែនខ្លួនក្នុងរូប ជាអតីត អនាគត
 បច្ចុប្បន្ន ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញខ្ញុំ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ការិកា ពហុលីកតា ហាសប្បញ្ញា បរិបូរេន្តិ ។
 ហាសប្បញ្ញា បដិកណាច្យដិសម្ពិទ្ធា កស្សា អត្តវិ-
 ត្តាធាតោ អត្តប្បដិសម្ពិទ្ធា អធិកតា ហោតិ សច្ចិកា-
 តា ជស្សិតា បញ្ញាយ ធម្មវិត្តាធាតោ ធម្មប្បដិស-
 ម្ពិទ្ធា អធិកតា ហោតិ សច្ចិកតា ជស្សិតា បញ្ញាយ
 ធម្មវិត្តវិត្តាធាតោ ធម្មវិត្តប្បដិសម្ពិទ្ធា អធិកតា ហោតិ
 សច្ចិកតា ជស្សិតា បញ្ញាយ បដិកណាវិត្តាធាតោ
 បដិកណាច្យដិសម្ពិទ្ធា អធិកតា ហោតិ សច្ចិកតា
 ជស្សិតា បញ្ញាយ កស្សិមា កកស្សោ បដិសម្ពិទ្ធាយោ
 អធិកតា ហោន្តិ សច្ចិកតា ជស្សិតា បញ្ញាយ ។
 វេទនាយ សញ្ញាយ សង្ខារេសុ វិញ្ញាណោ ច-
 ក្កុស្តី ។ មេ ។ ជរាមរណោ អធិទ្ធានុបស្សនា ការិ-
 កា ពហុលីកតា កតមំ បញ្ញំ បរិបូរេតិ អតីតាថា-
 កតប្បទុច្ចរន្ត ជរាមរណោ អធិទ្ធានុបស្សនា ការិ-
 កា ពហុលីកតា កតមំ បញ្ញំ បរិបូរេតិ ។ មេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ តែងចំពេញឱ្យហាសប្បញ្ញា ។
 ហាសប្បញ្ញា ជាគូបដិកណាច្យដិសម្ពិទ្ធា(ព្រោះថា)ហាសប្បញ្ញានោះតែង
 មានកត្តាដ៏សម្ពិទ្ធា ព្រោះការកំណត់ឱ្យអត្ត ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលចាត់
 ចុះហើយ ធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវហើយ ដោយសារប្រាជ្ញា
 តែងមានធម្មប្បដិសម្ពិទ្ធា ព្រោះការកំណត់ឱ្យធម៌ ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គល
 ចាត់ចុះហើយ ធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវហើយ ដោយសារប្រាជ្ញា
 តែងមានធម៌ត្រិប្បដិសម្ពិទ្ធា ព្រោះការកំណត់ឱ្យធម៌ត្រិ ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គល
 ចាត់ចុះហើយ ធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវហើយ ដោយសារប្រាជ្ញា
 តែងមានបដិកណាច្យដិសម្ពិទ្ធា ព្រោះការកំណត់ឱ្យបដិកណា ជាធម្ម-
 ជាតិដែលបុគ្គលចាត់ចុះហើយ ធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់ត្រូវហើយ
 ដោយសារប្រាជ្ញា នេះឯងហាសប្បញ្ញានោះ ដែលតែងមានបដិសម្ពិទ្ធា
 ចំនួន ៤ ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលចាត់ចុះហើយ ធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ហើយ
 ពាល់ត្រូវហើយ ដោយសារប្រាជ្ញា ។ ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណាឃើញ
 ថាមិនទៀង ក្នុងវេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណ ចក្ក ។ មេ ។ ក្នុង
 ជរាមរណៈ ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ តែងចំពេញ
 ឱ្យបញ្ញាដូចម្តេច ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណាឃើញ ថាមិនទៀង ក្នុង
 ជរាមរណៈ ជាអតីត អនាគត ចន្ទុច្ចន្ត ដែលបុគ្គល អប់រំ
 ហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ តែងចំពេញ ឱ្យបញ្ញាដូចម្តេច ។ មេ ។

ជរាមរណោ បដិទិស្សត្តានុបស្សនា ភាវិតា ពហុលី-
 កតា កតមំ បញ្ញំ បរិម្មវេតិ អតីតាជាតតប្បុទ្ធប្បន្នេ
 ជរាមរណោ បដិទិស្សត្តានុបស្សនា ភាវិតា ពហុលីក-
 តា កតមំ បញ្ញំ បរិម្មវេតិ ។ ជរាមរណោ អនិទ្ធានុ-
 បស្សនា ភាវិតា ពហុលីកតា ជវនប្បញ្ញំ បរិម្មវេតិ
 អតីតាជាតតប្បុទ្ធប្បន្នេ ជរាមរណោ អនិទ្ធានុបស្ស-
 នា ភាវិតា ពហុលីកតា ជវនប្បញ្ញំ បរិម្មវេតិ ។ បេ ។
 តស្សីមា ធនាស្សន បដិសម្មិទាយោ អនិកតា ហោន្តិ
 សច្ចិកតា ធម្មតា បញ្ញាយ ។

(១៣៣) ធនា.រោម ភិក្ខុវេ ធម្មា ភាវិតា
 ពហុលីកតា សោតាបត្តិផលសច្ចិកិរិយាយ សិវត្តន្តិ
 កតមេ ធនា.រោ សម្មុវិសសំសេវោ សទ្ធម្មស្សវរិ
 យោធិសោមនសិការោ ធម្មានុធម្មប្បដិបត្តិ វេមេ ទោ
 ភិក្ខុវេ ធនា.រោ ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា សោតា-
 បត្តិផលសច្ចិកិរិយាយ សិវត្តន្តិ ។

ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងតិចារណាយើញ នូវការលះក្នុងវេទនាមរណៈ ដែលបុគ្គល
 អប់រំហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវបញ្ញាដូចម្តេច ប្រាជ្ញាជា
 គ្រឿងតិចារណាយើញ នូវការលះក្នុងវេទនាមរណៈ ជាអតីត អនាគត
 បច្ចុប្បន្ន ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវ
 បញ្ញាដូចម្តេច ។ ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងតិចារណាយើញ ថាមិនទៀង ក្នុង
 វេទនាមរណៈ ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ តែងបំពេញនូវ
 វេទនាមរណៈ ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងតិចារណាយើញ ថាមិនទៀងក្នុងវេទនាមរណៈ
 ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ
 តែងបំពេញនូវវេទនាមរណៈ ។ បេ ។ នេះឯង ហាសប្បញ្ញាតោ ដែល
 តែងមានបដិសម្ព័ន្ធាតាំង ២ ជាធម្មជាតិដែលបុគ្គលចាក់ដុះហើយ ធ្វើឱ្យ
 ជាក់ច្បាស់ហើយ ពាល់គ្រូហើយ ដោយហោប្រាជ្ញា ។

(១៣៤) ខ្នាលភិក្ខុចំរើងខ្សោយ ធម៌ចំរើង ២ នេះ ដែលបុគ្គល
 អប់រំហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ តែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ នូវ
 សោភាបត្តិផល ធម៌ចំរើង ២ តើដូចម្តេចខ្លះ ឱកាមរំលោភសម្បទា ១
 ការស្តាប់ប្រសេនខ្លះ ១ ការធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយធម៌ចំរើងប្រាជ្ញា ១
 ការប្រតិបត្តិឱ្យធម៌ដ៏សមគួរតាមធម៌ ១ ខ្នាលភិក្ខុចំរើងខ្សោយ នេះឯង
 ធម៌ចំរើង ២ ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ តែងប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ នូវសោភាបត្តិផល ។

ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា
សកតាតាមិជលសច្ចិកិរិយាយ សំវត្តន្តិ ។ ថេ ។

អនាតាមិជលសច្ចិកិរិយាយ សំវត្តន្តិ ។ ថេ ។
អហត្តជលសច្ចិកិរិយាយ សំវត្តន្តិ កតមេ ចត្តារោ
សប្បុរិសសិសេវោ សទ្ធម្មស្សវរិទំ យោធិសោមនសិ-
ការោ ធម្មាទុធម្មច្បជិបត្តិ វេ ថេ ភិក្ខុវេ ធម្មារោ
ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតា អហត្តជលសច្ចិកិរិយា-
យ សំវត្តន្តិ ។

(១៣២) ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ធម្មា ភាវិតា ពហុលី-
កតា បញ្ញាចដិលាកាយ សំវត្តន្តិ បញ្ញាទុដ្ឋិយា
សំវត្តន្តិ បញ្ញាវេប្បល្លាយ សំវត្តន្តិ មហាបញ្ញតាយ
សំវត្តន្តិ បុដ្ឋប្បញ្ញតាយ សំវត្តន្តិ វិបុលប្បញ្ញតាយ
សំវត្តន្តិ កម្ពីរប្បញ្ញតាយ សំវត្តន្តិ អស្សាមន្តប្បញ្ញតាយ
សំវត្តន្តិ ភ្នំរប្បញ្ញតាយ សំវត្តន្តិ ចញ្ញាពហុល្លាយ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទាំង ២ ប្រការនេះ ដែលបុគ្គលអប់រំ
ហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ ឱ្យ
សកតាតាមិជល ។ ថេ ។

តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ ឱ្យអនាតាមិជល ។ ថេ ។
តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ ឱ្យអហត្តជល ធម៌ទាំង ២
តើដូចម្តេចខ្លះ គឺការធម៌រកសច្ចរសេ ១ ការស្តាប់ព្រះសេដ្ឋ ១ ការធ្វើទុក
ក្នុងចិត្តដោយទុយោនៃប្រាជ្ញា ១ ការប្រតិបត្តិឱ្យធម៌សមគួរតាមធម៌ ១
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង ធម៌ ២ ដែលបុគ្គលអប់រំហើយ ធ្វើឱ្យច្រើន
ហើយ តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ ឱ្យអហត្តជល ។

(១៣២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទាំង ២ នេះ ដែលបុគ្គល
អប់រំហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបានឱ្យប្រាជ្ញា ប្រ-
ព្រឹត្តទៅដើម្បីលូតលាស់ប្រាជ្ញា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកាត់ទំលាយនៃប្រាជ្ញា
ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកាត់ នៃប្រាជ្ញាដាច់ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកាត់នៃប្រាជ្ញាដ៏
ក្រាស់ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកាត់នៃប្រាជ្ញាដ៏ទូលាយ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកាត់
នៃប្រាជ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកាត់នៃប្រាជ្ញាមិនជិត ប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីកាត់នៃប្រាជ្ញាដូចវេជ្ជមី ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីកាត់នៃប្រាជ្ញាដ៏ច្រើន

សំវត្ថុន្តិ សីមប្បញ្ញតាយ សំវត្ថុន្តិ លហុប្បញ្ញតាយ
 សំវត្ថុន្តិ ហាសប្បញ្ញតាយ សំវត្ថុន្តិ ជវប្បញ្ញតាយ
 សំវត្ថុន្តិ តិក្ខុប្បញ្ញតាយ សំវត្ថុន្តិ និរោធិកប្បញ្ញ-
 តាយ សំវត្ថុន្តិ កកខេ ចត្តារា មហាសិសិសេវេ
 សន្តុឌ្ឋស្សវដំ យោនិសោមមសិការា ធម្មានុធម្មប្ប-
 ដិបត្តិ ឥមេ ទោ កិក្ខវេ ចត្តារា ធម្មា ភាវិតា
 តហុលំកតា បញ្ញាបដិលាកាយ សំវត្ថុន្តិ បញ្ញាតុន្តិ-
 យា^(១) សំវត្ថុន្តិ ។ បេ ។ និរោធិកប្បញ្ញតាយ សំវត្ថុន្តិ ។

(១៣៥) បញ្ញាបដិលាកាយ សំវត្ថុន្តិ កកខេ
 បញ្ញាបដិលាកា ។ ចេត្តិ មត្តញ្ញាលានំ ចេត្តិ ដ-
 លញ្ញាលានំ ចេត្តិ បដិសម្ពុទ្ធាញ្ញាលានំ ចេត្តិ អ-
 ភិញ្ញានំ^(២) តេសត្តតិណំ ញ្ញាលានំ សត្តសត្តតិណំ ញ្ញា-
 លានំ លាកោ បដិលាកោ បត្តិ សម្បត្តិ ដស្សនា
 សច្ចិកិរិយា ឧបសម្បទា បញ្ញាបដិលាកាយ សំ-
 វត្ថុន្តិ អយំ បញ្ញាបដិលាកា ។

១ ឧ.ប. បញ្ញាតុន្តិយា ។ ២ ឧ.ប. អភិញ្ញាញ្ញាលានំ ។

ប្រត្រិត្តទៅ ដើម្បីកាលនៃប្រាជ្ញាដ៏ឆាប់ ប្រត្រិត្តទៅ ដើម្បីកាលនៃប្រាជ្ញា
 ដ៏យឺត ប្រត្រិត្តទៅដើម្បីកាលនៃប្រាជ្ញាដ៏ឆាប់ ប្រត្រិត្តទៅដើម្បី
 កាលនៃប្រាជ្ញាជ្រៅស្មុះស្មា ប្រត្រិត្តទៅ ដើម្បីកាលនៃប្រាជ្ញាដ៏មុត
 ប្រត្រិត្តទៅដើម្បីកាលនៃប្រាជ្ញា ជាគ្រឿងចំលុះចំលាយ ធូរកិលេស
 ធម៌ទាំង ៤ តើដូចម្តេចខ្លះ គឺ ការសេពឧបសម្បវាស ១ ការស្តាប់ព្រះ
 សព្ទ ១ ការធ្វើទុក្ខកំចិត្តដោយទុក្ខយាននៃប្រាជ្ញា ១ ការប្រតិបត្តិធម៌ដ៏
 សមគួររោមធម៌ ១ ឱ្យលក្ខណ៍ទាំងឡាយ នេះនិង ធម៌ ៤ ដែលបុគ្គលអបរិ-
 ហើយ ធ្វើឱ្យច្រើនហើយ តែងប្រត្រិត្តទៅដើម្បីបានឱ្យប្រាជ្ញា ប្រត្រិត្ត
 ទៅដើម្បីលូកលាស់ប្រាជ្ញា ។ បេ ។ ប្រត្រិត្តទៅដើម្បីកាលនៃប្រាជ្ញា ជា
 គ្រឿងចំលុះចំលាយធូរកិលេស ។

(១៣៦) សំនួរគ្រងតាក្យត ប្រត្រិត្តទៅដើម្បីបាន ឱ្យប្រាជ្ញា
 តើការបានឱ្យប្រាជ្ញា ដូចម្តេច ។ ការបាន ការបានចំពោះ ការ
 ផល ការផលព្រម ការផលគ្រប់ ការផ្ទៃឱ្យដាក់ច្បាស់ ការចូល
 ទៅជិតព្រម ឱ្យមត្តញ្ញាលា ៤ ផលញ្ញាលា ៤ បដិសម្ពុទ្ធា-
 ញ្ញាលា ៤ អភិញ្ញា ៦ ញ្ញាលា ៧ ញ្ញាលា ៧ ៧ នេះនិង ការ
 បានឱ្យប្រាជ្ញា ក្នុងតាក្យត ប្រត្រិត្តទៅ ដើម្បីបានឱ្យប្រាជ្ញា ។

បញ្ញាពុទ្ធិយា សំវត្តន្តិកំ កតតោ បញ្ញាពុទ្ធិ ។
 សត្តន្តញ្ច សេក្កាជំ បុគ្គជ្ជនកល្យាណកស្ស ច
 បញ្ញា វឌ្ឍនំ អរហតោ បញ្ញា វឌ្ឍនំ វឌ្ឍនា(១) បញ្ញា-
 ពុទ្ធិយា សំវត្តន្តិកំ អយំ បញ្ញាពុទ្ធិ ។

បញ្ញាវេបុល្លយ សំវត្តន្តិកំ កតតំ បញ្ញាវេបុល្លំ ។
 សត្តន្តញ្ច សេក្កាជំ បុគ្គជ្ជនកល្យាណកស្ស ច
 បញ្ញា វេបុល្លំ កច្ចតិ អរហតោ បញ្ញា វេបុល្លតា(២)
 បញ្ញាវេបុល្លយ សំវត្តន្តិកំ នំ បញ្ញាវេបុល្លំ ។

(១៧៦) មហាបញ្ញតាយ សំវត្តន្តិកំ កតតោ
 មហាបញ្ញា ។ មហាន្តេ អត្តេ បរិក្កណ្ណាភីតិ មហា-
 បញ្ញា មហាន្តេ ធម្មេ បរិក្កណ្ណាភីតិ មហាបញ្ញា
 មហាន្តា ធិរុត្តិយោ បរិក្កណ្ណាភីតិ មហាបញ្ញា
 មហាន្តាជំ បដិកាណាជំ បរិក្កណ្ណាភីតិ មហាបញ្ញា
 មហាន្តេ សីលត្តន្តេ បរិក្កណ្ណាភីតិ មហាបញ្ញា
 មហាន្តេ សមាធិត្តន្តេ បរិក្កណ្ណាភីតិ មហាបញ្ញា

១ ឧ វឌ្ឍនវឌ្ឍនា ។ ២ វេបុល្លនំ យុទ្ធសោយេ ។

ពាក្យថ ប្រព្រឹត្តោទៅដើម្បីល្អិតល្អន់ប្រាជ្ញា គឺការល្អិតល្អន់ប្រាជ្ញា
 ដូចម្តេច ។ ប្រាជ្ញាបេសសេក្ខបុគ្គល ព៌ ពួក និងបេសកល្យាណបុគ្គល
 វេសិល្យកលាសំ ប្រាជ្ញាបេសប្រាអោយន្ត វេសិល្យកលាសំ នេះឯងការ
 ល្អិតល្អន់ប្រាជ្ញា ក្នុងពាក្យថ ប្រព្រឹត្តោទៅដើម្បីសេចក្តីល្អិតល្អន់ប្រាជ្ញា ។

ពាក្យថ ប្រព្រឹត្តោទៅដើម្បីភាពធន់ទូលាយនៃប្រាជ្ញា គឺភាពធន់ទូ-
 លាយនៃប្រាជ្ញា ដូចម្តេច ។ ប្រាជ្ញាបេសសេក្ខបុគ្គល ព៌ ពួក និងបេស
 កល្យាណបុគ្គល វេសិល្យកលាសំ ប្រាជ្ញាបេសប្រាអោយន្ត
 ក៏ដល់ទៅភាពធន់ទូលាយ នេះឯងភាពធន់ទូលាយនៃប្រាជ្ញា ក្នុងពាក្យថ
 ប្រព្រឹត្តោទៅ ដើម្បីភាពធន់ទូលាយនៃប្រាជ្ញា ។

(១៧៦) ពាក្យថ ប្រព្រឹត្តោទៅដើម្បីភាពនៃប្រាជ្ញាជាដំ គឺប្រាជ្ញា
 ជាដំ ដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាប្រាជ្ញាជាដំ ព្រោះកំណត់យកនូវភ្នំជាដំ
 ឈ្មោះថាប្រាជ្ញាជាដំ ព្រោះកំណត់យកនូវធម៌ជាដំ ឈ្មោះថាប្រាជ្ញាជាដំ
 ព្រោះកំណត់យកនូវនិរុត្តិជាដំ ឈ្មោះថាប្រាជ្ញាជាដំ ព្រោះកំណត់យក
 នូវបដិកាលាជាដំ ឈ្មោះថាប្រាជ្ញាជាដំ ព្រោះកំណត់យកនូវសីល-
 ក្ខន្ធជាដំ ឈ្មោះថាប្រាជ្ញាជាដំ ព្រោះកំណត់យកនូវសមាធិក្ខន្ធជាដំ

បញ្ចវគ្គ មហាបញ្ញាសិ

មហាន្ត វិមុត្តិក្ខន្ធទ្វេ បរិក្កណ្ណតិក្ខិ មហាបញ្ញា ម-
 ហាន្ត វិមុត្តិក្ខណ្ណណនស្សនក្ខន្ធទ្វេ បរិក្កណ្ណតិក្ខិ មហា-
 បញ្ញា មហាន្តានិ ហិណហិណានិ បរិក្កណ្ណតិក្ខិ មហា-
 បញ្ញា មហាន្តា វិហារសមាបត្តិយោ បរិក្កណ្ណតិក្ខិ
 មនោបញ្ញា មហាន្តានិ អរិយសន្តានិ បរិក្កណ្ណតិក្ខិ
 មហាបញ្ញា មហាន្តេ សតិប្បដ្ឋានេ បរិក្កណ្ណតិក្ខិ
 មហាបញ្ញា មហាន្តេ សម្មប្បធានេ បរិក្កណ្ណតិក្ខិ
 មហាបញ្ញា មហាន្តេ ឥន្ទ្រិចានេ បរិក្កណ្ណតិក្ខិ មហា-
 បញ្ញា មហាន្តានិ ឥន្ទ្រិយានិ បរិក្កណ្ណតិក្ខិ មហាបញ្ញា
 មហាន្តានិ ពលានិ បរិក្កណ្ណតិក្ខិ មហាបញ្ញា ម-
 ហាន្តេ ពោជ្ឈ្រេន្ត បរិក្កណ្ណតិក្ខិ មហាបញ្ញា មហាន្តិ
 អរិយមគ្គិ^(១) បរិក្កណ្ណតិក្ខិ មហាបញ្ញា មហាន្តានិ
 សាមញ្ញដលានិ បរិក្កណ្ណតិក្ខិ មហាបញ្ញា មហាន្តា
 អភិការយោ បរិក្កណ្ណតិក្ខិ មហាបញ្ញា មហាន្តិ បរមដ្ឋិ
 និព្វានិ បរិក្កណ្ណតិក្ខិ មហាបញ្ញា មហាបញ្ញាតាយ
 សិវក្កន្តិក្ខិ អយំ មហាបញ្ញា ។

១ ម. មហាន្តេ អរិយមគ្គ ។

បញ្ចវគ្គ មហាបញ្ញាសិ

ឈ្មោះថាប្រាជ្ញាជានំ ព្រោះកំណត់យកនូវបញ្ញាខន្ធជានំ ឈ្មោះថាប្រាជ្ញា
 ជានំ ព្រោះកំណត់យកនូវវិមុត្តិក្ខន្ធជានំ ឈ្មោះថាប្រាជ្ញាជានំ ព្រោះ
 កំណត់យកនូវវិមុត្តិក្ខណ្ណណនស្សនក្ខន្ធជានំ ឈ្មោះថាប្រាជ្ញាជានំ ព្រោះ
 កំណត់យកនូវហិណហិណានិជានំ ឈ្មោះថាប្រាជ្ញាជានំ ព្រោះកំណត់យក
 នូវវិហារសមាបត្តិជានំ ឈ្មោះថា ប្រាជ្ញាជានំ ព្រោះកំណត់យកនូវ
 អរិយសន្តជានំ ឈ្មោះថាប្រាជ្ញាជានំ ព្រោះកំណត់យកនូវសតិប្បដ្ឋានជានំ
 ឈ្មោះថាប្រាជ្ញាជានំ ព្រោះកំណត់យកនូវសម្មប្បធានជានំ ឈ្មោះថា
 ប្រាជ្ញាជានំ ព្រោះកំណត់យកនូវឥន្ទ្រិចានជានំ ឈ្មោះថា
 ប្រាជ្ញាជានំ ព្រោះកំណត់យកនូវឥន្ទ្រិយានជានំ ឈ្មោះថាប្រាជ្ញាជានំ
 ព្រោះកំណត់យកនូវពលានជានំ ឈ្មោះថាប្រាជ្ញាជានំ ព្រោះកំណត់
 យកនូវពលានជានំ ឈ្មោះថាប្រាជ្ញាជានំ ព្រោះកំណត់យកនូវពោជ្ឈ្រេន្ត
 ជានំ ឈ្មោះថាប្រាជ្ញាជានំ ព្រោះកំណត់យកនូវអរិយមគ្គជានំ ឈ្មោះ
 ថា ប្រាជ្ញាជានំ ព្រោះកំណត់យក នូវសាមញ្ញដលជានំ ឈ្មោះថា
 ប្រាជ្ញាជានំ ព្រោះកំណត់យក នូវអភិការជានំ ឈ្មោះថាប្រាជ្ញាជានំ
 ព្រោះកំណត់យកនូវព្រះនិព្វាន ដែលមានគុណវិស្វកម្មជានំ នេះឯង
 ប្រាជ្ញាជានំ ក្នុងពាក្យថា ប្រាជ្ញាជានំ ដើម្បីការពារនៃប្រាជ្ញាជានំ ។

(១៣៧) បុទ្ទប្បញ្ញតាយ សិវត្តន្តិកំ កាតហា បុទ្ទ-
 ប្បញ្ញា ។ បុទ្ទនាហាទទេសុ ញាណំ បវត្តតិកំ បុទ្ទប្ប-
 ញ្ញា បុទ្ទនាហាទទេសុ ញាណំ បវត្តតិកំ បុទ្ទប្បញ្ញា
 បុទ្ទនាហាយតទេសុ ញាណំ បវត្តតិកំ បុទ្ទប្បញ្ញា
 បុទ្ទនាហាបដិទូសមុប្បទេសុ ញាណំ បវត្តតិកំ បុទ្ទ-
 ប្បញ្ញា បុទ្ទនាហាសុញ្ញតមទុលទ្កេសុ^(១) ញាណំ បវ-
 ត្តតិកំ បុទ្ទប្បញ្ញា បុទ្ទនាហាអក្កេសុ ញាណំ បវត្តតិកំ
 បុទ្ទប្បញ្ញា បុទ្ទនាហាធម្មេសុ ញាណំ បវត្តតិកំ បុទ្ទ-
 ប្បញ្ញា បុទ្ទនាហាវិវត្តិសុ ញាណំ បវត្តតិកំ បុទ្ទប្ប-
 ញ្ញា បុទ្ទនាហាបដិកាលេសុ ញាណំ បវត្តតិកំ បុទ្ទ-
 ប្បញ្ញា បុទ្ទនាហាសីលក្កទេសុ ញាណំ បវត្តតិកំ បុ-
 ទ្ទប្បញ្ញា បុទ្ទនាហាសខាងិក្កទេសុ ញាណំ បវត្តតិកំ
 បុទ្ទប្បញ្ញា បុទ្ទនាហាបញ្ញាទទេសុ ញាណំ បវត្តតិកំ
 បុទ្ទប្បញ្ញា បុទ្ទនាហាវត្តិក្កទេសុ ញាណំ បវត្តតិកំ

១ ឧ.ប. បុទ្ទនាហាសុញ្ញតមទុលទ្កេសុ ។

(១៣៧) ពាក្យថា ប្រត្រិត្តោ វេ ដើម្បីភាពវៃបញ្ញាជំគ្រាស គឺ
 បញ្ញាជំគ្រាស ដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាបញ្ញាជំគ្រាស ព្រោះញាណប្រត្រិត្ត
 វេ ក្នុងខន្ធផ្សេងៗ ជំគ្រាស ឈ្មោះថាបញ្ញាជំគ្រាស ព្រោះញាណ
 ប្រត្រិត្តោ ក្នុងនាគុផ្សេងៗ ជំគ្រាស ឈ្មោះថាបញ្ញាជំគ្រាស ព្រោះ
 ញាណប្រត្រិត្តោ ក្នុងកាយតនៈ ផ្សេងៗ ជំគ្រាស ឈ្មោះថាបញ្ញាជំ
 គ្រាស ព្រោះញាណប្រត្រិត្តោ ក្នុងបដិទូសមុប្បទេ ផ្សេងៗ ជំគ្រាស
 ឈ្មោះថាបញ្ញាជំគ្រាស ព្រោះញាណប្រត្រិត្តោ ក្នុងធម៌ដ៏សុទ្ធ និង
 ធម៌ដ៏លបណ្ឌិតធម្មិបាទ ផ្សេងៗ ជំគ្រាស ឈ្មោះថាបញ្ញាជំគ្រាស
 ព្រោះញាណប្រត្រិត្តោ ក្នុងអត្ត ផ្សេងៗ ជំគ្រាស ឈ្មោះថាបញ្ញាជំ
 គ្រាស ព្រោះញាណប្រត្រិត្តោ ក្នុងធម៌ផ្សេងៗ ជំគ្រាស ឈ្មោះថា
 បញ្ញាជំគ្រាស ព្រោះញាណប្រត្រិត្តោ ក្នុងនិរត្តិ ផ្សេងៗ ជំគ្រាស
 ឈ្មោះថាបញ្ញាជំគ្រាស ព្រោះញាណប្រត្រិត្តោ ក្នុងបដិកាលៈផ្សេងៗ
 ជំគ្រាស ឈ្មោះថាបញ្ញាជំគ្រាស ព្រោះញាណប្រត្រិត្តោ ក្នុងសីលក្ក
 ផ្សេងៗ ជំគ្រាស ឈ្មោះថា បញ្ញាជំគ្រាស ព្រោះញាណប្រត្រិត្តោ
 ក្នុងសខាងិក្ក ផ្សេងៗ ជំគ្រាស ឈ្មោះថា បញ្ញាជំគ្រាស ព្រោះ
 ញាណប្រត្រិត្តោ ក្នុងបញ្ញាទទេផ្សេងៗ ជំគ្រាស ឈ្មោះថាបញ្ញាជំ
 គ្រាស ព្រោះញាណប្រត្រិត្តោ ក្នុងវត្តិក្កផ្សេងៗ ជំគ្រាស

បញ្ជីនៃ មហាបញ្ញាបិ

បុត្តបញ្ញា បុត្តនាគាវមុត្តិញ្ញាណទស្សនក្ខន្ធសុញ្ញាណិ
 បវត្តតិ បុត្តបញ្ញា បុត្តនាគាហនាហិទេសុញ្ញាណិ
 បវត្តតិ បុត្តបញ្ញា បុត្តនាគាហារសមាបត្តិសុ
 ញ្ញាណិ បវត្តតិ បុត្តបញ្ញា បុត្តនាគាអរិយសទ្ធសុ
 ញ្ញាណិ បវត្តតិ បុត្តបញ្ញា បុត្តនាគាសកិប្បដ្ឋានទេសុ
 ញ្ញាណិ បវត្តតិ បុត្តបញ្ញា បុត្តនាគាសម្មប្បដា
 ទេសុញ្ញាណិ បវត្តតិ បុត្តបញ្ញា បុត្តនាគាវិទ្ធិ
 ទាទេសុញ្ញាណិ បវត្តតិ បុត្តបញ្ញា បុត្តនាគា
 វិទ្ធិយេសុញ្ញាណិ បវត្តតិ បុត្តបញ្ញា បុត្តនា
 គាលេសុញ្ញាណិ បវត្តតិ បុត្តបញ្ញា បុត្តនាគា
 ពោជ្ឈន្ត្រសុញ្ញាណិ បវត្តតិ បុត្តបញ្ញា បុត្តនាគា
 អរិយមាត្រសុញ្ញាណិ បវត្តតិ បុត្តបញ្ញា បុត្តនាគា
 សាមញ្ញទេសុញ្ញាណិ បវត្តតិ បុត្តបញ្ញា បុត្តនា
 គាអភិញ្ញាសុញ្ញាណិ បវត្តតិ បុត្តបញ្ញា បុត្ត
 និទានសាហារណោ ធម្មេសមតិក្កម្ម^(១) បរមេដ្ឋនិព្វា
 នេញ្ញាណិ បវត្តតិ បុត្តបញ្ញា បុត្តបញ្ញាតាយ
 សិវត្តន្តិ អយំ បុត្តបញ្ញា ។

១. អីវា ។

បញ្ជីនៃ មហាបញ្ញាបិ

ឈ្មោះថាបញ្ញាជីក្រាស់ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងវិមុត្តិញ្ញាណទស្សន
 ក្ខន្ធផ្សេងៗ ជីក្រាស់ ឈ្មោះថាបញ្ញាជីក្រាស់ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្ត
 ទៅក្នុងហេតុនិមិត្តទាំងហេតុ ផ្សេងៗ ជីក្រាស់ ឈ្មោះថាបញ្ញាជីក្រាស់
 ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងវិហារសមាបត្តិផ្សេងៗ ជីក្រាស់ ឈ្មោះថា
 បញ្ញាជីក្រាស់ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងអរិយសម្មផ្សេងៗ ជីក្រាស់
 ឈ្មោះថាបញ្ញាជីក្រាស់ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងសកិប្បដ្ឋានផ្សេងៗ
 ជីក្រាស់ ឈ្មោះថាបញ្ញាជីក្រាស់ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងសម្មប្ប
 ដានផ្សេងៗ ជីក្រាស់ ឈ្មោះថាបញ្ញាជីក្រាស់ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ
 ក្នុងវិទ្ធិទាំងផ្សេងៗ ជីក្រាស់ ឈ្មោះថាបញ្ញាជីក្រាស់ ព្រោះញាណ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងវិទ្ធិយេសុផ្សេងៗ ជីក្រាស់ ឈ្មោះថាបញ្ញាជីក្រាស់ ព្រោះ
 ញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងពលៈ ផ្សេងៗ ជីក្រាស់ ឈ្មោះថាបញ្ញាជីក្រាស់
 ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងពោជ្ឈន្ត្រផ្សេងៗ ជីក្រាស់ ឈ្មោះថាបញ្ញាជី
 ក្រាស់ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងអរិយមាត្រផ្សេងៗ ជីក្រាស់ ឈ្មោះថា
 បញ្ញាជីក្រាស់ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងសាមញ្ញទេសុផ្សេងៗ ជីក្រាស់
 ឈ្មោះថា បញ្ញាជីក្រាស់ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងអភិញ្ញាផ្សេងៗ
 ជីក្រាស់ ឈ្មោះថាបញ្ញាជីក្រាស់ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងប្រយោជន៍
 ជីក្រាស់ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងព្រះនិព្វាន ក្នុងវិទ្ធិនិព្វាន ក្នុងវិទ្ធិនិព្វាន
 ទៅដល់បុព្វជន ទេវធិ
 បញ្ញាជីក្រាស់ ក្នុងពាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីការងារបញ្ញាជីក្រាស់ ។

(១៣៨) វិបុលប្បញ្ញតាយ សិវត្តន្តិភិ កកតមា
 វិបុលប្បញ្ញ ។ វិបុល អត្ត បរិក្កណាភិភិ វិបុល-
 ប្បញ្ញ វិបុល ធម្ម បរិក្កណាភិភិ វិបុលប្បញ្ញ
 វិបុលា ធិរុតិយោ បរិក្កណាភិភិ វិបុលប្បញ្ញ
 វិបុលាធិ បដិកាលាធិ បរិក្កណាភិភិ វិបុលប្បញ្ញ
 វិបុល សីលក្កន្ទេ បរិក្កណាភិភិ វិបុលប្បញ្ញ
 វិបុល សមាធិក្កន្ទេ បរិក្កណាភិភិ វិបុលប្បញ្ញ
 វិបុល បញ្ញាទន្ទេ បរិក្កណាភិភិ វិបុលប្បញ្ញ
 វិបុល វិមុត្តិក្កន្ទេ បរិក្កណាភិភិ វិបុលប្បញ្ញ វិបុល
 វិមុត្តិក្កណាធស្សន្ទន្ទេ បរិក្កណាភិភិ វិបុលប្បញ្ញ
 វិបុលាធិ មាតាមាតាធិ បរិក្កណាភិភិ វិបុលប្បញ្ញ
 វិបុលា វិហារសមាបត្តិយោ បរិក្កណាភិភិ វិបុល-
 ប្បញ្ញ វិបុលាធិ អរិយសន្ធាធិ បរិក្កណាភិភិ
 វិបុលប្បញ្ញ វិបុល សតិប្បដ្ឋានេ បរិក្កណាភិភិ
 វិបុលប្បញ្ញ វិបុល សធម្មដ្ឋានេ បរិក្កណាភិភិ
 វិបុលប្បញ្ញ វិបុល វិនិច្ឆ័យនេ បរិក្កណាភិភិ

(១៣៩) ពាក្យថ ប្រព្រឹត្តិទៅដើម្បីកាលវេទនាដ៏ទូលាយ តើបញ្ញា
 ដ៏ទូលាយ ដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ទូលាយ ព្រោះកំណត់យក
 នូវគន្លងដ៏ទូលាយ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ទូលាយ ព្រោះកំណត់យកនូវធម៌ដ៏ទូ-
 លាយ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ទូលាយ ព្រោះកំណត់យកនូវធិរុតិ ដ៏ទូលាយ
 ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ទូលាយ ព្រោះកំណត់យកនូវបដិកាលា ដ៏ទូលាយ
 ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ទូលាយ ព្រោះកំណត់យកនូវសីលក្កន្ទដ៏ទូលាយ ឈ្មោះ
 ថាបញ្ញាដ៏ទូលាយ ព្រោះកំណត់យកនូវសមាធិក្កន្ទ ដ៏ទូលាយ ឈ្មោះថា
 បញ្ញាដ៏ទូលាយ ព្រោះកំណត់យកនូវបញ្ញាទន្ទ ដ៏ទូលាយ ឈ្មោះថា
 បញ្ញាដ៏ទូលាយ ព្រោះកំណត់យកនូវវិមុត្តិក្កន្ទដ៏ទូលាយ ឈ្មោះថាបញ្ញា
 ដ៏ទូលាយ ព្រោះកំណត់យកនូវវិមុត្តិក្កណាធស្សន្ទន្ទដ៏ទូលាយ ឈ្មោះ
 ថាបញ្ញាដ៏ទូលាយ ព្រោះកំណត់យក នូវហេតុនីមិត្តវិមុត្តិ ដ៏ទូ-
 លាយ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ទូលាយ ព្រោះកំណត់យកនូវវិហារសមាបត្តិ ដ៏ទូ-
 លាយ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ទូលាយ ព្រោះកំណត់យកនូវអរិយសន្ធាដ៏ទូលាយ
 ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ទូលាយ ព្រោះកំណត់យកនូវសតិប្បដ្ឋាន ដ៏ទូលាយ
 ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ទូលាយ ព្រោះកំណត់យកនូវសធម្មដ្ឋាន ដ៏ទូលាយ
 ឈ្មោះថា បញ្ញាដ៏ទូលាយ ព្រោះកំណត់យក នូវវិនិច្ឆ័យនេដ៏ទូលាយ

វិបុលប្បញ្ញា វិបុលាធិ ឥន្ទ្រិយាធិ បរិក្កណាតិក វិបុ-
 លប្បញ្ញា វិបុលាធិ ពលាធិ បរិក្កណាតិក វិបុល-
 ប្បញ្ញា វិបុល ពោជ្ឈន្ត បរិក្កណាតិក វិបុលប្ប-
 ញ្ញា វិបុល អរិយមគ្គ បរិក្កណាតិក វិបុលប្បញ្ញា
 វិបុលាធិ សាមញ្ញដលាធិ បរិក្កណាតិក វិបុលប្បញ្ញា
 វិបុលា អភិញ្ញាយោ បរិក្កណាតិក វិបុលប្បញ្ញា វិបុ-
 លំ បរមដ្ឋំ និព្វានំ បរិក្កណាតិក វិបុលប្បញ្ញា
 វិបុលប្បញ្ញា កាយ សិវត្ថុន្តិក អយំ វិបុលប្បញ្ញា ។

(១៣៧) កម្ពីរវិបុលកាយ សិវត្ថុន្តិក កាតមា កម្ពី-
 រវិបុល ។ កម្ពីរេសុ ទទ្ទេសុ ញ្ញាណំ បរិក្កតិក កម្ពីរ-
 ប្បញ្ញា កម្ពីរេសុ ធាតុសុ ញ្ញាណំ វត្ថុតិក កម្ពីរវិបុល
 កម្ពីរេសុ អាយតនេសុ ញ្ញាណំ បរិក្កតិក កម្ពីរវិបុល
 កម្ពីរេសុ បដិព្វសុប្បនេសុ ញ្ញាណំ បរិក្កតិក កម្ពីរ-
 វិបុល កម្ពីរេសុ សុញ្ញតមទុលត្ថេសុ ញ្ញាណំ បរិក្កតិក

ឈ្មោះថា បញ្ញាវិបុលាយ ព្រោះកំណត់យកនូវវិប្បិយ វិបុលាយ
 ឈ្មោះថាបញ្ញាវិបុលាយ ព្រោះកំណត់យកនូវពលៈវិបុលាយ ឈ្មោះ
 ថាបញ្ញាវិបុលាយ ព្រោះកំណត់យកនូវពោជ្ឈន្តៈ វិបុលាយ ឈ្មោះ
 ថាបញ្ញាវិបុលាយ ព្រោះកំណត់យកនូវអរិយមគ្គវិបុលាយ ឈ្មោះ
 ថាបញ្ញាវិបុលាយ ព្រោះកំណត់យកនូវសាមញ្ញវិបុលាយ ឈ្មោះ
 ថាបញ្ញាវិបុលាយ ព្រោះកំណត់យកនូវអភិញ្ញា វិបុលាយ ឈ្មោះថា
 បញ្ញាវិបុលាយ ព្រោះកំណត់យក នូវប្រាយាជនិវិក្រវលន៍ គិរិព្វាន
 វិបុលាយ នេនេសបញ្ញាវិបុលាយ ក្នុងនាមថា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភាព
 វៃបញ្ញាវិបុលាយ ។

(១៣៧) នាមថា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភាព វៃបញ្ញាវិបុល
 ជ្រៅ តើបញ្ញាវិបុលជ្រៅ ដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាបញ្ញាវិបុលជ្រៅ
 ព្រោះញ្ញាណប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខ្លួនជ្រៅជ្រែង ឈ្មោះថាបញ្ញាវិបុល
 ជ្រៅ ព្រោះញ្ញាណប្រព្រឹត្តទៅក្នុងនាមជ្រៅជ្រែង ឈ្មោះថាបញ្ញា
 វិបុលជ្រៅ ព្រោះញ្ញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងកាយគនៈជ្រៅជ្រែង
 ឈ្មោះថាបញ្ញាវិបុលជ្រៅ ព្រោះញ្ញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងបដិព្វសុប្ប-
 នេសុជ្រៅជ្រែង ឈ្មោះថាបញ្ញាវិបុលជ្រៅ ព្រោះញ្ញាណ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងសុញ្ញតមទុលត្ថេសុ ធាតុតមទុលត្ថេសុ ជ្រៅជ្រែង

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធសមុទ្រ

កម្ពីរប្បញ្ញ កម្ពីរេសុ អន្តេសុ ញាណំ បវត្តតិ
 កម្ពីរប្បញ្ញ កម្ពីរេសុ ធម្មេសុ ញាណំ បវត្តតិ
 កម្ពីរប្បញ្ញ កម្ពីរេសុ វិបត្តិសុ ញាណំ បវត្តតិ
 កម្ពីរប្បញ្ញ កម្ពីរេសុ បដិកាលោសុ ញាណំ បវត្ត-
 តិ កម្ពីរប្បញ្ញ កម្ពីរេសុ សីលក្កុទ្ធសុ ញាណំ
 បវត្តតិ កម្ពីរប្បញ្ញ កម្ពីរេសុ សមាធិក្កុទ្ធសុ
 ញាណំ បវត្តតិ កម្ពីរប្បញ្ញ កម្ពីរេសុ បញ្ញាទ្ធសុ
 ញាណំ បវត្តតិ កម្ពីរប្បញ្ញ កម្ពីរេសុ វិមុត្តិក្កុទ្ធសុ
 ញាណំ បវត្តតិ កម្ពីរប្បញ្ញ កម្ពីរេសុ វិមុត្តិកាលា-
 នស្សទក្កុទ្ធសុ ញាណំ បវត្តតិ កម្ពីរប្បញ្ញ កម្ពីរេ-
 សុ ហិរាហិទេសុ ញាណំ បវត្តតិ កម្ពីរប្បញ្ញ កម្ពីរេ-
 សុ វិហារសមាបត្តិសុ ញាណំ បវត្តតិ កម្ពីរប្បញ្ញ
 កម្ពីរេសុ អវិយសទ្ធសុ ញាណំ បវត្តតិ កម្ពីរប្បញ្ញ
 កម្ពីរេសុ សតិប្បដ្ឋានេសុ ញាណំ បវត្តតិ កម្ពីរ-
 ប្បញ្ញ កម្ពីរេសុ សម្មប្បដ្ឋានេសុ ញាណំ បវត្តតិ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធសមុទ្រ

ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងអក្ខរដ៏ជ្រាល
 ជ្រៅ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងធម៌ដ៏
 ជ្រាលជ្រៅ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅក្នុង
 វិមុត្តិដ៏ជ្រាលជ្រៅ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ
 ក្នុងបដិកាលដ៏ជ្រាលជ្រៅ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ព្រោះញាណ
 ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងសីលក្កុទ្ធដ៏ជ្រាលជ្រៅ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ព្រោះ
 ញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងសមាធិក្កុទ្ធដ៏ជ្រាលជ្រៅ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ជ្រាល
 ជ្រៅ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅក្នុងបញ្ញាទ្ធដ៏ជ្រាលជ្រៅ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏
 ជ្រាលជ្រៅ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅក្នុងវិមុត្តិក្កុទ្ធដ៏ជ្រាលជ្រៅ ឈ្មោះថា
 បញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅក្នុងវិមុត្តិកាលានស្សទក្កុទ្ធដ៏
 ជ្រាលជ្រៅ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅក្នុងហិរា
 ហិទេសេសុដ៏ជ្រាលជ្រៅ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ព្រោះញាណ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងវិហារសមាបត្តិដ៏ជ្រាលជ្រៅ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ
 ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងអវិយសទ្ធដ៏ជ្រាលជ្រៅ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ជ្រា-
 លជ្រៅ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងសតិប្បដ្ឋានដ៏ជ្រាលជ្រៅ ឈ្មោះថា
 បញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅក្នុងសម្មប្បដ្ឋានដ៏ជ្រាលជ្រៅ

បញ្ជីនៃ មហាបញ្ញាភិ

កម្មវិញ្ញា កម្មវេស្ស ឥន្ទ្រិយោស្ស ញាណំ បវត្តតិ តិ
 កម្មវិញ្ញា កម្មវេស្ស ឥន្ទ្រិយោស្ស ញាណំ បវត្តតិ តិ
 កម្មវិញ្ញា កម្មវេស្ស ពលេស្ស ញាណំ បវត្តតិ តិ
 កម្មវិញ្ញា កម្មវេស្ស ពោជ្ឈន្តស្ស ញាណំ បវត្តតិ តិ
 កម្មវិញ្ញា កម្មវេស្ស អវយមត្តេស្ស ញាណំ បវត្ត-
 តិ កម្មវិញ្ញា កម្មវេស្ស សាមញ្ញធម្មេស្ស ញាណំ
 បវត្តតិ កម្មវិញ្ញា កម្មវេស្ស អភិញ្ញាស្ស ញាណំ
 បវត្តតិ កម្មវិញ្ញា កម្មវេស្ស បរមដ្ឋេ ធិញ្ញោនេ ញា-
 ណំ បវត្តតិ កម្មវិញ្ញា កម្មវេស្ស ញាណាយ សវត្ត-
 ន្តិ អយំ កម្មវិញ្ញា ។

(១២០) អស្សាមទ្ធិប្បញ្ញកាយ សវត្តន្តិ កាតតោ
 អស្សាមទ្ធិប្បញ្ញា ។ យស្ស បុគ្គលស្ស អត្តវត្តា-
 តោ អត្តប្បវិសម្ពិទ្ធា អធិកតា ហោតិ សច្ចិកតា
 ធម្មវិញ្ញា បញ្ញាយ ធម្មវត្តាតោ ធម្មប្បវិសម្ពិ-
 ទោ អធិកតា ហោតិ សច្ចិកតា ធម្មវិញ្ញា បញ្ញាយ
 ធម្មវត្តាតោ ធម្មប្បវិសម្ពិទ្ធា អធិកតា ហោតិ

មហាវិទ្យា មហាបញ្ញាភិ

ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅក្នុងវត្ថុបាតដ៏ជ្រាល
 ជ្រៅ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅក្នុងវត្ថុយ
 ដ៏ជ្រាលជ្រៅ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅក្នុង
 ពលៈដ៏ជ្រាលជ្រៅ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្ត
 ទៅក្នុងកោដ្ឋន្តដ៏ជ្រាលជ្រៅ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ព្រោះញាណ
 ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងអវយមន្តដ៏ជ្រាលជ្រៅ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ព្រោះ
 ញាណប្រព្រឹត្តទៅក្នុងសាមញ្ញធម្មដ៏ជ្រាលជ្រៅ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ជ្រាល
 ជ្រៅ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅក្នុងអភិញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏
 ជ្រាលជ្រៅ ព្រោះញាណប្រព្រឹត្តទៅក្នុងប្រយោជន៍ដ៏ជ្រាលជ្រៅ ឈ្មោះថា
 បញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ខេណិបញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ក្នុងពាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 កាតវិបញ្ញាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ។

(១២០) ពាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីកាតវិបញ្ញាមិទិក កើ
 បញ្ញាមិទិក ដូចម្តេច ។ បុគ្គលណា ចាត់ចុះ ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ ពាល់
 ត្រូវហើយ ឱ្យអត្តប្បវិសម្ពិទ្ធា ព្រោះការកំណត់ឱ្យ អត្តវេយសារប្រាជ្ញា
 ចាត់ចុះ ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ ពាល់ត្រូវហើយ ឱ្យធម្មប្បវិសម្ពិទ្ធា ព្រោះ
 ការកំណត់ឱ្យអិម ដោយសារប្រាជ្ញា ចាត់ចុះ ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ ពាល់ត្រូវ
 ហើយ ឱ្យវត្តប្បវិសម្ពិទ្ធា ព្រោះការកំណត់ឱ្យវត្ត ដោយសារប្រាជ្ញា

សច្ចិកតា ធម្មស្សីតា បញ្ញាយ បដិកាលាវត្តា នតោ
 បដិកាលាប្បដិសន្ធិនា អនិកតា យោតិ សច្ចិកតា
 ធម្មស្សីតា បញ្ញាយ ធម្មស្សី(១) អត្តេ ច នម្មេ ច ធិវត្តិយា
 ច បដិកាលោ ច ន អត្តោ កោចិ សក្កោតិ
 អភិសន្ធិវត្តំ អនភិសន្ធិវត្តិយោ ច សោ អត្តោតិ(២)
 អស្សាមន្តប្បញ្ញោ បុដ្ឋជ្ជនកល្យាណកស្ស បញ្ញា
 អដ្ឋមកស្ស បញ្ញាយ ទ្វេវ វិទ្ធវេ សុវិទ្ធវេ ន សន្តិ-
 កេ ន សាមន្តា បុដ្ឋជ្ជនកល្យាណកំ ទតានាយ
 អដ្ឋមកោ អស្សាមន្តប្បញ្ញោ អដ្ឋមកស្ស បញ្ញា
 សោតាបន្តស្ស បញ្ញាយ ទ្វេវ វិទ្ធវេ សុវិទ្ធវេ ន
 សន្តិកេ ន សាមន្តា អដ្ឋមកំ ទតានាយ សោតា-
 បន្តា អស្សាមន្តប្បញ្ញោ សោតាបន្តស្ស បញ្ញា ស-
 កតាភិស្ស បញ្ញាយ ទ្វេវ វិទ្ធវេ សុវិទ្ធវេ ន
 សន្តិកេ ន សាមន្តា សោតាបន្តំ ទតានាយ

១ ឧ. អត្ថា ១ ២ ១. ឧ. អនភិសន្ធិវត្តិយោ ច យោ អត្ថោហិ ។

ចាត់ចុះ ធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ ពាល់ត្រូវហើយ ដូចដឹកកំលាំងយូរដ៏សម្តែង
 ព្រោះការកំលាំងដូចដឹកកំលាំងដោយសារប្រាជ្ញា ចុកលដ៏ទេណាមួយមិន
 អាចដើម្បីយល់ច្បាស់ក្នុងអក្ខរណ៍ ធម៌ផង ធិត្តិផង បដិកាលាផង របស់
 ចុកលនោះឡើយ មួយទៀត ចុកលដ៏ទេនោះ គេមិនគួរបំភ្លឺឱ្យយល់បាន
 ទេ ហេតុនោះ ឈ្មោះថាបញ្ញាមិនជិត ។ (មិនជិត) ប្រាជ្ញារបស់កល្យាណ-
 បុដ្ឋជ្ជន ក្លាយ ក្លាយកន្ទង់ ក្លាយដាច់ស្រយាល មិនជិត មិននៅក្បែរ
 ទឹងប្រាជ្ញារបស់អដ្ឋមកចុកលឡើយ អដ្ឋមកចុកល ឈ្មោះថាអ្នកមានបញ្ញា
 មិនជិត បើប្រៀបធៀបនឹងកល្យាណបុដ្ឋជ្ជន; ឯប្រាជ្ញារបស់អដ្ឋមកចុកល
 ក្លាយ ក្លាយកន្ទង់ ក្លាយដាច់ស្រយាល មិនជិត មិននៅក្បែរទឹងប្រាជ្ញា
 របស់សោតាបន្តចុកលឡើយ សោតាបន្តចុកល ឈ្មោះថាអ្នកមានបញ្ញា
 មិនជិត បើប្រៀបធៀបនឹងអដ្ឋមកចុកល; ឯប្រាជ្ញារបស់សោតាបន្តចុកល
 ក្លាយ ក្លាយកន្ទង់ ក្លាយដាច់ស្រយាល មិនជិត មិននៅក្បែរទឹងប្រាជ្ញា
 របស់សកតាភិស្សឡើយ សកតាភិស្ស ឈ្មោះថាអ្នកមាន
 បញ្ញាមិនជិត បើប្រៀបធៀបនឹងសោតាបន្តចុកល; ឯប្រាជ្ញារបស់សកតា-
 ភិស្សក្លាយ ក្លាយកន្ទង់ ក្លាយដាច់ស្រយាល មិនជិត មិននៅក្បែរ

បញ្ជីវត្ត បរាបញ្ជាវត្ត

សកលាគមី អស្សុមន្តប្បញ្ញោ អស្សុមន្តប្បញ្ញោ សកលាគមីស្ស បញ្ញោ
 អនាគមីស្ស បញ្ញាយ ទ្វារ វិទ្ធករ សុវិទ្ធករ ឧ សន្តិ-
 កេ ឧ សាមន្តា សកលាគមី ទុច្ចាយ អនាគមី
 អស្សុមន្តប្បញ្ញោ អនាគមីស្ស បញ្ញោ អវហោ
 បញ្ញាយ ទ្វារ វិទ្ធករ សុវិទ្ធករ ឧ សន្តិកេ ឧ សា-
 មន្តា អនាគមី ទុច្ចាយ អវហោ អស្សុមន្តប្បញ្ញោ
 អវហោ បញ្ញោ បទ្វេកកុស្តស្ស បញ្ញាយ ទ្វារ
 វិទ្ធករ សុវិទ្ធករ ឧ សន្តិកេ ឧ សាមន្តា អវហន្ត
 ទុច្ចាយ បទ្វេកកុស្តា អស្សុមន្តប្បញ្ញោ បទ្វេក-
 កុស្តស្ស បញ្ញាយ លោកំ ទុច្ចាយ គតាគោ
 អវហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា អក្កា អស្សុមន្តប្បញ្ញោ បញ្ញា-
 បរោធកុសលោ បកិច្ចញ្ញាលោ អធិកតប្បដិសន្តិ-
 លោ បតុវសារជ្ជប្បញ្ញោ ធម្មតលាចារី បុរិសាសកោ
 បុរិសសីហោ បុរិសនាគោ បុរិសាជញ្ញោ បុរិសលោ
 រយោ អនន្តញ្ញាលោ អនន្តតោវា អនន្តយសោ

បញ្ជីវត្ត បរាបញ្ជាវត្ត

នឹងប្រាជ្ញាបេសំអនាគមីបុគ្គលឡើយ អនាគមីបុគ្គល ឈ្មោះថាអ្នកមាន
 បញ្ញាមិនដឹង បើប្រៀបធៀបនឹងសកលាគមីបុគ្គល ឯប្រាជ្ញាបេសំអនាគា-
 មីបុគ្គល ត្រូវ ត្រូវកន្លង ត្រូវដាច់ស្រយាល មិនដឹង មិននៅក្បែរនឹង
 ប្រាជ្ញាបេសំអវហន្តឡើយ អវហន្ត ឈ្មោះថាអ្នកមានបញ្ញាមិនដឹង បើ
 ប្រៀបធៀបនឹងអនាគមីបុគ្គល ឯប្រាជ្ញាបេសំអវហន្ត ត្រូវ ត្រូវកន្លង
 ត្រូវដាច់ស្រយាល មិនដឹង មិននៅក្បែរនឹងប្រាជ្ញាបេសំព្រះបច្ចេកកុស្ត
 ឡើយ ព្រះបច្ចេកកុស្ត ឈ្មោះថាអ្នកមានបញ្ញាមិនដឹង បើប្រៀបធៀបនឹង
 ព្រះអវហន្ត ចំណែកគ្រះគង្គាអវហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គប្រសើរដ៏គ
 ឈ្មោះថាអ្នកមានបញ្ញាមិនដឹង បើប្រៀបធៀបនឹងព្រះបច្ចេកកុស្តដ៏ ដឹង
 មនុស្សលោកក្រមទាំងទេវលោកដ៏ ទ្រង់ល្អាសក្នុងប្រភេទប្រាជ្ញា
 មានញាណវេកត្រូវហើយ ពាក់ព័ន្ធនូវជំនុំសម្តីសាស្ត្រប្រទេសបុរាណ
 រដ្ឋញាណ ទ្រទ្រង់នូវកំឡាំង ១០ ជាបុរសភាសកៈ ជាបុរសសីហាៈ ជា
 បុរសនាគៈ ជាបុរសគង្គាវេយ្យ ជាបុរសគួរដើម្បីទាំងនូវគុះ មានញាណ
 មិនមានទីបំផុត មានគេដើមមានទីបំផុត មានយសមិនមានទីបំផុត

អន្តោ មហានិទ្ទេសំ ធនំ ទេសំ វិទេសំ អនុទេ-
 តា មញ្ញាមេតា និដ្ឋាមេតា មេត្តតា មសាទេតា
 សោ ហំ ភក្កំ អនុប្បន្នស្ស មត្តស្ស ឧប្បា-
 ទេតា អសញ្ញាតស្ស មត្តស្ស សញ្ញាទេតា អន-
 ត្តាតស្ស មត្តស្ស អត្តាតា មត្តញ្ញ មត្តវិទូ មត្ត-
 កោវិទូ មត្តាទុតា(*) ច មទ ឯតវហំ សាវតា វិហ-
 រន្តំ មត្តាតតា សោ ហំ ភក្កំ ជាធំ ជាចតិ មស្សិ
 មស្សតិ មត្តក្ខតោ ញាណក្ខតោ ធម្មក្ខតោ ប្រាណក្ខ-
 តោ វិត្តា បវត្តា អត្តស្ស និទ្ទេតា អមតស្ស ធាតា
 ធម្មស្សាមី តដាតតា ធម្មិ តស្ស ភក្កវតោ អញ្ញាតិ
 អនិដ្ឋំ អវិនិកំ អសច្ចិកាតំ អជស្សតិ មញ្ញាយ អតិ-
 តាចាតតប្បន្នប្បន្នំ ឧបាទាយ សទ្ធវេ ធម្មា សព្វាភា-
 យេន ពុទ្ធស្ស ភក្កវតោ ញាណមុទេ អាចាមិ អាត្មន្តន្តំ

* ឧ. ម. មត្តាទុតា ។

ព្រះគង្គសុត្តន្ត មានប្រក្សប្រើម មានធនធានប្រើម ទ្រង់ជាអ្នកវិទាជា
 កន្សល់ ដឹកតា ប្រញ័រ កំនិក្សមើល សំឡឹងមើល ញ័រឯម្តង
 ដទៃទៀតដូច្នោះ ព្រោះថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ទ្រង់ញ័រឯម្តងដែល
 មិនចាប់ក៏ដឹង ឲ្យកើតឡើង ញ័រឯម្តងដែលមិនចាប់ដូច្នោះ ឲ្យដុះដាល
 ឡើង ទ្រង់ជាអ្នកប្រាប់អ្វី ដែលគេមិនដែលប្រាប់ ទ្រង់ប្រាប់អ្វី យល់
 អ្វី ល្អាសក្នុងអ្វី ឯពួកសាវ័ក ក្នុងកាលឯច្បាប់នេះ គ្រាន់តែដើរទៅ
 តាមអ្វី ជាអ្នកដើរទៅតាមគ្រោយទេ ព្រះមានព្រះភាគ អង្គនោះ
 ទ្រង់ប្រាប់ហេតុដែលគួរប្រាប់ ទ្រង់ឃើញហេតុដែលគួរឃើញ ទ្រង់
 មានចក្ខុ មានញាណ មានធម៌ ជាបុគ្គលដ៏ប្រសើរ ទ្រង់ពោល ទ្រង់
 ហត្ថិច ទ្រង់ចក្ខុញ័រដូច្នោះយោជន៍ ទ្រង់ប្រទានដូចអមតិព្វាន ជាម្ចាស់
 ហេតុធម៌ ជាព្រះភក្កតា ។ ធម្មជាតិដែលព្រះមានព្រះភាគនោះ មិន
 បានដឹង មិនបានឃើញ មិនបានប្រាប់ មិនបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់
 មិនបានបំពេញរំហើយ ដោយប្រាជ្ញា មិនបានឡើយ ធម៌ចាំឯក្នុងដែល
 កាស្រ័យឡើយអ្វី ជាអតីត អនាគត និងបច្ចុប្បន្ន វេទន៍មកកាន់
 ឧទ្ធចក្ខុ ចំអុះព្រះញាណរបស់ព្រះគុដ្ឋាននោះ ដោយតាកាចាំឯក្នុង ។

យំ កំពុង ឆេយ្យំ ឆាម អន្តរដ្ឋំ ជាធិត្ថំ^(១) អន្តរាត្រា
 វា បរត្រា វា ឧបយត្រា វា ធិដ្ឋនម្មិកោ វា អត្រា
 សម្បរាយិកោ វា អត្រា ឧត្តរោ វា អត្រា កម្ពុជំ វា វា
 អត្រា កុដ្ឋោ វា អត្រា បដិច្ចន្រោ វា អត្រា ឆេយ្យា
 វា អត្រា ធិតោ វា អត្រា អនវិដ្ឋោ វា អត្រា ធិក្កិលេ-
 សោ វា អត្រា វេនា វា អត្រា បរមដ្ឋោ វា អត្រា
 សព្វន្តំ អត្រា កុដ្ឋន្តរោ បរិវត្តតិ សព្វំ កាយកម្មំ
 កុដ្ឋស្ស ញាណាបុប្ផិកតិ សព្វំ វិចីកម្មំ កុដ្ឋស្ស
 ញាណាបុប្ផិកតិ សព្វំ មហោកម្មំ កុដ្ឋស្ស ញាណា-
 បុប្ផិកតិ អតិកេ កុដ្ឋស្ស អប្បដិហតំ ញាណំ អនា-
 កតេ កុដ្ឋស្ស អប្បដិហតំ ញាណំ បច្ចុប្បន្ន
 កុដ្ឋស្ស អប្បដិហតំ ញាណំ យាវតកំ ឆេយ្យំ
 ការតកំ ញាណំ យាវតកំ ញាណំ ការតកំ
 ឆេយ្យំ ឆេយ្យបរិយដ្ឋិកំ ញាណំ ញាណាបរិយដ្ឋិកំ

១ ឃ. យំ កំពុង ឆេយ្យំ ឆាម អន្តរ ធិដ្ឋនម្មំ យុត្តនំ ។ បស្សន្តិទ្ធិ-
 លេ ហំ យំ កំពុង ឆេយ្យំ ឆាម អន្តរ ធិដ្ឋនម្មំ វិស្សនំ ។

រម្មជាគណមួយ ឈ្មោះថាគ្រូដឹង ព្រោះគាស្រ័យអក្ខរនឹងចម្លែ ដែលគេ
 ច្បាំងដឹង គឺប្រយោជន៍ខ្លួន ប្រយោជន៍បុគ្គលដទៃ ឬប្រយោជន៍ទាំងពីរ
 ប្រយោជន៍ក្នុងចក្ខុវិស័យ ឬប្រយោជន៍ក្នុងចរណ៍ ប្រយោជន៍កំ ឬ
 ប្រយោជន៍ជ្រាលជ្រៅ ប្រយោជន៍ដែលគេលាក់ ឬប្រយោជន៍កំផ្លូវ
 ប្រយោជន៍គួរវេលា ឬប្រយោជន៍ដែលត្រូវខ្លួន ប្រយោជន៍គោរព
 ប្រយោជន៍មិនមានកិលេស ប្រយោជន៍ផ្លូវដឹង ឬប្រយោជន៍ដ៏ក្រៃលែង
 ធម្មជាតិទាំងអស់នោះ ប្រព្រឹត្តទៅទាំងក្នុងនៃពុទ្ធភ្នាណ ។ កាយកម្មទាំង
 អស់ ប្រព្រឹត្តទៅតាមញាណរបស់ព្រះពុទ្ធ វិចីកម្មទាំងអស់ ប្រព្រឹត្ត
 ទៅតាមញាណ របស់ព្រះពុទ្ធ មហោកម្មទាំងអស់ ប្រព្រឹត្តទៅតាម
 ញាណរបស់ព្រះពុទ្ធ ញាណរបស់ព្រះពុទ្ធ មិនមានអ្វីកំណត់ក្នុងអតីតកាល
 ញាណរបស់ព្រះពុទ្ធ មិនមានអ្វីកំណត់ក្នុងនាគកាល ញាណរបស់
 ព្រះពុទ្ធមិនមានអ្វីកំណត់ក្នុងចក្ខុវិស័យកាល ហេតុការណ៍ដែលត្រូវដឹង មាន
 កំណត់ត្រឹមណា ញាណក៏មានកំណត់ត្រឹមនោះ ញាណមានកំណត់ត្រឹម
 ណា ហេតុការណ៍ដែលត្រូវដឹង ក៏មានកំណត់ត្រឹមនោះ ញាណមាន
 ហេតុដែលត្រូវដឹងជាច្រើន ហេតុដែលត្រូវដឹង ក៏មានញាណជាច្រើន

ឈេយ្យំ ឈេយ្យំ អតិក្កមិត្តា ញាណំ ឧប្បវត្តតិ
 ញាណំ អតិក្កមិត្តា ឈេយ្យបដោ នត្ថិ អញ្ញមញ្ញំ
 បរិយន្តដ្ឋាយិទោ(១) តេ ធម្មា យថា ទិដ្ឋំ សមុក្កបដ-
 លានំ សុដស្សីកានំ ហេដ្ឋិមសមុក្កបដលំ ឧបរិមិ
 នាតិវត្តតិ ឧបរិមសមុក្កបដលំ ហេដ្ឋិមិ នាតិវត្តតិ អញ្ញ-
 មញ្ញំ បរិយន្តដ្ឋាយិទោ វរិមេវ(២) ពុទ្ធស្ស កកវតោ ឈេ-
 យ្យញ្ច ញាណញ្ច អញ្ញមញ្ញំ បរិយន្តដ្ឋាយិទោ តេ ធម្មា
 យាវតកំ ឈេយ្យំ ភាវតកំ ញាណំ យាវតកំ ញាណំ
 ភាវតកំ ឈេយ្យំ ឈេយ្យបរិយន្តិកំ ញាណំ ញាណ-
 បរិយន្តិកំ ឈេយ្យំ ឈេយ្យំ អតិក្កមិត្តា ញាណំ ឧប្ប-
 វត្តតិ ញាណំ អតិក្កមិត្តា ឈេយ្យបដោ នត្ថិ អញ្ញមញ្ញំ
 បរិយន្តដ្ឋាយិទោ តេ ធម្មា សព្វធម្មេសុ ពុទ្ធស្ស
 ញាណំ បវត្តតិ សព្វេ ធម្មា ពុទ្ធស្ស កកវតោ អាវជ្ជ-
 ឧប្បដិទ្ធា អាគម្ពាបដិទ្ធា មនសិការប្បដិទ្ធា
 ចិត្តប្បដិទ្ធា សព្វសត្តេសុ ពុទ្ធស្ស ញាណំ
 បវត្តតិ សព្វេសំ សក្កានំ ពុទ្ធា អាសយំ ជាតានិ

១ ឈេយ្យំ បរិយន្តដ្ឋាយិទោ វិទ្យា ។ ២ ឈេយ្យំ ឈេយ្យសុ វិទ្យា ។

ញាណមិនប្រព្រឹត្តកន្លង ខ្លះហេតុដែលត្រូវដឹង ទាំងកន្លងវិទ្យាហេតុដែល
 ត្រូវដឹង ក៏មិនកន្លងខ្លះញាណ ធម៌ទាំងនោះ ប៉ុន្តែនៅក្នុងចំណុចខ្លះ
 និងគ្នា បានស្រុតទាំងពីរទាំង ដែលដឹកស្ទើរខ្លះ បានស្រុតទាំងក្រោម
 មិនប្រព្រឹត្តកន្លងបានស្រុតទាំងលើ បានស្រុតទាំងលើ មិនប្រព្រឹត្តកន្លងខ្លះ
 បានស្រុតទាំងក្រោម បានស្រុតទាំងនោះ ប៉ុន្តែនៅក្នុងចំណុចខ្លះនិង
 គ្នា យ៉ាងណាមិញ របស់ដែលត្រូវដឹង និងញាណនៃព្រះពុទ្ធដ៏មានដោយ
 ប៉ុន្តែនៅក្នុងចំណុចខ្លះនិងគ្នា ដ៏យ៉ាងនោះវិទ្យា គឺ របស់ដែលត្រូវដឹង
 មានកំណត់ត្រឹមណា ញាណក៏មានកំណត់ត្រឹមនោះ ញាណមានកំណត់
 ត្រឹមណា របស់ដែលត្រូវដឹង ក៏មានកំណត់ត្រឹមនោះ ញាណមាន
 របស់ដែលត្រូវដឹងជាច្រើន របស់ដែលត្រូវដឹង ក៏មានញាណជាច្រើន
 ញាណមិនប្រព្រឹត្តកន្លងខ្លះរបស់ដែលត្រូវដឹង កន្លងដែលត្រូវដឹងក៏មិនកន្លង
 ខ្លះញាណ ធម៌ទាំងនោះ ប៉ុន្តែនៅក្នុងចំណុចខ្លះនិងគ្នា ។ ញាណរបស់
 ព្រះពុទ្ធ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងធម៌ទាំងអស់ គឺ ធម៌ទាំងអស់ជាប់ចំពោះដោយ
 ការនឹក ជាប់ចំពោះដោយចំណង ជាប់ចំពោះដោយការធ្វើទុកក្នុងចិត្ត
 ជាប់ចំពោះដោយចិត្តប្បាទ របស់ព្រះពុទ្ធបានដោយ ។ ញាណរបស់ព្រះ
 ពុទ្ធ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងសព្វទាំងអស់ គឺ ព្រះពុទ្ធច្រើនប្រាថ្នាសុខសមិ

បញ្ជាក់ បញ្ជាក់

អនុសយំ ជាតតិ ទិយំ(១) ជាតតិ អធិប្បត្តិ ជា-
 តតិ អប្បរាជកេ មហារាជកេ តិក្ខុទ្រិយេ មុទិ-
 ទ្រិយេ ស្វាការេ គ្វាការេ សុវិញ្ញាបយេ ទុវិញ្ញាប-
 យេ កត្វាករេ សត្តេ បដាតតិ សនេវកោ លោ-
 កោ សមារកោ សព្រហ្មកោ សស្សបណ្ឌិតោ ឃដា
 សនេវមនុស្សោ អន្តោតុទ្ធិញ្ញោ បរិវត្តតិ
 យដា យេ កេចិ មទ្ធិកទ្ធិតា អន្តោសោ តិមិគិមិដ្ឋលី
 ឧទាតាយ អន្តោ មហាសមុទ្ធោ បរិវត្តតិ ឯវាវេ
 សនេវកោ លោកោ សមារកោ សព្រហ្មកោ ស-
 ស្សបណ្ឌិតោ ឃដា សនេវមនុស្សោ អន្តោតុទ្ធិ-
 ញ្ញោ បរិវត្តតិ យដាយេ កេចិ មទ្ធិកេ អន្តោសោ
 កុរុជ្ឈំ វេទេយ្យំ ឧទាតាយ អាកាសស្ស បនេ-
 សេ បរិវត្តតិ ឯវាវេ យេចិ តេ សាវិបុត្តសម-
 ប្បញ្ញោ តេចិ តុទ្ធិញ្ញោ លាស្ស បនេសេ បរិវត្តតិ

១. ឧ. ម. ចង្កី ។

បញ្ជាក់ បញ្ជាក់

ប្រាបដូអនុសយនមិ ប្រាបដូទិយា ប្រាបដូអប្បស្រ័យ របស់ពួក
 សត្វចាំសស ប្រាបដូស្រីសត្វដែលមានចូលកិច្ចក្នុងវិភាគ មាន
 ចូលច្រើនក្នុងវិភាគ មានអង្រែយោសំភារ មានអង្រែយទន់ភ្លុំ មានកាកា
 ល្អ មានកាកាអាក្រក់ គួរឱ្យប្រាសដឹងបានដោយងាយ គួរឱ្យប្រាស
 ដឹងបានដោយក្រ មានកិច្ចនិងផលកិច្ច ។ លោកព្រមចាំនិរោក
 មារលោក ព្រហ្មលោក ពួកសត្វព្រមចាំសមណនិងព្រាហ្មណ៍ ព្រម
 ចាំមនុស្សជាសម្បតិ៍ទេពនិងមនុស្សជីវសេស វែងប្រព្រឹត្តទៅខាងក្នុងនៃ
 ពុទ្ធភ្នាណ ពួកគ្រីនិងអណ្តើកណាមួយ ដោយហេតុទៅ កប់យកចាំ
 ត្រីវណ្ណានិងមិគិដ្ឋលី វែងប្រព្រឹត្តទៅខាងក្នុងនៃមហាសមុទ្រ យ៉ាង
 ណាមិញ លោកព្រមចាំនិរោក មារលោក ព្រហ្មលោក ពួកសត្វ
 ព្រមចាំសមណនិងព្រាហ្មណ៍ មនុស្សជាសម្បតិ៍ទេពនិងមនុស្សជីវសេស
 វែងប្រព្រឹត្តទៅខាងក្នុងនៃពុទ្ធភ្នាណ ក៏យ៉ាងនោះដែរ កុំនោះសោត
 ពួកសត្វស្វាបណាមួយ ដោយខ្លឹមដុំទៅ កប់យកចាំសត្វគ្រុឌខ្លោះ
 វែងយ្យ វែងជីវិតវល្លិ៍ទៅ ក្នុងប្រទេស នៃកាកាស យ៉ាងណា
 មិញ ជនចាំឡាយណា មានប្រាជ្ញា ស្មើនឹងព្រលោកិយក្នុង ជនចាំ
 នោះ វែងប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងប្រទេសនៃពុទ្ធភ្នាណ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

តុទ្ធកាណំ ទេវមនុស្សានំ មញ្ញំ ជវិក្ខា អតិយិសិ-
 ក្ខា តិដ្ឋតិ យេមិ តេ ទត្តិយមណ្ឌិតា ព្រាហ្មណម-
 ណ្ឌិតា គហបតីមណ្ឌិតា សមណមណ្ឌិតា និប្បណ-
 កកចរប្បវរាជា ពាលវេជ្ជិយា តេ កិច្ចត្តា មញ្ញា ទេ-
 ត្តិ(១) មញ្ញាគតេន និដ្ឋិតតានិ តេ មញ្ញត្ថា(២) អភិស-
 ន្តវិក្ខា ភថាភតំ ឧបសង្កមិក្ខា បុច្ឆន្តិ កុណ្ណានិ ច-
 មដិច្ឆន្តានិ ច កាដិកា វិស្សជ្ជិតា ច តេ មញ្ញា ច
 ភកវតា ហោត្តិ និដ្ឋិដ្ឋការណា ឧបក្ខត្តកា ច តេ
 ភកវតោ សម្បជ្ជន្តិ អដិទោ ភកវា តត្ថ អភិរោចតិ
 យនិទំ មញ្ញាយាតិ អន្តោ អស្សាមន្តប្បញ្ញា អស្សា-
 មន្តប្បញ្ញតាយ សិវត្តន្តិតំ អយំ អស្សាមន្តប្បញ្ញា ។
 (១២០) ភូរិប្បញ្ញតាយ សិវត្តន្តិតំ កកតមា ភូរិប្ប-
 ញ្ញា ។ ភពំ អភិកុយ្យតិកិ ភូរិប្បញ្ញា អភិភវិតាតំ(៣)

១ ឧ. មញ្ញា វិទ្ធិ ។ ២ ឧ. តេ ឧបន្តោ មន្តិ ។ ៣ ឧ. កកត្ថ អភិរោចតិ ទិស្សតិ ។

តុទ្ធកាណា ផ្សាយពៅហើសណាស់ កន្លងចញ្ញា នៃទៅតានិមនុស្សចាំគឺ
 ខ្យាយ ពួកជនណា ជាខត្តិយមណ្ឌិត ព្រាហ្មណមណ្ឌិត គហបតិ-
 មណ្ឌិត ឫសមណមណ្ឌិត មានប្រាជ្ញាស្និត ស្គាល់បរិយាទ ដូច
 នាយខាន់អ្នកបញ្ជូនទៅពេម ពួកជនចាំនោះ ប្រព្រឹត្តហាក់ដូចជាទំលាយ
 ខ្លីទិដ្ឋិ (របស់ជនដទៃ) ដោយប្រាជ្ញា (របស់ខ្លួន) ពួកជនចាំនោះ
 ឯង បានចង់ក្រងខ្លីប្រស្នា ហើយចូលទៅគាល់ព្រះភោគ ហើយសូរខ្លី
 ភាពិវិសេសគោតំផង ដែលកំប៉ាន់ផង ប្រស្នាចាំនោះ ព្រះមានព្រះភោគ
 បានសំរែផង ដោះស្រាយហើយផង ជាប្រស្នាមានហេតុវិសេសព្រះអង្គ
 អធិប្បាយហើយផង ជាប្រស្នាវិសេសព្រះអង្គលើកចង្ហាញហើយផង ពួក
 ជនចាំនោះបានសម្រេច (សម្បត្តិជាសាវ័ក ឬជាឧបាសក ដោយការ
 ដោះស្រាយ) របស់ព្រះមានព្រះភោគ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភោគ
 ច្រងំក្រើរ្យិក្រិលក្រិលក្រិលនោះ ដោយប្រាជ្ញា ហេតុនោះ ព្រះមាន
 ដោត ច្រងំប្រសើរលើស ឈ្មោះថាច្រងំមានបញ្ញាមិនដិត ។ នេះឯង
 បញ្ញាមិនដិត ក្នុងការក្រុង ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភាពវៃបញ្ញាមិនដិត ។

(១២១) ភាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភាពវៃបញ្ញាដូចវៃដំ គឺ
 បញ្ញាដូចវៃដំ ដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាបញ្ញាដូចវៃដំ ព្រោះគ្រួសក្នុង
 ខ្លីពេក ឈ្មោះថាបញ្ញាដូចវៃដំ ព្រោះគ្រួសក្នុងហើយ (ខ្លីពេក)

ចញ្ញវិទ្យា មហាចញ្ញកថា

ក្លិប្បញ្ញា នោសំ អភិកុយ្យតំតិ ក្លិប្បញ្ញា អភិ-
 ភវិតាតិ ក្លិប្បញ្ញា មោហំ អភិកុយ្យតំតិ ក្លិប្ប-
 ញ្ញា អភិភវិតាតិ ក្លិប្បញ្ញា កោដំ ។ បេ ។ ឧប-
 ទាហំ មត្តំ មន្សាសំ ឥស្សំ មច្ឆរិយំ មាយំ សា-
 ថេយ្យំ ថង្គំ សារង្គំ មាដំ អតិមាដំ មដំ បមាដំ
 សទ្ធេ កំលេសេ សទ្ធេ ទុច្ឆរិតេ សទ្ធេ អភិសង្កា-
 វេ ។ បេ ។ សទ្ធេ ភវិតាមិកម្មេ អភិកុយ្យតំតិ ក្លិ-
 ប្បញ្ញា អភិភវិតាតិ ក្លិប្បញ្ញា រាគោ អវិ តិ អវិ
 មន្តិប្បញ្ញាតិ ក្លិប្បញ្ញា នោសោ អវិ តំ អវិ
 មន្តិប្បញ្ញាតិ ក្លិប្បញ្ញា មោហោ អវិ តំ អវិ
 មន្តិប្បញ្ញាតិ ក្លិប្បញ្ញា កោតោ ។ បេ ។ ឧបទាហោ
 មត្តោ មន្សាសោ ឥស្សោ មច្ឆរិយោ មាយោ សាថេយ្យំ
 ថង្គោ សារង្គោ មាដោ អតិមាដោ មដោ បមាដោ ស-
 ទ្ធេ កំលេសោ សទ្ធេ ទុច្ឆរិតោ សទ្ធេ សង្ការា(១) ។ បេ ។

១ ឧ. ឧភិសង្ការ ។

មហាវិទ្យា មហាចញ្ញកថា

ឈ្មោះថាបញ្ញាដូចផែនដី ព្រោះគ្របសង្កត់ខ្លួនខ្លួនខ្លួន ឈ្មោះថាបញ្ញាដូច
 ផែនដី ព្រោះគ្របសង្កត់ហើយខ្លួនខ្លួនខ្លួនខ្លួន ឈ្មោះថាបញ្ញាដូចផែនដី ព្រោះ
 គ្របសង្កត់ខ្លួនមាហា ឈ្មោះថាបញ្ញាដូចផែនដី ព្រោះគ្របសង្កត់ហើយ
 (ខ្លួនមាហា) ឈ្មោះថាបញ្ញាដូចផែនដី ព្រោះគ្របសង្កត់ខ្លួនក្រោម ។ បេ ។
 ខ្លួនការចង់ដឹង ការល្អចុកលាត ការវេយ្យាស្មី ឫស្សា កំណាញ់
 មាយា ការអ្នកគាត់ ការវិនិច្ឆ័យ ការប្រណាំងប្រវែង ការប្រកាន់ ការ
 មើលឆ្ងាយ ការស្រវឹង ការទូសប្រហែល កំលេសចាំដំអស់ ទុច្ឆរិតចាំដំ
 អស់ អភិសង្ការចាំដំអស់ ។ បេ ។ ខ្លួនភិក្ខុមិត្តចាំដំអស់ ឈ្មោះថាបញ្ញា
 ដូចផែនដី ព្រោះគ្របសង្កត់ហើយ ឈ្មោះថាបញ្ញាដូចផែនដី ព្រោះវា៖
 ជាសត្រូវ ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងញ៉ាំង ខ្លួនវាជាសត្រូវនោះ ឈ្មោះថាបញ្ញា
 ដូចផែនដី ព្រោះវាជាសត្រូវ ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងញ៉ាំង ខ្លួនវាជាសត្រូវ
 ជាសត្រូវនោះ ឈ្មោះថា បញ្ញាដូចផែនដី ព្រោះវាជាសត្រូវ
 ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងញ៉ាំង ខ្លួនវាជាសត្រូវនោះ ឈ្មោះថា បញ្ញា
 ដូចផែនដី ព្រោះវាជាសត្រូវ ។ បេ ។ ឧបទាហា មត្តៈ មន្សាសៈ ឥស្សា
 មច្ឆរិយៈ មាយា សាថេយ្យៈ ថង្គៈ សារង្គៈ មាដៈ អតិមាដៈ មដៈ
 បមាដៈ កំលេសចាំដំអស់ ទុច្ឆរិតចាំដំអស់ សង្ការចាំដំអស់ ។ បេ ។

សព្វ កវតាមិកាធា អរិ តិ អរិ មន្តិប្បញ្ញាតិ ក្នុងប្បញ្ញាតិ ក្នុង វុទ្ធតិ បឋវី តាយ(១) បឋវីសមាយ វិគុតាយ វិបុលាយ បញ្ញាយ សមន្តាគតោតិ ក្នុងប្បញ្ញាតិ អបិ ធម្មាយ មេតំ អនិវចនំ ក្នុង មេតាបរិណាយិកាតិ ក្នុងប្បញ្ញាតិ ក្នុងប្បញ្ញាតាយ សិវត្តន្តិកំ អយំ ក្នុងប្បញ្ញាតិ ។

(១២២) បញ្ញាតាហុលាយ សិវត្តន្តិកំ កកមិ បញ្ញាតាហុលំ ។ ឥនេកោចា បញ្ញាតកុកោ ហោតិ បញ្ញាចរិតោ បញ្ញាសយោ បញ្ញាជិម្ពត្តោ បញ្ញាធម៌ោ បញ្ញាកេតុ បញ្ញាជិបតេយ្យោ វិជយតហុលោ ចរិជយតហុលោ ឱក្ខាយធមតហុលោ សម្មេត្តាយធមតហុលោ សម្មេត្តាយធមតោ វិក្កវិហារិកត្តិកោ(២) កត្តកោ តត្តហុលោ កត្តិកោ កំចោណា កំបញ្ញាភេ(៣) កតិជិម្ពត្តោ កតាជិបតេយ្យោ យថា

១ ឧ.ម. តាយស្ស ឧត្តិ ។ ២ ឧ.ម. វិក្កវិហារិកត្តិកោ ។ ៣ ឧ.ម. ក្សេត្តណា ក្សេត្តណា ។

កវតាមិកាធានំអសំសត្រូ ព្រាជ្ញាជានុវ្រឹកញ្ញាញី ធូវកវតាមិកាធានំ សត្រូនោះ ។ ប្រថពី លោកហៅថា ផែនដី ឈ្មោះថាបញ្ញាដូច ផែនដី ព្រោះបុគ្គលប្រកបត្រមដោយព្រាជ្ញា ផ្សាយចេញ ទូលាយ ស្មើ ដោយផែនដីនោះ ម្យ៉ាងទៀត ពាក្យថា ផែនដី នេះ ជាឈ្មោះនៃព្រាជ្ញា ឈ្មោះថាបញ្ញាដូចផែនដី ព្រោះបញ្ញាជាគ្រឿងទូលាយទូកិរិលស ជា គ្រឿងណែនាំ ។ នេះឯង បញ្ញាដូចផែនដី ក្នុងពាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី ភាពនៃបញ្ញាដូចផែនដី ។

(១២២) ពាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីភាពច្រើនដោយព្រាជ្ញា កើតភាពច្រើនដោយព្រាជ្ញា ដូចម្តេច ។ បុគ្គលត្រូវទុកដីលោកនេះ ជា អ្នកដូនដោយព្រាជ្ញា មានព្រាជ្ញាជាចរិត មានព្រាជ្ញាជាសព្វស្រ័យ មាន ព្រាជ្ញាជាអធិមុតិ មានព្រាជ្ញាជាទន់ មានព្រាជ្ញាជាទន់ដ៏យ មានព្រាជ្ញាជា អធិបតិ ច្រើនដោយការពិចារណា ច្រើនដោយការតិចិត្ត ច្រើនដោយ ការស្តាប់សូត្រមីល ច្រើនដោយការរិះរើមីល មានការរិះរើមីលជាធម្មតា មានធម៌ជាគ្រឿងនៅព្រាក្នុងចរិត ដូនដោយព្រាជ្ញានោះ ច្រើនដោយ ព្រាជ្ញានោះ ទទេទៅក្រព្រាជ្ញានោះ ទទេទៅក្រព្រាជ្ញានោះ ឈមទៅ ក្រព្រាជ្ញានោះ ចុះចិត្តសិបក្នុងព្រាជ្ញានោះ មានព្រាជ្ញានោះជាអធិបតិ

បញ្ញាវគ្គ បញ្ចបញ្ញាភព

គណកុក្កោ វុទ្ធិ គណពហុលំកោតិ ចីវរក-
 កុក្កោ វុទ្ធិ ចីវរពហុលំកោតិ ឫត្តកុក្កោ វុទ្ធិ
 បន្តពហុលំកោតិ សេនាសនកុក្កោ វុទ្ធិ សេនា-
 សនពហុលំកោតិ ឯវមេវី វេនេកោ បញ្ញា
 កុក្កោ ហោតិ បញ្ញាវិគោ បញ្ញាសយោ បញ្ញា
 ជិដុត្តោ បញ្ញាជយោ បញ្ញាកោតុ បញ្ញាជិបតេយ្យោ
 វិជយតហុលោ បរិជយតហុលោ ឱត្តាយនតហុលោ
 សម្មត្តាយនតហុលោ សម្មត្តាយនននោ វិភូតវិហ-
 វិភូតវិគោ តក្កកុក្កោ តត្តហុលោ តត្តិច្ឆោ តិចោណោ
 តិបញ្ញា តនជិដុត្តោ តនជិបតេយ្យោ បញ្ញាពហុ-
 លាយ សំវត្តដ្ឋិតិ វេនិ បញ្ញាពហុលំ ។

(១២៣) សីយប្បញ្ញាតាយ សំវត្តដ្ឋិតិ កតតោ
 សីយប្បញ្ញា ។ សីយំ សីយំ សីលានំ បរិច្ឆារតីតិ សី-
 យប្បញ្ញា សីយំ សីយំ វេនិ បរិច្ឆារតីតិ សីយ-
 ប្បញ្ញា សីយំ សីយំ ភោជនេ ឧត្តញ្ញតិ បរិច្ឆារតីតិ

បញ្ញាវគ្គ បញ្ចបញ្ញាភព

បុគ្គលអកច្ឆន្តក្នុងពួក គេហៅថា អ្នកច្រើនដោយពួក បុគ្គលអកច្ឆន្តក្នុងចីវរ
 គេហៅថា អ្នកច្រើនដោយចីវរ បុគ្គលអកច្ឆន្តក្នុងពុត្រ គេហៅថា អ្នក
 ច្រើនដោយពុត្រ បុគ្គលអកច្ឆន្តក្នុងសេនាសនៈ គេហៅថា អ្នកច្រើន
 ដោយសេនាសនៈ យ៉ាងណា បុគ្គលពួកនេះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នក
 ច្ឆន្តដោយប្រាជ្ញា មានប្រាជ្ញាជាច្រើន មានប្រាជ្ញាជាអនុស្រ័យ មាន
 ប្រាជ្ញាជាអធិប្បត្តិ មានប្រាជ្ញាជាទេវី មានប្រាជ្ញាជាទេវីជ័យ មានប្រាជ្ញា
 ជាអធិបតី ច្រើនដោយការពិចារណា ច្រើនដោយការវិវេចន៍ មាន
 ការវិវេចន៍ជាធម្មតា មានអធិដ្ឋាន្រ្យិន្រ្ទ្រកថាច្រើន ច្ឆន្តក្នុង
 ប្រាជ្ញានោះ ច្រើនដោយប្រាជ្ញានោះ ទេវតាប្រាជ្ញានោះ ទេវតា
 ក្រប្រាជ្ញានោះ ឈរទៅក្រប្រាជ្ញានោះ បុគ្គលិក ក្នុងប្រាជ្ញានោះ
 មានប្រាជ្ញានោះជាអធិបតី ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ នេះឯង ភាពច្រើនដោយ
 បញ្ញា ក្នុងពាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភាពច្រើនដោយប្រាជ្ញា ។

(១២៤) ពាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីភាពច្រើនដោយបញ្ញាដ៏ដាច់គេ បញ្ញាដ៏ដាច់ដូច
 ម្តេច ។ ឈ្នះដាច់បញ្ញាដ៏ដាច់ ព្រោះញ៉ាំងសីលឱ្យពេញលេញដាច់ ។ ឈ្នះ
 ដាច់បញ្ញាដ៏ដាច់ ព្រោះញ៉ាំងស្រ្តីយសំរិះឱ្យពេញលេញដាច់ ។ ឈ្នះដាច់
 បញ្ញាដ៏ដាច់ ព្រោះញ៉ាំងសច្ចៈដ៏ស្រពោល ក្នុងការជនឱ្យពេញលេញដាច់ ។

សីមេប្បញ្ញា សីមេ សីមេ ជាភិយានុយោគី ប-
 រិប្បវេតីតិ សីមេប្បញ្ញា សីមេ សីមេ សីលក្ខន្ធា
 បរិប្បវេតីតិ សីមេប្បញ្ញា សីមេ សីមេ សមាធិ-
 ក្ខន្ធា បរិប្បវេតីតិ សីមេប្បញ្ញា សីមេ សីមេ ប-
 ញ្ញាទន្ធា បរិប្បវេតីតិ សីមេប្បញ្ញា សីមេ សីមេ វិមុត្តិ-
 ក្ខន្ធា បរិប្បវេតីតិ សីមេប្បញ្ញា សីមេ សីមេ វិមុត្តិ-
 ញ្ញាណនិស្សន្ធា បរិប្បវេតីតិ សីមេប្បញ្ញា សីមេ
 សីមេ ហិណាហិណានិ បដិវិជ្ជតីតិ សីមេប្បញ្ញា សីមេ
 សីមេ វិហារសមាបត្តិយោ បរិប្បវេតីតិ សីមេប្បញ្ញា សីមេ
 សីមេ អរិយសទ្ធានិ បដិវិជ្ជតីតិ សីមេប្បញ្ញា សីមេ
 សីមេ សតិប្បដ្ឋានេ កាវេតីតិ សីមេប្បញ្ញា សីមេ
 សីមេ សឌ្ឍប្បដ្ឋានេ កាវេតីតិ សីមេប្បញ្ញា សីមេ
 សីមេ ឥន្ទ្រិយានេ កាវេតីតិ សីមេប្បញ្ញា សីមេ សីមេ
 ឥន្ទ្រិយានិ កាវេតីតិ សីមេប្បញ្ញា សីមេ សីមេ ពណ-
 និ កាវេតីតិ សីមេប្បញ្ញា សីមេ សីមេ ពោធិ្យត្ថេ

ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ដាច់ ព្រោះញ៉ាំងការប្រកបរឿយៗ ក្នុងសេចក្តីកាន់រលឹក
 ឱ្យពេញលេញដាច់ៗ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ដាច់ ព្រោះញ៉ាំងសីលក្ខន្ធ
 ឱ្យពេញលេញដាច់ៗ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ដាច់ ព្រោះញ៉ាំងសមាធិក្ខន្ធឱ្យ
 ពេញលេញដាច់ៗ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ដាច់ ព្រោះញ៉ាំងបញ្ញាទន្ធឱ្យពេញ
 លេញដាច់ៗ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ដាច់ ព្រោះញ៉ាំងវិមុត្តិក្ខន្ធឱ្យពេញលេញ
 ដាច់ៗ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ដាច់ ព្រោះញ៉ាំងវិមុត្តិញ្ញាណនិស្សន្ធឱ្យពេញ
 លេញដាច់ៗ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ដាច់ ព្រោះចាក់ចូរនូវហេតុនិងផលនៃ
 ហេតុដាច់ៗ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ដាច់ ព្រោះញ៉ាំងវិហារសមាបត្តិឱ្យពេញ
 លេញដាច់ៗ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ដាច់ ព្រោះចាក់ចូរនូវអរិយសទ្ធាដាច់ៗ
 ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ដាច់ ព្រោះញ៉ាំងសតិប្បដ្ឋានឱ្យចម្រើនដាច់ៗ ឈ្មោះថា
 បញ្ញាដ៏ដាច់ ព្រោះញ៉ាំងសឌ្ឍប្បដ្ឋានឱ្យចម្រើនដាច់ៗ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏
 ដាច់ ព្រោះញ៉ាំងឥន្ទ្រិយានឱ្យចម្រើនដាច់ៗ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ដាច់ ព្រោះ
 ញ៉ាំងឥន្ទ្រិយានឱ្យចម្រើនដាច់ៗ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ដាច់ ព្រោះញ៉ាំងពណៈឱ្យ
 ចម្រើនដាច់ៗ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏ដាច់ ព្រោះញ៉ាំងពោធិ្យត្ថឱ្យចម្រើនដាច់ៗ

ការតែតិ សីយប្បញ្ញា សីយំ សីយំ អរិយមន្តិ ការតែតិ
សីយប្បញ្ញា សីយំ សីយំ សាមញ្ញដលាធិ សុត្តិ-
ករោតិកិ សីយប្បញ្ញា សីយំ សីយំ អភិញ្ញាយោ
បដិវិជ្ជតិកិ សីយប្បញ្ញា សីយំ សីយំ បរមដ្ឋ
និព្វានំ សុត្តិករោតិកិ សីយប្បញ្ញា សីយប្បញ្ញាភាយ
សិវត្តន្តិកិ អយំ សីយប្បញ្ញា ។

(១៤៤) លហុប្បញ្ញាភាយ សិវត្តន្តិកិ កតមា
លហុប្បញ្ញា ។ លហំ លហំ សីលាធិ បរិបូរ-
តិកិ លហុប្បញ្ញា លហំ លហំ ឥន្ទ្រិយសិវំ បរិ-
បូរតិកិ លហុប្បញ្ញា លហំ លហំ កោដិទេ មត្ត-
តាតិ បរិបូរតិកិ លហុប្បញ្ញា លហំ លហំ ជាតិ-
យានុយោកំ បរិបូរតិកិ លហុប្បញ្ញា លហំ លហំ
សីលក្ខន្ធិ ។ បេ ។ សមាធិក្ខន្ធិ បញ្ញាទន្ធិ វិមុត្តិ-
ក្ខន្ធិ វិមុត្តិកាណាធស្សនក្ខន្ធិ បរិបូរតិកិ លហុប្បញ្ញា
លហំ លហំ មាតាមាតាធិ បដិវិជ្ជតិកិ លហុប្ប-
ញ្ញា លហំ លហំ វិហារសមាបត្តិយោ បរិបូរតិកិ

ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏តាម ព្រោះញ្ញាធិអរិយមន្តិទ្រឹស្តីតាម ។ ឈ្មោះថា
បញ្ញាដ៏តាម ព្រោះធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ ខ្លួនសាមញ្ញដលតាម ។ ឈ្មោះថា
បញ្ញាដ៏តាម ព្រោះចាត់ចូរខ្លួនអភិញ្ញា តាម ។ ឈ្មោះថាបញ្ញាដ៏តាម
ព្រោះធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ ខ្លួនប្រយោជន៍ក្រីលែង ធីតិកា តាម ។ ។ ឈ
បញ្ញាដ៏តាម ក្នុងពាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីការពារប្រាជ្ញាដ៏តាម ។

(១៤៤) ពាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីការពារបញ្ញាហោស គឺ
បញ្ញាហោស ដូចខ្លួន ។ ឈ្មោះថាបញ្ញាហោស ព្រោះញ្ញាធិសីលឱ្យ
ពេញលេញហោស ។ ឈ្មោះថាបញ្ញាហោស ព្រោះញ្ញាធិឥន្ទ្រិយសិវៈ
ឱ្យពេញលេញហោស ។ ឈ្មោះថាបញ្ញាហោស ព្រោះញ្ញាធិសេចក្តីដឹង
ប្រមាណក្នុងកោដិទេ ឱ្យពេញលេញហោស ។ ឈ្មោះថាបញ្ញាហោស
ព្រោះញ្ញាធិការប្រកបរឿយ ។ ក្នុងសេចក្តីការពារលើក ឱ្យពេញលេញ
ហោស ។ ឈ្មោះថាបញ្ញាហោស ព្រោះញ្ញាធិសីលក្ខន្ធិ ។ បេ ។ សមាធិក្ខន្ធិ
បញ្ញាក្ខន្ធិ វិមុត្តិក្ខន្ធិ វិមុត្តិកាណាធស្សនក្ខន្ធិ ឱ្យពេញលេញហោស ។
ឈ្មោះថាបញ្ញាហោស ព្រោះចាត់ចូរខ្លួនវិហារធីតិមិនមែនវិហារ ហោស ។
ឈ្មោះថាបញ្ញាហោស ព្រោះញ្ញាធិវិហារសមាបត្តិឱ្យពេញលេញហោស ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសន្ធិបិដក

លំហុឃ្មត្តា លហំ លហំ អរិយសទ្ធានិ បដិវិជ្ជតិ-
 តិ លហុឃ្មត្តា លហំ លហំ សតិប្បដ្ឋានេ ការ-
 តិ លហុឃ្មត្តា លហំ លហំ សធម្មដ្ឋានេ ការ-
 តិ លហុឃ្មត្តា លហំ លហំ ឥន្ទ្រិយានេ ការ-
 តិ លហុឃ្មត្តា លហំ លហំ ឥន្ទ្រិយានិ ការ-
 តិ លហុឃ្មត្តា លហំ លហំ ពលានិ ការតិ ល-
 ហុឃ្មត្តា លហំ លហំ ពោជ្ឈន្តេ ការតិ ល-
 ហុឃ្មត្តា លហំ លហំ អរិយចត្តិ ការតិ លហុ-
 ឃ្មត្តា លហំ លហំ សាមញ្ញដលានិ សច្ចិកោតិ ល-
 ហុឃ្មត្តា លហំ លហំ អភិញ្ញាយោ បដិវិជ្ជតិ ល-
 ហុឃ្មត្តា លហំ លហំ បរមដ្ឋិ ជិញ្ញានិ សច្ចិកោ-
 តិ លហុឃ្មត្តា លហុឃ្មត្តា តាយ សិវត្តន្តិ អយិ
 លហុឃ្មត្តា ។

(១២៨) ហាសប្បញ្ញតាយ សិវត្តន្តិ កកខា
 ហាសប្បញ្ញ ។ ឥនេកោ ហាសតហុលោ
 វេនេតហុលោ តុដ្ឋិតហុលោ ចាធម្មតហុលោ

ឈ្មោះថាបញ្ញាហ៍ស ព្រោះចាក់ចុះខ្ញុំអរិយសច្ច ហ៍ស។ ឈ្មោះថា
 បញ្ញាហ៍ស ព្រោះញ៉ាំងសតិប្បដ្ឋានឱ្យចម្រើនហ៍ស។ ឈ្មោះថាបញ្ញា
 ហ៍ស ព្រោះញ៉ាំងសធម្មប្បធានឱ្យចម្រើនហ៍ស។ ឈ្មោះថាបញ្ញាហ៍ស
 ព្រោះញ៉ាំងឥន្ទ្រិយឱ្យចម្រើនហ៍ស។ ឈ្មោះថាបញ្ញាហ៍ស ព្រោះញ៉ាំង
 ឥន្ទ្រិយឱ្យចម្រើនហ៍ស។ ឈ្មោះថាបញ្ញាហ៍ស ព្រោះញ៉ាំងពលៈ
 ឱ្យចម្រើនហ៍ស។ ឈ្មោះថាបញ្ញាហ៍ស ព្រោះញ៉ាំងពោជ្ឈន្តឱ្យចម្រើន
 ហ៍ស។ ឈ្មោះថាបញ្ញាហ៍ស ព្រោះញ៉ាំងអរិយចត្ត ឱ្យចម្រើនហ៍ស។
 ឈ្មោះថាបញ្ញាហ៍ស ព្រោះធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ ខ្ញុំសាមញ្ញដល ហ៍ស។
 ឈ្មោះថាបញ្ញាហ៍ស ព្រោះចាក់ចុះខ្ញុំអភិញ្ញា ហ៍ស។ ឈ្មោះថាបញ្ញា
 ហ៍ស ព្រោះធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ ខ្ញុំប្រយោជន៍ជីវិតសតិ គឺព្រះឱព្វាន
 ហ៍ស។ ។ នេះឯង បញ្ញាហ៍ស ក្នុងពាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
 ការវិនិច្ឆ័យហ៍ស។

(១២៩) ពាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីការវិនិច្ឆ័យបញ្ញា គាំឱ្យរីករាយ គឺ
 បញ្ញាគាំឱ្យរីករាយ ដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាបញ្ញាគាំឱ្យរីករាយ ព្រោះចុះក្នុង
 ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ច្រើនដោយសេចក្តីរីករាយ ច្រើនដោយសេចក្តី
 ស្រស់ស្រាយ ច្រើនដោយសេចក្តីគ្រេកអរ ច្រើនដោយសេចក្តីស្រួលចិត្ត

បញ្ជីវត្ត មហាបញ្ញាថា

សីលាទិ បរិច្ឆេតិកំ ហាសប្បញ្ញា ហាសតហុ-
 លោ វេទតហុលោ តុដ្ឋិតហុលោ ចាមុដ្ឋិតហុលោ
 ឥន្ទ្រិយសិវិ បរិច្ឆេតិកំ ហាសប្បញ្ញា ហាសតហុ-
 លោ វេទតហុលោ តុដ្ឋិតហុលោ ចាមុដ្ឋិតហុលោ
 ភោជនេ មគ្គញ្ញតិ បរិច្ឆេតិកំ ហាសប្បញ្ញា
 ហាសតហុលោ វេទតហុលោ តុដ្ឋិតហុលោ ចា-
 មុដ្ឋិតហុលោ ជាតវិហារទុយោតិ បរិច្ឆេតិកំ ហា-
 សប្បញ្ញា ហាសតហុលោ វេទតហុលោ តុដ្ឋិ-
 តហុលោ ចាមុដ្ឋិតហុលោ សីលកូន្ទំ ។ បេ ។
 សមាទិកូន្ទំ បញ្ញាទន្ទំ វិមុត្តិកូន្ទំ វិមុត្តិញ្ញាណទ-
 ស្សនកូន្ទំ បរិច្ឆេតិកំ ហាសប្បញ្ញា ហិណហិណទិ
 បដិវិជ្ជតិកំ វិហារសមាគ្គិយោ បរិច្ឆេតិកំ អរិយ-
 សប្បាទិ បដិវិជ្ជតិកំ សតិប្បដ្ឋានេ កាវេតិកំ

មហាវត្ត មហាបញ្ញាថា

វេទញ្ញំសីលទិវេទញ្ញលេញ ឈ្មោះថាបញ្ញា ទំឡើវិកាយ ព្រោះ
 បុគ្គលអ្នកច្រើនដោយសេចក្តីវិកាយ ច្រើនដោយសេចក្តីស្រស់ស្រាយ
 ច្រើនដោយសេចក្តីក្រេកអរ ច្រើនដោយសេចក្តីស្រួលចិត្ត វេទញ្ញំ
 ឥន្ទ្រិយសិវិវេទញ្ញលេញ ឈ្មោះថាបញ្ញា ទំឡើវិកាយ ព្រោះបុគ្គល
 អ្នកច្រើនដោយសេចក្តីវិកាយ ច្រើនដោយសេចក្តីស្រស់ស្រាយ ច្រើន
 ដោយការក្រេកអរ ច្រើនដោយការស្រួលចិត្ត វេទញ្ញំសីលទិវេទ
 ប្រមាណក្នុងភោជនទិវេទញ្ញលេញ ឈ្មោះថាបញ្ញា ទំឡើវិកាយ ព្រោះ
 បុគ្គលអ្នកច្រើនដោយសេចក្តីវិកាយ ច្រើនដោយសេចក្តីស្រស់ស្រាយ
 ច្រើនដោយសេចក្តីក្រេកអរ ច្រើនដោយសេចក្តីស្រួលចិត្ត វេទញ្ញំ
 សេចក្តីប្រកបរឿយៗ ក្នុងសេចក្តីកាត់លើកទិវេទញ្ញលេញ ឈ្មោះថា
 បញ្ញា ទំឡើវិកាយ ព្រោះបុគ្គលអ្នកច្រើនដោយការវិកាយ ច្រើនដោយ
 ការស្រស់ស្រាយ ច្រើនដោយការក្រេកអរ ច្រើនដោយការស្រួលចិត្ត
 វេទញ្ញំសីលកូន្ទ ។ បេ ។ សមាទិកូន្ទ បញ្ញាទន្ទ វិមុត្តិកូន្ទ វិមុត្តិញ្ញាណ-
 ទស្សនកូន្ទទិវេទញ្ញលេញ ឈ្មោះថាបញ្ញា ទំឡើវិកាយ ព្រោះចាក់ព្រះ
 ចំពោះខ្លាចកុនិមិទនៃចោក ព្រោះញ្ញំវិហារសមាបត្តិ ទិវេទញ្ញ
 លេញ ព្រោះចាក់ព្រះខ្លាចអរិយសច្ច ព្រោះញ្ញំសតិប្បដ្ឋានទិវេទច្រើន

សម្មប្បទានេ ការវេតីតិ ឥទ្ធិទានេ ការវេតីតិ
 ឥទ្ធិយានិ ការវេតីតិ ពលានិ ការវេតីតិ ពោជ្ឈន្ត
 ការវេតីតិ អរិយមគ្គំ ការវេតីតិ សាមញ្ញដលានិ
 សច្ចិករោតីតិ ហាសប្បញ្ញា ហាសពហុលោ វេទ-
 ពហុលោ គុដ្ឋិពហុលោ ទាមុដ្ឋិពហុលោ អភិញ្ញាឃោ
 ចដិវដ្ឋតីតិ ហាសប្បញ្ញា ហាសពហុលោ វេទ-
 ពហុលោ គុដ្ឋិពហុលោ ទាមុដ្ឋិពហុលោ ចរមដ្ឋិ
 និព្វានំ សច្ចិករោតីតិ ហាសប្បញ្ញា ហាសប្បញ្ញា-
 តាយ សិវត្តន្តិកំ អយំ ហាសប្បញ្ញា ។

(១២៦) ជវនប្បញ្ញតាយ សិវត្តន្តិកំ កកមា ជវន-
 ប្បញ្ញា ។ យំ កំព្វំ រូបំ អតីតាណាតតប្បចុប្បដ្ឋិ
 អដ្ឋន្តំ វា ពហំម្លា វា ទិដ្ឋារិកំ វា សុខុមំ វា ហិណំ
 វា ចណីតំ វា យទ្ធវេ សច្ចិកេ វា សត្វំ រូបំ អនិច្ចតោ
 ចំប្បំ ជវតីតិ ជវនប្បញ្ញា ទុក្ខតោ ចំប្បំ ជវតីតិ

ព្រោះញ៉ាំងសម្មប្បទានឲ្យចម្រើន ព្រោះញ៉ាំងឥទ្ធិពានឲ្យចម្រើន ព្រោះ
 ញ៉ាំងឥទ្ធិយានឲ្យចម្រើន ព្រោះញ៉ាំងពលៈ ឲ្យចម្រើន ព្រោះញ៉ាំង
 ពោជ្ឈន្តឲ្យចម្រើន ព្រោះញ៉ាំងអរិយមគ្គឲ្យចម្រើន ព្រោះធ្វើឲ្យដាក់
 ច្បាប់ឲ្យសម្បត្តិសេ ឈ្មោះថាបញ្ញាទាំងឡាយ ព្រោះបុគ្គលគួក
 ច្រើនដោយសេចក្តីរីករាយ ច្រើនដោយសេចក្តីស្រស់ស្រាយ ច្រើន
 ដោយសេចក្តីក្រេកអរ ច្រើនដោយសេចក្តីស្រួលចិត្ត វែងពេញដូច
 អភិញ្ញា ឈ្មោះថាបញ្ញាទាំងឡាយ ព្រោះបុគ្គលគួកច្រើនដោយសេចក្តី
 រីករាយ ច្រើនដោយសេចក្តីស្រស់ស្រាយ ច្រើនដោយសេចក្តីក្រេកអរ
 ច្រើនដោយសេចក្តីស្រួលចិត្ត វែងពេញដូចច្បាប់ប្រយោជន៍ដ៏ក្រ
 លែង និងព្វាន ។ នេឯង ចក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងនាក្យថា ប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីការវេទបញ្ញាទាំងឡាយ ។

(១២៦) នាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីការវេទបញ្ញា ជាគ្រឿងស្តុ
 ទៅ តើបញ្ញាជាគ្រឿងស្តុទៅ ដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាបញ្ញាជាគ្រឿង
 ស្តុទៅ ព្រោះបុប្ផណមួយ ជាអតីត អនាគត ចុច្បូន ខាងក្នុងក្តី
 ខាងក្រៅក្តី គ្រោតគ្រោតក្តី ល្អិតក្តី ថោកខាបក្តី ទុក្ខក្តី ប្រណាក្នុងទី
 ព្រាយក្តី ក្នុងទីជិតក្តី បញ្ញាស្តុទៅទាប កាន់រូបទាំងអស់នោះ ថាមិន
 ទៀង ឈ្មោះថាបញ្ញា ជាគ្រឿងស្តុទៅ ព្រោះស្តុទៅទាប ថាជាទុក្ខ

បញ្ញវិទ្ធិ មហាបញ្ញាថា

ជវចប្បញ្ញា អនត្តតោ ចិប្បំ ជវតីតិ ជវច.
 ប្បញ្ញា យា កាចិ វេទនា ។ បេ ។ យា កាចិ
 សញ្ញា យេ កាចិ សង្ការ យំ កតិញ្ច វិញ្ញាណំ អ-
 តីតាណាភតប្បុប្បន្នំ អន្តរតំ វា ពហំប្លា វា ឱណ្ណវិកិ
 វា សុទ្ធិមំ វា ហិមំ វា ចណីតិ វា យន្តរ សន្តិកោ វា
 សត្វំ វិញ្ញាណំ អនិច្ចតោ ចិប្បំ ជវតីតិ ជវចប្បញ្ញា
 ទុក្ខតោ ចិប្បំ ជវតីតិ ជវចប្បញ្ញា អនត្តតោ ចិ-
 ប្បំ ជវតីតិ ជវចប្បញ្ញា ទក្កំ ។ បេ ។ ជវចរណំ
 អតីតាណាភតប្បុប្បន្នំ អនិច្ចតោ ចិប្បំ ជវតីតិ ជវ-
 ចប្បញ្ញា ទុក្ខតោ ចិប្បំ ជវតីតិ ជវចប្បញ្ញា អនត្ត-
 តោ ចិប្បំ ជវតីតិ ជវចប្បញ្ញា រូបំ អតីតាណាភត-
 ប្បុប្បន្នំ អនិច្ចំ ទយដ្ឋេន ទុក្កំ កយដ្ឋេន អនត្តា
 អសារកដ្ឋេនាតិ គុលយេត្វា តិរយេត្វា វិការយេត្វា វិក្ខតិ
 កត្វា រូបនិរោច និព្វានេ ចិប្បំ ជវតីតិ ជវចប្បញ្ញា
 វេទនា សញ្ញា សង្ការ វិញ្ញាណំ ទក្កំ ។ បេ ។

មហាវិទ្ធិ មហាបញ្ញាថា

ឈ្មោះថាបញ្ញាជាគ្រឿងស្មុះទៅ ព្រោះស្មុះទៅទាប ថាមិនមែនជាបេស
 ខ្លួន ឈ្មោះថាបញ្ញាជាគ្រឿងស្មុះទៅ ព្រោះវេទនាណាមួយ ។ បេ ។
 សញ្ញាណាមួយ សង្ការចាំងឡាយណាមួយ វិញ្ញាណាណាមួយ ជា
 អតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោតគ្រោតក្តី ល្អិត
 ក្តី យោកទាបក្តី ទុក្ខក្តី វិញ្ញាណាណាមួយ ក្នុងទីនាយក្តី ក្នុងទីជីវិតក្តី
 បញ្ញាស្មុះទៅទាបកាន់វិញ្ញាណចាំងអស់ (នោះ) ថាមិនទៀង ឈ្មោះថា
 បញ្ញាជាគ្រឿងស្មុះទៅ ព្រោះស្មុះទៅទាប ថាជាទុក្ខ ឈ្មោះថាបញ្ញាជា
 គ្រឿងស្មុះទៅ ព្រោះស្មុះទៅទាប ថាមិនមែនជាបេសខ្លួន ឈ្មោះថាបញ្ញា
 ជាគ្រឿងស្មុះទៅ ព្រោះស្មុះទៅទាប កាន់ទុក្ខ ។ បេ ។ កាន់ជវចរណៈ
 ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ថាមិនទៀង ឈ្មោះថាបញ្ញាជាគ្រឿងស្មុះទៅ
 ព្រោះស្មុះទៅទាប ថាជាទុក្ខ ឈ្មោះថាបញ្ញាជាគ្រឿងស្មុះទៅ ព្រោះស្មុះ
 ទៅទាប ថាមិនមែនជាបេសខ្លួន ឈ្មោះថាបញ្ញាជាគ្រឿងស្មុះទៅ ព្រោះថ្លឹង
 ពិចារណា អប់រំ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ថា រូបជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ឈ្មោះ
 ថាមិនទៀង ដោយអត្តជាបេសទៅ ឈ្មោះថាជាទុក្ខ ដោយអត្តជាជាក់យ
 ឈ្មោះថាជាអនត្ត ដោយអត្តជាគ្មានខ្លួន ដោយស្មុះទៅទាប ក្នុងទីជាទី
 បេសប្រេ គឺ គ្រាន់តែ ឈ្មោះថាបញ្ញាជាគ្រឿងស្មុះទៅ ព្រោះថ្លឹង ពិចារ-
 ណា អប់រំ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ថា វេទនា សញ្ញា សង្ការ វិញ្ញាណ ទុក្ខ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុខសិទ្ធិកថា

ជនមរណំ អតីតាណកកម្មច្ចុប្បន្នំ អនិច្ចំ ទយដ្ឋេន
 ទុក្ខំ កយដ្ឋេន អនត្តា អសារកដ្ឋេនាតិ តុលយំត្វា
 តិរយំត្វា វិការយំត្វា វិក្ខតំ កត្វា ជនមរណាទិរោធ
 និព្វានេ ទិប្បំ ជវតីតិ ជវនប្បញ្ញា រូបំ អតីតាណក-
 កម្មច្ចុប្បន្នំ អនិច្ចំ សង្កតំ បដិទូសមុប្បន្នំ ទយនម្មំ
 វយនម្មំ វិកកនម្មំ ទិរោធនម្មន្តំ តុលយំត្វា តិរយំ-
 ត្វា វិការយំត្វា វិក្ខតំ កត្វា រូបនិរោធេ និព្វានេ
 ទិប្បំ ជវតីតិ ជវនប្បញ្ញា វេទនា សញ្ញា ស-
 ង្ខារ វិញ្ញាណំ ទក្ខំ ។ មេ ។ ជនមរណំ អតីតា-
 ណកកម្មច្ចុប្បន្នំ អនិច្ចំ សង្កតិ បដិទូសមុប្បន្នំ
 ទយនម្មំ វយនម្មំ វិកកនម្មំ ទិរោធនម្មន្តំ តុល-
 យំត្វា តិរយំត្វា វិការយំត្វា វិក្ខតំ កត្វា ជនមរ-
 ណាទិរោធេ និព្វានេ ទិប្បំ ជវតីតិ ជវនប្បញ្ញា ជវ-
 នប្បញ្ញាតាយ សំវត្តន្តិ អយំ ជវនប្បញ្ញា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសន្ធិកថា

ជនមរណៈ ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ឈ្លោះថាមិនទៀង ដោយ
 អត្តាអសំទៅ ឈ្លោះថាជាទុក្ខ ដោយអត្តាជាព័ក្ខយ ឈ្លោះថាជា
 អនត្តា ដោយអត្តាថាមិនមានភ្លឺម ហើយសុទ្ធតែជាប់ ក្នុងទីជាទីលេង
 នូវជនមរណៈ គឺព្រះនិព្វាន ឈ្លោះថាបញ្ញាជាគ្រឿងស្ករទៅ ព្រោះ
 ថ្លឹង ពិចារណា អប់រំ ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ថា រូបជាអតីត អនាគត
 បច្ចុប្បន្ន ឈ្លោះថាមិនទៀង មានបច្ច័យភាពក៏គង កាស្រ័យនូវបច្ច័យ
 ហើយកើតឡើង មានការអស់ទៅជាធម្មតា មានការវិនាសទៅជាធម្មតា
 មានការប្រាសចាករកៈជាធម្មតា មានការលេងជាធម្មតា ហើយសុទ្ធតែ
 ជាប់ក្នុងទីជាទីលេងរូប គឺព្រះនិព្វាន ឈ្លោះថាបញ្ញាជាគ្រឿងស្ករទៅ
 ព្រោះថ្លឹង ពិចារណា អប់រំ ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ថា វេទនា សញ្ញា សង្ខារ
 វិញ្ញាណ ចក្ខុ រូបេវ ជនមរណៈ ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ឈ្លោះ
 ថាមិនទៀង មានបច្ច័យប្រជុំភាពក៏គង កាស្រ័យនូវបច្ច័យហើយកើត
 ឡើង មានការអស់ទៅជាធម្មតា មានការវិនាសទៅជាធម្មតា មានការ
 ប្រាសចាករកៈជាធម្មតា មានការលេងជាធម្មតា ហើយសុទ្ធតែជាប់ក្នុង
 ទីជាទីលេងជនមរណៈ គឺព្រះនិព្វាន នេះឯង បញ្ញាជាគ្រឿងស្ករទៅ
 ក្នុងពាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីភាពនៃបញ្ញាជាគ្រឿងស្ករទៅ ។

(១២៧) តិក្ខុប្បញ្ញត្តិ តិក្ខុប្បញ្ញត្តិ កាតមា តិ-
 ក្ខុប្បញ្ញត្តិ ។ ទិប្បិ កិលេសេ ភិក្ខុតិ(១) តិក្ខុប្បញ្ញត្តិ
 ទប្បន្និ កាមវិតក្កំ បាធិវសេតិ បដហតិ វិទោ-
 ទេតិ ព្យន្តិកាភេតិ(២) អនភាវន្តិមេតិ តិក្ខុប្បញ្ញត្តិ
 ទប្បន្និ ព្យាបាទវិតក្កំ បាធិវសេតិ បដហតិ វិទោ-
 ទេតិ ព្យន្តិកាភេតិ អនភាវន្តិមេតិ តិក្ខុប្បញ្ញត្តិ
 ទប្បន្និ វិហិសាវិតក្កំ បាធិវសេតិ ។ បេ ។ ទប្បន្និ-
 ប្បន្និ បាបកេ អកុសលេ ធម្មេ បាធិវសេតិ
 បដហតិ វិទោទេតិ ព្យន្តិកាភេតិ អនភាវន្តិមេតិ
 តិក្ខុប្បញ្ញត្តិ ទប្បន្និ ភតិ បាធិវសេតិ បដហតិ វិទោ-
 ទេតិ ព្យន្តិកាភេតិ អនភាវន្តិមេតិ តិក្ខុប្បញ្ញត្តិ ទប្បន្និ
 ទោសិ ។ បេ ។ ទប្បន្និ មោហំ ទប្បន្និ កោដិ
 ទបទាហំ មត្តំ បទ្បាសំ វស្សំ មច្ឆវិយំ មាយិ
 សាវេយ្យំ ជម្ពំ សាវម្ពំ មាទំ អតិមាទំ មទំ

១ ១ ឧ. ទិប្បិ ។ ២ ឧ. ព្យន្តិកាភេតិ ។

(១២៧) ពាក្យ ប្រច្រ្កទៅ ដើម្បីការពារបញ្ជីផ្ទៃ ភតិ
 បញ្ជីផ្ទៃ ដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថា បញ្ជីផ្ទៃ ព្រោះទំលាយខ្លួន
 កិលេសហេតុ ឈ្មោះថា បញ្ជីផ្ទៃ ព្រោះមិនទទួល លរបដំ បន្ទា-
 បដំ ធ្វើឱ្យវិនាស ធ្វើមិនឱ្យកើតមាន ខ្លួនកាមវិតក្កុ ដែលកើតឡើងហើយ
 ឈ្មោះថា បញ្ជីផ្ទៃ ព្រោះមិនទទួល លរបដំ បន្ទាបដំ ធ្វើឱ្យវិនាស
 ធ្វើមិនឱ្យកើតមាន ខ្លួនព្យាបាទវិតក្កុ ដែលកើតឡើងហើយ ឈ្មោះ
 ថា បញ្ជីផ្ទៃ ព្រោះមិនទទួល ខ្លួនវិហិសាវិតក្កុ ដែលកើតឡើង
 ហើយ ។ បេ ។ ឈ្មោះថា បញ្ជីផ្ទៃ ព្រោះមិនទទួល លរបដំ
 បន្ទាបដំ ធ្វើឱ្យវិនាស ធ្វើមិនឱ្យកើតមាន ខ្លួនកុសលធម៌ ដ៏លា-
 មកដែលកើតឡើងហើយ ឈ្មោះថា បញ្ជីផ្ទៃ ព្រោះមិនទទួល លរ-
 បដំ បន្ទាបដំ ធ្វើឱ្យវិនាស ធ្វើមិនឱ្យកើតមាន ខ្លួនភតិ ដែលកើត
 ឡើងហើយ ឈ្មោះថា បញ្ជីផ្ទៃ ព្រោះមិនទទួល លរបដំ បន្ទាបដំ
 ធ្វើឱ្យវិនាស ធ្វើមិនឱ្យកើតមាន ខ្លួនទោស ដែលកើតឡើងហើយ
 ។ បេ ។ ខ្លួនមោហា ដែលកើតឡើងហើយ ខ្លួនសេចក្តីគ្រោតដែលកើត
 ឡើងហើយ ខ្លួនការចងសេចក្តីគ្រោតខុត ការលុបបំបាត់ ការវាយ
 ប្តូរស្មើ ប្តូរស្ត ការកំណាញ់ ការហាក់បាត់ ការផ្អាកផ្អាត ការរើ
 ភ្នំ ការប្រណាំងប្រជែង ការប្រកាន់ ការមើលតិរិយ ការស្រវឹង

បដាទិ សទ្ធ កិលេស សទ្ធ ទុំទ្ធវិគេ សទ្ធ
 អភិសង្ការ ។ ថេ ។ សទ្ធ កវកាមិកាម្ម ធានិវា
 សេតិ បដិហតិ វិយាទេតិ ព្យន្តិកោតិ អនកាវន្តិ
 មេតិកិ តិកុប្បញ្ញា ឯកត្តិ អាសនេ ចត្តារោ ថ អ
 វិយមត្តា ចត្តារិ ថ សាមញ្ញផលានិ ចេតស្សោ ថ
 បដិសន្តិទាយោ ថ ន អភិញ្ញាយោ អនិកតា ហោន្តិ
 សន្តិកតា ធម្មតា បញ្ញាយាតិ តិកុប្បញ្ញា តិកុ
 ប្បញ្ញតាយ សិវត្តន្តិ អយំ តិកុប្បញ្ញា ។

[១២៨] វិទ្ធជិកប្បញ្ញតាយ សិវត្តន្តិ កតតា
 វិទ្ធជិកប្បញ្ញា ។ ឥនេកាទ្ធា សទ្ធសង្ការេសុ
 ទទ្ធជតហុលោ ហោតិ ទត្តាសតហុលោ ទត្តា
 ណ្ណាធជតហុលោ ហោតិ អវតិធជតហុលោ អនកិ
 តិធជតហុលោ តហិមុទោ ន មេតិ សទ្ធសង្ការ
 អនិទ្ធិទ្ធិបុត្តិ អប្បនាលិកបុត្តិ លោកក្ខន្ធិ វិទ្ធិ
 ជ្ឈតិ បនាលេតិកិ វិទ្ធជិកប្បញ្ញា អនិទ្ធិទ្ធិបុត្តិ
 អប្បនាលិកបុត្តិ គោសក្ខន្ធិ វិទ្ធិជ្ឈតិ បនាលេតិកិ

ការប្រហស្សទ្ធស កិលេសចាំអស់ ទុក្ខិកចាំអស់ អភិសង្ការចាំ
 អស់ ។ ថេ ។ កវកាមិកាម្មចាំអស់ ដែលកើតឡើងហើយ ឈ្មោះ
 ថាបញ្ញាដ៏មុត ព្រោះអើយមត្ត ២ សាមញ្ញផល ២ បដិសន្តិទា ២
 និង អភិញ្ញា ២ ជាមុណជាតិដែលបុគ្គលចាក់ទុះ ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់
 ពាល់ត្រូវហើយដោយប្រាថ្នា ក្នុងសាសនៈមួយ នេះឯង បញ្ញាដ៏មុត
 ក្នុងពាក្យថា ប្រច្រៀតទៅដើម្បីកាត់បញ្ញាដ៏មុត ។

[១២៨] ពាក្យថា ប្រច្រៀតទៅ ដើម្បីកាត់បញ្ញាជាគ្រឿងទំលុះ
 ទំលាយ គឺបញ្ញាជាគ្រឿងទំលុះទំលាយ ដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាបញ្ញា
 ជាគ្រឿងទំលុះទំលាយ ព្រោះបុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នក
 ច្រើនដោយសេចក្តីខ្ពង់ ច្រើនដោយសេចក្តីកក់ស្លុត ច្រើនដោយសេចក្តី
 អស្សុក ច្រើនដោយសេចក្តីមិនត្រេកអរ ច្រើនដោយសេចក្តីឡើយណាយ
 ក្នុងសង្ការចាំក្នុង មានមុខងារចេញក្រៅ មិនត្រេកអរក្នុងសង្ការចាំ
 ក្នុង រវែងទំលុះទំលាយទុក្ខនៃលោកៈ ដែលខ្លួនមិនធ្លាប់ទំលុះ មិន
 ធ្លាប់ទំលាយហើយ ឈ្មោះថាបញ្ញាជាគ្រឿងទំលុះទំលាយ ព្រោះទំលុះ
 ទំលាយ ទុក្ខនៃលោកៈ ដែលខ្លួនមិនធ្លាប់ទំលុះ មិនធ្លាប់ទំលាយហើយ

បញ្ជីរដ្ឋ មហាបញ្ញាថា

និព្វេនិកម្មញ្ញា អនិព្វេនិកម្មញ្ញា អប្បនាសិកម្មញ្ញា មោ-
 ហកម្មញ្ញា និព្វេនិកម្មញ្ញា បនាលេតិកា និព្វេនិកម្មញ្ញា អនិ-
 ព្វេនិកម្មញ្ញា អប្បនាសិកម្មញ្ញា កោនិ ។ បេ ។ ឧបនាហំ
 មក្កំ បណ្ណសំ ឥស្សិ មច្ឆរិយំ មាយំ សារជិយ្យំ ជុំខ្ញុំ
 សារម្ពំ មាទំ អតិមាទំ មទំ បមាទំ សព្វេ តិលេ-
 សេ សព្វេ ទុទ្ធវិគេ សព្វេ អភិសម្ពារេ ។ បេ ។
 សព្វេ កវកមិកម្មេ និព្វេនិកម្មញ្ញា បនាលេតិកា និព្វេ-
 និកម្មញ្ញា និព្វេនិកម្មញ្ញា តាយ សិវត្តន្តិកំ អយំ
 និព្វេនិកម្មញ្ញា ឥមា សោឡស បញ្ញាយោ ។

(១២៧) ឥមាហិ សោឡសហិ បញ្ញាយោ សម-
 ណាគោ បុគ្គលោ បដិសម្ពិទ្ធបញ្ញោ ។ ធូ បុគ្គលា
 បដិសម្ពិទ្ធបញ្ញោ ឯកោ បុព្វយោគសម្បទ្ធោ ឯកោ
 ន បុព្វយោគសម្បទ្ធោ យោ បុព្វយោគសម្បទ្ធោ
 សោ តេន អតិវេកោ ហោតិ អធិកោ ហោតិ
 វិសេសោ ហោតិ តស្ស ញ្ញាណំ មកិដ្ឋតិកំ ទ្វេ
 បុគ្គលា បដិសម្ពិទ្ធបញ្ញោ ទ្វេចំ បុព្វយោគសម្បទ្ធោ

បញ្ជីរដ្ឋ មហាបញ្ញាថា

ឈ្មោះថាបញ្ញាជាគ្រឿងទំលុះទំលាយ គ្រោះទំលុះទំលាយ គ្រោះទំលុះទំលាយ គ្រោះទំលុះទំលាយ
 ហៈ ដែលខ្លួនមិនធ្លាប់ទំលុះ មិនធ្លាប់ទំលាយហើយ ឈ្មោះថាបញ្ញាជា
 គ្រឿងទំលុះទំលាយ គ្រោះទំលុះទំលាយគ្រោះ ។ បេ ។ គ្រោះច្រក
 គ្រោះច្រក ការលុបបំបាត់ ការវាយប្រកាស ច្រក កំណាញ់ ការ
 លាត់ត្រា ការត្រួតពិនិត្យ ការវិនិច្ឆ័យ ការប្រណាំងប្រជែង ការប្រកាន់
 ការមើលគាំ ការស្រវឹង ការប្រហែសឆ្កេស កិរលេសទាំងអស់
 ទុក្ខទាំងអស់ អភិសម្ពារទាំងអស់ ។ បេ ។ កវកមិកម្មញ្ញា
 ដែលខ្លួនមិនធ្លាប់ទំលុះ មិនធ្លាប់ទំលាយហើយ នេះបញ្ញាជាគ្រឿង
 ទំលុះទំលាយ ក្នុងពាក្យថា ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីការវិនិច្ឆ័យគ្រឿង
 ទំលុះទំលាយ នេះ បញ្ញា ១៦ ។

(១២៧) បុគ្គលប្រកបដោយប្រាជ្ញាទាំង ១៦ នេះ ឈ្មោះថាអ្នក
 ដល់ខ្ញុំបដិសម្ពិទ្ធា ។ បុគ្គលអ្នកដល់ខ្ញុំបដិសម្ពិទ្ធា មាន ២ ពួក គឺពួកមួយ
 បរិច្ចេកិយដោយបុព្វយោគ (ការប្រកបក្នុងកាលមុន) ពួកមួយ មិនបរិច្ចេកិយ
 ដោយបុព្វយោគ បុគ្គលណា បរិច្ចេកិយដោយបុព្វយោគ បុគ្គលនោះ
 ជាអ្នកលើសលុប ជាអ្នកក្រៃលែង ជាអ្នកវិសេស ជាអ្នកបុគ្គលមួយពួក
 នោះ ញ្ញាណរបស់បុគ្គលនោះ បែកផ្ទុយជាង នេះបុគ្គលអ្នកដល់ខ្ញុំ
 បដិសម្ពិទ្ធា គឺពួក ។ ឯបុគ្គលអ្នកបរិច្ចេកិយដោយបុព្វយោគ មាន ២ ពួក

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទ្ធាមន្តោ

ឯកោ ពហុស្សុតោ ឯកោ ធន ពហុស្សុតោ យោ ពហុ-
ស្សុតោ សោ គេធន អតិរកោ ហោតិ អធិកោ ហោ-
តិ វិសេសោ ហោតិ គស្ស ញាណំ បកិដ្ឋតិទិ ទ្វេ
បុគ្គលា បដិសម្ពិទ្ធប្បត្តា ទ្វេបិ បុព្វយោគសម្បត្តា ទ្វេបិ
ពហុស្សុតា ឯកោ ទេសនាពហុលា ឯកោ ធន
ទេសនាពហុលា យោ ទេសនាពហុលា សោ គេធន
អតិរកោ ហោតិ អធិកោ ហោតិ វិសេសោ ហោ-
តិ គស្ស ញាណំ បកិដ្ឋតិទិ ទ្វេ បុគ្គលា បដិស-
ម្ពិទ្ធប្បត្តា ទ្វេបិ បុព្វយោគសម្បត្តា ទ្វេបិ ពហុស្សុ-
តា ទ្វេបិ ទេសនាពហុលា ឯកោ ករុបដិស្សុតោ
ឯកោ ធន ករុបដិស្សុតោ យោ ករុបដិស្សុតោ សោ
គេធន អតិរកោ ហោតិ អធិកោ ហោតិ វិសេ-
សោ ហោតិ គស្ស ញាណំ បកិដ្ឋតិទិ ទ្វេ
បុគ្គលា បដិសម្ពិទ្ធប្បត្តា ទ្វេបិ បុព្វយោគស-
ម្បត្តា ទ្វេបិ ពហុស្សុតា ទ្វេបិ ទេសនាពហុលា

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមន្ត

គីបុគ្គលភកម្មយ ជាពហុស្សុតោ ភកម្មយមិទិមន ជាពហុស្សុតោ បុគ្គលណា
ជាពហុស្សុតោ បុគ្គលនោ ជាអ្នកលើសលុប ជាអ្នកក្រែលនី ជាអ្នក
វិសេស ជាគីបុគ្គលភកម្មយនោ ញាណរបស់បុគ្គលនោ បែកព្រាយដាង
នេះបុគ្គលអ្នកដល់ខ្ញុំបដិសម្ពិទ្ធាតិព្រួក បុគ្គលអ្នកបិច្ចណិដោយបុព្វយោគ
តិព្រួក ។ ឯបុគ្គលជាពហុស្សុតោ ២ ភក គីបុគ្គលភកម្មយ ជា
អ្នកច្រើនដោយទេសនា ភកម្មយ ជាអ្នកមិនច្រើនដោយទេសនា បុគ្គល
ណា ច្រើនដោយទេសនា បុគ្គលនោ ជាអ្នកលើសលុប ជាអ្នក
ក្រែលនី ជាអ្នកវិសេស ជាគីបុគ្គលភកម្មយនោ ញាណរបស់បុគ្គល
នោ បែកព្រាយដាង នេះបុគ្គលអ្នកដល់ខ្ញុំបដិសម្ពិទ្ធាតិព្រួក បុគ្គល
អ្នកបិច្ចណិដោយបុព្វយោគតិព្រួក បុគ្គលជាពហុស្សុតោតិព្រួក ។ ឯបុគ្គល
អ្នកច្រើនដោយទេសនា ៣១ ភក គីបុគ្គលភកម្មយ ជាអ្នកចូល
ទៅកាស្រីយនីត្រូ ភកម្មយ ជាអ្នកមិនចូលទៅ កាស្រីយនីត្រូ
បុគ្គលណា ដែលចូលទៅកាស្រីយនីត្រូ បុគ្គលនោ ជាអ្នកលើស
លុប ជាអ្នកក្រែលនី ជាអ្នកវិសេស ជាគីបុគ្គលភកម្មយនោ
ញាណរបស់បុគ្គលនោ បែកព្រាយដាង នេះបុគ្គលអ្នកដល់ខ្ញុំបដិ-
សម្ពិទ្ធា តិព្រួក បុគ្គលអ្នកបិច្ចណិ ដោយបុព្វយោគ តិព្រួក
បុគ្គលជាពហុស្សុតោ តិព្រួក បុគ្គលអ្នកច្រើនដោយទេសនា តិព្រួក ។

ទ្រង់ ក្សត្រិយស្សិត ឯកោ វិហារពហុលា ឯកោ ១
 វិហារពហុលា យោ វិហារពហុលា សោ តេជ អតិរ-
 កោ ហោតិ អធិកោ ហោតិ វិសេសោ ហោតិ តស្ស
 ញាណំ មភិជ្ជតិ ទ្រ បុគ្គលា បដិសម្ពិទ្ធស្សត្តា
 ទ្រមិ បុព្វយោគសម្បត្តា ទ្រមិ ពហុស្សត ទ្រមិ
 ទេសនាពហុលា ទ្រមិ ក្សត្រិយស្សិត ទ្រមិ វិហារព-
 ហុលា ឯកោ បទ្ធកេត្តណាពហុលា ឯកោ ១ បទ្ធក-
 េត្តណាពហុលា យោ បទ្ធកេត្តណាពហុលា សោ
 តេជ អតិរកោ ហោតិ អធិកោ ហោតិ វិសេ-
 សោ ហោតិ តស្ស ញាណំ មភិជ្ជតិ ទ្រ បុ-
 គ្គលា បដិសម្ពិទ្ធស្សត្តា ទ្រមិ បុព្វយោគសម្បត្តា
 ទ្រមិ ពហុស្សត ទ្រមិ ទេសនាពហុលា ទ្រមិ
 ក្សត្រិយស្សិត ទ្រមិ វិហារពហុលា ទ្រមិ បទ្ធក-
 េត្តណាពហុលា ឯកោ សេត្តប្បដិសម្ពិទ្ធស្សត្តា

ឯបុគ្គលអ្នកចូលទៅភាស្រ័យនឹងគ្រូ កំខាន ២ ពួក គឺ បុគ្គលពួកមួយ
 ជាអ្នកច្រើនដោយវិហារធម៌ ពួកមួយ ជាអ្នកមិនច្រើនដោយវិហារធម៌
 បុគ្គលណា ដែលច្រើនដោយវិហារធម៌ បុគ្គលនោះ ជាអ្នកលើស
 លុប ជាអ្នកក្រៃលែង ជាអ្នកវិសេស ជាឯបុគ្គលពួកមួយនោះ ញាណ
 របស់បុគ្គលនោះ ចែកគ្នាយជាង នេះបុគ្គលអ្នកដល់ខ្ញុំបដិសម្ពិទ្ធាតីពួក
 បុគ្គលអ្នកចិប្បណិ ដោយបុព្វយោគតីពួក បុគ្គលជាពហុស្សត្រ ពីពួក
 បុគ្គលអ្នកច្រើនដោយទេសនាពីពួក បុគ្គលអ្នកចូលទៅភាស្រ័យនឹងគ្រូ
 ពីពួក ៗ ឯបុគ្គលអ្នកច្រើនដោយវិហារធម៌ កំខាន ២ ពួក គឺពួកមួយជា
 អ្នកច្រើនដោយការពិចារណា ពួកមួយ ជាអ្នកមិនច្រើនដោយការពិចា-
 រណា បុគ្គលណាច្រើនដោយការពិចារណា បុគ្គលនោះ ជាអ្នកលើស
 លុប ជាអ្នកក្រៃលែង ជាអ្នកវិសេស ជាឯបុគ្គលពួកមួយនោះ ញាណ
 របស់បុគ្គលនោះ ចែកគ្នាយជាង នេះបុគ្គលអ្នកដល់ខ្ញុំបដិសម្ពិទ្ធាតីពួក
 បុគ្គលអ្នកចិប្បណិ ដោយបុព្វយោគតីពួក បុគ្គលជាពហុស្សត្រពី
 ពួក បុគ្គលអ្នកច្រើនដោយទេសនាពីពួក បុគ្គលចូលទៅភាស្រ័យនឹង
 គ្រូពីពួក បុគ្គលច្រើនដោយវិហារធម៌ពីពួក ៗ ឯបុគ្គលច្រើនដោយ
 ការពិចារណាកំខាន ២ ពួក គឺពួកមួយ ជាអ្នកដល់ខ្ញុំវិសេសពុហ្វិសម្ពិទ្ធា

ឯកោ អសេត្តច្បដិសម្ពិទ្ធចម្បត្តោ យោ អសេត្តច្ប-
 ដិសម្ពិទ្ធចម្បត្តោ សោ តេន អតិរកោ ហោតិ អធិកោ
 ហោតិ វិសេសោ ហោតិ ឥស្ស ញាណំ បកិដ្ឋតីតិ ទ្វេ
 បុគ្គលា បដិសម្ពិទ្ធចម្បត្តា ទ្វេមិ បុព្វយោគសម្បត្តា
 ទ្វេមិ ពហុស្សុតា ទ្វេមិ នេសនាពហុលា ទ្វេមិ ករុបទិ-
 ស្សិតា ទ្វេមិ វិហារពហុលា ទ្វេមិ បច្ចវេក្ខណាពហុ-
 លា ទ្វេមិ អសេត្តច្បដិសម្ពិទ្ធចម្បត្តា ឯកោ សាវក-
 ទារមិច្ឆត្តោ ឯកោ ន សាវកទារមិច្ឆត្តោ យោ សា-
 វកទារមិច្ឆត្តោ សោ តេន អតិរកោ ហោតិ អធិ-
 កោ ហោតិ វិសេសោ ហោតិ ឥស្ស ញាណំ បកិដ្ឋ-
 តីតិ ទ្វេ បុគ្គលា បដិសម្ពិទ្ធចម្បត្តា ទ្វេមិ បុព្វយោគ-
 សម្បត្តា ទ្វេមិ ពហុស្សុតា ទ្វេមិ នេសនាពហុលា
 ទ្វេមិ ករុបទិស្សិតា ទ្វេមិ វិហារពហុលា ទ្វេមិ
 បច្ចវេក្ខណាពហុលា ទ្វេមិ អសេត្តច្បដិសម្ពិទ្ធចម្បត្តា
 ឯកោ សាវកទារមិច្ឆត្តោ ឯកោ បច្ចុកសម្ពុទ្ធោ

ពួកមួយ ជាអ្នកដល់នូវអសេត្តច្បដិសម្ពិទ្ធចម្បត្តា បុគ្គលណាដែលដល់នូវអសេ-
 ត្តច្បដិសម្ពិទ្ធចម្បត្តា បុគ្គលនោះ ជាអ្នកលើសលុប ជាអ្នកក្រៃលែង ជាអ្នក
 វិសេស ជាអ្នកប្រកបដោយនោះ ញាណរបស់បុគ្គលនោះ បែកប្លាយជាអំ
 នេះបុគ្គលអ្នកដល់នូវបដិសម្ពិទ្ធចម្បត្តា បុគ្គលបច្ចុណ្ណ ដោយបុព្វយោគ
 ភិក្ខុ បុគ្គលជាពហុស្សុត្រីភិក្ខុ បុគ្គលអ្នកច្រើនដោយទេសភិក្ខុ
 បុគ្គលអ្នកចូលទៅក្រសែយនឹងប្រូតិភិក្ខុ បុគ្គលអ្នកច្រើនដោយវិហារធម៌
 ភិក្ខុ បុគ្គលអ្នកច្រើនដោយការពិចារណាភិក្ខុ ។ ឯបុគ្គលដែលដល់
 នូវអសេត្តច្បដិសម្ពិទ្ធចម្បត្តា ២ ពួកគឺពួកមួយ ដល់នូវសាវកទារមិ ពួកមួយ
 មិនដល់នូវសាវកទារមិ បុគ្គលណាដែលដល់នូវសាវកទារមិ បុគ្គលនោះ ជា
 អ្នកលើសលុប ជាអ្នកក្រៃលែង ជាអ្នកវិសេស ជាអ្នកប្រកបដោយនោះ
 ញាណរបស់បុគ្គលនោះ បែកប្លាយជាអំ នេះបុគ្គលអ្នកដល់នូវបដិសម្ពិទ្ធចម្បត្តា
 ភិក្ខុ បុគ្គលអ្នកបច្ចុណ្ណ ដោយបុព្វយោគភិក្ខុ បុគ្គលជាពហុស្សុត្រី
 ភិក្ខុ បុគ្គលអ្នកច្រើនដោយទេសភិក្ខុ បុគ្គលអ្នកចូលទៅក្រសែយ
 នឹងប្រូតិភិក្ខុ បុគ្គលអ្នកច្រើនដោយវិហារធម៌ភិក្ខុ បុគ្គលអ្នកច្រើន
 ដោយការពិចារណាភិក្ខុ ។ ឯបុគ្គលអ្នកដល់នូវអសេត្តច្បដិសម្ពិទ្ធចម្បត្តា
 ២ ពួក គឺពួកមួយ ជាអ្នកដល់នូវសាវកទារមិ ពួកមួយជាបុគ្គលមួយ

បញ្ជីវត្ថុ មហាបញ្ញាបិ

យោ ចរត្ថកសម្មា ឃោ តេន អតិរកោ យោតិ
 អតិរកោ យោតិ វិសេសោ យោតិ តស្ស ញាណំ
 ចកិដ្ឋតិ ចរត្ថកទុក្ខញ សនេវកញ លោតិ
 ទុទាធាយ តថាគតោ អរហំ សម្មាសម្មាទា អត្តោ
 ចដិសម្ពិទ្ធប្បត្តោ ចញ្ញាចកេនកុសលោ ចកិដ្ឋ-
 ញាណោ អតិកតប្បដិសម្ពិទ្ធា ចតុវេសារដ្ឋប្បត្តោ
 ទសតលទាវី បុរិសាសកោ បុរិសសិយោ ។ មេ ។
 យេមិ តេ ទត្ថយចណ្ឌិតា ព្រាហ្មណចណ្ឌិតា កុមា-
 រចិតិចណ្ឌិតា សមណចណ្ឌិតា និបុណា កកមាប្ប-
 វាទា ពាលវេទិវុទា តេ កិដ្ឋន្តា មត្តោ ចរន្តិ ចញ្ញាក-
 តេន និដ្ឋិតកាធំ តេ ចញ្ញញ អភិសន្តិវិទ្ធា តថា-
 កតិ ទុបសន្តិវិទ្ធា បុដ្ឋន្តិ កុដ្ឋន្តិ ច ចដិដ្ឋន្តិ
 ច កមិទា វិស្សដ្ឋិតា ច តេ ចញ្ញា កកវតា ហោន្តិ
 និដ្ឋិដ្ឋិតាវណា ទុបកុដ្ឋិតា ច តេ កកវតោ សម្ប-
 ដ្ឋន្តិ អមេ ទោ កកវ កត្ត អភិរោចតិ យនិទំ ចញ្ញា-
 យោតិ អត្តោ ចដិសម្ពិទ្ធប្បត្តោតិ ។

មហាវិទ្ធិ មហាបញ្ញាបិ

បុគ្គលណា ជាបុគ្គលមួយ បុគ្គលនោះ ជាអ្នកលើសលុប ជាអ្នកក្រៃលែង
 ជាអ្នកវិសេស ជាបុគ្គលពួកមួយនោះ ញាណរបស់បុគ្គលនោះ ចែក
 គ្នាយ៉ាង ហេតុនោះ ព្រះគោតមអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ប្រៀបធៀបនឹងព្រះ
 បច្ចេកពុទ្ធដង នឹងមនុស្សធម៌ព្រមទាំងទៅលោកផង ព្រះអង្គជាបុគ្គល
 ប្រសើរ ដល់នូវចដិសម្ពិទ្ធា ឈ្លានក្នុងច្រកទៀនប្រាជ្ញា មានព្រះញាណ
 ចែកគ្នាយោយ បានសម្រេចនូវចដិសម្ពិទ្ធា ដល់នូវចកុវេសារដ្ឋញាណ
 ប្រឡងនូវចំណង់ ១០ ជាបុរសភាសកៈ ជាបុរសសីហៈ ។ មេ ។ ពួកជនណា
 ជាខត្តិយចណ្ឌិត ជាព្រាហ្មណចណ្ឌិត ជាសមណចណ្ឌិត ជាសមណច-
 ណ្ឌិតដែលមានប្រាជ្ញាដ្ឋិត ស្គាល់ចេញវេទ មានសភាពដូចគ្នាខ្ពង់ខ្ពស់
 បញ្ជូនរោម ពួកជនទាំងនោះហាក់ដូចជាទំលាយនូវទិដ្ឋិ (របស់ជនដទៃ)
 ដោយប្រាជ្ញា (របស់ខ្លួន) ពួកជនទាំងនោះ បានចងក្រងនូវប្រស្នាហើយ
 ចូលទៅគាល់ព្រះគោតម ហើយសួរនូវភាវីដែលរកលាក់ផង ដែលកំបាំង
 ផង ប្រស្នាទាំងនោះ ព្រះគោតមក៏បានសំដែងដោះស្រាយហើយផង ជា
 ប្រស្នាមានហេតុដែលព្រះអង្គកត់ចេញហើយផង ជាប្រស្នាដែលព្រះអង្គ
 លើកបង្ហាញហើយផង ពួកជនទាំងនោះ បានសម្រេច (សម្បត្តិជាសាវ័ក
 ឬជាឧបាសក ដោយការដោះស្រាយ) របស់ព្រះមានព្រះភាគ លំដាប់
 នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់រុក្ខិរៀងក្រៃលែងក្នុងទីនោះ ដោយប្រាជ្ញា
 ហេតុនោះ ព្រះមានព្រះភាគព្រះអង្គប្រសើរ ទ្រង់ដល់នូវចដិសម្ពិទ្ធា ។

បញ្ជីវិញ្ញាបនបត្រ វិទ្យាសាស្ត្រ

១២០) កា ឥន្ទ កាតិ ឥន្ទិយោ ឥន្ទិយា កាតិ ក្រមិ-
យោ កាតិ បាណ កាតិ បណិ កាតិ មូលានិ ។

កា ឥន្ទិកំ ឥន្ទិណ្ឌេន្ទ ឥន្ទិ ។ កាតិ ឥន្ទិយោតិ
នស ឥន្ទិយោ ។ ឥន្ទិយា ធនស្សា ក្រមិយោ
ធន្តារោ បាណ អដ្ឋ បណិ សោឡស មូលានិ ។

១២១) កាតមា នស ឥន្ទិយោ ។ អធិដ្ឋាន
ឥន្ទិ វិក្កត្តា ឥន្ទិ មនោមយា ឥន្ទិ ញ្ញាណវិជ្ជា-
ក ឥន្ទិ សមាជវិជ្ជាក ឥន្ទិ អរិយា ឥន្ទិ កម្មវិ-
បាកា ឥន្ទិ បុញ្ញវគោ ឥន្ទិ វិជ្ជាមយា ឥន្ទិ តត្ថ
តត្ថ សធម្មយោកប្បទយា(១) ឥន្ទិណ្ឌេន្ទ ឥន្ទិ ។

១២២) ឥន្ទិយោ កាតមា ធនស្សា ក្រមិយោ ។
វិវេកជា ក្រមិ បឋមដ្ឋានំ បីតិសុទ្ធក្រមិ នុតិយដ្ឋានំ
ឧបេក្ខាសុទ្ធក្រមិ តតិយដ្ឋានំ អនុក្កមសុទ្ធក្រមិ

១ ឧ.ប. សម្មាសោធនប្បវត្តន ។

បញ្ជីវិញ្ញាបនបត្រ វិទ្យាសាស្ត្រ

(១២០) ប្តូ ប្រែប្រួល ប្តូ ប្រែប្រួល ប្តូ ប្រែប្រួល
ប្តូ ប្រែប្រួល ប្តូ ប្រែប្រួល ប្តូ ប្រែប្រួល ។

ត្រង់សំនួរថា ប្តូ ប្រែប្រួល ប្តូ ប្រែប្រួល ប្តូ ប្រែប្រួល
សម្រេច ។ ត្រង់សំនួរថា ប្តូ ប្រែប្រួល ប្តូ ប្រែប្រួល ប្តូ ប្រែប្រួល ១០ ។
ប្តូ ប្រែប្រួល ៤ មានប្តូ ៤ មានប្តូ ៤ មានប្តូ ៤ ។

(១២១) ប្តូ ១០ តើដូចម្តេច ។ ប្តូ វិញ្ញាបនបត្រ (អធិដ្ឋា-
នដ្ឋ) ១ ប្តូ វិញ្ញាបនបត្រ (វិក្កតនដ្ឋ) ១ ប្តូ សម្រេចអំពីវិញ្ញា
(មនោមយដ្ឋ) ១ ប្តូ វិញ្ញាបនបត្រនៃញ្ញាណ (ញ្ញាណវិញ្ញាដ្ឋ) ១
ប្តូ វិញ្ញាបនបត្រនៃសមាជ (សមាជវិញ្ញាដ្ឋ) ១ ប្តូ វិញ្ញាបនបត្រ
នៃអរិយ (អរិយដ្ឋ) ១ ប្តូ វិញ្ញាបនបត្រនៃកម្មវិបាក (កម្មវិបាកដ្ឋ) ១ ប្តូ
វិញ្ញាបនបត្រនៃបុញ្ញវគោ (បុញ្ញវគោដ្ឋ) ១ ប្តូ សម្រេចអំពីវិញ្ញា (វិញ្ញា-
មយដ្ឋ) ១ ប្តូ ដោយអក្ខរសម្រេច ព្រោះប្តូយនៃការប្រកបត្រូវ
ក្នុងវិញ្ញាបនបត្រ (ឥន្ទិណ្ឌេន្ទដ្ឋ) ១ ។

(១២២) ប្តូ ប្រែប្រួល ៤ តើដូចម្តេច ។ ក្រមិ វិញ្ញាបនបត្រនៃវិវេក គឺបឋ-
មដ្ឋាន ១ ក្រមិ វិញ្ញាបនបត្រនៃបីតិសុទ្ធ គឺបុគ្គលដ្ឋាន ១ ក្រមិ វិញ្ញាបនបត្រនៃ
ឧបេក្ខាសុទ្ធ គឺតតិយដ្ឋាន ១ ក្រមិ វិញ្ញាបនបត្រនៃអនុក្កមសុទ្ធ គឺតតិយដ្ឋាន ១

ចក្កុជ្ឈានំ ឥន្ទ្រិយា ឥហ ចតស្សោ ក្ខមិយោ ឥន្ទ្រិ-
លាកាយ ឥន្ទ្រិយ្យជំលាកាយ ឥន្ទ្រិវិក្កុញ្ចាយ ឥន្ទ្រិ-
សវិភាយ ឥន្ទ្រិសីកាកាយ ឥន្ទ្រិវេសារជ្ឈាយ សីវត្តន្តិកំ ។

(១៥៣) ឥន្ទ្រិយា កាតាម ចត្តារោ ចាតា ។

ឥច ភិក្កុ ចន្ទុស មាធិច្យុតា ធនសង្ការសមញ្ញាភតិ ឥន្ទ្រិ-
នំ កាវេតិ វិរិយសមាធិច្យុតា ធនសង្ការសមញ្ញាភតិ ឥន្ទ្រិ-
នំ កាវេតិ ចិត្តសមាធិច្យុតា ធនសង្ការសមញ្ញាភតិ ឥ-
ន្ទ្រិនំ កាវេតិ វិមិសាសមាធិច្យុតា ធនសង្ការសមញ្ញាភតិ
ឥន្ទ្រិនំ កាវេតិ ឥន្ទ្រិយា ឥមេ ចត្តារោ ចាតា ឥន្ទ្រិ-
លាកាយ ឥន្ទ្រិយ្យជំលាកាយ ឥន្ទ្រិវិក្កុញ្ចាយ ឥន្ទ្រិវិស-
វិភាយ ឥន្ទ្រិសីកាកាយ ឥន្ទ្រិវេសារជ្ឈាយ សីវត្តន្តិកំ ។

(១៥៤) ឥន្ទ្រិយា កាតមាធិ អដ្ឋ ចនាធិ ។ ចន្ទុ-
ញោ ភិក្កុ ធិស្សាយ លកតិ សមាធិ លកតិ
ចិត្តស្ស ឯកត្តតំ ធនោ ធន សមាធិ សមាធិ
ធន ធនោ អញ្ញោ ធនោ អញ្ញោ សមាធិ វិរិយ-
ញោ ភិក្កុ ធិស្សាយ លកតិ សមាធិ លកតិ

ឥចក្កុជ្ឈានំ ។ នេធលេភិក្ខុមិចំ ឥ របស់ ច្បង ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបានឡូ
ច្បង ដើម្បីបានចំពោះឡូច្បង ដើម្បីការធ្វើឲ្យប្រកាន់ច្បង ដើម្បីបង្កើត
នៃច្បង ដើម្បីការពារការស្តាប់ក្នុងច្បង ដើម្បីសេចក្តីភ្ញៀវក្នុងច្បង ។

(១៥៧) ច្បង មានបា ៤ តើដូចម្តេច ។ ភិក្កុស្សាយសា

នេ ចម្រើន ឡូអង្គបា ប្រកបដោយធនសមាធិនិវបនានសង្ការ ១
ចម្រើនអង្គបា ប្រកបដោយវិរិយសមាធិនិវបនានសង្ការ ១ ចម្រើនអង្គ-
បា ប្រកបដោយចិត្តសមាធិនិវបនានសង្ការ ១ ចម្រើនអង្គបា ប្រកប
ដោយវិមិសាសមាធិនិវបនានសង្ការ ១ នេធលេភិក្ខុមិចំ ឥ របស់ ច្បង
ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបានឡូច្បង ដើម្បីបានចំពោះឡូច្បង ដើម្បីការធ្វើឲ្យ
ប្រកាន់ច្បង ដើម្បីបង្កើតនៃច្បង ដើម្បីការពារការស្តាប់ក្នុងច្បង ដើម្បី
សេចក្តីភ្ញៀវក្នុងច្បង ។

(១៥៨) ច្បង មានបា ៨ តើដូចម្តេច ។ បើភិក្កុកាស្រីយ

ឡូនន្ទ្រៈ ហើយបានសមាធិ ធិបានឡូភាពនៃចិត្ត មានការម្សៅដៃ
មួយ ១ នន្ទ្រៈមិនមែនសមាធិ សមាធិមិនមែននន្ទ្រៈ នន្ទ្រៈដោយឡែក
សមាធិដោយឡែក ១ បើភិក្កុកាស្រីយ ឡូវិរិយៈ ហើយបានសមាធិ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពុតមគ្គ

ចិត្តស្ស ឯកក្កតំ វិរិយំ ន សមាធិ សមាធិ
 ន វិរិយំ អញ្ញំ វិរិយំ អញ្ញោ សមាធិ ចិត្តស្ស
 ភិក្ខុ ឯស្សាយ លភតិ សមាធិ លភតិ
 ចិត្តស្ស ឯកក្កតំ ចិត្តំ ន សមាធិ សមាធិ ន ចិត្តំ
 អញ្ញំ ចិត្តំ អញ្ញោ សមាធិ វិមិសាញ ភិក្ខុ
 ឯស្សាយ លភតិ សមាធិ លភតិ ចិត្តស្ស
 ឯកក្កតំ វិមិសា ន សមាធិ សមាធិ ន វិមិសា
 អញ្ញា វិមិសា អញ្ញោ សមាធិ ឥទ្ធិយា ឥមាធិ
 អដ្ឋមនាធិ ឥទ្ធិលាកាយ ឥទ្ធិប្បជីលាកាយ ឥទ្ធិវិ-
 ក្កុត្តនាយ ឥទ្ធិវិសវិកាយ ឥទ្ធិវិសីកាយ ឥទ្ធិវិសា-
 រដ្ឋាយ សិវត្តន្តិ ។

(១៥៥) ឥទ្ធិយា កាតមាធិ សោឡស មូលា-
 ធិ ។ អនោនតិ ចិត្តំ កោសន្នេ ន ឥញ្ញតិ
 អាណេញំ អនុញ្ញតិ ចិត្តំ ទុទ្ធវេ ន ឥញ្ញតិ(១)
 អាណេញំ អនភិទតិ ចិត្តំ កកេ ន ឥញ្ញតិ

១ ឯ. សព្វន ឥញ្ញតិ ចិស្សវិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពុតមគ្គ

គឺបានខ្លួនភាពនៃចិត្ត មានការម្សៅតែមួយ ។ វិរិយៈ មិនមែនសមាធិ
 សមាធិមិនមែនវិរិយ វិរិយៈដោយខ្សែក សមាធិដោយខ្សែក ។ បើភិក្ខុ
 កាស្រ័យចិត្ត ហើយបានសមាធិ គឺបានខ្លួនភាពនៃចិត្តមានការម្សៅ
 តែមួយ ។ ចិត្តមិនមែនសមាធិ សមាធិមិនមែនចិត្ត ចិត្តដោយខ្សែក
 សមាធិដោយខ្សែក ។ បើភិក្ខុកាស្រ័យខ្លួនវិមិសា ហើយបានសមាធិ
 គឺបានខ្លួនភាពនៃចិត្តមានការម្សៅតែមួយ ។ វិមិសា មិនមែនសមាធិ
 សមាធិមិនមែនវិមិសា វិមិសា ដោយខ្សែក សមាធិដោយខ្សែក ។
 នេះឯង បទ ៨ របស់ប្បច្ចំ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបាននូវប្បច្ចំ ដើម្បីបានចំពោះ
 នូវប្បច្ចំ ដើម្បីការធ្វើឱ្យប្លែកនៃប្បច្ចំ ដើម្បីបង្កិញទៅនៃប្បច្ចំ ដើម្បីភាព
 នៃការស្តាប់ក្នុងប្បច្ចំ ដើម្បីសេចក្តីភ្ញើវិញក្នុងប្បច្ចំ ។

(១៥៥) ប្បច្ចំ មានមូល ១៦ កេដ្ឋបម្ភេន ។ ចិត្តដែលមិនទ្រោម
 វេទន៍មិនញាប់ញ័រ ក្នុងការខ្លួនប្រមូល ហេតុនោះ ឈ្មោះថាចិត្តមិន
 ញាប់ញ័រ (ទុកជាមូល) ។ ចិត្តដែលមិនចាំបំរើឡើង វេទន៍មិនញាប់
 ញ័រ ក្នុងសេចក្តីវេរិយ ហេតុនោះ ឈ្មោះថា ចិត្តមិនញាប់ញ័រ
 (ទុកជាមូល) ។ ចិត្តដែលមិនទន់ទោរ វេទន៍មិនញាប់ញ័រ ក្នុងកតៈ

បញ្ចវគ្គ វិទ្យាដា

អាណេញ្ចំ អនបដតំ ចិត្តំ ព្យាបារេ ធន ឥញ្ចតិ អាណេញ្ចំ
 អនិស្សតំ ចិត្តំ ធិដ្ឋិយា ធន ឥញ្ចតិ អាណេញ្ចំ
 អប្បដិទ្ធិ ចិត្តំ ធន ឥញ្ចតិ អាណេញ្ចំ វិប្បម្ពតំ
 ចិត្តំ កាមរាគេ ធន ឥញ្ចតិ អាណេញ្ចំ វិសញ្ញតំ ចិត្តំ
 កិលេសេ ធន ឥញ្ចតិ អាណេញ្ចំ វិមរិយាធិកតំ ចិត្តំ
 កិលេសមរិយារេ ធន ឥញ្ចតិ អាណេញ្ចំ ឯកត្តតំ
 ចិត្តំ ធានត្តកិលេសេ ធន ឥញ្ចតិ អាណេញ្ចំ សន្ទាយ
 បរិក្កហំ ចិត្តំ អស្សនិយេ ធន ឥញ្ចតិ អាណេញ្ចំ
 វិរិយេ ធន បរិក្កហំ ចិត្តំ កោសដ្ឋ ធន ឥញ្ចតិ អាណេញ្ចំ
 សតិយា បរិក្កហំ ចិត្តំ បមារេ ធន ឥញ្ចតិ
 អាណេញ្ចំ សមាធិនា បរិក្កហំ ចិត្តំ ឧទ្ធច្វេ ធន ឥញ្ចតិ
 អាណេញ្ចំ បញ្ញាយ បរិក្កហំ ចិត្តំ អវិជ្ជាយ ធន ឥញ្ចតិ

បញ្ចវគ្គ វិទ្យាដា

ហេតុនោះ ឈ្មោះថាចិត្តមិនញាប់ញ័រ ១ ចិត្តដែលមិនបង្កើត វេទនាមិន
 ញាប់ញ័រក្នុងព្យាបាទ ហេតុនោះ ឈ្មោះថាចិត្តមិនញាប់ញ័រ ១ ចិត្តដែល
 មិនកាស្រយ វេទនាមិនញាប់ញ័រក្នុងទិដ្ឋិ ហេតុនោះ ឈ្មោះថាចិត្តមិន
 ញាប់ញ័រ ១ ចិត្តដែលមិនជាប់ចំណក់ វេទនាមិនញាប់ញ័រក្នុងឧទ្ធច្វេ ហេតុ
 នោះ ឈ្មោះថាចិត្តមិនញាប់ញ័រ ១ ចិត្តដែលផុតស្រឡះ វេទនាមិនញាប់ញ័រ
 ក្នុងកាមរាគ ហេតុនោះ ឈ្មោះថាចិត្តមិនញាប់ញ័រ ១ ចិត្តដែលគ្មានគ្រឿង
 ច្រកប វេទនាមិនញាប់ញ័រក្នុងកិលេសេ ហេតុនោះ ឈ្មោះថាចិត្តមិន
 ញាប់ញ័រ ១ ចិត្តដែលគ្មានកិលេសេ វេទនាមិនញាប់ញ័រក្នុងកិលេសេ
 ហេតុនោះ ឈ្មោះថាចិត្តមិនញាប់ញ័រ ១ ចិត្តដែលមានអារម្មណ៍តែមួយ
 វេទនាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងកិលេសានាសភាពផ្សេង ១ ហេតុនោះ ឈ្មោះថា
 ចិត្តមិនញាប់ញ័រ ១ ចិត្តដែលមានសច្ចាថវិក្យា វេទនាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងកុ
 មិនគួរជឿ ហេតុនោះ ឈ្មោះថាចិត្តមិនញាប់ញ័រ ១ ចិត្តដែលមានវិរិយៈ
 ថវិក្យា វេទនាមិនញាប់ញ័រក្នុងការខ្វល់ច្រឡំ ហេតុនោះ ឈ្មោះថាចិត្ត
 មិនញាប់ញ័រ ១ ចិត្តដែលមានសតិថវិក្យា វេទនាមិនញាប់ញ័រក្នុងច្រឡំ
 ហេតុនោះ ឈ្មោះថាចិត្តមិនញាប់ញ័រ ១ ចិត្តដែលមានសមាធិថវិក្យា
 វេទនាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងសេចក្តីឈឺចាប់ ហេតុនោះ ឈ្មោះថាចិត្តមិន
 ញាប់ញ័រ ១ ចិត្តដែលមានបញ្ញាថវិក្យា វេទនាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងអវិជ្ជា

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទ្ធភាមន្ត

អាណេត្តំ ឱកាសកតំ ចំកុំ អវិជ្ជាទុក្ខការេ ន ឥញ្ចតិ
អាណេត្តំ ឥទ្ធិយា ឥហានិ សោឡស មូលានិ ឥទ្ធិលា-
កាយ ឥទ្ធិប្បជីលាកាយ ឥទ្ធិវិកុទ្ធាយ ឥទ្ធិវិសវិកាយ
ឥទ្ធិវិសិកាយ ឥទ្ធិវិសារដ្ឋាយ សិវត្តន្តិ ។

[១២៦] តាតមា អនិដ្ឋានា ឥទ្ធិ ។ ឥន កិកុ
អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិជំ បច្ចុទ្ធកោតិ ឯកោបិ ហុត្វា
ពហុតា ហោតិ ពហុតាបិ ហុត្វា ឯកោ ហោតិ
អវិការិ តិរោការិ តិរោកុន្តិ តិរោមាណារិ តិរោប-
ព្វតំ អសដ្ឋមាថោ កច្ចតិ សេយ្យថាបិ អាគាស
បមវិយា ឧប្បន្ននិប្បន្នំ ករោតិ សេយ្យថាបិ ឧទកោ
ឧទកោបិ អភិជ្ជមាណេ កច្ចតិ សេយ្យថាបិ បមវិយំ
អាគាសេ(*) បល្ល័ង្កេ កមតិ(២) សេយ្យថាបិ ប-
ក្ខំ សក្កុណោ ឥមេហំ ចន្ទិមសុវិយេ ឯវិមហិទ្ធិកោ
ឯវិមហាទុក្ខារេ មាណិទា បរមសតិ បរិមជ្ជតិ
យាវ ព្រហ្មលោកាបិ កាយេន វសំ វត្តតំ(៣) ។

* ឧ.ម. អាគាសេបិ ។ ២ ឧ.ម. ចន្ទិមតិ ។ ៣ ឧ. វត្តតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទ្ធភាមន្ត

ហេតុនា វេឃ្មានេ ថាចិត្តមិនញាប់ញ័រ ១ ចិត្តវេសិត្តិស្វាតិ វេមនិមិន
ញាប់ញ័រក្នុងនីតិអំពៅ ហេតុនា វេឃ្មានេ ថាចិត្តមិនញាប់ញ័រ ១ នេ
មូល ១៦ លេសៗ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបាននូវច្រូង ដើម្បីបានចំពោះនូវច្រូង
ដើម្បីធ្វើឱ្យច្រូងច្រូង ដើម្បីចង្អុលទៅនូវច្រូង ដើម្បីតាតវេសិត្តិស្វាតិ
ជំនាញក្នុងច្រូង ដើម្បីសេចក្តីក្លៀវក្លាមក្នុងច្រូង ។

[១២៦] ច្រូង ឥការអនិដ្ឋាន កើដូចម្តេច ។ កិកុក្កនិសាសនានេ
តាតំកនិទ្ធិច្រូងច្រូងច្រូង គឺមនុស្សម្នាក់ ធ្វើឱ្យទៅជាច្រើននាក់ក៏
បាន មនុស្សច្រើននាក់ ធ្វើឱ្យទៅជាម្នាក់ក៏បាន ដើរ (ចំលុះ) ទៅ
កាន់ទំលេង ចំទាត់ក្រៅ ចំក្រៅជញ្ជាំង ចំក្រៅកំភែង ចំក្រៅភ្នំ ឥតមាន
ទើសទាក់ ដូចគេដើរក្នុងភាពសក្តិបាន ធ្វើនូវការដើរចុះក្នុងដែនដី
ដូចគេដើរចុះក្នុងទឹកក៏បាន ដើរលើទឹកឥតមានវែកឆ្ងាយ ដូចគេដើរ
លើដែនដីក៏បាន ទៅទាំងក្នុងភាពសក្តិ ដូចបក្សីសកុណាជាតិក៏បាន
យកវេសិត្តិស្វាតិ ឱ្យច្រូងច្រូងច្រូងច្រូងទៅទាំងនេះ ដែលមានច្រូង
ច្រើនយ៉ាងនេះ មាននាទុក្ខច្រើនយ៉ាងនេះក៏បាន ញ៉ាំងអំណាច
ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅទាំងកាយ ចេញដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។

បញ្ជីវិធាន ៧១

សភា ឥសាន្ត ធីតិយា ឥសាន្ត ឧត្តិយា
ឥសាន្ត វុតិយា ឥសាន្ត អាណាយ ឥសាន្ត ធីតិ
ឥសាន្ត វិណយេ(១) ឥសាន្ត ចានិយោ ឥសាន្ត ប្រាជ្ញាយ
ឥសាន្ត សុត្តន្តសម្ពោធិយោ ឥសាន្ត វុតិ ឥសាន្ត ។

កិច្ចាចារ្យ បុគ្គលិកក្រសួងក្រសួង វា ហោតិ កិច្ចា
សេនា វា អរហា វា អកុប្បជន្តោ ។

អនេកវិហារិ ឥន្ទ្រិយ បទ្ធានោតិ ធានប្បការ-
កិ ឥន្ទ្រិយ បទ្ធានោតិ ។

ឯកោចិ ហុត្វា ពហុតា ហោតិ បកតិយា
ឯកោ ពហុតិ(២) អាវុតិ សតិ វា សហស្សិ វា
សតសហស្សិ វា អាវុតិ អាវុតិ ញាណោ
អធិដ្ឋានិ ពហុតោ ហោមិ ពហុតោ ហោតិ(២)
យថាយស្មា តុល្យបទ្ធានោ ឯកោចិ ហុត្វា ពហុតា
ហោតិ វិវេទិ សោ ឥន្ទ្រិយ ធមោតិសិប្បត្តោ ឯកោ-
ចិ ហុត្វា ពហុតា ហោតិ ។

១ ឧ. ឧត្តរុប ឥសាន្ត ធីតិយោ វិស្សនិ ។ ២ ឧ. ពហុលំ ។ ៣ ឧ. ពហុលា
ហោតិ ឥហុលា ហោតិ ។

បញ្ជីវិធាន ៧២

ពាក្យថា ក្នុងសាសនានេះ គឺ ក្នុងចំណីនេះ ក្នុង
សេចក្តីភ្ជាប់ចិត្តនេះ ក្នុងសេចក្តីពេញចិត្តនេះ ក្នុងធម៌នេះ ក្នុងវិន័យនេះ
ក្នុងពាក្យប្រយោជន៍នេះ ក្នុងប្រយោជន៍នេះ ក្នុងសាសនានៃសាស្ត្រ
នេះ ហេតុនោះ លោកពោលថា ក្នុងសាសនានេះ ។

ពាក្យថា កិច្ចា បានដល់កិច្ចា ជាបុគ្គលិកបុគ្គលិក កិច្ចាសេនា
ក្តី ជាប្រាជ្ញាបទ្ធានោ មានធម៌មិនកម្រើកក្តី ។

ពាក្យថា ភាវិតនិទ្ធិវុត្តិ បានច្រើនប្រការ គឺភាវិតនិទ្ធិវុត្តិ
មានប្រការផ្សេងៗ ។

គ្រងពាក្យថា ខនុស្សនាកំ ធ្វើឱ្យទៅជាច្រើននាក់ គឺ កិច្ចាធម្មយុបយោ
ដោយប្រក្រតី តែធីតិធីនិទ្ធិបានច្រើនចូល គឺធីតិធីនិទ្ធិទៅជាមួយយុបយោ
មួយនាក់ចូលក្តី មួយមិនចូលក្តី លុះធីតិធីនិទ្ធិ ក៏អធិតានដោយញាណ
ថា សូមឱ្យភាគអញមានច្រើន ក៏បានច្រើន ដូចគ្រូចុកចុក
មានអាយុ សូមឱ្យមានច្រើនកម្ម ក៏ធ្វើឱ្យបានច្រើនចូល ឯកិច្ចាដែលមានច្រើន
ដល់នូវការស្តាប់ដំណាញ់ក្នុងចិត្តនោះ សូមឱ្យមានច្រើនកម្ម ក៏ធ្វើឱ្យទៅជា
ច្រើនចូលបាន យ៉ាងនោះឯង ។

តហុនាមិ ហុត្វា ឯកោ ហោតិ ធម្មតិយា
តហុកោ ឯកំ អាវុដ្ឋិតំ អាវុដ្ឋិត្វា ញាលោណ អនិ-
ដ្ឋាតិ ឯកោ ហោតិ(២) ឯកោ ហោតិ យថា-
យស្មា ឥល្លបន្តកោ តហុនាមិ ហុត្វា ឯកោ
ហោតិ ឯវមេវ សោ ឥទ្ធិមា ចេតោវសិច្ចត្តោ
តហុនាមិ ហុត្វា ឯកោ ហោតិ ។

អាវុដ្ឋិតំ កេណចិ អនាវដិ ហោតិ អប្ប-
ដិច្ចន្តំ វិវដិ(៣) ។

តិរោក្កុដ្ឋំ កេណចិ អាវុដិ ហោតិ ធម្មិច្ច-
ន្តំ ចិហិតំ ធម្មិក្កុដ្ឋិតំ ។

តិរោក្កុដ្ឋំ តិរោចានាវំ តិរោមព្វតំ អសដ្ឋមាថា
កច្ឆតិ សេយ្យនាមិ អកាសេតិ ធម្មតិយា អកា-
សកសិណសមាបត្តិយា លាភិ ហោតិ តិរោក្កុដ្ឋំ
តិរោចានាវំ តិរោមព្វតំ អាវុដ្ឋិតំ អាវុដ្ឋិត្វា ញាលោណ
អនិដ្ឋាតិ អកាសោ ហោតិ អកាសោ ហោតិ

២ ឧ. ហោតិ ។ ៣ ឧ. ឯន្តរេ ពានន្តិ ទិស្សតិ ។

គ្រងិតាភ្នំ មនុស្សច្រើននាក់ ធ្វើឱ្យទៅជាម្នាក់វិញ គឺ ភិក្ខុ
ច្រើនរូប ដោយប្រក្រតី តែនឹកចង់ឱ្យទៅជាម្នាក់វិញ លុះនឹកចង់ហើយ
ក៏អចិន្ត្រៃយ៍ ដោយញាណថា សូមឱ្យភាគាមញ្ញមានរូបតែមួយវិញ ក៏បាន
រូបតែមួយ ដូចព្រះចុល្លបន្តមានកាយ សូម្បីមានរូបច្រើន ក៏រួមក្រ
រូបមួយវិញ ឯភិក្ខុដែលមានប្តូរ ដល់ខ្ញុំការស្តាប់ជំនាញ ក្នុងចិត្តនោះ
សូម្បីមានរូបច្រើន ក៏រួមក្ររូបមួយវិញបាន យ៉ាងនោះឯង ។

ពាក្យថា ទិវល បានដល់ទី ដែលភិក្ខុមួយមុខក៏ មិនបិទបាំង
ជាទិវល ។

ពាក្យថា ទិវាលក្រៅ បានដល់ទី ដែលមានភិក្ខុមួយ ក៏
បាំងបិទ គ្រប ។

ពាក្យថា ដើរ (ទំលុះ) ទៅកាន់ទីក្រៅជញ្ជាំង ទីក្រៅកំពែង
ទីក្រៅក្នុង មិនទើសទាក់ ដូចគេដើរក្នុងភាគាស គឺ ភិក្ខុអ្នកបានខ្ល
សមាបត្តិ មានភាគាសកសិណជាម្ចាស់ ដោយប្រក្រតី តែនឹក
ចង់ទៅ កាន់ទីក្រៅជញ្ជាំង ទីក្រៅកំពែង ទីក្រៅក្នុង
លុះនឹកចង់ហើយ ក៏អចិន្ត្រៃយ៍ ដោយញាណថា សូមឱ្យប្រទេសខ្ញុំ
ទៅជាភាគាស ទីនោះ ក៏បានទៅជាភាគាស ភិក្ខុនោះ ក៏ដើរ

សោ តិរោតុន្តិ តិរោតាភារិ តិរោចទ្ធាតិ អស-
 ជ្ជមាថោ កង្កតិ យថា មនុស្សា បកតិយា អធិ-
 ត្តិមន្តោ កេនចិ អនាវដេ អបរិក្កុត្តេ អសជ្ជមា-
 ថោ កង្កតិ ឯវមេវ សោ ឥត្តិមា ទេតោវសិប្បត្តោ
 តិរោតុន្តិ តិរោតាភារិ តិរោចទ្ធាតិ អសជ្ជមាថោ
 កង្កតិ សេយ្យថាថិ អាគារសេ ។

បមវិយាថិ ឧម្មជ្ជនិម្មជ្ជិ កកេតិ សេយ្យថាថិ
 ឧនកេតិ បកតិយា អាថោកសិណសមាបត្តិយា
 លាភិ ហោតិ បមវិ អាវជ្ជតិ អាវជ្ជិក្ខា ញាលោធន
 អធិដ្ឋាតិ ឧនកំ ហោត្តតិ ឧនកំ ហោតិ សោ
 បមវិយា ឧម្មជ្ជនិម្មជ្ជិ កកេតិ យថា មនុស្សា ប-
 កតិយា អធិត្តិមន្តោ ឧនកេ ឧម្មជ្ជនិម្មជ្ជិ កកេតិ
 ឯវមេវ សោ ឥត្តិមា ទេតោវសិប្បត្តោ បមវិយា
 ឧម្មជ្ជនិម្មជ្ជិ កកេតិ សេយ្យថាថិ ឧនកេ ។

(ទំលុះ) ទៅកាន់ទីខាងក្រៅជញ្ជាំង ទីខាងក្រៅកំពែង ទីខាងក្រៅភ្នំ
 មិនទើសទាក់ ដូចក្នុងមនុស្សដែលមិនមានច្បង ដោយប្រក្រតី កាល
 ដើរទៅមិនជាប់ជំពាក់ ក្នុងទីដែលមិនមានវត្ថុអ្វីមួយ រាង បិទបាំងឡើយ
 ឯកិក្ខុ ដែលមានច្បង ដល់ហើយឲ្យការស្តាប់ដំនាំញ ក្នុងចិត្តនោះ តែង
 ដើ (ទំលុះ) ទៅកាន់ទីខាងក្រៅជញ្ជាំង ទីខាងក្រៅកំពែង ទីខាងក្រៅភ្នំ
 មិនទើសទាក់ ដូចគេដើរទៅក្នុងកាកាស យ៉ាងនោះឯង ។

ពាក្យថា ធ្វើឲ្យការនឹងបម្រុងក្នុងផែនដី ដូចគេនឹងបម្រុងក្នុងទឹក គឺ
 កិក្ខុដែលបានឆ្លុះសម្រាល់ មានការប្រកាសណាមួយ ដោយប្រក្រតី
 តែងនឹងចងដៃក្នុងគ្រូចន្ត ចុះនឹងចងដៃយកកិក្ខុម្តង ដោយញ្ញាលាថា សូម
 ឲ្យ (ដែលដីត្រង់ទីនេះ) ទៅជាទឹក ទឹកនោះក៏បានទៅជាទឹក កិក្ខុនោះ ក៏ធ្វើ
 ឲ្យការនឹងបម្រុងក្នុងផែនដី ដូចក្នុងមនុស្សដែលមិនមានច្បង ដោយប្រក្រតី
 ធ្វើឲ្យការនឹងបម្រុងក្នុងទឹក ឯកិក្ខុដែលមានច្បង បានដល់ហើយឲ្យការ
 ស្តាប់ដំនាំញក្នុងចិត្តនោះ តែងធ្វើឲ្យការនឹងបម្រុងក្នុងផែនដី ដូចគេនឹងប-
 ម្រុងក្នុងទឹកបាន យ៉ាងនោះឯង ។

ឧទកោបិ អភិជ្ជមានេ កច្ចតំ សេយ្យជាមិ បមវិយ-
 ង្គំ បកតិយា បមវិកសិណសមាមត្តិយា ណភិ ហោតិ
 ឧទកំ អាវជ្ជតិ អាវជ្ជិត្វា ញាណោ អធិដ្ឋាតិ បមវិ
 ហោត្តតិ បមវិ ហោតិ សោ អភិជ្ជមានេ ឧទកោ កច្ចតំ
 យថា មទុស្សា បកតិយា អធិដ្ឋិមន្តោ អភិជ្ជមានាយ
 បមវិយា កច្ចង្គំ ឯវមេវ សោ វដ្ឋិមា ចេតោវសិច្ឆន្តោ
 អភិជ្ជមានេ ឧទកោ កច្ចតំ សេយ្យជាមិ បមវិយំ ។

អាគាសេមិ បល្លង្កេន កមតិ(១) សេយ្យជាមិ បក្ខិ
 សកុណោតិ បកតិយា បមវិកសិណសមាមត្តិយា
 ណភិ ហោតិ អាគាសេ អាវជ្ជតិ អាវជ្ជិត្វា ញា-
 ណោ អធិដ្ឋាតិ បមវិ ហោត្តតិ បមវិ ហោតិ សោ
 អាគាសេ អន្តលំកេត្ត ចង្កមតិមិ តិដ្ឋតិមិ ទិសីនតិមិ
 សេយ្យម្យំ កម្សេតិ យថា មទុស្សា បកតិយា អធិដ្ឋិម-
 ន្តោ បមវិយា ចង្កមតិមិ តិដ្ឋតិមិ ទិសីនតិមិ សេយ្យម្យំ
 កម្សេតិ ឯវមេវ សោ វដ្ឋិមា ចេតោវសិច្ឆន្តោ
 អាគាសេ អន្តលំកេត្ត ចង្កមតិមិ តិដ្ឋតិមិ ទិសីនតិមិ
 សេយ្យម្យំ កម្សេតិ សេយ្យជាមិ បក្ខិ សកុណោ ។

១ ឧ.ប. ច្ប. ១៧ ។

ពាក្យថា ដើរលើទឹកមិនបែកប្លាយ ដូចគេដើរលើផែនដី គឺភិក្ខុបានខ្ញុំ
 សមាបត្តិមានបរិកសិណជាភាគ្នា ដោយប្រក្រតី តែងនឹកចង់ដើរលើ
 ទឹក ល្អនឹកចង់ហើយ ក៏អធិដ្ឋានដោយញាណថា សូមឱ្យ (ទឹកត្រង់
 ទីនេះ) ទៅជាផែនដី ដូច្នោះ ទឹកក៏ទៅជាផែនដី ភិក្ខុនោះ ដើរលើ
 ទឹកមិនបែកប្លាយ ដូចគ្នាមនុស្សមិនមានច្បង ដោយប្រក្រតី ដើរលើ
 ផែនដីមិនបែកប្លាយ យ៉ាងណា ឯភិក្ខុដែលមានច្បង ដល់ហើយខ្ញុំ
 ការស្តាប់ដំនាញក្នុងចិត្តនោះ ដើរលើទឹកមិនបែកប្លាយ ដូចគេដើរ
 លើផែនដី យ៉ាងនោះឯង ។

ពាក្យថា ទៅទាំងក្លែងក្លាអាគាស ដូចបក្សីសកុណជាតិ គឺ ភិក្ខុ
 ដែលបានខ្ញុំសមាបត្តិ មានបរិកសិណជាភាគ្នា ដោយប្រក្រតី
 តែងនឹកចង់ដើរក្នុងអាគាស ល្អនឹកចង់ហើយ ក៏អធិដ្ឋានដោយញាណថា
 សូមឱ្យអាគាសទៅជាផែនដី ដូច្នោះ អាគាសក៏ទៅជាផែនដី ភិក្ខុនោះ
 ដើរក្តី ឈរក្តី អង្គុយក្តី សិនក្តី ក្នុងអាគាសទេបាន ដូចគ្នា
 មនុស្សដែលមិនមានច្បង ដោយប្រក្រតី ដើរក្តី ឈរក្តី អង្គុយក្តី
 ដេកក្តី លើផែនដី យ៉ាងណា ឯភិក្ខុដែលមានច្បង បានដល់ហើយ
 ខ្ញុំការស្តាប់ដំនាញក្នុងចិត្តនោះ ដើរក្តី ឈរក្តី អង្គុយក្តី សិនក្តី
 ក្នុងអាគាសទេ ដូចបក្សីសកុណជាតិ យ៉ាងនោះឯង ។

សម្រេច ឧទ្ទិសសុរិយេ ឯវិមហិទ្ធិកោ ឯវិមហាទុកាវេ
 ចាលិចា បរាមសតិ បរិមជ្ឈតិ ឥធិ សោ ឥ-
 ទ្ធិមា ចេតោវសិប្បត្តោ ឯសិទ្ធិកោ វា ឯបទ្ធិកោ វា
 ឧទ្ទិសសុរិយេ អាវជ្ជតិ អាវជ្ជត្វា ញាលោន អធិ-
 ដ្ឋាតិ ហត្ថចាសេ ហោត្ថតិ ហត្ថចាសេ ហោតិ សោ
 ឯសិទ្ធិកោ វា ឯបទ្ធិកោ វា ឧទ្ទិសសុរិយេ ចាលិចា
 អាមសតិ បរាមសតិ បរិមជ្ឈតិ យជា មទុស្សា ចក-
 តិយា អធិទ្ធិមន្តោ កិញ្ចំ នេវ រូបកតិ ហត្ថចាសេ
 អាមសតិ បរាមសតិ បរិមជ្ឈតិ ឯវិមហិ ឥធិ ឥទ្ធិ-
 មា ចេតោវសិប្បត្តោ ឯសិទ្ធិកោ វា ឯបទ្ធិកោ វា ឧទ្ទិ-
 សសុរិយេ ចាលិចា អាមសតិ បរាមសតិ បរិមជ្ឈតិ ។

យាវ ព្រហ្មលោកាបិ កាយេន វសិ វត្តតិ ឥសេ
 សោ ឥទ្ធិមា ចេតោវសិប្បត្តោ ព្រហ្មលោកំ តទ្ធិកាមា
 ហោតិ ទ្ធិរិបិ សទ្ធិកោ អធិដ្ឋាតិ សទ្ធិកោ ហោត្ថតិ

ពាក្យថា យកវដស្ថាបអវិទ្ធិល ឲ្យព្រះចន្ទ្រិនិព្រះអាទិត្យតាំងនេះ
 ដែលមានប្តូរច្រើនយ៉ាងនេះ មានអាទិត្យព្រះចន្ទ្រិនិព្រះ
 ដែលមានប្តូរច្រើនយ៉ាងនេះ មានអាទិត្យព្រះចន្ទ្រិនិព្រះ
 មានប្តូរច្រើនយ៉ាងនេះ ដែលបានដល់ហើយ ឲ្យការស្តាប់ដំនាញក្នុង
 ចិត្តនោះ ជាអ្នកអង្គុយ ឬសិន ទំកន់ស្តាប់អវិទ្ធិលឲ្យព្រះចន្ទ្រិនិព្រះ
 អាទិត្យ លុះទំកន់ហើយ ក៏អធិដ្ឋានដោយញាលាថា សូមឲ្យ (ព្រះចន្ទ្រ
 ឬព្រះអាទិត្យ) មកនៅក្នុងហត្ថចាស (ព្រះចន្ទ្រឬព្រះអាទិត្យ) ក៏បានមក
 នៅក្នុងហត្ថចាស ក៏ក្លានោះ ជាអ្នកអង្គុយ ឬសិន យកវដស្ថាបអវិទ្ធិល
 អវិទ្ធិល ឲ្យព្រះចន្ទ្រិនិព្រះអាទិត្យបាន ដូចក្នុងមនុស្សដែលមិនមានប្តូរ
 ដោយប្រក្រតី ពាល់ស្តាប់អវិទ្ធិល ឲ្យវត្ថុអ្វីមួយ ជាបេសមាទ្រុបតាំងនៅ
 ក្នុងហត្ថចាស យ៉ាងណា ឯក្នុងដែលមានប្តូរ បានដល់ហើយឲ្យការ
 ស្តាប់ដំនាញក្នុងចិត្តនោះ ជាអ្នកអង្គុយ ឬសិន យកវដស្ថាបអវិទ្ធិល
 អវិទ្ធិល ឲ្យព្រះចន្ទ្រិនិព្រះអាទិត្យ យ៉ាងនោះឯង ។

ពាក្យថា ញ៉ាំងអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅតាំងកាយ រហូតដល់ព្រហ្ម-
 លោក គឺបើក្នុងមានប្តូរ ដែលបានសម្រេចហើយឲ្យការស្តាប់ដំនាញក្នុង
 ចិត្តនោះ មានប្រាណៈដើម្បីទៅកាន់ព្រហ្មលោក ក៏អធិដ្ឋាន (ឲ្យវត្ថុ) ក្នុង
 ចិត្តនោះ ឲ្យមកក្នុងចំនីងថា សូមឲ្យ (វត្ថុនោះ) មកតាំងនៅក្នុងចំនីង

សន្តិកោ ហោតិ សន្តិកោបិ ទ្វារ អធិដ្ឋាតិ ទ្វារ
 ហោត្វតិ ទ្វារ ហោតិ ឧហុកិបិ ដោកិ(១) អធិដ្ឋាតិ
 ដោកិ ហោត្វតិ ដោកិ ហោតិ ដោកម្សិ ឧហុកិ(២)
 អធិដ្ឋាតិ ឧហុកិ ហោត្វតិ ឧហុកិ ហោតិ ទិព្វេន
 ចក្កាន ឧស្ស ព្រហ្មនោ រូបំ បស្សតិ ទិព្វាយ សោត-
 នាតុយា ឧស្ស ព្រហ្មនោ សន្តិ សុណាតិ ចេតោ-
 បរិយញ្ញាលោន ឧស្ស ព្រហ្មនោ ចិន្តិ បដាធាតិ
 សចេ សោ ឥន្ទិមា ចេតោវសិប្បត្តោ ទិស្សមាទេន
 កាយេន ព្រហ្មលោកំ កន្តុកាមោ ហោតិ កាយ-
 វសេន ចិន្តិ បរិណាមេតិ កាយវសេន ចិន្តិ អធិដ្ឋាតិ
 កាយវសេន ចិន្តិ បរិណាមេត្វា កាយវសេន ចិន្តិ
 អធិដ្ឋាត្វា សុខសញ្ញញ្ច លហុសញ្ញញ្ច ឧត្តមិញ្ច
 ទិស្សមាទេន កាយេន ព្រហ្មលោកំ កន្តុតិ សចេ
 សោ ឥន្ទិមា ចេតោវសិប្បត្តោ អធិស្សមាទេន កាយ-
 យេន ព្រហ្មលោកំ កន្តុកាមោ ហោតិ ចិន្តិវសេន
 កាយំ បរិណាមេតិ ចិន្តិវសេន កាយំ អធិដ្ឋាតិ

១ ឧ. ថោរិ ។ ២ ឧ. ធម្មវរិ ។

(វត្ថុនោះ) ក៏មកតាំងនៅក្នុងទីជិតកំបុន អធិដ្ឋាន (នូវវត្ថុ) ក្នុងទីជិត
 ឲ្យទៅក្នុងទីឆ្ងាយថា សូមឲ្យ (វត្ថុនេះ) តាំងនៅក្នុងទីឆ្ងាយ (វត្ថុនោះ)
 ក៏តាំងនៅក្នុងទីឆ្ងាយកំបុន អធិដ្ឋាននូវវត្ថុច្រើន ឲ្យទៅជាវត្ថុតិចថា
 សូមឲ្យវត្ថុនេះមានចំនួនតិច វត្ថុនោះក៏ទៅជាតិចកំបុន អធិដ្ឋាននូវវត្ថុតិច
 ឲ្យទៅជាវត្ថុច្រើនថា សូមឲ្យវត្ថុនេះទៅជាវត្ថុច្រើន វត្ថុនោះក៏ទៅជាវត្ថុច្រើន
 កំបុន (ភិក្ខុនោះ) ឃើញច្បាស់នូវរូបនៃព្រហ្មនោះ ដោយចក្កដូចជា
 ទិព្វ ឮសំឡេងនៃព្រហ្មនោះ ដោយសោតនាគដូចជាទិព្វ ដឹងច្បាស់
 នូវចិត្ត នៃព្រហ្មនោះ ដោយញ្ញាណជានៃគ្រឿងកំណត់នូវចិត្ត បើភិក្ខុ
 មានប្ញដ្ឋ ដែលបានសម្រេចនូវការស្តាប់ដ៏នាញ ក្នុងចិត្តនោះ មាន
 ព្រាហ្មដើម្បីទៅ កាន់ព្រហ្មលោក ដោយកាយដ៏ប្រាកដ ក៏បង្ហាត់
 ចិត្តទៅដោយអំណាចនៃកាយ អធិដ្ឋានចិត្ត ដោយអំណាចនៃកាយ
 សុខបង្ហាត់ចិត្តទៅ ដោយអំណាចនៃកាយ អធិដ្ឋានចិត្តដោយអំណាច
 នៃកាយហើយ ទើបចុះទៅកាន់សុខសញ្ញាផង កាន់លហុសញ្ញាផង
 ហើយទៅកាន់ព្រហ្មលោក ដោយកាយដ៏ប្រាកដបាន បើភិក្ខុមានប្ញដ្ឋ
 បានសម្រេច នូវការស្តាប់ដ៏នាញ ក្នុងចិត្តនោះ ជាអ្នកមានព្រាហ្ម
 ដើម្បីទៅ កាន់ព្រហ្មលោក ដោយកាយដ៏ប្រាកដ ក៏បង្ហាត់កាយ
 ទៅ ដោយអំណាចនៃចិត្ត អធិដ្ឋាននូវកាយ ដោយអំណាចនៃចិត្ត

បញ្ញវិញ្ញាណ ឥន្ទ្រិត

ធិត្តវសេន កាយំ បរិណាមេត្វា ធិត្តវសេន កាយំ
 អធិដ្ឋហិត្វា សុខសញ្ញញ្ច លហុសញ្ញញ្ច ធិត្តវសេន
 អធិស្សនានេន កាយេន ព្រហ្មណេកំ កច្ចតិ សោ
 តស្ស ព្រហ្មនោ បុរោ រូបំ អភិធិម្មិតាតិ មនោមយំ
 សទ្ធព្វប្បវុត្តិំ អហិធិម្មិតាតិ សទេ សោ ឥន្ទ្រិតា
 ចន្តមតិ ធិម្មិតាតិ តត្ថ ចន្តមតិ សទេ សោ ឥន្ទ្រិតា
 តិដ្ឋតិ ធិម្មិតាតិ តត្ថ តិដ្ឋតិ សទេ សោ ឥន្ទ្រិតា
 ធិសីនតិ ធិម្មិតាតិ តត្ថ ធិសីនតិ សទេ សោ ឥន្ទ្រិតា
 សេយ្យំ កាម្យតិ ធិម្មិតាតិ តត្ថ សេយ្យំ កាម្យតិ
 សទេ សោ ឥន្ទ្រិតា ទ្វយាយតិ ធិម្មិតាតិ តត្ថ ទ្វយាយតិ
 សទេ សោ ឥន្ទ្រិតា បដ្ឋលតិ ធិម្មិតាតិ តត្ថ បដ្ឋលតិ
 សទេ សោ ឥន្ទ្រិតា ចម្ពំ ភាសតិ ធិម្មិតាតិ តត្ថ ចម្ពំ
 ភាសតិ សទេ សោ ឥន្ទ្រិតា បញ្ញំ បុច្ឆតិ ធិម្មិតាតិ
 តត្ថ បញ្ញំ បុច្ឆតិ សទេ សោ ឥន្ទ្រិតា បញ្ញំ បុដ្ឋោ
 វិស្សជ្ជតិ ធិម្មិតាតិ តត្ថ បញ្ញំ បុដ្ឋោ វិស្សជ្ជតិ

បញ្ញវិញ្ញាណ ឥន្ទ្រិត

លុបប្រោសកាយទៅ ដោយអំណាចវិនិច្ឆ័យ អធិដ្ឋហិត្វា ដោយ
 អំណាចវិនិច្ឆ័យ ទើបចុះកាន់សុខសញ្ញាផង កាន់លហុសញ្ញាផង
 ហើយទៅកាន់ព្រហ្មណេក ដោយកាយមិនប្រាកដ ភិក្ខុនោះ ធិម្មិតាតិ
 ដែលសម្រេចអំពីចិត្ត មានអាយុវៈតូចពីសព្វគ្រប់ មានវង្រ្រិយមិនដាក់
 ពលទៅទាន់មុខវង្រ្រិយនោះ បើភិក្ខុមានច្បងនោះចង្រ្រឹម ប្រធិម្មិតាតិចង្រ្រឹម
 ក្នុងទីនោះដែរ បើភិក្ខុមានច្បងនោះឈរ ប្រធិម្មិតាតិក្នុងទីនោះដែរ បើ
 ភិក្ខុមានច្បងនោះអង្គុយ ប្រធិម្មិតាតិក្នុងទីនោះដែរ បើភិក្ខុមាន
 ច្បងនោះស្ថិត ប្រធិម្មិតាតិក្នុងទីនោះដែរ បើភិក្ខុមានច្បងនោះ បញ្ចេញ
 វង្រ្រិយ ប្រធិម្មិតាតិ ក៏បញ្ចេញវង្រ្រិយ ក្នុងទីនោះដែរ បើភិក្ខុមានច្បងនោះ
 ទេរទៅជាភ្នើ ប្រធិម្មិតាតិទេរទៅជាភ្នើ ក្នុងទីនោះដែរ បើភិក្ខុមាន
 ច្បងនោះសំដែងធម៌ ប្រធិម្មិតាតិសំដែងធម៌ ក្នុងទីនោះដែរ បើភិក្ខុមាន
 ច្បងនោះសួរទូច្រសា ប្រធិម្មិតាតិសួរទូច្រសា ក្នុងទីនោះដែរ បើ
 ភិក្ខុមានច្បងនោះ ត្រូវអស្សាប្រសា ហើយកំពុងដោះស្រាយ ប្រធិម្មិតា
 តិ ក៏ត្រូវអស្សាប្រសា ហើយកំពុងដោះស្រាយ ក្នុងទីនោះដែរ

សោ ឯសោ ឥន្ទិមា កេន ច្រហ្មុតា សន្តិ សន្តិដ្ឋតិ
សល្លបតិ សាកង្ខំ សមាបដ្ឋតិ និម្មិតោមិ ភត្ត កេន
ច្រហ្មុតា សន្តិ សន្តិដ្ឋតិ សល្លបតិ សាកង្ខំ សមាបដ្ឋតិ
យញ្ញោ(១) ឯសោ ឥន្ទិមា ករោតិ តន្តោទេវិ ហិ ឯសោ
និម្មិតោ ករោតិ អយំ អនិដ្ឋាតា ឥន្ទិ ។

[១៨៧] កតមា វិកុទ្ធា ឥន្ទិ ។ សិទិស្ស ក-
កវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស អភិក្ខុ ឆាម សា-
វកោ ច្រហ្មុលោកោ មិគោ សមាស្សីលោកោតិ
សនេន វិញ្ញាមេសិ(២) ឯសោ និស្សមាទេនមិ កាយេន
ធម្មំ ទេសេសិ(៣) អនិស្សមាទេនមិ កាយេន ធម្មំ
ទេសេសិ និស្សមាទេនមិ ហេដ្ឋិមេន ទុបទ្បកាយេន
អនិស្សមាទេនមិ ទុបវិមេន ទុបទ្បកាយេន ធម្មំ ទេ-
សេសិ និស្សមាទេនមិ ទុបវិមេន ទុបទ្បកាយេន អនិ-
ស្សមាទេនមិ ហេដ្ឋិមេន ទុបទ្បកាយេន ធម្មំ ទេសេសិ

១ ឧ.ម ឯខុទ្ទក ហិសេនោ វិស្សនិ ។ ២ ឧ. វិញ្ញាមេសិ ។ ៣ ឧ. សព្វត្ថ មេសេនិមិ
វិស្សនិ ។

បើភិក្ខុមានច្រមុំនោះ កំពុងឈរចោ ធ្វើសាកញ ជាមួយព្រហ្មនោះ
ប្រដិម្បិកំឈរចោធ្វើសាកញ ជាមួយនឹងព្រហ្មនោះ ក្នុងទីនោះដែរ ភិក្ខុ
មានច្រមុំនោះ ធ្វើនូវការណាបាន ប្រដិម្បិកំធ្វើនូវការនោះបានដែរ នេះ
ច្រមុំ ឥការអធិដ្ឋាន ដូចសេចក្តីដែលពោលមកនេះឯង ។

[១៨៧] ច្រមុំ ឥការធ្វើឱ្យច្រក តើដូចម្តេច ។ ភិក្ខុនាម អភិក្ខុ
ជាសាវករបស់ព្រះមោគ្គលានុភោគ អហោនុសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ព្រះនាមសិទិ
លោកបិកោនាវាដ្ឋង្គីព្រហ្មលោក ភាចញ្ញាវិលោកនាគុបាំងមួយពាន់ឱ្យដឹង
ច្បាស់ដោយសំឡេងបាន ព្រះអភិក្ខុនោះ មានកាយប្រាកដ សំដែងធម៌កិ
បាន មានកាយមិនប្រាកដ សំដែងធម៌កិបាន មានកាយពាក់កណ្តាលខាង
ក្រោមប្រាកដ សំដែងធម៌កិបាន មានកាយពាក់កណ្តាលខាងលើមិនប្រ-
កដ សំដែងធម៌កិបាន មានកាយពាក់កណ្តាលខាងលើប្រាកដ សំដែង
ធម៌កិបាន មានកាយពាក់កណ្តាលខាងក្រោមមិនប្រាកដ សំដែងធម៌កិ

បញ្ញវន្ត ឥទ្ធិកថា

សោ បកតិវណ្ណំ វិជហិត្វា កុមារកវណ្ណំ វា នស្សតិ
 នាកវណ្ណំ វា នស្សតិ សុបណ្ណវណ្ណំ វា នស្សតិ
 យត្តវណ្ណំ វា នស្សតិ អសុវណ្ណំ វា នស្សតិ
 ភន្តវណ្ណំ វា នស្សតិ ទេវវណ្ណំ វា នស្សតិ
 ព្រហ្មវណ្ណំ វា នស្សតិ សមុទ្រវណ្ណំ វា នស្សតិ
 បព្វតវណ្ណំ វា នស្សតិ វទវណ្ណំ វា នស្សតិ
 សីហវណ្ណំ វា នស្សតិ ព្យក្សវណ្ណំ វា នស្សតិ ធិបិ-
 វណ្ណំ វា នស្សតិ ហត្ថិបិ នស្សតិ អស្សិបិ នស្សតិ
 វដិបិ នស្សតិ បត្តិបិ នស្សតិ វិវិធិបិ សេនាព្យហំ
 នស្សតិ អយំ វិក្កត្វនា ឥទ្ធិ ។

(១៥៨) កតមា មនោមយា ឥទ្ធិ ។ ឥន ភិក្ខុ
 ឥមម្ហា កាយា អញ្ញំ កាយំ អភិធិម្មនាតិ រូបិ
 មនោមយំ សទ្ធក្កច្ឆន្តិ អហិធិដ្ឋ្រិយំ សេយ្យ-
 ថាបិ បុរិសោ មុញ្ញម្ហា ឥសិកំ បវហោយ្យ តស្ស
 ឯមស្ស អយំ មុញ្ញា អយំ ឥសិកា អញ្ញា មុញ្ញា
 អញ្ញា ឥសិកា មុញ្ញម្ហា ម្យោ ឥសិកា បវាណ្ណតិ

បញ្ញវន្ត ឥទ្ធិកថា

ពាន ព្រះអភិក្ខុនោះ លះបង់កេរ្តិ៍ជាប្រក្រតី ហើយសំដែងកេរ្តិ៍ជាមុខ
 ខ្លះ សំដែងកេរ្តិ៍ជាធាតុខ្លះ សំដែងកេរ្តិ៍ជាគ្រូខ្លះ សំដែងកេរ្តិ៍ជាយត្តខ្លះ
 សំដែងកេរ្តិ៍ជាអសុខ្លះ សំដែងកេរ្តិ៍ជាព្រះដង្ក្រុខ្លះ សំដែងកេរ្តិ៍ជាទេព្វខ្លះ
 សំដែងកេរ្តិ៍ជាព្រហ្មខ្លះ សំដែងកេរ្តិ៍ជាសមុទ្រខ្លះ សំដែងកេរ្តិ៍ជាភ្នំខ្លះ
 សំដែងកេរ្តិ៍ជាព្រះខ្លះ សំដែងកេរ្តិ៍ជាសីហាខ្លះ សំដែងកេរ្តិ៍ជាគ្នាធំខ្លះ
 សំដែងកេរ្តិ៍ជាគ្នាដំបងខ្លះ សំដែងកេរ្តិ៍ជាដំរីខ្លះ សំដែងកេរ្តិ៍ជាសេះខ្លះ
 សំដែងកេរ្តិ៍ជាជ្រូកខ្លះ សំដែងកេរ្តិ៍ជាពលប្តីជើងខ្លះ សំដែងកេរ្តិ៍ជាគង
 ពហានវប្បក ។ គ្នាខ្លះ នេះ បូជ្ជ គឺការធ្វើឲ្យវប្បក ។

(១៥៨) បូជ្ជ សម្រេចអំពីចិត្ត តើដូចម្តេច ។ ភិក្ខុក៏សាសនា
 នេះ ធិម្មតត្រូវតែយ មានបូជ្ជវិសេសសម្រេចអំពីចិត្ត មានអរិយវិជ្ជាសព្វ
 គ្រប់ មានដង្ក្រុយចំណេះដឹងយ ជាតាយដ៏ទៃអំពីកាយនេះ ប្រៀបដូច
 បុរសជកចេញ ខ្លូបចណ្តល អំពីស្មៅយាបូង បុរសនោះ មានសេចក្តីដឹង
 យ៉ាងនេះថា នេះឯងស្មៅយាបូង នេះចណ្តល ឯស្មៅយាបូងដោយវិទ្យុក
 ចណ្តលដោយវិទ្យុក ចណ្តលគេជកចេញមក អំពីស្មៅយាបូងហ្នឹងឯង

សុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពុតិយន្ត

សេយ្យជាមិ វា មន បុរិសោ អសិ កោសិយា
 មហាហេយ្យ ភស្ម វរាមស្ម អយំ អសិ អយំ
 កោសិ អញ្ញា អសិ អញ្ញា កោសិ កោសិយា
 ត្រូវ អសិ មហន្ត្រាតិ សេយ្យជាមិ វា មន បុរិសោ
 អហិ កាណ្ណា ឧទ្ធកេយ្យ ភស្ម វរាមស្ម អយំ
 អហិ(១) អយំ កាណ្ណា អញ្ញា អហិ(២) អញ្ញា
 កាណ្ណា កាណ្ណា ត្រូវ អហិ ឧត្តកោតិ វរាមេវ
 វិកុត្ត ឥមន្តា កាយា អញ្ញំ កាយំ អភិធិត្តិវាតិ
 រូមិ មនោមយំ សត្វន្តប្បវុទ្ធិំ អហិធិត្តិយំ
 អយំ មនោមយា ឥត្ថិ ។

(១៧៧) កកមា ញាណវិជ្ជាវា ឥត្ថិ ។ អធិត្តាទុច-
 ស្សនាយ ធិត្តសញ្ញាយ មហានន្តា ឥត្ថិវិភិ ញា-
 ណវិជ្ជាវា ឥត្ថិ ទុក្ខាទុចស្សនាយ សុខសញ្ញាយ

១-២១. អសិ ។

សុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពុតិយន្ត

ប្បយទៀត ប្រៀបដូចបុរស ហូតដល់ចេញ អំពីស្រោម បុរសនោះ
 មានសេចក្តីដឹង យ៉ាងនេះថា នេះជាវ នេះស្រោម ឯដល់ដោយឡែក
 ស្រោមដោយឡែក ដល់គេហូតចេញមកអំពីស្រោមយ៉ាងឯង គំនោះ
 សោត ប្រៀបដូចបុរស ទាញយកសំពត់អំពីគ្រែក បុរសនោះមាន
 សេចក្តីដឹងយ៉ាងនេះថា នេះសំពត់ នេះគ្រែក ឯសំពត់ដោយឡែក គ្រែក
 ដោយឡែក សំពត់ទាញចេញមកអំពីគ្រែកយ៉ាងឯង យ៉ាងណាមិញ
 ក៏កុំនិម្មិតនូវកាយ មានប្រវែងលស្រេចអំពីចិត្ត មានអាយុវ័យចូលសព្វ
 គ្រប់ មានអង្រែយមិនថាកថយ ជាកាយវ័យអំពីកាយនេះ ក៏យ៉ាងនោះ
 ដែរ នៅ ប្រវែងលស្រេចអំពីចិត្ត ។

(១៧៧) បុត្តិ ធិការវេទនាចេញនិញ្ញាណ គឺដូចម្តេច ។ រយ្យា
 ថាបុត្តិ ធិការវេទនាចេញនិញ្ញាណ ព្រោះស្រេចអង្គនៃការលះបង់
 ខ្លះសេចក្តីសំគាល់ថាទៀត ដោយការពិចារណាយើងថា មិនទៀត
 រយ្យាថាបុត្តិ ធិការវេទនាចេញនិញ្ញាណ ព្រោះស្រេចអង្គនៃការលះ
 បង់ ខ្លះសេចក្តីសំគាល់ថាសុខ ដោយការពិចារណាយើង ថាជាទុក្ខ

អនុត្តរនុបស្សនាយ អត្តសញ្ញាយ ជំនុំនាមនុបស្សនាយ
 យ នន្ទិយា វិកតានុបស្សនាយ រកស្ស ជំរកនានុប-
 ស្សនាយ សមុទយស្ស ចជិនិស្សត្តានុបស្សនាយ
 អាណនស្ស បហានដ្ឋា ឥជ្ឈតិកំ ញាណវិជ្ជា ឥន្ទិ
 អាយស្មតោ ពក្កលស្ស(១) ញាណវិជ្ជា ឥន្ទិ អាយស្ម-
 តោ សិកិទុស្ស ញាណវិជ្ជា ឥន្ទិ អាយស្ម-
 តោ ភូតាលស្ស ញាណវិជ្ជា ឥន្ទិ អយំ ញាណ-
 វិជ្ជា ឥន្ទិ ។

[១៦០] កកមា សមាធិវិជ្ជា ឥន្ទិ ។ បឋម-
 ជ្ឈានេន ធិវណាធិ បហានដ្ឋា ឥជ្ឈតិកំ សមា-
 ធិវិជ្ជា ឥន្ទិ ទុតិយជ្ឈានេន វិកតវិចារធិ បហាន-
 ដ្ឋា ឥជ្ឈតិកំ សមាធិវិជ្ជា ឥន្ទិ តតិយជ្ឈានេន
 បីតិយា បហានដ្ឋា ឥជ្ឈតិកំ ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈា-
 នេន សុទទុក្ខាធិ បហានដ្ឋា ឥជ្ឈតិកំ ។ បេ ។

• ឧ. ពក្កលស្ស ។

នូវសេចក្តីសំគាល់ថ្មី ដោយការពិចារណាយើង ថាមិនមែនខ្លួន
 នូវសេចក្តីគ្រេកគ្រាល ដោយការពិចារណាយើងថាសេចក្តីឡើយ
 ណាយ នូវគម្រេក ដោយការពិចារណាយើង នូវវិភគមិ នូវចាក
 ជាទីកើត ដោយការពិចារណាយើង នូវការរលត់ នូវសេចក្តីប្រកាន់
 ដោយការពិចារណាយើង នូវការលេបនី (ដូចជា) ឫទ្ធិគិការវេទនា
 វៃញាណ របស់ព្រះគុល្យៈមានអាយុ ឫទ្ធិគិការវេទនាវៃញាណ
 របស់ព្រះសិវៈមានអាយុ ឥន្ទិឫទ្ធិគិការវេទនាវៃញាណ របស់
 ព្រះក្រុមពុលមានអាយុ នេះឫទ្ធិ គិការវេទនាវៃញាណ ។

[១៦០] ឫទ្ធិ គិការវេទនាវៃញាណសមាធិ តើដូចម្តេច ។ ឈ្មោះ
 ថាឫទ្ធិ គិការវេទនាវៃញាណសមាធិ ព្រោះសម្រេចអត្តវៃការលេបនីនូវ
 និវេណៈ ដោយបឋមជ្ឈាន ឈ្មោះថាឫទ្ធិ គិការវេទនាវៃញាណសមាធិ
 ព្រោះសម្រេចអត្តវៃការលេបនី នូវវិភក្តៈនិវិចារៈ ដោយទុតិយជ្ឈាន
 ព្រោះសម្រេចអត្តវៃការលេបនីនូវបីតិ ដោយតតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ព្រោះ
 សម្រេចអត្តវៃការលេបនី នូវសុទនិវិចារ ដោយចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក បុព្វនិកាយ បដិសន្ធិមគ្គ

អាគាសាទញ្ចយននសមាបត្តិយា វុចសញ្ញាយ ចដិ-
 យសញ្ញាយ ចាទត្តសញ្ញាយ ចហានដ្ឋា ឥដ្ឋតិភិ ។ ថេ ។
 វិញ្ញាណញ្ចយននសមាបត្តិយា អាគាសា-
 ទញ្ចយននសញ្ញាយ ចហានដ្ឋា ឥដ្ឋតិភិ ។ ថេ ។
 អាតិញ្ញញ្ចយននសមាបត្តិយា វិញ្ញាណញ្ចយនន-
 សញ្ញាយ ចហានដ្ឋា ឥដ្ឋតិភិ ។ ថេ ។ ទេវសញ្ញាចា-
 សញ្ញាយននសមាបត្តិយា អាតិញ្ញញ្ចយននសញ្ញាយ
 ចហានដ្ឋា ឥដ្ឋតិភិ សមាធិវិញ្ញា ឥទ្ធិ អយស្មតោ
 សាវប្បុត្តស្ស សមាធិវិញ្ញា ឥទ្ធិ អយស្មតោ សញ្ញា-
 ស្ស សមាធិវិញ្ញា ឥទ្ធិ អយស្មតោ ចានុកោណ្ឌ-
 ញ្ញស្ស សមាធិវិញ្ញា ឥទ្ធិ ឧត្តរយ ឧចាសិកាយ
 សមាធិវិញ្ញា ឥទ្ធិ សាមាវតិយា ឧចាសិកាយ
 សមាធិវិញ្ញា ឥទ្ធិ អយំ សមាធិវិញ្ញា ឥទ្ធិ ។

សុត្តន្តបិដក បុព្វនិកាយ បដិសន្ធិមគ្គ

ព្រោះសម្រេចអត្ថនៃការលះបង់ ខ្ញុំរូបសញ្ញា ខ្ញុំបដិយសញ្ញា ខ្ញុំតា-
 ទត្តសញ្ញា ដោយអាគាសាទញ្ចយននសមាបត្តិ ។ ថេ ។ ព្រោះសម្រេច
 អត្ថនៃការលះបង់ ខ្ញុំអាគាសាទញ្ចយននសញ្ញា ដោយវិញ្ញាណញ្ចយ-
 ននសមាបត្តិ ។ ថេ ។ ព្រោះសម្រេចអត្ថនៃការលះបង់ ខ្ញុំវិញ្ញាណញ្ចយ-
 ននសញ្ញា ដោយអាតិញ្ញញ្ចយននសមាបត្តិ ។ ថេ ។ ឈ្មោះថាប្តូរិកា
 វិញ្ញយចេញនៃសមាធិ ព្រោះសម្រេចអត្ថនៃការលះបង់ ខ្ញុំអាតិញ្ញញ្ចយ-
 ននសញ្ញា ដោយទេវសញ្ញាចាសញ្ញាយននសមាបត្តិ (ដូចជា) ប្តូរិកា
 វិញ្ញយចេញនៃសមាធិ របស់ព្រះសាវប្បុត្តមានកាយ ប្តូរិកាវិញ្ញយ
 ចេញនៃសមាធិ របស់ព្រះសញ្ញាវិញ្ញាមានកាយ ប្តូរិកាវិញ្ញយចេញនៃ
 សមាធិ របស់ព្រះចានុកោណ្ឌញ្ញា មានកាយ ប្តូរិកាវិញ្ញយចេញនៃ
 សមាធិ របស់ព្រះឧចាសិកាយឈ្មោះអត្ត ប្តូរិកាវិញ្ញយចេញនៃសមាធិ
 របស់ព្រះឧចាសិកា ឈ្មោះសមាវតិ នេះ ប្តូរិកាវិញ្ញយចេញនៃសមាធិ ។

កាដំ អប្បដិក្ខុលេ ចដិក្ខុលេសញ្ញំ វិហារតិ ។
កដ្ឋស្មី វត្ថុស្មី អស្សកាយ វា ជរតិ អនិច្ចតោ វា ឧ-
បសំហារតិ ឯវិ អប្បដិក្ខុលេ ចដិក្ខុលេសញ្ញំ វិហារតិ ។

កាដំ ចដិក្ខុលេ ច អប្បដិក្ខុលេ ច អប្បដិក្ខុ-
លេសញ្ញំ វិហារតិ ។ អនិច្ចតិ ច កដ្ឋស្មី វត្ថុស្មី មេត្តាយ
វា ជរតិ ធាតុតោ វា ឧបសំហារតិ ឯវិ ចដិក្ខុលេ ច
អប្បដិក្ខុលេ ច អប្បដិក្ខុលេសញ្ញំ វិហារតិ ។

កាដំ អប្បដិក្ខុលេ ច ចដិក្ខុលេ ច ចដិក្ខុលេ
សញ្ញំ វិហារតិ ។ កដ្ឋស្មី ច អនិច្ចតិ ច វត្ថុស្មី អស្សកាយ
វា ជរតិ អនិច្ចតោ វា ឧបសំហារតិ ឯវិ អប្បដិ
ក្ខុលេ ច ចដិក្ខុលេ ច ចដិក្ខុលេសញ្ញំ វិហារតិ ។

កាដំ ចដិក្ខុលេ ច អប្បដិក្ខុលេ ច កុណិយំ
អភិវិជ្ជត្វា ឧបេក្កតោវិហារតិ សាគា សម្មជាដោ ។

ភិក្ខុមានសេចក្តីសំគាល់ថាគួរខ្លឹម ក្នុងរបស់មិនគួរខ្លឹម តើដូច
ម្តេច ។ ភិក្ខុផ្សាយចិត្ត ថាជាអស្សក ឬតិចារណា ថាជារបស់មិន
ទៀង ក្នុងវត្ថុជាទីប្រាថ្នា យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាអ្នកមានសេចក្តីសំគាល់
ថាគួរខ្លឹម ក្នុងរបស់មិនគួរខ្លឹម ។

ភិក្ខុមានសេចក្តីសំគាល់ថាមិនគួរខ្លឹម ក្នុងរបស់គួរខ្លឹមផង ក្នុង
របស់មិនគួរខ្លឹមផង តើដូចម្តេច ។ ភិក្ខុផ្សាយមេត្តាចិត្ត ឬតិចារណា
ថាជាភាគ ក្នុងវត្ថុមិនជាទីប្រាថ្នាផង ក្នុងវត្ថុជាទីប្រាថ្នាផង យ៉ាង
នេះ ឈ្មោះថាអ្នកមានសេចក្តីសំគាល់ថាមិនគួរខ្លឹម ក្នុងរបស់គួរខ្លឹម
ផង ក្នុងរបស់មិនគួរខ្លឹមផង ។

ភិក្ខុមានសេចក្តីសំគាល់ថាគួរខ្លឹម ក្នុងរបស់មិនគួរខ្លឹមផង ក្នុង
របស់គួរខ្លឹមផង តើដូចម្តេច ។ ភិក្ខុផ្សាយចិត្តថាជាអស្សក ឬតិចារណា
ថាជារបស់មិនទៀង ក្នុងវត្ថុជាទីប្រាថ្នាផង ក្នុងវត្ថុមិនជាទីប្រាថ្នាផង
យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាអ្នកមានសេចក្តីសំគាល់ថាគួរខ្លឹម ក្នុងរបស់មិនគួរ
ខ្លឹមផង ក្នុងរបស់គួរខ្លឹមផង ។

ភិក្ខុអារៀបចំខ្លួនទាំងពីរខាង ភិក្ខុរបស់គួរខ្លឹម និងមិន
គួរខ្លឹម ហើយជាអ្នកមានស្មារតីជីវិតខ្លួន មានចិត្តប្រកបដោយទេវក្ក
តើដូចម្តេច ។

បញ្ជីធុ និទ្ទិកថា

ឥន កិក្ក ធុក្កា រូបំ ធុស្វា លេវ សុម្ភេ ហោតិ
 ន ធុឡោ ឧបេក្កកោ វិហារតិ សោតា សម្បជានោ
 សោតេន សទ្ធិំ សុត្វា យានេន ឥទ្ធិំ យាយិត្វា
 ធិត្តិយ រសំ សាយិត្វា កាយេន ដោដ្ឋត្ថំ ធុសិត្វា
 មនសា ធុម្មំ វិញ្ញាយ លេវ សុម្ភេ ហោតិ ន ធុឡោ
 ឧបេក្កកោ វិហារតិ សោតា សម្បជានោ ឯវំ ចដិ-
 ក្កលេ ច អប្បដិក្កលេ ច តទុកយំ អភិធិវន្តេត្វា
 ឧបេក្កកោ វិហារតិ សោតា សម្បជានោ អយំ
 អរិយោ ឥទ្ធិ ។

(១៦៦) កតមា កម្មវិចារកជា ឥទ្ធិ ។ សាទ្ធិសំ
 ចក្កំនំ សាទ្ធិសំ ធាវំនំ ឯកទ្ធានំ មនុស្សានំ ឯក-
 ទ្ធានំ វិចិត្តិកានំ អយំ កម្មវិចារកជា ឥទ្ធិ ។

បញ្ជីធុ និទ្ទិកថា

ភិក្កក្កិសាសនានេ ឃើញ្ញប្រដោយវិក្ក ជាអ្នកមិនសោមនស្ស
 មិនសោមនស្ស មានស្មារតីអីតិទ្ធិន មានចិត្តប្រកបដោយទេវតា ឬ
 សំឡេងដោយគ្រឿង ចុំភ្នំដោយប្រមុះ លំទ្ធក្កស្រដោយអណ្តាត
 ពាល់គ្រវីខ្លាំងដ្ឋិញ្ញាម្មណ៍ ដោយកាយ អីតិទ្ធិសំនុំឧបាម្មណ៍ដោយ
 ចិត្ត ជាអ្នកមិនសោមនស្ស មិនសោមនស្ស មានស្មារតីអីតិទ្ធិន មានចិត្ត
 ប្រកបដោយទេវតា យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាភិក្កុវៀរបដិទ្ធិបទចាំធិពិរនោះ
 ភិក្កុវៀរបដិទ្ធិម ធិនិមិត្តុវៀម ហើយជាអ្នកមានស្មារតីអីតិទ្ធិន
 មានចិត្តប្រកបដោយទេវតា នេះ ឬច្នៃ គឺការពន្ធុន្តិទ្ធិសំ ។

[១៦៦] ឬច្នៃកើតអំពីផលកម្ម កើតដូចម្តេច ។ ឬច្នៃរបស់សត្វ
 ស្វាបទាំងអស់ របស់ទេវតាទាំងអស់ របស់ពួកមនុស្សនេះ របស់សត្វ
 ជាវិនិច្ឆ័យកៈកំណើតពួកនេះ នេះ ឬច្នៃកើតអំពីផលកម្ម ។

(១៦៣) កតមា បុត្តារតោ ឥទ្ធិ ។ រាជា ធួត្តា-
 វត្តំ វេហាសំ កច្ឆតំ សទ្ធិំ ចតុវត្តិវិយា សេនាយ
 អន្តមសោ អស្សតន្តរោមកេ បុរសេ ទោនាយ
 ដោតិយស្ស^(១) កហមតិស្ស បុត្តារតោ ឥទ្ធិ
 ជជិសស្ស កហមតិស្ស បុត្តារតោ ឥទ្ធិ មេណ្ឌាកស្ស
 កហមតិស្ស បុត្តារតោ ឥទ្ធិ យោសិតស្ស កហមតិ-
 ស្ស បុត្តារតោ ឥទ្ធិ^(២) បញ្ចន្តំ មហាបុត្តានំ បុត្តារតោ
 ឥទ្ធិ អយំ បុត្តារតោ ឥទ្ធិ ។

(១៦៤) កតមា វិជ្ជាមយា ឥទ្ធិ ។ វិជ្ជាធរា
 វិជ្ជំ បរិជេម្ភា វេហាសំ កច្ឆតំ អាណាសេ អន្តលិ-
 កេ ហត្ថម្មំ ធរស្សន្តិ អស្សម្មំ ធរស្សន្តិ រមម្មំ
 ធរស្សន្តិ បត្តិម្មំ ធរស្សន្តិ វិចម្មំ សេនាញ្ចំ
 ធរស្សន្តិ អយំ វិជ្ជាមយា ឥទ្ធិ ។

១ ឧ.ម ពោធិកស្ស ។ ២ ឧ. បុត្តម យេសន្តិ ទិស្សនិ ។

(១៦៥) ប្ញទ្ធិរបស់បុគ្គលមានបុណ្យ តើដូចម្តេច ។ ព្រះរាជា
 ចក្រភត្តិ ទ្រង់ស្តេចទៅកាន់ភាពសុខ មួយអង្វរដោយសេនា ប្រកប
 ដោយអង្គ ៤ ដោយហោចទៅ រាប់តាំងអំពីបុរស អ្នកចង់ដឹងអ្នកក្ស
 សេ ប្ញទ្ធិរបស់បុគ្គលមានបុណ្យ ឈ្មោះជាតិយគហបតី ប្ញទ្ធិរបស់បុគ្គល
 មានបុណ្យ ឈ្មោះដេជិលគហបតី ប្ញទ្ធិរបស់បុគ្គលមានបុណ្យ ឈ្មោះ
 មេណ្ឌាកគហបតី ប្ញទ្ធិរបស់បុគ្គលមានបុណ្យ ឈ្មោះយោសិតគហបតី
 ប្ញទ្ធិរបស់បុគ្គល អ្នកមានបុណ្យធំ ទាំង ៩ ទាក់ ឈ្មោះថាអ្នកមានបុណ្យ
 នេះ ប្ញទ្ធិ របស់បុគ្គលមានបុណ្យ ។

(១៦៦) ប្ញទ្ធិសម្រេចដោយវិជ្ជា តើដូចម្តេច ។ ពួកវិជ្ជាធរា
 រាម (ប្ញដប់) ឲ្យវិជ្ជា ហោទៅកាន់ភាពសុខៈ១ កំណែងខ្លួនជាជីវ្ខះ
 កំណែងខ្លួនជាសេវ្ខះ កំណែងខ្លួនជាថេវ្ខះ កំណែងខ្លួនជាពលប្ញរោជីក
 ្ខះ កំណែងខ្លួនជាភិទាហនេស្សវ្ខះ ្ខះ នេះ ប្ញទ្ធិសម្រេចដោយវិជ្ជា ។

បញ្ជីរដ្ឋ និទ្ទិហិត

[១៦៥] កថំ តត្ថ តត្ថ សធម្មយោកច្បុយា ក-
 ជ្ឈនដ្ឋន កត្តិ ។ ទេត្តាម្មន តាមច្ចនស្ស មហា-
 នដ្ឋា កជ្ឈតិកិ តត្ថ តត្ថ សធម្មយោកច្បុយា
 កជ្ឈនដ្ឋន កត្តិ អព្យាបាទន ព្យាបាទស្ស មហា-
 នដ្ឋា កជ្ឈតិកិ ។ មេ ។ អាណាតសញ្ញាយ ដំនមិទ្ធ-
 ស្ស ។ មេ ។ អរហត្តមក្ខេន សព្វក្កិលេសានំ ម-
 ហានដ្ឋា កជ្ឈតិកិ តត្ថ តត្ថ សធម្មយោកច្បុយា
 កជ្ឈនដ្ឋន កត្តិ ឯវំ តត្ថ តត្ថ សធម្មយោកច្បុ-
 យា កជ្ឈនដ្ឋន កត្តិ កសា នស កត្តិយោតិ ។

និទ្ទិហិត និទ្ទិហិត ។

បញ្ជីរដ្ឋ និទ្ទិហិត

[១៦៦] ព្វទ្ធំដោយអក្កថាសម្រេច ព្រោះការប្រកបត្រូវក្នុងអំពើ
 នោះ ។ ជាច្រើន តើដូចម្តេច ។ ឈ្មោះថាព្វទ្ធំដោយអក្កថាសម្រេច
 ព្រោះការប្រកបត្រូវក្នុងអំពើនោះ ។ ជាច្រើន ព្រោះសម្រេចអក្កថា
 លរបង្កី ឡុកាមច្ចន្ត្រៈ ដោយខេត្តម្មៈ ។ មេ ។ ព្រោះសម្រេចអក្កថា
 លរបង្កីឡុកាមច្ចន្ត្រៈ ដោយអក្កាមច្ចន្ត្រៈ ។ មេ ។ ឡុកិមិទ្ធៈ ដោយការលាភ-
 សញ្ញា ។ មេ ។ ឈ្មោះថាព្វទ្ធំដោយអក្កថាសម្រេច ព្រោះការប្រកបត្រូវ
 ក្នុងអំពើនោះ ។ ជាច្រើន ព្រោះសម្រេចអក្កថា លរបង្កី ឡុកិលេស
 ទាំងត្រង យ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះថាព្វទ្ធំ ដោយអក្កថាសម្រេច ព្រោះ
 ការប្រកបត្រូវក្នុងអំពើនោះ ។ ជាច្រើន នេះ ព្វទ្ធំទាំង ១០ ។

ឬ និទ្ទិហិត ។

បញ្ហាវិគ្គ អភិសមយកថា

(១៦៦) អភិសមយោតិ កេន អភិសមេតិ ។
 ចិក្កេន អភិសមេតិ(១) ។ ហត្ថិ ចិក្កេន អភិសមេ-
 តិ តេនហិ អញ្ញាលោ អភិសមេតិ ។ ឧ អញ្ញាលោ
 អភិសមេតិ ញ្ញាលោ អភិសមេតិ ។ ហត្ថិ ញ្ញា-
 លោ អភិសមេតិ តេនហិ អចិក្កកោ អភិសមេ-
 តិ(២) ។ ឧ អចិក្កកោ អភិសមេតិ ចិក្កេន ច ញ្ញា-
 លោ ច អភិសមេតិ(៣) ។ ហត្ថិ ចិក្កេន ច ញ្ញា-
 លោ ច អភិសមេតិ តេនហិ កាមាវចរចិក្កេន
 ច ញ្ញាលោ ច អភិសមេតិ ។ ឧ កាមាវចរ-
 ចិក្កេន ច ញ្ញាលោ ឧ អភិសមេតិ ។ តេនហិ រូបា-
 វចរចិក្កេន ច ញ្ញាលោ ច អភិសមេតិ ។ ឧ រូបា-
 វចរចិក្កេន ច ញ្ញាលោ ច អភិសមេតិ ។ តេនហិ
 អរូបាវចរចិក្កេន ច ញ្ញាលោ ច អភិសមេតិ ។
 ឧ អរូបាវចរចិក្កេន ច ញ្ញាលោ ច អភិសមេតិ ។

១ ខ. ចិក្កេន អភិសមេតិ ឧ តេ ហតិ ឧត្តិ ។ ២ ច ហត្ថិ ញ្ញាលោ អភិសមេតិ តេ-
 នហិ អចិក្កេន ច ញ្ញាលោ ច អចិក្កកោ អភិសមេតិ ។ ៣ ច. ចិក្កេន ច ញ្ញាលោ ច
 អភិសមេតិ វិស្សត្តិ ។

បញ្ហាវិគ្គ អភិសមយកថា

[១៦៦] សំនួរត្រង់ ពាក្យថា កាស្រាសដីនី កើបុគ្គលស្រាសដីនី
 ដោយធម្មជាតិ ។ បុគ្គលស្រាសដីនីដោយចិត្ត ។ បើបុគ្គលស្រាសដីនី
 ដោយចិត្ត ដូច្នោះ បុគ្គលមិនមានញ្ញាលោកិស្រាសដីនី ។ បុគ្គលមិនមាន
 ញ្ញាលោមិនស្រាសដីនីទេ ស្រាសដីនីតែដោយញ្ញាលោ ។ បើបុគ្គលស្រាស
 ដីនីដោយញ្ញាលោ ដូច្នោះ បុគ្គលមិនមានចិត្ត ក៏ស្រាសដីនី ។ បុគ្គល
 មិនមានចិត្តមិនស្រាសដីនីទេ ស្រាសដីនីដោយចិត្តផង ដោយញ្ញាលោ
 ផង ។ បើបុគ្គលស្រាសដីនីដោយចិត្តផង ដោយញ្ញាលោផង ដូច្នោះ
 បុគ្គលស្រាសដីនី ដោយកាមាវចរចិត្តផង ដោយញ្ញាលោផង ។ បុគ្គល
 មិនស្រាសដីនី ដោយកាមាវចរចិត្តផង ដោយញ្ញាលោផងទេ ។ ដូច្នោះ
 បុគ្គលស្រាសដីនី ដោយរូបាវចរចិត្តផង ដោយញ្ញាលោផង ។ បុគ្គលមិន
 ស្រាសដីនី ដោយរូបាវចរចិត្តផង ដោយញ្ញាលោផងទេ ។ ដូច្នោះ
 បុគ្គលស្រាសដីនី ដោយអរូបាវចរចិត្តផង ដោយញ្ញាលោផង ។
 បុគ្គលមិនស្រាសដីនី ដោយអរូបាវចរចិត្តផង ដោយញ្ញាលោផងទេ ។

បញ្ជីឧបទ្ទវេទិកា

តេជោ កម្មស្សកតាចិត្តោ ច ញ្ញាលោ ច អភិស-
 មេតិ ។ ន កម្មស្សកតាចិត្តោ ច ញ្ញាលោ ច អភិ-
 សមេតិ តេជោ ។ សទ្ធានុលោមិត្តោ ច ញ្ញាលោ
 ច អភិសមេតិ ។ ន សទ្ធានុលោមិត្តោ ច
 ញ្ញាលោ ច អភិសមេតិ ។ តេជោ អតីតចិត្តោ ច ញ្ញា-
 លោ ច អភិសមេតិ ។ ន អតីតចិត្តោ ច ញ្ញា-
 លោ ច អភិសមេតិ ។ តេជោ អនាគតចិត្តោ ច
 ញ្ញាលោ ច អភិសមេតិ ។ ន អនាគតចិត្តោ ច ញ្ញា-
 លោ ច អភិសមេតិ ។ តេជោ ចទ្ទប្បន្នលោកិយចិ-
 ត្តោ ច ញ្ញាលោ ច អភិសមេតិ ។ ន ចទ្ទប្បន្នលោ-
 កិយចិត្តោ ច ញ្ញាលោ ច អភិសមេតិ លោកុក្កមក្ក-
 ក្កុលោ ចទ្ទប្បន្នចិត្តោ ច ញ្ញាលោ ច អភិសមេតិ ។

(១៦៧) កថំ លោកុក្កមក្កក្កុលោ ចទ្ទប្បន្នចិ-
 ត្តោ ច ញ្ញាលោ ច អភិសមេតិ ។ លោកុក្ក-
 មក្កក្កុលោ ឧប្បនាទិមតេយ្យំ ចិត្តំ ញ្ញាលាស្ស ហេ-
 តុ ចទ្ទយោ ច តំសម្បយុត្តំ ចិត្តំ ធិរោធាតោវិ

បញ្ជីឧ អភិសមយកថា

ដូច្នោះ បុគ្គលក្រាស់ដឹង ដោយកម្មស្សកតាចិត្តផង ដោយញ្ញាលាផង ។
 បុគ្គលមិនក្រាស់ដឹង ដោយកម្មស្សកតាចិត្តផង ដោយញ្ញាលាផងទេ ។
 ដូច្នោះ បុគ្គលក្រាស់ដឹង ដោយសព្ទនុលោមិត្តផង ដោយញ្ញាលាផង ។
 បុគ្គលមិនក្រាស់ដឹង ដោយសព្ទនុលោមិត្តផង ដោយញ្ញាលាផងទេ ។
 ដូច្នោះ បុគ្គលក្រាស់ដឹងដោយអតីតចិត្តផង ដោយញ្ញាលាផង ។ បុគ្គល
 មិនក្រាស់ដឹង ដោយអតីតចិត្តផង ដោយញ្ញាលាផងទេ ។ ដូច្នោះ
 បុគ្គលក្រាស់ដឹង ដោយអនាគតចិត្តផង ដោយញ្ញាលាផង ។ បុគ្គលមិន
 ក្រាស់ដឹង ដោយអនាគតចិត្តផង ដោយញ្ញាលាផងទេ ។ ដូច្នោះ បុគ្គល
 ក្រាស់ដឹង ដោយចទ្ទប្បន្នលោកិយចិត្តផង ដោយញ្ញាលាផង ។ បុគ្គល
 មិនក្រាស់ដឹង ដោយចទ្ទប្បន្នលោកិយចិត្តផង ដោយញ្ញាលាផង ក្រាស់
 ដឹងដោយចទ្ទប្បន្នចិត្តផង ដោយញ្ញាលាផង ក្នុងទណៈវិនិលោកុក្កមក្ក ។

(១៦៧) បុគ្គលក្រាស់ដឹង ដោយចទ្ទប្បន្នចិត្តផង ដោយ
 ញ្ញាលាផង ក្នុងទណៈវិនិលោកុក្កមក្ក កើដូចម្តេច ។ ក្នុងទណៈវិនិ
 លោកុក្កមក្ក ចិត្តមានកិរិយាកើតឡើងជាអធិបតី ជាហេតុ ជាបច្ច័យនៃ
 ញ្ញាលា ចិត្តដែលច្រកដោយញ្ញាលាដោះ មានព្រះនិព្វានជាអាម្មណ៍

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសន្ធិតាមន្ត

ទស្សនាទិបតេយ្យំ ញាណំ ចិត្តស្ស ហេតុ បច្ចុយោ
ម ភិសម្មយុត្តំ ញាណំ ធិរោធិកាចរំ ឯវិ លោ-
កុត្តាមកុត្តាលោ បច្ចុប្បន្នចិត្តោ ម ញាណោ ម
អភិសម្មតិ ។

[១៦៨] កិច្ច ឯត្តកោ យេវ អភិសម្មយោតិ ។
ទ ហិ លោកុត្តាមកុត្តាលោ ទស្សនាភិសមយោ
សម្មាទិដ្ឋិ អភិធិរោធិភិសមយោ សម្មាសង្កប្បោ
បរិក្ខហាភិសមយោ សម្មាភិពា សម្មាដ្ឋាណភិសមយោ
សម្មាកម្មត្តោ វេទានាភិសមយោ សម្មាអាជីវោ
បក្ខហាភិសមយោ សម្មាវាយាមោ ឧបដ្ឋាណភិសម-
យោ សម្មាសតិ អវិកេតាភិសមយោ សម្មាសមាទិ
ឧបដ្ឋាណភិសមយោ សតិសម្មាជ្ឈត្តោ ។ ថេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសន្ធិតាមន្ត

ញាណោមភិយាយេវញ្ញជាអធិបតិ ជាហេតុជាបច្ចុយោនិច្ចំ ញាណ
ដែលប្រកបដោយចិត្តនោះ មាននិរោធិភិសមយោ យ៉ាងនេះ ហ្នោះ
ជាបុគ្គលក្រាស់ដឹង ដោយបច្ចុប្បន្នចិត្តដឹង ដោយញាណផង ក្នុង
ទណៈវិនិច្ឆ័យកុត្តាមកុត្ត ។

[១៦៨] ការក្រាស់ដឹង មានក្រឹមតែប៉ុណ្ណោះទេ ។ មិនមែន
មានតែប៉ុណ្ណោះទេ ក្នុងទណៈវិនិច្ឆ័យកុត្តាមកុត្ត មានការក្រាស់ដឹងដោយ
ការឃើញ ភិសម្មាទិដ្ឋិ មានការក្រាស់ដឹង ដោយកិរិយាលើកចិត្ត
កាន់ការម្ស្នក-ភិសម្មាសង្កប្បៈ ការក្រាស់ដឹង ដោយកិរិយាភិក្ខុ ភិ
សម្មាភិពា ការក្រាស់ដឹង ដោយការខ្វះខាត ភិសម្មាកម្មៈ ការ
ក្រាស់ដឹង ដោយកិរិយាផ្សេងៗ ភិសម្មាអាជីវៈ ការក្រាស់ដឹង ដោយ
កិរិយាផ្សេងៗទៀត ភិសម្មាវាយាមៈ ការក្រាស់ដឹងដោយការប្រុង ភិ
សម្មាសតិ ការក្រាស់ដឹង ដោយកិរិយាមិនកយមាយ ភិសម្មា-
សមាទិ ការក្រាស់ដឹង ដោយការប្រុង ភិសតិសម្មាជ្ឈត្ត ។ ថេ ។

បដិសន្ធិតាមសមយោ ឧបេក្ខាសម្ពោធជ្នា អស្ស-
 ត្ថិយេ អកម្មយាភិសមយោ សន្តាណលំ កោសិដ្ឋ
 អកម្មយាភិសមយោ វិរិយពលំ បរិណេ អកម្ម-
 យាភិសមយោ សតិពលំ ឧទ្ធាច្ច អកម្មយាភិស-
 មយោ សមាធិពលំ អវិជ្ជាយ អកម្មយាភិសម-
 យោ បញ្ញាពលំ អធិមោក្ខាភិសមយោ សន្តិ-
 ត្រ័យំ បក្កហាភិសមយោ វិរិយត្រ័យំ ឧបេក្ខាតាម-
 មយោ សតិត្រ័យំ អវិក្កេតាភិសមយោ សមាធិត្រ័-
 យំ នស្សតាមមយោ បញ្ញាត្រ័យំ អាធិបតេយ្យដ្ឋេន
 ឥត្រ័យាភិសមយោ អកម្មយដ្ឋេន ពណាភិសមយោ
 និយ្យានដ្ឋេន តោជ្ឈង្គាភិសមយោ ហេតុដ្ឋេន មក្កាភិ-
 សមយោ ឧបេក្ខានដ្ឋេន សតិប្បដ្ឋាតាភិសមយោ ចធម-
 នដ្ឋេន^(១) សធម្មតាតាភិសមយោ ឥត្តនដ្ឋេន ឥទ្ធិតា-
 តាភិសមយោ តតិដ្ឋេន សន្តាភិសមយោ អវិក្កេបដ្ឋេន

១ ធម្មបទ ១

ការគ្រាស់ដឹងដោយការចំពោះណា គឺទម្រង់សម្ពោធជ្នា ការគ្រាស់ដឹង
 ដោយការមិនញាប់ញ័រ ចំពោះហេតុមិនត្រូវ គឺសន្តាណលៈ ការគ្រាស់
 ដឹងដោយកិរិយាមិនញាប់ញ័រ ចំពោះសេចក្តីខ្ចីលប្រក្សស គឺវិរិយពលៈ
 ការគ្រាស់ដឹងដោយកិរិយាមិនញាប់ញ័រ ចំពោះសេចក្តីប្រហែស គឺសតិ-
 ពលៈ ការគ្រាស់ដឹងដោយកិរិយាមិនញាប់ញ័រ ចំពោះសេចក្តីធម្មមាយ
 គឺសមាធិពលៈ ការគ្រាស់ដឹង ដោយកិរិយាមិនញាប់ញ័រ ចំពោះវិជ្ជា
 គឺបញ្ញាពលៈ ការគ្រាស់ដឹងដោយសេចក្តីជឿស៊ប់ គឺសន្តិទ្ធិត្រ័យ ការ
 គ្រាស់ដឹងដោយការផ្តឹងច្បាំង គឺវិរិយត្រ័យ ការគ្រាស់ដឹងដោយកិរិយា
 ប្រុង គឺសតិទ្ធិត្រ័យ ការគ្រាស់ដឹងដោយការមិនកាយមាយ គឺសមាធិទ្ធិត្រ័យ
 ការគ្រាស់ដឹងដោយកិរិយាយល់ គឺបញ្ញាទ្ធិត្រ័យ ការគ្រាស់ដឹង គឺឥត្រ័យ
 ដោយអត្តថាវាគឺបដិសន្ធិ ការគ្រាស់ដឹង គឺពលៈ ដោយអត្តថាមិនញាប់ញ័រ
 ការគ្រាស់ដឹងគឺតោជ្ឈង្គ ដោយអត្តថាចេញចាកវដ្តៈ ការគ្រាស់ដឹងគឺមក្ក
 ដោយអត្តថាវាហេតុ ការគ្រាស់ដឹង គឺសតិប្បដ្ឋាន ដោយអត្តថាប្រុង
 ការគ្រាស់ដឹង គឺសធម្មបទ ដោយអត្តថាឥតលំ ការគ្រាស់ដឹង គឺឥទ្ធិ-
 ពលៈ ដោយអត្តថាសម្រេច ការគ្រាស់ដឹងគឺសច្ចៈ ដោយអត្តថាទៀងទាត់

សមភាគិសមយោ អនុបស្សន្តរដ្ឋេន វិបស្សនាភិសម-
 យោ ឯការសដ្ឋេន សមដវិបស្សនាភិសមយោ អនិគ-
 វត្តនដ្ឋេន យុគនទ្ធាភិសមយោ សិវដ្ឋេន សីលវិសុទ្ធិ
 អភិសមយោ អវិកេចដ្ឋេន ចិត្តវិសុទ្ធិ អភិសមយោ
 នស្សនដ្ឋេន និដ្ឋិវិសុទ្ធិ អភិសមយោ មុត្តដ្ឋេន អនិមោ-
 ត្តាភិសមយោ(*) ចដវេនដ្ឋេន វិជ្ជាភិសមយោ មរិច្ឆា-
 កដ្ឋេន វិមុត្តិ អភិសមយោ សមុច្ឆេនដ្ឋេន ខយេ ញា-
 ណី អភិសមយោ ធម្មោ មូលដ្ឋេន អភិមសយោ
 មនសិការោ សមុដ្ឋានដ្ឋេន អភិសមយោ ជស្សា
 សមោតានដ្ឋេន អភិសមយោ វេននា សមោសរណដ្ឋេន
 អភិសមយោ សមាទិ ចមុខដ្ឋេន អភិសមយោ សតិ
 អាទិបតេយ្យដ្ឋេន អភិសមយោ ចញ្ញា គនុត្តរដ្ឋេន
 អភិសមយោ វិមុត្តិ សារដ្ឋេន អភិសមយោ អម-
 តោគធំ និព្វានំ បរិយោសានដ្ឋេន អភិសមយោ ។

* ឧ. វិមុត្តន្តេន វិមារាភិសមយោ ។

ការត្រាស់ដឹងនិសមថៈ ដោយអក្ខរាមិណយមាយ ការត្រាស់ដឹងនិវិបស្ស-
 នា ដោយអក្ខរាមិណយមាយ ការត្រាស់ដឹង និសមថៈនិវិបស្សនា
 ដោយអក្ខរាមិណយមាយ ការត្រាស់ដឹង និងមិជាប់គ្នាជាតួ ដោយ
 អក្ខរាមិណយមាយសត្វា ការត្រាស់ដឹង និសីលវិសុទ្ធិ ដោយអក្ខរា
 សត្រ័ម ការត្រាស់ដឹង និចិត្តវិសុទ្ធិ ដោយអក្ខរាមិណយមាយ ការ
 ត្រាស់ដឹង និចិត្តវិសុទ្ធិ ដោយអក្ខរាមិណយមាយ ការ
 ត្រាស់ដឹង និចិត្តវិសុទ្ធិ ដោយអក្ខរាមិណយមាយ ការត្រាស់ដឹង និមិចិត្ត
 ដោយអក្ខរាមិណយមាយ ការត្រាស់ដឹងនិវិជ្ជា ដោយអក្ខរាមិណយមាយ ការត្រាស់
 ដឹង និវិមុត្តិ ដោយអក្ខរាមិណយមាយ ការត្រាស់ដឹងនិមយញ្ញាណ ដោយ
 អក្ខរាមិណយមាយសមុច្ឆេន ការត្រាស់ដឹង និមន្ត្តៈ ដោយអក្ខរាមិណយមាយ
 ការត្រាស់ដឹង និមនសិការៈ ដោយអក្ខរាមិណយមាយ ការត្រាស់
 ដឹង និមស្សៈ ដោយអក្ខរាមិណយមាយ ការត្រាស់ដឹង និវេទនា ដោយ
 អក្ខរាមិណយមាយ ការត្រាស់ដឹង និសមាទិ ដោយអក្ខរាមិណយមាយ
 ការត្រាស់ដឹង និសតិ ដោយអក្ខរាមិណយមាយ ការត្រាស់ដឹង និមញ្ញា
 ដោយអក្ខរាមិណយមាយ ការត្រាស់ដឹង និមិចិត្ត ដោយ
 អក្ខរាមិណយមាយ ការត្រាស់ដឹង និមមនិព្វាន ដោយអក្ខរាមិណយមាយ
 (វិមុត្តក្នុងសាសនា) ។

បញ្ជាវិទ្ធី អភិសមយោថា

(១២៧) កំណុំ ឯក្ខតោ យេវ អភិសមយោតិ ។ ន ហិ សោភាចត្តិមក្កក្កុណោ នស្សនាភិសមយោ សម្មា-
ទិដ្ឋិ ។ មេ ។ អមតោគង្គំ ទិញាទិ បរិយោសានដ្ឋន
អភិសមយោ ។

កំណុំ ឯក្ខតោ យេវ អភិសមយោតិ ។ ន ហិ
សោភាចត្តិមក្កក្កុណោ នស្សនាភិសមយោ សម្មាទិដ្ឋិ
។ មេ ។ ចដិច្ចស្សន្យាដ្ឋន អនុច្យានេ ញាណំ អភិ-
សមយោ នាត្ថា មូលដ្ឋន អភិសមយោ ។ មេ ។
អមតោគង្គំ ទិញាទិ បរិយោសានដ្ឋន អភិសមយោ ។

កំណុំ ឯក្ខតោ យេវ អភិសមយោតិ ។ ន ហិ ស-
កាតាតមិមក្កក្កុណោ ។ មេ ។ សកាតាតមិមក្កក្កុណោ
អនាតាមិមក្កក្កុណោ អនាតាមិមក្កក្កុណោ អវហត្តមក្ក-
ក្កុណោ អវហត្តមក្កក្កុណោ នស្សនាភិសមយោ ស-
ម្មាទិដ្ឋិ អភិទិកេមនាភិសមយោ សម្មាសង្ក្រេត្យ ។ មេ ។

បញ្ជាវិទ្ធី អភិសមយោថា

(១២៧) ការក្រាស់ដីនី មានត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះទេ ។ មិនមែនមាន
ត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះទេ ក្នុងខណៈនៃសោភាចត្តិមក្ក មានការក្រាស់ដីនីដោយ
កិរិយាយល់ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ។ មេ ។ មានការក្រាស់ដីនី គឺអមតិព្វាន
ដោយអក្ខរៈជាទីបំផុត (នៃកិច្ចក្នុងសាសនា) ។

ការក្រាស់ដីនីមានត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះទេ ។ មិនមែនមានត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ
ទេ ក្នុងខណៈនៃសោភាចត្តិមក្ក មានការក្រាស់ដីនីដោយកិរិយា
យល់ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ។ មេ ។ ការក្រាស់ដីនី គឺអនុច្យានេ ញាណ ដោយអក្ខ-
រៈម្យាចំ ការក្រាស់ដីនីគឺនុ៎ះ ដោយអក្ខរៈជាទីបំផុត ។ មេ ។ ការក្រាស់
ដីនី គឺអមតិព្វាន ដោយអក្ខរៈជាទីបំផុត (នៃកិច្ចក្នុងសាសនា) ។

ការក្រាស់ដីនី មានតែប៉ុណ្ណោះទេ ។ មិនមែនមានតែប៉ុណ្ណោះទេ
ក្នុងខណៈនៃសកាតាតមិមក្ក ។ មេ ។ ក្នុងខណៈនៃសកាតាតមិមក្ក ក្នុង
ខណៈនៃអនាតាមិមក្ក ក្នុងខណៈនៃអនាតាមិមក្ក ក្នុងខណៈនៃអវហត្តមក្ក
ក្នុងខណៈនៃអវហត្តមក្ក មានការក្រាស់ដីនីដោយការយល់ គឺសម្មាទិដ្ឋិ
ការក្រាស់ដីនីដោយការយល់កិច្ចកាន់ការយល់ គឺសម្មាសង្ក្រេត្យ ។ មេ ។

បដិច្ចស្សន្តរដ្ឋាន អនុច្ចរណ ញាណំ អភិសមយោ
ធានោ មូលដ្ឋាន អភិសមយោ ។ មេ ។ អម-
តោគងំ វិញ្ញាណំ បរិយោសានដ្ឋាន អភិសមយោ ។
ស្វាយំ អតីតេ កិលេសេ បដិហតិ អនាគតេ
កិលេសេ បដិហតិ បច្ចុប្បន្នេ កិលេសេ បដិហតិ ។

[១៧០] អតីតេ កិលេសេ បដិហតីតិ ហត្ថិ
អតីតេ កិលេសេ បដិហតិ គេណហិ ទីណំ ទេបេតិ
វិញ្ញំ វិញ្ញាណេតិ វិភតំ វិភមេតិ អត្តង្គំ អត្តង្គមេ-
តិ អតីតំ យំ នត្ថំ តំ បដិហតីតិ ។ ន អតីតេ
កិលេសេ បដិហតិ(១) ។

អនាគតេ កិលេសេ បដិហតីតិ ហត្ថិ អនា-
គតេ កិលេសេ បដិហតិ គេណហិ អនាតំ បដិហ-
តិ អនិច្ចត្តំ បដិហតិ អនុច្ចរណំ បដិហតិ អចាតុ-
ក្ខតំ បដិហតិ អនាគតំ យំ នត្ថំ តំ បដិហតីតិ ។
ន អនាគតេ កិលេសេ បដិហតិ ។

១ ឧ.ន. បដិហតី ។

ការត្រាស់ដឹង គឺអនុច្ចរណញាណ ដោយអក្ខរៈស្រាប់ ការត្រាស់ដឹង គឺ
គន្លុះ ដោយអក្ខរៈជាបូស ។ មេ ។ ការត្រាស់ដឹង គឺអមតិក្ខាន ដោយ
អក្ខរៈជាច័ប្បដុត (វិទិតិចក្កនិសាសនា) ។ កិច្ចខាន តែងលកិលេស
ដែលកន្លងហើយ លកិលេសដែលមិនទាន់ទាន់មក លកិលេសដែល
កើតបំពេញទេ ។

[១៧០] ពាក្យថា លកិលេសដែលកន្លងហើយ សំខ្លាច
បើលកិលេសដែលកន្លងហើយ មានតែ ញ្ញាណិកិលេសដែលសង់ហើយ
ឲ្យអស់ ញ្ញាណិកិលេសដែលលេចហើយឲ្យលេច ញ្ញាណិកិលេសដែល
សាបសូន្យហើយឲ្យសាបសូន្យ ញ្ញាណិកិលេសដែលវិនាសហើយឲ្យវិនាស
គឺថា កិលេសជាគណកន្លងហើយ មិនមានទេ លកិលេសជាគន្លោះ
ឬ ។ ចម្លើយថា មិនមែនលកិលេស ដែលកន្លងហើយទេ ។

ពាក្យថា លកិលេសដែលមិនទាន់មក សំខ្លាច បើលកិលេស
ដែលមិនទាន់មក មានតែ លកិលេស ដែលមិនទាន់កើត លកិលេស
ដែលមិនទាន់ដុះ លកិលេស ដែលមិនទាន់ផុសឡើង លកិលេស
ដែលមិនទាន់កើតប្រាកដ គឺថា កិលេសជាគណ ដែលមិនទាន់មក
មិនមានទេ លកិលេសជាគន្លោះឬ ។ ចម្លើយថា មិនមែនលកិលេស
ដែលមិនទាន់មកទេ ។

បច្ចុប្បន្ន កិលេសេ បដហតិ ហត្ថំ បច្ចុ-
 ប្បន្ន កិលេសេ បដហតិ តេធិហិ រត្តា វាភិ
 បដហតិ ទុដ្ឋា ធាសំ បដហតិ មុឡេណ មោហិ
 បដហតិ វិធិតាទ្វា មាណិ បដហតិ បរមដ្ឋា ធិដ្ឋិ
 បដហតិ វិក្ខុបកតោ(*) ទុទ្ធា បដហតិ អនិដ្ឋង្គ-
 តោ វិធិកិច្ចំ បដហតិ ផាមកតោ អនុសយំ បដ-
 ហតិ កណ្ណសុក្កន្ធា យុកន្ធា បវត្តន្តំ សិ-
 កិលេសិកា មគ្គការវា មោតិ ។ ១ អតីតេ
 កិលេសេ បដហតិ ១ អនាគតេ កិលេសេ បដហ-
 តិ ១ បច្ចុប្បន្ន កិលេសេ បដហតិ ។

[១៧១] ហត្ថំ ១ អតីតេ កិលេសេ បដហតិ ១
 អនាគតេ កិលេសេ បដហតិ ១ បច្ចុប្បន្ន កិលេសេ
 បដហតិ តេធិហិ ១ ត្ថំ មគ្គការវា ១ ត្ថំ ដលសច្ចិកិរិយា
 ១ ត្ថំ កិលេសប្បហានំ ១ ត្ថំ ធម្មាភិសមយោ ។

• ១. វិក្ខុបកតោ ។

ពាក្យថា លកិលេសវិដលកើតចំពោះមុខ សំខ្លាថា បើលកិលេស
 វិដលកើតចំពោះមុខ មានតែ ភិក្ខុអករត្រកអរ លរោគៈ អ្នកប្រទុស្ត លះ
 ទោសៈ អ្នកផ្អែង លះមោហាៈ អ្នកប្រក្ខតប្រកាខំ លះមាឌៈ អ្នកស្លាប
 អវិជ្ជាលៈ លះវិជ្ជិ អ្នកមានចិត្តរាយមាយ លះទុទ្ធាៈ អ្នកដល់ស្បូវការមិន
 ដាច់ស្រេច លះវិចិត្តា អ្នកមានព្យាយាម លះអនុសយំ គឺថាធម៌
 ទៀនធិធម៌ស តែងដាច់គ្នាជាអ្នកប្រព្រឹត្តទៅ មគ្គការវា ប្រកបដោយ
 សេចក្តីសៅហ្មង ដោយធម៌ទាំងពីរនោះឬ ។ ចម្លើយថា មិនមែនលះ
 កិលេសវិដលកម្មនិហ័យ មិនមែនលះកិលេសវិដលមិនទាន់មក មិនមែន
 លះកិលេស វិដលកើតចំពោះមុខទេ ។

[១៧១] បើមិនមែនលកិលេសវិដលកម្មនិហ័យ មិនមែន
 លកិលេសវិដលមិនទាន់មក មិនមែនលះកិលេស វិដលកើតចំពោះមុខ
 ទេ បើដូច្នោះមានតែ មគ្គការវាមិនមាន ការធ្វើទ្បដាក់ច្បាស់ស្បូវដល
 មិនមាន ការលកិលេសមិនមាន ការត្រាស់ដឹងធម៌ មិនមានឬ ។

ន ហិ អត្ថំ មគ្គការវា អត្ថំ ជលសដ្ឋិតិវិយា អត្ថំ
 កិលេសច្បហានំ អត្ថំ ធម្មាភិសមយោ យថា កង្ខំ
 វិយ យថាចិ^(១) តុរណោ វុត្តោ អជាតដលោ តមេនិ
 បុរិសោ មូលេ និន្ទេយ្យ យេ^(២) ភស្ស វុត្តស្ស
 អជាតដលា^(៣) អជាតា យេវ ន ជាយន្តិ អនិព្វ-
 ត្តា យេវ ន និព្វត្តនិ អនុប្បន្នា យេវ ន ឧប្បជ្ឈន្តិ
 អនាគុក្ខតា យេវ ន តាគុក្ខវន្តិ ឯវមេវ ឧប្បនោ
 ហេតុ ឧប្បនោ បទូយោ កិលេសានំ និព្វត្តិយា
 ឧប្បនោ អាទិនិវំ និស្វា អនុប្បនោ ចិត្តំ បក្ខន្ធា
 អនុប្បនោ ចិត្តស្ស បក្ខន្ធនត្តា យេ ឧប្បនប្បន្ន-
 យោ កិលេសា និព្វត្តយ្យំ តេ អជាតា យេវ
 ន ជាយន្តិ អនិព្វត្តា យេវ ន និព្វត្តនិ អនុប្បន្នា
 យេវ ន ឧប្បជ្ឈន្តិ អនាគុក្ខតា យេវ ន តាគុក្ខវន្តិ ។
 ឯវំ ហេតុនិរោធា ទុក្ខនិរោធា បវត្តហេតុ និច្ចត្ត-
 ហេតុ អាយុហានហេតុ^(៤) អាយុហាន បទូយោ កិ-
 លេសានំ និព្វត្តិយា អាយុហាន អាទិនិវំ និស្វា

១ ឧប រលយ្យថាចិ ។ ២ ឧ. យេវ ។ ៣ ឧ និព្វត្តេ តេនិ វិស្វតិ ។ ៤ អនាចិ
 វិស្វតិ ។ ៤ ឧ. យន្តិហេតុ និច្ចត្តិហេតុ អាយុហានហេតុ ។

មិនមែនដូច្នោះទេ មគ្គការវាមាន ការធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់នូវផលមាន ការ
 លះកិលេសមាន ការគ្រោសដំណឹងនូវធម៌មាន ទុបមាដូចជាអ្វី ដូចជាដើម
 ឈើចំទង់ មិនទាន់មានផ្លែ បុរសកាត់ដាច់ឈើខ្លះត្រង់ផល ឯអជាតផល
 ណារបស់ឈើនោះ ដែលមិនទាន់ចេញ ក៏លែងចេញ ដែលមិនទាន់កើត
 ក៏លែងកើត ដែលមិនទាន់ពត ក៏លែងពត ដែលមិនទាន់កើតប្រាកដ
 ក៏លែងកើតប្រាកដ មានទុបមាដូចម្តេចមិញ មានទុបមេយ្យដូច ការកើត
 ជាហេតុ ការកើតជាច្រើន ខែការកើតកិលេស ចិត្តនៃធីស្តុរោក្ខណ៍ការ
 មិនកើត ព្រោះឃើញទោសក្នុងការកើត ព្រោះកែចិត្តស្តុរោក្ខណ៍ការមិន
 កើត បានជា កិលេសទាំងឡាយណា ដែលមានការកើតឡើងជាច្រើន
 ឆប្បកើតឡើង កិលេសទាំងនោះ ដែលមិនទាន់កើត ក៏លែងកើត
 ដែលមិនទាន់ដុះ ក៏លែងដុះ ដែលមិនទាន់ផុស ក៏លែងផុស ដែល
 មិនទាន់កើតប្រាកដ ក៏លែងកើតប្រាកដ ។ ការលក់ទុក ព្រោះ
 ការលក់ខែហេតុ យ៉ាងនេះឯង ហេតុនិការប្រព្រឹត្តទៅ ហេតុនិច្ចមិត្ត
 ហេតុនិការប្រមូលមក ឯការប្រមូលមក ជាច្រើន ខែការកើតនូវ
 កិលេស ចិត្តនៃធីស្តុរោក្ខណ៍ ក្នុងការមិនប្រមូល ព្រោះឃើញទោស

បញ្ហាវិគ្គ វិវេកកថា
 ឬ
 សាវ្តីនិទាន(១)

[១៧២] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ យេ កេចិ ពល-
 ករណីយា(២) កម្មត្តា ករិយន្តិ សុទ្ធេ តេ
 បថវី ធិស្សាយ បថវិយំ បតិដ្ឋាយ ឯវមេតេ
 ពលករណីយា(២) កម្មត្តា ករិយន្តិ ឯវមេវ ចោ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលំ ធិស្សាយ សីលេ បតិដ្ឋាយ
 អវិយំ អដ្ឋង្គិកំ មត្តំ ភាវេតិ អវិយំ អដ្ឋង្គិកំ
 មត្តំ ពហុលីករោតិ ។

[២៧៣] កថេត្វ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលំ ធិស្សា-
 យ សីលេ បតិដ្ឋាយ អវិយំ អដ្ឋង្គិកំ មត្តំ ភាវេតិ
 អវិយំ អដ្ឋង្គិកំ មត្តំ ពហុលីករោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ សម្មាធិដ្ឋិ ភាវេតិ វិវេកធិស្សិតំ វិភកធិស្សិ-
 តំ ធិរោធិស្សិតំ វោស្សត្តបរិណាមិ សម្មាសង្កប្បំ
 ភាវេតិ សម្មាវាចំ ភាវេតិ សម្មាកម្មន្តំ ភាវេតិ

១ ឧ. បរិប្បនិកាមំ ។ ២ ឧ. ពហុលីករណីយា ។

បញ្ហាវិគ្គ វិវេកកថា
 ឬ
 សាវ្តីនិទាន

[១៧២] ខ្លាលភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ ការិវេចាំនិទ្ធាយ ណាមួយ
 ដែលត្រូវធ្វើដោយកំច្បាំង ការិវេចាំនិទ្ធាយ ចុក្កលលុវនៃកាស្រីយ
 ដែលដំ ឈរលើដែលដំ ទើបធ្វើបាន ការិវេចាំនិទ្ធាយ ដែលត្រូវធ្វើ
 ដោយកំច្បាំងចាំនិទ្ធា ចុក្កលវែកធ្វើយ៉ាងនេះ មានទមទាម្ងុចម្ដេចម្ដេច
 ខ្លាលភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ មានទមមេយ្យដូច ភិក្ខុលុវនៃកាស្រីយខ្លួនសីល
 កំនិទៅក្នុងសីលហើយ ទើបចម្រើនខ្លួនប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរ
 បាន ទើបធ្វើឱ្យច្រើន ខ្លួនប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរបាន ។

[១៧៣] ខ្លាលភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ ភិក្ខុលុវនៃកាស្រីយខ្លួនសីល កំនិ
 ទៅក្នុងសីលហើយ ទើបចម្រើនខ្លួនប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរបាន
 ទើបធ្វើឱ្យច្រើន ខ្លួនប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរបាន តើដូចម្ដេច
 ខ្លះ ។ ខ្លាលភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើនសម្មាធិដ្ឋិ
 ដែលកាស្រីយវិវេក កាស្រីយវិភកៈ កាស្រីយនិរោធិ ចម្រើនទៅ
 ដើម្បីលះ ចម្រើនសម្មាសង្កប្បុរៈ ចម្រើនសម្មាវាចា ចម្រើនសម្មាកម្មន្តុរៈ

បញ្ហាវន្ត អភិសមយកថា

អនាមិកាទេ ចិត្តំ មក្កុទ្ធាតិ អនាមិកាទេ ចិត្តុស្ស
មក្កុទ្ធាតា យេ អនាមិកាទេ ចិត្តុស្ស កិលេសា ចិ-
ត្តុត្ថយ្យំ តេ អនាមិកា យេវ ន ជាយន្តិ អនិព្វតា
យេវ ន ចិត្តុត្ថិ អនុប្បត្តា យេវ ន ធម្មជ្ជន្តិ អ-
នាមិកា យេវ ន ចិត្តុកវន្តំ ។ ឃីវ ហេតុនិរោធិ ធម្ម-
និរោធិ ។ ឃីវ អត្ថំ មក្កុកវន្តា អត្ថំ ផលសង្ខតំវិ-
យា អត្ថំ កិលេសប្បហានំ អត្ថំ ធម្មាភិសមយោភិ ។

អភិសមយកថា និទ្ទិត ។

បញ្ហាវន្ត អភិសមយកថា

ក្នុងការប្រមូល ព្រោះតែចិត្តសុខ៧ ក្នុងការមិនប្រមូល បានជា
កិលេសទាំងឡាយណា ដែលមានការប្រមូលជាបច្ច័យ គប្បីកើតឡើង
កិលេសទាំងនោះ ដែលមិនទាន់កើត កិលេសកើត ដែលមិនទាន់ផុះ កិ-
លេសផុះ ដែលមិនទាន់ផុសឡើង កិលេសផុសឡើង ដែលមិនទាន់កើត
ប្រាកដ កិលេសកើតប្រាកដ ។ ការលេងទុក្ខ ព្រោះលេងហេតុ យ៉ាង
នេះ ។ មក្កុកវន្តមាន ការធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់នូវដែលមាន ការលេ-
ងកិលេសមាន ការប្រាសជីវិតមិនមាន យ៉ាងនេះដែរ ។

បច្ចំ អភិសមយកថា ។

បញ្ញាវិញ្ញាណ

សម្មាសមាធិ ការវេទិ សម្មាវាយមិ ការវេទិ សម្មាសតិ
 ការវេទិ សម្មាសមាធិ ការវេទិ វិវេកាធិស្សិតំ វិវេក-
 ធិស្សិតំ ធិរោធិស្សិតំ កេស្សក្កបរិណាមិ ឯវិ ទោ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលំ ធិស្សាយ សីលេ មតិដ្ឋាយ
 អរិយំ អដ្ឋង្គិកំ មត្តំ ការវេទិ អរិយំ អដ្ឋង្គិកំ មត្តំ
 តហុលីតារោតិ ។

សេយ្យជាមិ ភិក្ខុវេ យេ កេចិ វិជកាមក្ខត-
 កាមា វុឡិ វិវុឡិ វេបុល្លំ អាមដ្ឋង្គិ សទ្ធេ តេ បប-
 វិ ធិស្សាយ បបវិយំ មតិដ្ឋាយ ឯវេទេតេ វិជកាម-
 ក្ខតកាមា វុឡិ វិវុឡិ វេបុល្លំ អាមដ្ឋង្គិ ឯវេទេ ទោ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលំ ធិស្សាយ សីលេ មតិដ្ឋាយ
 អរិយំ អដ្ឋង្គិកំ មត្តំ ការវេទនោ អរិយំ អដ្ឋង្គិកំ
 មត្តំ តហុលីតារោតោ វុឡិ វិវុឡិ វេបុល្លំ ខាបុ-
 ណាតិ ធម្មេសុ ។

បញ្ញាវិញ្ញាណ

ចម្រើនសម្មាសមាធិវិ ចម្រើនសម្មាវាយមិ ចម្រើនសម្មាសតិ ចម្រើន
 សម្មាសមាធិ ដែលកាស្រ័យវិវេក កាស្រ័យវិវេកៈ កាស្រ័យវិវេកេ បង្កើន
 ទៅដើម្បីលះ ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុលុះតែកាស្រ័យសីល កាំងនៅ
 ក្នុងសីលហើយ ទើបចម្រើន ខ្ញុំមន្តប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរបាន
 ទើបធ្វើឲ្យច្រើនខ្ញុំមន្តប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរបាន យ៉ាងនេះឯង ។

ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពឹងតាមនិក្ខតតាមទាំងឡាយណាមួយ ពឹងតាម
 និក្ខតតាមទាំងអស់នោះ តែងកាស្រ័យផែនដី កាំងសីលវិវេកដើម្បីហើយ
 ទើបដល់ខ្ញុំការចម្រើន លូតលាស់ ធំទូលាយបាន ពឹងតាមនិក្ខតតាម
 ទាំងនេះ តែងដល់ខ្ញុំការចម្រើន លូតលាស់ ធំទូលាយ ដោយហេតុយ៉ាង
 នេះ មានទម្រង់ដូចម្តេចមិញ ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានទម្រង់ដូចភិក្ខុ
 កាលកាស្រ័យសីល កាំងនៅក្នុងសីល ហើយចម្រើនខ្ញុំមន្តប្រកបដោយ
 អង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរ ហើយធ្វើឲ្យច្រើន ខ្ញុំមន្តប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរ
 ទើបដល់ខ្ញុំការចម្រើន លូតលាស់ ធំទូលាយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយបាន ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទ្ធភាគខន្ត

(១៧២) កាដព្វ កិក្ខុវេ កិក្ខុ សីលំ ធិស្ស-
 យ សីលេ ចតិដ្ឋាយ អវយំ អដ្ឋង្គិកំ មត្តំ កាវេន្តោ
 អវយំ អដ្ឋង្គិកំ មត្តំ ពហុលីកេវេន្តោ វុឡិ វិវុឡិ
 វេចុល្លិ ចាបុណាតិ ធម្មេសុ ។ ៧១ កិក្ខុវេ កិក្ខុ
 សម្មាធិដ្ឋិ កាវេតិ វិវេកាចិស្សិតិ វិភក្ខិចិស្សិតិ ធិរោ-
 ធិចិស្សិតិ វេស្សក្កបវណាមិ សម្មាសង្កត្តិ កាវេតិ
 សម្មាភិចិ កាវេតិ សម្មាកម្មន្តំ កាវេតិ សម្មាភាជីវិ
 កាវេតិ សម្មាវាយាមិ កាវេតិ សម្មាសតិ កាវេតិ សម្មា-
 សមាធិ កាវេតិ វិវេកាចិស្សិតិ វិភក្ខិចិស្សិតិ ធិរោ-
 ធិចិស្សិតិ វេស្សក្កបវណាមិ ។ សម្មាធិដ្ឋិយា បព្វ
 វិវេកា បព្វ វិភក្ខា បព្វ ធិរោធា បព្វ វេស្សក្កា
 ម្នាធស ធិស្សយា សម្មាសង្កត្តិស្ស ។ ៧២ សម្មា-
 ភិចាយ សម្មាកម្មន្តិស្ស សម្មាភាជីវិស្ស សម្មាភិ-
 យាមស្ស សម្មាសតិយា សម្មាសមាធិស្ស បព្វ
 វិវេកា បព្វ វិភក្ខា បព្វ ធិរោធា បព្វ វេស្សក្កា
 ម្នាធស ធិស្សយា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធភាគខន្ត

(១៧២) ខ្នាលកិក្ខុចាំនិទ្ធាយ ចុះកិក្ខុកាលកាស្រយសីល កំណ
 នៅក្នុងសីល ហើយចម្រើនខ្លួនច្រកចង្កោយគង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរ ហើយ
 ធ្វើឲ្យច្រើន ខ្លួនច្រកចង្កោយគង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរ ទើបដល់ខ្លួនការចម្រើន
 ស្តេចសាសនិទ្ធាយក្នុងធម៌ចាំនិទ្ធាយបាន គឺដូចម្តេចៗ ។ ខ្នាលកិក្ខុ
 ចាំនិទ្ធាយ កិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើនសម្មាធិដ្ឋិ ដែលកាស្រយវិវេក
 កាស្រយវិភក្ខៈ កាស្រយធិរោធិ បក្កោនពៅដើម្បីលរ ចម្រើនសម្មា-
 សង្កត្តិៗ ចម្រើនសម្មាភិចាយ ចម្រើនសម្មាកម្មន្តៈ ចម្រើនសម្មាភាជីវៈ
 ចម្រើនសម្មាវាយាមៈ ចម្រើនសម្មាសតិ ចម្រើនសម្មាសមាធិ ដែល
 កាស្រយវិវេក កាស្រយវិភក្ខៈ កាស្រយធិរោធិ បក្កោនពៅដើម្បីលរ ។
 សម្មាធិដ្ឋិ មានវិវេក ៥ មានវិភក្ខៈ ៥ មានធិរោធិ ៥ មានវេស្សក្កៈ ៥
 មានធិស្ស័យ ១២ សម្មាសង្កត្តិៗ ។ ៧២ សម្មាភិចាយ សម្មាកម្មន្តៈ
 សម្មាភាជីវៈ សម្មាវាយាមៈ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ មានវិវេក ៥
 មានវិភក្ខៈ ៥ មានធិរោធិ ៥ មានវេស្សក្កៈ ៥ មានធិស្ស័យ ១២ ។

បញ្ជីរដ្ឋ វិសោធន៍

(១៧៥) សម្មាទិដ្ឋិយា កាតមេ បញ្ច វិវេកា ។
 វិក្កម្កនវិវេកោ តទ្កវិវេកោ សមុច្ឆន្ទវិវេកោ បដិ-
 ប្បស្សន្តិវិវេកោ និស្សរណវិវេកោ ។ វិក្កម្កនវិវេកោ
 ច និវេណាទំ បឋមជ្ឈាទំ ភាវយតោ តទ្កវិវេកោ
 ច និដ្ឋិតតាទំ និទ្វេជភាគិយំ សមាទី ភាវយតោ
 សមុច្ឆន្ទវិវេកោ ច លោកុត្តរំ មយតមី មត្តិ
 ភាវយតោ បដិប្បស្សន្តិវិវេកោ ច ជលត្តុណោ និស្សរ-
 ណវិវេកោ ច និរោតោ និព្វានំ សម្មាទិដ្ឋិយា ឥមេ
 បញ្ច វិវេកា ។ ឥមេសុ បញ្ចសុ វិវេកេសុ ធន្តជា-
 តោ ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិយា ចិត្តំ ចស្ស ស្មាទិដ្ឋិយា ។

(១៧៦) សម្មាទិដ្ឋិយា កាតមេ បញ្ច វិវេកា ។
 វិក្កម្កនវិវេកោ តទ្កវិវេកោ សមុច្ឆន្ទវិវេកោ បដិប្ប-
 ស្សន្តិវិវេកោ និស្សរណវិវេកោ ។ វិក្កម្កនវិវេកោ ច
 និវេណាទំ បឋមជ្ឈាទំ ភាវយតោ តទ្កវិវេកោ
 ច និដ្ឋិតតាទំ និទ្វេជភាគិយំ សមាទី ភាវយតោ

បញ្ជីរដ្ឋ វិសោធន៍

(១៧៧) សម្មាទិដ្ឋិ មានវិវេក ៥ តើដូចម្តេច ។ វិក្កម្កនវិវេក ១
 តទ្កវិវេក ១ សមុច្ឆន្ទវិវេក ១ បដិប្បស្សន្តិវិវេក ១ និស្សរណវិវេក ១ ។
 ឯវិក្កម្កនវិវេក សម្រាប់បុគ្គល (កាលលរបេន៍) ឆ្លុំនិវេណៈចាំឯច្បាយ
 ហើយចម្រើនបឋមជ្ឈាន តទ្កវិវេក សម្រាប់បុគ្គល (កាលលរបេន៍) ឆ្លុំ
 ទិដ្ឋិចាំឯច្បាយ ហើយចម្រើនសមាទី ដែលដាច់ណែកនៃសេចក្តីចំលុះ
 ចំលាយ សមុច្ឆន្ទវិវេក សម្រាប់បុគ្គល កាលចម្រើនមត្ត ដារោ-
 ក្កតៈ ដែលដល់នូវការអស់ទៅ បដិប្បស្សន្តិវិវេក មានក្នុងនោះវិសោធន៍
 និស្សរណវិវេក គឺជាដំណាច់ និព្វាន ។ នេះសម្មាទិដ្ឋិ មានវិវេក ៥ ។
 បុគ្គលណា មានធនៈភិក្ខុហើយ ជាអ្នកមានសត្វចុះសិប៉ាហើយ ក្នុងវិវេក
 ចាំឯ ៥ នេះ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្លោះជាអនិច្ចាស្តហើយ ។

(១៧៨) សម្មាទិដ្ឋិ មានវិវេកៈ ៥ តើដូចម្តេច ។ វិក្កម្កនវិវេកៈ ១
 តទ្កវិវេកៈ ១ សមុច្ឆន្ទវិវេកៈ ១ បដិប្បស្សន្តិវិវេកៈ ១ និស្សរណ-
 វិវេកៈ ១ ។ វិក្កម្កនវិវេកៈ សម្រាប់បុគ្គល (កាលលរបេន៍) ឆ្លុំនិវេណៈ
 ហើយចម្រើននូវបឋមជ្ឈាន តទ្កវិវេកៈ សម្រាប់បុគ្គល (កាលលរបេន៍)
 ឆ្លុំទិដ្ឋិ ហើយចម្រើនសមាទី ដែលដាច់ណែកនៃសេចក្តីចំលុះចំលាយ

សុត្តន្តបិដក បុរាណិយស្ស បដិសម្ពុទ្ធាច្ឆេ

សមុច្ឆេទវិវាតោ ច លោកុត្តរំ ទយតាមី មក្កំ ភាវយ-
តោ បដិប្បស្សន្តិវិវាតោ ច ផលត្ថុណោ និស្សរណា-
វិវាតោ ច និរោធា និព្វានំ សម្មាទិដ្ឋិយា ឥមេ ចញ្ច
វិវាតា ។ ឥមេសុ ចញ្ចសុ វិវាតេសុ ចន្ទជាតោ
ហោតិ សទ្ធាទិដ្ឋតោ ចក្កំ ចស្ស ស្វាទិដ្ឋិតំ ។

[១៧៧] សម្មាទិដ្ឋិយា កតតេ ចញ្ច និរោធា ។
វិក្កម្កននិរោធា តទន្តនិរោធា សមុច្ឆេទនិរោធា
បដិប្បស្សន្តិវិរោធា និស្សរណានិរោធា ។ វិក្កម្កននិ-
រោធា ច និវរណានំ បមេធគ្រាមំ ភាវយតោ តទន្ត-
និរោធា ច និដ្ឋិតានំ និព្វេនភាគិយំ សមាទិ ភា-
វយតោ សមុច្ឆេទនិរោធា ច លោកុត្តរំ ទយតាមី
មក្កំ ភាវយតោ បដិប្បស្សន្តិវិរោធា ច ផលត្ថុ-
ណោ និស្សរណានិរោធា ច អមតា ធាតុ(១) សម្មាទិ-
ដ្ឋិយា ឥមេ ចញ្ច និរោធា ។ ឥមេសុ ចញ្ចសុ និរោ-
ធសុ ចន្ទជាតោ ហោតិ សទ្ធាទិដ្ឋតោ ចក្កំ ចស្ស
ស្វាទិដ្ឋិតំ ។

១ ឧ. និរោធា និព្វានំ ។

សុត្តន្តបិដក បុរាណិយស្ស បដិសម្ពុទ្ធាច្ឆេ

សមុច្ឆេទវិវាតោ សម្រាប់បុគ្គល កាលចម្រើនមន្ត ជាលោកុត្តរៈ ដែល
ដល់នូវការអស់ទៅ បដិប្បស្សន្តិវិវាតោ មានក្នុងគណៈវិនិច្ឆ័យ និង
ស្សរណវិវាតោ គឺជាវិវាតោ និព្វាន នេះ សម្មាទិដ្ឋិ មានវិវាតោ ៥ ។
បុគ្គលណា មានទុក្ខកើតហើយ ជាអ្នកមានសទ្ធាចុះសិបំ ក្នុងវិវាតោទាំង
៥ នេះ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្លោះថាអធិដ្ឋានល្អហើយ ។

[១៧៧] សម្មាទិដ្ឋិ មានវិវាតោ ៥ គឺដូចម្តេច ។ វិក្កម្កននិរោធា ១
កទន្តនិរោធា ១ សមុច្ឆេទនិរោធា ១ បដិប្បស្សន្តិវិរោធា ១ និងស្សរណនិរោធា
១ ។ ឯវិក្កម្កននិរោធា សម្រាប់បុគ្គល (កាលលះបង់) ខ្សឹវិវរណៈ ហើយ
ចម្រើនបឋមជ្ឈាន កទន្តនិរោធា សម្រាប់បុគ្គល (កាលលះបង់) ខ្សឹវិដ្ឋិ
ហើយចម្រើនខ្សឹវិសមាធិ ដែលជាចំណែក វិនិច្ឆ័យនៃសេចក្តីចំលុះចំលាយ
សមុច្ឆេទនិរោធា សម្រាប់បុគ្គល កាលចម្រើនមន្តជាលោកុត្តរៈ ដែល
ដល់នូវការអស់ទៅ បដិប្បស្សន្តិវិវាតោ មានក្នុងគណៈវិនិច្ឆ័យ និងស្សរ-
ណវិវាតោ គឺជាអមតាតុ នេះសម្មាទិដ្ឋិ មានវិវាតោ ៥ ។ បុគ្គលណា
មានទុក្ខកើតហើយ ជាអ្នកមានសទ្ធាចុះសិបំ ក្នុងវិវាតោទាំង ៥ នេះ
ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្លោះថាអធិដ្ឋានល្អហើយ ។

បញ្ជីផ្ទៃ វិវាទ

(១៧៨) សម្មាទិដ្ឋិយា កតមេ បញ្ច កេស្សត្តា ។
 វិក្ខម្ពនកេស្សត្តោ កន្ត្តកេស្សត្តោ សមុទ្រនកេស្ស-
 ត្តោ បដិច្ចស្សន្ធិកេស្សត្តោ វិស្សរណកេស្សត្តោ ។
 វិក្ខម្ពនកេស្សត្តោ ច វិវាទាធិ បវមជ្ឈាធិ ភាវ-
 យតោ កន្ត្តកេស្សត្តោ ច ទិដ្ឋិកតាធិ ទិវោធកាគិយំ
 សមាធិ ភាវយតោ សមុទ្រនកេស្សត្តោ ច លោកុក្ករិ
 មយតាមី មក្កំ ភាវយតោ បដិច្ចស្សន្ធិកេស្សត្តោ ច
 ជសត្តាលោ វិស្សរណកេស្សត្តោ ច វិវោធា
 ទិញាធិ សម្មាទិដ្ឋិយា កតមេ បញ្ច កេស្សត្តា ។
 កតមេសុ បញ្ចសុ កេស្សត្តេសុ ចន្ទជាតោ ហោតិ
 សទ្ធាធិមុតោ ចិត្តំ ទស្ស ស្វាទិដ្ឋិតិ ។

សម្មាទិដ្ឋិយា កតមេ បញ្ច វិវោធា បញ្ច វិវាទា
 បញ្ច វិវោធា បញ្ច កេស្សត្តា ទ្វាទស វិស្សយា ។

(១៧៩) សម្មាសង្កប្បស្ស ។ បេ ។ សម្មាភិបាយ
 ។ បេ ។ សម្មាកម្មន្តស្ស ។ បេ ។ សម្មាណជីវស្ស
 ។ បេ ។ សម្មាភិយាមស្ស ។ បេ ។ សម្មាសតិយា ។ បេ ។

បញ្ជីផ្ទៃ វិវាទ

(១៧៨) សម្មាទិដ្ឋិយា កតមេ បញ្ច កេស្សត្តា ។
 វិក្ខម្ពនកេស្សត្តោ កន្ត្តកេស្សត្តោ សមុទ្រនកេស្ស-
 ត្តោ បដិច្ចស្សន្ធិកេស្សត្តោ វិស្សរណកេស្សត្តោ ។
 វិក្ខម្ពនកេស្សត្តោ ច វិវាទាធិ បវមជ្ឈាធិ ភាវ-
 យតោ កន្ត្តកេស្សត្តោ ច ទិដ្ឋិកតាធិ ទិវោធកាគិយំ
 សមាធិ ភាវយតោ សមុទ្រនកេស្សត្តោ ច លោកុក្ករិ
 មយតាមី មក្កំ ភាវយតោ បដិច្ចស្សន្ធិកេស្សត្តោ ច
 ជសត្តាលោ វិស្សរណកេស្សត្តោ ច វិវោធា
 ទិញាធិ សម្មាទិដ្ឋិយា កតមេ បញ្ច កេស្សត្តា ។
 កតមេសុ បញ្ចសុ កេស្សត្តេសុ ចន្ទជាតោ ហោតិ
 សទ្ធាធិមុតោ ចិត្តំ ទស្ស ស្វាទិដ្ឋិតិ ។

នេះសម្មាទិដ្ឋិ មានវិវាទ ៨ មានវិវាទៈ ៨ មានវិវាទ ៨ មាន
 កេស្សត្តៈ ៨ មានវិស្សយ ១២ ។

(១៧៩) សម្មាសង្កប្បៈ ។ បេ ។ សម្មាភិបាយ ។ បេ ។ សម្មា-
 កម្មន្តៈ ។ បេ ។ សម្មាណជីវៈ ។ បេ ។ សម្មាភិយាមៈ ។ បេ ។
 សម្មាសតិ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទ្ធាមញ្ញ

សម្មាសមាធិស្ស កាតមេ បញ្ច វិវេកា ។
 វិក្កម្ពនិវេកោ តទន្តិវិវេកោ សមុច្ឆេទិវេកោ បដិ-
 ប្បស្សន្តិវិវេកោ និស្សរណវិវេកោ វិក្កម្ពនិវេកោ
 ច និវរណានំ បឋមជ្ឈានំ ភាវយតោ តទន្តិវិវេកោ
 ច និដ្ឋិតតានំ និព្វេទភាគិយំ សមាធិ ភាវយតោ
 សមុច្ឆេទិវេកោ ច លោកុត្តរំ មយតាមិ មត្តិ ភាវ-
 យតោ បដិប្បស្សន្តិវិវេកោ ច ដលត្វាលោ និស្សរ-
 ណវិវេកោ ច និរោតោ និព្វានំ សម្មាសមាធិស្ស
 ឥមេ បញ្ច វិវេកា ។ ឥមេសុ បញ្ចសុ វិវេកោ
 សុ ទទ្ធជាតោ ហោតិ សន្ធានិមុត្តោ និត្តិ ចស្ស
 ស្វាទិដ្ឋិតំ ។

(១៨០) សម្មាសមាធិស្ស កាតមេ បញ្ច វិវេកា ។
 វិក្កម្ពនិវេកោ តទន្តិវេកោ សមុច្ឆេទិវេកោ បដិ-
 ប្បស្សន្តិវេកោ និស្សរណវិវេកោ ។ វិក្កម្ពនិវេកោ ច
 និវរណានំ បឋមជ្ឈានំ ភាវយតោ តទន្តិវេកោ
 ច និដ្ឋិតតានំ និព្វេទភាគិយំ សមាធិ ភាវយតោ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមញ្ញ

សម្មាសមាធិ មានវិវេក ៥ តើដូចម្តេច ។ វិក្កម្ពនិវេក ១ តទន្តិ-
 វិវេក ១ សមុច្ឆេទិវេក ១ បដិប្បស្សន្តិវេក ១ និស្សរណវិវេក ១ ។
 វិក្កម្ពនិវេក សម្រាប់បុគ្គល (កាលលរបដិ) ខ្ញុំនិវរណៈទាំងឡាយហើយ
 ចម្រើនខ្ញុំបឋមជ្ឈាន តទន្តិវេក សម្រាប់បុគ្គល (កាលលរបដិ) ខ្ញុំនិដ្ឋិតទាំង
 ឡាយ ហើយចម្រើនសមាធិ ដែលជាចំណែកនៃសេចក្តីទំលុះទំលាយ
 សមុច្ឆេទិវេក សម្រាប់បុគ្គល កាលចម្រើនមគ្គជាលោកុត្តរៈ ដែលដល់
 ខ្ញុំកាតសំពៅ បដិប្បស្សន្តិវេក មានក្នុងនិរោធិនដល និរោធិវេក
 គឺជាពិរាម និព្វាន នេះសម្មាសមាធិ មានវិវេក ៥ ។ បុគ្គលណា មាន
 ទន្ទៈកើតហើយ ជាអ្នកមានសម្មាបុសិបំ ក្នុងវិវេកទាំង ៥ នេះ ចិត្ត
 របស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាអធិដ្ឋានល្អហើយ ។

(១៨០) សម្មាសមាធិ មានវិវេកៈ ៥ តើដូចម្តេច ។ វិក្កម្ពនិវេកៈ ១
 តទន្តិវេកៈ ១ សមុច្ឆេទិវេកៈ ១ បដិប្បស្សន្តិវេកៈ ១ និស្សរណវិវេកៈ ១ ។
 វិក្កម្ពនិវេកៈ សម្រាប់បុគ្គល (កាលលរបដិ) ខ្ញុំនិវរណៈទាំងឡាយ
 ហើយចម្រើនបឋមជ្ឈាន តទន្តិវេកៈ សម្រាប់បុគ្គល (កាលលរបដិ)
 ខ្ញុំនិដ្ឋិតទាំងឡាយ ហើយចម្រើនសមាធិ ដែលជាចំណែក នៃសេចក្តី

បញ្ជីរដ្ឋ វិសេស

សម្បទ្រណវិកោ ១ លោកុត្តរំ ១យតាមី មត្តំ កាវ-
យតោ បដិច្ចស្សទ្ធិវិកោ ១ ដលត្តាលោ វិស្ស-
រណវិកោ ១ វិកោតា វិកោតំ សម្មាសមាធិស្ស
ឥមេ ចញ្ច វិកោតា ។ ឥមេសុ ចញ្ចសុ វិកោតេសុ
ធន្តជាតោ ហោតិ សទ្ធាធិបុត្តោ ចិត្តំ ចស្ស
ស្វាធិដ្ឋិតំ ។

[១៨១] សម្មាសមាធិស្ស កតមេ ចញ្ច វិកោ-
តា ។ វិក្ខុម្ពននិកោតា កន្ត្តនិកោតា សម្បទ្រណវិកោតា
បដិច្ចស្សទ្ធិវិកោតា វិស្សរណវិកោតា ។ វិក្ខុម្ពន-
និកោតា ១ វិស្សរណវិកោតា បដិច្ចស្សទ្ធិវិកោតា
កន្ត្តនិកោតា ១ វិកោតា វិកោតំ វិកោតា វិកោតំ វិកោតា វិកោតំ
កាវយតោ សម្បទ្រណវិកោតា ១ លោកុត្តរំ ១យ-
តាមី មត្តំ កាវយតោ បដិច្ចស្សទ្ធិវិកោតា ១ ដ-
លត្តាលោ វិស្សរណវិកោតា ១ អមតា ធាតុ(១)
សម្មាសមាធិស្ស ឥមេ ចញ្ច វិកោតា ។ ឥមេសុ
ចញ្ចសុ វិកោតេសុ ធន្តជាតោ ហោតិ សទ្ធាធិបុត្តោ
ចិត្តំ ចស្ស ស្វាធិដ្ឋិតំ ។

១ ១. វិកោតា វិកោតំ ។

បញ្ជីរដ្ឋ វិសេស

ចំលុះចំលាយ សមុច្ឆេទិកេសៈ សម្រាប់បុគ្គល កាលចម្រើនមគ្គជាវណកុ-
ក្កៈ ដែលដល់នូវការអស់ទៅ បដិច្ចស្សទ្ធិវិកេសៈ មានក្នុងខណៈវិនិច្ឆ័យ
វិស្សរណវិកេសៈ គឺជាវិកោត វិកោតា នេះសម្មាសមាធិ មានវិកេសៈ ៥ ។
បុគ្គលណា មានទុក្ខកើតហើយ ជាអ្នកមានសម្មាសមាធិ ក្នុងវិកេសៈ
ទាំង ៥ នេះ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្លោះជាអធិដ្ឋានល្អហើយ ។

[១៨២] សម្មាសមាធិ មានវិកោត ៥ គឺដូចម្តេច ។ វិក្ខុម្ពននិ-
កោត ១ កន្ត្តនិកោត ១ សម្បទ្រណវិកោត ១ បដិច្ចស្សទ្ធិវិកោត ១ វិស្ស-
រណវិកោត ១ ។ វិក្ខុម្ពននិកោត សម្រាប់បុគ្គល (កាលលះចង់) នូវ
និវរណៈទាំងឡាយ ហើយចម្រើននូវបឋមជ្ឈាន កន្ត្តនិកោត សម្រាប់
បុគ្គល (កាលលះចង់) នូវទិដ្ឋិទាំងឡាយ ហើយចម្រើនសមាធិ ដែលជា
ចំណែកវិនិច្ឆ័យចំលុះចំលាយ សមុច្ឆេទិកេសៈ សម្រាប់បុគ្គលកាល
ចម្រើនមគ្គជាវណកុក្កៈ ដែលដល់នូវការអស់ទៅ បដិច្ចស្សទ្ធិវិកោត
មានក្នុងខណៈវិនិច្ឆ័យ វិស្សរណវិកោត គឺជាវិកោត វិកោតា នេះ សម្មា-
សមាធិ មានវិកោត ៥ ។ បុគ្គលណា មានទុក្ខកើតហើយ ជាអ្នក
មានសម្មាសមាធិ ក្នុងវិកោតទាំង ៥ នេះ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ
ឈ្លោះជាអធិដ្ឋានល្អហើយ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទ្ធាចារ្យ

(១៨២) សម្មាសមាធិស្ស កខេ បញ្ច កេស្សុ-
 ក្កា វិក្ខុម្ពនកេស្សុក្កោ កធន្តកេស្សុក្កោ សមុច្ឆេនកេ-
 ស្សុក្កោ បដិប្បស្សន្តិកេស្សុក្កោ ធិស្សវណកេស្សុក្កោ
 វិក្ខុម្ពនកេស្សុក្កោ ច ធិវណាធិ បឋមជ្ឈិកាធិ កាវ-
 យតោ កធន្តកេស្សុក្កោ ច ធិធិកតាធិ ធិព្វេនភាតិ-
 យំ សមាធិ កាវយតោ សមុច្ឆេនកេស្សុក្កោ ច
 លោក្កត្តំ ឧយតាមី មត្តំ កាវយតោ បដិប្ប-
 ស្សន្តិកេស្សុក្កោ ច ធនត្តុណោ ធិស្សវណកេស្សុ-
 ក្កោ ច ធិរោធា ធិព្វាធិ សម្មាសមាធិស្ស កខេ
 បញ្ច កេស្សុក្កា កខេសុ បញ្ចសុ កេស្សុក្កុសុ
 ធន្តជាតោ ហោតិ សទ្ធាធិមុត្តោ ធិត្តំ ចស្ស ស្វា-
 ធិជ្ជតិ ។

សម្មាសមាធិស្ស កខេ បញ្ច វិវេកា បញ្ច
 វិវេកា បញ្ច ធិរោធា បញ្ច កេស្សុក្កា ទ្វាធន
 ធិស្សយា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាចារ្យ

(១៨២) សម្មាសមាធិ មានកេស្សុក្កៈ ៥ តើដូចម្តេច ។ វិក្ខុម្ព-
 នកេស្សុក្កៈ ១ កធន្តកេស្សុក្កៈ ១ សមុច្ឆេនកេស្សុក្កៈ ១ បដិប្បស្សន្តិ-
 កេស្សុក្កៈ ១ ធិស្សវណកេស្សុក្កៈ ១ ។ ឯវិក្ខុម្ពនកេស្សុក្កៈ សម្រាប់បុគ្គល
 (កាលលះបង់) ខ្ញុំនិវរណៈ ហើយចម្រើនបឋមជ្ឈាន កធន្តកេស្សុក្កៈ
 សម្រាប់បុគ្គល (កាលលះបង់) ខ្ញុំចិដ្ឋិ ហើយចម្រើនសមាធិ ដែល
 ដាច់វិណាគវនសេចក្តីចំលុះចំលាយ សមុច្ឆេនកេស្សុក្កៈ សម្រាប់បុគ្គល
 កាលចម្រើនមគ្គជាលោក្កត្តៈ ដែលដល់ខ្ញុំការអស់ទៅ បដិប្បស្សន្តិកេ-
 ស្សុក្កៈ មានក្នុងរណវនដល ធិរោធាកេស្សុក្កៈ ធិជាធិរោធា ធិព្វាន
 នេះ សម្មាសមាធិ មានកេស្សុក្កៈ ៥ ។ បុគ្គលណា មានទន្ទុកើត
 ហើយ ជាអ្នកមានសទ្ធាចុះសិប ក្នុងកេស្សុក្កៈចាំ ៥ នេះ ចិត្តរបស់
 បុគ្គលនោះ ឈ្លោះថាអធិជាតិល្អហើយ ។

នេះ សម្មាសមាធិ មានវិវេក ៥ មានវិវេកៈ ៥ មានធិរោធា ៥
 មានកេស្សុក្កៈ ៥ មានធិស្សីយ ១២ ។

(១៨៣) សេយ្យជាប់ ភិក្ខុវេ យេ កោចិ
 ពលករណីយា^(១) កម្មន្តា ករិយន្តិ សព្វេ តេ
 ចមរិ វិស្សាយ ចមរិយំ បតិដ្ឋាយ វិវាទេត
 ពលករណីយា កម្មន្តា ករិយន្តិ វិវាទេ ទោ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលំ វិស្សាយ សីលេ បតិដ្ឋាយ
 សត្ត ពោជ្ឈន្តំ កាវេតិ សត្ត ពោជ្ឈន្តំ ពហុលី-
 ករោតិ ។ បេ ។ សត្ត ពោជ្ឈន្តំ កាវេន្តា សត្ត
 ពោជ្ឈន្តំ ពហុលីករោន្តា វុឡី វុឡី វេបុលំ
 ចាបុណាតិ ធម្មេសុ ។ បេ ។ បញ្ច ពលានិ កាវេតិ
 ចញ្ច ពលានិ ពហុលីករោតិ ។ បេ ។ ចញ្ច
 ពលានិ កាវេន្តា ចញ្ច ពលានិ ពហុលីករោន្តា
 វុឡី វុឡី វេបុលំ ចាបុណាតិ ធម្មេសុ ។ បេ ។ ចញ្ច-
 ត្រិយានិ កាវេតិ ចញ្ចត្រិយានិ ពហុលីករោតិ ។ បេ ។

១. ពហុលីករណីយា ។

(១៨៣) ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ ការិវាចាំនិទ្ធាយ ណាមួយ ដែល
 ត្រូវធ្វើដោយកំច្បាំង ការិវាចាំនិទ្ធាយ ចុក្កលលុវេតសាស្រ័យវៃនដិ
 លយលីវៃនដិ ទើបធ្វើបាន ការិវាចាំនិទ្ធាយ ដែលត្រូវធ្វើដោយ
 កំច្បាំងខ្លះ ចុក្កលវៃនដិ យ៉ាងនេះ មានទេបមាដូចម្តេចមិញ ម្ចាស់
 ភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ មានទេមេយ្យដូច ភិក្ខុលុវេតសាស្រ័យសីល ចាំនិទ្ធា
 ក្នុងសីលហើយ ទើបចម្រើនខ្លះពោជ្ឈន្តចាំនិ វេ ធ្វើឱ្យច្រើន ខ្លះពោជ្ឈន្ត
 ចាំនិ វេ បាន ។ បេ ។ ភិក្ខុកាលចម្រើនខ្លះពោជ្ឈន្តចាំនិ វេ កាលធ្វើឱ្យ
 ច្រើន ខ្លះពោជ្ឈន្តចាំនិ វេ វែមនដល់ខ្លះការចម្រើន លូកលាស់ ចំទូលាយ
 ក្នុងនមិចាំនិទ្ធាយ ។ បេ ។ ភិក្ខុចម្រើន ខ្លះពលៈ ៥ ធ្វើឱ្យច្រើនខ្លះពលៈ
 ៥ ។ បេ ។ ភិក្ខុកាលចម្រើន ខ្លះពលៈ ៥ កាលធ្វើឱ្យច្រើនខ្លះពលៈ ៥
 វែមនដល់ខ្លះការចម្រើន លូកលាស់ ចំទូលាយ ក្នុងនមិចាំនិទ្ធាយ
 ។ បេ ។ ភិក្ខុចម្រើនខ្លះផ្ទៀង ៥ ធ្វើឱ្យច្រើន ខ្លះផ្ទៀង ៥ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសន្ធិតាមន្តោ

សេយ្យដាច់ ភិក្ខុវេ យេ កោតិ វីជកាមក្កត-
 កាមា វុឡី វុឡី វេបុល្លំ អាបដ្ឋន្តិ សទ្ធ តេ
 បវរិ និស្សាយ បវរិយំ បតិដ្ឋាយ ឯវេមេតេ វីជ-
 កាមក្កតកាមា វុឡី វុឡី វេបុល្លំ អាបដ្ឋន្តិ ឯវ-
 មេវ ទោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលំ និស្សាយ សីលេ
 បតិដ្ឋាយ បញ្ចុទ្ធិយានិ កាវេន្តោ បញ្ចុទ្ធិយានិ
 ពហុលីកាវេន្តោ វុឡី វុឡី វេបុល្លំ ចាបុណាតិ
 ធម្មេសុ ។

[១៨២] កថញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីលំ និស្សា-
 យ សីលេ បតិដ្ឋាយ បញ្ចុទ្ធិយានិ កាវេន្តោ បញ្ចុ-
 ទ្ធិយានិ ពហុលីកាវេន្តោ វុឡី វុឡី វេបុល្លំ
 ចាបុណាតិ ធម្មេសុ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សន្ធិទ្ធិ-
 យំ កាវេតិ វិវេកានិស្សិតំ និរោធិស្សិតំ វេស្ស-
 ក្កបរិណាមី វិរិយទ្រិយំ កាវេតិ ។ មេ ។ សត្តទ្រិយំ
 កាវេតិ សមាធិទ្រិយំ កាវេតិ បញ្ចុទ្ធិយំ កាវេតិ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសន្ធិតាមន្ត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពីជនជាមិត្តភក្តិភាមិ ឯណាមួយ ពីជនជាមិត្តភក្តិភាមិ
 ទាំងអស់នោះ តែងតែស្រៀមស្រួលដើម្បី កាំងនៅលើផែនដី ទើបដល់នូវ
 ការចម្រើន លូតលាស់ ធំទូលាយបាន ពីជនជាមិត្តភក្តិភាមិខ្លះ តែង
 ដល់នូវការចម្រើន លូតលាស់ ធំទូលាយ ដោយហេតុយ៉ាងនេះ មាន
 ទេវតាដូចម្តេចមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានទេវតាមជ្រួច ភិក្ខុកាល
 តាស្រ័យសីល កាំងនៅក្នុងសីល ហើយចម្រើន នូវផ្ទៃយ ៥
 ហើយធ្វើទ្រព្យច្រើន នូវផ្ទៃយ ៥ ទើបដល់នូវការចម្រើន លូតលាស់
 ធំទូលាយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយបាន ។

[១៨២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភិក្ខុកាលតាស្រ័យសីល កាំងនៅក្នុង
 សីល ហើយចម្រើននូវផ្ទៃយ ៥ ហើយធ្វើទ្រព្យច្រើន នូវផ្ទៃយ ៥ ទើប
 ដល់នូវការចម្រើន លូតលាស់ ធំទូលាយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយបាន តើដូច
 ម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ចម្រើនសន្ធិទ្រិយ
 ដែលតាស្រ័យវិវេក តាស្រ័យនិរោធិ ចម្រើនទៅដើម្បីលះ ចម្រើនវិរិយ-
 ទ្រិយ ។ មេ ។ ចម្រើនសត្តទ្រិយ ចម្រើនសមាធិទ្រិយ ចម្រើនបញ្ចុទ្ធិទ្រិយ

បញ្ញត្តិ វិជ្ជាគត

វិវេកនិស្សិតំ វិភកនិស្សិតំ និរោធនិស្សិតំ វេស្សត្តប-
វិណាមី សន្តិទ្រ្ទិយស្ស បញ្ច វិវេកា បញ្ច វិភកា បញ្ច
និរោធា បញ្ច វេស្សត្តា ប្ធានស និស្សយា ។ បេ ។
វិវេយទ្រ្ទិយស្ស ។ បេ ។ សតិទ្រ្ទិយស្ស ។ បេ ។ សមា-
និទ្រ្ទិយស្ស បញ្ច វិវេកា បញ្ច វិភកា
បញ្ច និរោធា បញ្ច វេស្សត្តា ប្ធានស និស្សយា ។

(១៨៨) សន្តិទ្រ្ទិយស្ស កាតមេ បញ្ច វិវេកា
វិក្កុទ្ធនវិវេកា ភទន្តវិវេកា សមុច្ឆេទវិវេកា ប-
ដិច្ចស្សន្តិវិវេកា និស្សរណវិវេកា វិក្កុទ្ធនវិវេកា
ច និវរណានំ បឋមជ្ឈានំ ការយោ ភទន្តវិវេកា
ច និដ្ឋិតានំ និព្វេនភាគិយំ សមាទី ការយោ
សមុច្ឆេទវិវេកា ច លោកុត្តរំ ទយកាមី មក្កិ
ការយោ បដិច្ចស្សន្តិវិវេកា ថ ផលត្ថាលោ

បញ្ញត្តិ វិជ្ជាគត

ដែលកស្រីយវិវេក កស្រីយវិភកៈ កស្រីយនិរោធ បញ្ច វេស្សត្តប-
លេ ។ សន្តិទ្រ្ទិយ មានវិវេក ថ មានវិភកៈ ថ មាននិរោធ ថ មាន
វេស្សត្តៈ ថ មាននិស្សយ ទេ ។ បេ ។ វិវេយទ្រ្ទិយ ។ បេ ។ សតិទ្រ្ទិយ
។ បេ ។ សមាទិទ្រ្ទិយ ។ បេ ។ បញ្ច វិវេកា បញ្ច វិភកៈ
ថ មាននិរោធ ថ មានវេស្សត្តៈ ថ មាននិស្សយ ទេ ។

(១៨៩) សន្តិទ្រ្ទិយ មានវិវេក ថ គេដូចម្តេច ។ វិក្កុទ្ធនវិវេក ច
ភទន្តវិវេក ច សមុច្ឆេទវិវេក ច បដិច្ចស្សន្តិវិវេក ច និស្សរណវិវេក ច ។
ឯវិក្កុទ្ធនវិវេក សម្រាប់បុគ្គល (កាលលេបេនី) ខ្ញុំនិវរណៈ ចាំឡើយ
ហើយចម្រើនបឋមជ្ឈាន ភទន្តវិវេក សម្រាប់បុគ្គល (កាលលេបេនី)
ខ្ញុំនិដ្ឋិតានំ ចាំឡើយ ហើយចម្រើនសមាទិ ដែលជាចំណែកនៃសេចក្តីទំលុះ
នំហោយ សមុច្ឆេទវិវេក សម្រាប់បុគ្គល កាលចម្រើនមគ្គជាលោកុត្តរៈ
ដែលផលខ្ញុំការកសាង បដិច្ចស្សន្តិវិវេក មានក្តីទំលុះផល

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពុទ្ធាមគ្គ

និស្សរណវិវេកោ ច និរោធា 'និព្វានំ សន្និទ្ធិ-
 យស្ស ឥទេ បញ្ច វិវេកា ឥទេសុ បញ្ចសុ វិវេ-
 កេសុ ចទ្ធជារោ ហោតិ សទ្ធានិម្មត្តោ ចិត្តំ
 ចស្ស ស្វាធិដ្ឋិតំ ។ សន្និទ្ធិយស្ស ឥទេ បញ្ច
 វិវេកា បញ្ច វិរាតា បញ្ច និរោធា បញ្ច វេ-
 ស្សត្តា គ្វានស និស្សយា វិរិយទ្រិយស្ស ។ បេ ។
 សតិទ្រិយស្ស ។ បេ ។ សមាធិទ្រិយស្ស ។ បេ ។

បញ្ញិទ្រិយស្ស កតទេ បញ្ច វិវេកា វិក្កម្ពនិ-
 វេកោ តនន្តវិវេកោ សមុទ្ធនវិវេកោ បដិប្បស្សន្តិ-
 វិវេកោ និស្សរណវិវេកោ ។ បេ ។ បញ្ញិទ្រិយស្ស
 ឥទេ បញ្ច វិវេកា បញ្ច វិរាតា បញ្ច និរោធា
 បញ្ច វេស្សត្តា គ្វានស និស្សយាតិ ។

វិវេកាច និម្មិត ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពុទ្ធាមគ្គ

និស្សរណវិវេកំ ភិជានិរោធិ និព្វាន នេះ សន្និទ្ធិយ មានវិវេក ៥ ។
 បុគ្គលណា មានទទ្ធុ កើតហើយ ជាអ្នកមានសច្ចាប្បសិបំ ក្នុងវិវេក
 ទាំង ៥ នេះ ចិត្តរបស់បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាអធិដ្ឋានល្អហើយ ។ នេះ
 សន្និទ្ធិយ មានវិវេក ៥ មានវិរាតៈ ៥ មាននិរោធិ ៥ មានវេស្សត្តៈ
 ៥ មាននិស្ស័យ ១២ ។ វិរិយទ្រិយ ។ បេ ។ សតិទ្រិយ ។ បេ ។
 សមាធិទ្រិយ ។ បេ ។

បញ្ញិទ្រិយ មានវិវេក ៥ ធ្វើដូចម្តេច ។ វិក្កម្ពនិវេក ១ កន្លង-
 វិវេក ១ សមុទ្ធនវិវេក ១ បដិប្បស្សន្តិវិវេក ១ និស្សរណវិវេក ១
 ។ បេ ។ នេះ បញ្ញិទ្រិយ មានវិវេក ៥ មានវិរាតៈ ៥ មាននិរោធិ ៥
 មាននិស្ស័យ ១២ ។

ចប់ វិវេកាច ។

បញ្ហាវិគ្គ បរិយាកថា

(១៨៦) ចរិយាតិ អដ្ឋ ចរិយាយោ នរិយាបថ-
ចរិយា អាយតនចរិយា សតិចរិយា សមាធិចរិយា
ញាណចរិយា មគ្គចរិយា មគ្គិចរិយា លោកត្ថចរិយា ។
នរិយាបថចរិយាតិ ចត្វសុ នរិយាបថេសុ ។
អាយតនចរិយាតិ ចសុ អដ្ឋត្ថិកតាណាវេសុ អាយ-
តនេសុ ។ សតិចរិយាតិ ចត្វសុ សតិប្បដ្ឋានេសុ ។
សមាធិចរិយាតិ ចត្វសុ ឈានេសុ ។ ញាណចរិ-
យាតិ ចត្វសុ អរិយសច្ចេសុ ។ មគ្គចរិយាតិ ចត្វសុ
អរិយមគ្គេសុ ។ មគ្គិចរិយាតិ ចត្វសុ សាមញ្ញដ-
លេសុ ។ លោកត្ថចរិយាតិ តថាគតេសុ អរហន្តេសុ
សម្មាសម្ពុទ្ធសុ ឃនេសោ(១) ចន្ទកតុទ្ធសុ ឃ-
នេសោ(២) សារិកេសុ ។

១. ឃ. ចរិយេ ។

បញ្ហាវិគ្គ បរិយាកថា

(១៨៦) ពាក្យថា ចរិយា បុគ្គលចរិយា ៨ តិ នរិយាបថ-
ចរិយា ។ អាយតនចរិយា ។ សតិចរិយា ។ សមាធិចរិយា ។ ញាណ-
ចរិយា ។ មគ្គចរិយា ។ មគ្គិចរិយា ។ លោកត្ថចរិយា ។ ។
ការប្រព្រឹត្តិ ក្នុងនរិយាបថ តាំង ៤ ឈ្មោះថា នរិយាបថចរិយា ។
ការប្រព្រឹត្តិ ក្នុងអាយតនៈ ៦ តាំងខាងក្នុងនិងខាងក្រៅ ឈ្មោះថា
អាយតនចរិយា ។ ការប្រព្រឹត្តិ ក្នុងសតិប្បដ្ឋាន ៤ ឈ្មោះថា
សតិចរិយា ។ ការប្រព្រឹត្តិ ក្នុងឈាន ៤ ឈ្មោះថា សមាធិ-
ចរិយា ។ ការប្រព្រឹត្តិ ក្នុងអរិយសច្ច ៤ ឈ្មោះថា ញាណចរិយា ។
ការប្រព្រឹត្តិ ក្នុងអរិយមគ្គ ៤ ឈ្មោះថា មគ្គចរិយា ។ ការប្រព្រឹត្តិក្នុង
សាមញ្ញដល ៤ ឈ្មោះថា មគ្គិចរិយា ។ ការប្រព្រឹត្តិក្នុងព្រះតថាគត
អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធតាំងច្បាយ ក្នុងព្រះចរិតកត្ត ដោយចំណែកខ្លះ
ក្នុងសារិកតាំងច្បាយ ដោយចំណែកខ្លះ ឈ្មោះថា លោកត្ថចរិយា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសន្ធិវគ្គោ

ឯភិយាបថចរិយា ច បណិធិសម្មន្នាទំ ភាយភទចរិយា
ច ឥន្ទ្រិយេសុ កុត្តន្នារាទំ សតិចរិយា ច អប្ប-
មាធិហារិទំ សមាធិចរិយា ច អន្តិចិត្តមនុស្សន្នាទំ
ញាណចរិយា ច ពុទ្ធិសម្មន្នាទំ មត្តចរិយា ច
សម្មាបដិមន្នាទំ បត្តិចរិយា ច អធិកតដណិ
លោកកុចរិយា ច ភថាកតាទំ អរហន្តាទំ សម្មា-
សម្ពុត្តាទំ បទេសោ បទ្វេកកុត្តាទំ បទេសោ
សាវកាទំ ឥមា អដ្ឋ ចរិយាយោ ។

[១៤៧] អបរាមិ អដ្ឋ ចរិយាយោ អនិម្មទ្ធន្តោ
សន្ធាយ ចរតិ បក្កណ្ណានោ វិរិយេន ចរតិ ទ-
បដ្ឋាបេន្តោ សតិយា ចរតិ អវិក្ខេបំ ការោន្តោ
សមាធិតា ចរតិ បដាទន្តោ បញ្ញាយ ចរតិ
វិជានន្តោ វិញ្ញាណេន ចរតិ វិវិ បដិមន្តោ
វិសេសមនិកច្ឆតិវិ វិសេសចរិយាយ ចរតិ វិវិ
បដិមន្តស្ស កុសលា ធម្មា អាយាបេន្តិវិ ភាយ-
ភទចរិយាយ ចរតិ ឥមា អដ្ឋ ចរិយាយោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសន្ធិវគ្គោ

ឯភិយាបថចរិយា សម្រាប់បុគ្គលអ្នកចរិយាវិជ្ជាដោយបណិធិ (ការប្រាថ្នា)
ភាយភទចរិយា សម្រាប់បុគ្គលអ្នកមានទ្វារគ្រប់គ្រង ក្នុងឥន្ទ្រិយ៍ទាំង
ឡាយ សតិចរិយា សម្រាប់បុគ្គលអ្នកមានកិរិយាដោយមិនប្រមាទ
សមាធិចរិយា សម្រាប់បុគ្គលអ្នកប្រកបក្នុងអធិចិត្ត ញាណចរិយា
សម្រាប់បុគ្គលអ្នកចរិយាវិជ្ជាដោយប្រាថ្នា មត្តចរិយា សម្រាប់បុគ្គល
អ្នកប្រតិបត្តិក្រៅ បត្តិចរិយា សម្រាប់បុគ្គលអ្នកបានសម្រេចដល់ហើយ
លោកកុចរិយា សម្រាប់ព្រះភវគម្ភ អរហន្តសម្មាសម្ពុត្តទាំងឡាយ
សម្រាប់ព្រះចេត្តកុទ្ធាទាំងឡាយ ដោយចំណែកខ្លះ សម្រាប់សាវក
ទាំងឡាយ ដោយចំណែកខ្លះ នេះចរិយា ៨ ។

[១៤៧] ចរិយា មាន ៨ វិទ្ធាទៀត គឺ បុគ្គលកាលវ្យាសិប្ប
ប្រព្រឹត្តដោយសទ្ធា ១ កាលដឹង ប្រព្រឹត្តដោយព្យាយាម ១ កាលប្រុស
ប្រព្រឹត្តដោយសតិ ១ កាលធ្វើនូវការមិនរាយមាយ ប្រព្រឹត្តដោយ
សមាធិ ១ កាលដឹង ប្រព្រឹត្តដោយបញ្ញា ១ កាលដឹងច្បាស់ ប្រព្រឹត្ត
ដោយវិញ្ញាណ ១ ប្រព្រឹត្តដោយវិសេសចរិយា ព្រោះគិតថា បុគ្គល
ប្រតិបត្តិយ៉ាងនេះ វាមិនបានទូទុណវិសេស ១ ប្រព្រឹត្តដោយភាយ-
ភទចរិយា ព្រោះគិតថា កុសលធម៌ទាំងឡាយ តែងចម្រើនដល់
បុគ្គល អ្នកប្រតិបត្តិយ៉ាងនេះ ១ នេះ ចរិយាទាំង ៨ ។

បញ្ជីឈ្មោះ បរិយាកាស

(១៨៨) អំបកមី អដ្ឋ ចរិយាយោ នស្សនច-
 រិយា ច សម្មាទិដ្ឋិយា អភិរោចនចរិយា ច សម្មា-
 សង្កម្ពស្ស បរិក្ខេបចរិយា ច សម្មាភិចារយ សមុ-
 ដ្ឋានចរិយា ច សម្មាកម្មន្តស្ស រោគាចចរិយា ច
 សម្មាអាជីវស្ស បក្ខេបចរិយា ច សម្មាភិយាមស្ស
 ឧបដ្ឋានចរិយា ច សម្មាសតិយា អវិក្ខេបចរិយា ច
 សម្មាសមាទិស្ស ឥមា អដ្ឋ ចរិយាយោតិ ។

បរិយាកាស ទំនៀម ។

បញ្ជីឈ្មោះ បរិយាកាស

(១៨៨) ចរិយា មាន ៨ ដទៃទៀត គឺ ទស្សនចរិយា នៃ
 សម្មាទិដ្ឋិ ១ អភិរោចនចរិយា នៃសម្មាសង្កម្ពៈ ១ បរិក្ខេបចរិយា នៃ
 សម្មាភិចារ ១ សមុដ្ឋានចរិយា នៃសម្មាកម្មន្តៈ ១ រោគាចចរិយា នៃ
 សម្មាអាជីវៈ ១ បក្ខេបចរិយា នៃសម្មាភិយាមៈ ១ ឧបដ្ឋានចរិយា នៃ
 សម្មាសតិ ១ អវិក្ខេបចរិយា នៃសម្មាសមាទិ ១ នេះ ចរិយា ៨ ។

ចប់ បរិយាកាស ។

បញ្ជាវិគ្គ បាដិហារិយកថា

(១៨៧) តីណិមាធិ ភិក្ខុវេ តាដិហារិយាធិ
កតតាធិ តីណិ ឥទ្ធិប្បាដិហារិយេ អាទេសនាបាដិ-
ហារិយេ អនុសាសនីបាដិហារិយេ ។

(១៨៨) កតតមញ្ច ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិប្បាដិហារិយេ ឥធិ
ភិក្ខុវេ ឯកាទ្វា អាទេករិយាធិ ឥទ្ធិវិជិ បច្ចុទុកោតិ
ឯកោមិ ហុត្វា ពហុតា ហោតិ ពហុតាមិ
ហុត្វា ឯកោ ហោតិ អាវិហារិ តិរោការិ ។ បេ ។
យាវ ព្រហ្មលោកាមិ កាយេន វសិ វត្តតិ ឥធិ
វុទ្ធតិ ភិក្ខុវេ ឥទ្ធិប្បាដិហារិយេ ។

(១៨៩) កតតមញ្ច ភិក្ខុវេ អាទេសនាបាដិហារិ-
យេ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកាទ្វា ធិមិទ្ធតេន អាទិសតិ
ឯវម្បិ តេ មទោ ឥត្តម្បិ តេ មទោ ឥតិមិ តេ
ចិត្តន្តិ សោ ពហុក្កេមិ អាទិសតិ តថេវ តិ ហោតិ

បញ្ជាវិគ្គ បាដិហារិយកថា

(១៨៧) ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បាដិហារ្យ នេះ មាន ៣ ។
បាដិហារ្យ ៣ ឥទ្ធិប្បាដិហារ្យ ១ កាទេសនាបាដិហារ្យ ១
អនុសាសនីបាដិហារ្យ ១ ។

(១៨៨) ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥទ្ធិប្បាដិហារ្យ តើដូចម្តេច ខ្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលត្នកមួយ ក្នុងលោកនេះ សំដែងឲ្យច្រឡំបានច្រើន
ប្រការ គឺមនុស្សម្នាក់ ធ្វើឲ្យទៅជាច្រើននាក់ក៏បាន មនុស្សច្រើន
នាក់ ធ្វើឲ្យទៅជាម្នាក់ក៏បាន ដើរចំលុះទៅកាន់ទីលាន ទីទាត់ក្រៅ
។ បេ ។ ញ៉ាំងអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅទាំងភាយ រហូតដល់ព្រហ្មលោក
ក៏បាន ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ ហៅថា ឥទ្ធិប្បាដិហារ្យ ។

(១៨៩) ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាទេសនាបាដិហារ្យ តើដូចម្តេច ខ្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលត្នកមួយ ក្នុងលោកនេះ ទាយដោយធិមិត្តថា
មនោរបស់អ្នក ហ្នឹងនេះនេះ មនោរបស់អ្នក មានប្រការដូច្នោះនេះ ចិត្តរបស់
អ្នកដូច្នោះនេះ ចើបុគ្គលនោះទាយឲ្យច្រើន ការទាយនោះ ក៏នៅតែយ៉ាង

បញ្ញវន្ត ពាណិជ្ជករ

លោ អញ្ញជា សឧ ចន ភិក្ខុវេ ឯកាទ្វា ឧ
 ហោ ហោ ធិមិត្តន អាទិសតិ អថ ច ហោ
 មនុស្សនំ វា អមនុស្សនំ វា ទេវានំ វា សន្និ
 សុត្វា អាទិសតិ ឯវម្បិ តេ មលោ ឥត្តម្បិ តេ
 មលោ ឥតិថិ តេ ចិត្តន្នំ សោ ពហុញ្ញេថិ អាទិស-
 តិ តថេវ តំ ហោតិ លោ អញ្ញជា សឧ ចន
 ភិក្ខុវេ ឯកាទ្វា ឧ ហោ ហោ ធិមិត្តន អាទិសតិ
 ធិម មនុស្សនំ វា អមនុស្សនំ វា ទេវានំ វា
 សន្និ សុត្វា អាទិសតិ អថ ច ហោ វិតក្កយតោ
 វិទារយតោ វិតក្កវិទារសន្និ សុត្វា អាទិសតិ ឯ-
 វម្បិ តេ មលោ ឥត្តម្បិ តេ មលោ ឥតិថិ តេ
 ចិត្តន្នំ សោ ពហុញ្ញេថិ អាទិសតិ តថេវ តំ
 ហោតិ លោ អញ្ញជា សឧ ចន ភិក្ខុវេ ឯកាទ្វា ឧ
 ហោ ហោ ធិមិត្តន អាទិសតិ ធិម មនុស្សនំ វា
 អមនុស្សនំ វា ទេវានំ វា សន្និ សុត្វា អាទិសតិ

បញ្ញវន្ត ពាណិជ្ជករ

នោះដដែល គ្មានវិបាកទេ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ មួយទៀត បុគ្គលពួកមួយ
 ក្នុងលោកនេះ មិនទាយដោយនិមិត្តទេ គ្រាន់តែពូសម្លូងមនុស្ស ឬអមនុ-
 ស្ស ឬទេវតាហើយ ក៏ទាយថា មនោរបស់អ្នក យ៉ាងនេះនេះ មនោ
 របស់អ្នក មានប្រការដូច្នេះនេះ ចិត្តរបស់អ្នក ដូច្នេះនេះ បើទុកជាបុគ្គល
 នោះទាយឱ្យច្រើន ការទាយនោះ ក៏នៅតែយ៉ាងនោះដដែល គ្មានវិបាក
 ទេ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ មួយទៀត បុគ្គលពួកមួយ ក្នុងលោកនេះ មិន
 ទាយដោយនិមិត្តទេ ចាំមិនបានពូសម្លូងមនុស្ស ឬអមនុស្ស ឬទេវតា
 ហើយទាយទេ តែបានពូសម្លូងនៃការគ្រិះរិះ ឬការពិចារណា របស់បុគ្គល
 កំពុងគ្រិះរិះ ឬកំពុងពិចារណាហើយ ក៏ទាយថា មនោរបស់អ្នកយ៉ាងនេះនេះ
 មនោរបស់អ្នកមានប្រការដូច្នេះនេះ ចិត្តរបស់អ្នកដូច្នេះនេះ ប្រសិនបើបុគ្គល
 នោះទាយឱ្យច្រើន ការទាយនោះ ក៏នៅតែយ៉ាងនោះដដែល គ្មានវិបាកទេ
 ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ មួយទៀត បុគ្គលពួកមួយ ក្នុងលោកនេះ មិន
 ទាយដោយនិមិត្តទេ មិនពូសម្លូងមនុស្ស ឬអមនុស្ស ឬទេវតា ហើយ

សុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពុទ្ធសុត្តនិកាយ

ន វិតក្កយតោ វិហារយតោ វិតក្កវិហារសង្កំ សុត្តា
 អាទិសតិ អបិ ច ទោ អវិតក្កំ អវិហារំ សមាជី
 សមាបច្ឆស្ស ទេតសា ទេតោ បរិច្ច បដាបាតិ
 យថា ឥមស្ស ភោតោ ឧទោសង្ការា បណិហិតា
 តថា ឥមស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អមុន្នាម(១)
 វិតក្កំ វិតក្កេស្សតីតិ សោ តហុក្ខេបិ អាទិសតិ
 តថេវ តំ ហោតិ នោ អញ្ញាថា ឥទំ វុច្ចតិ
 ភិក្ខុវេ អាទេសនាបាដិហារិយំ ។

(១៧២) កាតមញ្ច ភិក្ខុវេ អនុសាសនីបាដិ-
 ហារិយំ ឥទ បទ ភិក្ខុវេ ឯកោប្រោ ឯវិ អនុសាសតិ
 ឯវិ វិតក្កេន មា ឯវិ វិតក្កយិត្ត ឯវិ ឧទសិ-
 កាកោដ មា ឯវិ ឧទសាការិត្ត ឥទំ បដហាដ
 ឥទំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារថាតិ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
 អនុសាសនីបាដិហារិយំ ឥមាជិ ទោ ភិក្ខុវេ តិណិ
 បាដិហារិយាជិ ។

១ ៖ អមុនំ ធម៌ ។

សុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពុទ្ធសុត្តនិកាយ

បាយទេ មិនពួសម្បូរនៃការគ្រិះរិះ ឬការពិចារណា របស់បុគ្គលកំពុង
 គ្រិះរិះ ឬពិចារណាហើយបាយទេ គ្រាន់តែកំណត់ដំរីដោយចិត្ត ខ្លីចិត្ត
 របស់បុគ្គល ដែលចូលភាវសមាជិ មិនមានវិភក្តៈ មិនមានវិចារៈថា
 មនោសត្ថវៈព័ន្ធាយ ដែលលោកដឹងច្រើននេះ បានគាំទ្រហើយ
 ដោយប្រការណា លោកដឹងច្រើននោះ នឹងគ្រិះរិះខ្លីវិភក្តៈ បែបនេះ ក្នុង
 លំដាប់នៃចិត្តនេះ ដោយប្រការនោះ បើបុគ្គលនោះ ទាយឱ្យច្រើន
 ការទាយនោះ គឺនៅតែយ៉ាងនោះដដែល គ្មានប្រកាទេ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ព័ន្ធាយ នេះ ហៅថា អាទេសនាបាដិហារិយ ។

(១៧២) ម្ចាស់ភិក្ខុព័ន្ធាយ អនុសាសនីបាដិហារិយ តើដូចម្តេច
 ម្ចាស់ភិក្ខុព័ន្ធាយ បុគ្គលណាមួយ ក្នុងលោកនេះ តែងប្រៀនប្រដៅ
 យ៉ាងនេះថា អ្នកព័ន្ធាយ ឬគ្រិះរិះយ៉ាងនេះចុះ កុំគ្រិះរិះយ៉ាងនេះឡើយ
 ឬធ្វើទុកក្នុងចិត្តយ៉ាងនេះចុះ កុំធ្វើទុកក្នុងចិត្តយ៉ាងនេះឡើយ ឬលះបង់
 អំពើនេះ ឬចូលឈាននេះទៅ ម្ចាស់ភិក្ខុព័ន្ធាយ នេះហៅថា អនុសា-
 សនាសនីបាដិហារិយ ម្ចាស់ភិក្ខុព័ន្ធាយ នេះឯង បាដិហារិយ យ៉ាង ។

បញ្ជីរដ្ឋ ពាណិជ្ជកម្ម

(១៧៣) ទេក្ខុឌ្ឍី ឥន្ទ្រតិក ឥន្ទ្រ កាមរដ្ឋ ច-
 ដិហាតិក ចាដិហារិយំ យេ តេន ទេក្ខុឌ្ឍិ
 សមញ្ញាគតា សទ្យ តេ វិសុទ្ធិចិត្តា អចារិស-
 សង្កម្ពុតិ អាទេសនាចាដិហារិយំ តំ ទោ បទ
 ទេក្ខុឌ្ឍី ឃី អាសេវិតត្វំ ឃី កាវេតត្វំ ឃី ពហុ-
 លីកាតត្វំ ឃី កទទុទុដ្ឋតាសតិ ឧបដ្ឋាបេតត្វាតិ
 អទុសាសនីចាដិហារិយំ អព្យាចារោ ឥន្ទ្រតិក ឥន្ទ្រ
 ព្យាចារិ បដិហាតិក ចាដិហារិយំ យេ តេន
 អព្យាចារោ សមញ្ញាគតា សទ្យ តេ វិសុទ្ធិចិត្តា
 អចារិសសង្កម្ពុតិ អាទេសនាចាដិហារិយំ សោ
 ទោ បទ អព្យាចារោ ឃី អាសេវិតត្វោ ឃី
 កាវេតត្វោ ឃី ពហុលីកាតត្វោ ឃី កទទុទុដ្ឋតា-
 សតិ ឧបដ្ឋាបេតត្វាតិ អទុសាសនីចាដិហារិយំ អា-
 លោកសញ្ញា ឥន្ទ្រតិក ឥន្ទ្រ ចីន្ទ្រ បដិហាតិក

បញ្ជីរដ្ឋ ពាណិជ្ជកម្ម

(១៧៣) ឈ្មោះថាដ្ឋំ ព្រោះនៃក្នុងសម្រេច ឈ្មោះថាពាណិជ្ជកម្ម-
 ព្រោះកំចាត់បង្កំក្នុងក្នុង ឈ្មោះថាអាទេសនាពាណិជ្ជកម្ម ព្រោះជន
 ទាំងឡាយណា ប្រកបដោយនៃក្នុងនោះ ក្នុងជនទាំងអស់នោះ ជាអ្នក
 មានចិត្តបរិសុទ្ធ មានគម្រិតមិនល្អកំ ឈ្មោះថា អទុសាសនីពាណិជ្ជកម្ម
 ព្រោះនៃក្នុងនោះនឹង បណ្ឌិតត្រូវសេពយ៉ាងនេះ ត្រូវចម្រើនយ៉ាងនេះ
 ត្រូវធ្វើឱ្យច្រើនយ៉ាងនេះ ត្រូវកម្ពស់ទុកក្នុងសតិ ដ៏សមគួរដល់នៃក្នុងនោះ
 យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាដ្ឋំ ព្រោះការមិនមានព្យាបាទសម្រេច ឈ្មោះថា
 ពាណិជ្ជកម្ម ព្រោះកំចាត់បង្កំក្នុងព្យាបាទ ឈ្មោះថាអាទេសនាពាណិជ្ជកម្ម
 ព្រោះជនទាំងឡាយណា ប្រកបដោយការមិនមានព្យាបាទនោះ ក្នុងជន
 ទាំងអស់នោះ ជាអ្នកមានចិត្តបរិសុទ្ធ មានគម្រិតមិនល្អកំ ឈ្មោះថា
 អទុសាសនីពាណិជ្ជកម្ម ព្រោះការមិនមានព្យាបាទនោះ បណ្ឌិតត្រូវសេព
 យ៉ាងនេះ ត្រូវចម្រើនយ៉ាងនេះ ត្រូវធ្វើឱ្យច្រើនយ៉ាងនេះ ត្រូវកម្ពស់ទុកក្នុង
 សតិដ៏សមគួរដល់ការមិនមានព្យាបាទនោះយ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាដ្ឋំ ព្រោះ
 ការលោកសញ្ញាសម្រេច ឈ្មោះថាពាណិជ្ជកម្ម ព្រោះកំចាត់បង្កំចិន្ទ្រ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពុទ្ធាមត្តោ

ពាដិហារិយំ យេ កាយេ អាណេកសញ្ញាយ
 សមន្តាភកា សិទ្ធិ តេ វិសុទ្ធិចិញ្ចា អនាវិលសង្ក-
 ប្បាតិ អាណេសនាពាដិហារិយំ សា ទោ បទ
 អាណេកសញ្ញា ឯវិ អាសេវិតញា ឯវិ កាវេ-
 តញា ឯវិ ពហុលីកាតញា ឯវិ តទទុធម្មតាសតិ
 ទុបដ្ឋាបេតញាតិ អនុសាសនីពាដិហារិយំ អវិក្ខេហោ
 ឥជ្ឈតីតិ ឥទ្ធិ ទុទ្ធាច្ចំ បដិហារីតិ ពាដិហារិយំ យេ
 តេន អវិក្ខេបេន សមន្តាភកា សិទ្ធិ តេ វិសុទ្ធិចិញ្ចា
 អនាវិលសង្កប្បាតិ អាណេសនាពាដិហារិយំ សោ ទោ
 បទ អវិក្ខេហោ ឯវិ អាសេវិតញា ឯវិ កាវេតញា
 ឯវិ ពហុលីកាតញា ឯវិ តទទុធម្មតាសតិ ទុបដ្ឋា-
 បេតញាតិ អនុសាសនីពាដិហារិយំ ។ បេ ។ អវហត្ត-
 មត្តោ ឥជ្ឈតីតិ ឥទ្ធិ សព្វក្កិលេសេ បដិហារីតិ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពុទ្ធាមត្តោ

ឈ្មោះថា ការទេសនាពាដិហារិយំ ព្រោះជនទាំងឡាយណា ប្រកបដោយ
 អាណេកសញ្ញានោះ ពួកជនទាំងអស់នោះ ជាអ្នកមានចិត្តបរិសុទ្ធ មាន
 គម្រឹមិមិល្លក់ ឈ្មោះថា អនុសាសនីពាដិហារិយំ ព្រោះអាណេកសញ្ញា
 នោះឯង បណ្ឌិតត្រូវសេពយ៉ាងនេះ ត្រូវចម្រើនយ៉ាងនេះ ត្រូវធ្វើឱ្យ
 ច្រើនយ៉ាងនេះ ត្រូវកម្ពស់ទុកខ្លួនសតិ ដ៏សមគួរដល់អាណេកសញ្ញានោះ
 យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថា ឥទ្ធិ ព្រោះការមិនកយមាយសម្រេច ឈ្មោះថា ទុដ្ឋ-
 ហារិយំ ព្រោះកំចាត់បដិទុទ្ធាច្ចំ ឈ្មោះថា ការទេសនាពាដិហារិយំ ព្រោះ
 ជនទាំងឡាយណា ប្រកបដោយការមិនកយមាយនោះ ពួកជនទាំង
 អស់នោះ ជាអ្នកមានចិត្តបរិសុទ្ធ មានគម្រឹមិមិល្លក់ ឈ្មោះថា អនុសាស-
 នីពាដិហារិយំ ព្រោះការមិនកយមាយនោះ បណ្ឌិតត្រូវសេពយ៉ាងនេះ ត្រូវ
 ចម្រើនយ៉ាងនេះ ត្រូវធ្វើឱ្យច្រើនយ៉ាងនេះ ត្រូវកម្ពស់ទុកខ្លួនសតិដ៏សមគួរ
 ដល់ការមិនកយមាយនោះយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ឈ្មោះថា ឥទ្ធិ ព្រោះអវហ-
 ត្តមត្តសម្រេច ឈ្មោះថា ពាដិហារិយំ ព្រោះកំចាត់បដិទុកិលេសទាំងពួង

បញ្ជីរដ្ឋ ពានិហារិយាតា

ចានិហារិយំ យេ តេន អរហត្តមក្កោន សមដ្ឋាគតា
 សព្វេ តេ វិសុទ្ធិចិក្ខា អនាវិលសង្កប្បាតិ អាណេសថា-
 ចានិហារិយំ ។ ឯ បទ អរហត្តមក្កោ ឯវិ
 អាសេវិកញា ឯវិ កាវេតញា ឯវិ ពហុលីកាតញា
 ឯវិ តទទុទម្មកាសតិ ឧបដ្ឋាបេតញាតិ អនុសាសនិ-
 ចានិហារិយំ ទេក្ខម្មំ ឥដ្ឋតិកិ ឥទ្ធិ កាមច្ឆន្តិ បដិ-
 ហារតិកិ ចានិហារិយំ យា ច ឥទ្ធិ យញ្ច ចានិហារិយំ
 ឥទ្ធិ វុទ្ធិកិ ឥទ្ធិប្បា ដិហារិយំ អព្យាចារោ ឥដ្ឋតិកិ ឥទ្ធិ
 ព្យាចានំ បដិហារតិកិ ចានិហារិយំ យា ច ឥទ្ធិ យញ្ច
 ចានិហារិយំ ឥទ្ធិ វុទ្ធិកិ ឥទ្ធិប្បា ដិហារិយំ អាណោ-
 កសញ្ញា ឥដ្ឋតិកិ ឥទ្ធិ ដីនមិទ្ធិ បដិហារតិកិ ចានិ-
 ហារិយំ ។ បេ ។ អរហត្តមក្កោ ឥដ្ឋតិកិ ឥទ្ធិ សព្វេ
 កិលេសេ បដិហារតិកិ ចានិហារិយំ យា ច ឥទ្ធិ
 យញ្ច ចានិហារិយំ ឥទ្ធិ វុទ្ធិកិ ឥទ្ធិប្បា ដិហារិយំ ។

ពានិហារិយាតា ធិដ្ឋិត ។

បញ្ជីរដ្ឋ ពានិហារិយាតា

ឈ្មោះថា ការទេសចារណិហារិយា ព្រោះជនចាំឱ្យយោង ប្រកបដោយ
 អរហត្តមក្កោនោះ ពួកជនចាំឱ្យសោះ ជាអ្នកមានចិត្តចរិសុទ្ធ មានគម្រិះ
 មិនល្អក៏ ឈ្មោះថា អនុសាសនិហារិយា ព្រោះអរហត្តមក្កោនោះ បណ្ឌិត
 ត្រូវសេច យ៉ាងនេះ ត្រូវចម្រើន យ៉ាងនេះ ត្រូវធ្វើឱ្យច្រើនយ៉ាងនេះ
 ត្រូវតម្កល់ទុកឱ្យសតិដ៏សមគួរ ដល់អរហត្តមក្កោនោះយ៉ាងនេះ ឈ្មោះថា
 ឥទ្ធិ ព្រោះទេក្ខម្មៈសម្រេច ឈ្មោះថា ពានិហារិយា ព្រោះកំចាត់បដិវដ្ត
 កាមច្ឆន្តៈ ឫទ្ធិនិវត្តនិហារិយា នេះ ហៅថា ឥទ្ធិប្បា ដិហារិយា ឈ្មោះថា
 ឫទ្ធិ ព្រោះការមិនមានព្យាបាទសម្រេច ឈ្មោះថា ពានិហារិយា ព្រោះ
 កំចាត់បដិវដ្តព្យាបាទ ឫទ្ធិនិវត្តនិហារិយា នេះ ហៅថា ឥទ្ធិប្បា ដិហារិយា
 ឈ្មោះថា ឫទ្ធិ ព្រោះការលោកសញ្ញាសម្រេច ឈ្មោះថា ពានិហារិយា
 ព្រោះកំចាត់បដិវដ្តបីនិមិទ្ធិ ។ បេ ។ ឈ្មោះថា ឫទ្ធិ ព្រោះអរហត្តមក្ក
 សម្រេច ឈ្មោះថា ពានិហារិយា ព្រោះកំចាត់បដិវដ្តកិលេសចាំឱ្យធាតុ ឫទ្ធិ
 និវត្តនិហារិយា នេះ ហៅថា ឥទ្ធិប្បា ដិហារិយា ។

ចប់ ពានិហារិយាតា ។

បញ្ញាវិត្ត សមសីសកថា

(១៧៤) សព្វធម្មាទិំ សម្មាសមុច្ឆេទេ និរោទេ
- ច អនុបដ្ឋានតា បញ្ញា សមសីសដ្ឋេ ញាណំ ។
សព្វធម្មាទិំ បញ្ចកុដ្ឋា ដ្ឋានសាយតនានិ
អដ្ឋាស ធាតុយោ កុសលា ធម្មា អកុសលា
ធម្មា អព្យាកតា ធម្មា កាមាវចន ធម្មា រូចា-
វចន ធម្មា អរូចាវចន ធម្មា អបរិយាបន្តា ធម្មា ។
សម្មាសមុច្ឆេទេតិ នេត្តម្មេន កាមច្ចុទ្ធិំ សម្មា
សមុច្ច័ន្តតិ អព្យាចារទេន ព្យាចារិំ សម្មា សមុច្ច័-
ន្តតិ អាណកសញ្ញាយ ដីននិទ្ធិំ សម្មា សមុច្ច័-
ន្តតិ អវិក្កេយេន ទុទ្ធិទ្ធិំ សម្មា សមុច្ច័ន្តតិ ធម្មវិគ្គា-
នេន វិចិត្តិទ្ធិំ សម្មា សមុច្ច័ន្តតិ ញាណេន អវិជ្ជិ-
សម្មា សមុច្ច័ន្តតិ ចាមុដ្ឋេន អភី សម្មា សមុច្ច័-
ន្តតិ បវេមជ្ឈានេន និវរណេ សម្មា សមុច្ច័ន្តតិ ។ មេ ។
អរហត្តមក្កេន សព្វក្កិលេសេ សម្មា សមុច្ច័ន្តតិ ។

បញ្ញាវិត្ត សមសីសកថា

(១៧៤) បញ្ញា គីការមិនតាំងឡើង ព្រោះការផ្តាច់ផ្តិល ដោយ
ប្រពៃ ព្រោះការលាតតែងដ៏តំណាង ឈ្នះដោយ សមសីសដ្ឋកាល
(ញាណក្នុងអក្ខរស្តង់ដារប្រធាន) ។
ពាក្យថា ធម៌តាំងត្រូវ បានដល់ខ្ពង់ កាយនេះ ១២ ពាក្យ ១៨
កុសលធម៌ អកុសលធម៌ អព្យាកតធម៌ កាមាវចនធម៌ រូចាវចនធម៌
អរូចាវចនធម៌ អបរិយាបន្តធម៌ ។
ពាក្យថា ការផ្តាច់ផ្តិលដោយប្រពៃ អធិប្បាយថា ផ្តាច់ផ្តិលដោយ
ប្រពៃ ខ្លឹមកម្មៈ ដោយខេត្តៈ ផ្តាច់ផ្តិលដោយប្រពៃ ខ្លឹមកម្មៈ
ដោយមិនមានកម្មៈ ផ្តាច់ផ្តិលដោយប្រពៃ ខ្លឹមកម្មៈ ដោយកា-
លោកសញ្ញា ផ្តាច់ផ្តិលដោយប្រពៃ ខ្លឹមកម្មៈ ដោយការមិនឈរដោយ
ផ្តាច់ផ្តិលដោយប្រពៃ ខ្លឹមកម្មៈ ដោយការកំណត់ខ្លួនធម៌ ផ្តាច់ផ្តិល
ដោយប្រពៃ ខ្លឹមកម្មៈ ដោយញាណ ផ្តាច់ផ្តិលដោយប្រពៃ ខ្លឹមកម្មៈ
មិនក្រេកអរ ដោយបាម្មៈ ផ្តាច់ផ្តិលដោយប្រពៃ ខ្លឹមកម្មៈ តាំង
ឡាយ ដោយបវេមជ្ឈាន ។ មេ ។ ផ្តាច់ផ្តិលដោយប្រពៃ ខ្លឹមកម្មៈ
តាំងត្រូវ ដោយអរហត្តមក្ក ។

(១៧៥) ជំរកជេតិ ទេកុម្មុន កាមច្នៃន្តិ ជំរកជេតិ អព្យាបាទេន ព្យាបាទំ ជំរកជេតិ អាណោកសញ្ញាយ ដឹងមិទ្ធិ ជំរកជេតិ អវិក្ខេបេន ឧទ្ធច្និ ជំរកជេតិ ធម្មវត្តានេន វិចិត្តិច្និ ជំរកជេតិ ញ្ញាលោន អវិជ្ជិ ជំរកជេតិ ចាម្មុជ្ជេន អតី ជំរកជេតិ បឋមជ្ឈានេន ជិវរណេ ជំរកជេតិ ។ បេ ។ អហត្តមក្កេន សព្វក្កិលេសេ ជំរកជេតិ ។

អនុបដ្ឋានភាតិ ទេកុម្មុន បដិលទ្ធស្ស កាមច្នៃន្តោន ឧបដ្ឋាតិ អព្យាបាទំ បដិលទ្ធស្ស ព្យាបាទោន ឧបដ្ឋាតិ អាណោកសញ្ញំ បដិលទ្ធស្ស ដឹងមិទ្ធិន ឧបដ្ឋាតិ អវិក្ខេបំ បដិលទ្ធស្ស ឧទ្ធច្និ ន ឧបដ្ឋាតិ ធម្មវត្តានំ បដិលទ្ធស្ស វិចិត្តា ន ឧបដ្ឋាតិ ញ្ញាលំ បដិលទ្ធស្ស អវិជ្ជា ន ឧបដ្ឋាតិ ចាម្មុជ្ជិ បដិលទ្ធស្ស អតី ន ឧបដ្ឋាតិ បឋមជ្ឈានំ បដិលទ្ធស្ស ជិវរណេ ន ឧបដ្ឋាតិ(១) ។ បេ ។ អហត្តមក្កិ បដិលទ្ធស្ស សព្វក្កិលេសា ន ឧបដ្ឋាតិ(១) ។

១ ឧ.វ. ៥ ១០៥៥ ។

(១៧៥) ពាក្យថា ការលេកំ អធិប្បាយថា រំលតំកាមច្ចុន្តៈ ដោយទេកុម្មុន រំលតំព្យាបាទ ដោយព្យាបាទ រំលតំដឹងមិទ្ធិៈ ដោយ អាណោកសញ្ញា រំលតំទុទ្ធច្នៈ ដោយការមិនរាយមាយ រំលតំវិចិត្តា ដោយការកំណត់នូវធម៌ រំលតំអវិជ្ជា ដោយញ្ញាណ រំលតំនូវសេចក្តីមិន ក្រេកអរ ដោយបាម្មុជ្ជៈ រំលតំនូវនិរណៈចាំនិទ្យាយ ដោយបឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ រំលតំនូវកិលេសចាំនិទ្ធិ ដោយអហត្តមក្ក ។

ពាក្យថា ការមិនកំណត់នូវធម៌ អធិប្បាយថា កាលបុគ្គលបាននូវ ទេកុម្មុន កាមច្ចុន្តៈកំណត់នូវធម៌បាន កាលបុគ្គលបាន នូវអព្យាបាទ ព្យាបាទកំណត់នូវធម៌បាន កាលបុគ្គលបាននូវអាណោកសញ្ញា ដឹងមិទ្ធិៈ កំណត់នូវធម៌បាន កាលបុគ្គលបាន នូវសេចក្តីមិនរាយមាយ ទុទ្ធច្នៈ កំណត់នូវធម៌បាន កាលបុគ្គលបាន នូវការកំណត់ធម៌ វិចិត្តាកំណត់ នូវធម៌បាន កាលបុគ្គលបាន នូវញ្ញាណ អវិជ្ជាកំណត់នូវធម៌បាន កាលបុគ្គលបាន នូវបាម្មុជ្ជៈ ការមិនក្រេកអរ កំណត់នូវធម៌បាន កាលបុគ្គលបាន នូវបឋមជ្ឈាន និរណៈចាំនិទ្យាយ កំណត់នូវធម៌ បាន ។ បេ ។ កាលបុគ្គលបាន នូវអហត្តមក្ក កិលេសចាំនិទ្ធិ កំណត់នូវធម៌បាន ។

(១៧៦) សមន្តំ កាមច្ឆន្ទស្ស បហំនត្តា ខេ-
 ត្តម្មំ សមំ ព្យាបាទស្ស បហំនត្តា អព្យាបាទោ
 សមំ ចីនមិន្ទស្ស បហំនត្តា អាណេកសញ្ញា សមំ
 ឧទ្ធព្វស្ស បហំនត្តា អវិក្កេចោ សមំ វិចីក្ខ័យ
 បហំនត្តា ធម្មវត្តានំ សមំ អវិជ្ជាយ បហំនត្តា
 ញាណំ សមំ អរតិយា បហំនត្តា ចាម្មន្តំ សមំ
 ជីវណានំ បហំនត្តា បមមជ្ឈានំ សមំ ។ បេ ។
 សុត្តន្តិលេសានំ បហំនត្តា អរហត្តមក្ខោ សមំ ។

សីសន្តំ តេស សីសានំ បលីតោធសីសត្វ
 តណ្ហា តទ្ធនសីសត្វ^(១) ខាថោ បកមាសសីសត្វ
 ធិដ្ឋំ វិក្កេចសីសត្វ ឧទ្ធព្វំ កិលេសសីសត្វ អវិ-
 ជ្ជា អធិមោក្ខសីសត្វ សត្វា បក្កហសីសត្វ វិយិ
 ឧបដ្ឋានសីសត្វ សតិ អវិក្កេចសីសត្វ សមាធិ និស្ស-
 នសីសត្វ បញ្ញា បវត្តសីសត្វ ជីវិតិទ្រិយំ កោធា-
 សីសត្វ វិមោក្ខោ សម្ពាវសីសត្វ ធិរោចោតិ ។

សមសីសានា និដ្ឋិតា ។

១. ឧ.ន. វិចិត្តសីសត្វ ។

(១៧៦) ពាក្យថា ស្ងប់ គឺ ខេត្តម្មៈ ឈ្មោះថាស្ងប់ ព្រោះបាន
 លះបង់កាមច្ឆន្ទៈ អព្យាបាទ ឈ្មោះថាស្ងប់ ព្រោះបានលះបង់ព្យាបាទ
 ការលាភសញ្ញា ឈ្មោះថាស្ងប់ ព្រោះបានលះបង់ផ្លូវចិនមិន្ទ កាមិម
 រាយមាយ ឈ្មោះថាស្ងប់ ព្រោះបានលះបង់ឧទ្ធព្វៈ ការកំណត់ធម៌
 ឈ្មោះថាស្ងប់ ព្រោះបានលះបង់វិចីក្ខុ ញាណ ឈ្មោះថាស្ងប់ ព្រោះ
 បានលះបង់អវិជ្ជា ពុទ្ធផ្លូវ ឈ្មោះថាស្ងប់ ព្រោះបានលះបង់អរតិ បម-
 មជ្ឈាន ឈ្មោះថាស្ងប់ ព្រោះបានលះបង់និវរណៈចាំឡាយ ។ បេ ។
 អរហត្តមក្ខ ឈ្មោះថាស្ងប់ ព្រោះបានលះបង់កិលេសចាំឥត្តិ ។

ពាក្យថា ជាប្រធាន បានដល់ប្រធាន ១៧ យ៉ាង គឺ ប្រធាន
 ខាងក្នុង បានដល់តណ្ហា ១ ប្រធានខាងចំណង បានដល់ខានៈ ១
 ប្រធានខាងការស្តាប់អវិជ្ជិល បានដល់ចិដ្ឋិ ១ ប្រធានខាងការរាយមាយ
 បានដល់ឧទ្ធព្វៈ ១ ប្រធានខាងការស្រវឹង បានដល់អវិជ្ជា ១ ប្រធាន
 ខាងការជឿ បានដល់សត្វា ១ ប្រធានខាងការផ្តន្ទិលឡើង បានដល់វិយៈ
 ១ ប្រធានខាងការប្រតិ បានដល់សតិ ១ ប្រធានខាងការមិនរាយមាយ
 បានដល់សមាធិ ១ ប្រធានខាងការយល់ បានដល់បញ្ញា ១ ប្រធាន
 ខាងការប្រតិវិធី បានដល់ជីវិតិទ្រិយ ១ ប្រធានខាងកោច បាន
 ដល់វិរាត្ត ១ ប្រធានខាងសម្ពាវ បានដល់និរោធិ ១ ។

ចប់ សមសីសានា ។

បញ្ជាវិគ្គ សតិប្បដ្ឋានកថា

សាវត្ថីបរិបណ្ណនិទានំ

[១៧៧] ចត្តារោ មេ ភិក្ខុវេ សតិប្បដ្ឋានោ កតមេ
ចត្តារោ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កាយេ កាយាទុបស្សី
វិហារតិ អាតាបិ សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ
លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សិ វេទនាសុ ។ មេ ។ ចិត្ត
ធម្មេសុ ធម្មាទុបស្សី វិហារតិ អាតាបិ សម្បជានោ
សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សិ ឥម
ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានាតិ ។

[១៧៨] កថំ កាយេ កាយាទុបស្សី វិហារតិ ។
ឥនេកត្តោ បឋវិកាយំ អនិច្ចតោ អទុបស្សតិ នោ
និច្ចតោ ទុក្ខតោ អទុបស្សតិ នោ សុខំតោ អនុ
តោ អទុបស្សតិ នោ អត្តតោ ធិត្ធិទុតិ នោ ទទុត

បញ្ជាវិគ្គ សតិប្បដ្ឋានកថា

សាវត្ថីបរិបណ្ណនិទានំ

[១៧៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សតិប្បដ្ឋាន នេះ មាន ៤
សតិប្បដ្ឋាន ៤ គឺអ្វីខ្លះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ
ជាអ្នកពិចារណាយើង ខ្សែកាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុត
កំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កំចាត់បង្កើតអភិជ្ឈានិ
រោមនស្សក្នុងលោក ១ ជាអ្នកពិចារណាយើងខ្សែវេទនា ក្នុងវេទនា
ទាំងឡាយ ។ មេ ។ ១ ខ្សែចិត្តក្នុងចិត្ត ១ ខ្សែចម្រើនចម្រើនទាំងឡាយ មាន
ព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី កប់
កំចាត់បង្កើតអភិជ្ឈានិរោមនស្ស ក្នុងលោក ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
នេះឯង សតិប្បដ្ឋាន ៤ ។

[១៧៨] ជាអ្នកពិចារណាយើង ខ្សែកាយ ក្នុងកាយ គឺដូច
ម្លូច ។ ចក្ខុលក្ខណៈក្នុងលោកនេះ ពិចារណាយើង ខ្សែចិត្តដ៏
ជាចម្រើន ចម្រើនជាទៀងទេ ពិចារណាយើង ខ្សែចិត្តដ៏ ជា
ជាទុក្ខ ចម្រើនជាសុខទេ ពិចារណាយើង ខ្សែចិត្តដ៏ ជាចម្រើន
មែនខ្លួន ចម្រើនជាទុក្ខទេ វេទនាខ្សែកាយ ចម្រើនកាយទេ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ស្ស បដិសម្ពិទ្ធភាគ

វិជ្ជុតិ ខោ វជ្ជុតិ វិភោជនិ ខោ សម្មុទេតិ
 បដិធិស្សវជ្ជុតិ ខោ អាណិយតិ អនិច្ចតោ អនុបស្ស្រា
 ខោ វិជ្ជុសញ្ញំ បដិហតិ ទុក្ខតោ អនុបស្ស្រា
 សុទ្ធសញ្ញំ បដិហតិ អនត្តតោ អនុបស្ស្រា
 អត្តសញ្ញំ បដិហតិ វិជ្ជុខោ វជ្ជុ បដិហតិ
 វិជ្ជុខោ វតិ បដិហតិ វិភោជនោ សម្មុទយិ
 បដិហតិ បដិធិស្សវជ្ជុខោ អាណនំ បដិហតិ
 វិមេហំ សត្តហាការេហំ កាយំ អនុបស្សតិ
 កាយោ ឧបដ្ឋានំ ខោ សតិ សតិ ឧបដ្ឋានំ
 ខេវ សតិ ច កាយ សតិយោ តេន ញាណោ
 តិ កាយំ អនុបស្សតិ តេន វជ្ជុតិ កាយ
 កាយានុបស្សនា សតិប្បដ្ឋានភាវនា(១) ។

ភាវនាតិ ចតស្សោ ភាវនា តត្ថ ជាតានិ ទង្គានិ
 អនតិវត្តនដ្ឋេន ភាវនា វិជ្ជិយានំ ឯកវសដ្ឋេន ភាវនា

១ ឆ. សិរីរាជ្យានា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធភាគ

វេមនិជនណាយ មិនប្រករេវេ វេមនិវលតំ មិនទ្រកិករេវេ វេមនិ
 លរេមនំ មិនប្រករេវេ កាលតិចារណាយេវិញថាមិនទៀន វេមនិលរេមនំ
 សេចក្តីសំគាល់ថាទៀន កាលតិចារណាយេវិញថាជាទុក្ខ វេមនិលរេមនំ
 ខ្លះសេចក្តីសំគាល់ថាសុខ កាលតិចារណាយេវិញ ថាមិនមែនខ្លួន
 វេមនិលរេមនំខ្លះសេចក្តីសំគាល់ថាខ្លួន កាលខ្សឹយណាយ វេមនិលរេមនំ
 ខ្លះសេចក្តីកាយ កាលជនណាយ វេមនិលរេមនំប្រក កាលវលតំ
 វេមនិលរេមនំខ្លះការកើត កាលលរេមនំ វេមនិលរេមនំខ្លះការប្រកាន់ បុគ្គល
 តិចារណាយេវិញខ្លះកាយ ដោយភកាវទាំង ៧ នេះ កាយ ឈ្មោះថា
 ទេវដ្ឋាន មិនឈ្មោះថាសតិវេ ឯសតិ ឈ្មោះថាទេវដ្ឋានផង ឈ្មោះថា
 សតិផង បុគ្គលតិចារណាយេវិញ ខ្លះកាយនោះ ដោយសតិនោះ ដោយ
 ញាណនោះ ប្រាហេតុនោះ លោកគោលថា កាយកាយានុបស្សនា
 សតិប្បដ្ឋានភាវនា ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ពាក្យថា ភាវនា ពុទ្ធសីលភាវនា ២ គឺ ភាវនា ដោយអត្ត
 ថាមិនប្រព្រឹត្តទុក្ខន្ត ខ្លះពួកអមិ វេលកើតហើយ ក្នុងទីនោះ ១
 ភាវនា ដោយអត្តថាវិជ្ជិយទាំងឡាយ មានសេវតមួយ ១ ភាវនា

បញ្ញវន្ត សតិប្បដ្ឋានថា

កន្ទុបករិយវា មាណស្កោ ភាវិតា អាសេវន្ទោ ភាវិតា
 វេទកោន្តោ អាទោកាយិ តេជោកាយិ វាយោ-
 កាយិ កោសកាយិ លោមកាយិ ជវិកាយិ
 ចន្ទកាយិ មិសកាយិ(១) ធម្មារកាយិ អដ្ឋិកាយិ
 អដ្ឋិមិញ្ញកាយិ អនិច្ចតោ អនុបស្សតិ វោ វិច្ច-
 តោ ទុក្ខតោ អនុបស្សតិ វោ សុខតោ អន-
 ត្តតោ អនុបស្សតិ វោ អត្តតោ វិច្ចុទ្ធតិ វោ
 ធន្តិ វិវដ្តតិ វោ វដ្តតិ វិវេទតិ វោ សម្មុទេតិ
 បដិវិស្សដ្ឋតិ វោ អាទិយតិ អនិច្ចតោ អនុបស្ស-
 ន្តោ វិច្ចុសញ្ញំ បដហតិ ទុក្ខតោ អនុបស្សន្តោ
 សុខសញ្ញំ បដហតិ អនត្តតោ អនុបស្សន្តោ
 អត្តសញ្ញំ បដហតិ វិច្ចុទ្ធន្តោ ធន្តិ បដហតិ វិវដ្តន្តោ
 វាភិ បដហតិ វិវេទន្តោ សម្មុទយិ បដហតិ

១ ឧ. ធន. ធន្តិកាយិ វិស្សដិ ។

បញ្ញវន្ត សតិប្បដ្ឋានថា

ដោយអត្តជាដឹកនាំ ខ្ញុំសេចក្តីព្យាយាម ដ៏សមនូវដល់ធម៌នោះ ១
 ភាវិតា ដោយអត្តជាគ្រឿងសេពរឿយ ។ ១ បុគ្គលពួកមួយ ក្នុង
 លោកនេះ គឺចារណារឿយ ខ្ញុំពួកទំក ពួកភ្លើង ពួកខ្យល់ ពួកសក់
 ពួករោម ពួកសម្បុរថ្ងៃ ពួកស្បែក ពួកសាច់ ពួកសរសៃ ពួកផ្លុំផ្លំ ពួកខ្ល
 ក្នុងផ្លុំផ្លំ ជាមិនទៀង មិនមែនជាទៀងទេ គឺចារណារឿយជាដុក
 មិនមែនជាសុខទេ គឺចារណារឿយជាមិនមែនខ្លួន មិនមែនជាខ្លួនទេ
 វែមនិឡើយណាយ មិនរីករាយទេ វែមនិជំនំណាយ មិនក្រេកអរទេ
 វែមនិលេត់ មិនឱ្យភក្តីទេ វែមនិលេបង់ មិនប្រកាន់ទេ កាលគឺចារណា
 រឿយជាមិនទៀង វែមនិលេបង់ខ្ញុំសេចក្តីសំគាល់ជាទៀង កាលគឺចារណា
 រឿយជាដុក វែមនិលេបង់ខ្ញុំសេចក្តីសំគាល់ជាសុខ កាលគឺ
 ចារណារឿយ ជាមិនមែនខ្លួន វែមនិលេបង់ខ្ញុំសេចក្តីសំគាល់ ជាជា
 ខ្លួន កាលឡើយណាយ វែមនិលេបង់ ខ្ញុំសេចក្តីរីករាយ កាលជំនំ
 ណាយ វែមនិលេបង់ក្រេក កាលលេត់ វែមនិលេបង់ខ្ញុំការភក្តី

បដិវិស្សន្ត្រោ អាណាធំ បដហតិ ឥមេហិ សត្ត-
ហាការេហិ កាយំ អនុបស្សតិ កាយោ ឧបដ្ឋានំ
យោ សតិ សតិ ឧបដ្ឋានំ វេទ សតិ ច កាយ
សតិយា តេជ ញ្ញាណោ តំ កាយំ អនុប-
ស្សតិ តិ តេជ វុទ្ធាតិ កាយេ កាយោ ឧបស្សនា
សតិប្បដ្ឋានការណា(១) ។

ការណាតិ ចកស្សោ ការណា ។ បេ ។ អាសវនដ្ឋេជ
ការណា ។ បេ ។ វិវិ កាយេ កាយោ ឧបស្សិ វិហាតិ ។

(១៧៧) កតិ វេទនាសុ វេទនាឧបស្សិ វិហាតិ ។
ឥនេកត្តោ សុទំ វេទនំ អនិច្ចតោ អនុបស្សតិ
យោ វិច្ចតោ ។ បេ ។ បដិវិស្សន្ត្រោ យោ អាទិយ-
តិ អនិច្ចតោ អនុបស្សន្តោ វិច្ចសញ្ញំ បដហតិ
។ បេ ។ បដិវិស្សន្ត្រោ អាណាធំ បដហតិ ឥមេហិ
សត្តហាការេហិ វេទនំ អនុបស្សតិ វេទនា ឧប-
ដ្ឋានំ យោ សតិ សតិ ឧបដ្ឋានំ វេទ សតិ ច កាយ
សតិយា តេជ ញ្ញាណោ តំ វេទនំ អនុបស្សតិ តិ
តេជ វុទ្ធាតិ វេទនាសុ វេទនាឧបស្សនា សតិប្ប-
ដ្ឋានការណា(២) ។

កាលលេបេនំ វេទនលេបេនំ ខុទ្ទកប្រកានំ បុគ្គលពិចារណាយេញ្ញខុទ្ទកាយ
ដោយតាការចំនំ វេ នេ កាយ ឈ្មោះថា ឧបដ្ឋានំ មិនឈ្មោះថា សតិ
។ ឯសតិ ឈ្មោះថា ឧបដ្ឋានំ ឈ្មោះថា សតិ បុគ្គលពិចារណា
យេញ្ញខុទ្ទកាយនោះ ដោយសតិនោះ ដោយញ្ញាណនោះ ព្រោះហេតុ
នោះ លោកគោលថា កាយកាយោ ឧបស្សនា សតិប្បដ្ឋានការណា
ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ពាក្យថា ការណា បានដល់ការណា ២ ។ បេ ។ ការណា ដោយអត្ត
ថាសេនា វ្យាយ ។ ។ បេ ។ តិកុដាស្តកពិចារណាយេញ្ញ ខុទ្ទកាយកុដ
កាយ យ៉ាងនេះឯង ។

(១៧៧) វាស្តកពិចារណាយេញ្ញខុទ្ទកាយ កុដវេទនាចំនំ ខ្យាយ
តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលកុដមួយ កុដលោកនេះ ពិចារណាយេញ្ញខុទ្ទកាយ
វេទនាថា មិនទៀត មិនវេទនាទៀត ។ បេ ។ វេទនលេបេនំ មិន
ប្រកាន់ទេ កាលពិចារណាយេញ្ញថា មិនទៀត វេទនលេបេនំ ខុទ្ទកាយ
សំគាល់ថា ទៀត ។ បេ ។ កាលលេបេនំ វេទនលេបេនំ ខុទ្ទកាយ បុគ្គល
ពិចារណាយេញ្ញខុទ្ទកាយ ដោយតាការចំនំ វេ នេ វេទនា ឈ្មោះថា
ឧបដ្ឋានំ មិនឈ្មោះថា សតិ ។ ឯសតិ ឈ្មោះថា ឧបដ្ឋានំ ឈ្មោះថា
សតិ បុគ្គលពិចារណាយេញ្ញ ខុទ្ទកាយនោះ ដោយសតិនោះ
ដោយញ្ញាណនោះ ព្រោះហេតុនោះ លោកគោលថា វេទនាសុ

បញ្ជាវិន័យ សកិប្បដ្ឋានកថា

ភាវនាតិ ចតុស្សោ ភាវនា ។ បេ ។ អាសេវន-
ដ្ឋេន ភាវនា ។ បេ ។ ឥនេកក្កោ ធុត្តំ វេទនំ ។ បេ ។
អនុក្កមសុខំ វេទនំ(១) ចក្កុសម្មស្សនំ វេទនំ សោ-
តសម្មស្សនំ វេទនំ យានសម្មស្សនំ វេទនំ ។ បេ ។
បដិវិស្សជ្ឈន្តោ អាណាមំ បដហតិ ឥមេហិ សត្ត-
ហាការេហិ វេទនំ អនុបស្សតិ វេទនា ឧបដ្ឋានំ
នោ សតិ សតិ ឧបដ្ឋានំ ខេវ សតិ ច តាយ
សតិយា តេន ញាណេន តំ វេទនំ អនុបស្ស-
តិ តេន វុទ្ធិតិ វេទនាសុ វេទនាទុបស្សនា
សតិប្បដ្ឋានភាវនា ។

ភាវនាតិ ចតុស្សោ ភាវនា ។ បេ ។ ឃិវំ វេទ-
នាសុ វេទនាទុបស្សំ វិហារតិ ។

(២០០) កមំ ចិត្តេ ចិត្តាទុបស្សំ វិហារតិ ។
ឥនេកក្កោ សរាតំ ចិត្តំ អនិច្ចតោ អនុបស្សតិ
នោ និច្ចតោ ។ បេ ។ បដិវិស្សជ្ឈតិ នោ អាទិយតិ
អនិច្ចតោ អនុបស្សន្តោ និច្ចសញ្ញំ បដហតិ ។ បេ ។

១ ឃ. ឃត្តប ណាមិសំ សុវំ វេទនំ និវាមិសំ សុវំ វេទនំ ណាមិសំ វុទ្ធិ វេទនំ និវាមិសំ
វុទ្ធិ វេទនំ ណាមិសំ អនុបស្សុវំ វេទនំ និវាមិសំ អនុបស្សុវំ វេទនំ វិស្សន្តំ ។

បញ្ជាវិន័យ សកិប្បដ្ឋានកថា

ពាក្យថា ភាវនា បានដល់ភាវនា ២ ។ បេ ។ ភាវនា ដោយអត្ត-
ថាសពរឿយ ។ បេ ។ បុគ្គលពួកមួយ ក្នុងលោកនេះ ពិចារណាឃើញ
ខ្លួនខ្លួនវេទនា ។ បេ ។ ខ្លួនអនុក្កមសុខវេទនា ខ្លួនវេទនាដែលកើតអំពីចក្កុ-
សម្មស្ស ខ្លួនវេទនាដែលកើតអំពីសោតសម្មស្ស ខ្លួនវេទនាដែលកើតអំពី
យានសម្មស្ស ។ បេ ។ កាលនេះបដិ វេទនិលេបនំ ខ្លួនប្រកាន់ បុគ្គល
ពិចារណាឃើញខ្លួនវេទនា ដោយភាវនាចំរើន វេទនា ឈ្មោះ
ថា ឧបដ្ឋាន មិនឈ្មោះថាសតិទេ ឯសតិ ឈ្មោះថា ឧបដ្ឋានផង ឈ្មោះ
ថាសតិផង បុគ្គលពិចារណាឃើញ ខ្លួនវេទនានោះ ដោយសតិនោះ
ដោយញាណនោះ គ្រោះហេតុនោះ លោកពោលថា វេទនាសុ
វេទនាទុបស្សនា សតិប្បដ្ឋានភាវនា ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ពាក្យថា ភាវនា បានដល់ភាវនា ២ ។ បេ ។ ភាវនា ដោយ
អត្តថាសពរឿយ ។ បេ ។ ខ្ញុំកុំអានុក្កមពិចារណាឃើញ ខ្លួនវេទនា
ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ យ៉ាងនេះឯង ។

(២០០) ពុំអានុក្កមពិចារណាឃើញខ្លួនចក្កុក្នុងចក្កុ កើតដូចម្តេច ។ បុគ្គលពួក
មួយ ក្នុងលោកនេះ ពិចារណាឃើញចក្កុ ដែលប្រកបដោយរក្ខៈ ថាមិន
ទៀង មិនមែនថាទៀងទេ ។ បេ ។ វេទនិលេបនំ មិនប្រកាន់ទេ កាលពិ-
ចារណាឃើញថាមិនទៀង វេទនិលេបនំសេចក្តីសំគាល់ថាទៀង ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពុទ្ធភាសន្ត

បដិច្ចស្សដ្ឋង្គោ អាណាធំ បដិបាតិ ឥតេហិ សត្ត-
ហា កាហេហិ ចិត្តំ អនុបស្សតិ ចិត្តំ ឧបដ្ឋានំ ទោ
សតិ សតិ ឧបដ្ឋានំ ទេវេ សតិ ច តាយ ស-
តិយា តេជ ញ្ញាលោជ តំ ចិត្តំ អនុបស្សតិ តិ តេជ
វុទ្ធតិ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សនា សតិប្បដ្ឋានកាវចា ។

កាវចាតិ ឧតស្សេក កាវចា ។ បេ ។ អាសវន-
ដ្ឋេជ កាវចា ។ បេ ។ ឥទេកត្រោ សភតំ ចិត្តំ(១)
វីតភតំ ចិត្តំ សនោសំ ចិត្តំ វីតនោសំ ចិត្តំ ស-
មោហំ ចិត្តំ វីតមោហំ ចិត្តំ សិទ្ធិតំ ចិត្តំ វិច្ឆិកំ
ចិត្តំ មហក្កតំ ចិត្តំ អមហក្កតំ ចិត្តំ សទ្ធករំ ចិត្តំ
អនុក្ករំ ចិត្តំ សមាហតំ ចិត្តំ អសមាហតំ ចិត្តំ វិមុត្តិ
ចិត្តំ អវិមុត្តិ ចិត្តំ ចក្កវិញ្ញាណំ សោភវិញ្ញាណំ យា-
នវិញ្ញាណំ ជីវិវិញ្ញាណំ កាយវិញ្ញាណំ មនោវិញ្ញា-
ណំ អនិច្ចតោ អនុបស្សតិ ទោ ធិត្តតោ ។ បេ ។

១. ខ. ឆានំ ចិត្តំ ឧ ចិត្តុនំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពុទ្ធភាសន្ត

កាលលាបេនំ វេមនិលាបេនំខុកាប្រកាមំ បុគ្គលពិចារណាយិញ្ញចិត្ត
ដោយតាការាជិកំ វេ នេ ចិត្ត ឈ្មោះថាបដ្ឋាន មិនឈ្មោះថាសតិ
ឯសតិ ឈ្មោះថាបដ្ឋានផង ឈ្មោះថាសតិផង បុគ្គលពិចារណាយិញ្ញ
ចិត្តនោះ ដោយសតិនោះ ដោយញ្ញាណនោះ ព្រោះហេតុនោះ លោក
ពោលថា ចិត្តចិត្តានុបស្សនាសតិប្បដ្ឋានកាវចា ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ពាក្យថា កាវចា បានដល់កាវចា ៤ ។ បេ ។ កាវចា ដោយ
អក្កថាសេពវៀយ ។ ។ បេ ។ បុគ្គលក្នុងមួយ ក្នុងលោកនេះ ពិចារណា
យិញ្ញចិត្តប្រកបដោយភវៈ ចិត្តប្រាសចាកភវៈ ចិត្តប្រកបដោយរោសៈ
ចិត្តប្រាសចាករោសៈ ចិត្តប្រកបដោយមាហា ចិត្តប្រាសចាកមាហា
ចិត្តវិញ្ញា ចិត្តវាយមាយ ចិត្តដល់ខ្ញុំកាតជាធំ គឺច្រាចរនិក្ខុច្រាចរ
ចិត្តមិនដល់ខ្ញុំកាតជាធំ គឺជាភាវាចរ ចិត្តនៅមានចិត្តដ៏ច្របាស៊ីវ
ជាធំ គឺនៅជាភាវាចរ ចិត្តមិនមានចិត្តដ៏ច្របាស៊ីវជាធំ គឺជាច្រាចរ
និក្ខុច្រាចរ ចិត្តនាំនិក្ខុច្រាចរ គឺជាអប្បនាសមាធិ និក្ខុច្រាចរសមាធិ
ចិត្តមិននាំនិក្ខុច្រាចរ គឺប្រាសចាកសមាធិនាំនិក្ខុច្រាចរ ចិត្តច្របាច្របា ចិត្តមិន
ចាត់ច្របាច្របា ចក្កវិញ្ញាណ សោភវិញ្ញាណ យានវិញ្ញាណ ជីវិវិញ្ញាណ
កាយវិញ្ញាណ មនោវិញ្ញាណ ថាមិនទៀង មិនមែនថាទៀងទេ ។ បេ ។

បញ្ជីវត្ថុ សនិប្បដ្ឋានកថា

បដិច្ចស្សដ្ឋតិ ឆោ អាទិយតិ អំចិច្ចតោ អនុបស្សន្តោ
និច្ចសញ្ញំ បដិហតិ ។ បេ ។ បដិច្ចស្សដ្ឋន្តោ អាណាទិ
បដិហតិ ឥមេហិ សត្តហាការេហិ ចិត្តំ អនុបស្សតិ
ចិត្តំ ឧបដ្ឋានំ ឆោ សតិ សតិ ឧបដ្ឋានំ ចេវ
សតិ ច តាយ សតិយោ ភេន ញាលោន តំ
ចិត្តំ អនុបស្សតិ ភេន វុច្ចតិ ចិត្ត ចិត្តានុបស្សនា
សតិប្បដ្ឋានកាវចា ។

កាវចាតិ ចតស្សា កាវចា ។ បេ ។ អាសោវន-
ដ្ឋេន កាវចា ។ បេ ។ ឃិវំ ចិត្ត ចិត្តានុបស្សិ វិហរតិ ។

[២០០] កថំ ឆន្ទេសុ ឆន្ទានុបស្សិ វិហរតិ ។
ឥនេកោន្ទោ វេបេត្វា កាយំ វេបេត្វា វេននំ វេបេ-
ត្វា ចិត្តំ តទវសេសេ(១) ឆន្ទេ អនិច្ចតោ អនុបស្សតិ
ឆោ និច្ចតោ ទុក្ខតោ អនុបស្សតិ ឆោ សុខតោ
អនត្តតោ អនុបស្សតិ ឆោ អត្តតោ និព្វិន្ទតិ ឆោ
នន្ទតិ វិជ្ជតិ ឆោ វដ្ឋតិ និរោធនតិ ឆោ សមុទេតិ

១. ឥនេយសេ ។

បញ្ជីវត្ថុ សនិប្បដ្ឋានកថា

វេមនិលរបនំ មិនិប្រកានំទេ កាលភិចារណាយេញ្ញាមិនទៀនំ វេមនិ
លរបនំទូរសេចក្តីសំគាល់ថាទៀនំ ។ បេ ។ កាលលរបនំ វេមនិលរ-
បនំទូរការប្រកានំ បុគ្គលភិចារណាយេញ្ញាចិត្ត ដោយតាតារបំនំ ព៌
នេ ចិត្ត ឈ្មោះថាឧបដ្ឋាន មិនឈ្មោះថាសតិទេ ឯសតិ ឈ្មោះថា
ឧបដ្ឋានផង ឈ្មោះថាសតិផង បុគ្គលភិចារណាយេញ្ញា ខ្លួចិត្តនោះ
ដោយសតិនោះ ដោយញាណនោះ ប្រោរហេតុនោះ លោកនាល
ថា ចិត្តចិត្តានុបស្សនាសតិប្បដ្ឋានកាវចា ដោយប្រការផ្សេងៗ

ពាក្យថា កាវចា បានផលកាវចា ២ ។ បេ ។ កាវចា ដោយអត្តថា
សេត ។ បេ ។ ភិក្ខុជាអ្នកភិចារណាយេញ្ញាខ្លួចិត្តក្នុងចិត្ត យ៉ាងនេះឯង ។

[២០១] ជាអ្នកភិចារណាយេញ្ញា ខ្លួនមិនតម្រូវចាំឯទ្វាយ កើ
ដូចម្តេច ។ បុគ្គលក្នុងមួយ ក្នុងលោកនេះ លើកទុកកាយ លើក
ទុកវេទនា លើកទុកចិត្ត ហើយភិចារណាយេញ្ញាខ្លួនមិនសេសសល់
អំពីកាយ វេទនា ចិត្តចិត្តនោះ ថាមិនទៀនំ មិនមែនថាទៀនំទេ ភិ-
ចារណាយេញ្ញាជាទុក្ខ មិនមែនជាសុខទេ ភិចារណាយេញ្ញា
មិនមែនខ្លួន មិនមែនជាខ្លួនទេ វេមនិឡើយណាយ មិនមែនកាយទេ
វេមនិជនណាយ មិនមែនគារទេ វេមនិវលតំ មិនមែនកើតទេ

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុដិសម្ពិទ្ធសមុទ្រ

បដិច្ចសង្កតិ ខោ អាជិយតិ អនិច្ចតោ អនុបស្សន្តោ
 ធិក្ខុសញ្ញំ បដិហតិ ទុក្ខតោ អនុបស្សន្តោ សុទ្ធ-
 សញ្ញំ បដិហតិ អនត្តតោ អនុបស្សន្តោ អត្តសញ្ញំ
 បដិហតិ ចិទ្ធិន្តោ ធីទ្ធិ បដិហតិ វិជ្ជន្តោ វាភិ បដិ-
 ហតិ វិភោទន្តោ សម្មុទយំ បដិហតិ បដិច្ចសង្កតិ
 អាណាមិ បដិហតិ ឥវេហិ សត្តោកោកោហិ ធម្ម-
 អនុបស្សតិ ធម្មា ឧបដ្ឋានំ ខោ សតិ សតិ
 ឧបដ្ឋានំ បេវ សតិ ច តាយ សតិយោ តេន
 ញាណោ តេ ធម្ម អនុបស្សតិ តេន វុត្តតិ
 ធម្មសុ ធម្មានុបស្សនា សតិប្បដ្ឋានកាវចា ។

កាវចាតិ ធម្មសេវា កាវចា តត្ថ ជាតានិ
 ធម្មានំ អនតិវត្តនដ្ឋាន កាវចា ឥន្ទ្រិយានំ ឯកា-
 រសដ្ឋាន កាវចា តនុបករិយវាហនដ្ឋាន កាវចា
 អាសេវនដ្ឋាន កាវចា ។ បេ ។ ឯវិ ធម្មសុ ធម្ម-
 នុបស្ស វិហារតិ ។

សតិប្បដ្ឋានាថា ធិដ្ឋិតា ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុដិសម្ពិទ្ធសមុទ្រ

វេមនិលបេនិ មិទ្រុកានំ ។ កាលភិចារណាយេញថាមិនទៀន វេមនិ
 លបេនិសេចក្តីសំគាល់ថាទៀន កាលភិចារណាយេញថាជុក្ខ វេមនិ
 លបេនិសេចក្តីសំគាល់ថាសុទ្ធ កាលភិចារណាយេញថា មិនមែនខ្លួន
 វេមនិលបេនិសេចក្តីសំគាល់ថាខ្លួន កាលខ្សឹយណាយ វេមនិលបេនិ
 ឆ្លូវសេចក្តីកកាយ កាលជិនណាយ វេមនិលបេនិកម្រេក កាលវលតិ
 វេមនិលបេនិការកើត កាលលបេនិ វេមនិលបេនិការប្រកាន់ បុគ្គល
 ភិចារណាយេញធមិ ដោយភកកាវចំ វេ នេ ធមិ ឈ្មោះថាបដ្ឋាន
 មិនឈ្មោះថាសតិ ។ ឯសតិ ឈ្មោះថាបដ្ឋានផង ឈ្មោះថាសតិផង
 បុគ្គលភិចារណាយេញឆ្លូវធមិនោះ ដោយសតិនោះ ដោយញាណនោះ
 ព្រោះហេតុនោះ លោកោតាលថា ធម្មសុ ធម្មានុបស្សនា សតិប្បដ្ឋាន-
 កាវចា ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ពាក្យថា កាវចា បានដល់កាវចា ៤ យ៉ាង គឺកាវចា ដោយអត្ថថា
 មិទ្រុក្រឹត្តកន្លងឆ្លូវពួកធមិ ដែលកើតហើយក្នុងទីនោះ កាវចា ដោយ
 អត្ថថាឥន្ទ្រិយចំណុច មានសេវតមួយ កាវចា ដោយអត្ថថាជិតនាំឲ្យ
 ព្យាមនីសមន្តរដល់ធមិនោះ កាវចា ដោយអត្ថថាសេករិយ ។ ។ បេ ។
 ភិក្ខុថាអ្នកភិចារណាយេញ ឆ្លូវធមិក្នុងធមិចំណុច យ៉ាងនេះឯង ។
 បចំ សតិប្បដ្ឋានាថា ។

បញ្ជីវត្ត វិបស្សនាកថា
សាវ័ត្តិបរិបណ្ឌិតទាន

[២០២] ។ បេ ។ សោ វត ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ក-
ញ្ញំ សង្ការំ និព្វតោ សមុបស្សនោ អនុលោមិ-
កាយ ទន្ធិយា សមន្តាគតោ ភវិស្សត្តិ ទេតិ
ហំ វិជ្ជតិ អនុលោមិកាយ ទន្ធិយា អសមន្តា-
គតោ សម្មត្ថនិយាមិ ឱក្កមិស្សត្តិ ទេតិ ហំ
វិជ្ជតិ សម្មត្ថនិយាមិ អបោក្កមមាទោ សោតាប-
ត្តិដលី វា សកាតាមិដលី វា អនាតាមិដលី វា
អវហត្តដលី វា សច្ចិភវិស្សត្តិ ទេតិ ហំ
វិជ្ជតិ សោ វត ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សព្វសង្ការ-
អនិព្វតោ សមុបស្សនោ អនុលោមិកាយ ទន្ធិ-
យា សមន្តាគតោ ភវិស្សត្តិ ហំ ទេតិ វិជ្ជតិ
អនុលោមិកាយ ទន្ធិយា សមន្តាគតោ សម្មត្ថនិ-
យាមិ ឱក្កមិស្សត្តិ ហំ ទេតិ វិជ្ជតិ សម្មត្ថនិ-
យាមិ ឱក្កមមាទោ សោតាបត្តិដលី វា សកាតា-
មិដលី វា អនាតាមិដលី វា អវហត្តដលី វា
សច្ចិភវិស្សត្តិ ហំ ទេតិ វិជ្ជតិ ។

បញ្ជីវត្ត វិបស្សនាកថា
សាវ័ត្តិបរិបណ្ឌិតទាន

[២០២] ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះឯង កាល
ពិចារណាឃើញ នូវសង្ការទាំងឡាយ ជាទៀង ទឹងប្រកបដោយអនុលោមិ-
កន្តី ពាក្យដូច្នោះនេះ មិនសមហេតុទេ ភិក្ខុនោះ មិនប្រកបដោយ
អនុលោមិកន្តី ទឹងចុះកាន់សម្មត្ថនិយាមនិ ពាក្យដូច្នោះនេះ មិន
សមហេតុទេ ភិក្ខុនោះកាលមិនចុះ កាន់សម្មត្ថនិយាមនិ ទឹងធ្វើឲ្យ
ដាក់ច្បាស់ នូវសោតាបត្តិដល ឬ សកាតាមិដល អនាតាមិដល
អវហត្តដល ពាក្យដូច្នោះនេះ មិនសមហេតុទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុនោះឯង កាលពិចារណាឃើញ នូវសង្ការទាំងឡាយ ហំ ទៀង ទឹង
ប្រកបដោយអនុលោមិកន្តី ពាក្យដូច្នោះនេះ ទើបសមហេតុ ភិក្ខុនោះ
ប្រកបដោយអនុលោមិកន្តី ទឹងចុះកាន់សម្មត្ថនិយាមនិ ពាក្យដូច្នោះ
នេះ ទើបសមហេតុ ភិក្ខុនោះ កាលចុះកាន់សម្មត្ថនិយាមនិ ទឹងធ្វើ
ឲ្យដាក់ច្បាស់ នូវសោតាបត្តិដល ឬ សកាតាមិដល អនាតាមិដល
អវហត្តដល ពាក្យដូច្នោះនេះ ទើបសមហេតុ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពុទ្ធាមញ្ញ

(២០៣) សោ វត ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កត្តិ សង្ខារិ
 សុខតោ សមុបស្សន្តោ អនុលោមិកាយ ទន្ធិយា
 សមន្តាគតោ កវិស្សត្តិ ឆេតំ ហំ វិជ្ជតិ
 អនុលោមិកាយ ទន្ធិយា អសមន្តាគតោ សម្មត្ត-
 ទិយាមំ ឱក្កមិស្សត្តិ ឆេតំ ហំ វិជ្ជតិ សម្មត្ត-
 ទិយាមំ អនោក្កមនោ សោតាចត្តិដលំ វំ ស-
 កតាតាមិដលំ វំ អនាតាមិដលំ វំ អហត្តដលំ វំ
 សច្ចិកវិស្សត្តិ ឆេតំ ហំ វិជ្ជតិ សោ វត ភិក្ខុ-
 វេ ភិក្ខុ សទ្ធសង្ខារេ ទុក្ខតោ សមុបស្សន្តោ
 អនុលោមិកាយ ទន្ធិយា សមន្តាគតោ កវិស្សត្តិ
 ហំ ឆេតំ វិជ្ជតិ អនុលោមិកាយ ទន្ធិយា សម-
 ន្តាគតោ សម្មត្តទិយាមំ ឱក្កមិស្សត្តិ ហំ ឆេតំ
 វិជ្ជតិ សម្មត្តទិយាមំ ឱក្កមនោ សោតាចត្តិដលំ វំ
 សកតាតាមិដលំ វំ អនាតាមិដលំ វំ អហត្តដលំ
 វំ សច្ចិកវិស្សត្តិ ហំ ឆេតំ វិជ្ជតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពុទ្ធាមញ្ញ

(២០៣) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនារឯង កាលភិចារណា
 ឃើញ ខ្ញុំសង្ខារនិមួយ ជាជាសុខ នឹងប្រកបដោយអនុលោមិកខន្តី
 ពាក្យដូច្នោះ មិនសមហេតុទេ ភិក្ខុនារមិនប្រកបដោយអនុលោមិ-
 កខន្តី នឹងចុះកាន់សម្មត្តិយាមធម៌ ពាក្យដូច្នោះ មិនសមហេតុទេ
 ភិក្ខុនារ កាលមិនចុះកាន់សម្មត្តិយាមធម៌ នឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ខ្ញុំ
 សោតាចត្តិដល ឬ សកតាមិដល អនាតាមិដល អហត្តដល
 ពាក្យដូច្នោះ មិនសមហេតុទេ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនារឯង
 កាលភិចារណាឃើញ ខ្ញុំសង្ខារទាំងពួង ជាជាទុក្ខ នឹងប្រកបដោយ
 អនុលោមិកខន្តី ពាក្យដូច្នោះ ទើបសមហេតុ ភិក្ខុនារប្រកបដោយ
 អនុលោមិកខន្តី នឹងចុះកាន់សម្មត្តិយាមធម៌ ពាក្យដូច្នោះ ទើប
 សមហេតុ ភិក្ខុនារ កាលចុះកាន់សម្មត្តិយាមធម៌ នឹងធ្វើឲ្យជាក់
 ច្បាស់ ខ្ញុំសោតាចត្តិដល ឬ សកតាមិដល អនាតាមិដល
 អហត្តដល ពាក្យដូច្នោះ ទើបសមហេតុ ។

បញ្ជីរដ្ឋ បែបស្មោះ

(២០៤) សោ វត ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ កញ្ចិ ធម្មិ
 អត្តតោ សមនុបស្សនោ អនុលោមិកាយ ទន្ធិយា
 សមន្តាគតោ កវិស្សត្តិ ធនំ ហំ វិជ្ជតិ
 អនុលោមិកាយ ទន្ធិយា អសមន្តាគតោ សម្មត្តិ-
 យាមិ ឱក្កមិស្សត្តិ ធនំ ហំ វិជ្ជតិ សម្មត្តិយាមិ
 អនោក្កមមាលោ សោតាបត្តិដលំ វា សកតាតាមិដ-
 លំ វា អនាតាមិដលំ វា អវហត្តដលំ វា សច្ចិ-
 កវិស្សត្តិ ធនំ ហំ វិជ្ជតិ សោ វត ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ កញ្ចិ ធម្មិ អនត្តតោ សមនុបស្សនោ
 អនុលោមិកាយ ទន្ធិយា សមន្តាគតោ កវិស្សត្តិ
 ហំ ធមេតិ វិជ្ជតិ អនុលោមិកាយ ទន្ធិយា សម-
 ន្តាគតោ សម្មត្តិយាមិ ឱក្កមិស្សត្តិ ហំ ធមេតិ
 វិជ្ជតិ សម្មត្តិយាមិ ឱក្កមមាលោ សោតាបត្តិ-
 ដលំ វា សកតាតាមិដលំ វា អនាតាមិដលំ វា
 អវហត្តដលំ វា សច្ចិកវិស្សត្តិ ហំ ធមេតិ វិជ្ជតិ ។

បញ្ជីរដ្ឋ បែបស្មោះ

(២០៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះឯង កាលពិចារណា
 ឃើញធម៌និមួយជាដំបូង នឹងប្រកបដោយអនុលោមិកខន្តី ពាក្យដូច្នោះ
 ខ្លះ មិនសមហេតុទេ ភិក្ខុនោះមិនប្រកបដោយអនុលោមិកខន្តី នឹងចុះ
 កាន់សម្មត្តិយាមធម៌ ពាក្យដូច្នោះខ្លះ មិនសមហេតុទេ ភិក្ខុនោះកាល
 មិនចុះកាន់សម្មត្តិយាមធម៌ នឹងធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ ឱ្យសោតាបត្តិដល
 ឬសកតាតាមិដល អនាតាមិដល អវហត្តដល ពាក្យដូច្នោះខ្លះ មិនសម
 ហេតុទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះឯង កាលពិចារណាឃើញធម៌
 និមួយ ជាដំបូងនៃដំបូង នឹងប្រកបដោយអនុលោមិកខន្តី ពាក្យដូច្នោះខ្លះ
 ទើបសមហេតុ ភិក្ខុប្រកបដោយអនុលោមិកខន្តី នឹងចុះកាន់សម្មត្តិ-
 យាមធម៌ ពាក្យដូច្នោះខ្លះ ទើបសមហេតុ ភិក្ខុនោះកាលចុះកាន់សម្មត្តិ-
 យាមធម៌ នឹងធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ ឱ្យសោតាបត្តិដល ឬសកតាតាមិ-
 ដល អនាតាមិដល អវហត្តដល ពាក្យដូច្នោះខ្លះ ទើបសមហេតុ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសន្តិកថា

(២០៤) សោ វត ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធិត្វានិ ទុក្ខ-
 តោ សមនុបស្សន្តោ អនុលោមិកាយ ទន្តិយា
 សមន្តាគតោ កវិស្សត្តិភិ ធនំ ហំនំ វិជ្ជតិ អនុ-
 លោមិកាយ ទន្តិយា អសមន្តាគតោ សម្មត្តនិយាមិ
 ឡិក្កមិស្សត្តិភិ ធនំ ហំនំ វិជ្ជតិ សម្មត្តនិយាមិ
 អនោក្កមមាថោ សោតាបត្តិដលី វា សកទាតា-
 មិដលី វា អនាតាមិដលី វា អវហត្តដលី វា សច្ចិ-
 កវិស្សត្តិភិ ធនំ ហំនំ វិជ្ជតិ សោ វត ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ ធិត្វានិ សុទតោ សមនុបស្សន្តោ អនុលោមិ-
 កាយ ទន្តិយា សមន្តាគតោ កវិស្សត្តិភិ ហំនមេតំ
 វិជ្ជតិ អនុលោមិកាយ ទន្តិយា សមន្តាគតោ
 សម្មត្តនិយាមិ ឡិក្កមិស្សត្តិភិ ហំនមេតំ វិជ្ជតិ
 សម្មត្តនិយាមិ ឡិក្កមមាថោ សោតាបត្តិដលី វា
 សកទាតាមិដលី វា អនាតាមិដលី វា អវហត្តដលី វា
 សច្ចិកវិស្សត្តិភិ ហំនមេតំ វិជ្ជតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសន្តិកថា

(២០៥) ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ភិក្ខុនោះឯង កាលពិចារណា
 ឃើញព្រះនិព្វានថាជាទុក្ខ នឹងប្រកបដោយអនុលោមិកទន្តី ពាក្យដូច្នោះ
 ៖ មិនសមហេតុទេ ភិក្ខុនោះមិនប្រកបដោយអនុលោមិកទន្តី នឹង
 ចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ ពាក្យដូច្នោះខ្លះ មិនសមហេតុទេ ភិក្ខុនោះ
 កាលមិនចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ នឹងធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់នូវសោភាបត្តិផល
 ឬ សកទាតាមិផល អនាតាមិផល អវហត្តផល ពាក្យដូច្នោះខ្លះ
 មិនសមហេតុទេ ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ភិក្ខុនោះឯង កាលពិចារណា
 ឃើញព្រះនិព្វានថាជាសុខ នឹងប្រកបដោយអនុលោមិកទន្តី ពាក្យដូច្នោះ
 ខ្លះ ទើបសមហេតុ ភិក្ខុនោះប្រកបដោយអនុលោមិកទន្តី នឹងចុះកាន់
 សម្មត្តនិយាមធម៌ ពាក្យដូច្នោះខ្លះ ទើបសមហេតុ ភិក្ខុនោះកាលចុះកាន់
 សម្មត្តនិយាមធម៌ នឹងធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់នូវសោភាបត្តិផល ឬសកទាតាមិ-
 ផល អនាតាមិផល អវហត្តផល ពាក្យដូច្នោះខ្លះ ទើបសមហេតុ ។

បញ្ជីរដ្ឋ វិស្សនាថា

(២០៦) កតិហា កាវេហិ អនុលោមិកំ ទន្ទិ បដិ-
 លកតិ កតិហា កាវេហិ សម្មត្តិយានិ ឱក្កមតិ ។
 ឆត្តារិសយ អាគារវេហិ អនុលោមិកំ ទន្ទិ បដិលក-
 តិ ឆត្តារិសយ អាគារវេហិ សម្មត្តិយានិ ឱក្កមតិ ។
 កតមេហិ ឆត្តារិសយ អាគារវេហិ អនុលោមិកំ
 ទន្ទិ បដិលកតិ កតមេហិ ឆត្តារិសយ អាគារវេហិ សម្ម-
 ត្តិយានិ ឱក្កមតិ ។ បញ្ចក្កុន្ទ អនិច្ចតោ ធុត្តតោ រោ-
 គតោ គណ្ណតោ សល្លតោ អយតោ អាពាធាតោ បរតោ
 បរលោកតោ ភ្លិតតោ ឧបទ្គុតោ កយតោ ឧបសក្ក-
 តោ ចលតោ បក្កុតោ អន្តរតោ អត្តាលាតោ អលេ-
 ណាតោ អសវណាតោ វិក្កតោ ត្រុតោ សុត្តាតោ អន-
 ត្តតោ អាជីវតោ វិបវណ្ណធម្មតោ អសារតោ
 អយម្ភលតោ វិជកតោ វិភិវតោ សាសវតោ

បញ្ជីរដ្ឋ វិស្សនាថា

(២០៦) ភិក្ខុបាទនូវអនុលោមិកខន្តី ដោយភាគប្តីនាន ចុះ
 កាន់សម្មត្តិយានមិ ដោយភាគប្តីនាន ។ ភិក្ខុបាទនូវអនុលោមិក-
 ខន្តី ដោយភាគ ៤០ ចុះកាន់សម្មត្តិយានមិ ក៏ដោយភាគ
 ៤០ ដែរ ។
 ភិក្ខុបាទនូវអនុលោមិកខន្តី ដោយភាគ ៤០ កើដូចម្តេចចុះ ចុះ
 កាន់សម្មត្តិយានមិ ដោយភាគ ៤០ កើដូចម្តេចចុះ ។ ភិក្ខុពិចារណ
 យើញ្ញនូវខន្ធថ ថាមិនទៀង ១ ថាជាទុក្ខ ១ ជាអភ ១ ជាបូស ១ ជាសរ
 ១ ជាចេសវលំបាក ១ ជាអភពេ ១ ជាចេសវដិវ ១ ជាចេសវិនាស ១ ជា
 ចរ្រ្រ ១ ជាចច្រព ១ ជាក័យ ១ ជាចេសត្ត ១ ជាក្រៀងញាប់ញ័រ ១
 ជាក្រៀងបែកឆ្ងាយ ១ ថាមិនទៀង ១ ថាមិនមានច្រកកោន ១ ថាមិន
 មានចិញ្ចន ១ ថាមិនមានចិញ្ចី ១ ថាជារល ១ ថាទេ ១ ថាសោ
 សូឡ ១ ថាមិនមន្ត្រ ១ ថាជាចោស ១ ថាមានសេចក្តីប្រែប្រួលជា
 ធម្មតា ១ ថាគ្មានរូម ១ ថាជាបូសគល់នៃសេចក្តីលំបាក ១ ថាជា
 អ្នកសម្លាប់ ១ ថាមិនមានសេចក្តីចម្រើន ១ ថាប្រកបដោយភាសា ១

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុខិសន្តិកមន្តោ

សង្កតតោ មារាមិសវតោ ជាតិធម្មតោ ជវកធម្មតោ
 ព្យាធិធម្មតោ មរណធម្មតោ រសាកធម្មតោ បរិនេវ
 ធម្មតោ ឧបាយាសធម្មតោ សិគិលេសិកធម្មតោ
 បញ្ចក្កាទ្ធ អនិច្ចតោ បស្សន្តោ អនុលោមិកំ ទន្ធិ
 បដិលកតិ បញ្ចន្ធិ ទន្ធានំ និរោធា និច្ចំ និព្វានន្ធិ
 បស្សន្តោ សម្មត្តនិយាមិ ឱក្កមតិ បញ្ចក្កាទ្ធ
 ទុក្កតោ បស្សន្តោ អនុលោមិកំ ទន្ធិ បដិលកតិ
 បញ្ចន្ធិ ទន្ធានំ និរោធា សុខំ និព្វានន្ធិ បស្សន្តោ
 សម្មត្តនិយាមិ ឱក្កមតិ បញ្ចក្កាទ្ធ រោគតោ
 បស្សន្តោ អនុលោមិកំ ទន្ធិ បដិលកតិ
 បញ្ចន្ធិ ទន្ធានំ និរោធា ករោក្យំ និព្វានន្ធិ បស្សន្តោ
 សម្មត្តនិយាមិ ឱក្កមតិ បញ្ចក្កាទ្ធ កណ្តាតោ
 បស្សន្តោ អនុលោមិកំ ទន្ធិ បដិលកតិ បញ្ចន្ធិ
 ទន្ធានំ និរោធា និកណ្តា^(*) និព្វានន្ធិ បស្សន្តោ

១. ឧ.ច. អគណ្ណំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ចនិសន្តិកមន្តោ

ថាជាបេសវែលបច្ច័យប្រជុំកាក់វែន ១ ថាជាតាមិសវៃមារ ១ ថាមាន
 ការកើតជាធម្មតា ១ មានជវកជាធម្មតា ១ មានព្យាធិជាធម្មតា ១ មានមរ-
 ណាជាធម្មតា ១ មានការឡើងចូលជាធម្មតា ១ មាន
 សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ជាធម្មតា ១ មានសេចក្តីរសាហ្មន់ជាធម្មតា ១ គឺថា
 កាលតិចារណារឃើញថា ខន្ធ ៥ មិនទៀង វែមន៍បានអនុលោមិកទន្ធិ
 កាលតិចារណារឃើញថា ការលែត់ខន្ធ ៥ គឺព្រះនិព្វានដ៏ទៀង វែមន៍
 ចុះកាន់សម្មត្តនិយាមនិ កាលតិចារណារឃើញថាខន្ធ ៥ ជាទុក្ខ វែមន៍
 បានអនុលោមិកទន្ធិ កាលតិចារណារឃើញថា ការលែត់ខន្ធ ៥ គឺព្រះ
 និព្វាន ជាហេតុសុខ វែមន៍ចុះកាន់សម្មត្តនិយាមនិ កាលតិចារណារឃើញ
 ថាខន្ធ ៥ ជាពេក វែមន៍បានអនុលោមិកទន្ធិ កាលតិចារណារឃើញថាការ
 លែត់ខន្ធ ៥ គឺព្រះនិព្វាន ជាហេតុមិនមានពេក វែមន៍ចុះកាន់សម្មត្តនិយាម-
 និ កាលតិចារណារឃើញថាខន្ធ ៥ ជាចូស វែមន៍បានអនុលោមិកទន្ធិ
 កាលតិចារណារឃើញថា ការលែត់ខន្ធ ៥ គឺព្រះនិព្វាន ជាហេតុមិនមាន

បញ្ជីរដ្ឋ វិស្សនាគ

សម្បត្តិយោមី ឡិក្កមតិ បញ្ចក្ខន្ធទ្វេ សល្យតោ បស្ស្ត-
 រោ អនុលោមីកំ ទន្ធិ បដិលកតិ បញ្ចន្ធិ ទន្ធានំ
 វិភោតា វិសល្យំ វិញ្ញានន្តំ បស្ស្តរោ សម្បត្តិ-
 យោមី ឡិក្កមតិ បញ្ចក្ខន្ធទ្វេ អយតោ បស្ស្តរោ
 អនុលោមីកំ ទន្ធិ បដិលកតិ បញ្ចន្ធិ ទន្ធានំ វិ-
 ភោតា អនយោ វិញ្ញានន្តំ បស្ស្តរោ សម្បត្តិយោ-
 មី ឡិក្កមតិ បញ្ចក្ខន្ធទ្វេ អាតាធាតោ បស្ស្តរោ
 អនុលោមីកំ ទន្ធិ បដិលកតិ បញ្ចន្ធិ ទន្ធានំ
 វិភោតា អនាតាតា វិញ្ញានន្តំ បស្ស្តរោ សម្បត្តិ-
 យោមី ឡិក្កមតិ បញ្ចក្ខន្ធទ្វេ បរតោ បស្ស្តរោ
 អនុលោមីកំ ទន្ធិ បដិលកតិ បញ្ចន្ធិ ទន្ធានំ
 វិភោតា អបរច្ឆយំ វិញ្ញានន្តំ បស្ស្តរោ សម្បត្តិ-
 យោមី ឡិក្កមតិ បញ្ចក្ខន្ធទ្វេ បលោកតោ បស្ស្ត-
 រោ អនុលោមីកំ ទន្ធិ បដិលកតិ បញ្ចន្ធិ ទន្ធា-
 នំ វិភោតា អប្បលោកតោ វិញ្ញានន្តំ បស្ស្តរោ

បញ្ជីរដ្ឋ វិស្សនាគ

បួស វេមនិពុះកាន់សម្បត្តិយោមមិ កាលតិចារណារឃីញ្ញខន្ធ ៥ ថា
 ជាសរ វេមនិពុះកាន់សម្បត្តិយោមមិ កាលតិចារណារឃីញ្ញថា ការលក់
 ខន្ធ ៥ គីព្រះនិព្វាន ជាហេតុមានសរ វេមនិពុះកាន់សម្បត្តិយោមមិ
 កាលតិចារណារឃីញ្ញខន្ធ ៥ ថាជាខន្ធលំបុក វេមនិពុះកាន់សម្បត្តិ
 កាលតិចារណារឃីញ្ញថា ការលក់ខន្ធ ៥ គីព្រះនិព្វាន ជាហេតុ
 មានទុក្ខ វេមនិពុះកាន់សម្បត្តិយោមមិ កាលតិចារណារឃីញ្ញ ឡ
 ខន្ធ ៥ ថាជាភារា វេមនិពុះកាន់សម្បត្តិយោមមិ កាលតិចារណារឃីញ្ញ
 ថា ការលក់ខន្ធ ៥ គីព្រះនិព្វាន ជាហេតុមានភារា វេមនិពុះ
 កាន់សម្បត្តិយោមមិ កាលតិចារណារឃីញ្ញខន្ធ ៥ ថាជាបេសដៃ
 វេមនិពុះកាន់សម្បត្តិយោមមិ កាលតិចារណារឃីញ្ញថា ការលក់ខន្ធ ៥
 គីព្រះនិព្វាន មិនជាបច្ច័យរបស់អ្នកដទៃ វេមនិពុះកាន់សម្បត្តិយោមមិ
 កាលតិចារណារឃីញ្ញខន្ធ ៥ ថាវិទាស វេមនិពុះកាន់សម្បត្តិយោមមិ កាល
 តិចារណារឃីញ្ញថា ការលក់ខន្ធ ៥ គីព្រះនិព្វាន ជាសភាវៈមិនវិទាស

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសន្តិកមគ្គោ

សម្មត្តនិយាមំ ឱក្កមតិ បញ្ចក្កាទ្ធ ឆ្លៀតិភោ បស្សន្តោ
 អនុលោមិតំ ទន្តំ បដិលកតិ បញ្ចន្តំ ទន្ធានំ ធិរោជា
 អនិភិកំ ធិញ្ញានន្តំ បស្សន្តោ សម្មត្តនិយាមំ ឱក្ក-
 មតិ បញ្ចក្កាទ្ធ ឧបន្តរោ បស្សន្តោ អនុលោមិតំ
 ទន្តំ បដិលកតិ បញ្ចន្តំ ទន្ធានំ ធិរោជា អនុបន្តរំ
 ធិញ្ញានន្តំ បស្សន្តោ សម្មត្តនិយាមំ ឱក្កមតិ បញ្ចក្កា-
 ទ្ធ កយតោ បស្សន្តោ អនុលោមិតំ ទន្តំ បដិ-
 លកតិ បញ្ចន្តំ ទន្ធានំ ធិរោជា អកយំ ធិញ្ញាន-
 ន្តំ បស្សន្តោ សម្មត្តនិយាមំ ឱក្កមតិ បញ្ចក្កាទ្ធ
 ឧបសត្តតោ អនុលោមិតំ ទន្តំ បដិលកតិ បញ្ច-
 ន្តំ ទន្ធានំ ធិរោជា អនុបសត្តំ ធិញ្ញានន្តំ បស្ស-
 ន្តោ សម្មត្តនិយាមំ ឱក្កមតិ បញ្ចក្កាទ្ធ ចលតោ
 បស្សន្តោ អនុលោមិតំ ទន្តំ បដិលកតិ បញ្ចន្តំ ទ-
 ន្ធានំ ធិរោជា អថលំ ធិញ្ញានន្តំ បស្សន្តោ សម្មត្ត-
 និយាមំ ឱក្កមតិ បញ្ចក្កាទ្ធ បកន្តុតោ បស្សន្តោ
 អនុលោមិតំ ទន្តំ បដិលកតិ បញ្ចន្តំ ទន្ធានំ ធិ-
 រោជា អប្បកន្តំ ធិញ្ញានន្តំ បស្សន្តោ សម្មត្តនិយាមំ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សដិសន្តិកមគ្គ

វេទនិច្ចកាន់សម្មត្តនិយាមមមិ កាលភិចារណារឃើញខន្ធ ថ ជាថវ្រ្រ
 វេទនិច្ចកាន់សម្មត្តនិយាមមមិ កាលភិចារណារឃើញថា ការវេទន្ត ថ
 គិព្រះនិព្វាន ជាថានមិទមានថវ្រ្រ វេទនិច្ចកាន់សម្មត្តនិយាមមមិ កាល
 ភិចារណារឃើញខន្ធ ថ ជាថប្រទ្រព វេទនិច្ចកាន់សម្មត្តនិយាមមមិ កាល
 ភិចារណារឃើញថា ការវេទន្ត ថ គិព្រះនិព្វាន ជាថានមិទមាន
 ប្រទ្រព វេទនិច្ចកាន់សម្មត្តនិយាមមមិ កាលភិចារណារឃើញខន្ធ ថ
 ថជាភីយ វេទនិច្ចកាន់សម្មត្តនិយាមមមិ កាលភិចារណារឃើញថា ការ
 វេទន្ត ថ គិព្រះនិព្វានជាថានមិទមានភីយ វេទនិច្ចកាន់សម្មត្តនិយាម-
 មមិ កាលភិចារណារឃើញខន្ធ ថ ថជាបស្មត្ត វេទនិច្ចកាន់សម្ម-
 ត្តនិយាមមមិ កាលភិចារណារឃើញថា ការវេទន្ត ថ គិព្រះនិព្វាន
 ជាថានមិទមានបស្មត្ត វេទនិច្ចកាន់សម្មត្តនិយាមមមិ កាលភិចារណា
 រឃើញខន្ធ ថ ថជាគ្រឿងញាប់ញ័រ វេទនិច្ចកាន់សម្មត្តនិយាមមមិ កាល
 ភិចារណារឃើញថា ការវេទន្ត ថ គិព្រះនិព្វាន ជាថានមិទមាន
 ការញាប់ញ័រ វេទនិច្ចកាន់សម្មត្តនិយាមមមិ កាលភិចារណារឃើញខន្ធ
 ថ ថជាបេសវិបក្ខាយ វេទនិច្ចកាន់សម្មត្តនិយាមមមិ កាលភិចារណា
 រឃើញថា ការវេទន្ត ថ គិព្រះនិព្វាន ជាថានមិទមានការវេទន្ត

បញ្ញវន្ត វិបស្សនាថា

ឱក្ខន្ធមតិ បញ្ចក្ខន្ធទ្វេ អនុរតោ បស្សន្តោ អនុលា-
 មិត្តំ ទន្ធិ បដិលកតិ បញ្ចន្ធិ ទន្ធានំ ធិរោតោ
 ធុរំ ធិព្វានន្ធិ បស្សន្តោ សម្មត្តនិយាមំ ឱក្ខន្ធមតិ
 បញ្ចក្ខន្ធទ្វេ អន្តរណតោ បស្សន្តោ អនុលាមិត្តំ
 ទន្ធិ បដិលកតិ បញ្ចន្ធិ ទន្ធានំ ធិរោតោ កាលំ
 ធិព្វានន្ធិ បស្សន្តោ សម្មត្តនិយាមំ ឱក្ខន្ធមតិ បញ្ច-
 ក្ខន្ធទ្វេ អលណតោ បស្សន្តោ អនុលាមិត្តំ ទន្ធិ
 បដិលកតិ បញ្ចន្ធិ ទន្ធានំ ធិរោតោ លណំ ធិ-
 ព្វានន្ធិ បស្សន្តោ សម្មត្តនិយាមំ ឱក្ខន្ធមតិ បញ្ចក្ខន្ធទ្វេ
 អសរណតោ បស្សន្តោ អនុលាមិត្តំ ទន្ធិ បដិល-
 កតិ បញ្ចន្ធិ ទន្ធានំ ធិរោតោ សរណំ ធិព្វានន្ធិ
 បស្សន្តោ សម្មត្តនិយាមំ ឱក្ខន្ធមតិ បញ្ចក្ខន្ធទ្វេ វិគ្គ-
 តោ បស្សន្តោ អនុលាមិត្តំ ទន្ធិ បដិលកតិ
 បញ្ចន្ធិ ទន្ធានំ ធិរោតោ អវិគ្គំ ធិព្វានន្ធិ បស្សន្តោ
 សម្មត្តនិយាមំ ឱក្ខន្ធមតិ បញ្ចក្ខន្ធទ្វេ កុច្ឆតោ បស្ស-
 ន្តោ អនុលាមិត្តំ ទន្ធិ បដិលកតិ បញ្ចន្ធិ
 ទន្ធានំ ធិរោតោ អកុច្ឆំ ធិព្វានន្ធិ បស្សន្តោ

បញ្ញវន្ត វិបស្សនាថា

វ័មនិច្ចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ កាលតិចារណាយើញ្ញខន្ធទ ថាមិនទៀង
 វ័មនិច្ចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ កាលតិចារណាយើញ្ញថា ការរំលត់ខន្ធទ ថា
 គ្រាន់ត្រានជាងទៀង វ័មនិច្ចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ កាលតិចារណា
 យើញ្ញខន្ធទ ថាមិនមានច្រើកកោន វ័មនិច្ចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ កាល
 តិចារណាយើញ្ញថា ការរំលត់ខន្ធទ គឺគ្រាន់ត្រានជាងមានច្រើកកោន
 វ័មនិច្ចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ កាលតិចារណាយើញ្ញខន្ធទ ថាមិន
 មានច្រើក វ័មនិច្ចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ កាលតិចារណាយើញ្ញថា ការ
 រំលត់ខន្ធទ គឺគ្រាន់ត្រានជាងមានច្រើក វ័មនិច្ចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌
 កាលតិចារណាយើញ្ញខន្ធទ ថាមិនមានច្រើក វ័មនិច្ចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌
 កាលតិចារណាយើញ្ញថា ការរំលត់ខន្ធទ គឺគ្រាន់ត្រាន ជាងមាន
 ច្រើក វ័មនិច្ចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ កាលតិចារណាយើញ្ញខន្ធទ ថា
 ជាវល វ័មនិច្ចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ កាលតិចារណាយើញ្ញថា ការរំលត់
 ខន្ធទ គឺគ្រាន់ត្រាន ជាងមិនមានច្រើក វ័មនិច្ចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌
 កាលតិចារណាយើញ្ញខន្ធទ ថាជាវលសំខេ វ័មនិច្ចុះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌
 កាលតិចារណាយើញ្ញថា ការរំលត់ខន្ធទ គឺគ្រាន់ត្រាន ជាងមិនខេ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុខសិទ្ធិកថា

សុត្តន្តនិយាមី ឱក្កមតិ បញ្ចក្កាទ្ធុ សុត្តន្តោ
 បស្សន្តោ អនុលោមិកំ ទន្ធិ បដិលកតិ បញ្ចន្ធិ
 ទន្ធានំ និរោធា បរមំ សុត្តំ និព្វានន្ធិ បស្សន្តោ សុត្ត-
 ន្តនិយាមី ឱក្កមតិ បញ្ចក្កាទ្ធុ អនត្តតោ បស្សន្តោ
 អនុលោមិកំ ទន្ធិ បដិលកតិ បញ្ចន្ធិ ទន្ធានំ
 និរោធា បរមដ្ឋំ និព្វានន្ធិ បស្សន្តោ សុត្តន្តនិ-
 យាមី ឱក្កមតិ បញ្ចក្កាទ្ធុ អាទីនិរោធា បស្សន្តោ
 អនុលោមិកំ ទន្ធិ បដិលកតិ បញ្ចន្ធិ ទន្ធានំ
 និរោធា អនាទីនិរោធា និព្វានន្ធិ បស្សន្តោ សុត្តន្តនិ-
 យាមី ឱក្កមតិ បញ្ចក្កាទ្ធុ វិបរិណាមនធម្មតោ បស្ស-
 ន្តោ អនុលោមិកំ ទន្ធិ បដិលកតិ បញ្ចន្ធិ ទន្ធា-
 នំ និរោធា អវិបរិណាមនធម្មំ និព្វានន្ធិ បស្សន្តោ
 សុត្តន្តនិយាមី ឱក្កមតិ បញ្ចក្កាទ្ធុ អសារកតោ
 បស្សន្តោ អនុលោមិកំ ទន្ធិ បដិលកតិ បញ្ចន្ធិ
 ទន្ធានំ និរោធា សារី និព្វានន្ធិ បស្សន្តោ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុខសិទ្ធិកថា

វេទនិច្ចុះកាន់សម្មន្តនិយាមធម៌ កាលនិចារណាយើញ្ញខន្ធ ៥ ថាសូន្យ
 វេទនិច្ចុះកាន់សម្មន្តនិយាមធម៌ កាលនិចារណាយើញ្ញថា ការលត់ខន្ធ ៥ គឺ
 ព្រះនិព្វានជាយានសូន្យ (បាតកៈលស) ដ៏គ្រវលនិ វេទនិច្ចុះកាន់សម្មន្ត-
 និយាមធម៌ កាលនិចារណាយើញ្ញខន្ធ ៥ ថាមិនមានខ្លួន វេទនិច្ចុះ
 កាន់សម្មន្តនិយាមធម៌ កាលនិចារណាយើញ្ញថា ការលត់ខន្ធ ៥ គឺព្រះ
 និព្វាន ជាយានមានអក្កដ៏ក្រុម វេទនិច្ចុះកាន់សម្មន្តនិយាមធម៌ កាល
 និចារណាយើញ្ញ ខន្ធច្ន ៥ ថាជាទោស វេទនិច្ចុះកាន់សម្មន្តនិយាមធម៌
 កាលនិចារណាយើញ្ញថា ការលត់ខន្ធ ៥ គឺព្រះនិព្វាន ជាយានមិន
 មានទោស វេទនិច្ចុះកាន់សម្មន្តនិយាមធម៌ កាលនិចារណាយើញ្ញខន្ធ ៥
 ថាមានការប្រែប្រួលជាធម្មតា វេទនិច្ចុះកាន់សម្មន្តនិយាមធម៌ កាលនិចារ-
 ណាយើញ្ញថា ការលត់ខន្ធ ៥ គឺព្រះនិព្វាន ជាយានមិនមានការ
 ប្រែប្រួលជាធម្មតា វេទនិច្ចុះកាន់សម្មន្តនិយាមធម៌ កាលនិចារណា
 យើញ្ញខន្ធ ៥ ថាមិនមានភ្លឺម វេទនិច្ចុះកាន់សម្មន្តនិយាមធម៌ កាល
 និចារណាយើញ្ញថា ការលត់ខន្ធ ៥ គឺព្រះនិព្វាន ជាយានមានភ្លឺម

បញ្ជីរដ្ឋ វិស្សនាគា

សម្មត្តនិយាមំ ឡិក្កមតិ បញ្ចក្កាទ្ធ អយម្មលតោ
 បស្សន្តោ អនុលាមិកំ ទន្តិ បដិលកតិ
 បញ្ចន្តំ ទន្ធនំ និរោធា អយម្មលំ និព្វានន្តិ
 បស្សន្តោ សម្មត្តនិយាមំ ឡិក្កមតិ បញ្ចក្កាទ្ធ
 វិទកតោ បស្សន្តោ អនុលាមិកំ ទន្តិ បដិ-
 លកតិ បញ្ចន្តំ ទន្ធនំ និរោធា អវិទកំ និ-
 ព្វានន្តិ បស្សន្តោ សម្មត្តនិយាមំ ឡិក្កមតិ បញ្ច-
 ក្កាទ្ធ វិវាតោ បស្សន្តោ អនុលាមិកំ ទន្តិ ប-
 ដិលកតិ បញ្ចន្តំ ទន្ធនំ និរោធា អវិវា ទន្ធន-
 ន្តិ បស្សន្តោ សម្មត្តនិយាមំ ឡិក្កមតិ បញ្ចក្កាទ្ធ
 សាសវតោ បស្សន្តោ អនុលាមិកំ ទន្តិ បដិលកតិ
 បញ្ចន្តំ ទន្ធនំ និរោធា អសាសវំ និព្វានន្តិ ប-
 ស្សន្តោ សម្មត្តនិយាមំ ឡិក្កមតិ បញ្ចក្កាទ្ធ សង្ក-
 តោ បស្សន្តោ អនុលាមិកំ ទន្តិ បដិលកតិ បញ្ចន្តំ
 ទន្ធនំ និរោធា អសង្កតំ និព្វានន្តិ បស្សន្តោ
 សម្មត្តនិយាមំ ឡិក្កមតិ បញ្ចក្កាទ្ធ មារាមិសតោ ប-
 ស្សន្តោ អនុលាមិកំ ទន្តិ បដិលកតិ បញ្ចន្តំ ទន្ធនំ

បញ្ជីរដ្ឋ វិស្សនាគា

វេមនិច្ចុកានំសម្មត្តនិយាមធមិ កាលពិចារណារឃីញ្ញខន្ធ ៥ ថាជាថូសា
 គលវៃការលំបាក វេមនិច្ចុកានំសម្មត្តនិយាមធមិ កាលពិចារណារឃីញ្ញថា
 ការលំបាកខន្ធ ៥ គីព្រះនិព្វាន ថាមានមិនមានថូសគលវៃសេចក្តីលំបាក
 វេមនិច្ចុកានំសម្មត្តនិយាមធមិ កាលពិចារណារឃីញ្ញខន្ធថាជាអ្នកសម្លាប់
 វេមនិច្ចុកានំសម្មត្តនិយាមធមិ កាលពិចារណារឃីញ្ញថា ការលំបាកខន្ធ ៥ គី
 ព្រះនិព្វានមិនជាទីសម្លាប់ វេមនិច្ចុកានំសម្មត្តនិយាមធមិ កាលពិចារ-
 ណារឃីញ្ញខន្ធ ៥ ថាប្រុសចាកសេចក្តីចម្រើន វេមនិច្ចុកានំសម្មត្តនិយាម-
 ធមិ កាលពិចារណារឃីញ្ញថា ការលំបាកខន្ធ ៥ គីព្រះនិព្វាន មិន
 មែនជាទីប្រុសចាកសេចក្តីចម្រើន វេមនិច្ចុកានំសម្មត្តនិយាមធមិ កាល
 ពិចារណារឃីញ្ញខន្ធ ៥ ថាប្រុកចង្កោយភាសវៈ វេមនិច្ចុកានំសម្មត្តនិយាម-
 ធមិ កាលពិចារណារឃីញ្ញថា ការលំបាកខន្ធ ៥ គីព្រះនិព្វាន
 មិនមានភាសវៈ វេមនិច្ចុកានំសម្មត្តនិយាមធមិ កាលពិចារណារឃីញ្ញ
 ខន្ធ ៥ ថាបច្ច័យប្រជុំកាក់តែង វេមនិច្ចុកានំសម្មត្តនិយាមធមិ កាលពិចារ-
 ណារឃីញ្ញថា ការលំបាកខន្ធ ៥ គីព្រះនិព្វាន មិនមានបច្ច័យប្រជុំកាក់តែង
 វេមនិច្ចុកានំសម្មត្តនិយាមធមិ កាលពិចារណារឃីញ្ញខន្ធ ៥ ថាជាតាមិសៈ
 នៃមារ វេមនិច្ចុកានំសម្មត្តនិយាមធមិ កាលពិចារណារឃីញ្ញថា ការលំបាកខន្ធ

និរោធា និរាមិសី និព្វានន្តិ បស្សន្តោ សម្មត្តនិយាមិ
 ឡិក្កមតិ បញ្ចក្កាទ្ធ ជានិទម្មតោ បស្សន្តោ អនុ-
 លោមិកំ ទន្តិ បដិលភតិ បញ្ចន្តិ ទន្ធនំ និរោធា
 អដាតំ និព្វានន្តិ បស្សន្តោ សម្មត្តនិយាមិ ឡិក្កមតិ
 បញ្ចក្កាទ្ធ ជានិទម្មតោ បស្សន្តោ អនុលោមិកំ ទន្តិ
 បដិលភតិ បញ្ចន្តិ ទន្ធនំ និរោធា អដាតំ និព្វាន-
 ន្តិ បស្សន្តោ សម្មត្តនិយាមិ ឡិក្កមតិ បញ្ចក្កាទ្ធ
 ព្យាធិនម្មតោ បស្សន្តោ អនុលោមិកំ ទន្តិ បដិលភតិ
 បញ្ចន្តិ ទន្ធនំ និរោធា អព្យាធិនម្មិ និព្វានន្តិ
 បស្សន្តោ សម្មត្តនិយាមិ ឡិក្កមតិ បញ្ចក្កាទ្ធ មរ-
 ណានិទម្មតោ បស្សន្តោ អនុលោមិកំ ទន្តិ បដិលភតិ
 បញ្ចន្តិ ទន្ធនំ និរោធា អមតំ និព្វានន្តិ បស្សន្តោ
 សម្មត្តនិយាមិ ឡិក្កមតិ បញ្ចក្កាទ្ធ សោកានិទម្ម-
 តោ បស្សន្តោ អនុលោមិកំ ទន្តិ បដិលភតិ
 បញ្ចន្តិ ទន្ធនំ និរោធា អសោកំ និព្វានន្តិ ប-
 ស្សន្តោ សម្មត្តនិយាមិ ឡិក្កមតិ បញ្ចក្កាទ្ធ បរិនេរ-
 ទម្មតោ បស្សន្តោ អនុលោមិកំ ទន្តិ បដិលភតិ

៥ គីព្រះនិព្វានមិនមានភាមិសៈ វេមនិព្វះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ កាលពិ-
 ចារណារឿញ្ញទន្ធប ថាមានការកើតជាធម្មតា វេមនិព្វានអនុលោមិកទន្តិ
 កាលពិចារណារឿញ្ញថា ការរំលត់ទន្ធប គីព្រះនិព្វាន ជាថានឈប់
 កើត វេមនិព្វះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ កាលពិចារណារឿញ្ញទន្ធប ថា
 មានជកជាធម្មតា វេមនិព្វានអនុលោមិកទន្តិ កាលពិចារណារឿញ្ញថា
 ការរំលត់ទន្ធប គីព្រះនិព្វាន មិនមានជក វេមនិព្វះកាន់សម្មត្តនិយាម
 ធម៌ កាលពិចារណារឿញ្ញទន្ធប ថាមានព្យាធិនជាធម្មតា វេមនិព្វាន
 អនុលោមិកទន្តិ កាលពិចារណារឿញ្ញថា ការរំលត់ទន្ធប គីព្រះនិព្វាន
 មិនមានព្យាធិនជាធម្មតា វេមនិព្វះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ កាលពិចារណា
 រឿញ្ញទន្ធប ថាមានសេចក្តីស្ងប់ជាធម្មតា វេមនិព្វានអនុលោមិកទន្តិ
 កាលពិចារណារឿញ្ញថា ការរំលត់ទន្ធប គីព្រះនិព្វាន ជាថាន
 មិនស្ងប់ វេមនិព្វះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ កាលពិចារណារឿញ្ញទន្ធប
 ថាមានសេចក្តីសោកជាធម្មតា វេមនិព្វាន មនុស្សអនុលោមិកទន្តិ
 កាលពិចារណារឿញ្ញថា ការរំលត់ទន្ធប គីព្រះនិព្វាន មិនមាន
 សេចក្តីសោក វេមនិព្វះកាន់សម្មត្តនិយាមធម៌ កាលពិចារណារឿញ្ញ
 ទន្ធប ថាមានសេចក្តីទ្រុឌទ្រួលជាធម្មតា វេមនិព្វានអនុលោមិកទន្តិ

បញ្ជីរដ្ឋ វិស្សតាភិ

បញ្ជី ទន្ធនិ ធិរោតោ អបរិទេវិ ធិត្វានន្តិ
 បស្សន្តោ សឌ្ឍត្តនិយាមិ ធិក្កុមតិ បញ្ចក្កាទ្វេ ទទា-
 យាសធម្មតោ បស្សន្តោ អនុលោមិកំ ទន្ធិ បដិ-
 លកតិ បញ្ជី ទន្ធនិ ធិរោតោ អនុចាយាសិ
 ធិត្វានន្តិ បស្សន្តោ សឌ្ឍត្តនិយាមិ ធិក្កុមតិ បញ្ច-
 ក្កាទ្វេ សំគំលេសិកធម្មតោ បស្សន្តោ អនុលោមិ-
 កំ ទន្ធិ បដិលកតិ បញ្ជី ទន្ធនិ ធិរោតោ អសំ-
 កំលិដ្ឋិ ធិត្វានន្តិ បស្សន្តោ សឌ្ឍត្តនិយាមិ ធិក្កុមតិ ។

- (២០៧) អនិច្ចតោតិ អនិច្ចាទុបស្សនា ។
- ទុក្កតោតិ ទុក្កាទុបស្សនា ។
- រោគតោតិ ទុក្កាទុបស្សនា ។
- កណ្តតោតិ ទុក្កាទុបស្សនា ។
- សស្សតោតិ ទុក្កាទុបស្សនា ។
- អយតោតិ ទុក្កាទុបស្សនា ។

បញ្ជីរដ្ឋ វិស្សតាភិ

កាលពិចារណាយេញថា ការរំលត់ខ្លួន ៥ គឺព្រះនិព្វាន មិនមានសេចក្តី
 ឡើយ រមែងចុះកាន់សម្បត្តិយោមធម៌ កាលពិចារណាយេញខ្លួន ៥
 ថាមានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ជាធម្មតា រមែងបានអនុលោមិកខន្តី កាល
 ពិចារណាយេញថា ការរំលត់ខ្លួន ៥ គឺព្រះនិព្វាន មិនមានសេចក្តី
 ចង្អៀតចង្អល់ រមែងចុះកាន់សម្បត្តិយោមធម៌ កាលពិចារណាយេញ
 ខ្លួន ៥ ថាមានសេចក្តីសៅហ្មងជាធម្មតា រមែងបានអនុលោមិកខន្តី
 កាលពិចារណាយេញថា ការរំលត់ខ្លួន ៥ គឺព្រះនិព្វាន មិនមាន
 សេចក្តីសៅហ្មង រមែងចុះកាន់សម្បត្តិយោមធម៌ ។

- (២០៧) ពាក្យថាមិនទៀង បានដល់អនិច្ចាទុបស្សនា ។
- ពាក្យថាទុក្ក បានដល់ទុក្កាទុបស្សនា ។
- ពាក្យថារោគ បានដល់ទុក្កាទុបស្សនា ។
- ពាក្យថាកណ្ត បានដល់ទុក្កាទុបស្សនា ។
- ពាក្យថាសស្ស បានដល់ទុក្កាទុបស្សនា ។
- ពាក្យថាអយត បានដល់ទុក្កាទុបស្សនា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

- អាណាថតោតិ ទុក្ខានុបស្សនា ។
- បរតោតិ អនត្តានុបស្សនា ។
- បរណាកតោតិ អនត្តានុបស្សនា(១) ។
- ន្និតិកោតិ ទុក្ខានុបស្សនា ។
- ឧបន្នតោតិ ទុក្ខានុបស្សនា ។
- កយតោតិ ទុក្ខានុបស្សនា ។
- ឧបសត្តតោតិ ទុក្ខានុបស្សនា ។
- ចលតោតិ អនិច្ចានុបស្សនា ។
- បកន្តតោតិ អនិច្ចានុបស្សនា ។
- អន្តរតោតិ អនិច្ចានុបស្សនា ។
- អត្តាលាតោតិ ទុក្ខានុបស្សនា ។
- អលេណតោតិ ទុក្ខានុបស្សនា ។
- អសរណតោតិ ទុក្ខានុបស្សនា ។
- វិត្តតោតិ ទុក្ខានុបស្សនា(២) ។
- តុច្ឆតោតិ អនត្តានុបស្សនា ។

១ ឧ. អនិច្ចានុបស្សនា ។ ២ ឧ. វិត្តតោតិ អនត្តានុបស្សនា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

- ពាក្យថាភពាធម បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាវាចសំអ្នកដទៃ បានដល់អនត្តានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាវិទាស បានដល់អនត្តានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាចៅស្រី បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាឧបទ្រព បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាភ័យ បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាឧបសគ្គ បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាញាប់ញ័រ បានដល់អនិច្ចានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាចក្ខុវាយ បានដល់អនិច្ចានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាមិនទៀង បានដល់អនិច្ចានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាមិនមានទីជ្រកកោន បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាមិនមានទីត្មន បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាមិនមានទីពឹង បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាទីក្រប បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាទទេ បានដល់អនត្តានុបស្សនា ។

បញ្ជីរដ្ឋ វិបស្សនាពោ

- សុញ្ញតោតិ អនត្តានុបស្សនា ។
- អនត្តតោតិ អនត្តានុបស្សនា ។
- អាទិណវតោតិ ទុក្ខានុបស្សនា ។
- វិបរិណាមធម្មតោតិ អនិច្ចានុបស្សនា ។
- អសារកតោតិ អនត្តានុបស្សនា ។
- អយម្ភលតោតិ ទុក្ខានុបស្សនា ។
- វណតោតិ ទុក្ខានុបស្សនា ។
- វិភវតោតិ អនិច្ចានុបស្សនា ។
- សាសវតោតិ ទុក្ខានុបស្សនា ។
- សង្កតតោតិ អនិច្ចានុបស្សនា ។
- មារមិសតោតិ ទុក្ខានុបស្សនា ។
- ជាតិធម្មតោតិ ទុក្ខានុបស្សនា ។
- ជិវធម្មតោតិ ទុក្ខានុបស្សនា ។
- ព្យាធនធម្មតោតិ ទុក្ខានុបស្សនា ។
- មរណធម្មតោតិ អនិច្ចានុបស្សនា ។

បញ្ជីរដ្ឋ វិបស្សនាពោ

- ពាក្យថាសោស្សន្យ បានដល់អនត្តានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាមិនមែនខ្លួន បានដល់អនត្តានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាពោស បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាមានការប្រែប្រួលជាធម្មតា បានដល់អនិច្ចានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាមិនមានអ្វីម បានដល់អនត្តានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាមានការលំបាកជាបួសគល់ បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាជាអ្នកសម្ងាប់ បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាប្រាសចាកសេចក្តីចម្រើន បានដល់អនិច្ចានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាប្រកបដោយភាសវៈ បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាមានចម្លើយប្រជុំភាគីគង បានដល់អនិច្ចានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាជាភាមិសវិនិច្ឆ័យ បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាមានការកើនជាធម្មតា បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាមានជរាជាធម្មតា បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាមានព្យាធនជាធម្មតា បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។
- ពាក្យថាមានសេចក្តីស្លាប់ជាធម្មតា បានដល់អនិច្ចានុបស្សនា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

សោកាធម្មតោតិ ទុក្ខានុបស្សនា ។
បរិទេវធម្មតោតិ ទុក្ខានុបស្សនា ។
ទុច្ចាយាសធម្មតោតិ ទុក្ខានុបស្សនា ។
សិក្ខិយសិកាធម្មតោតិ ទុក្ខានុបស្សនា ។

ឥមេហិ ចត្តារិសាយ អាគារេហិ អនុលោមិកំ
ទន្តិ បដិលកតិ ឥមេហិ ចត្តារិសាយ អាគារេហិ
សម្មត្តនិយាមិ ឱក្កមតិ ។

ឥមេហិ ចត្តារិសាយ អាគារេហិ អនុលោមិ-
កំ ទន្តិ បដិលកន្តស្ស ឥមេហិ ចត្តារិសាយ
អាគារេហិ សម្មត្តនិយាមិ ឱក្កមន្តស្ស កតិ
អនិច្ចានុបស្សនា កតិ ទុក្ខានុបស្សនា កតិ
អនត្តានុបស្សនា ។

បញ្ចវិសតិ អនត្តានុបស្សនា
ចញ្ញាសិ អនិច្ចានុបស្សនា
សតំ បញ្ចវិសតិញ្ចេវ
យាចិ ទុក្ខេ បវុច្ចវេតិ(១) ។

វិស្សនាណា និម្មិតា ។

១ ២ យានំ ទុក្ខានុបស្សនានំ យុច្ចុយតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមគ្គ

ពាក្យថា មានសោកជាធម្មតា បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។
ពាក្យថាមានសេចក្តីទ្រឹក្សលជាធម្មតា បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។
ពាក្យថាមានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ជាធម្មតា បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។
ពាក្យថា មានសេចក្តីរសវិហារជាធម្មតា បានដល់ទុក្ខានុបស្សនា ។
ភិក្ខុបានអនុលោមិកន្តិ ដោយអាការ ៤០ នេះ ចុះកាន់សម្មត្តនិ-
យាមធម៌ ដោយអាការ ៤០ នេះ ។

កាលភិក្ខុបានអនុលោមិកន្តិ ដោយអាការ ៤០ នេះ ចុះកាន់
សម្មត្តនិយាមធម៌ ដោយអាការ ៤០ នេះ តើអនិច្ចានុបស្សនា មាន
ប៉ុន្មាន ទុក្ខានុបស្សនា មានប៉ុន្មាន អនត្តានុបស្សនា មានប៉ុន្មាន ។
អនត្តានុបស្សនា មាន ៤៨ អនិច្ចានុបស្សនា មាន ៩០
វិបស្សនាចាំនិច្ចាយណា វិសេសព្រះធានព្រះភាគ សំដែង
ចំពោះទុក្ខានុបស្សនា វិបស្សនាខាង មាន ១២៨ ។

ចប់ វិស្សនាណា ។

បញ្ហាវិជ្ជា មាតិកាភ័យ

(២០៤) និព្វានោ មុច្ចតិវិ វិហោត្តោ វិជ្ជាវិមុត្តិ(១)
អនិសីលំ អនិច្ចតំ អនិប្បញ្ញា មស្សន្តិ ញ្ញាលំ
នស្សនំ សុទ្ធំ(២) នេក្ខម្មំ និស្សរណំ ចវិវេកោ
វេស្សត្តោ ចវិយោ ឈានវិហោត្តោ កាវិចាជំដ្ឋាន-
ដិវត្តំ(៣) ។

និព្វានោតិ នេក្ខម្មេន កាមច្ចន្តតោ និព្វានោ
អត្យាចានេន ព្យាចានតោ និព្វានោ ។ បេ ។ បឋម-
ដ្ឋានេន ដិវរណេហិ និព្វានោ ។ បេ ។ អវហត្តម-
ក្កេន សព្វក្កិលេសេហិ និព្វានោ មុច្ចតិ ។

វិហោត្តោតិ(៤) នេក្ខម្មេន កាមច្ចន្តតោ មុច្ច-
តិវិ វិហោត្តោ អត្យាចានេន ព្យាចានតោ មុច្ចតិ-
តិ វិហោត្តោ ។ បេ ។ បឋមដ្ឋានេន ដិវរណេ-
ហិ មុច្ចតិវិ វិហោត្តោ ។ បេ ។ អវហត្តមក្កេន
សព្វក្កិលេសេហិ មុច្ចតិវិ វិហោត្តោ ។

១ ឧ. និព្វានោ មោច្ឆោ វិហោត្តោ វិជ្ជាវិមុត្តិ ទិស្សន្តិ ។ ២ ឧ.វ. វិស្សន្តិ ។ ៣ ឧ.វ. កា-
វោ កវិចាជំ ជិវតំ ។ ៤ ឧ. សព្វក្កិលេសេហិ និព្វានោ ។ មោច្ឆោ វិហោត្តោ ទិស្សន្តិ ។

បញ្ហាវិជ្ជា មាតិកាភ័យ

(២០៥) ពាក្យថា មិនមានសេចក្តីស្រេកយូន វេមនិរូច
បានដល់ វិហោត្ត វិជ្ជាវិមុត្តិ អនិសីល អនិច្ចត អនិប្បញ្ញា មស្សន្តិ
ញ្ញាលំ ទស្សនៈ សុទ្ធំ នេក្ខម្មៈ និស្សរណៈ ចវិវេក វេស្សន្តៈ
ចវិយោ ឈាន វិហោត្ត កាវោ អនិដ្ឋាន វិចិត្តការសេវោ ។

ពាក្យថា មិនមានសេចក្តីស្រេកយូន គឺ មិនមានសេចក្តីស្រេក
យូន វេមនិរូច ចាកកាមច្ចន្តៈ ដោយនេក្ខម្មៈ មិនមានសេចក្តីស្រេក
យូន វេមនិរូច ចាកព្យាបាទ ដោយមិនមានព្យាបាទ ។ បេ ។ មិន
មានសេចក្តីស្រេកយូន វេមនិរូច ចាកនិវរណៈ ដោយបឋមដ្ឋាន
។ បេ ។ មិនមានសេចក្តីស្រេកយូន វេមនិរូច ចាកកិលេសទាំងស្រុង
ដោយអវហត្តមក្ក ។

ពាក្យថា វិហោត្ត សេចក្តីថា សភាវៈរូចចាកកាមច្ចន្តៈ ដោយ
នេក្ខម្មៈ ហេតុនោះ ឈ្មោះថាវិហោត្ត សភាវៈរូចចាកព្យាបាទ ដោយមិន
មានព្យាបាទ ហេតុនោះ ឈ្មោះថាវិហោត្ត ។ បេ ។ សភាវៈរូច ចាកនិវ-
រណៈ ដោយបឋមដ្ឋាន ហេតុនោះ ឈ្មោះថាវិហោត្ត ។ បេ ។ សភាវៈរូច
ចាកកិលេសទាំងស្រុង ដោយអវហត្តមក្ក ហេតុនោះ ឈ្មោះថាវិហោត្ត ។

វិជ្ជាវិមុត្តិ ទេកុម្មិ វិជ្ជតិវិជ្ជា កាមច្ឆន្ទតោ មុច្ចតិវិ
 មុត្តិ វិជ្ជនោ មុច្ចតិ មុច្ចនោ វិជ្ជតិវិជ្ជាវិមុត្តិ អក្សា-
 ចានិ(១) វិជ្ជតិវិជ្ជា ព្យាចានតោ មុច្ចតិវិមុត្តិ វិជ្ជនោ
 មុច្ចតិ មុច្ចនោ វិជ្ជតិវិជ្ជាវិមុត្តិ ។ បេ ។ អរហត្តមក្កោ
 វិជ្ជតិវិជ្ជា សព្វក្កិលេសេហិ មុច្ចតិវិមុត្តិ វិជ្ជនោ
 មុច្ចតិ មុច្ចនោ វិជ្ជតិវិជ្ជាវិមុត្តិ ។

(២០៤) អធិសីលំ អធិចិត្តំ អធិប្បញ្ញាតិ ទេ-
 ក្កោដ្ឋេន កាមច្ឆន្ទំ សិវាដ្ឋេន សីលវិសុទ្ធិ អវិក្ខេប-
 ដ្ឋេន ចិត្តវិសុទ្ធិ ទស្សនដ្ឋេន ជិដ្ឋិវិសុទ្ធិ យោ ភត្ត
 សិវាដ្ឋោ អយំ អធិសីលសិក្ខា យោ ភត្ត អវិ-
 ក្ខេបដ្ឋោ អយំ អធិចិត្តសិក្ខា យោ ភត្ត ទស្សនដ្ឋោ
 អយំ អធិប្បញ្ញាសិក្ខា អក្សាចានេន ព្យាចានំ សិវា-
 ដ្ឋេន សីលវិសុទ្ធិ ។ បេ ។ អរហត្តមក្កេន សព្វក្កិលេ-
 សេ សិវាដ្ឋេន សីលវិសុទ្ធិ អវិក្ខេបដ្ឋេន ចិត្តវិសុទ្ធិ

• ប.វ. អក្សាចាន ។

ពាក្យថា វិជ្ជាវិមុត្តិ គឺ ឈ្មោះថាវិជ្ជា ព្រោះដឹងទេកុម្មៈ ឈ្មោះ
 ថាវិមុត្តិ ព្រោះអរហតកាមច្ឆន្ទៈ ឈ្មោះថាវិជ្ជាវិមុត្តិ ព្រោះបុគ្គលកាល
 ដឹង វេទនិរូប កាលរូប វេទនិដឹង ឈ្មោះថាវិជ្ជា ព្រោះដឹង អក្សាចាន
 ឈ្មោះថាវិមុត្តិ ព្រោះអរហតក្សាចាន ឈ្មោះថាវិជ្ជាវិមុត្តិ ព្រោះបុគ្គល
 កាលដឹង វេទនិរូប កាលរូប វេទនិដឹង ។ បេ ។ ឈ្មោះថាវិជ្ជា ព្រោះ
 ដឹង អរហត្តមក្ក ឈ្មោះថាវិមុត្តិ ព្រោះអរហតកិលេសចានិក្ខត ឈ្មោះ
 ថាវិជ្ជាវិមុត្តិ ព្រោះបុគ្គលកាលដឹង វេទនិរូប កាលរូប វេទនិដឹង ។

(២០៤) ពាក្យថា អធិសីល អធិចិត្ត អធិប្បញ្ញា សេចក្តីថា
 សីលវិសុទ្ធិ ដោយអក្ខរាវាសន៍កុំកាមច្ឆន្ទៈ ដោយទេកុម្មៈ ចិត្តវិសុទ្ធិ
 ដោយអក្ខរាវាសន៍មិនរាយ ជិដ្ឋិវិសុទ្ធិ ដោយអក្ខរាវាសន៍ អក្ខរាវា
 សេចក្តីសង្រួមណា ក្នុងសីលវិសុទ្ធិនោះ នេះឈ្មោះថាអធិសីលសិក្ខា
 អក្ខរាវាសន៍មិនរាយណា ក្នុងចិត្តវិសុទ្ធិនោះ នេះ ឈ្មោះថា
 អធិចិត្តសិក្ខា អក្ខរាវាសន៍មិនរាយណា ក្នុងជិដ្ឋិវិសុទ្ធិនោះ នេះឈ្មោះ
 ថាអធិប្បញ្ញាសិក្ខា សីលវិសុទ្ធិ ដោយអក្ខរាវាសន៍កុំកាមច្ឆន្ទ ដោយ
 មិនមានក្សាចាន ។ បេ ។ សីលវិសុទ្ធិ ដោយអក្ខរាវាសន៍កិលេស
 ចានិក្ខត ដោយអរហត្តមក្ក ចិត្តវិសុទ្ធិ ដោយអក្ខរាវាសន៍មិនរាយ

បញ្ញត្តិ ហតិណាថា

ទស្សនដ្ឋាន ទិដ្ឋិវិស្សទ្ធិ យោ តត្ថ សិវដ្ឋោ អយំ
អធិសីលសិក្ខា យោ តត្ថ អវិក្កេបដ្ឋោ អយំ អធិ-
ចិត្តសិក្ខា យោ តត្ថ ទស្សនដ្ឋោ អយំ អធិប្ប-
ញាសិក្ខា ។

(២០០) បស្សទ្ធិតិ ទេក្ខុដ្ឋេន កាមច្ចទ្ធី បដិ-
ប្បស្សន្តតិ អក្យានាទេន ក្យានាទិ បដិប្បស្សន្ត-
តិ ។ បេ ។ អវហត្តមត្តេន សព្វត្តិលេសេ បដិ-
ប្បស្សន្តតិ ។

ញាណត្តិ កាមច្ចទ្ធីស្ស បហំនត្តា ទេក្ខុម្ពិ
ញាតដ្ឋេន ញាណំ ក្យានាទស្ស បហំនត្តា អក្យា-
នានោ ញាតដ្ឋេន ញាណំ ។ បេ ។ សព្វត្តិលេសា-
នំ បហំនត្តា អវហត្តមត្តោ ញាតដ្ឋេន ញាណំ ។

ទស្សនត្តិ កាមច្ចទ្ធីស្ស បហំនត្តា ទេក្ខុម្ពិ
ទិដ្ឋត្តា ទស្សនំ ក្យានាទស្ស បហំនត្តា អក្យានានោ
ទិដ្ឋត្តា ទស្សនំ ។ បេ ។ សព្វត្តិលេសានំ បហំន-
ត្តា អវហត្តមត្តោ ទិដ្ឋត្តា ទស្សនំ ។

បញ្ញត្តិ ហតិណាថា

ទិដ្ឋិវិស្សទ្ធិ ដោយអត្តថយេញ អត្តនិសេចក្តីសម្រឹមណា ក្នុងសីល-
វិស្សទ្ធិនោះ នេះឈ្មោះថាអធិសីលសិក្ខា អត្តនិសេចក្តីមិនរាយរាយ
ណា ក្នុងចិត្តវិស្សទ្ធិនោះ នេះឈ្មោះថាអធិចិត្តសិក្ខា អត្តនិសេចក្តី
យើងឃើញណា ក្នុងទិដ្ឋិវិស្សទ្ធិនោះ នេះឈ្មោះថាអធិប្បញ្ញាសិក្ខា ។

(២១០) ពាក្យថា បស្សទ្ធិ សេចក្តីថា បុគ្គលរម្ងាប់កាមច្ចន្តៈ
ដោយទេក្ខុម្មៈ រម្ងាប់ព្យាបាទ ដោយមិនមានព្យាបាទ ។ បេ ។ រម្ងាប់
កិលេសទាំងពួង ដោយអវហត្តមត្ត ។

ពាក្យថា ញាណ សេចក្តីថា ឈ្មោះថាទេក្ខុម្មៈ ព្រោះលះកាមច្ចន្តៈ
ឈ្មោះថាញាណ ព្រោះអត្តថយេញ ឈ្មោះថាអក្យាបាទ ព្រោះលះ
ព្យាបាទ ។ បេ ។ ឈ្មោះថាញាណ ព្រោះអត្តថយេញ ឈ្មោះថាអវហ-
ត្តមត្ត ព្រោះលះកិលេសទាំងពួង ឈ្មោះថាញាណ ព្រោះអត្តថយេញ ។

ពាក្យថា ទស្សនៈ សេចក្តីថា ឈ្មោះថាទេក្ខុម្មៈ ព្រោះលះកាម-
ច្ចន្តៈ ឈ្មោះថាទស្សនៈ ព្រោះយើងឃើញ ឈ្មោះថាអក្យាបាទ ព្រោះ
លះព្យាបាទ ឈ្មោះថាទស្សនៈ ព្រោះយើងឃើញ ។ បេ ។ ឈ្មោះថាអវ-
ហត្តមត្ត ព្រោះលះកិលេសទាំងពួង ឈ្មោះថាទស្សនៈ ព្រោះយើងឃើញ ។

វិសុទ្ធិតិ កាមច្ឆន្ទំ បដិហន្តោ ទេកុម្មេន វិសុ-
ជ្ឈតិ ព្យាទានំ បដិហន្តោ អព្យាទានេន វិសុ-
ជ្ឈតិ ។ មេ ។ សព្វក្ក្តិលេសេ បដិហន្តោ អវហត្ត-
មក្កេន វិសុជ្ឈតិ ។

[២០០] ទេកុម្មេន កាមាទមេតំ ធិស្សវណំ យ-
ទិទំ ទេកុម្មេន រូទានមេតំ ធិស្សវណំ យទិទំ អារុប្បំ
យំ ទោ បទ កំព្វំ ភូតំ សង្កតំ បដិទូសមុប្បន្នំ ធិ-
រោនោ តស្ស ទេកុម្មេន ព្យាទានស្ស អព្យាទានោ
ទេកុម្មេន ដីនមិទូស្ស កាលោកសញ្ញា ទេកុម្មេន ។ មេ ។

ធិស្សវណន្តិ កាមាទមេតំ ធិស្សវណំ យទិទំ
ទេកុម្មេន រូទានមេតំ ធិស្សវណំ យទិទំ អារុប្បំ យំ
ទោ បទ កំព្វំ ភូតំ សង្កតំ បដិទូសមុប្បន្នំ ធិ-
រោនោ តស្ស ធិស្សវណំ កាមច្ឆន្ទស្ស ទេកុម្មេន
ធិស្សវណំ ព្យាទានស្ស អព្យាទានោ ធិស្សវណំ
។ មេ ។ សព្វក្ក្តិលេសានំ អវហត្តមក្កោ ធិស្សវណំ ។

ពាក្យថា វិសុទ្ធិ សេចក្តីថា បុគ្គលកាលលះកាមច្ឆន្ទៈ វែមន
បរិសុទ្ធ ដោយទេកុម្មៈ កាលលះព្យាបាទ វែមនបរិសុទ្ធ ដោយ
អព្យាបាទ ។ មេ ។ កាលលះកាលសទាំងស្រុង វែមនបរិសុទ្ធ ដោយ
អវហត្តមក្ក ។

[២០១] ពាក្យថា ទេកុម្មៈ សេចក្តីថា ការលាស់ចេញខ្លូកាម
នៃទេកុម្មៈ ការលាស់ចេញខ្លូរួច គឺតារុប្បៈ ធម្មជាតិណាមួយ កើត
ហើយ ដែលចង្អុយប្រជុំគាត់ភែន កើតព្រោះចង្អុយ និងការលាត់
វិញ ឈ្មោះថាទេកុម្មៈ នៃធម្មជាតិនោះ អព្យាបាទ ឈ្មោះថាទេកុម្មៈ
នៃព្យាបាទ កាលោកសញ្ញា ឈ្មោះថាទេកុម្មៈ នៃបីទម្ងនៈ ។ មេ ។

ពាក្យថា ធិស្សវណៈ សេចក្តីថា ការលាស់ចេញខ្លូកាម គឺ
ទេកុម្មៈ ការលាស់ចេញខ្លូរួច គឺតារុប្បៈ ធម្មជាតិណាមួយ កើត
ហើយ ដែលចង្អុយប្រជុំគាត់ភែន កើតព្រោះចង្អុយ និងការលាត់
វិញ ឈ្មោះថាធិស្សវណៈ នៃធម្មជាតិនោះ ទេកុម្មៈ ឈ្មោះថាធិស្ស-
វណៈ នៃកាមច្ឆន្ទៈ អព្យាបាទ ឈ្មោះថាធិស្សវណៈ នៃព្យាបាទ
។ មេ ។ អវហត្តមក្ក ឈ្មោះថាធិស្សវណៈ នៃកាលលះទាំងស្រុង ។

បរិវេណាតិ កាមច្ឆន្ទស្ស ទេត្តាម្មំ បរិវេណា
ព្យាបាទស្ស អព្យាបាទោ បរិវេណា ។ បេ ។ សព្វ-
ត្តិលេសានំ អវហត្តមក្កោ បរិវេណា ។

វេស្សត្តោតិ ទេត្តាម្មំ កាមច្ឆន្ទំ វេស្សជ្ជតិ
អព្យាបាទោ ព្យាបាទំ វេស្សជ្ជតិ ។ បេ ។ អវហ-
ត្តមក្កោ សព្វត្តិលេសេ វេស្សជ្ជតិ(១) ។

ចរិយាតិ កាមច្ឆន្ទំ(២) បដហន្តោ ទេត្តាម្មំ ច-
រតិ ព្យាបាទំ បដហន្តោ អព្យាបាទោ ចរតិ ។ បេ ។
សព្វត្តិលេសេ បដហន្តោ អវហត្តមក្កោ ចរតិ ។

ឈានវិហោត្តោតិ ទេត្តាម្មំ ជាយតីតិ(៣) ឈានំ
កាមច្ឆន្ទំ ឈាបេតីតិ ឈានំ ជាយន្តោ(៤) ឡុ-
តីតិ ឈានវិហោត្តោ ឈាបេន្តោ ឡុតីតិ ឈានវិ-
ហោត្តោ ជាយន្តីតិ ឆន្ទា ឈាបេន្តីតិ កិលេសេ ជា-
តេ ច(៥) ឈាបេ ច ជាបាតីតិ ឈានវិហោត្តោ(៦)
អព្យាបាទោ ជាយតីតិ(៧) ឈានំ ព្យាបាទំ ឈាបេតីតិ

១ ឧ. វេស្សត្តោតិ ទេត្តាម្មំ កាមច្ឆន្ទំ វេស្សជ្ជតិ វេស្សត្តោ អព្យាបាទោ ព្យាបាទំ វេ-
ស្សជ្ជតិ វេស្សត្តោ ។ បេ ។ អវហត្តមក្កោ សព្វត្តិលេសានំ វេស្សជ្ជតិ វេស្សត្តោតិ
វេស្សជ្ជតិ ។ ២ ឧ. កាមច្ឆន្ទស្ស ។ ៣ ឧ. ឈាបេតីតិ ។ ៤ ឧ. ឈាបេន្តោ ។ ៥ ឧ. ឈាបេ ។ ៦ ឧ. ឈាបេតីតិ ។ ៧ ឧ. ឈាបេតីតិ ។

ពាក្យថា បរិវេត សេចក្តីថា ទេត្តម្មៈ ជាបរិវេត (ការស្ងប់
ស្ងាត់) ខែកាមច្ឆន្ទៈ អព្យាបាទ ជាបរិវេត ខែព្យាបាទ ។ បេ ។
អវហត្តមក្ក ជាបរិវេត ខែកិលេសាទាំងពួង ។

ពាក្យថា វេស្សត្តៈ សេចក្តីថា បុគ្គលលះកាមច្ឆន្ទៈ ដោយ
ទេត្តម្មៈ លះព្យាបាទ ដោយមិនមានព្យាបាទ ។ បេ ។ លះកិលេស
ទាំងពួង ដោយអវហត្តមក្ក ។

ពាក្យថា ចរិយា (ការប្រព្រឹត្តិ) សេចក្តីថា បុគ្គលកាលលះកាម-
ច្ឆន្ទៈ ប្រព្រឹត្តដោយទេត្តម្មៈ កាលលះព្យាបាទ ប្រព្រឹត្តដោយមិនមាន
ព្យាបាទ ។ បេ ។ កាលលះកិលេសទាំងពួង ប្រព្រឹត្តដោយអវហត្តមក្ក ។

ពាក្យថា ឈានវិហោត្ត សេចក្តីថា ឈ្មោះថាឈាន ព្រោះទេត្តម្មៈ
កើត ឈ្មោះថាឈាន ព្រោះអ៊ុតកាមច្ឆន្ទៈ ឈ្មោះថាឈានវិហោត្ត ព្រោះ
កាលកើត វិមនិរូ ឈ្មោះថាឈានវិហោត្ត ព្រោះកាលអ៊ុត វិមនិរូ
ឈ្មោះថាឆមិ ព្រោះកើត ព្រោះអ៊ុត ឈ្មោះថាឈានវិហោត្ត ព្រោះ
ដឹងនូវកិលេសទាំងឡាយ ដែលកើតហើយផង ដែលរលាយហើយផង

ឈ្មោះថាឈាន ព្រោះអព្យាបាទកើត ឈ្មោះថាឈាន ព្រោះអ៊ុតព្យាបាទ

ឈានំ អាណេកសញ្ញា វាយតីតិ^(១) ឈានំ ។ បេ ។
 ដីនមិទ្ធិ ឈាបតីតិ ឈានំ ។ បេ ។ អវហត្តម-
 ត្តោ វាយតីតិ^(១) ឈានំ សត្វក្កិលេសេ ឈាបេ-
 តីតិ ឈានំ វាយត្តោ^(២) មុត្តតីតិ ឈានវិហោ-
 ត្តោ ឈាបេត្តោ មុត្តតីតិ ឈានវិហោត្តោ ជា-
 យទ្ធិតិ^(៣) ធម្មា ឈាបេទ្ធិតិ កិលេសេ ជាតេ ច^(៤)
 ឈាបេ ច ជាតាតីតិ ឈានវិហោត្តោ ។

[២០២] ភាវពាធិដ្ឋានដីវតទ្ធិ កាមច្ឆន្ទំ បដហ-
 ត្តោ នេក្ខម្មំ ភាវតីតិ ភាវពាសម្បត្តោ នេក្ខម្ម-
 វសេន ចំភ្នំ អធិដ្ឋាតីតិ អធិដ្ឋានសម្បត្តោ ស្វា-
 យំ វិវំ ភាវពាសម្បត្តោ អធិដ្ឋានសម្បត្តោ សមិ-
 ដីវតិ ពោ វិសមិ សម្មា ដីវតិ ពោ មិច្ឆា វិសុទ្ធិ-
 ដីវតិ ពោ កិលិដ្ឋន្តំ អាជីវសម្បត្តោ ស្វាយំ វិវំ
 ភាវពាសម្បត្តោ អធិដ្ឋានសម្បត្តោ អាជីវសម្បត្តោ

១ ឧ.ម ឈាយតីតិ ។ ២ ឧ.ម ឈាយត្តោ ។ ៣ ឧ.ម ឈាយភ្នំ ។ ៤ ឧ.ម ឈា-
 តេ ។

ឈានេវាឈាន ព្រោះអាណេកសញ្ញាកើត ។ បេ ។ ឈានេវាឈាន
 ព្រោះដុតដីមិទ្ធិ ។ បេ ។ ឈានេវា ឈាន ព្រោះអវហត្តមត្តភិក
 ឈានេវាឈាន ព្រោះដុតកិលេសចាំវត្តន៍ ឈានេវា ឈានវិហោត្ត
 ព្រោះកាលកើត វិមនិរូប ឈានេវាឈានវិហោត្ត ព្រោះកាលដុត
 វិមនិរូប ឈានេវាធមិ ព្រោះកើត ព្រោះដុត ឈានេវាឈានវិហោត្ត
 ព្រោះដីកិលេសចាំវត្តឡាយ ដែលកើតហើយផង ដែលគ្រហើយផង ។

[២០២] ភាវពា ភាវពា អធិដ្ឋាននិកការសំនៅ សេចក្តីថា
 បុគ្គល ឈានេវាអ្នកបរិច្ចណិដោយភាវពា ព្រោះលះកាមច្ឆន្ទៈ ចម្រើន
 នេក្ខម្មៈ ឈានេវាអ្នកបរិច្ចណិដោយអធិដ្ឋាន ព្រោះអធិដ្ឋានចិត្ត ដោយកំ-
 ណាចនេក្ខម្មៈ ឈានេវាអ្នកបរិច្ចណិដោយគារីវៈ ព្រោះបុគ្គលដែលចរិ-
 ច្ចណិដោយភាវពា ចរិច្ចណិដោយអធិដ្ឋាន យ៉ាងនេះនោះឯង វិមនិរសំ
 នៅស្មើ មិនមែនមិនស្មើទេ សំនៅដោយត្រឹមត្រូវ មិនមែនដោយ
 ខុសទេ សំនៅចរិសុទ្ធ មិនមែនសៅហ្មងទេ បុគ្គលដែលចរិច្ចណិ
 ដោយភាវពា ចរិច្ចណិដោយអធិដ្ឋាន ចរិច្ចណិដោយគារីវៈយ៉ាងនេះ

បញ្ជីរដ្ឋ មន្ត្រីរាជ

យញ្ញរាជ បវសី ឧបសន្តមតិ យនិ ទត្តិយបវសី
 យនិ ប្រាហ្មណបវសី យនិ គហបតិបវសី យនិ
 សមណបវសី វិសាវនោ ឧបសន្តមតិ អមន្ត-
 ក្ខតោ កំ កំស្សហេតុ គថា ហិ សោ កាវតា-
 សម្បន្តោ អនិដ្ឋានសម្បន្តោ អាជីវសម្បន្តោ ព្យា-
 បាទិ បដហន្តោ អព្យាបាទិ កាវតីតិ កាវតា
 សម្បន្តោ ទីនមិទ្ធិ បដហន្តោ កាលោកសញ្ញ
 កាវតីតិ កាវតាសម្បន្តោ ឧទ្ធិ បដហន្តោ អវិក្កេ-
 បិ កាវតីតិ កាវតាសម្បន្តោ វិចីកិទ្ធិ បដហន្តោ
 ធម្មវត្តានិ កាវតីតិ កាវតាសម្បន្តោ អវិទ្ធិ បដ-
 ហន្តោ ញាណិ(*) កាវតីតិ កាវតាសម្បន្តោ អតិ
 បដហន្តោ តាម្មទ្ធិ កាវតីតិ កាវតាសម្បន្តោ ជីវណិ
 បដហន្តោ បវមជ្ឈានិ កាវតីតិ កាវតាសម្បន្តោ
 ។ មេ ។ សទ្ធក្កិលសេ បដហន្តោ អហត្តមក្ក
 កាវតីតិ កាវតាសម្បន្តោ អហត្តមក្កិលសេ ន ចិក្កិ
 អនិដ្ឋានតិ អនិដ្ឋានសម្បន្តោ ស្វាយំ ឯវិ កាវតា-
 សម្បន្តោ អនិដ្ឋានសម្បន្តោ សមិ ជីវតិ លោ វិសមិ

• ម. វិ. ។

បញ្ជីរដ្ឋ មន្ត្រីរាជ

នោនេនិ ចូលទៅកេបសិស្សនា ពោទត្តិយបិស្សក្កិ ប្រាហ្មណបិ-
 ស្សក្កិ គហបតិបិស្សក្កិ សមណបិស្សក្កិ កំជាអ្នកក្លាហាន ចូល
 ទៅកេ មិនមានកៀនអង់ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះថា ចូល
 នោះបិប្បណិដោយការតា បិប្បណិដោយអនិដ្ឋាន បិប្បណិដោយការជីវៈ
 ឈ្មោះអ្នកបិប្បណិដោយការតា ព្រោះលះព្យាបាទ ចម្រើនអព្យាបាទ
 ឈ្មោះអ្នកបិប្បណិដោយការតា ព្រោះលះចំនុះ ចម្រើនការណក-
 សញ្ញា ឈ្មោះអ្នកបិប្បណិដោយការតា ព្រោះលះទទួល ចម្រើន
 សេចក្តីមិនឈឺមាយ ឈ្មោះអ្នកបិប្បណិដោយការតា ព្រោះលះវិចិត្តិ
 ចម្រើនការកំណត់ទូលមិ ឈ្មោះអ្នកបិប្បណិដោយការតា ព្រោះ
 លះអវិជ្ជា ចម្រើនញាណ ឈ្មោះអ្នកបិប្បណិដោយការតា ព្រោះលះ
 អតិ ចម្រើនពុម្ព្យៈ ឈ្មោះអ្នកបិប្បណិដោយការតា ព្រោះលះ
 និវរណៈ ចម្រើនបវមជ្ឈាន ។ មេ ។ ឈ្មោះអ្នកបិប្បណិដោយការតា
 ព្រោះលះកិលេសទាំងអស់ ចម្រើនអហត្តមក្ក ឈ្មោះអ្នកបិប្បណិ
 ដោយអនិដ្ឋាន ព្រោះអនិដ្ឋានចិត្តដោយអំណាចអហត្តមក្ក ឈ្មោះអ្នក
 បិប្បណិដោយការជីវៈ ព្រោះចូលដល់បិប្បណិដោយការតា បិប្បណិ
 ដោយអនិដ្ឋានយំនេះនោះនេនិ កែនសៅស្មើ មិនមែនមិនស្មើទេ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទ្ធាមន្តោ

សន្តា ជីវតិ លោ មិន្នា វិសុទ្ធិ ជីវតិ លោ
 កិលិដ្ឋន្តិ អាជីវសម្មន្តោ ស្វាយំ ឃីរំ ភាវនាសម្ម-
 ន្តោ អនិដ្ឋានសម្មន្តោ អាជីវសម្មន្តោ យញ្ញនេវ
 បរិសំ ឧបសង្កមតិ យនិ ទុក្ខិយបរិសំ យនិ ក្រា-
 ហ្មណាបរិសំ យនិ ភហមតិបរិសំ យនិ សមណ-
 បរិសំ វិហារនោ ឧបសង្កមតិ អមន្តក្កនោ កិ
 កិស្សហេតុ ភថា ហិ សោ ភាវនាសម្មន្តោ អ-
 និដ្ឋានសម្មន្តោ អាជីវសម្មន្តោតិ ។

មាតិកា ៧ និដ្ឋិត ។

បដិសម្ពិទ្ធាករណំ សមន្តំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធាមន្តោ

សេវនោវោយក្រឹមក្រូវ មិនមែនវោយខុសទេ សេវនោបរិសុទ្ធ មិនមែន
 សេវហ្មនិទេ បុគ្គលដែលបរិច្ចណិវោយភាវនា បរិច្ចណិវោយអនិដ្ឋាន
 បរិច្ចណិវោយភាវិះ យ៉ាងនេះនោះឯង ចូលទៅរកបរិសុទ្ធសារ ទោះ
 ទុក្ខិយបរិសុទ្ធក្តី ក្រាហ្មណបរិសុទ្ធក្តី ភហមតិបរិសុទ្ធក្តី សមណ-
 បរិសុទ្ធក្តី ក៏ជាអ្នកក្លាហាន ចូលទៅរក មិនមានអៀនអន់ ដំណើរ
 នោះ ព្រោះហេតុក្តី ព្រោះថា បុគ្គលនោះ បរិច្ចណិវោយភាវនា
 បរិច្ចណិវោយអនិដ្ឋាន បរិច្ចណិវោយភាវិះ ។

ចប់ មាតិកា ៧ ។

ចប់ បដិសម្ពិទ្ធាករណៈ ។

ត្រៀម រាជ្ជ

ញាណ ១ ទិដ្ឋិ ៥ អស្សាសំ
 ឥន្ទ្រិយំ វិហារក្ខេន បញ្ចមិ(១)
 កតិកម្មំ វិបល្លាសោ
 មត្តោ មណ្ឌោ(២) តេ ទស
 យុក្ខន្ធិ សត្វពោជ្ឈង្គំ(៣)
 មេត្តា វិរាគេន បញ្ចមិ(៤)
 បដិសន្តិមា ធម្មចក្កំ
 លោកុត្តរំ ពលំ សុញ្ញតោ តេ ទស(៥)
 បញ្ញា ឥន្ទិ អភិសមយោ
 វិវេកំ ចរិយេន បញ្ចមិ(៦)
 ចានិបាតិយត្ថ សមសីសត្វ
 សតិច្ឆ្នាណំ វិបស្សនា
 មាតិកាយ ៥ តេ ទសាតិ(៧) ។

១ ឧ.ន. ញាណំ ទិដ្ឋិ កតាចនំ ឥន្ទ្រិយំ វិហារបញ្ចមំ ។ ២ ឧ.ន. មណ្ឌោតិ ។ ៣ ឧ.
 ៥. យុក្ខន្ធិសត្វពោជ្ឈង្គំ ។ ៤ ឧ. វិរាគបញ្ចមា ។ ៥ ឧ. វិរាគបញ្ចមំ ។ ៥ ច. លោកុត្តរេន-
 សុញ្ញតោ ទិស្សន្តិ ។ ៦ ឧ.ន. វិវេកេ ចរិយបញ្ចមោ ។ ៧ ឧ. ចានិបាតិយសមសីសំ សតិ-
 ច្ឆ្នាណំ វិបស្សនា មាតិកាតិ ទិស្សន្តិ ។ ៨. ចានិបាតិយត្ថ សមសីសត្វ សតិ វិបស្សនា-
 មាតិកាតិ ទិស្សន្តិ ។

ទុក្ខានុក្ខត្តបដិសម្ពិទ្ធាបករណៈនោះ គឺ

ញាណ ១ ទិដ្ឋិ ១ អស្សាសៈ ១ ឥន្ទ្រិយ ១
 ជាគម្រប់ ៥ នីតិវិហារក្ខេ គតិ ១ កម្ម ១
 វិបល្លាស ១ មត្ត ១ ជាគម្រប់ ១០ នីតិមណ្ឌៈ
 យុក្ខន្ធិ ១ សត្វ ១ ពោជ្ឈង្គ ១ មេត្តា ១
 ជាគម្រប់ ៥ នីតិវិរាគៈ បដិសន្តិមា ១ ធម្មចក្ក ១
 លោកុត្តរៈ ១ ពលៈ ១ ជាគម្រប់ ១០ នីតិ
 សុញ្ញ ១ បញ្ញា ១ ឥន្ទិ ១ អភិសមយៈ ១ វិវេក
 ១ ជាគម្រប់ ៥ នីតិចរិយា ចានិបាតិយៈ ១
 សមសីសៈ ១ សតិច្ឆ្នាណ ១ វិបស្សនា ១
 ជាគម្រប់ ១០ នីតិមាតិកា ។ វគ្គទាំង ៧

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយស្ស បដិសម្ពិទ្ធមន្តោ

តំវត្តោ យស្ស វិក្កុទោ

បដិសម្ពិទ្ធាបករណោ

អនន្តនយមក្កសុ

កម្ពីរោ សាក្កវមោ

នភិ ច ពារកាតិណ្ណំ

ដូលោ ជាតស្សរោ យថា

កថិកានំ វិលាសាយ

យោតិទំ ញាណោជាតនន្តិ ។

នតំ បដិសម្ពិទ្ធា និដ្ឋិតា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ បដិសម្ពិទ្ធមន្ត

ដែលមាន ក្នុងបដិសម្ពិទ្ធាបករណៈ ជាវគ្គដ៏ទូលាយ

ប្រាសរបៀប ក្នុងវគ្គវិទ្យាមានន័យមិនមានទីបំផុត មាន១-

បទដោយសាគរ ឬដូចពាក្យដែលអង្វរសោយ

ដោយ ឬក៏ដូចជាកម្រះដ៏ទូលាយ ជាវគ្គបំភ្លឺញាណ

របស់ពួកព្រះយោធិ ទាំងដ៏ម្យ៉ាងទូលាយ (គំនិត

ប្រាជ្ញាស្មារតី) របស់ពួកលោកអ្នកសំដែងធម៌ ។

ចប់ បដិសម្ពិទ្ធា តៃវ៉ាន់ ។